

Za obsah odpovídá Emanuel Masák.

Vydává svým tiskem a nákladem Občanská tiskárna, sp. s r. o. v Brně.

Vychází prvního každého měsíce vyjma červenec a srpen.

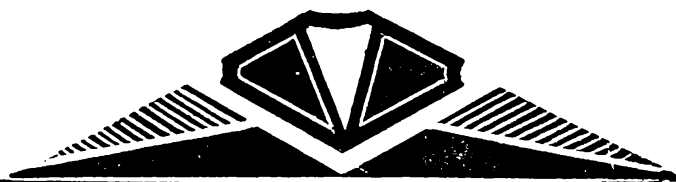
Předplatné na Anděla Strážného celoročně 9 Kč, jednotlivá čísla po Kč 1.30.
Rukopisy zasílají se redakci do Brna, Starobrněnská ul. 19-21.

Výsledek prázdninové soutěže.

Pěkné práce zaslali 1. A. V. M. Radešinská Svratka 2. Tad. Gajdoš, Brno. 3. Fr. Šesták, Sazovice. Mir. Přikryl, Napajedla. 5. Ant. Tymonek, Napajedla. 6. Alžb. Cíhová, Vochoz u Tišnova. 7. K. Prukner, Kamenice. 8. Marie Dámová, Vracov. 9. Jarm. Vetešková, Vážany u Kroměříže. 10. Alois Ondrášek, Brno-Židenice. 11. Marie Jelínková, Vídeň u Vel. Meziříčí. 12. E. Zechmeister, Mělčany. 13. Ad. Nečekal, Sazovice. 14. V. Žák, Sazovice. První tři práce budou odměněny knihou a otištěny v „Andělu Strážném“ Ale poněvadž i ostatní jsou namnoze dobré, budou i z nich některé otištěny.

P. T. našim čtenářům sdělujeme zdvořile, **že jsme právě vydali**

KALENDÁŘ MORAVAN na r. 1925

74. ROČNÍK

v úpravě velmi pěkné, obsahu bohatého a poutavého. Cena jako loni
Kč 7.— za kus. Při odběru většího množství obvyklé výhody.

Objednávky přijímá

**NAKLADATELSTVÍ
OBČANSKÉ TISKÁRNY**

V BRNĚ,

STAROBRNĚNSKÁ UL. ČÍS. 19-21.

(Rolnický kalendář a Selka vydány budou letos v Praze.)

ČASOPIS PRO KŘESŤANSKOU MLÁDEŽ.

ROČ. XLIV.

1924—25.

ČÍSLO 1.

JOS. V. SLÁDEK:

Mladé chaso.

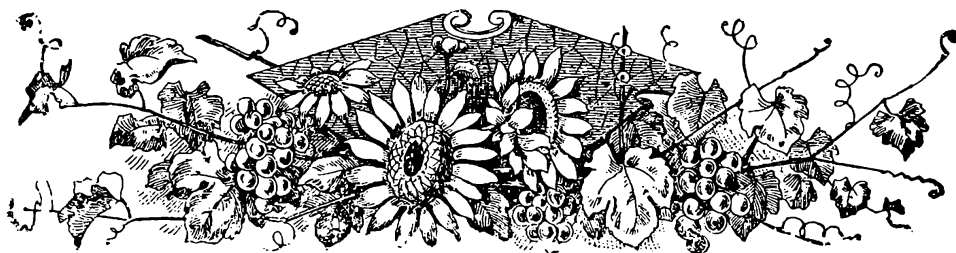
Naši staří odcházejí,
druh za druhem padá, —
vzhůru, naše mladá chaso,
teď je na vás řada!

Staří musí umíratí,
mladí musí žítí,
není času na truchlení,
kde se nutno bítí!

Polnice kdy zahlaholí,
bubny v útok víří,
tam, kde jeden starý padne,
vyskočte zaň čtyři!

Naši staří odcházejí
do andělských kůrů,
slyšíte, jak z dálky velí:
Mladá chaso, vzhůru!

K předu, k předu, jménem Páně,
bez bázně a stále!
jen ten starý český prapor
neste o kus dále!

VLASTA JAVOŘICKÁ:

Honza-orangutan.

Máničce Hromadové, dcerušce obv. lékaře ve Studené, věnuje spisovatelka.

Říkali mu Honza a hloupý k tomu. Nu, pravdou bylo, že Jeník Blechů vtipnou kaší právě nebyl krmen, ale lidé a děti hlavně ho dělaly hloupějším, než ve skutečnosti byl.

To už tak na tom světě bývá, že lidé rádi všechno zveličují, ať chválu, či hanu, a tak bylo i s Honzíkovou hloupostí.

A prosím vás, kde měl také zmoudřet? Jeho maminka byla sama a sloužila. Tatínek — o Bůh jediný ví o jeho tatínkovi, byl to patrně nějaký nehodný člověk, protože maminku i s nemluvnětem zanechal a do širého světa odešel.

Nevěděl o něm nikdo a také se po něm nepídila. Maminka za ten krátký čas, co s ním byla, dostala ran jako maku, víc, než čeho ostatního a tak byla ráda, že odešel a nevracel se. Jistě by přišel jen, aby jí peníze bral, které těžce vydělala, a ještě aby ji bil. Byla ráda, že se nevrací, a Jeník, který nevěděl ani, že jakého tátu měl, nezatoužil po něm.

Jméno nesl matčino a to mu bylo jaksi příhanou. Teprve, když na to ve škole přišel, že Pepík Matoušů, Kubík Prokšů, Cecilka Beranova i Mářa Dušanova mají příjmení po tatínkovi, ale on po mamince, ptal se smutně na to. „Proč já také nemám nějakýho tátu? Což jsme žádnýho neměli?“

Teprve pak zvěděl, že tatínek nebyl s maminkou oddán a proto se píše po mamince Blecha.

Maminka, chudák, od dětství sloužila. Co měla Jeníka, byla po celou tu dobu ve statku u Říhů, kde sice bylo přemnoho práce, ale trpěli je tam. Rozumí se, že na chudáka Mařenu, jak mamince říkali, nakládali práce mnohdy víc, než unesla.

Na našem venkově, kde jest člověk tak blízký přírodě a v ní Pánu Bohu, bohužel, naleznou se ještě lidé velmi necitelní a nesvědomití, kteří těží z ubohosti svého bližního. Tak těžili i z prostoty a chudoby Mařeniny. Věděli, že jim neuteče, však kam by šla s děckem a kdo by ji přijal?

U Říhů v maštali tedy byl domov Jeníkův. Tam se narodil na bédné palandě, u níž záclony tvořily pavučiny a sláma podušku. Kravičky a volí se ohlíželi a bradatá koza k tomu pomekávala, jako kdysi v Betlémě.

Tam také vyrůstal a přes všechnu špínu, přes hnojnicí, v níž si denně nožky vykoupal a na slámě se poválel, šlo mu k duhu. Zamazaný býval až strach; Bože, však maminka šla po práci, do pole a po domě, že jí nezbývalo času očistiti ho. Selka ji honila ode tmy

do tmy, nesměla se s děčkem mazlit a což teprve na ně prát, to by se bylo zmařilo mnoho času. Lidé se smáli: „Čistota je půl zdraví, ale na Mařeniným klukovi je vidět, že špína je celé.“

Kloučeti tváře jenom kvetly a tílko mělo jako z houžve. A chudinka, nic kloudného nemělo; mlékem ho maminka vypiplala, to je pravda, měla ho dosti a dala mu všechno, ale pak už byl jen na bramborače a chlastavci a přece mu tak sloužilo. Brávala si ho na klín, když celá upachtěná, do bronzova opálená, špinavá a udýchaná s pole přiběhla.

Jedla s ostatní čeládkou v kuchyni a krmila ho svojí velikou, plechovou lžicí. A to muselo jít zčerstva, neb hospodář byl nelida a vrčel hned, ať prý se s píspletem nepiplá, na to že není u nich čas. Měl už větší děti a ani pro ně nebyvalo mnoho pokdy, dokud byly malé.

Že by klouče někdo pochoval, o tom nebyvalo ani řeči. Nechali je doma a odešli všichni do pole.

Selka mínila, že vykonala dosti, dáva-li mu jísti a sedlák byl přesvědčen, že učinil povinnosti zadost, když přikryl žumpu na hnojvku sbitými prkny.

Jenom s večera, když uléhala, mazlila se Mařena se svým synáčkem.

V létě pod kolníkem, v zimě v maštali, kde si v pařáku od napájení trochu vody ušetřila, ho umyla a pak se s ním na nuzné palandě trochu polaskala. Hrubýma, až běda upracovanýmá rukama ho hladila po hlavičce, trochu přizrzlé, polehtávala ho za krčkem, aby se smál a líbala ho horoucími polibky mateřské lásky.

Jednou se na smrt polekala. Bylo to ve žních a vraceli se s pole neobyčejně pozdě. Už fialový soumrak uléhal na ztichlý kraj a ve vsích dávno odzvonili klekání. Nikde už nebyli lidé na poli, mnohde už i okna svítla a na nížinu, v níž se choulila naše vesnice, ulehla hustá tma. —

Nikde se nepracovalo a nepoklízelo tak dlouho do noci, jako u Říhů. Byltě Říha dříc a ne jenom čeládku, ale i sebe a svou rodinu uměl využítkovati do posledního dechu. Stůj co stůj chtěl dodělat pole „na závisti“. Bylo to jeho nejlepší a žito letos na něm jako zeď.

Pokládal ho se synem a Mařena s mladší děvečkou odbíraly, domáci dcera a panímáma vázaly. Šeřilo se už, když to dodělali, ale sedlák nepovolil, mandelíky se musily postavit.

Ted' chvátili domů a Mařena letěla bez dechu. Předběhla všecky, strach o děčko ji hnál. Jistě se uplakalo celé, hladem a bázni z tmy. Jak otevřela vrata, už hleděla, kde ho nalezne. Kloučkovi už tehda říkali Honza. To čeládka, napřed ze žertu a pak ze zvyku. „Jendo“ mu neřekl nikdo, tím méně „Jeníčku“.

A on slyšel na svou přezdívku tak, že i maminka mu říkala „Honzíčku“.

A tak tedy zavolala, sotva byla ve vratech: „Honzíčku, kde jseš, můj kluku?“ Ale kde nic, tu nic, neozýval se. Mařena vběhla do maštale, z maštale pod kolník, „Honzíčku!“ volala stále hlasitěji, stále zděšeněji. Pes v boudě se ozval, ale po děčku ani památky. „Ježíši

Kriste, Honzíčku!“ křičela Mařena a běhala ze dřevníku do síně a ze síně pod schody u púdy, neleží-li tam s přeraženými nožkami. Nebylo ho nikde. Domáci se vraceli a Mařena, zděšená, docházejícím dechem jim hlásila, že nemá Honzíčka.

Selka se také trochu lekla, ale neměla kdy teď hledat, noc na krku a večere nikde. Dcera musela udělat oheň, mladší Zuzka nosit vodu do pařáku a poklízet. Syn s čeledínem dávali koním a sedlák se utrhl, že však prý, pancharta, čert nevzal. Ať jde Mařena po práci.

Vždy poslušná, dnes se vzepřela: „Pantáto, je to mý děcko — ztratilo se. Ať nic nemám pro ně a nic mu nedám, je mý — nemám nic, než ho!“

Vzlyknutí ukončilo tu zoufalou řeč a Mařena vyběhla na náves, volala, kolem rybníka pobíhala, jako šílená. „Mý dítě, můj Honzíčku!“ a lomíc rukama, plakala hlasitě. Lidé vycházeli, hledali s ní a litovali ji: „Inu, je to matka,“ říkali „a ten mateřskej cit má i vlčice, nátož taková vosamělá ženská.“

Bylo už ticho všude, poklízeno a teď teprve začali domáci hledat kloučka. Čeledín Petr chodil s lucernou a svítil i do mlíčníka, kde bylo plno vody, není-li utopený tam, na sadě i ve stodole.

Konečně Mařena schváčena zoufalstvím marného hledání, klesla vedle psí boudy v usedavém štkání.

Však co to? Slyší vzdech a tak odměřený — což by to Sultán tak chrápal? Zavolala ho mdle. Vylezl a vrtě ohonem, lísal se k ní.

Ale chrápání neustávalo. Sultán zakňučel a vskočil zpět do svého domečku a zase vylezl a Mařeně se kolem nohou třel.

Zachváčena náhlým záchvěvem nové naděje, shýbla se blesku-rychle a nahnuvši se hořením tělem do boudy, hmátla tam roztřesenou paží.

A už jásavý výkřik, hlasu lidskému sotva podobný, rozlehl se kůinou. Jako když skřivan z brázdy vyletí: „Buď Pán Bůh pochválen — tady, tady je!“

A vytáhla opatrně spící děcko ven. Nevěděl o ničem, tak se mu spalo. Umouněný, jak si ručkama zamazanými očka žmolil, zaválený od hlíny a hnoje, s rukávy košilky k nevyprání umazanými, byl přece jejím drahým Honzíčkem. Jak ho k srdci tiskla a jak ho líbala! Plačíc a štkajíc hlasitě, nesla si ho do svého království, do maštale, jako u vítězoslávě, uložila ho v koutku palandy, přikryla sukní a zas a zas mu líbala zamazané ručičky

Jak byla v tu chvíli šťastna, jak bohata! Mnohá paní v nádherné ložnici mohla jí zaviděti.

A pak se snesla krásná noc nad spící kraj. —

Miliony hvězd se vyrojily, mléčná dráha jako bílá silnice klenula se právě nad statkem Říhovým. Jenom Mařena v něm ještě nespala. Po přestálé hrůze nechtělo se jí ještě spáti, byla tak šťastna, že škoda zaspati tolik krásných pocitů.

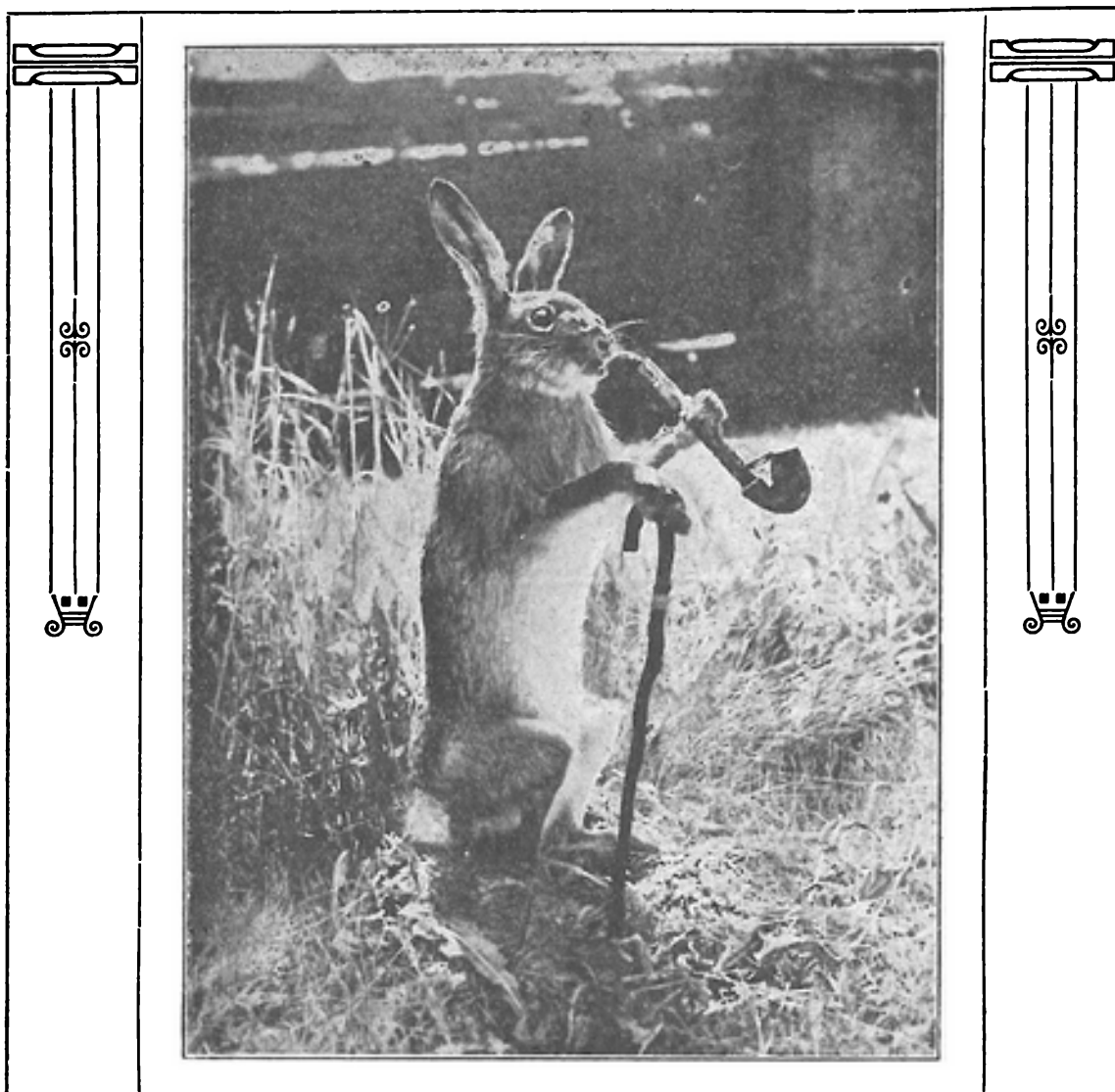
Seděla schoulena na prahu maštale; měsíc svítil na dvůr a ostříbřoval střechy i zápraží, okna se leskla jako by se za nimi svítilo. Sultán přišel od boudy a lehl si jí k nohám. Slepice v kurníku tu

a tam zakvokaly a také řetěz některé kravky, jak se pohnula, zařinčel lehce.

Mařena měla sepjaty ruce. Modlila se a děkovala a že ve své prostotě nenalezala slov, jímž by Pána oslovila. šeptala alespoň jeden desátek růžence:

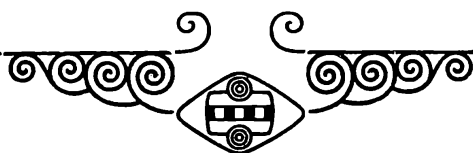
„Kterého jsi, Panno, našla.“

(Pokračování.)

Zajíček.

(Původní fotografie. — K básničce na stránce 6.)

J. M. DĚDINSKÝ:

Zajiček.

Bylo odpoledne a kraj celý
jedna zeleň, zlatá slunce záře;
vyšel ven si kmotr Nasivělý,
zajíc podle postavy i tváře.

Vyšel sobě právě po obědě,
— měli hrách a k tomu čerstvé zelí —
a teď s dýmku na boběčku sedě
o hůl opřen obzírá kraj celý.

„S úrodou jsme letos spokojeni,
děl, „dost všeho, nebude snad draze,
a tak doufám, dokud zimy není,
budem dlouho ještě žítí blaze!“

V tom, ó běda! v lese nedalekém
padla rána a psí štěkot spouští;
hůl i dýmka vypadly mu lekem,
skok a skok! již zmizel v blízkém houští.

JOSEF VÉVODA:

Strachotinka.

Legenda z dob prvního křesťanství na Moravě.

Údolím říčky Hané přicházejí s obou stran lidé, jednotlivě i ve hloučcích, a ztrácejí se v malém žlebu, jenž stoupá mírně do vrchu na sever od říčky. Žleb je obehnan lesnatými stráněmi, sám jsa porostlý listnatým hájem. Na konci háje rozkládá věkovitá lípa mohutné haluze do šíře i výše, tvoříc nad pozadím žlebu stinnou klenbu.

Zde shromažďují se zastupy příchozích. Tváře všech jsou vážné, ba sklíčené. Těžká starost vyzírá z očí všech, upřených směrem k obrovské lípě.

Pod lipou na kamenném podstavci viděti ženskou sochu nadlidské velikosti, před ní ohromný balvan do čtverhranu jako nějaký oltář přitesaný.

V celém háji zavládá jakési posvátné ticho. Tajemné pološero zahaluje dosud žleb, třebaže ranní slunce již před chvílí vyhouplo se nad lesy.

Co přivádí sem dnes tolik lidu z celého okolí? Hrozící neúroda, kterou provází hlad!

Od té doby, co s probuzenou vesnou zazelenaly se luhy a nivy, jakoby nějaký zloduch rozháněl mraky, sotvaže nějaký i sebe menší na nebi se ukáže. Říčky i potoky vyschly, prameny se ztrácejí, studánky vyčerpány pomalu až do dna, a nebe ani dost malé vláhy se-

slati nechce a nechce. Již začíná léto a nepřijde-li vydatný déšť, budou lidé i dobytek umíratí hlady.

Snad hněvá se na svůj lid dárkyně a chránitelka úrody zemské, dobrá matka Živa? Či jest jiná toho příčina? Zvědětí ji touží všichni, proto spěchají dnes sem do háje, jí zasvěceného.

V zástupech obklopují už oltář a sochu matky Živy, a z pozadí posvátné lípy vystupuje kmet vysoké postavy v bílé říze, vínek z rastrolestí lipových máje vpletený do prořídých šedin, dlouhý, bílý vous splývá mu až hluboko na prsa. Jde volným krokem až před oltář, stane, uklání se před obrovskou sochou bohyně až k samému oltáři, čelem se ho dotýkáje, načež se obrací ku shromážděnému lidu.

Z davu shromážděných vystupuje hlouček starců, dědů to a pradědů četných rodin, obývajících pospolitě okolní dědiny. Nejstarší z nich ujímá se slova.

„Otče, tobě dáno zkoumati vůli věčných bohů. Pověz, proč hněvají se na svůj lid a proč uzamkli oblaka, že již tak dlouho nedopřávají deště žíznící zemi? Či opustila nás již i naše dobrá matka Živa?“

„Tak jest, jak jsi pravil!“ odvětil hlubokým hlasem oslovený kmet, kněz to bohyně Živy. „Hněvají se bohové a hněvá se i dobrá matka naše Živa. Cizinci dva, příšedší z krajin, kde slunce ráno vstává, procházejí Moravou, kácejí sochy našich bohů a oltáře jejich, učíce náš lid uctívati jakéhosi boha nového, nám neznámého. Pročež oznamuji vám vůli našich bohů, že nesešlou dříve deště žíznící zemi, dokud šlapati budou nohy oněch vetřelců tuto naši půdu, v níž odpočívá popel našich otců a praotců, dokud lid náš nebude opět všude přinášeti jim oběti, jak to činíval dříve.“

Proto také jsem vás svolal na toto posvátné místo, abych vás varoval před oněmi cizinci, byste jim nedopřáli ani sluchu, tím méně pohostinství nebo přístřeší, kdyby snad noha jejich klatá zbloudila i do našeho kraje!“

To pověděv, měřil přísným zrakem shromážděné.

Ustrašení pohlíželi všichni na zamračenou tvář kmetovu a za ním výš na obrovskou sochu matky Živy, která všechna zčernalá kouřem z obětí, spalovaných před ní na oltářním balvanu, zdála se dnes všem něčím hrozivým, jakoby nějaký běs se v ní skrýval.

Trapné mlčení přerušil opět onen z kmetů nejvážnější a pravil: „Otče, tvá slova naplnila srdce naše zděšením. Pravíš, že bohové se hněvají na svůj lid a že jej stíhají a stíhají budou trestem. Rci, zdali je spravedливо, aby s provinilými trpěli i nevinní? V našem kraji široko daleko ještě nikdo svých bohů neopustil, pros je tedy, aby ani oni nás neopouštěli. Zde, viz, dary obětní, které jsme přinesli matce naší Živě. Obětuj je za nás na jejím oltáři, snad obměkčí se srdce její a bude opět milostiva lidu svému, jako bývala.“

Při těchto slovech ukázal na veliké a vysoké tři džbery, postavené poblíž oltáře, naplněné pšenicí, žitem a nejčistší medovinou.

„Nuže, budiž! Pokusím se nakloniti aspoň matku Živu vašim prosbám, aby vám zachránila úrodu zemskou, a z darů vašich obětí jí zapálím.“

Podloživ troud a hrst smolné louče, narovnal nad ní něco štípaného dříví, jež měl k tomu účelu za lipou vždy přichystané, a vykřesav do troudu jiskru z křesacího kamene. zanítil oheň na oltáři.

Již chtěl sypati naň obětní zrní. když uslyšel za sebou jakýsi podivný rozruch. Ohlédne se a vidí, jak se lid rozestupuje na dvě strany a jeho středem krácejí neohroženě dva cizinci v dlouhém, tmavém rouchu, sahajícím až k patám, tváře obou sluncem osmažené a vroubené černým vousem a sobě podobné jako tváře dvou bratří mužného věku.

A pravice staršího, oč se to opírá? Dlouhá hůl poutnická velikosti dospělého muže, přes ni u vrchu krátká hůl příční, na níž viděti malou, z dřeva vyřezávanou podobu lidského těla. Ruce rozpjaté přibity hřeby na příčném ramenu hole, hlava ovita věncem z trní a v levém boku hluboká jízva jako od bodnutí kopím. Jaký to podivný znak a kdo jsou ti dva cizinci v tak podivném hávu?

Již stanuli knězi kmetovi tváří v tvář. Jako bleskem zasažen couvl od oltáře bohyně Živy a vzpamatovav se z prvního leknutí, vzkřikl přísným hlasem: „Kdo jste, neznámí vetřelci, že se opovažujete rušiti nás u posvátném výkonu?“

„Jsme mužové pokojní, nesouce vám pokoj a mír Boha pravého! A nejsme ani žádní vetřelci, nýbrž hosté vašeho jasného knížete Rostislava na Velehradě, jenž nás povolal z naší otčiny z dalekého východu, abychom vám hlásali učení o Bohu, který je nejdobrotivějším Otcem nás všech, který učinil nebe i zemi a všechno, co vidíme kolem sebe i nad sebou. Slunce, měsíc a hvězdy jsou dílem jeho rukou, ptactvo a hmyz v povětří na zemi zvířata krotká i divoká, ryby a vše, co žije ve vodách, má život od něho.

A veškeré pokolení lidské, které žilo od počátku světa až podnes, vyšlo a vychází z jeho všemohoucích rukou. On je pánem života i smrti a všech našich osudů. Bez jeho vůle nepadne ani vlas s hlavy naší, on stará se otcovsky o všechno, co roste a žije a zvláště o člověka, kterého učinil k svému obrazu a podobnosti.

Nebojte se tedy, že by vám dal zahynouti hlady. On sešle opět hojnou vláhu s nebe a to ještě tohoto dne, jakmile slunce zapadne, napojí žíznící nivy a luhy, prameny a studnice naplní vodou, potoky a řeky rozproudí se zase, jenom když uvěříte v něho a obrátíte se k němu, abyste se klaněli jemu samému a nikoliv, jak dosud, různým bohům, kteří jsou jen výmyslem lidským a dílem rukou lidských.“

S utajeným dechem poslouchalo veškeré množství lidu výmluvná slova staršího z podivných cizinců. Sám kněz bohyně Živy hltal takřka každé jeho slovo, stoje opodál oltáře jako přimrazen.

Sotva však cizinec domluvil, kněz Živin jakoby procitl z těžkého snu. Přiskočil k oltáři, ruce vypjal vzhůru a vzkřikl pronikavým hlasem: „Pryč, pryč odtud, vy svůdcové našeho lidu, vy nepřátelé našich bohů! Vrhňte se na ně, odvlecte je, zabijte je, aby vás nestihl trest uražených bohů!“

V rozpacích pohlíželi všichni druh na druh, obávajíce se vztáhnouti ruce na podivné cizince.

„Muži, bratří, varujeme vás, abyste neposkvrnili rukou svých krví nevinnou! Stojíme pod ochranou vašeho panovníka a knížete Rosti-

slava, jenž by jistě potrestal každého, kdo by nám ublížil. Ale této ochrany se nedovoláváme. Vyšší a mocnější záštitou jest nám Bůh, o němž jsem právě mluvil. Jemu sloužíme a on neopustí svých služebníků, jak se domníváte o své matce Živě, že vás opustila. Nazýváte ji Živou, ale ona sama života nemá a nemůže ho tedy ani dávat druhým, jak se hned přesvědčíte na vlastní oči.“

To pověděv, podal hůl svou, označenou křížem, svému bratru, přikročil k boční straně oltáře, sehnul se, vzal náruč naštípaného dříví a přiložil na oheň, a než kněz Živin mohl tomu zabránit, přihrnul vzplanuvší hranici dříví až k samé soše bohyně.

Děs hrozný pojal všechny nad tím, co následovalo. Stářím již vyschlá a očazená socha Živy, vyřezávaná z lipového kmene, vzňala se rázem a plameny z hořící obrovité sochy šlehaly až k samým haluzím stoleté lípy, že sežehly listí a tenké ratolístky její, které se skláněly nad hlavou sochy. (Dokončení.)

J. MILOTA:

Káče - Všetečka.

Podivuhodné příběhy a veselá dobrodružství malého káčete.

Kap. I.

Kterak káče Všetečka se narodilo, své příjmení obdrželo a co se mu pamětihodného přihodilo.

I.

Byl již konec dubna, ale venku bylo ještě dosti chladno, ba v noci dostavovaly se i mrazíky

V kuchyni jednoho statku seděla kvočna na vejcích. Byla to vejce kachní, která se obyčejně nechávají kvočnám vysezovati, ale kvočna toho nevěděla. Domnívala se, že sedí na vejcích slepičích a seděla na nich přes dvacet dní, neztrácejíc trpělivosti a těšíc se, že bude mít hejno roztomilých kuřátek.

Ale starý domácí kocour, jenž velmi dobře znal vejce různých ptáků, jda jednoho nudného, deštivého dne kolem kvočny, z kukaně spokojeně vyhlídající, zavrnl: „Bláhová, že se ti chce na tom sedět a se mořit! Já bych s toho dávno utekl. Vždyť musíš býti již všechna otláčena —“

„Co je ti do toho?“ odvětila kvočna. „To je má věc! Konečně to někdo vyseděti musí!“

Kocour se zlomyslně ušklibl a prohodil: „Kdybys aspoň věděla, na čem sedíš!“

„Tak, tak!“ zvolala kvočna. „Na čem pak bych seděla, než na vejcích? Či snad myslíš, že to jsou brambory?“

„To ne,“ odvětil kocour, „ale myslím, že to jsou vejce kachní.“

„Tak, tak!“ smála se kvočna, „snad neznám naposledy ani slepičích vajec, která jsem sama snášela! Kdo to jakživ slyšel? Přece kachní

vejce musí vyseděti kachna, jako holubí holubice, vrabčí vrabčice a tak dále.“

„Ale což, když kachna na nich seděti nechce?“ namítal kocour. „Ostatně uvidíš brzy sama, co se ti z toho vyklube.“

„Co by se mi vyklubalo, než kuřátka?“ vece kvočna „Ale ty mě chceš jen znepokojovati, pročez vari!“

Kocour se táhl dál, mysle si, že s pošetilci je těžká řeč, ale kvočna ještě za ním prohodila: „Bodejť, bude mne panáček poučovati. To je k smíchu: kachní vejce! Kýž tě konopiště!“

Nedaleko pod lavicí ležel domácí pes Vořech. Stavěl se spící, ale dobře vyslechl celý hovor, a nyní pravil kvočně: „Jen sed', stará, a ničeho si nevíš! Kocour je starý ziomyslník a pokušitel. Nedá-li ti pokoje, pocuchám mu jeho ulízaný kožíšek, že mu na po druhé chuť přejde.“

„Vždyť já si ho nevíš,“ odvětila kvočna přívětivě, „ať si povídá, co chce. Myslí si bezpochyby, abych s hnízda slétla a vejce zastudit nechala, potom by se mi vysmál. Ale toho potěšení mu neudělám. Když jsem seděla tak dlouho, budu seděti až do konce.“

A kvočna dostala slovu. Za odměnu její vytrvalosti dostalo se jí brzy potěšení viděti, jak mládátka se pomalu z vajec proklubávala a líhla. Ve dvou dnech byla všechna vylíhlá, jen ještě jednomu se jaksi nechtělo ze skořápky již naklubané.

„Kvok — kvok, pod' — pod'“ volala na ně kvočna, ale mládátko jakoby by si myslilo: „Co pak bych tak spěchalo? Tady mi není zle a kdo ví, co mne venku čeká?“ A zůstalo ve skořápce.

„To je asi nějaký pěkný rarášek,“ povídala stará kvočna Vořechovi. „Co si mám s ním počítí? Už mi přechází trpělivost.“

„I jen je nech,“ odvětil Vořech, „však i na ně dojde řada. Jen žádný kvap a násilí.“

„Ale nemohu přece k vůli němu pořád seděti na jediném vejci!“ zvolala kvočna mrzutě. „Venku je dnes tak krásně a ostatní chtějí mermomocí na sluníčko. I já bych sama ráda již na čerstvý vzduch.“

„Pro nějakou chvíli nebude snad zle,“ mínil Vořech, „však nic nezmeškáte!“

„Tobě se to řekne,“ odvětila kvočna, „ale kdyby tě tak někdo posadil na vejce a nechal tě na nich přes dvacet dní a nocí, to bys jinou zpíval.“

„No chceš-li, já na to chvíli sednu,“ nabízel se Vořech.

„Abys to rozmáchl,“ odbyla ho kvočna.

„Tak vidíš,“ pravil Vořech, „musíme při všem mítí rozum.“

„No, já tedy ještě dnes se obětuji,“ rozhodla kvočna, „ale zítra je konec.“

„Mně je to jedno,“ podotkl Vořech, „přimlouvám se jen za ubožátko, jež si samo nemůže pomoci.“

„To já vím,“ vece kvočna, „ale k vůli jednomu nemohu ostatní nechat strádati.“

„A k vůli všem ostatním, kteří tvé pomoci nepotřebují,“ vpadl Vořech, „nemůžeš toto jediné nechat zahynouti.“

Poslední káče zatím, jakoby rozumělo, co se povídá, dobývalo se tak dlouho ze skořápky, až se dostalo ven. Kvočna to hned zpozorovala, vstala, pohlédla na mládě právě se vyvíhnuvší, a vidouc, že je malé a slabé, povídá: „Toť, toť — nějaké nedochůdče — však jsem si to hned myslila!“

Proto však jí nepohrdla, ale ustrnula se nad ubožátkem a přilnula láskou a útrpností k tomu chudáčkovi. Bylať dobračka a věděla, že ubozí a slabí potřebují zvlášť naší ochrany a pomoci.

Káčátko, ač slabé, bylo jinak docela zdravé a čiperné. Hned jalo se prohlížeti skořápku a klofajíc do ní, ptalo se kvočny: „Co je to, maminko?“

„Skořápka z vejce,“ odvětila kvočna.

„A nač je to?“

„Inu, teď už na nic.“

„A mohu si s tím hrát?“ zvědělo káče. „Hlele, jak se to koulí!“

„Ty jsi ale nějaká Všetečka!“ podotkla kvočna a ostatní káčata se smála.

Od té doby říkali nejmenšímu kačeti V š e t e č k a.

II.

Kvočna měla velkou radost ze svých mladětek a v této radosti nepozorovala ani, že nevypadají zrovna tak, jako obyčejná kuřata, ač jim byla velmi podobna.

S velikou hrdostí vyvedla je jednoho dne na dvůr, aby se jimi pochlubila, a těšila se, jak jí budou ostatní slípky záviděti. Nedomnívala se jinak, nežli že kde kdo přiběhne a bude ji blahopřáti k tak pěknému hejnu kuřátek.

Ale byla zklamána, ba těžce uražena, neboť jakmile se objevila, hned volaly ostatní slepice: „Hle, hle! Co si to naše kropenatka vede?“

A přiběhnuvše, jaly se prohlížeti hejno s takovými tvářemi, jako tetičky, když se dívají na nepodařené pečivo. „To jsou divná kuřata,“ povídaly si, „vždyť vypadají jako kachňátka!“

„To vám namluvil zlomyslný kocour!“ hájila se kvočna, ale nebylo jí to nic platno.

„Kropenatka vyseděla kachňátka!“ štěbetaly husy a již to šlo od zobáku k zobáku po celém dvoře.

Kohout vylétl na plot a oznamoval hlasem polnice: „Kokrhyhý, slyšte všichni: Kropenatka má kachňátka — kokrhyhý!“

Kvočna byla nemálo překvapena a styděla se velice. Její radost a pýcha byly ty tam. Sklopila zahanbeně hlavu a hleděla se svým hejnem zmizeti. Pustila se tedy do sadu, za nímž byl neveliký rybníček. Až tam se dostala, chtějíc uniknouti hanbě a posměchu.

Káčata, sotva spatřila zalesknouti se hladinu rybníčka, začala vesele pípati a hrr! všecka se hrnula s kopečka do vody! Stará kvočna ztrnula. Takového překvapení se nenadála. Co už kuřat vyseděla, ale tohle jí ještě nikdy neudělala, nikdy nešla ani do louže, nerci-li do rybníka.

„Vždyť se utopí!“ napadlo kvočně a hrůzou jí vstávalo peří na těle. Rozběhla se za mladými až na samý kraj vody a byla by tam jistě

za nimi skočila, kdyby byla uměla plavati. Takto jala se je s břehu úpěnlivě volati a naříkati, ale marně. Kačata klidně a vesele plovala po rybníčku, a ani jim nenapadlo, aby se utopila, vždyť ve vodě cítila se jako doma.

Kvočna byla tak vyděšena a rozčilená, tak všecka zaujata pozorováním mladých, že si ani nevšimla Všetečky, jež stála stranou a dívala se na kačata, ale sama do vody nešla. „Nech je, maminko,“ ozvalo se konečně káče, „ať si tam jsou — však oni zase vylezou!“

Kvočna se překvapeně obrátila. „Ach, ty jsi tady, mé dítě?“ zvolala potěšena. „Opravdu myslíš, že se neutopí?“

„— se ví,“ odvětilo káče, „vždyť umějí plovat, a kdo umí plovat, ten se přece neutopí.“

„To jsem ráda,“ povídá kvočna. „Smrt bych z toho měla, kdyby se mi utopila. Ale ty jsi hodná a rozumná, že se držíš maminky a neženeš se za těmi malými pošetilci. Tolik rozumu jsem se od tebe věru ani nenadála; vždyť jsi z nich ze všech nejmladší a máš ještě skoro skořáčku na zádech.“

„To mi nevadí,“ vece káče, „a trochu rozumu nikdy nikomu neškodí.“

„Jen mne vždycky poslouvej,“ pravila kvočna, „jsem tvoje maminka.“

„Vlastní nebo nevlastní?“ ptalo se káče.

„Ale ty jsi opravdu Všetečka!“ zasmála se kvočna a dodala: „Přece vlastní a ne snad nějaká macecha, vždyť jsem tě vyseděla.“

„A proč jste na mně seděla?“ ptalo se opět všetečné káče.

„Jak pošetile mluvíš!“ zvolala kvočna. „Na vejcích jsem přece seděla, ne na tobě.“

„Tož jste mne nevyseděla,“ namítlo káče.

„A co pak jsem tedy vyseděla?“ divila se kvočna.

„No, vejce,“ odvětilo káče.

„A v tom vejci jsi byla ty,“ usmála se kvočna.

„Měla jste vejce rozbítí a já bych byla hned vylezla,“ mínilo káče, „nevím věru, proč tak dlouho jste mne tam nechala a trápila se tím sezením!“

„Tomu ještě nerozumíš, dítě,“ odpověděla kvočna, „až budeš větší, také tomu porozumíš!“

„Ó kéž bych už byla větší!“ zatoužilo káče.

Také se toho dočkáš,“ dí kvočna, „a potom zas budeš chtítí být mladší. Mládí, nejkrásnější doba života.“

„Ajci,“ odpovědělo káče vzdorně. „Já bych chtěla býti hned veliká!“

„To bych tě musila jako měchýř nafouknouti, usmála se kvočna a jala se opět volati mladé. Zpozorovalať, že se ženou mraky a vane studený vítr. „Pojďte domů, děti, bude pršet!“

Na štěstí kačata byla nedaleko břehu a hned vylezla. Bylo jim už ve studené vodě zima a tak třesouce se, běžela za kvočnou domů.

V noci na to měla kvočna velké soužení s kačaty, jež se nastydla a byla nepokojna. Celou noc ani oka nezamhouřila samou starostí, aby jim z toho něco nebylo.

(Pokračování.)

E. PROCHÁZKA:

Moravské Švýcarsko.

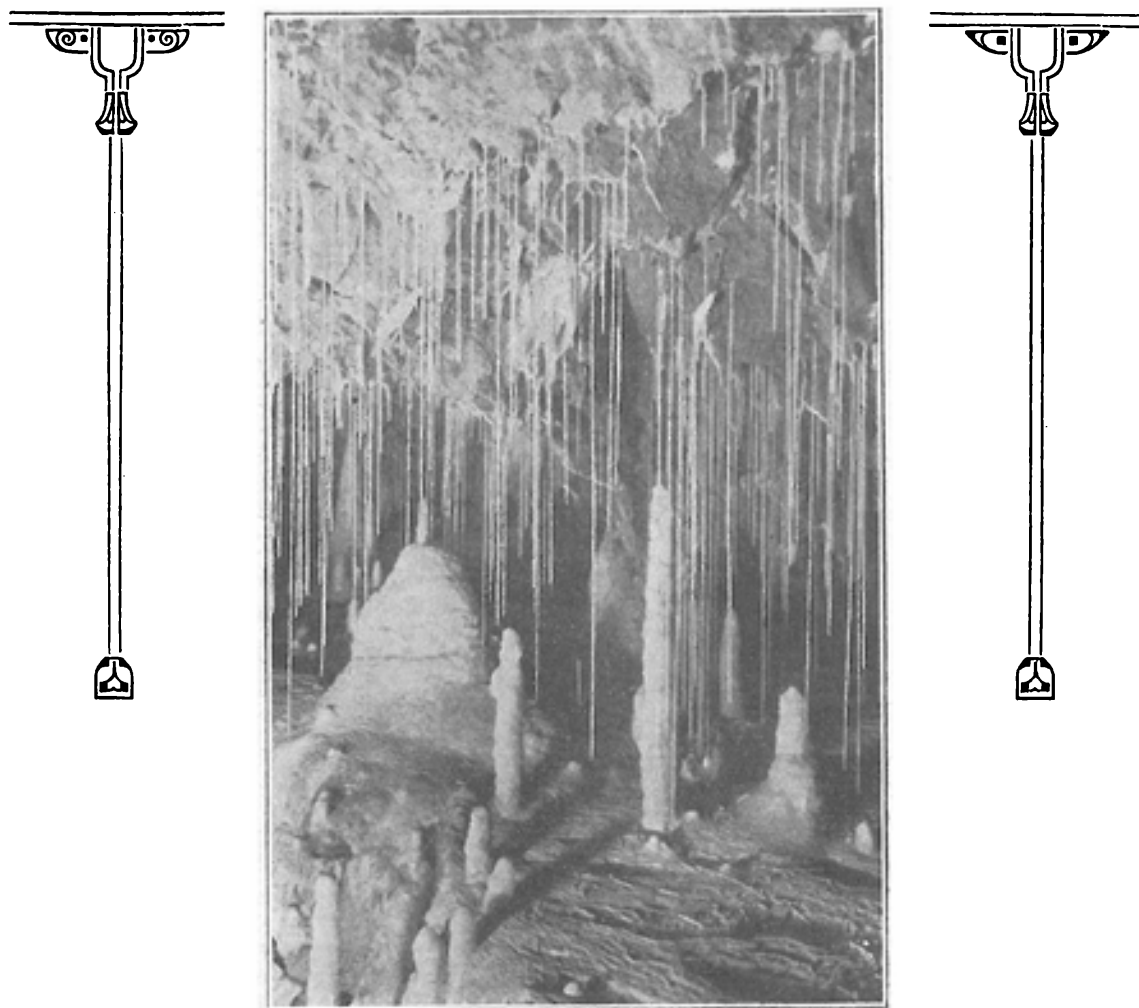
Severně od Brna protéká řeka Svitava ve velkých záhybech krásné romantické údolí, vroubené po dvou stranách mohutnými lesy a proto právem dostalo se tomuto krásnému, romantickému údolí pojmenování: „Moravské Švýcarsko“. Část tohoto kraje byla teprve v druhé polovici minulého století řadou vynikajících badatelů prozkoumána a tu shledáno, že máme co činiti s typickým územím krasovým, které od těch dob stalo se cílem badatelů. Bádání v tomto území umožnilo objev a úpravu velkolepých jeskyní jednak v Krasu samém — v jádře onoho území — kolem Macochy, Sloupu, Jedovnic, Ochoze a v údolí Křtinského potoka.

Nejstarší zmínky o jeskyních Mor. Krasu nalézáme ve spisu mnicha Alex. Vigsia z roku 1663 a pak shledáváme se s celou řadou druhých zaslužilých pracovníků jako bývalý dvorní matematik císaře Františka

Josefa I. Nagel, z jehož péra vyšly nejlepší práce, dále v druhé polovici minulého století dr. Wankel, dr. Kříž, známý učitel Kniess a konečně v novější době dr. Absolon, jenž velkou část těchto jeskyň zmapoval a vydal podrobný popis — Průvodce Mor. Krasem — a dále shledáváme se tu ještě se jmény dra. Procházky a Bočka.

Nejstarší jeskyně v Mor. Krasu jsou sloupské, z nichž hlavně zasluhuje zmínky jeskyně Eliščina s pěknými tvary krápníkovými jako: záclona, zakletý princ a princezna, háj atd. Z těchto prostor vcházíme do Starých Skal, kde u druhého vchodu se propadá Sloupský potok, jenž se nám ztrácí a vytéká pak na dně Macochy pod jménem Punkva. Staré Skály jsou spleť dómů a obrovských prostor se dvěma propastmi, Kolmou a Naglovou, jež jest 80 m hluboká a největší naší podzemní

Partie z údolí Punkvy.

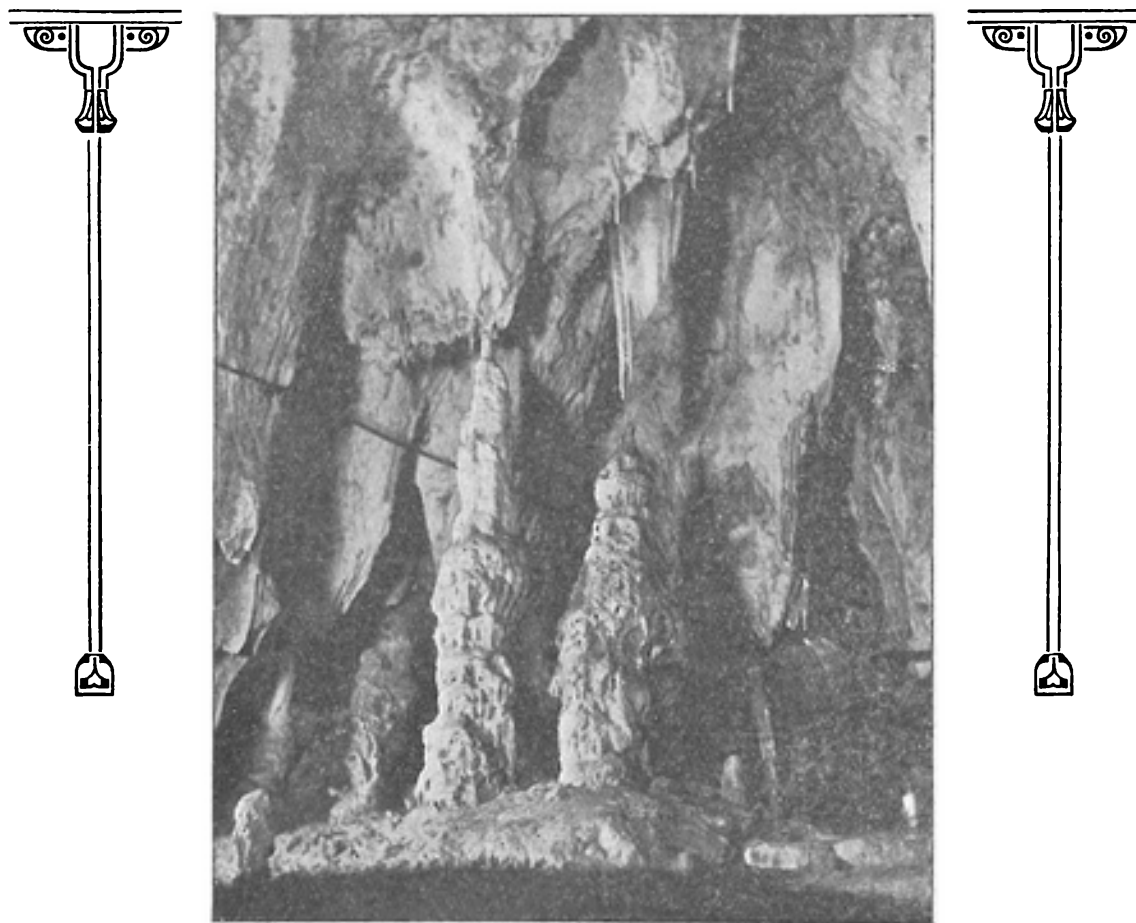
Sklovité střežýle krápníkové „brčka“ v Masarykově jeskyni.

Masarykova jeskyně.

propastí vůbec: Jdeme dále do jeskyně Šošůvské, zdobené krásnými krápníky, procházíme prostory, kde příroda přímo hýřila všemi svými krápníkovými ozdobami a asi po dvouhodinné prohlídce těchto nádherných podzemních krás, vycházíme u hotelu Břouškova.

Máme-li dosti času a chceme-li shlédnouti celý Mor. Kras s jeho perlou, Masarykovým dómem, kamž každoročně putuje tisíce a tisíce turistů a školních výprav snad ze všech koutů republiky, půjdeme Pustým žlebem, též Sloupským zvaným, a po dvouhodinové chůzi sta-

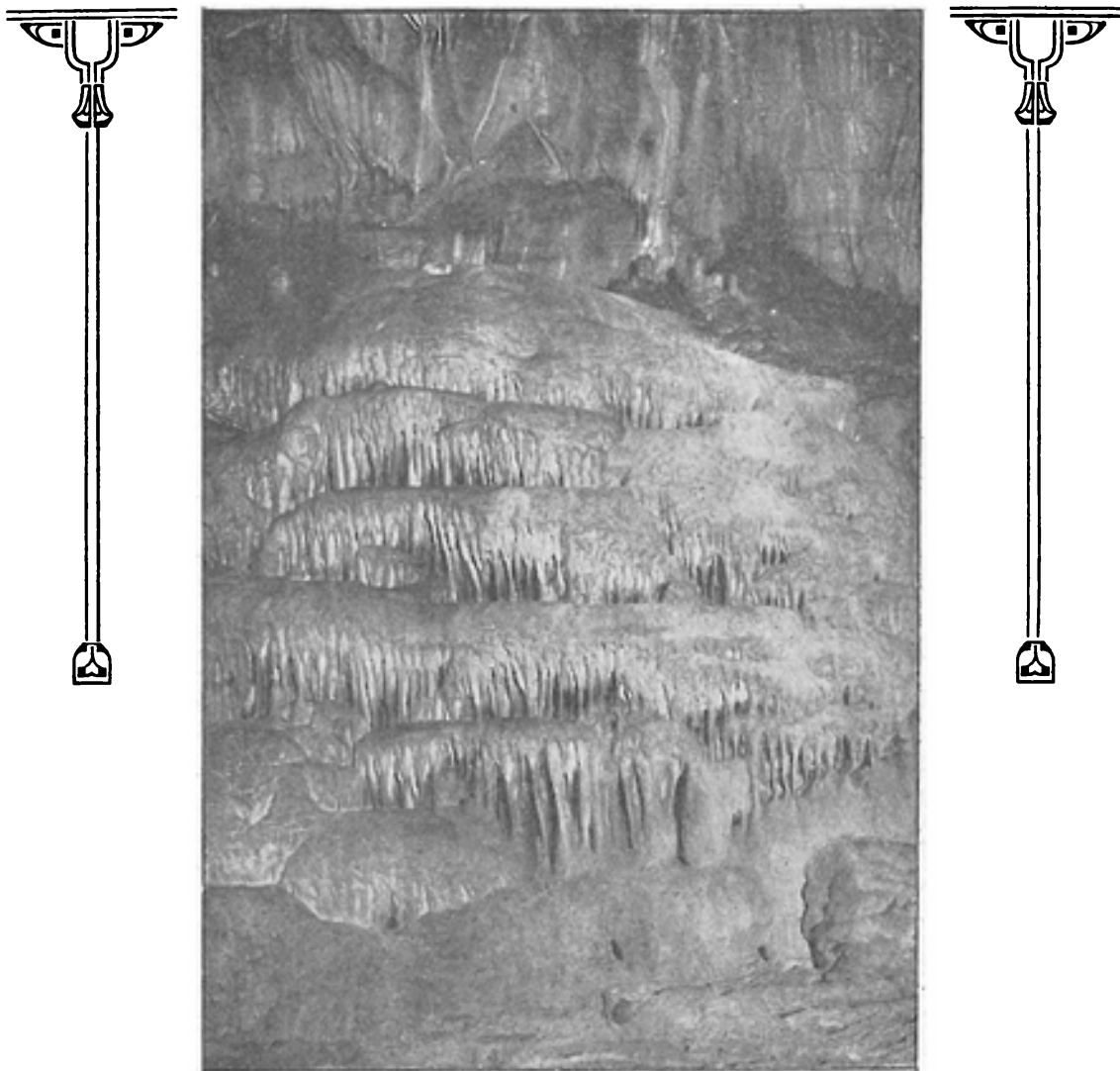

Zakletý princ a princezna v sloupské jeskyni.

neme na prostranství před jeskyní Punkevní. Po železných schodech sestupujeme do dolní chodby, kde nás vítá mohutný stalaktit, visící přímo nad schodištěm, jehož délka obnáší 4 m. Projdeme obrovskými prostorami, zdobenými krápníkovými formami (sloup, deštník atd.) a pokračujeme až na dno největší propasti, Macochy, 138 m hluboké a tu shledáváme se opět s Punkvou, která vytéká z horního jezírka, jež je 31 m dlouhé, 15 m široké a téměř 16 m hluboké, do spodního

Pro nedostatek místa nemohu se zde rozepisovati podrobně o všech podzemních krásách a dojmech, jež návštěvník prožívá. Účelem tohoto článku jest pouze upozorniti na ně, neb není ani slov, by vypsalá se celá nádhera, kterou vidíme v Masarykově dómě, s alabastrově bílými

krápníky, s bohatou výzdobou stropu, od něhož visí tisíce a tisíce jako brk tenkých a asi 2 m dlouhých dutých krápníčků. Tato jeskyně Masarykova jest perlou Moravského Krasu. Vracíme se po loďkách nazpět s duší naplněnou nejmohutnějšími dojmy a jdeme podél toku Punkvy až k betonovému mostu, kde odbočíme do lesa, bychom shlédli jeskyni Kateřinskou. Prostrannou chodbou vejde se do ohrom-

Vodopádovité povlaky na stěnách v jeskyni Kateřinské.

ného dómu, v jehož středu je palouk, utvořený ze zřícených balvanů. Nejvíce nás upoutá velkolepý krápníkový lesík a jiné krápníkové útvary jako: Kaplička, Kalvarie, Vodopád atd.

Neradi opouštíme tato místa a nastupujeme od betonového můstku cestu zpáteční do Blanska podél toku říčky Punkvy a odnášíme si odsud dojmy, na které se tak brzo nezapomíná — —

KAREL J. ZÁKOUCKÝ:

O Maličkovi a o černém vepři.

Pohádka z Českomoravské vysočiny.

Poblíž českomoravských hranic již od nepaměti rozkládá se útulná dědina Svratouch. V létě bývá tu příjemno, ale když pomine podzim a přizene se zima s ostrými větry a krutými mrazy a s oblak rozsype se sníh, bývá tu nepříjemno. Chalupy jsou příkrčeny do chvojových závětří a kolem dokola sněhu, že od chalup jen komíny vykukují. A k oknům ve sněhu bývají vyházeny průkopy, aby alespoň trochu světla do světnic proniklo.

Obyvatelstvo zdejšího kraje živí se všelijak. Jedni od nepaměti obdělávají pole a políčka, jiní tkalcují a někteří robí různé dřevěné věci, jež pak po světě rozprodávají. Ale u všech střídá se bída s nouzí a nedostatek je stálým hostem.

A bývá-li zle v chalupách ve vesnici, snad nejhůře bylo v chalupě za vsí při cestě do Čachnova vedoucí. Říkali tam v olejně. Majitel její ani píd' políčka neměl, aby si tuřínu nasázel. Všecko své živobytí jen pernou prací musil si vydobýti. Tkalcoval a horští tkalci nikdy neměli na růžích ustláno. Proto i tkalci, jenž olejnu obýval, nevalně se vedlo. Bída s nouzí ho neopouštěla, nedostatek panoval tu napořád. I naříkával si starý tkadlec na těžké živobytí a manželka mu přizvukovala.

„Kdybychom alespoň syna měli,“ toužil tkadlec, když hlad se vkrádal do chudé jejich jizby.

„A co bys z toho měl?“ odpovídala mu rozmrzele manželka. „Jen tím více musil bys dřít, abys jej uživil!“

„Uživím-li nás, snad bych i dítě uživil. A radost bychom z něho měli a naději, že v stáří budeme míti někoho, jenž se o nás bude starati,“ doufal tkadlec.

A tkalcová, kdykoliiv tuto poznámku zaslechla, nenamítala již ani slova proti touze mužově. Uznávala, že má skoro pravdu a v duchu si přisvědčila, že skutečně, mají-li nyní občas bídu, ve stáří ji budou míti ustavičně. I začala sama toužiti, aby se Bůh nad nimi smiloval a dal jim syna.

A stalo se Jednoho dne na staré olejně zaplaka' o nemluvně a brzy na to po celé dědině se udiveně vypravovalo, že u tkalců mají chlapečka.

„Ale malilinkého, že se tkalcovi rozhodli jmenovati ho Malíčkem,“ sdělovali lidé mezi sebou.

A měli pravdu. Novorozené dítě tkalcových bylo skutečně tak maličké, že nebylo v dalekém, širokém okolí pamětníka, který by tak malinké dítě někde viděl, nebo o podobném slyšel.

Tkadlec i tkalcová, kdykoliv na dítě pohlédli, se mrzeli. Ale stalo se; novorozeně bylo na světě, musili se spokojiti s dítětem, jaké bylo. — A čas prchal a tkalcovi dítěti přivykli. Ano, měli je rádi, byli s ním spokojeni. Doufali, že během let přece jen povyroste a v stáří bude jim oporou.

Starý tkadlec, když dítěti přivykl, byl by i na práci zapomněl a jen svým Malíčkem se obíral. Tkalcová několikrát za den musila ho napomínati, aby si hleděl stavu a dítě jí na starosti nechal, jinak že bude u nich hůře než bývalo a že dojde na její slova, že dítěte ne- uživí.

Tkadlec uznal, že má pravdu a ponechav Malíčka ženiným starostem, vrátil se opět ke stavu a jal se pracovati, ač s těžkým srdcem.

Od narození Malíčka bylo u tkalců skutečně veseleji. Měli o čem hovořiti. Jednou o tom, roste-li Malíček, jindy o starostech a nadějích, které s ním měli. A jakkoli starosti mnohé tíží, mnozí pro ně ani spáti nemohou a vlasy jim šedivějí, u tkalců tomu tak nebylo. Jim starosti o Malíčka byly radostí.

Tkadlec jedinou měl starost, vyroste-li Malíček, nebo zůstane-li tak maličkým, že z něho bude jen nepatrný človíček. A proto Malíčka pozoroval a tajně i měřil, aby věděl, oč povyrostl, ale ke svému zármutku shledával, že jest Malíček stále stejným. A to ho tížilo nesmírně. Ve dne v noci a všude, kudy chodil, o tom myslel a přemítal, ale obav, že chlapec zůstane maličkým, se zbaviti nemohl. Ovšem před ženou se tvářil, jako by si toho nevšímal. Věděl, že by ji to trápilo a snad utrápilo a co on by si potom s maličkým počal?

„Takhle mohu pracovati, ženě a dítěti živobytí vydělati a je dobře,“ soudil. — „Kdybych ovdověl, musil bych se obíratí maličkým a na tkalcování bych času neměl. Musil bych mu přivéstí macechu a kdož ví, jak by s ním zacházela. Od malička slýchám, že jsou macechy zlé.“

Jednou, když v Hlinsku „dílo“ odvedl a s vydělanými penězi domů se vracel, přemítal cestou o maličkém a toužil, aby mu vyrostl a sesílil, aby nebyl lidem pro smích. A jak tak šel a na synka myslel, ani se nenadál a vystoupil na kopec, který se jmenuje Čertovina. A při tom výstupu na Čertovinu tak se unavil, jako nikdy před tím. Musil usednouti a si odpočinouti. Usedl na nejbližší balvan a opřev starostmi těžkou hlavu o ruce, zamyslel se.

Myšlenky jeho obíraly se maličkým. A jak tak sedí a přemítá, zdá se mu, že slyší hlas, jako by ho někdo prosil, aby s kamene povstal a jej pustil, jinak že pod balvanem zahyne.

„Oč mne požádáš, všecko ti vyplním,“ slyšel, kterak mu kdosi neznámý slibuje.

To ho úplně z myšlenek vyrušilo. Nazdvihl hlavu a naslouchal pozorněji, aby se přesvědčil, neklame-li se.

A neklamal se. Prosby se opakovaly. I povstal a sotva povstal, vyskočil zpod balvanu malý mužík s vousy dlouhými a šedivými a oklepav se a napřímiv, zahovořil:

„Ty jsi mi dal! Včera jsem si vyšel ze svého království, abych se po této zemi rozhlédl a nemaje již času k návratu, uleh jsem si pod tento balvan. A že jsem byl unaven, zaspal jsem. A ty přijdeš, sedneš a div mne neumačkáš!“

„No, neumačkal jsem tě,“ prohodil tkadlec.

„Však by se tak jistě bylo stalo, kdybys mne neuslyšel a ne-

ustrnul se. A já již hlasitěji mluvíti nemohl, měl jsem dušičku na jazyku!“

„Však budeš opět zdrav, jako jsi býval,“ těšil ho tkadlec.

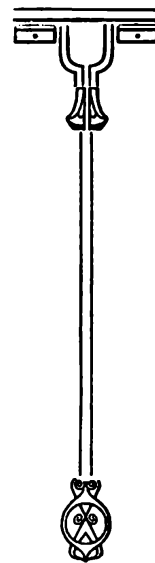
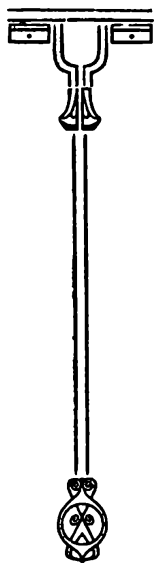
„To také doufám. Ale tebe musím nějak odměnit, že jsi mojí prosbě vyhověl a povstal. Co žádáš za to?“ otázal se mužík tkalce.

„Nic!“ odpověděl tkadlec skromně.

„Žádné nic! Jen si řekni!“

„Vždyť mne to nic nestálo!“

„Stálo nestálo, jen si řekni. Byl jsi unaven a povstal jsi. Jiný by zůstal seděti.“

Cikáni u N. Města na Moravě.

Tkadlec viděl, že musí nějaké přání vysloviti. Poškrábal se rukou za uchem, zamyslíl se a jak tak myslil, uviděl svého Malíčka před sebou. I myslil si, aby si něco pro svého Malíčka vyžádal.

„Když jinak nedáš, povím ti něco,“ počal se tkadlec svěřovati se svojí těžkostí mužíkovi. „Mám doma synka a ten je mnohem menší, než ty a neroste a já se bojím, že snad již větší nebude. Měřím ho totiž a vidím, že uplynou týdny a mírka stačí, uplynou měsíce a mírka opět stačí a uplynuly již čtyři roky a Malíček nám ani o chlup nepovyrostl a lidé se smějí nám, smějí se jemu, a to mi dělá starosti. Prosím tě, nevíš, čím bych jej krmil, aby rostl a sílil?“

„Nekrm ho ničím jiným, než pšeničnou kaší, samožitným chlebem a koupej v březové míze. Bříz tu máš na Čertovině dosti. Z jara

je navrtej a mízu nachytej! Učiníš-li, jak jsem řekl, uvidíš, že ti synek v obra vyroste a při tom, bude-li někdy potřebovati, může býti opět tak maličkým, jakým je dnes. Jen ať si pomyslí: Ať jsem maličkým! a stane se!“

„A bude-li chtít, aby opět byl veliký?“ otázal se z opatrnosti tkadlec.

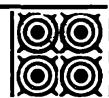
„Ať jen opět zatouží: Ať jsem veliký jako obr a bude opět veliký, jako býval,“ řekl mužík a dopověděv, zmizel.

Tkadlec marně se po něm ohlížel. Ani stopy po něm nezbylo. I usedl opět na balvan a bylo mu, jako by byl prožil nějaký sen. Promnul si oči a opět se ohlížel po mužíkovi a po stopě po něm. Pátral a při tom si v duchu opakoval vše, co slyšel. A jak si to opakoval, zapochyboval o tom. Opět a opět se domníval, že to byl jen sen . . . —

„No, buď si tomu jakkoli, zachovám se dle rady,“ řekl si posléze a zdvihnuv se, nastoupil cestu k domovu. (Pokračování.)

PRO NAŠE DĚTSKÉ BESÍDKY.

Rány sv. Václava.

V chrámu Páně Boleslavském
velký div se děje,
ke hrobu tam zázračnému
všechno národ spěje.
V chrámu Páně Boleslavském
svatý Václav leží,
netlí ani nepráchniví
tělo jeho svěží.

Tělo vrahy pobodané
dvacaterou ranou:
všechny jako rudé růže
čerstvou krví planou.
A krev hlasem Abelovým
volá k Hospodinu,
aby pomstil neslýchanou
bratrovraždy vinu.

Boleslav to slyší kníže,
chmuří se mu čelo;
„Přivezte mi na hrad Pražský
Václavovo tělo.
Tajně však, jen noční dobou,
převoz ať se stane,
ať mi lidu slepá vášně
vzpourou nezaplane.“

Z Boleslavi tichý průvod
ku Praze se bere,
tajemným jej pláštěm halí
nocí stíny šeré.
Na povozu prostá rakev
bez světla a kvítí:
za to s nebe hvězdy jasné
svatou září svítí.

Bez kněží se rychle bere
průvod pustým polem:
andělů se svatá stráž
za to vznáší kolem.
Bez zpěvu a bez modlení
temným lesem spějí:
za to bory vážným šumem
svaté žalmy pějí.

Kynou šerem věže Pražské,
otvírá se brána,
Praha spí a nesmí vítat
tělo svého Pána!
Však co stanul přede branou
průvod nenadále?
Koně jakby zkamenělé
nechtějí jet dále.

To snad Boží andělé jim
zastoupili cestu,
žádná síla nepošine
povoz blíže k městu! —
Už se východ sluncem jasný,
z brány lid se hrne,
bleskem zpráva Prahou letí,
kníže hrůzou trne.

Ve průvodu vладыk, kněží,
k rakvi bratra kráčí,
nice tamo k zemi kleká
v usedavém pláči:
„Bože, zadrž pomstu, za niž
volá čin můj klatý,
odpusť jako odpustil mi
Václav, bratr svatý.“

Všecken, život příští jenom
pokáním mi bude,
slzami chci smýti, bratře,
rány tvoje rudé!“
Odekryto svaté tělo
před žasnoucí Prahou,
viděti chce všecken národ
Václava tvář drahou.

V rakvi tělo mučénika
klidně odpočívá,
lilije to, kterou náhle
zlomila bouř divá.
Však moc Boží hlásá vrahům
viny odpuštění:
po krvavých děsných ranách
stopy hle už není.

Zhojeny vše rány, jenom
jedna ještě zeje:
z ní se krve mučénické
krupěj svěží chvěje.
Bolí ta krev Boleslava
nade všecka muka,
vždyť tu ránu zasadila
bratru vlastní ruka!

Na hrad tělo přivezeno
do slavného hrobu,
putuje tam český národ
po dnešní až dobu.
Zavřely se kruté rány
těla Václavova:
jen když bratr bratra vraždí,
krvácejí znova!

VI. Šťastný.

Loučení s vlaštovičkami.

Posedaly vlaštovičky
na kostelní vížce,
jak by chtěly s Bohem dáti
rodné naší vísce.

Upíraly očka svoje
na ty chatky dole,
poslouchaly milý klepot
cepů ve stodole.

Pozvedly se, zakroužily
a pak opět sedly.
Jaké asi pohovory
mezi sebou vedly!

Těžko se jim loučí s námi
jako synku těžce,
když mu matka požehnání
slova zlatá šepce.

Na shledanou, milé družky,
navratte se zdravý!
Za nimi zrak upíráme
modré do dálavy.

Oči vlahou zarosí se,
stesk na duši padá,
jako mlhy useďají
v opuštěná lada.

Edv. Elpl.

NAŠE KNIHOVNA.

Příhody hanáckých strýčků. Napsal Fr. K. Křen. Nákladem Občanské tiskárny v Brně 1924. — Čtvrtý svazek spisů Křenových obsahuje 18 veselých i vážných povídek ze života hanáckých strýčků, které zesnulý náš spisovatel uměl tak zdařile líčiti. Dospělejší čtenáři naši uvítají je jistě se stejnou radostí jako tři dřívější svazky, zvláště když jejich cena jest neobyčejně levná. Tak tento svazek má 349 stran pěkné úpravy na bílém papíře a stojí jen 11 Kč. První tři svazky jsou po 10 Kč.

Šťastní ubožáci. Povídka ze života slepců. Napsal Jaroslav Průcha. Nákl. Československé akc. tiskárny v Praze 1924. Str. 100. Cena 4.50 Kč. — Spisovatel líčí velmi zajímavě osudy slepého hochy a zvláště jeho život v ústavě slepců na Hradčanech. Není to nic vymyšleného ani vypočítaného na vzbuzení soucitu s trpícími ubožáky, ale právě proto působí prostě jeho vypravování tím mocněji na srdce každého, koho dojíhá nezaviněné lidské

utrpení i dobrota těch, kteří se věnují péči o děti nevidomé. Knížka jest ozdobena dvěma obrázky z ústavu slepců na Hradčanech.

Kdysi život, dnes pohádka. Napsala Marie Walevská. Nákl. Jana Laichtera na Král. Vinohradech 1924. Str. 167. Cena 12 Kč. — Je to kniha vzpomínek na šťastné dětství, které paní spisovatelka prožila v kruhu své rodiny, na návštěvách u příbuzných a pak ovšem i ve školách. Měla neobyčejně štědrého strýčka, který svým neteřím ve všem vyhověl, a měla dobrou starou chůvu, Hanačku, která ji vedla k modlitbě a pomáhala ji vychovávat. Když tak dnes na to všechno spisovatelka vzpomíná, zdá se jí to krásnou pohádkou, tak jako jednou i vám bude se zdáti pohádkou to, co dnes prožíváte. A četla by se ta její pohádka ještě mileji, kdyby do ní nevložila několik chladně rozumářských a zbytečných poznámek. Dospělejší čtenáři, kterým je kniha především určena, snadno si je ovšem vysvětlí.

OKÉNKA DO ŽIVOTA.

Za pět let oslaví náš národ tisíciletou památku mučednické smrti svého sv. knížete a ochránce — sv. Václava. Přípravy k této oslavě konají se již letos v měsíci září bohoslužbami, schůzemi, přednáškami se světelnými obrazy, divadly a pod. Přispějí k nim jistě dle možnosti také naše dětské besídky, které tomu věnují některé své shromáždění před svátkem sv. Václava nebo brzy po něm. Abyste se mohli naučiti a přednésti vhodně básně, přináší vám toto číslo „Anděla Strážného“ legendu „Rány sv. Václava“ od Vlad. Štastného.

Také v dalších číslech budeme uveřejňovati v rubrice „Pro naše dětské besídky“ básně a různé říkanky, vážné i žertovné, abyste tak měli zásobu vhodných a pestrých látek k přednášení i pobavení. Všimněte si tedy této nové rubriky a hojně jí používejte ve svých besídkách. Kde pak besídky dosud nemáte, domluvte se mezi sebou a požádejte svého vel. pána, aby vám poradil, jak si ji máte zařídit. Uvidíte, že budete z ní mít velikou radost i užitek! Pak mně o tom také něco napište! Bude-li to pěkné, rád to otisknu, aby také jinde naši čtenáři věděli, jak si mají v této věci počínati. Ať tedy konec měsíce září náleží letos slavné památce sv. Václava!

Ruční práce chlapecké staly se v minulém roce povinným učebním předmětem ve škole. Jak víte sami, byly s tím spojeny různé počáteční nesnáze. Časem ovšem bude jich ubývatí a ruční práce způsobí vám mnoho opravdové radosti i prospěchu. Aby vám i v této věci „Anděl Strážný“ přispěl ku pomoci, bude přinášeti v každém čísle z pera zkušeného odborníka pokyny a návody, dle nichž budete si moci snadno zhotovovati různé užitečné předměty i hračky. Do 1. čísla nebylo možno tuto novou rubriku zařaditi, začne tedy pravidelně až v č. 2. Jen si jí bedlivě všimněte a pracujte pilně podle jejích návodů aspoň doma!

Rekordní cesty kolem světa. Spisovatel Jul. Verne poslal před 50 lety svého vymyšleného hrdinu Fogga na vymyšlenou cestu kolem světa v 80 dnech. Ale skutečnost předstihla fantasií spisovatelovu. R. 1889 smělá cestovatelka americká El. Cocrane vykonala cestu kolem světa za 72 dní a 6 hodin. Po ní následovali mnozí

jiní, kteří zvolna zkracovali tuto dobu, hlavně tím, že použili sibiřské dráhy. Poslední rekord, dosud nepřekonaný, učinil americký novinář John Mears, který nastoupil svou cestu 2. července 1913 a vykonal ji v 35 dnech, 21 hodinách. — Zdálo by se, že cestu kolem světa mohly by ještě více zkrátiti aeroplány. Ale dosud tomu tak není. Kdyby aeroplán mohl letět nepřetržitě, mohl by proletět kolem světa za 300 hodin čili za 12 a půl dne. Stalo se už několik pokusů, ale nezdařily se, poněvadž aeroplány dosud nemohou nepřetržitě letět. Lepší vyhlídky by měla cesta vzducholodmi, Zepelíny. Taková vzducholod mohla by pak obletět svět za týden. Ale o to se dosud nikdo nepokusil.

Nevěřte podvodným inserátům! Jeden náš starší odběratel nám oznamuje, že si objednal podle inserátu v kalendáři dvě sluchátka pro nedoslýchavé; stály přes 100 Kč, ale k potřebě nebyly... Podobnými inseráty se mnohé noviny a kalendáře jen hemží. Z velké části jsou to jen prostředky k vylákání peněz od lehkověrných lidí, z nichž mnozí podvodní chytřáci pohodlně žijí, bohatnou a svým hloupým obětem se ještě smějí. Potřebujete-li něčeho, kupte si to u poctivého obchodníka, nebo v poctivé lékárně a ne u podezřelých firem z inserátů! Tak se vyhnete mnohé škodě!

Katolické ústavy pro mrzáčky těžkého zmrzačení v Tršicích u Olomouce a v Zášově u Val. Meziříčí, vydržované „Svazem charity“, prosí vás o pomoc! Pomozte zmrzačeným, ubohým dětem z nejhudších vrstev lidu, které tam našly útulný domov ve své opuštěnosti a noštěstí. I za sebe menší dárek budou vám vděчны a modlit se za vás! Lask. dárky pošlete na adresu: „Útulna sv. Ludmily“ pro těžce zmrzačené děti v Tršicích u Olomouce. „Ústav sv. Josefa“ v Zášově u Val. Meziříčí. Také „Svaz katol. charity“ v Brně (Biskupská č. 7) nebo v Olomouci (Štefanikova tř. č. 5) přijímá dárky pro mrzáčky všeho druhu.

Zrnka pravdy. Lidský jazyk jako včela má v sobě med i žihadlo. — Jazyk pomluvačů raní tři najednou: toho, kdo je pomluván, toho, kdo pomluvu poslouchá a pomluvače samého. — Třeba pomluva nepálí jako oheň, přece jako uhel počerní. — Srdce hloupých na jazyku sedává.]

 Z NAŠEHO MLADÉHO SVĚTA.

Oříšek se Slídilkem na pouti.

Prázdninová úloha poetěná cenou.

U Kohoutů měli dva hezké psíky, Oříška a Slídilka. Oříšek náležel malému Josífkovi, Slídílek Andulce. Každé dítě se staralo o svého psíka, nechávalo mu zbytkův od jídla a hrávalo si s ním. Každé také svého psíka vychvalovalo — zdál se mu býti hezčím a chytřejším než druhý. A oba psíkové také svým malým pánům uvykli a si je zamilovali, běhali za nimi, ať šli kamkoliv.

Prázdniny chýlily se ke konci, ale jejich konec přinesl Josífkovi a Andulce ještě jednu radost: v obci, kde bydleli jejich dědeček a babička, byla pout, a toť se ví, že tam dívky rády chodívaly. Dědoušek s babičkou se také na své vnoučky těšili a babička jim vybírala nejpeknější koláče.

Toho dne, když u dědečka a babičky byla pout, děti ráno brzy vstaly. Otec a matka chystali se do města na trh a děti na pout. Měly k dědečkovi něco přes hodinu cesty.

Vyšly stejně s rodiči a vesele se braly k lesu, jímž vedla cesta jejich.

„Andulko,“ promluvil za chvíli Josífek, „podívej se!“

Andulka se ohlédla a co vidí? Oříšek a Slídílek klusali za nimi. Oříšek se hned přitočil k Josífkovi a Slídílek k Andulce. Oba vrtěli ohony a dívali se dítkám radostně do očí, jakoby chtěli říci: „To máte radost, že jsme vás dohonili!“

Ale Josífek s Andulkou neměli žádnou radost. „S sebou jich vzít nemůžeme,“ řekl hošík. „Půjďme lesem, a kdyby se tam někde objevil zajíc, oni se pustí za ním, a myslivec by je třeba zastřelil. Anebo až bychom s nimi přišli tam do vsi, cizí psi by se na ně sběhli a dali by se s nimi do rvačky. Počkej zde, já je odvedu domů a přivážu.“

Avšak Slídílek nedal se nijak pohnouti, aby se vzdálil od Andulky. Nebylo pomoci, musila jít s bratrem domů.

Josef vzal dva provázky, jedním přivázal psíky k sobě za obojky na krku, druhým pak přivázal je ke kolíku, který byl vedle vody zaražen do země.

„Tak, pejskové, buďte hodní!“ řekla Andulka; „až se vrátíme, dostanete kousek koláče.“

Nyní mohly dívky bez starosti odejít. Pospíšily si, aby byly brzy u dědečka.

Zatím psíkové u boudy projevovali skučením svou nelibost, že jsou uvázáni. Trhali sebou, ale marně, jejich pouto nepovolilo. Když se tak hodně unavili, lehli a spali. Probudili se až odpoledne a začali opět sebou škubati, ale zase bylo marně jejich namáhání.

Slídílek se na to trochu rozzlobil a pak počal z dlouhé chvíle hrýzti provázek, jímž byli přivázáni ke kolíku. Potom sebou zase trhal a trhal — a hle, provázek se přetrhl. Psíkové byli volní.

Toť se ví, že se jim na dvoře tuze nelíbilo. Dobře věděli, kudy se z něho vychází; přiblížili se ke vratům, prolezli skulinou pod nimi — a byli na svobodě. Pustili se za dětmi.

V té době už Josífek s Andulkou odcházeli od dědečka, nesouce si hojnou výslužku. Babička je provázela kus cesty až ke křižovatce, kde u cesty, kterou byli ráno přišli, odbočovala pěšina, řekla jim, že si pěšinou nadejdou, aby cestou nechodili.

Děti se nemálo podivily, když přišedše domů, psíků nenalezly. „Kam se poděli?“ povídaly si. „Že šli přece za námi!“

Byly po cestě unaveny; šly do světnice, aby s odpočinuly. Po malé chvíli ozvalo se škrabání na dveře. Josífek otevřel, a hle, psíkové tu!

„I vy tuláci, kde jste byli? Zachtělo se vám také jít na procházku?“

Psíkové vrtěli ohony a pohlíželi prosebně na své pány. Hezky se proběhli a měli hlad. Spoléhali na svůj čich, chtěli nalézt děti, ale tentokrát je čich zavedl. Šli cestou po jejich stopě až na křižovatku za lesem, kde se od cesty dělila pěšina. A víte, co udělali? Pustili se pěšinou nazpět, poněvadž i po ní vedla stopa dětí. Toť víte, ani Oříšek, ani Slídílek neměli rozumu, sice by byli si pomyslili, že šly děti na pout do vsi a nevrátily se od křižovatky. Ale dobře se tak stalo. Kdyby byli psíkové přišli až k dědečkovi, byli by mu způsobili zbytečnou starost a on by je snad byl musil k dětem dovésti.

„Kdybychom věděli, který z vás provázek prokousal,“ řekla Andulka, „nedostal by, nezbeda, ničeho; ale my toho nevíme, ale příště musíme býti hodnější!“

A psíkové vrtěli ohony, jakoby slibovali, že budou. František Šesták,
Sazovice u Mysločovic.

ZÁBAVNÝ KOUTEK.

Listonoš. Synáček: „Tatínku, já jsem si hrál dnes celé odpoledne na listonoše. Každému, kdo šel kolem, dal jsem psaní. — Otec: „To je hezké, že sis pěkně hrál, ale kde pak jsi vzal tolik psaní?“ — Synáček: „Z tvého psacího stolu, tatínku!“

Povídálek. Malý Ferdík je klučík náramně povídavý a bývá proto často plísněn. Jednou mu řekl otec při obědě: „Ferdíku, pamatuj si, že při obědě musíš trochu mlčet. Když já jsem byl takový cvrček jako ty, nesměl jsem při jídle ani úst otevřít!“ — „A jak pak jsi mohl jíst?“ ptal se Ferdík udiveně.

Po prvé ve škole. Jeník byl první den ve škole. Chvilí ho to zajímalo a dával pozor, co pan učitel povídá, ale pak ho to najednou omrzelo a začal si hvízdati. „Jeníku, to ty hvízdáš?“ táže se p. učitel. — „Ano,“ odpovídá sebevědomě Jeník, „vy jste nevěděli, že umím hvízdát!“

Chraptivý gramofon. Malá Mařenka strčila sladový bonbon do gramofonu. Maminka se hněvá a kárá ji proto. — „Ale když on tak hrozně chraptí!“ omlouvá se soucitná Mařenka.

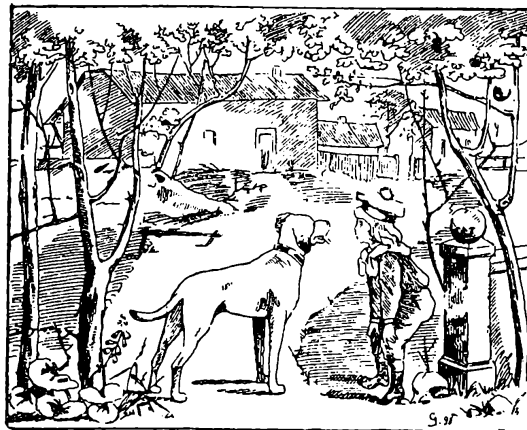
Nechce býti strýčkem. Strýc: „Karlíku, nechtěl bys také býti strýčkem?“ — Karlík: „Ó ne, to bych musil rozdávat cukrátky a já je sám tak rád!“

Vysoké ceny. Jeník k spolužákovi: „Myslím, že při nynějších vysokých cenách by nás nemusel pan učitel mořiti malou násobilkou.“ (V. Maloměřský.)

Nešetrný. Matka: „Ferdíčku, co do sebe cpeš buchtu, když je snísti již nemůžeš? Vždyť si nechej několik na zítřek.“ — Ferdíček: „Ale, maminko, vždyť jsi říkala: Co můžeš udělati dnes, neodkládej na zítřek.“ (V. Maloměřský.)

Skrývačka.

„Oříšku, kde je tatiček můj milý?“

H Á D A N K Y

1. Šaráda skryvačková.

Štěpán Šváb, Brno.

Znám jednoho hádankáře,
ten se tajem moří,
dnes však musí „První“ hledat
nedaleko v moři.
„Druhou“ v rakvi našel,
pro „třetí“ pak ke kováři zašel.
Kovář je pak dohromady tiskal
a pak známou zemi získal.

2. Háčkovka.

J. Michálkovi v Hodoníně, Fr. Jordán.

Zvířátečko malounké
v pralese kdes skáče,
však s čepičkou na hlavě
i Ty máš, můj chlapče!

3. Početní oříšek.

Multuš z Myslibořic.

5	8	11
14	17	20
23	29	26

Čísla tato seřaďte tak, aby
dala ve všech směrech (vo-
dorovném, svislém i ve smě-
ru úhlopříček) součet 51.

4. Číselka.

Tadeáš Gajdoš, Brno.

123456789 dravého ptáka znáš,
3214587 obyvatele severu máš.

5. Přesmyčka.

Jos. Dvořák, stud. Radňovice.

Ó, bol těší!

š ž.

6. Záměnka.

Frant. Jordán, Hodoním.

S „s“ část je to hlavy,
s „c“ tomu, kdo je starý.

7. Háčkovka s číselkou.

V. Mikulášek, Maloměřice.

Zločinný „—“ 12 13456
byl „—“ na 1213456.

8. Vsuvka.

Fr. Kolářík, stud. v Břestě.

V platební-li prostředek
hláska jen se vloudí,
i pod jeho vedením
karavany bloudí.

9. Zužovačka.

Jaroslav Čechmánek, Hulín.

12356 příslovce
2356 provází v životě
356 nádoba
56 část těla
6 hláska

10. Roháček.

Ig. Janovský, III. měšť. šk., Břest.

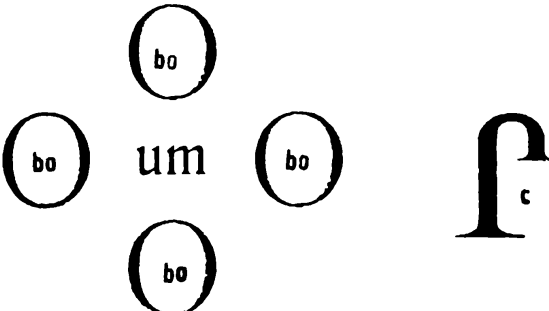
1	2	3	4	5
2	3	4	5	
3	4	5		
4	5			
5				

Pták
Čočka
Řeka
Slabika
Samohláska

11. Rebusy.

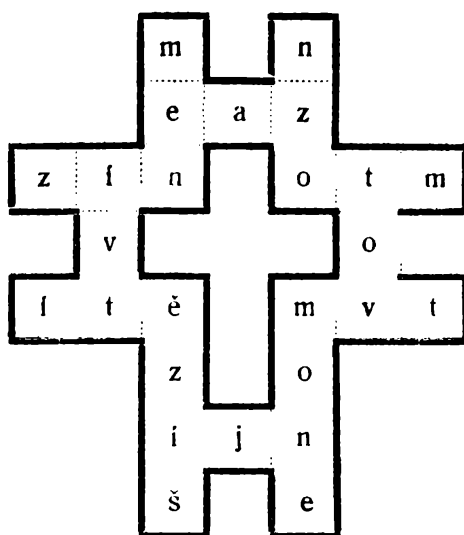
Miloslav Lepař, Brno.

1. my bra še me s
my bra še me s brňáky
my bra še me s

2.

12. Královská procházka.

Vlček František, stud v Opavě.

Pilní luštitelé hádanek,

kteří zašlou své rozluštění do 20. září t. r. a budou vylosováni, obdrží za odměnu pěknou knihu. V seznamu luštitelů budou označeni hvězdičkou. Do slosování budou pojeti jen ti, kteří rozluští správně aspoň polovici hádanek. Rozluštění i návrhy nových hádanek posílejte na adresu pořadatele hádanek:

VÁCLAV MAHOVSKÝ V NOSISLAVI Č. 188, MORAVA.

OBSAH

Jos. V. Sládek: Mladé chasy. (Báseň.) — Vl. Javořícká: Honza-orangutan. — J. M. Dědinský: Zajíček. (Báseň.) — Josef Věvoda: Strachotinka. — J. Milota: Káče-Všetečka. — E. Procházka: Moravské Švýcarsko — Karel J. Zákoucký: O Malíčkově a o černém vepři. — Pro naše dětské besídky. — Naše knihovna. — Okénka do života. — Z našeho mladého světa. — Zábavný koutek. — Skrývačka.

Za obsah odpovídá Emanuel Masák.

Vydává svým tiskem a nákladem Občanská tiskárna, sp. s r. o. v Brně.

Vychází prvního každého měsíce vyjma červenec a srpen.

Předplatné na Anděla Strážného celoročně 9 Kč, jednotlivá čísla po Kč 1.30.
Rukopisy zasílají se redakci do Brna, Starobrněnská ul. 19-21.

LUŠTITELŮM HÁDANEK.

Na žádost mnohých našich čtenářů, kteří se dostali pozdě k odbírání „Anděla Strážného“ a neměli již dosti času k luštění hádanek, prodlužujeme lhůtu k zaslání rozluštění z 1. čísla do 15. října. Možno tedy zaslati z obou čísel současně. Seznam luštitelů a odměněných bude uveřejněn na obálce 3. čísla.

Doporučujte všude „ANDĚLA STAŽNÉHO“, upozorněte na něj své známé, kteří ho snad dosud neznají, a získávejte mu nové odběratele.

ČTĚTE!

dojemnou brožurku L. Bláhy :

ČTĚTE!

ZA LÁSKOU!

Výkřik utrpení a lásky.

Cena této krásné knížečky, vyzdobené dojemnými obrázky, jest jen 60 hal. Objednat dlužno aspoň 5 výtisků. Na 10 výtisků jedenáctý zdarma. Rozprodavatelům této brožury značné výhody a odměny.

Dopište si na adresu:

Časopis „Za láskou!“ (Svaz charity),
Brno-Žabovřesky, Tolstojova ul. č. 33.

ČASOPIS PRO KŘESŤANSKOU MLÁDEŽ.

ROČ. XLIV.

1924—25.

ČÍSLO 2.

J. MILOTA:

Káče - Vsetečka.

Podivuhodné příběhy a veselá dobrodružství malého káčete.

III.

Druhého dne přšelo a kačata musila zůstat doma, v teplé kuchyni pod kamny. Bylo jim tam hezky teplo, ale přece nebyla spokojena a chtěla mermomocí ven. Kvočna je konejšila, jak uměla a pravila:

„Co byste tam dělala? Vždyť je zima a prší. Za chvíli byste promokla až na kůži a voda by z vás crčela jako z vodníka. Odstonala byste to a já taky.“

„A co tedy máme dělati?“ ptala se kačata.

„Prozatím nic,“ odvětila kvočna. „Musíme trpělivě čekat, až se zase vyčásí a oteplí. Jiné pomoci není.“

Kačata s tím nebyla spokojena a pořád sebou vrtěla a pípala. Konečně z dlouhé chvíle vylezla, chodila po světnici a do všeho strkala zobáčky. Vsetečka ovšem s nimi. To se nelíbilo staré kuchařce, která měla plné ruce práce. Pekla právě chleba a neměla kdy, aby dávala pozor po kačatech, jež se jí stále pletla pod nohy.

„Že vás nechce, caparti, něco sežrat!“ hubovala. „Člověk aby pořád koukal jen po zemi, aby některé to mrně nezašlápl. Aby vás šerý vlk zadávil!“

Jak to zaslechl starý kocour, jenž se vyhříval u kamen, hned vstal, přiběhl ke kuchařce, lísal se k ní a vrátil, jakoby se nabízel, že milerád šerého vlka sám by zastal.

„To věřím, starý mlsoute!“ spustila naň kuchařka. „Takové mladé kačátko, to by bylo něco pro tebe, vid’? Jen si nech přejít chuť a táhni po svých, abys něco neslíz!“

Kocour zahanbeně odtáhl, nemoha si v hlavě srovnati, jak jsou ti lidé nedůsledni, jako tato stará osoba: Nejprve chce, aby vlk sežral káče, a potom, když on, jenž jako domácí by měl míti přednost, se k té práci nabídne, odhání ho a ještě vyhrožuje!

„To by ani nejchytřejší liška nepochopila,“ povídá si, vyskočí znova na lavici, stočí se do klubíčka, aby aspoň částečně zaspal ten dlouhý nudný den.

Zatím i kačata omrzelo choditi po kuchyni, vrátila se ke kvočně a skrčila se pod její křídla. Jen Všetečka ještě toho nemá dosti. Přechází sem a tam, a spatří otevřený komín, kde je plno sazí.

„Co pak je to černého tady?“ myslí si. „Je to černá mouka? Toho jsem ještě nikdy neviděla. Na to se musím podívat.“ A bez rozmyšlení a bez meškání vlezla dovnitř, až do zadu, kde je tma. A tak ji tam kuchařka zavřela, aniž čeho zpozorovala.

Druhého dne hospodyně, chtějíc kačata pustiti ven, pozorovala, že jedno schází a nemálo se tomu podivila.

„Vždyť včera byla všechna,“ povídá si, „kam jen se to jedno podělo?“

Hledali, hledali, ale všechno marno, jakoby se po kačeti byla zem slehla. I Vořecha konečně přibráli ke hledání. Ten chvílku čenichal a potom jal se štěkati a škrábat na dvířka do komína. Ale hospodyně se mu vysmála.

„I ’di, starý bloude!“ pravila. „Snad si nemyslíš, že je káče v komíně? Co pak je to nějaký kominíček?!“

Všichni se smáli dobráku psovi a Vořech uraziv se, lehl si na obvyklé své místo pod lavicí a myslil si: „Dobrá! Já vykonal svou povinnost. Teď si dělejte, co chcete a ukažte, co umíte. Uvidíme, najdete-li káče, když jste tak moudří. A ležel a ležel, stavě se, jakoby spal, a nevšímal si ničeho.“

Když ztracené káče nebylo lze nikde nalézt, vysloveno podezření na kocoura, že je utratil. Nejvíce stará kuchařka to tvrdila, vypravujíc, jak se k ní lísal a chtěl prý, aby mu dala káče. Ale toho neřekla, že mu k tomu zavdala sama příčinu!

Na štěstí pro něho kocour nebyl přítomen. Vytratil se už brzy ráno a toulal se, bůhví kde — což ovšem jen potvrzovalo podezření. Teprve k večeru, kdy káče už dávno bylo pokládáno za ztracené, domácí dceruška Žofinka, hladíc starého kamaráda Vořecha, pravila mu jako žertem:

„Nevíš, Voříšku, kde je kačátko?“

Vořech jen trochu zavrtěl ocasem.

„No, pověz, Voříšku, pověz,“ lichotivě naléhala dívka, hladíc chundeláče po široké hlavě, „pověz mi, kde je kačátko?“

Tu Vořech se pomalu zdvihl, šel přímo ke komínu a zaškrábal na dvířka. Dívka pochopila, běžela k matce a zvěstovala:

„Maminko, káče je v komíně. Vořech právě škrábal na dvířka!“

„Inu, taky by to mohlo býti,“ odpověděla matka, „vždyť ráno byla dvířka otevřena! Půjdeme se podívat.“

I šly, otevřely dvířka a tu zpozorovaly, že se v sazích něco batolí. Leknutím ucouvly, nevědouce, co by to bylo. Když se však káče vybatolilo a vylezlo z komína, poznaly je. Ale jak vypadalo! Černé jako kominíček, jen očka se mu trochu blyštěla.

„Pro pána krále!“ spráskla ruce hospodyně a Žofinka se dala do smíchu. Z kuchyně hned přiběhla sestra Anička i stará kuchařka, a tu teprve bylo smíchu!

Tak Všetečka stala se „hrdinou dne“, ale obě dívky měly několik dní co dělati, nežli ji vyčistily tak, že zas byla pořádnému kačeti podobna.

Kvočna všetečnému kačeti vyčinila a to bylo po několik dní schlíplé a pokojné. Též se drželo kvočny a to tím spíše, že zase nastalo deštivé počasí a chladno, jak bývá mnohdy začátkem máje.

Za to ostatní kačata, nedbajíce nepříznivého počasí, ani varovného hlasu matčina, musila býti denně na rybníčku, ač přicházela vždy nazpět všecka zkřehlá. Kvočna denně chodila po břehu, volajíc je domů, ale kačata nedala se tím vyrušovati, a tu kvočna obyčejně odešla rozmrzelá domů ke své milé Všetečce, zanechávajíc ostatní jejich osudu.

A osud ten ukázal se býti neblahým; neboť jednoho zvláště zimavého odpoledne Žofie, shánějíc se po kačatech, našla je na břehu rybníčka ležeti jako mrtvé. Kačata patrně chtěla jíti domů, ale když vylezla z vody, chytly je křeče, a nemohla dále.

Žofka je přinesla domů v zástěrce a vyložila je na lavici u kamen. Všichni se sběhli a stáli tu zarmoucení nad ubohými kačaty, jež nejevila dosud ani známky života.

„Co teď?“ ptal se druh druhá, ale dobrá rada byla drahá. Tu poradil hospodář, aby se vložily mezi peřiny tak, aby jim jen hlavíčky ven koukaly.

To skutečně pomohlo. Kačata se po nějaké chvíli vlastním teplem zahřála a přišla opět k sobě. Jen dvě zaplatila svou svéhlavost životem.

IV.

Studené počasí netrvalo dlouho a brzy opět nastala změna k lepšímu. Vyjasnilo se a oteplilo. Kačata opět neměla doma stání a znova a znova jen na rybník. Marně jim kvočna připomínala žalostný osud jejich dvou družek, marně je napomínala a varovala. Jakmile se kačata ocitla venku, hnala se horempádem na rybníček.

Jen Všetečka zůstávala ještě u kvočny. Jsouc slabší a choulostivější ostatních, štítila se studené vody a raději, posedávajíc na sluníčku, sledovala zrakem bystré vlaštovky, jež nad rybníčkem poletovaly. Obdivujíc se rychlému a lehkému jejich letu, záviděla jim a přála si, aby také tak uměla létat.

„To by bylo něco jiného,“ myslila si, „nežli se brouzdati u břehu nebo plavati na vodě.“

Jednou ptala se kvočny, proč nemůže také tak létat jako vlaštovky, a kvočna odpověděla:

„Protože jsi malá.“

„Ale ony jsou také malé,“ namítalo káče.

„Jsou však staré,“ vece kvočna, „ty jsi však mladá a máš slabá křídla. Až vyrosteš, dovedeš to také!“

„Ach, to bude dlouho!“ vzdychla si Všetečka. „Já bych nejraději lítala hned!“ Ani jí té chvíle nenapadlo, že by se její přání mohlo vyplnit. Stalo se to takto:

Nejbližší neděle byla v sousední obci pouť a obě dívky, Žofie i Anna, tam šly také a přinesly si domů dva velké, červené na niti uvázané balonky.

Pro zábavu přivázaly je kačeti na křídla, jsouce zvědavý, vznesli se káče do vzduchu. Sotva káče pustily, vzneslo se opravdu do výše, že nemohly ho dosáhnouti, a letělo přes dvůr a přes zahradu k rybníčku. Dívky se lekly, ale potom se pustily s křikem za milým kačetem. To strachem pištělo a třepalo sebou tak, že konečně nitky povolily a žbluňk! káče spadlo do vody, aniž by si bylo ublížilo, a plovalo na břeh ke kvočně.

Balonky ovšem letěly dál a dále, až dívkám zmizely s očí

(Pokračování.)

JOSEF VĚVODA:

Strachotinka.

Legenda z dob prvního křesťanství na Moravě. (Dokončení.)

„Blesky Perunovy na tebe i tvého druha za toto proklaté dílo!“ křičel kněz Živin jako smyslů zbavený a rval si v zoufalství prořídle šediny i vousy.

Praskajíc a jiskry kolkolem sypajíc hořela socha jako ohromná pochodeň, jejíž plameny zvolna se zmenšovaly, klesaly, až se rozsykala v dohořívající kusy, které spadly s podstavce na zem a roztříštily se v hromádku doutnajících uhlí.

Zástupy přihlížely ohromeny strachem a hrůzou tomuto dílu zkázy bohyně, jimi dosud uctívané. Do příšerného ticha ozýval se jen praskot ohně a zběsilé výkřiky zoufalého starce, svolávajícího marně blesky Perunovy na dvojici zločinných cizinců.

Když socha dohořela, klesl kněz Živin před oltářem jejím jako bez sebe na zemi. Starší z cizinců přistoupil k němu a pravil měkce: „Dobrý starče, nezoufej a netruchli. Sloužil jsi po celý svůj život věrně bohům, jichž není. Žil jsi v klamu a nechtě, klamal jsi i druhé. Tvá vůle však byla dobrá a Bůh pravý, jenž zkoumá ledví a srdce lidská, odmění tebe a dá ti viděti svou moc, abys uvěřil v něho ty i tento lid, zde shromážděný. Vstaň a viz!“

To pověděv přejal z ruky bratrovy kříž, poklekl a s ním i bratr jeho, a vroucím hlasem jal se modliti takto: „Pane, jenž jsi řekl, bude-li víra vaše jako zrnko hořčičné, hory přenášeti budete, pohled' milostivě na víru nehodných služebníků svých a ty, jenž sám jsi pramen

vody živé, vytryskující do života věčného, vyved' z útrob vyprahlé země pramen hojný, aby pili z něho všichni, uvěřili v tebe a měli život věčný!“

Povstav zabodl hůl se znamením kříže do tvrdé půdy, kde před tím oba klečeli. A aj, půda kolem kříže počala ihned vlhnouti, navlhčený povrch země odprýskl a ze země vytryskl pramen vody, čisté jako křišťál, jenž počal se rozlévati po mírném svahu dolů, rostl každým okamžikem, a po chvílce již pěníl se jako malý potůček žlebem až do vyschlého řečiště Hané.

Úžas i radost nesmírná zachvátila zástupy, i klekali všichni podél nového potůčku, divem ze země tryskajícího, nabírali z něho dlaní lahodně chladící vody a pili, s úctou nevýslovnou pohlížejíce vděčně na oba cizince.

Kněz Živin, jenž po vlídných slovech staršího z cizinců se zvedl, aby viděl, co se bude dít, viděl a slyšel všechno. A co viděl, osvitilo náhle jako blesk tmavou noc jeho duši a zažehlo v ní jasné světlo poznání. Vrávoravým krokem a chvěje se na celém těle přistoupil staršímu z cizinců a pravil, hluboce dojat: „Ctihodný muži, odpusť má nenávistná slova, jimiž jsem svolával na tebe i tvého druhu tresty nebes! Já žil až dosud v klamně víře v bohy, a jak jsi správně řekl, já nevědomky klamal jsem i druhé. Já se domníval, že činím dobré, slouže věrně bohům a také zdejší lid' k jejich službě nabádaje. Div nevídaný, jehož jsme všichni svědky, otevřel mi oči a já prohlédl. Ten Bůh, jehož jsi vzýval a jenž tvou prosbu také hned vyslyšel, tenť jest Bohem pravým! Nauč nás jej lépe poznati, abychom i my ho mohli uctívati a jemu sloužiti. Mě pak přijmi za svého učedníka, abych, poučen o všech pravdách vaší víry, mohl v nich utvrzovati také jiné, jak jsem je dosud utvrzoval v klamu.“

Objal starší z cizinců kmeta, když domluvil, políbil ho na čelo a pravil: „Bratře, budiž nám vítán jako pomocník při díle obrácení Moravanů na víru v Boha pravého. Věz nyní, kdo jsme. Jsem z milosti Boží sluha Páně Metoděj, a zde můj bratr Cyril. Přinášíme vám radostnou zvěst, že přiblížilo se i této požehnané krajině Hané království Boží na zemi. Chcete slyšeti slova božského učení, které vás učiní šťastnými v životě zdejším i po smrti?“

„Chceme, mluvte jen, poslové Boha mocného, a my s radostí budeme poslouchati!“ ozývalo se sty hlasů ze zástupů.

Rychle očistil Cyril hrstí trávy bavlan oltářní od zbytků pohořelého dřeva, Metoděj požehnal jej znamením kříže a vystoupil na něj, učiniv takto z pohanského oltáře kazatelnu učení Kristova.

A Metoděj hlásal zástupům slova pravdy věčné, slova spasení tak výmluvně a tak jímavě, že nikdo ani nepozoroval, kterak slunce na obloze stoupá výš a výše, až stálo všem nad hlavou. Bylo poledne.

Metoděj ukončil výklad křesťanského učení, požehnal zástupy a sestoupil doú.

Tvář i zraky zástupů jevily radostný souhlas s tím vším, co slyšely jakési posvátné nadšení oduševňovalo všechny.

Uchvácen pohledem na ten dobrý lid, u něhož milost Boží tak patrně působila obrat veškerého dosavadního smýšlení, zvolal Cyril:

„Milý bratře! Patřím-li na tyto zástupy, maně připomínám si, co stojí psáno ve Skutcích apoštolských o komorníku královny mouřenínské Kandace, jenž poučen o Kristu jáhnem Filipem, zvolal: Aj, toť voda, což zbraňuje, abych nebyl pokřtěn? A podobně volám i já: Aj, toť voda, divem Božím ze země vytrysklá, což zbraňuje, aby nebyli pokřtěni tito?“

„Dobře pravíš, bratře!“ A obrácen k zástupům, zvolal Metoděj: „Věříte-li celým srdcem v Boha, Otce všemohoucího, a v Ježíše Krista, Syna jeho, Vykupitele našeho, a v Ducha svatého, Utěšitele?“

„Věříme!“ volali všichni jako jedním hlasem.

„Nuže, pokleknětež vedle vody, a budete pokřtěni křtem spasení věčného!“

A první pokleká u zřídla zázračného pramene bývalý kněz Živin.

„Jako z pronásledovníka křesťanů stal se největší hlasatel evangelia Kristova mezi národy Pavel, tak i ty z rozšiřovatele křtému budiž šířitelem pravdy věčné, pročez měj i jeho jméno! Pavle, já tě křtím ve jménu Otce, i Syna, i Ducha svatého!“

Tak mluvit Metoděj, a slzy radosti splývaly s očí starcových zároveň s vodou křestní, která právě smáčela jeho hlavu.

Slunce sklánělo se již k západu, když svatí bratři ze Soluně ukončili křest shromážděných zástupů.

„A teď pospěšte všichni domů, ať nezastihne vás déšť na cestě. Pán vás provázej a jeho požehnání hojně zůstávejž s vámi! My odejdeme, ale po čase přijdeme k vám zase. Bratr Pavel půjde s námi, leč vrátí se brzy k vám, aby na místě našem zůstával s vámi, ve víře vás utvrzoval a Bohu pravému obět pravou přinášel!“

Tak loučili se svatí bratři s prvními křesťany tohoto kraje, které získali Kristu. Se slzami v očích vracel se lid do svých domovů, ale byly to slzy radosti a díků, a srdce všech překypovalo blaživým pocitem štěstí, jakého dosud v životě nepoznali.

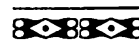
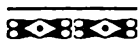
* * *

Místo ono, kde dle vypravování starobylého sv. Cyril a Metoděj kázal a kde povstal na jejich prosbu zázračný pramen, nazváno Strachotinkou. Snad proto, že posvátný strach, vzbuzený vykonaným divem, přiměl obyvatele toho kraje ku přijetí křesťanství. Nad pramenem, jenž proudí i za největšího sucha a jemuž se připisuje též léčivá moc, stávala zprvu malá kaplička s obrazem obou světců. V době novější zbudován nad starou kapličkou malý kostelík, který v malebném okolí lesních strání se krásně vyjímá. Asi půl hodiny odtud na východ počiná v Dědicích u Vyškova úrodná rovina požehnané Hané.

Sv. Jeronym v jeskyni betlemské.

V těsné jeskyni betlemské nedaleko jeslí, v nichž se narodil náš Spasitel, usadil se r. 396 svatý a učený poustevník, skoro již 70letý — sv. Jeronym. Pocházel ze Stridonu v Dalmacii, procestoval mnoho cizích zemí, vzdělal se dokonale ve vědách světských i náboženských, ale na konec se uchýlil do této osamělé jeskyně, aby tam žil jen práci a modlitbě. Napsal tam mnoho důležitých spisů, v nichž hájil pravou

(Obrázek Albrechta Dürera.)

víru proti tehdejším bludařům, přeložil do latiny Písmo sv. Starého Zákona a psal listy těm, kdo se k němu obraceli s prosbou o radu.

Při této spisovatelské práci představuje jej náš obrázek. U jeho nohou odpočívá lev: sv. Jeronym zkrotil jeho divokost svou dobrotou, a od té doby tento „král pouště“ doprovázel všude učeného poustevníka a střežil jeho klidu. — Tak pobyl sv. Jeronym v jeskyni betlemské 24 let. Zemřel tiše dne 30. září r. 420. Téhož dne slaví naše církve jeho svátek. Tělo odpočívá nyní v Římě.

J. DĚDINSKÝ:

Na lodičce.

Rád si sednu na lodičku,
rád já v loďce vesluji,
na břeh druhý přes vodičku
pěkně v suchu přepluji.

Vesele nám slunko svítí,
větřík fouká lahodně,
vlnky se jak třibro třpytí,
radost býti na vodě.

Jedna — dvě, jedna — dvě,
veslováním tuží paže,
kdo rád vesluje.

Na vodě, ať každý věří,
než na suchu, mně je líp,
hle, jak veslo vodu čeří,
loďka letí jako šíp!

Už se břeh nám rychle blíží,
přistaneme krátký čas,
Mařenka tam čeká, shlíží —
hurá! už jsme tady zas!

Jedna — dvě, jedna — dvě,
veslováním tuží paže,
kdo rád vesluje.

KAREL J. ZÁKOUCKÝ:

O Malíčkoví a o černém vepři.

Pohádka z Českomoravské vysočiny. (Pokračování.)

Když došel domů, položil si přízi na nové „dílo“ na stav a přistoupiv ke stolu, vysypal naň peníze. Ale jak se podivil. Místo stříbrňáků rozkutálely se mu po stole zlaťáky. Až se v jizbě osvětlilo, jakým leskem zářily. I zavolal ženu a dav jí zlaťák, poručil jí, aby šla a koupila pšeničnou krupici na pšeničnou kaši a samožitný chléb.

„A nač to?“ otázala se žena užasle.

„Neptej se a učiň, jak ti povídám,“ zněla tkalcova odpověď.

„Až dosud jedli jsme pouze jáhelník a placky z černé mouky a byli jsme také živi,“ namítala mu z obvyklé opatrnosti.

„Však my to budeme dále jísti, ale Malíček musí jísti kaši z pšeničné krupice a samožitný chléb. Proto jdi a kup, co ti poručím,“ řekl tkadlec.

„A proč to tak pojednou?“ divila se tkalcová.

„Netaž se, ale udělej, jak jsem ti řekl,“ skoro již mrzeti se počal tkadlec.

Tkalcová viděla, že jí nezbývá už než poslechnouti, že se muž tak asi rozhodl z lásky k dítěti. I vzala zlaťák a běžela ke kupci nakoupit pšeničné krupice a samožitný chléb.

Kupec, u něhož jindy jen jáhly a černou mouku kupovala, se podivil jejímu přání a vida v její ruce zlaťák, což jindy nebyvalo, užasl.

„Kde jste vzala zlatý peníz?“ otázal se.

„Muž je přinesl, dostal je tentokráte od práce,“ odpověděla tkalcová.

Kupec neřekl již ani slova, dal jí, co žádala, ale když odešla, kde komu vyprávěl, co tkalcová kupovala a čím platila.

Brzy se o tom vypravovalo po celé dědině a každý soudil, že asi tkadlec na pustém hradě Kalštýně poklad našel a za zlé mu měli, že mu nyní nechutná, s čím se od dětství musil spokojiti.

Povídalo se o tom, povídalo, až se to dověděl i tkadlec, ale ne dbal toho. Za to tím více dbal o svého Malíčka. A nemusil ho nyní ani měřiti. Na každý pohled viděl, že ho přibývá, že roste. Nyní poznal, že příhoda, kterou zažil na Čertovině, nebyla snem, ale skutečnost.

„Nedřímálem jsem tehdy,“ říkal si a rozhodl se, že poslechne ještě poslední rady a Malíčka koupati bude v březové míze.

A také skutečně, když nastalo jaro, vzal tkadlec nádobu, vrtáček, několik husích brků a vystoupil na Čertovinu. Zde navrtal několik břízek, nasadil brky a míza ihned vytékala do podstavené nádoby. Když se vrátil domů, postavil hrnek s mízou na stůl a poručil, aby tkalcová Malíčka v ní vykoupala.

Tentokráte mu žena neodmlouvala, ale učinila, jak měla poručeno. A užasla, když tak učinila. Malíček vyrostl, že byl rázem mnohem větší, než všichni hoši ze vsi, ač byli starší.

Podivil se tkadlec, podivila se tkalcová a podivili se všichni lidé ze vsi. A že byli zvědaví, ihned se vyptávali, jak se to mohlo státi, že ten hoch tak najednou vyrostl a zesílil. Tkalcovi však svého tajemství neprozradili.

„Proč bych je také prozrazoval?“ soudil tkadlec. — „Lidé by nevěřili a možná, že by řekli, že jsem s nějakým duchem ve spojení, nebo že jsem hochu čertu zadal, a pak by se nám vyhýbali a nás se báli.“

Tkalcová uznala, že má pravdu a tak si ponechala tajemství pro sebe a těšila se, že hoch vyrostl a je silný jako obr. A Malíček skutečně úžasně rychle rostl. Brzy byl větší než otec. Ani se mu již jméno Malíček nehodilo, ale že mu tak začali říkat, říkali mu tak dále.

Malíček byl také chytrý a pracovitý. Brzy vypomáhal otci při stavu a matce byl také k ruce. Matka měla z toho radost. Ale, bohužel, žalost jest vždycky stálejší než radost. Radost pomine, co by rukama tleskl. A tak pomínula i radost tkalcové.

Jednoho dne počal si tkadlec naříkati a naříkal, že ho celé tělo bolí, na prsou píchá i ulehl si, mysle, že tím nějaké nemoci předejde. Ale marně doufal on, marně doufala tkalcová. Tuše, že dni jeho života jsou sečtení, zavolał si Malíčka a svěřil mu zbytek svého tajemství.

„Kdybys někdy toho potřeboval, abys byl maličký, jen si pomysli: Ať jsem maličký! a přání tvému bude vyhověno. Abys pak opět nabyl původní své velikosti, pomysli si: Ať jsem veliký! a nabudeš původní velikosti.“ Dopověděv to, zemřel tkadlec a byl pochován.

Po smrti jeho všechny starosti a povinnosti dolehly na Malíčka a Malíček je plnil svědomitě. Práce šla mu od rukou, jako když hraje. Matka nemohla si stěžovati na nic. Všeho bylo v chalupě, jako za otce.

Ale stalo se, že jednoho dne vydal se do Hlinska hotové „dílo“ odvésti. Činil tak, jak činíval otec. Když je odvedl, byla mu vyplacena nejen mzda, ale dostalo se mu i příze na nové „dílo“ Malíček přehodiv si ranec příze přes rameno, rozloučil se s mistrem a nastoupil cestu k domovu.

Jak Hlinsko opustil, napadly ho myšlenky, jakých až dosud nepoznal a těmi se obíral. Těšily ho. Ani nepozoroval, že vystoupil na Čertovinu. Teprve, když uviděl pasáka pasoucího stádo vepřů, poznal, kde je. A jak Malíček prasata uviděl, zadíval se na ně. Líbila se mu. Všecka byla pěkně bílá, jenom jedno jediné bylo černé, jako když je komínem protáhne.

A jak se tak Malíček na ta prasata díval, vzpomněl si na matku a pomysli si, že by jistě byla ráda, kdyby jedno domů přivedl. „Matka by je obstarala jako nic a o vánocích měli bychom jitrničky, jelítka, pečínku a pak i slaninu,“ zaťoužil a rozhodl se myšlenku svoji provést, matku doma překvapiti.

Přistoupil k pastuchovi, rozhovořil se s ním a za hovoru se ho otázal, chtěl-li by mu jednoho vepře prodati.

„Proč bych neprodal? — Prodám,“ odpověděl pastucha.

„A kolik žádáš za jedno?“ otázal se Malíček dále, aby věděl, má-li dosti peněz.

„Die toho, jakého vepře si vybereš,“ zněla odpověď pastýřova.

Malíček přistoupil k prasatům blíže a prohlížel si je. A jak je tak prohlížel, jedno se mu zalíbilo. Již již chtěl je pastuchovi ukázati a na cenu se zeptati, ale než první slovo vyslovil, přitočilo se k němu černé prase a lidským hlasem k němu promluvílo, ale tak slabě, že to jen Malíček uslyšel.

„Toho nekupuj, mne si kup a nebudeš toho litovati!“

Malíček byl překvapen. To se mu dosud nestalo, aby prase slyšel mluvíti. Proto se udiveně na černého vepře podíval a skoro se zachvěl, jak zdálo se mu ošklivým. Chtěl je od sebe odehnati. Ale prase pochopilo jeho úmysl. Jak ho chtěl kopnouti, rychle uskočilo a opět k němu lidským hlasem zašeptalo: „Nekopej mne, ale kup mne a nebudeš toho litovati nikdy!“

To bylo víc než mnoho. Malíček opět nad tím podivným prase-tem užasl, ale rozhodl se koupiti je.

„Kolik chceš za toto černé prase?“ otázal se Malíček pastuchy a sotva tu otázku vyslovil, hned ho napadlo, co mu řekne matka, až takové podivné prase jí domů přivede.

„Vyhubuje mne a sousedé budou se mi smát, že jsem si domů čerta přivedl,“ usuzoval a již již chtěl svoji otázku odvolati.

„Jen mne kup! Jen mne kup a věř, že toho nebudeš litovati,“ zašeptalo mu prase opět lidským hlasem a Malíček své otázky neodvolal, naopak, opakoval ji.

„Všecko, co máš!“ odpověděl pastucha.

Malíček, slyše ta slova, uznal, že jest cena přemrštěna a úmyslu koupiti prase chtěl se vzdáti.

„Kup mne! Kup mne!“ vybízelo ho opět prase a opět dodávalo, že toho nikdy nebude litovati, že tak učinil.

„Není to mnoho?“ otázal se Malíček pastuchy.

„Není!“

„Ale považ, že příze není moje. Kterak bych mohl „dílo“ odvésti, když bych ti dal přízi! To bych svého pána okradl a toho neučiním! Více by mi práci nedal a od čeho byli bychom živi já i matka moje?“

„Což musíš „dílo“ odvésti?“

„Musím! Odváděl je po celý život můj otec, budu je odváděti i já, zpronevěry se nedopustím, památku otce neposkvrním,“ pronesl Malíček hlasem povýšenějším, aby pastucha poznal, že ho ke špatnému činu nesvede.

„Pak ti prase nemohu dáti!“

„A já je nemohu koupiti!“ odpovídal pastuchovi Malíček a již chtěl si ranec s přízi opět na rameno vhoditi a v cestě pokračovati. Ale prase opět zdrželo jeho krok.

„Kup mne! Kup mne! Ručím ti za to, že toho nebudeš litovati!“ šeptalo mu opět.

Malíček zaváhal. „Slev mi,“ pravil k pastuchovi, ale v duchu byl již rozhodnut, že prase koupí.

„A co mi dáš?“ tázal se pastucha.

„Peníze, které mám u sebe.“

Pastucha spokojil se s penězi. Byl ostatně rád, že to černé prase prodal. Nelíbilo se mu. Dělal špatný dojem mezi ostatními prasaty.

Malíček udělav si rychle z několika vláken příze provaz, přivázal jej praseti na nohu a rozloučiv se s pastuchou, nastoupil cestu k domovu.

Když došli kus cesty, že pastuchy nebylo již viděti, obrátilo se prase a pravilo: „Vésti mne nemusíš, neuteku ti. Zůstanu při tobě, dokud ti nepomohu za to, že jsi mne koupil a z toho hejna vysvobodil.“

Malíček byl touto řečí překvapen, ale praseti uvěřil. Sundal mu s nohy provaz a prase před ním šlo, jako věrný pes. Neodbíhalo ani na pravo, ani na levo, ale šlo pěšinkou, jako by cestu do Malíčкова domova znalo.

(Pokračování.)

VLASTA JAVOŘICKÁ:

Honza-orangutan.

(Pokračování.)

Mániče Hromadové, dceruše obv. lékaře ve Studené, věnuje spisovatelka.

Honzíček rostl a byl z něho brzy Honza, pasák. Sotva mu bylo pět let, už pásal husy a v osmi upásl už šest kousků dobytka. Říhovi chlapce nešetřili.

„Dost se najedl zbytečně a zadarmo, ať dělá, když může, je kluk jak buk.“

Hošík byl nevysoký, ale měl silné nohy a ruce se širokými dlaněmi. Hezký nebyl, měl přizrzlé vlasy a spodní čelist jeho hlavy byla až příliš důkladná. Zuby měl velikánské, ale zdravé jako řípa a nosík tupý, takový brambor ve tváři přilepený.

Sousedova Cecilka, děvčátko neobyčejně bystré, říkala mu s úsměškem: „Jako orangutan!“ Kde to vzala, Bůh ví, asi viděla v přírodopise namalovanou tu velikou opici a podoba její s hochem ji píchla do očí. Bylo to případné a lidé se zasmáli, zalíbilo se jim to a mimo „Honza“ říkali mu ještě „orangutan“.

Nic se tak neuchytí jako přezdívka, ta se jako kolomaz na človeka přilepí a není k setřesení.

U Říhů by snad byla Mařena se svým synkem zůstala do smrti, kdyby se nebyla stala nešťastná příhoda. Maminka Honzíkova byla trpělivá ženská a mohli na ní, jak se říká, štípati pařeží, ale šlo-li o Honzu, přece se ozvala.

Tak jednou devítiletý Honza pásal dobytek na mladém jeteli. Říhovi posekli svůj „švejďák“ a že pěkně namoklo, urostl ještě na strništi až radost. Hodil se ku pasení, ale sedlák hned napomenul hochu, že tam dlužno pásti opatrně, jenom chvílemi a ne potom na vodu dobytek pustit.

Což o to, ono se to pantátovi pěkně řeklo, ale hnáti krávy kolem potoka, v němž byly zvyklé se napítí, bylo už hůře. Než krávy přehnal, zastavily se mu ve vodě jalovice a když ty odehnal, vracely

se mu krávy. Honza brečel, křičel a nadával, jak už to pasáci umějí, šlehal dobytek a celý se s ním upachtil.

Celý uřícený přihnál domů a strachoval se jen, aby si pantáta nevšiml, že jsou krávy ubrouzdané. Nevšiml si a Honzík myslel, že to projde, ale neprošlo.

Za chvíli se začala jedna mladá kráva a jedna jalovice nadýmat a bylo zle. To bylo křiku a shonu.

Jako v každé vsi i ve Lhotě byl takový výměnkář, který se v pomoci u dobytka vyznal. Běželo se pro něho, pro souseda, pro kořalku a feníkl. Panímáma hledala po hnízdech „pukavce“ a tloukly se kravám do huby, mačkali je a třeli. Nu, celý dům i s okolím byl na nohou.

„Cos s tím dělal?“ hřměl sedlák, plný vzteku na pasáka. „Hnal's to na vodu, vid'?“

Ustrašený, poděšený Honzík, po způsobu všech slabých uchýlil se ke lži.

„Nehnal — ne — ne — pantáto.“

Znal sedláka, že nezná milosti, zlobí-li se, nejednou už okusil jeho ruky a také děti Říhovy samy mohly povídat, jaký býval tatínek neúprosný a tvrdý, rozhněval-li se. Bil bez milosti a bez rozumu.

„Jo nehnal,“ ozval se do toho sused, který pomáhal a krávu mačkal až z něj teklo, „já to dobře viděl, jak ti tam utíkaly, ty holomku.“

Honzík se dal do pláče a vzlykal celý se tetele! „Já za to nemůžu — nemoh' jsem jim ubránit.“

Tohle podpíchnutí sedlák potřeboval. Zdálo se mu, že ho zadusí vztek a teď bylo nutno, vylítí si ho. Proto nechal krávu kravou a obrátiv se do maštale, sundal s hřebíku tam pověšený klanečník.

„Já tě naučím, ty darebáku,“ soptil a svinuje provaz ve smyčku, sahal po chlapci. Jediným hmátnutím ho držel za límec a přehýbaje si ho přes kolena, zvedal ruku se smotaným provazem.

Mařena ustrnula, nemohlať se s místa pohnouti a ryk Honzíkův naplňoval celý dvůr. Pantáta bil urputně a když se mu Honzík na zem smekl, nemířil, ale bil kam se dalo.

„Pantáto, dyť ho zabijete,“ zakvílela Mařena a už stála u sedláka a v zoufalé zuřivosti snažila se zbaviti synka jeho rukou. Honzík se mu svíjel pod nohama, jako zašlapané hádě a on, rozkácen odporem Mařeniným, bil tím více.

Konečně se jí podařilo sedláka strhnouti zpět, až zavrávorál a tím chlapce nechal utéci.

„Čeládko líná,“ soptil, „ničemná!“ Vracel se ke své krávě, ale Mařena už nešla po práci. Seděla za humny se svým spráskaným kloučetem a ošetřovala jeho modřiny, které byly podlité až strach. Plakala při tom více než Honza. Dnes na ni doléhala její opuštěnost. Kdyby měli tátu, zastal by se, nedopustil by takové křivdě, ale tak.

„Trošku, jako trošku,“ hořekovala, „kdyby ti byl nasekal s rozumem, nic bych neřekla, snad jsi zasloužil, ale tak —“

A za čtrnáct dní šli od Říhů. Mařena sedlákovi nemlčela a on nehodlal dáti Honzovi zadostučinění, nechal je jíti. Službu si maminka našla na horním konci vesnice u Kratinů. Tam jim odešla děvečka a rádi přijali Mařenu i s klukem.

Tam ho také nešetřili, ale bit přece nebyl. Pásl čtyři kousky a panímáma byla trochu lepší než Říhovka. — —

Do školy Honza valně nechodil a také tam ničeho neuměl. S bídou se naučil čísti a psáti jen tak zpola. Tvrdé *y* měkké *i* mu bylo lhostejné, velká písmena užíval, pokud se je psáti naučil, kde se dalo, třeba uprostřed slova. Počítati uměl jen trochu, ale myslil si, že mu to stačí. Do učení ho nikdo nenutil, maminka psáti neuměla a přece byla živa a tak si myslila, že Honzík se obejde také.

Za to však měl sílu jako lev a sotva mu bylo 12 let, už u Kratinů dělal pohůnka. Nosil vodu, jezdil s kravama a také se zaučoval orat. Maminka se těšila, že jim hnedle bude snáze. Jen kdyby se mu nebyly ty děti stále tolik smály.

„Honzo, Honzo hloupej, brambory loupej,“ volaly po něm a nejvíce Cecilka. Ta seděla ve škole proti němu a stále měla, čemu se na něm smát. Byla nejlepší žačkou ve vesnické jednotřídce a třeba byl Honza stále v prvním oddělení, ona postupovala, ba, slibovala, že ji po vyjití zdejší školy dá tatínek do Hradce do hospodyňské školy.

„Ty, ty budeš pást voly až do smrti,“ říkala posměšně Honzovi.

On byl veliký a hřmotný; do lavice se ledva vešel a protáhnouti se trochu, byl by to nazvedl i se spolužáky všechno.

„Jako orangutan,“ šklíbivala se Cilka.

Byl-li vyvolán k tabuli a neuměl, mohla se Cilka radostí zbláznit; hlásila se, poskakovala a při každé jeho hloupé odpovědi propukala v huronský chechtot. „Jéj — jéj — pane učiteli — von to neví!“ a libovala si, jak ona má dobře, že to všechno ví a je o dva roky, o celé dva roky mladší. A hned zas na to věděla rozluštění: „Inu, je to hloupej Honza, takovej orangutan.“

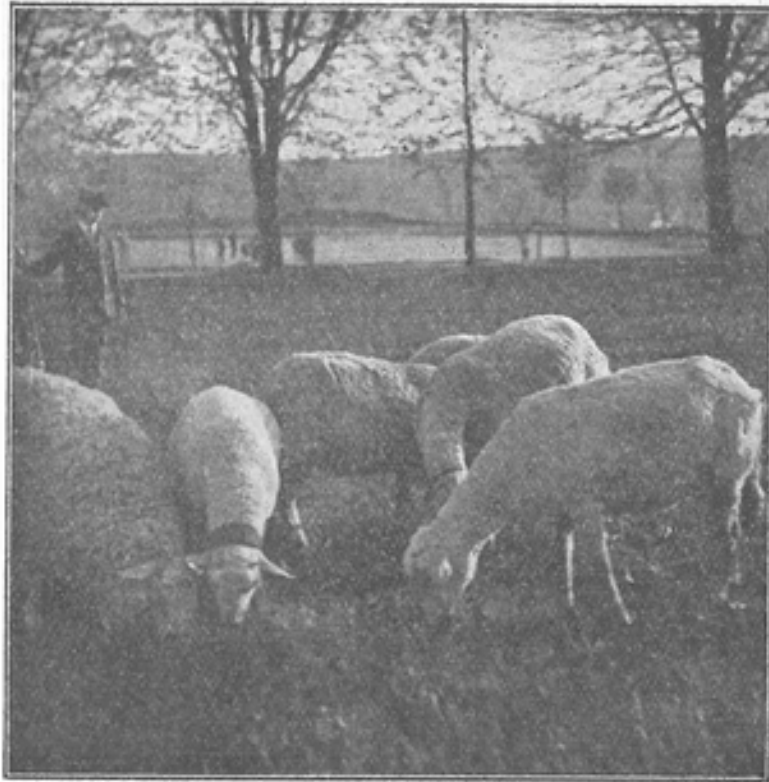
Cecilčini rodiče neměli právě největší statek a plno dětí na něj, ale přes to vždy byla Cecilka dobře oblečena; její maminka si vše sama šila a proto dcerušku slušně oblékala. Cilka to věděla a vynášela se: „Já mám nejpěknější šaty, koukej Honzo, jak vypadám proti tobě. Ani se ke mně, prosím tě, nepřibližuj!“

Však Honza se přes všechny nadávky a posměch k Cilce rád přibližoval. Bývala jako kytka a měla copán jako Honzova ruka. Visel jí až do pasu a svázán červenou mašlí.

Také zástěrku nosila pěknou bílou a denně jinou. Honzík na ni hleděl téměř zbožně a jenom mu bývalo líto, že je na něho taková zlá.

(Pokračování.)

J. OREBSKÝ:

Ovečky.

Ovečky, berušky,
ty já mám rád,
vodím je za humna
na ten náš sad.
Na tom sadě
roste tráva,
na ní se ovečka
popásává.

Až pak se napasou
ovečky mé,
v čistém je potůčku
napojíme,
v libém chládku
při tom járku
zapískám ovečkám
na fujarku.*)

Až se den nakloní
za ty vršky,
domů zas poženem
ty berušky,
tam jich čeká
měkká sláma,
a mně dá večeri
panímáma.

*) Járek = potůček, fujara = pastýřská píšťala.

J. SÁZAVSKÝ:

Na dvoře.

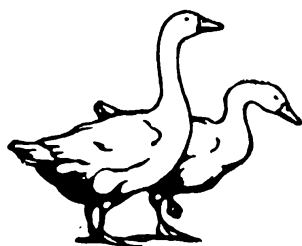
Ráno vyšla hospodyně,
mnoho zrní nesla v klíně,
z místičky je rozsypala,
všecku drůbež svolávala.

Zavolala: „Nate, nate!“ —
Běží slípky chocholaté,
běží také bílé husy;
že též trochu zobat musí.

Kde se vzaly, tu se vzaly,
kačeny se kolébaly,
holoubci jak malé děti
nedali se pobízeti.

Strnad a ta pěnkavice
též se dali do pšenice,
i ten vrabec oukropeček
přilétl si pro drobeček.

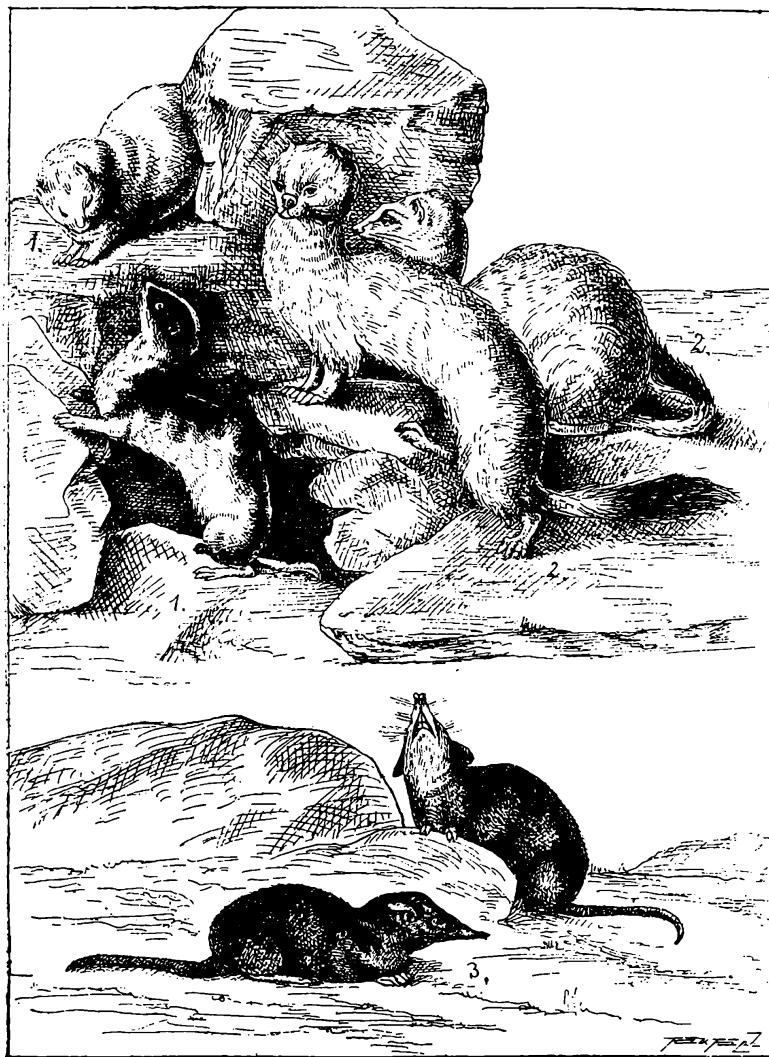
Všichni dost se nazobali,
panímámě děkovali,
však si toho, jak tu byli,
všichni dobře zasloužili.

J. M.:

Povídka o třech psancích.

U skuliny, jež vedla hluboko do skalní stráně, kde měl svůj pelíšek, seděl se svojí družkou štíhlý hranostaj v bílém zimním kožíšku. Tu přicupal na krátkých nožkách párek lasiček, rovněž v bílém oděvu, nahoře hnědě skvrnitém.

*Lasička, hranostaj
a rýsek.*

„Kdo jsi?“ ptal se hranostaj.

„Jsem tvoje nejbližší příbuzná,“ odvětila lasice či kolčava, „jsem známa po celé Evropě a ráda se zdržuji v dutých stromech, hromádách kamení, skulinách zdí, pod břehy a jinde v různých děrách; na zimu se stěhuji do stavení. Lovím ve dne i v noci a ráda „panáčkuji“, abych se rozhlédla po okolí. Nebojím se člověka a v obraně jsem i dravým ptákům nebezpečna. Jsem krvežíznivou lupičkou: hubím nejvíce myši, někdy také mladé zajíčky, ptáky, ba i ryby a raky. Jsem neobyčejně obratna a proderu se nejužšími skulinami. Větším zvířatům ssaji krev, ale menší požírám docela. Moje mláďata

jsou velmi hravá a roztomilá a dají se v mládí ochočiti. Jsem lidem užitečna, ale oni mne pranic nešetří a mají nesmyslnou pověru, že prý je „podfouknu“, z čehož prý onemocní. “

„To všecko se hodí i na mne,“ pravil hranostaj, „já žiju týmž způsobem a též se lidí nebojím. Lovím zajíce, vodní myši i potkany a v mládí lze mne zkrotiti; jinak jsem zlý a kousavý. Ač jsem užitečný, přece mě lidé pronásledují, hlavně pro moji „vzácně oblíbenou kožišinu“ —

„Mne také pronásledují,“ ozval se dole pištivý hlásek a hle, dole stály jakési dvě malinké myšky s ostrými červenými rypáčky i nožkami, tenkými ocásky a sametově hnědými kožišky.

„Co chceš, ty myško?“ zasmál se hranostaj.

„Nejsem myška, ale rýsek,“ zněla odpověď, „nejmenší ze všech ssavců. Zdržuji se v polích, zahradách i lesních okrajích, též ve staveních a skrývám se ve tmavých koutech a děrách, nejraději u vody. Paprsků slunečních se štítím. Jsem velmi čilý a žravý. Běhám, skáči, plovu i šplhám velmi rychle, a chytám drobné živočichy, zvláště hmyz. Vydržím v zajetí i několik let. Jsem svárlivý a požívám i sobě rovné. Kočky mě chytají jako myši, ale pro pižmový zápach mě nepožívají, draví ptáci a zmije ano. Jsem lidem velmi prospěšný, ale pronásledují mě z pověry, že prý jsem jedovatý a že je „ofouknu“

„Takoví jsou lidé,“ pravil hranostaj, „pronásledují své přátele z pověry a nevědomosti. Jsme všichni tři jako psanci.“

V tom zaštěkal na blízku myslivcův pes a mžikem všichni se rozprchli a ve svých úkrytech zmizeli.

KOUTEK PRO RUČNÍ PRÁCE.

(Vede V. M.)

Tak, hoši, přestaňte už hlučet, sedněte si ke mně do koutka a dávejte pozor! I vy, děvčata, můžete poslouchat! Chci vám vypravovat, jak byste se mohli ve volných chvílích zabavovat; a nejen bavít, ale i mnohé užitečné věci si urobiť. V každém čísle „Anděla strážného“ podám vám návod k nějaké takové věci. Letos budeme pracovat z lepenky a pro malé pracovníky, zvláště děvčata, připojím vždy návod k nějaké skládance neb hračce z papíru.

Nejprve podám vám několik všeobecných rad a pokynů.

Když budete doma pracovat, nemyslete si, že patří vám celý stůl a že všichni domácí musí vám ustoupit. Naopak, uchylte se stranou, do koutka! Za pracovní stůl vám poslouží rovné sedadlo židle. Ale nesmíte řezat přímo na židli (to by vás maminka brzy s vaší „prací“ vyhnala, když byste jí všechny židle pořezali); nýbrž na židli si dáte prkno neb silnou lepenku a na tom budete řezat.

Při práci z lepenky musíte si zvykatí přesnosti, čistotě, pořádku, trpělivosti a pracovitosti; musíte se vystříhat povrchnosti a ledabylosti, neboť by se vám práce nedařila.

Než se dáme do práce, musíme si opatřiti vše potřebné: materiál, lepidlo, nástroje.

Materiálem jest lepenka. K prvním pracím postačí lepenka, kterou nalezneme doma, jako nepotřebné krabice a pod. K polepování opatříme si potahový papír barvy dle vlastního vkusu.

Jako lepidla budeme používatí mazu a klihu. Maz si připravíme takto: Asi 5 dkg bramborového škrobu dobře rozředíme v půl litru studené vody. Zároveň vaříme v jiné nádobě půl litru vody a do této vřící vody zvolna lijeme rozředěný škrob za stálého

míchání, až přiměřeně zhoustne. Pamatujme při tom, že maz, až vychladne, stane se hustším! Poněvadž maz dlouho nevydrží a se kazí, uvařme si vždy jen asi tolik, kolik budeme potřebovat; pak ovšem použijeme méně škrobu a méně vody.

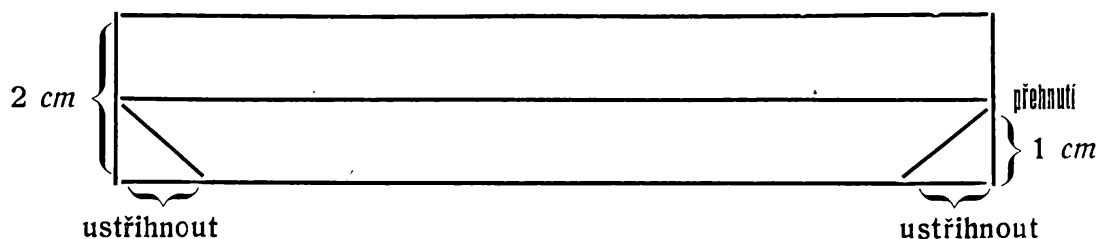
Klih (knihařský!) připravíme takto: Večer před upotřebením roztlučeme neb rozkrájíme klih na drobné kousky, dáme do nádoby a zalijeme vodou. Druhého dne pak vaříme klih v téže vodě, až se úplně rozvaří; za varu rozředíme tento klih ještě stejným množstvím vody za stálého míchání.

Maz i klih nanášíme štětinovým štětcem; nutno míti zvláštní štětec pro maz i pro klih. Po upotřebení vypereme štětec ve vlažné vodě a usušíme. Rozetírání mazu můžeme však prováděti též na menší ploše prsty, na větší ološe dlaní. Ale vždy si ruku dobře utřeme, abychom práci uchovali čistou! Mějme vždy při ruce hadr!

Jako nástroj nám pro počáteční práce postačí kapesní nůž, opatřený špičkou. Při řezání lepenky počínáme si tak, že nůž uchopíme do pěsti, špičí skoro kolmo na lepenku, pravítko (železné) silně přitiskneme a vedeme první řez zlehka, další pak vždy silněji. Musíme dbáti, aby druhý a další řezy přišly vždy do stop prvního, jinak by byl okraj nerovný. Jelikož při řezání lepenky nůž se velice rychle otupí, musíme již po několika řezích přitrušovat. Nemáme-li brousku neb obtahovacího kamene, přibrousíme nůž na kamenných schodech neb na okraji kamenného hrnku.

Nyní přikročíme k první naší práci: p o d l e p e n í r o z v r h u h o d i n.

Lepenka, na kterou chceme rozvrh hodin ať už tištěný či psaný přilepiti, bude o $\frac{1}{2}$ cm na každé straně větší než rozvrh hodin; dle toho tedy lepenku zařízneme. Na to lepenku obroubíme barevným papírem (barva dle vkusu!) Obroubení provedeme takto: Z barevného papíru nastříháme čtyři 2 cm široké pásy, dlouhé tak jak strany lepenky. Pásy přehneme v užší straně na polovic, takže povstanou pásy široké 1 cm. Tyto pásy zastříhneme pak na obou koncích v úhlu 45 stupňů.

Na to přeložené pásy opět rozevřeme a na vnitřní straně natřeme mazem a přilepíme na okraje lepenky tak, že barevný papír bude jedním centimetrem kryti lepenku na obou stranách. (Pozor, abychom pásy příliš nepřistříhli, aby nepovstala pak v rozích mezera mezi sousedními páskami; spíše mohou se přikrývati!) Pak přilepíme na přední stranu lepenky rozvrh hodin tak, aby na všech stranách byl stejně daleko od kraje; bude tedy barevný papír tvořiti rámeček asi $\frac{1}{2}$ cm široký. Na lepování děje se tak, že natřeme na tenko zadní stranu rozvrhu hodin mazem (maz rozháníme ze středu ke krajům); když jsme natřený rozvrh přiložili na lepenku, opatrně přejíždíme rukou neb suchým šátkem po ploše. Utvoří-li se někde bublina (uzavřený vzduch!), snažíme se ji zahrnati ke kraji; kdyby se to nepodařilo, propíchneme bublinu jehlou a pak dobře přitlačíme. Tím bude přední strana rozvrhu hodin hotova. Chceme-li rozvrh hodin zavěsiti, tedy přilepíme na druhou stranu lepenky poutko: 3 cm dlouhou tkaničku neb stuhu přeložíme, konce slepíme klihem a přilepíme na zadní stranu lepenky tak, aby poutkou přecházelo asi 1 cm přes okraj. Konečně celou zadní stranu polepíme bílým papírem jen o málo menším lepenky. A když hřebíčkem, kterým propíchneme poutko, připevníme rozvrh hodin na stěnu v našem koutku světnice, nemůže se nám státi, že bychom ráno, než jdeme do školy, museli shledávati rozvrh hodin a potřebné knihy anebo že bychom doma něco zapomněli.

Pro malé.

Že jste, vy malé, tak pěkně potichu seděli, vystřihnu vám nyní panáčka a panenku. Dívejte se na mne a dávejte pozor, jak se to dělá! Zde mám čtvrtku papíru, tu přehnu podél delší osy na polovic. Na jednu půlku nakreslím si poloviční obrys těla lidského. Začnu hlavou, u panáčka nakreslím ruce svislé, u panenky ruce v lokti ohnu; tělíčko bude mít panáček trochu širší, kdežto panenka útlé; panáčkovi nohy oddělím po celé délce, panence bude nožka jen trochu vykukovat z pod sukně.

Nyní, když mám panáčka a panenku nakreslené, nůžkami je vystřihnu. Pak přehnutý papír rozložím a panáček a panenka leží přede mnou. Tak, kdo to teď dovede udělat po mně? Všechny Vás pozdravuje — strýček Vojtěch.

OKÉNKA DO ŽIVOTA.

Měsíc říjen bude letos věnován oslavám národního hrdiny **Jan a Žižky z Trocnova**: dne 11. října uplyne 500 let od jeho smrti u Přibyslavě. Těchto oslav využijí jistě mnozí zase k útokům proti katolické církvi, a to nejvíce takoví lidé, které by Žižka sám pro jejich nevěru krutě trestal — tak jako za svého života velmi přísně vystupoval proti všem, kteří odporovali jeho náboženským zásadám — „zákonu božím“. My katolíci želíme tak mnohého, co se stalo za doby Žižkovy a co nijak nepřispělo k rozkvětu naší vlasti, ale přes to také vzpomínáme jeho neobyčejného vojevůdce nadání i osobní statečnosti, jeho zbožnosti, poctivosti a nezištnosti, v níž může býti zvláště v našich dobách každému z nás vzorem: nebažil nikdy po bohatství ani po moci a slávě — zůstal až do konce tak chudým, jak byl na počátku své veřejné činnosti.

Pracuj každý s chutí usilovnou na národu roli dědičné! — volal už před sto lety básník Jan Kollár ve své proslulé „Slávy deři“ — cesty mohou býti rozličné, jenom vůli všickni mějme rovnou. A končí tuto báseň:

Často tichá pastuchova chyžka
více pro vlast může dělati,
nežli tábor, z něhož válčil Žižka!

Hvězda Mars těšila se v srpnu neobyčejné pozornosti celého světa: přiblížila se totiž naší zemi až na 55 milionů km, což se opakuje asi jednou za sto let. Byla bedlivě pozorována ze všech největších hvězdárén a čekalo se, že za pomoci neobyčejně zdokonalených přístrojů dovíme se letos něčeho bližšího o svém hvězdném sousedu. Ba někteří doufali, že tam naleznou i živé bytosti... Zatím však v onu noc ze dne 22. na 23. srpna byla obloha většinou zatažena. Někteří hvězdáři sice oznamovali, co prý viděli nebo slyšeli, ale ukázalo se brzy, že to byly většinou jen fantasmie. Mars i ostatní hvězdy zůstanou pro nás i dále velikou záhadou.

Čhtěl slyšet muziku. Ve vesnici L. u Val. Meziříčí slyšel hoch jednoho občana vypravovati, že oběšený před smrtí slyší krásnou muziku. Aby se přesvědčil, zdali je to pravda, rozhodl se, že to zkusí. Vešel ráno na zahradu do besídky, upevnil tam nepřilíš vysoko řemen, vsunul do smyčky hlavu a spustil se dolů. Ačkoli dosahoval koleny skoro až na zemi, nemohl přece již povstati... Na štěstí zaslechla jeho chrčení menší sestřička, přiběhla a jakmile uviděla bratra visícího s vypoulenými očima, utíkala pro otce. Ten vyprostil ho z smyčky a začal ho hned

křísit, protože byl už bez sebe. Přiznal se potom, proč to udělal. Slyšel prý opravdu muziku, ale byla tak hrozná, že mu z ní v hlavě hučelo . . . Po druhé jistě nebude již věřití takovým pošetilým a pověrečným bajkám, jež by ho byly málem připravily o život . . .

Jak daleko doletí moucha? Je známo, že mouchy mohou přenášeti nakažlivé nemoci, zvláště tyfus a úplavici. Proto zkoumali nedávno američtí učenci Biskopp a Laake, jak daleko doletí: tisíce nachyta-

ných živých much řádně označili a znovu vypustili na svobodu. Jednotlivé mouchy byly pak chyceny ve značně velikých vzdálenostech: některé doletěly více než 27 km, moucha domácí přes 23 km, a to nejen po větru, ale i proti větru. Nestačí tedy hubiti mouchy jen v jednom místě, protože ze sousedství hned se dostaví náhrada. Zničíte-li mouchu, prokážete tím službu i nesčetným jiným lidem, jimž by způsobila obtíž a snad i nebezpečí nemoci.

Z NAŠEHO MLADÉHO SVĚTA.

Čeho se náš pes Boj, později nazvaný Nebejse, polekal.

Bylo krásné odpoledne srpnové neděle. Slunce, ač trochu nepříjemně, přece pěkně hrálo. Celá nebeská báň byla krásně modrojasná; ještě ani jeden mráček se od rána na obloze neukázal. Listí viselo na stromech nehybně a jaksi schlíple; jen když zavál lehký letní větřík, trochu se zatřepalo a zašustilo. Celá příroda byla pohroužena v posvátný nedělní klid.

Po odpoledních službách Božích, litaníích a sv. požehnání vyšel jsem s knihou v ruce z domu maje v úmyslu trochu se projítí, porozhlédnouti se Boží přírodou a někde ve stínu lesa si něco přečísti z Kosmákova „Chrta“. Mimo to chtěl jsem se také podívatí do háje, asi deset minut od mé rodné vesničky se nalézajícího, neboť jsem v něm již tři neděle nebyl.

Vyšel tedy z domu, asi o třetí hodině, spatřil jsem na dvoře psa Boje, věrného a ostražitého strážce našeho domu, an docela spokojeně, s klidem Angličana ve stínu rozložitého jilmu si podřimuje. Napadlo mne, abych ho vzal s sebou.

„Aspoň nepůjdu sám a Boj mne cestou trochu pobaví a obveselí,“ povídám si a již na něho volám.

Zavalité tělo Bojovo sebou líně hnulo. Boj nedbale vstal, protáhl se, spokojeně zívá a potom teprve obrátil své oči ke mně. Poznav mne, radostně zašteká a udělav svýma silnýma nohama několik dlouhých skoků ocitl se u mne a otřel se mi okolo nohou.

„Co pak děláš, Boji, nevíš, že mám sváteční šaty?“ peskoval jsem ho.

Zdalo se, že mi porozuměl. Postavil se přede mne a svýma bodrýma očima pozoroval můj obličej, hlavně ústa, jakoby se ptal, proč jsem naň volal, proč jsem ho vyrušil z příjemného dřímání.

„Půjdeš chvílku se mnou, vid', že půjdeš?

Alespoň se proběhneš a osvěžíš trochu zemdlené údy. Podíváme se na pole a pak do lesa,“ vykládám mu dobrácky plán své odpolední procházky.

Napjaté sluchy Bojovy po mé výzvě se schlíply, hlava se sklonila k zemi. Z jeho chování jsem vyrozuměl, že se asi Bojovi tato nabídka nezamlouvá.

„Proč pak bys nešel, vždyť je dnes tak krásně? Tak mile, jako dnes, už dlouho, dlouho nehrálo. A ty bys nechtěl využítí dnešního dne, aby ses prošel? Ty mne zajisté nezarmoutíš a nedopustíš, abych se na tebe hněval.“ Takovými a podobnými slovy jsem ho dlouho lákal a prosil, aby šel se mnou, leč marně. Moje prosby, sliby i hrozby zůstaly neoslyšeny.

Posléze jsem nevšímavě vyšel ze dvora. Ač jsem již nechtěl dnes s Bojem ničeho mítí, přece jsem se nezdržel, abych strancu po něm nemrkl okem, zdali se přece neodhodlá se mnou jít či bude dále užívat milého chládku ve stínu pod jilmem.

Stál na dvoře a s jakýmsi tajemným údivem pohlížel za mnou. Chtěje ho potrestati, naschvál jsem naň nevolal. Teprve na humnech zaletěly mé prosebné zraký naposledy k Bojovi. A hle! Boj, snad porozuměv mému toužebnému pohledu, po chvílce váhání dal se do poklusu, vyběhl ze dvora a již byl u mne. Dobrácky se na mne podíval a zavrtěl krátkým svým ohonem.

„Tedy přece půjdeš? To jsi hodný. Budu si tvou poslušnost pamatovat,“ zahovořil jsem k němu a pohládl ho po huňaté hlavě, ačkoliv jsem věděl, že rád se mnou nejde . . .

Náš Boj byl jinak dobrý pes, ani děcku by byl neublížil, až na to, že byl někdy až příliš pohodlný a líný. Zvláště za nedělních odpůdnů na něho ta lenora a

pohodlnost lezly. A ne a ne se jim ubránit. To třeba celé odpoledne proležel a prodřimal a nikde se neukázal; obyčejně si hověl na dvoře pod jilmem, nebo's ho našel v kůlně na slámě, kde spánkem bezstarostných chrápal tak, že zastrašil i kvočnu s kuřaty, která z něho jinak strachu neměla. To od té doby, co ho jednou „pořídila“ svým ostrým zobákem, když si chtěl jenom „pohráti“ s jejími chráněnci.

Ubírali jsme se polní vozovou cestou k obecnímu pastvisku, tak zvanému „příhonu“, na němž páslo několik starších lidí husy. U nás je totiž zvykem, že starší lidé pasou v neděli odpoledne husy, krátice si dlouhou chvíli povídáním o týdenních událostech a příhodách, někdy též o starých časech, zatím co dětská mládež se prohání po návsi. Cestou „příhonem“ zůstával Boj jaksi pozadu, takže jsem mu musil stále připamatovávat, aby si pospíšil. Po každém zavolání sebou trochu živěji pohnul, ale brzy byl již zase značný kus cesty za mnou. Divil jsem se, proč je jindy veselý, skotačivý a dovádívý Boj dnes tak nevšimavý, loudavý, ani nezaštekne a jen s hlavou k zemi sklopenou, ledabyle za mnou kráčí. Nemohl jsem ho dnes pochopit. Musilo ho něco nemilého potkat. Pokud se však pamatuji, nevím o žádné nemilé příhodě, kterou by byl zažil, mimo tu s koroptvemi.

Zajisté ji nevíte. Jak byste ji také mohli vědět! Vždyť našeho Boje tenkrát nikdo, docela nikdoučko neviděl! Tedy vám ji povím já, jenž jediný ze smrtelníků měl příležitost ji pozorovati.

Jsou tomu asi tři neděle, co šel náš Boj obhlížet jetel na pole „za humny“, aby snad nám ji nějaký škůdce netrhal. Již půl jeteliště obešel, aniž by co podezřelého zpozoroval. Najednou se však zastavil a bystře naslouchal. Zdálo se mu, že slyší nějaký hlas. Podle svého psiho „rozumu“ odhadl, že je to hlas koroptve. To asi matka koroptvičí již něco zpozorovala a svolávala svým „čtířik“, „čtířik“ rozběhlá mláďata. Boj, maje patrně na paměti rozkaz, který jsem mu dal, aby totiž každého škůdce náležitě potrestal a koroptev za tohoto pokládaje, rozběhl se hustým jetelištěm přímo za hlasem. Ten však zatím umkl. Ale to nezadrželo našeho dobrého Boje v prudkém běhu, spíše pobídlo ještě k větší rychlosti. Pojednou však náš hrdina se zarazil a rychle obrátil se vzad. Uslyšel k velkému svému udivení žalostné „čtířik“, „čtířik“ za sebou. Běžel tedy rychle zpět. Když se přiblížil již značně k místu, z něhož ko-

roptvičí hlas vycházel, umkl zase tento a ozval se mu za zády. Boj sebou trhl, div se nesvalil. Ohromným skokem vrhl se na kořist. Ale dopadl těžkopádně na zem, aniž by ji polapil. Brzy ozvala se opět koroptev na druhé straně pole. Boj pustil se zase v onu stranu. Zase stejně pořídil.

Stál jsem u stodoly a pozoroval jsem Boje, ovšem tak, aby mne neviděl. Z jeho chování jsem poznal, že dostává již vztek. A měl také proč se zlobiti. Neboť vždycky, když se měl již na kořist vrhnouti, tato mu před samým čenicem zmizela. A ať hledal sebe úsilovněji v místě, z něhož hlas vycházel, přece ničeho nenašel. A potom zase pelášil přes vysokou jetel na jiný konec pole, kde koroptev nařikala: „čtířik“, „čtířik“.

Když jsem se dostatečně na Bojův hon vynadával a Bojovu namáhavému pachtění se dosti nasmál, pokročil jsem o několik kroků do předu a zavolať jsem Boje. Spatřiv mne, zaštekla a přeletěl dlouhými skoky jeteliště. Když se však ocitl přede mnou, svěsil hlavu, jakoby se styděl a odpelášil, aniž by přijal mé uznání za svou námahu. Nechal jsem ho...

Tři týdny ho nikdo po této příhodě nespapal, jen já jsem se naň vždy kamarádsky usmál, když jsem mu nesl potravu. Pokaždé ode mne odvrátil hlavu. Domyslí jsem se, že má asi strach před výsměchem svých soudruhů za to, že se nechal tak „šeredně“ napálit koroptvičí matkou...

To je tedy celá ta příhoda našeho psa Boje s koroptvemi; od té doby má náš Boj na mršky koroptve s kopce a kdyby nějakou dopadl, ovšem nesměl bych s ním býti já, hned by ji poslal na jiný svět...

Zatím octli jsme se, vlastně ocitl jsem se jen já, neboť Boj ještě byl hodný kus cesty za mnou, na kopci, s kterého je krásný rozhled na okolní krajinu, zejména na moji rodnou vesničku. Porozhlédl jsem se trochu okolím. Tu a tam vlnily se ještě zlatolesklé lány nepokoseného žita, kdežto většina tohoto ležela na strništích na „pokladech“. Ovse a ječmeny, také již bílé, lehounce se vlnily odpoledním vánkem. Po mezích kráčeli vážným krokem hospodáři a přehlíželi spokojeně Boží úrodu. Leckterý počítal, za kolik dní bude čas k pokosení ječmene či ovsa.

Když jsem se zahleděl na Boje, jak kolébavě „pospíchá“ za mnou, napadla mne pojednou šťastná myšlenka, kterou jsem nánil rozveselit podivnou Bojovou náladu. Zatím, co jsem v duchu uvažoval

o zdaru svého plánu, dokolébal se Boj až ke mně na kopec.

„Půjdeš poplašit trochu koroptve do bramborů a zahnat zajíce z řepy,“ šeptám mu důvěrně do ucha.

Boj štěkal a skákal, patrně radostí, že prožene těm „potvorným“ koroptvím paty v odvetu za ono balamucení v jetelišti. Nyní běžel stále kus přede mnou a každým svým pohybem jakoby mne pobízel k rychlejší chůzi. Radostně jsem pospíchal po mezi za ním.

Zanedlouho již stanul jsem u našeho pole na „svratečce“, kde v jase slunečním se rozplývaly plné klasy zralého žita, které čekalo na zítřejší pokosení. Dále za ním zelené brambořiště bělalo a růžovělo se květy zemáků.

V pozorování letošní úrody zapomněl jsem na Boje. Až zuřivý jeho štěkot mne upozornil, že zde nejsem sám. Spěchám vedle žita po široké mezi, abych se podíval, co Boj za žitem objevil. Sotva jsem však učinil několik kroků, již jsem se zastavil. Dole na mezi, asi padesát kroků přede mnou, kmitlo se tělo Bojovo, a Boj, aniž po mně obrátil hlavu, jak nejrychleji dovede, pelaší sáhodlouhými skoky přímo přes široký lán bramborů pana Tulise, zanechávaje za sebou cestičku povalené bramborové natě a mne státi na mezi v němém udivení za ním pohlížejícího.

Než jsem se poněkud vzpamatoval, byl již Boj na „příhoně“ kde si, jak jsem později zvěděl, tetky pasoucí husy povídaly:

„Co pak se stalo tomu psovi, že uhání jak šílený?“

„I kdo pak to může vědět, zabručel starý Kovář.“

Dále běžeti jsem ho neviděl, neboť jsem spěchal podívat se za žito, jsa zvědav co mohlo našeho udatného Boje tak polekati, proč tak zbaběle utíká. Na rohu pole, když jsem se podíval na mez, mezi naším žitem a sousedním ječmenem se táhnoucí, nespatriil jsem nic, co bych pokládal za poděšeného. Šel jsem dále

po mezi, až jsem stanul na záhoně, na němž zelenaly se hlávky zelí a vedle odkvetlý mák. Zase jsem nic nespatriil, z čeho bych mohl souditi na Bojův útěk.

Delší dobu jsem zkoumal okolí záhonu, ale ničeho jsem neobjevil. Až konečně. Že jsem si dříve nevšiml! Jak jsem jen mohl být tak nevidomý! Před kým byste řekli, že náš Boj, dosud žádným vesnickým „spolubratrem“ nepřemožený psí hrdina, utekl! a čeho se polekal? Jen si pomyslete. Před docela obyčejným polním haštošem, kterého můj starší bratr před týdnem postavil do zelí pro výstrahu zajičům. Nepatrný vánek asi pohyboval na haštošovi navěšenými pentlemi a před tím patrně náš hrdina utekl. Možná, že se zhrozil celé postavy. Kdo to může vědět?

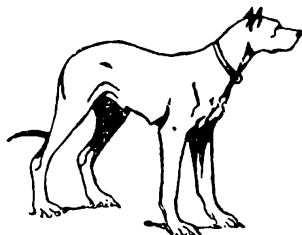
Musil jsem se nyní opravdu hrozně smát, pomysliv si, jak asi bylo našemu dobrému Bojovi ve chvíli, kdy spatřil jednoho z těch strašných „chlapů“, o nichž mu asi jeho psí matka ještě jako mláděti vypravovala pohádky.

Z odpolední vycházky do lesa a háje již nebylo nic, na čtení jsem ani nevzpomněl, neboť jsem spěchal domů, jednak abych se Bojovi vysmál za jeho hrdinství, jednak abych pověděl Bojovu příhodu s haštošem svým sourozencům.

Ještě téhož dne podal jsem návrh, aby Boj přezván byl na jméno Nebojse. Jméno to zůstalo mu až do jeho smrti.

Ještě nyní musím se při vzpomínce na tuto příhodu rozesmáti a na mysl přijdou mi slova, která jsem před půlrokem po smrti našeho dobrého Boje, nazvaného Nebojse, napsal a s tabulkou na prestý jeho hrob v zahrádce položil. Ony verše zní: „Dobrý Boji náš, svůj sladký dříměj sen, v chladné zemi cdpočivej klidně dál! Celkem věrným bývals strážcem naším, jen haštošů ses v žití svém vždy strašně bál.“

A. V. M., Radešínská Svratka.

PŘÁTELSKÉ HOVORY

Nedávno jsem dostal od jednoho věrného odběratele „Anděla Strážného“ zajímavý dopis. Žije na osamělé vesnici, kde je málo chlapců stejného s ním věku. A mezi těmi, kteří tam jsou, není nikoho, kdo by mu rozuměl. Mají své záliby: chytají ptáky a ryby, vyrábějí si všelijaké hračky, starší učí se potají kouřit atd. a smějí se často jemu, jenž si nejraději sedne ke knize a když jde do lesa, přemýšlí o všelichems a leckdy se pokouší i básničky skládat. Rád by si pohovořil s někým, kdo by měl podobné záliby, rád by se zeptal na všelicos, a když nemůže ústně, aspoň písemně...

Při četbě tohoto dopisu mně napadlo, že takových hochů — a snad i děvčat — kteří by si rádi aspoň písemně pohovořili se stejně smýšlejícími, je snad mezi našimi čtenáři více a že by jim „Anděl Strážný“ mohl dobře pomoci. Jak?

Kdo by si chtěl dopisovati, oznámí redakci své jméno a adresu, udá stáří a třídu, do které chodí, jakož i obor, o který se zvláště zajímá. Otiskneme to pak v této

rubrice — a kdo z ostatních našich čtenářů bude mít o tuto věc zájem, napíše pak uvedenému přímo a tak s ním naváže bližší styky. Zde třebaš příklad takového oznámení:

Ant. Malý, III. tř. měšt., Lhota č. 5. — chtěl by si dopisovati s Brnem, Prahou, zajímá se o četbu, sbírá známky a pohlednice.

Co z toho? — pomyslí si snad některý čtenář. — Víím, že to není pro všechny — zvláště pro ty, kteří tak neradi píší — ačkoliv snad právě jim by to značně prospělo: naučili by se aspoň psátí dopisy a vyjadřovati své myšlenky. Cvičí se tím i vůle, zdokonaluje se povaha, budí se živý zájem o nové předměty a snad se tak naváže přátelství, které potrvá po celý život.

Rád odpovím na tomto místě i na jiná přání a dotazy našich čtenářů: podmínkou ovšem jest, abyste psali vždy ne strojeně, nýbrž upřímně, pravdivě a samo sebou se rozumí: čitelně! Adresu máte na 2. str. obálky. Zatím vás přátelsky pozdravuje — váš redaktor.

ZÁBAVNÝ KOUTEK.

Prozradil se. „Dědečku,“ lichotí se malý Karlík na návštěvě u dědečka, „já už nepůjdu domů, zůstanu nadobro u tebe. — „Ale Karlíčku,“ diví se dědeček, „co pak by tomu řekla maminka? Proč nechceš jít domů?“ — „Protože se tam musím učit od rána do večera takové hloupé veršíky!“ — „Veršíky? A k čemu?“ — „No, k tvému svátku, dědečku!“

Ze školy. Pan učitel: „Země jest kulatá. Správně. Ale odkud to víš?“ — Chlapec: „Vy jste nám to sám minulou hodinu řekl, pane učiteli!“

Z dějepisu. Pan učitel: „Svobodo, pověz mně, čím se stal Václav IV. po smrti svého otce Karla IV.“ — Svoboda (po dlouhém uvažování): „Stal se sirotkem, pane učiteli!“

Prozíravý Isidorek. Matka: „Dáš-li si umýt krk, půjdeš se mnou dnes odpoledne na procházku.“ — Isidorek: „Jó, a kdyby přišlo, ty bys nešla na procházku, a já bych měl umýt krk!“

Zlé svědomí. Teta: „Ráda bych ti udělala k svátku nějakou radost, Mařenko, a zeptám se proto vaší matinky, jsi-li doma hodná.“ — Mařenka: „Víte co,

tetinko, chcete-li mně udělat opravdu radost — tedy se jí raději ani neptejte!“

Neutírat! Julinka dostala od maminky výplatu pro rozpustilost a dala se do ušedavého pláče. Po chvíli chtěla jí maminka utřít uplakané oči, ale Julinka se nedala: „Ještě neutírat, mami — budu plakat ještě dál!“

SKRÝVAČKA.

O mlíčko se malý Jeník bojí,
aby mu je kocour nesmlsal.
Maminka však někde poblíž stojí,
zavolá — a kocour přehne dál.

H Á D A N K Y

POŘÁDÁ VÁCLAV MAHOVSKÝ V NOSISLAVI ČÍS. 188.

13. Rebus.

Ant. Votava, Krhov-ský.

ři čí ři

14. Rebus.

Ant. Votava, Krhov.

ŽK

15. Žertovka.

Pořadatel.

Který domácí pán nemá nájemníků?

16. Rodovka.

Fr. Řehák, kaplan, Hradčovice.

„On“ je město na Moravě,
„ji“ zas najdeš lehko v trávě.

17. Hádanka (nábož.).

Fr. Řehák, kaplan, Hradčovice.

Apoštolů bylo 12. Pán Ježíš vzal
do zahrady Getsemanské jen tři.
Ostatní nechal. Kolik jich nechal
před zahradou?

18. Obložka.

V. Mikulášek, Maloměřice.

po něm se procházím,
já pána provázím.

19 Rebusy.

Řehák, kaplan, Hradčovice. (Pořadatel.)

1. ANNA

2. Š Štřte
zraku!

20. Záměnky.

Hotový V., Nosislav.

1. Běda tomu, kdo se chytne s „k“.
Čapka legionářů je s „b“.
2. V pivovaře potřebují s „ch“.
Sklenáři zas mají s „t“.

21. Rebus popisný.

Fr. Řehák, kaplan, Hradčovice.

Morava, kouř, Mudr, lyže.
než se s polí vyplení,
nabolí se lidem kříže.

22. Číselka.

Koláříkovi „Nosislavský Pokušitel“.

Dva muži byli přijati 12 34567.
Na jaře 123 4567 pokvetou.
Žák byl pochválen pro 1234567.

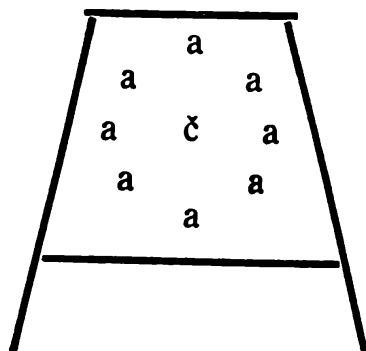
23. Roháček.

L. Katolický, Křenářov.

a	a	a	a	a	město
a	a	r	r		velmi bolestivá
h	h	n			souhlas značí
n	p				značí se míra
o					souhláska

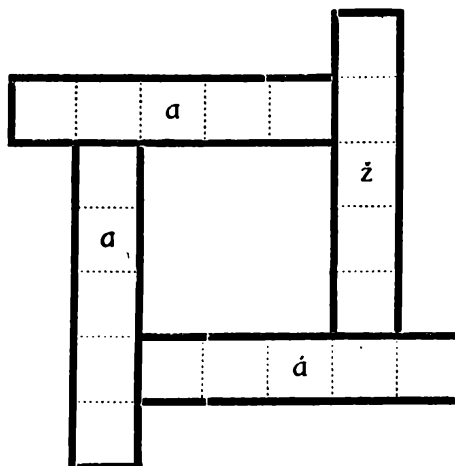
24 Rebus.

Multuš z Myslibořic.

25. Zubovka (ptáci).

Ciklovi „Nosislavský Pokušitel“.

26. Rebusy.

Srncovi — pořadatel.

a) $\frac{\text{zájměno}}{\text{po } \tau}$ $\frac{\text{bo}}{\text{tt}}$ **BT** vě Jméno ženské' **A**

b) **C** 100 500 400 800 **S** $\frac{\text{učí}}{\text{žák}}$ **80** $\frac{\text{d}}{\text{é=i}}$

Pilní luštitelé hádanek,

kteří zašlou své rozluštění do 15. října 1924 a budou vylosováni, obdrží za odměnu pěknou knihu. V seznamu luštitelů budou označeni hvězdičkou. Do slosování budou pojati jen ti, kteří rozluští správně aspoň polovici hádanek. Rozluštění i návrhy nových hádanek posílejte na adresu pořadatele hádanek:

VÁCLAV MAHOVSKÝ V NOSISLAVI Č. 188, MORAVA.

O B S Ā H:

J. Milota: Káče-Všetečka. — Josef V é v o d a: Strachotinka. — Sv. Jeronym v jeskyni betlemské. — J. D ě d i n s k ý: Na lodičce. (Báseň.) — Karel J. Z á k o u c k ý: O Malfčkoví a o černém vepři. — Vl. J a v o ř i c k á: Honza-orangutan. — J. O r e b s k ý: Ovečky. (Báseň) — J. S á z a v s k ý: Na dvoře. (Báseň.) — J. M.: Povídka o třech psancích. — Koutek pro ruční práce. — Okénka do života. — Z našeho mladého světa. — Zábavný koutek. — Skrývačka.

Za obsah odpovídá Emanuel Masák.

Vydává svým tiskem a nákladem Občanská tiskárna, sp. s r. o. v Brně.

Vychází prvního každého měsíce vyjma červenec a srpen.

Předplatné na Anděla Strážného celoročně 9 Kč, jednotlivá čísla po Kč 1.30.

Rukopisy zasílají se redakci do Brna, Starobrněnská ul. 19-21.

Rozuštění hádanek z čísla 1. a 2. : 1. Šaráda skryvačková: Morava. 2. Háčkovka: zebra, žebra. 3. Početní oříšek: 20, 23, 8 — 5, 17, 29 — 26, 11, 14. 4. Číselka: masojídek, Samojed. 5. Přesmyčka: Boží Tělo. 6. Záměnka: ústa, úcta. 7. Háčkovka s číselkou: „vězeň“ po právu byl „vezen“ na popravu. 8. Vsuvka: šek, šejk. 9. Zužovačka: posud, osud, sud, úd d. 10. Roháček: slupa, luřa, Ůpa, na, a. 11. Rebusy: 1. My tři bratři šetříme tři stříbrňáky. 2. Kolumbovo vejce. 12. Královská procházka: V tomto znamení zvítězíš. 13. Rebus: Velké Meziříčí. 14. Rebus: Užovka. 15. Žertovka hlemýžď. 16. Rodovka: Lípník, lipnice. 17. Hádanka: Apoštolů bylo 8, protože Jidáš s nimi již nebyl. 18. Obložka: luh, sluha. 19. Rebusy: 1. zavařenina, 2. šaráda. 20. Záměnky: 1. kareť — bareť. 2. chmel — tmel. 21. Rebus popisný: Zemědým lékařský. 22. Číselka: Za sluchy — zas luhy — zasluchy. 23. Roháček: Praha, rana, ano, ha, a. 24. Rebus: Kolčava. 25. Zubovka: Dlask, čížek, vrána, kanár. 26. Rebusy: 1. Napoleon Bonaparte v bitvě u Slavkova. 2. Cesta kolem světa za 80 dní.

Rozluštění hádanek z 1. a 2. čísla zaslali:

Adamov: Jos. Blahěnský (1-2), Mir. Kučera (1), E. Uxa (1-2). **Bedřichovice:** Al. Kepák (1), **Bělá Stará:** St. Brejc (1-2). **Bezděkov:** H. Hybner* (1-2). **Bohumín:** Lyd. a Ferd. Píro (1-2). **Boskovice:** A. Konečná (1-2), A. Traplová (1-2). **Brno:** L. Brunclík (1-2), Mir. Hos (1-2), Em. Hrdličková, M. Chládková (1-2), J. Kašík (2), G. Kosík* (1-2), Fr. Kratochvíl (1-2), Jos. Pelcer (2), Věra Pištělkova (1-2), Zd. Snášel (1-2), Věra Šlemrova (1), M. Škvařilová (1-2). **Břest:** Ig. Janovský (1-2), Fr. Kolářík* (1-2). **Bučovice:** P. Hanousek (1-2). **Březová u Ful.:** Jos. Ehler (1), Jos. Černín (1), K. Gebauer (1), Anež. Dubova (1), A. Binar (1). **Cvrčovice:** Ž. Vejvodova* (1). **Čechy n. H.:** Ad. Šťastný (1-2). **Černovice:** Ar. Říha (1-2). **České Bud.:** M. Pavlíková* (1-2), Št. Urbánková (1-2). **Drnovice:** Fr. Novák (1), Fr. Teuchner (1-2). **Držkovice:** Jar. Kosterka (1-2). **Hlubočany:** L. Dofek (1). **Hodějice:** V. Sedlář (2). **Hodonín:** Fr. Jordán (1-2), V. Mazúr (1-2), J. Michálek (1-2). **Hrabůvka:** Er. Mašek (2), **Hradčovice:** Fr. Zálešák (2), Zálešák Kar. (1). **Hradec Král.:** Věra Charvátová* (1-2). Pozdrav! **Chvalivovice:** Jan Nosek (1-2). **Jablonec:** Fr. Sobotka (1-2). **Jančí:** A. Feglarová (1-2), Her. Pretschová (1-2). **Jevíčko:** Fr. Kejrt (1). **Kladná:** Hedv. Boránková (1). **Kobelnice:** Ol. Beníš (1), J. Pecl* (1-2), J. Vořta (1). **Kochanov:** K. Pešek (1). **Kroměříž:** Jos. Švagera (2), M. Nováková (1), V. Olšina (2). **Křenárov:** L. Katolický* (1-2). **Křižanovice:** Fr. Přerovský (1). **Kunštát:** K. Bochorák (1-2). **Kuřim:** Al. Fürst (1-2). **Lanštoň:** Fr. Čapka (1-2). **Lhotka:** M. Buránková (1-2), M. Pijáčková* (1-2). **Letovice:** J. Pochopová (1-2). **Lichnov:** Alb. Rek (1-2). **Líšeň:** Špaček Fr. (1-2). **Lysice:** R. Kubíček (1-2). **Markvatec:** Ille Jan (1). **Maloměřice:** V. Mikulášek (1). **Mitrovce:** J. Branisch (2). **Myslibčice:** Multuš (1-2). **Náměšť n. Osí.:** B. Holas (1-2), K. Poledna (2). **Nový Liskovec:** Věra Unzeitigová* (1-2). **Nosislav:** V. Hotový (1-2), J. Jínek (1-2). **Nové Strašecí:** Jar. Spal (1-2). **Nové Černovice:** L. Bouška (1), L. Petrželová (1). **Opava:** A. Kupka* (1-2), A. Schreier (1-2), Rud. Stránský (1-2), Fr. Vlček (1-2), Zd. Veselý (1-2), **Ostrov u Mac.:** J. Zouhar (1-2). **Petrov:** Jan Krša (1-2), J. Tichý (1-2). **Police:** Ludv. Hlavatý (1-2). **Praha:** Ol. Zavázal* (1-2). **Předín:** Fr. Obůrka (2). **Přerov:** M. Hrochová (2), Pozdrav!, Mildschuhová (2), M. Šikolová (2). **Přestavky:** A. Dašková (1-2), M. Buršíková* (1-2), M. Macháčková (1-2), Jarka Pazderová (1-2), Vlasta Pospíšilová (1-2), A. Šťastná (1-2). **Podivín:** Fr. Strádal (1). **Prokeřov:** Fr. Nezveda (1). **Radňovice:** Fr. Padalík (1). **Radeš. Svratka:** A. Chroust (1). **Řícmanice:** Fr. Rybář (1-2). **Slatina:** Jar. Truhlář* (1-2). **Sokolnice:** Č. Neshyta (1). **Štěbořice:** Jcs. Orlík (2). **Stříbrnice:** Fr. Sobotka (1). **Šlapanice:** J. Kotušan (2). **Troubelice:** Jan Štos (1-2). **Troubsko:** M. Procházková (1-2). **Třebíč:** St. Čecháček (1), Rud. Dokoupil (1), Kuderová A. (2), Svobodová Květa (2), M. Veignerová* (1-2). **Uher. Ostroh:** K. Kříž (1). **Újezd u Luh.:** Sedláček T. (1), Jos. Šmíd (1), Václ. Šustek (1-2). **Václavovice:** J. Šalomoun (2). **Valoučany:** Fr. Barták (1-2). **Vodonec:** Fr. Mařena (1). **Vsetín:** Vl. Sušil (1-2). **Znorovy:** Věra Červená (1-2), Fr. Holubová (1-2). **Židenice:** Mil. Kubátová (1), Lad. Richter (1-2), Boh. Vašíček* (1-2). **Střebenice:** P. Chvátal (1-2), St. Filípec (1-2).

Listárna hádanek: „Orel 26“: Dobré! Zašlete víc! Přeji zdar! — Kolářík: Díky za záspě! Se vším se shledáte! — Vše m: O Vánocích bude turnaj v jednom čísle o nádherné ceny! — Mnoho zdaru!
Pořadatel.

ČASOPIS PRO KŘESŤANSKOU MLÁDEŽ.

ROČ. XLIV.

1924—25.

ČÍSLO 3.

EDV. ELPL:

Na Dušičky.

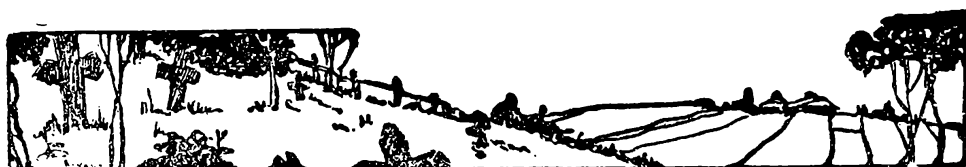
Visí mlhy nad zemí,
tma se šíří kolem,
září jasnou zdaleka
zřít nad svatým polem.

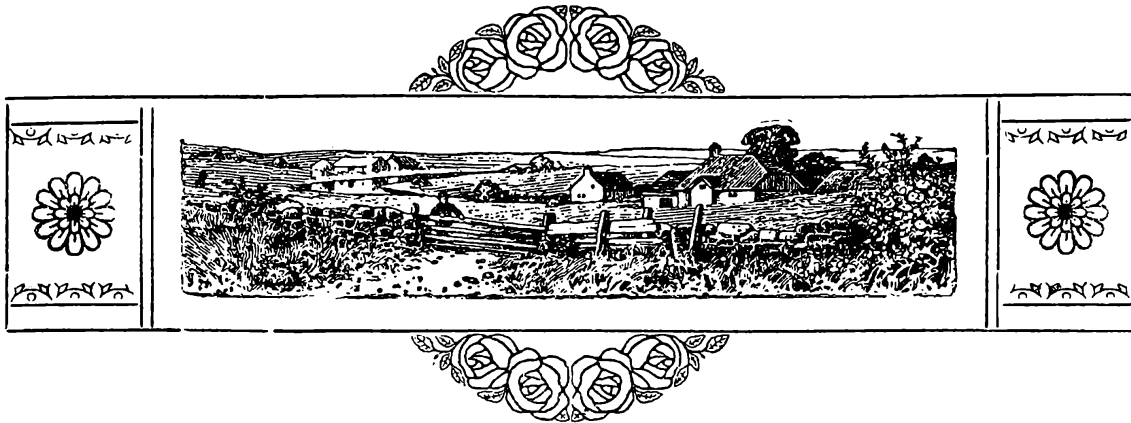
Pamět drahých oslavit,
slzy skropit hroby,
lidé přišli na hřbitov
s duší beze zloby.

Dnes mír nitrem vládne jen,
oko bolem plane,
vzácná perla za perlou
na chladný rov kane.

Odpočiňte, milácci,
po ivota boji,
hlavou tisíc vzpomínek
viří a se rojí.

Odešli jste v dálnou pouť,
v říši nad hvězdami,
za krátko se shledáme
na vždycky zas s vámi. — —

L. GROSSMANNOVÁ-BRODSKÁ:

Po prvé z domu.

Neveselé bylo loučení Rozárky Benešovy s milým domovem; měla jíti do služby, do velkého města, ona, která po celý svůj život nevyšla z rodné dědiny dále, nežli někam do přespolní obce.

Rozumná dívka však potlačovala svůj zármutek, aby matce ještě více nepřitížila. Beztoho se matka dost rmoutila nad nedávnou otcovou smrtí. Otec Beneš dosti nuzně živil krejčovinou svou rodinu, která po jeho smrti často nyní pociťovala nedostatek.

Proto matka rozhodla, že půjde Rozka z domu, do služby. Obživí se tak sama, něco pozná, zakusí, naučí se, co jí snad později prospěje.

Ovšem rozumná matka dcerku nevypravovala jen tak nazdařbůh, vědouc, jaká nebezpečí a pokušení číhají ve světě na mládež nezkušenou.

Manželka obchodníka pana Juliše, která vždycky přes léto jezdila sem na zotavenou se svými dětmi k příbuzným do panského dvora, zamluvila si Benešovu Rozku za chůvičku k nejmladšímu dítěti.

Když se o tom matka dceři zmínila, Rozka řekla: „Což já půjdu ráda, maminko, již proto, abych vám ulehčila. Jen se obávám, jak to zde beze mne všecko zastanete. Arci není velké to naše hospodářstvíčko, ale vy také časem churavíte, a tak nevím, jaké to zde bude.“

„S tím si hlavy nelam, dítě. Pán Bůh nás neopustí a s jeho pomocí to půjde. Bětka naše pomalu dorůstá, ta mně již pomůže nanosit dříví pro zimu i pro kozu nanosit stlaní. Společně si obděláme bramborové políčko a něco málo té drůbeže, kterou máme kromě králíků, také již obstaráme.“

„Jenom aby vám dal Pán Bůh zdraví.“

„Budeme ho o to prositi, dítě. Jen ty, Rozko, nezapomínej na dobrá naučení a vždycky se chovej tak, jak se sluší na děvče z řádné rodiny, tím mně učiníš největší radost a budeš ke cti nebožtíka otce!

Pohnutá Rozka všecko slibovala, ale vzdor svému sklíčení se musila usmáti otázce své třináctileté sestry Bětky, když tato řekla:

„A nebudeš se tam báti v tom velkém městě?“

„Čeho bych se měla báti a proč?“

„Vždyť prý tam každou chvíli někoho na ulici automobilem přejedou, ne-li do smrti, aspoň jej hodně zmrzačí?“ vykládala Bětka.

„Ale jdi, tak zlé to snad není.“
„Ať je nebo není, já bych do toho Brna za nic nejela.“
„Což kdybys musila, Bětuško?“

Vedle ní stál přívětivý muž, patrně kostelník .

„Na štěstí nemusím,“ Bětku se zasmála, „ale ty si dej dobrý pozor, ať tam tebe hned první den neokradou, jako se to stalo staré výměnkářce Vopálkové. Jela tam na návštěvu a hned na nádraží nějaký šejdíř jí utekl i s rancem buchet, který mu podala podržet.“

„To já budu opatrnější,“ mínila Rozka, „jen ty zde poslouchej maminku a hled' jí v práci co možno nejvíce uleviti.“

Poněvadž to Bětka upřímně slibovala, Rozka se poněkud upokojila. Nyní jen ještě, kdyby nemusila míti obavy, jaké to s ní bude v tom Brně?

Slýchávala, jaké je to veliké a hlučné město, jak tam po ulicích stále chodí mnoho nastrojených lidí, že jsou tam nádherné kostely, vysoké domy, pěkné sady a ještě mnoho jiného. Takhle kdyby se tam mohla na nějaký den s matkou pouze podívat a potom se opět navrátit domů, to by Rozku těšilo, ale býti tam stále, zdálo se jí býti již méně zábavné a ona si vzdychala arci potaji, aby neznepokojila maminku.

Konečně se přiblížil den, kdy měla Rozka odjeti. Prádlo i šatstvo, které si do skrovného uzlíku vázala, skropila nejednou slzičkou. Ještě do kostela zašla i na otcově hrobě pomodlila se dobrá dcera, potom provázena matkou ubírala se na stanici.

Šly dobré půl hodiny cesty. U samého nádraží dohonil je hostinský Mikula, vypravoval, že jde až kamsi za Brno, že tedy usedne s Rozkou do jednoho vozu železničního a dívce pak řekne, kde by měla vystoupiti.

Matka Benešová byla ráda, že dcera sama nepojede a také Rozku těšilo, že se sešla se známým sousem. Po srdečném rozloučení s matkou vsedla do vagonu a dýmající vlak se za krátko rozjel.

Rozce, která po prvé jela po dráze, až se zatočila hlava, když zřela okny vagonu, jak rychle se mihají předměty podél tratí stojící. Chvilami se jí zdálo, že vlak nejede, že stojí, za to venku ty telegrafní tyče, stromy a ploty podél cesty že bleskurychle na zad ubíhají.

Konečně i tato cesta byla u konce. Mikula Rozce pomohl sestoupiti a přál jí dobré pořízení, potom se ubíral svou cestou.

Dívka osaměla na hlučném nádraží. Ohlížela se kolem a unášena proudem lidu, dostala se takto až k východu z nádraží.

Domnívala se, že zde na ni bude čekat někdo od Julišů, snad služka nebo větší dcerka, nařarmo se však ohlížela po nějaké známé tváři.

Kolem ní lidé spěchali, hlučeli a ona jako omámena tím vším bázlivě pohlížela kolem sebe.

Ovšem měla na ceduličce napsánu ulici a číslo domu, kde Kulišovi bydlili, ale Rozka se ostýchala otázati se některého z těch kolemjdoucích lidí. Nevěděla, v kterou stranu se má obrátit.

Sebravši všecku zmužilost pustila se nazdařbůh ku předu, držíc se podél domů na chodníku, neboť uprostřed ulice se rychle jedoucí vozy takřka předstihovaly.

Konečně se octla na širokém prostranství, před ní se prostíraly pěkné sady, za nimiž viděla věž kostelní. Tam ke kostelu kdyby se šťastně dostala, to by byla ráda! Tam by si odpočala, se uklidnila a odevzdala by se do ochrany Otce nebeského, tohoto útočiště opuštěných a sirotků; Vyčkala, když přejelo několik vozů pouliční díahy a potom se bázlivě pustila naproti přes ulici. Sotva se octla na druhém chodníku, těsně podle ní přejel hřmící a supící automobil; zavravorala leknutím; jen o krok a byla by se octla před koly vozu zběsile letícího.

Ale tam nedaleko přívětivě kynula věž kostela, tam byl klid a bylo bezpečí. Dívka si oddychla a jen si přála, aby nebyl kostel uzamčen.

Nebyl. Vešla s tlukoucím srdcem a vzpomněla si na slova stařenky, která kdysi řekla, že kdo po prvé vstoupí někam do kostela a vroucně tam Boha o něco prosí, to že se mu zpravidla vyplní.

Rozka hned na kraji u dveří složila si na zemi svůj uzlíček a poklekla před křížem na stěně. Zabrána u vroucí modlitbu za matku i za sebe, dívka ani sama nevěděla, jak dlouho se zde nalézá. V chrámě bylo jen málo lidí, byloť po obřadech a Rozku vzpamatovalo teprve zazvonění klíčů, které se těsně u ní ozvalo.

Pozvedla hlavu. Vedle ní stál přívětivý muž, patrně kostelník a dobrácky se usmíval. Nyní řekl:

„Musím zavíratí kostel. Tak abyste již šla, panenke.“

„Jen kdybych věděla, kudy a kam,“ Rozka si mimovolně povzdychla.

„Jak to?“ divil se stařec. „Což jste zde neznámá?“

„Ano. Nevyznám se zde.“

„Snad vám budu moci poraditi. Kam a ke komu jdete?“

Ona vyňala z kapsy ceduličku s adresou Julišových.

Když to kostelník přečetl, povídal bodře:

„Neznám sice pana Juliše osobně, ale vím, že je zdejší vážený kupec. Bydlí nedaleko. Chcete-li, dovedu vás do té ulice a ukáži vám dům, v němž se nalézá jejich obchod a obydlí.“

„Ach, zlatý pantáto, budete-li tak dobrý, prokážete mně velkou službu a Pán Bůh vám to oplatí“ radostně i vděčně zvolala Rozka.

„Dobře, dobře, vidím, že jste děvče dobře a zbožně vychované, tož zde před kostelem sečkejte, uložím klíče, vezmu klobouk a půjdeme.“

Stalo se. Za malou chvíli po té Rozka, když hodnému starci poděkovala, vcházela do příbytku Julišových, kde zvláště paní byla nad míru ráda příchodu Rozčinu, poněvadž právě předešlého dne propustila pro nepoctivost dosavadní služku, čímž se vysvětlilo, že Rozce nikdo nepřišel na dráhu naproti.

Díky Bohu, že to všechno tak dobře dopadlo. Nyní byla dívka v bezpečí, pod střechou, u hodných pánů, jejichž přízně a důvěry si záhy získala pečlivostí k dětem. Znenáhla si Rozka uvykla na hlučný život velkoměstský, ale často si vzpomínala, jak nevolno jí bylo první den jejího příchodu do Brna.

Byla v duchu přesvědčena, že sám Bůh ji vedl do chrámu, odkud tak lehce a snadno se dostala na místo svého určení. Kdož ví, kde a jak dlouho bývala by tenkrát bloudila a jaké nesnáze bývalo by jí přestáti.

Ani stesk po domově Rozku dlouho netrápil, při pilné práci neměla na to času, ale blažilo ji vědomí, že v létě, až paní Julišová zase do panského dvora pojede, Rozka sejde se s matkou, se svojí rodinou se potěší, matce ze své služby přispěje a Bětce že poví, jak ten, kdo se Boha nespustí, bývá stále pod Jeho ochranou.

VLASTA JAVOŘICKÁ:

Honza-orangutan.

(Pokračování.)

Máničce Hromadové, dcerušce obv. lékaře ve Studené, věnuje spisovatelka.

Jednou pořádal pan učitel Lhotecký dětský výlet.

„Všude mají děti nějakou radost, ať ji mají také u nás,“ naznař a přičinil se. Oh, což to bylo těšení!

Tehda, milé děti, nebývalo tolik zábav pro vás a slavností, jako dnes. Za Rakouska nebyly děti v tělocvičných jednotách, a nesměly se všeho účastniti jako teď, v republice. Sotva za pět let jednou měly takový dětský výlet, nebo divadlo a na to se dlouho, dlouho vzpomínalo a o tom se povídalo.

Také však si tehdejší děti všeho více vážily, než vy teď; krejcar měl cenu a nedostávaly ho denně, hračka se šetřila a mívaly ji děti celé dětství. Takovou zábavu nebo slavnost vyžily až do všeho jádra a měly z ní více požitku než vy z celé bohaté výpravy třeba až na Slovensko. Takový výlet do nedalekého hájku; při němž hrála laciná hudba, prodávaly se párky, třeba koňské, a sodovka po šestáku, měl tolik, tolik půvabu pro malé školáčky a cukrová „mejdýlka“, krejcarová čokoláda, šufličky a perníkoví husaři mívaly nebeskou sladkost pro malé mlsáčky

Vám dnes, milé děti, není vzácná čtvrtka dortu, tabulka čokolády, zmrzlinu pojídáte beze vsí úcty a vaječník není žádnou zvláštností. Jste přesycené zábavami a sladkostmi a mně se často zdává, že jste o něco chudší, než jsme bývali my. Nemáte už toho pravého těšení a toho vzácného požitku.

Ve Lhotě nebylo už dávno ničeho pro děti a proto tolik příprav a tolik těšení. Hoši měli býti oblečeni za vojáky a holčičky za selky. V lese pak na výletišti měli svést boj.

Oh, toho chystání!

Všecky staré pliny vyrukovaly na světlo denní; maminky je rozstříhaly, šily z nich sukně a kordulky pro své dcerušky; babička Cecilčina rozstříhala svoji parádní hedvábnou zástěru. Byl to zelený fěrtoch, tak zelený, jako nejzelenější brčál a po něm červené růže, tak červené, jako je cihlou omaloval.

Maminka Dušanova zase rozdělala černý sametový šátek s překrásným vyšíváním a ušila z něho Mařence kordulku. Všecky maminky, třeba bylo přede žněmi, měly plno práce s parádou svých dcer a o synky také se staraly.

Kubíček Prokšů se chlubil, že mu starý Charamza, krejčí, šije uniformu ze staré tatínkovy hasičské blůzy a Pepíkovi Matoušovému obětoval dědoušek starý veteránský chochol.

Závistivě se na tu přípravu díval Honza. Jak rád by byl šel také za vojáka. Vždyť Karlík Rybáků měl i trubku a naučil se troubit k útku. Hlasitě vyslovil to přání, ale pochodil chudák pěkně. Děti se mu smály.

„Ty, hromotluku, orangutane, taky bys šel na parádu? Dyť jseš jako prkenej — ty bys tam vypadal!“

A nejvíc se posmívala Cecilka: „Tebe za vojáka? No, ty bys to vyhrál! Dyť jseš jako knedlik švestkovej!“

Tehdy to Honza oplakal a nějaká trpkost v něm vstala. Když všichni, proč ne on? Což pro něj není na světě krásy? Což jej nemá Pán Bůh rád, že mu ničeho dopřáno není?

A proč poslouchá, pracuje a modlí se? Ale děti se mu smály tím více. Zdají se vám zlé? Jenom vzpomeňte, neposmíváte-li se rády ubohým, které nemají nadání nebo příležitost se učit. Dětské srdéčko není zlé ani tvrdé, ale rádo dopřává místa posměchu, který tolik bolí.

Honzík stál na chodbě u okna a hořce plakal. Byl veliký, skoro jako pan učitel, ale srdce měl ještě dětské. Šla kolem slečna učitelka ručních prací. Byla hodná a jemná a té bylo divno, co ten velikán tu z okna tak hledí. Nahlédla mu do tváře a zželelo se jí ho.

„Co pláčeš?“ ptala se útrpně.

A Honzova bolavá duše se celá otevřela. Požaloval si.

„A ty nemůžeš jít za vojáčka?“ ptala se. „Maminka ti nemůže ušít uniformu?“ Vrtěl hlavou. Slečna pochopila. Jak jí ho bylo líto.

Dítěti jest škoda radost pokaziti, protože dospělá duše se nikdy už tak neraduje a nejásá, jako duše dětská — ta se nikdy už tolik nenadchne.

Slečna přemýšlela, jak udělati chudákovi radost. Kdyby vládla pozemskými statky, koupila by mu takové šaty na svůj náklad, ale její služné nebylo velké. A tak tedy alespoň mu našla báseň, kterou se měl naučit a říkat při tom slavném výletě.

Byla to vlastně taková deklamace pro hochu a dívku a slečně napadlo, že by to mohla říkat Cecilka a Honzík.

Začínalo to:

„Naše malá Hanička,
je vám mlsná kozička,
když jsem běhal po dvorečku,
snědla doma jablíčka.“

A dívenka nato:

„Ten náš malý Petříček,
je vám mlsný zajíček,
dostal venku pomazánku,
nedal ani kousíček.“

Mohlo to býti roztomilé, ale Cilka, jak uslyšela, že by měla vystoupiti s Honzou, byla hned jako rarachem posedlá. S takovým to že ona nepůjde a ne a ne, kdyby ji všichni nutili, s Honzou že ona říkat nebude. Marně jí slečna i pan učitel domlouvali, hněvali se, hrozili, Cilka brečela a neříkala.

Myslíla si při tom: „Dcera ze statku a má říkat s takovým, — usmrkaný je věčně, pohlouplý a ani táty nemá!“

Sešlo tedy s toho a pan učitel, aby pokořeného hochu potěšil, dal mu samému se naučit:

„Je to chůze po tom světě,
kam se noha šine,
sotva přejdeš jedny hory,
hned se najdou jiné.“

Bylo to asi o osmi slokách a pro hlavu Honzovu, ne právě otevřenou, těžký úkol. Ale byl pln radosti a učil se a učil. Uměl to bez chyby a na výlet se tolik, tolik těšil! Hospodář mu dal šesták a to byl přece peníz! Kdo byl toho dne bohatší, než Honzík? Maminka mu na to zašila kalhoty a dala mu lepší kabát. Dostala ho loni od pana učitele a byl Honzovi slušně velký. V zádech mu dělal kabele a život měl až u kolen, ale to nevadilo, jen když nebyl roztrhaný. Čepici mu dal domácí syn, protože tehdy ještě nebyla ta nynější prostovlasá móda a naprosto nebylo přípustno, aby šel chlapec někam prostovlasý.

A tak nadešel ten kýžený den výletu. Co mělo nohy ve Lhotě a přiškoiených obcích, bylo vzhůru. Maminky dožehlovaly škrobínky a tátové také, jako staré děti od rána světili. Byli pyšní na svoje synky a těšili se, jací to z nich budou jednou vojáci.

Dobře že netušili, jaký světový vír je stihne ve svůj tanec, že je jednou budou vypravovat do světové války. To by jim už tehdy bylo radost otrávil.

Pán Bůh je moudrý a nedal člověku, aby viděl do budoucna, neboť by umřel strachem a hrůzou každý, kdo by se tam podíval!

Po obědě, který mimochodem řečeno, nestál ani v jednom domku lhoteckém za nic, zahrála kapela na návsi u školy a už se houfovali vojáčci a selky. Byla jich slušná řádka a jak se nesli! Chlapci měli dřevěné šavle, pokud nebyli tak šťastni, že měli by v rodině nějaký starý bajonet. Tím se honosil Matoušův Pepík a Kubík Prokšů měl dokonce dlouhou šavli dědouškovu. Měl ji uvázanu až pod paži a ještě ji vlekl po zemi; ale to nekazilo slavnostní dojem. Ostatně klučinu zvolili za jenerála, protože měl veteránský chochol na klobouku a plno černožlutých šňůr na kabátě a on teď nesl šavli vytasenou a vztyčenou až nad hlavou.

Panu učiteli zářily oči radostí z radosti dětí a slečna se pyšnila svými selkami. Paní učitelová šla s ní a nesla plochou krabici, v níž, jak si děti šeptaly, byl asi nějaký zázrak.

Hudba hrála a bouřila, buben rachotil v pochodu, trubka ječela. Co to bylo radosti v dětských srdcích! A to počasí bylo tak jásavé. Slunečko hřálo a smálo se, bílí beránci pluli po nebi. Radovaly se rozkvetlé meze a vlnící se žita, vymetalé ovsy a kvetoucí brambory.

(Pokračování.)

Obrázky ze Štramberka.

Kdo by někdy neslyšel nebo nečetl o památné „Štramberské trúbě“? A snad mnohý z vás již tam také byl, neboť je to takové opravdu milé a krásné výletní místo, kam v létě přichází množství návštěvníků, aby se pokochali krásami našich Bezkyd a osvěžili se na těle i na duchu ve zdravé horské krajině. Nuže, dnes ji vidíte před sebou na obrázku, který maloval slavný náš malíř B. Jaroněk. Je to kulatá věž, zachovalá ze zřícenin starého hradu na Zámeckém kopci. V nové době byla upravena odborem Klubu čs. turistů na rozhlednu.

A jest odtud opravdu pěkný rozhled po celém širém valašském i sousedním kraji, jak to aspoň částečně vidíte na 3. obrázku. Zviášťe bílá kaplička Radhoště kyne vám na pozdrav — tak jako zase s Radhoště můžete spatřiti Štramberk a jeho oprávněnou chloubu — Trúbu.

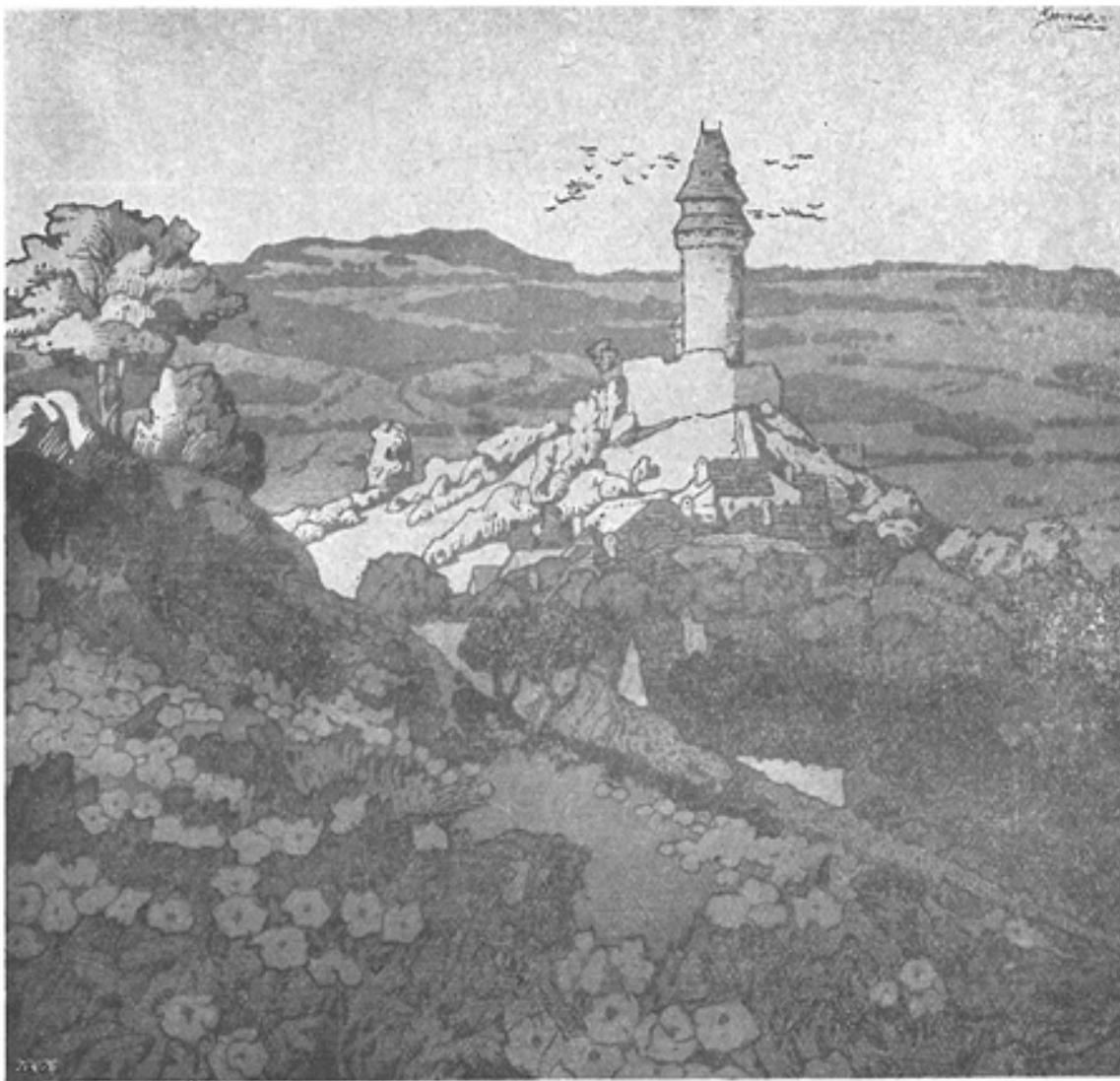

Celkový pohled na Štramberk.

Ostatně i Štramberk sám stojí za to, abyste se tam jednou podívali, kdo jste tam ještě nebyli. Je to staré město, stulené v koutku Bílé hory a jejich výběžků i památného vápencového vrchu Kotouče. Má přes 3000 obyvatel, domy většinou dosud dřevěné a mnohé uličky se svými zákoutími jsou tak půvabné a rázovité, že mistr B. Jaroněk i jiní malíři zvěčnili je několikrát svými štětci — neboť je ne-

bezpečí, že i ony padnou jednou za obět — „zubu času“ i novověké módě.

A čtenářům, kteří jsou tak šťastni, že mohou denně viděti — „Štramberskou trubu“ a dýchati svěží vzduch valašských hor a lesů, posíláme ze zakouřeného Brna srdečný přátelský pozdrav!

B. Jaroněk : Štramberská Trúba.

J. MILOTA:

Káče - Vsetečka.

Podivuhodné příběhy a veselá dobrodružství malého káče.

Kap. II.

Jak káče Vsetečka slavilo svátek.

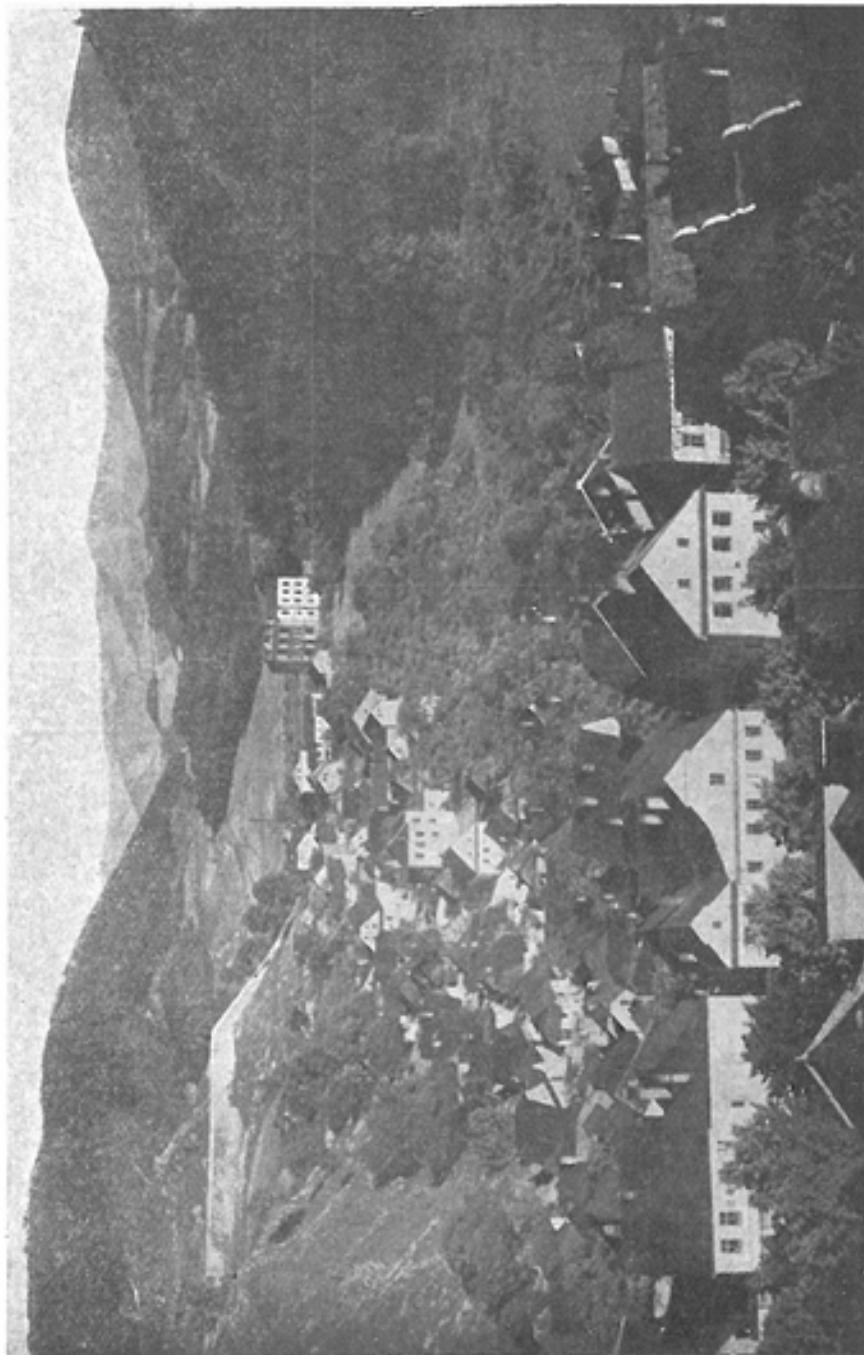
Za krásného jarního dne mladé káče plovalo při břehu rybníčka a zaslechlo hovor dvou děvčátek. První pravila: „Žofinko, ty budeš mít zítra svátek — vid’?“

Druhá odpověděla: „Budu, Aničko.“

„A co budeš dělati?“ tázala se první.

„Nic,“ řekla druhá, „ale odpoledne bychom si mohly udělat výlet.“

„Uděláme,“ souhlasila první.

Pohled od Trúby na Bezkydy s Radhoštěm.

Káče plovalo dále, jakoby nic, ale jak spatřilo nedaleko kvočnu, kterou mělo za svou matku, vystoupilo na břeh a pravilo: „Co je to svátek, maminko?“

„Svátek? Toho nevím. My slepice hrábeme stejně každý den a nemáme svátků. Ale jdi se zeptat kohouta. Ten je tuze moudrý. Ví, kdy ráno bude den a kdy bude přšetí — a toho ani lidé nevědí.“

Z koutů a ulic štramberských.

„Já bych rádo vědělo, co je to svátek,“ pravilo káče velmi nasměle, neboť tušilo, že je trochu neslušné, obtěžovati pána takovými otázkami.

„Aj, aj!“ podivil se kohout. „Co ty nechceš všecko věděti! No, budiž: Svátek tedy je, když se lidé pěkně ustrojí, nic nedělají a dobře se mají.“

„A můžeme my také míti svátek?“ zvědalo káče.

„I ty Všetečko!“ zvolal kohout! „Proč pak bychom nemohli. Když si ho uděláme, můžeme míti také svátek.“

„Děkuji uctivě!“ pravilo káče a opět poklonilo se až k zemi.

„Nazdar, maličké!“ pravil kohout a otočil se, až mu ostruhy zacvrnčely. Potom nabrav dechu, natáhl krk a zazpíval „kokrhý“, až se to daleko rozléhalo.

„To je švihák!“ pravilo si káče. „A jak hodný a zdvořilý!“

Ale slepicím se to nelíbilo. Záviděly káčeti, že kohout s ním vůbec mluvil a pokládaly to přímo za urážku. Proto, když káče odcházelo, volaly na ně posměšně: „Všetečko, Všetečko! Udělej si svátek!“ A chechtaly se, až se ohýbaly a chtěly je klovati. Náhodou tu byl Vořech, hafl na slepice, že se rozutekly a pravil káčeti: „Neboj se, maličké, já tě nedám!“

Káče plno radosti, že má tak silného ochránce, vděčně na Vořecha pohlédlo, poděkovalo a pustilo se rovnou k rybníčku. Tam si sedlo na vyhrátý písek a přemýšlelo. Potom vstalo a řeklo: „Udělám si taky zítra svátek! Jen aby bylo hezky — to bych chtělo věděti; neboť kdyby přšelo, to by nestálo za nic.“

Kačátko se batolilo ke kohoutovi, jenž se pyšně procházel po dvoře, a byl tak krásný a vznešený, že si ubohé kačátko netroufalo ani se k němu přiblížiti. — Kromě toho slepice je odháněly a klovaly.

„Nechte ho!“ okřikl je kohout zvučným hlasem a přistoupiv dva kroky blíže, ptal se vlídně: „Čeho pak si přeješ, maličké?“

„Rádo bych se zeptalo —“ zajíkalo se káče a klonilo se až k zemi.

„Jen mluv a neboj se,“ pravil kohout, „musím sice pozorovati počasí (proto nemohu hrabati), ale přece tě rád vyslechnu.“

A káče šlo opět ke kvočně a pravilo: „Maminko, bude zítra hezky?“
„Nevím, milé dítě,“ odvětila kvočna, „ale zeptej se kohouta, ten se zabývá takovými věcmi a ví — — —“

„Ale já tam už nepůjdu, maminko,“ odvětilo káče, „slepice se mi smějí a pokřikují na mne.“

„Nevšímej si jich,“ radila kvočna, „a o počasí se také nestarej — to není tvá věc.“

„Ale když si chci udělati zítra svátek,“ namítalo káče.

„Svátek?“ divila se kvočna. „Kdo to jakživ slyšel, aby si drůbež dělala svátek!“

„Lidé také mají svátek,“ prohodilo káče.

„Co mohou lidé, nemůžeme my,“ poučovala kvočna.

„A já to mohu!“ duplo si káče, „a zrovna si udělám svátek!“

„Hm, hm,“ vrtěla kvočna hlavou, „z toho ti nepojde nic dobrého. Kdo po své hlavě jezdí, brzy někde narazí.“

„Ajci!“ odseklo káče a šlo rovnou do vody.

„Nechod' daleko, utopíš se!“ volala za ním kvočna.

„Ať se třeba utopím, když nemohu míti svátek — mně je všechno jedno,“ odbylo ji káče a schválně plovalo až do prostřed rybníčka. Tam se setkala s ostatními kačaty.

„Kady pak pořád tejcíš?“ volala ostatní káčata „máš se držet při nás a plovati s námi.“

„Já si plovu, kudy chci,“ odvětilo káče, „a abyste věděli: Zítra budu míti svátek!“

„Slyšte, slyšte!“ volala káčata a smála se: „Co pak ti dáme vázaného? Já mu dám dva pulce! Já dvě žabí stehýnka! Já hrnec komářího sádla!“ A se smíchem se vzdalovala.

Káče plovalo dál a spatřilo u rákosí staré kachny. „Kačeny, kačeny, povězte mi, bude-li zítra hezky?“

Kačeny se nad ním smilovaly a jedna řekla: „Nebude-li kohout kokrhati, bude hezky.“

Druhá pravila: „Nebudou-li večer žáby kuňkat, bude hezky.“

A třetí doložila: „A nepřijdou-li mraky, bude hezky.“

Káče poděkovalo a plovalo zpět ke kvočně: „Maminko, už vím, kdy bude hezky.“

„Tož mi to pověz, děťátko,“ řekla kvočna.

„Nebude-li kohout kokrhati, žáby kuňkat a nepřijdou-li mraky, bude hezky,“ vykládalo káče.

„Ovšem — nepřijdou-li mraky, z čeho pak by přelo,“ usmála se kvočna. „Ale teď musíme domů, blíží se večer a ostatní káčata také již plovou ke břehu. Kvok, kvok, pod' — pod'!“

A tak vedla kvočna káčata domů. Po celém dvoře už bylo známo, že Všetečka bude míti svátek. Slepice na ni pokřikovaly, husy se smály a štěbetaly: „Aby ne, aby ne!“ A krůty posměšně ťokaly: „Toť — toť, toť — toť!“

„Vidíš, Všetečko, co sis nadrobila,“ povídala kvočna, „teď se ti bude celý dvůr posmívati.“

„Ajci!“ odvětilo káče, „ale žádný nebude míti svátek jako já!“

A s tím pyšným vědomím Všetečka usnula a spala pod kvočniným křídlem pokojně až do rána.

Sotva ráno kohout zakokrhal, vykoukla Všetečka zpod křídla matčina a ptaia se, bude-li hezky.

„Jen ještě spi, jako ostatní,“ odvětila kvočna, „musíme čekat, až nám otevrou. Potom se podíváme, jak to venku vypadá.“ A tak káče schovalo zas hlavičku, ale na spaní nemělo už ani pomyslení.

Konečně děvečka pustila drůbež. Všichni posnídali a pak šli po svých: krocan a krůty do sadu, husy a kachny na vodu, slepice na náves a Všetečka zůstala skoro sama. „Když mám svátek, nemohu přece dělati, co ostatní,“ povídala si pyšně a procházela se po dvoře, po očku pozorujíc, zda se jí někdo neobdivuje.

Nikdo. Jen holubi, vyhřívající se na ranním sluníčku, na ni volali: „Vrků, vrků — má svátek a nemá brků, brků!“

Ale Všetečka dělala se neslyšíc. Tím méně si všímala rozpustilých vrabců, kteří křičeli: „Čim, Všetečko, čim! Čimčarace — gratulace. Čim, Všetečko, čim.“

V tom se rozlétly domovní dvěře a z nich vyběhly na dvůr ony dvě dívky, jež káče vidělo u rybníčka a k nim hned lichotil se domácí pes Vořech.

„Heleď, jak to káče si pyšně vykračuje!“ zvolala Žofka.

„Bezpochyby má také svátek,“ smála se Anča.

„A to bychom je měly trochu vyšňořit,“ navrhla Žofka.

„Dáme mu na krk červenou stužku,“ řekla Anča.

„Ach já!“ jásala Žofka. „To bude krása!“

„A tvá panna zapůjčí modrý pláštík,“ dodala Anča.

„Ano, ano!“ souhlasila Žofka. „O, to bude rozkošné!“ A hned začala zpívat: „Rozkošné zvířátko uděláme z vás.“

A tak po nějaké chvíli vykračovala si Všetečka s růžovou stužkou v atlasovém modrém pláštíku. Dívky byly nad ní zrovna u vytržení a svolaly kde koho, aby se šel podívat, a Všetečka teprve nyní cítila, že má opravdu svátek.

A jaký rozruch na dvoře způsobila! Drůbež se sbíhala jako na zavolání. Holubi vrkali: „Vrků, vrků, co to má na krku?“ Vrabci křičeli: „Čim, čim, čimčaráda, to je přece paráda!“ Hrdličky cukrovaly: „Kukrů, kukrů, je jako z cukru!“ Krocan však mrzutě hudroval. „Hudry, hudry, z toho nejsem dosti múdrý!“ A závistivé krůty pronikavě ťokaly: „Ťop, ťop, aby tě kozel kop!“ Ani kohoutovi se to nelíbilo, an kokrhal: „Kokrhohó — to je trochu mnoho!“ A kachny dokonce: „Kach, kách, jde z ní věru strach!“

Ale Všetečka, nesouc pyšně hlavu a opovrhujíc závistivou drůbeží, procházela se dále. Když pak slepice na ni dorážely, přiběhl Vořech a zvolal na ně: „Haf, haf — hned bych vás raf!“

Slepice ovšem nečekaly a káče děkovalo: „Už jsi mne po druhé ochránil — —“

„To nestojí za řeč,“ pravil Vořech, „ale měj se před nimi na pozor a drž se raději maminky.“

Káče tedy šlo ke kvočně: „Podívej se, maminko, na mne!“

„I pro pána!“ spráskla kvočna křídla. „Co pak to máš na sobě? Ani bych tě nepoznala!“

„Vždyť mám svátek!“ řeklo káče pyšně.

„Svátek, svátek — dejme tomu,“ řekla kvočna, „ale proto nemusíš ze sebe dělat takového kašpárka!“

„To je moda, maminko,“ odvětilo káče. „Teď se to všude tak nosí a víte: „Jak jde kroj, tak se stroj!“

(Pokračování.)

KAREL J. ZÁKOUCKÝ:

O Malíčkově a o černém vepři.

Pohádka z Českomoravské vysočiny.

(Pokračování.)

A tak šli a šli a než se nadáli, byli v Malíčkově rodné vsi. A jak šli vesnicí, vybíhali lidé z chalup a divili se, jaké to podivné prase si Malíček vede a smáli se, že si čerta vede. A podobně uvítala ho matka doma a zaříkala se, že za nic na světě nebude se o prase starati.

„Jdi a dej je skotákovi zpět,“ posílala ho.

„Nechod, buď rád, že mne máš,“ zašeptalo mu opět prase a svedlo tak Malíčka k první neposlušnosti oproti matce.

„Nechceš-li je dát zpět, tak jdi, kam tě oči povedou a nohy ponosou! Doma mi s tou ohyzdou nezůstávej!“ řekla matka.

„Ale maminko,“ zaprosil Malíček, mysle, že matku obměkčí.

„Již jsem řekla,“ odpověděla mu matka s rozhodností, jaké u ní dosud neviděl.

Malíček, slyše to, již již chtěl poslechnouti a jíti zpět a vepře vrátiti.

„Nevod' mne zpět, ale pojď, půjdeme do světa a nebudeš toho litovati,“ zašeptl opět vepř, že toho matka Malíčкова neslyšela a Malíček, když se matka nedala obměkčiti, aby prase do hospodářství přijala, poslechl a dav matce s Bohem, vydal se s ním do světa.

To překvapilo matku. Již již chtěla naň zavolati, aby zůstal, ale když si pomyslíla, že má Malíček tolik lásky k praseti, že k vůli němu i staříčkou matku chce opustiti, zatvrdila se a nevolala ho. Vešla do chalupy a zde, jsouc plna lítosti, usedla a zaplakala. A jak tak plakala, padala jí do klína místo slz zrnka ryzího zlata. To jí opět překvapilo. Pomyslíla si, že tím jistě bude vinno prase, že jim do chalupy štěstí přineslo a chtěla ven za synem a zavolati naň. Ale v klíně měla tolik zlata, že se hnouti nemohla. I vysypala je na stůl a pak teprve vyběhla.

Ale když vyběhla, syna již nespatriła, ba neviděla ani stopy po něm a tak ani nevěděla, v kterou stranu se dali. Zmizel jí s očí, jako když dešťová krupěj v moře zapadne. I volala jej, ale pouze les odpovídal jí ozvěnou.

I vrátila se do chalupy a počala žít v úplné opuštěnosti. Bída však neměla. Měla dosti zlata, a když jí docházelo, zaplakala si a zrnka ryzího zlata padala jí opět z očí. I žila a žila a vzpomínala na syna.

A Malíček zatím šel s vepřem do světa.

Snadno se pohádka vypráví, ale nesnadno se určí, dlouho-li, krátce-li Malíček světem chodil, ale jak tak chodil, přešel hory, přešel doly, prošel lesy hustými, přehustými, až překročil tři řeky hluboké, přehluboké a octl se na veliké travnaté lučině, uprostřed níž stála planá jabloň, která svým listím šuměla a Malíčka do svého stínu vábila.

„Tady si odpočineme,“ promluvil vepř lidským hlasem a Malíček byl rád, že ta slova uslyšel. Usedl si do stínu a myslil, že se prase také uloží. Ale prase, sotva si Malíček usedl, počalo pod planou jabloni rýti.

Nerylo však dlouho. Pojednou ustalo a pravilo: „Zde jsem ti vyrylo samostříl! Vezmi jej a do brašny schovej! Jednou ho budeš potřebovat!“

Malíček se zvedl a skutečně spatřil krásný stříbrný samostříl. Vzal jej, očistil od hlíny a ačkoliv byl samostříl dosti velký, snadno se mu vešel do brašny. A lehký byl, že ho ani necítil.

Když odpočinuli, nasýtli se několika pláňaty a nastoupili další cestu. Dlouho-li, krátce-li šli, nesnadno říci, ale šli lesy hustými, přehustými, až přešli troje vysoká horstva, za nimiž na úpatí třetího horstva došli k vysoké skále o samotě stojící.

„Zde si odpočineme,“ řeklo opět prase a Malíček byl rád, že tuto výzvu uslyšel. Usedl hned do stínu skály a myslil, že se prase také položí. Ale to, sotva si Malíček usedl, počalo rýti a rylo tak dlouho, až z černé země vytryskl pramen jak křišťál čisté vody.

„To je živá voda,“ pravilo prase. — „Koho s ní potřeš, oživne, byť již mrtvý byl! Tam za skálou nalezněš lahvičku, naplň ji a schovej! Jednou ji budeš potřebovat!“

Malíček se již nedivil a také neváhal. Zdvihl se, pokročil za skálu a naleznuv tu skutečně lahvičku, naplnil ji živou vodou a uschoval do brašny. Sotva tak učinil, pramen zmizel.

Když se pak nasýtli jahodami, které tu hojně rostly, pokračovali v cestě.

Dlouho-li, krátce-li šli, nesnadno říci, ale jak tak šli, prošli mnohými nepatrnými vískami, mnohými výstavnými městy, až došli do jakéhos neznámého království a blížili se k hlavnímu městu.

„Zde v tomto městě koná se právě výroční trh,“ zahovořilo prase, když došli do města. „Zde mne prodáš!“ dodávalo.

„Nikdy!“ zvolal Malíček a pomyslel si, kterak by se mohl s černým prasetem rozloučiti, když se k vůli němu s matkou rozešel, kdy mu tak krásný samostříl a živou vodu ze země vyrylo.

„Musíš,“ odpověděl mu vepř klidně.

„Nikdy!“ trval Malíček na svém.

„Vždycky jsi mne poslechl, musíš mne i tentokráte poslechnouti. Víš již, že jsem ti nikdy neradil špatně. Ale než mne prodáš, vytrhneš

mi ze hřbetu tři štětiny a schováš je! Kdykoliv mne budeš potřebovati, vezmi je do ruky a vzpomeň si na mne!“ radil mu vepř.

„Myslíš-li, že to bude k mému prospěchu, učiním tedy, jak mi radiš, ale věř, nerad tak činím!“ přiznával se Malíček.

„Však vím, ale ožel mne! Však se ještě uvidíme. Ale dej pozor! V městě na jiném místě koná se také trh na koně. Za peníze, které za mne utržíš, kup koně, ale ne nějakého bujného, mladého, ale koně, od kterého se bude každý odvracet pro stáří a pro chybu, kterou snadno uvidíš. Kůň bude kulhati. Ty však toho nedbej! Kup jej za každou cenu a nebudeš toho litovati!“

Malíček chtěl něco namítati, ale nemohl. Černý vepř mu pokynul, aby mlčel a aby šli dále do města, aby tam došli, než bude po trhu.

I šli. Než se nadáli, byli v městě. Město bylo výstavné. V ulicích hemžilo se lidí, že mezi nimi sotva prošli. Byli to kupci a prodavači. Když spatřili Malíčka s černým vepřem, obstoupili je a černé prase si prohlíželi.

„Je na prodej?“ tázal se jeden trhovec.

Malíček již již chtěl přisvědčiti, ale prase jej varovalo: „Tomu mne neprodávej!“

„Není!“ odpověděl Malíček a šli dále.

To se opakovalo několikráte, ale prase vždy, kdykoliv chtěl Malíček na otázku: Je-li prase na prodej? přisvědčiti, jej varovalo, aby ho ještě neprodával, až přijde pravý kupec.

A stalo se, že přišel človíček zcela nepatrný a tázal se, je-li prase na prodej.

„Tomu mne prodej!“ zašeptio prase a Malíček nepatrnému človíčkovi na otázku přisvědčil.

„A kolik za ně žádáš?“

„Sto grošů,“ zněla Malíčková odpověď.

A ku podivu. Stařeček nesmlouval. Vytáhl měšec, vysázel Malíčkovu na dlaň sto grošů a Malíček, schovav peníze, rozloučil se s prasetem a šel na tržiště koní. Tam stáli koně v několika řadách. Malíček jako jiní kupci procházel řadami koní a prohlížel si je. A zastavovali-li se jiní kupci u mladých, bujných koní, šel on dál a dále, až došel ke koni, jenž stál mezi ostatními s hlavou svěšenou, s očima smutnými a pohnul-li se, zakulhal.

„Je tento kůň na prodej?“ tázal se člověka, jenž koně držel.

„Je!“ přisvědčil tento.

„A kolik za něj žádáš?“ tázal se Malíček dále.

„Devadesátdevět grošů!“

Malíček nesmlouval. Vytáhl svůj měšec, vysázel prodavači devadesátdevět grošů a převzal si koně.

Sotva byl jeho, vyšvihl se naň a vyjel. A ku podivu. Sotva Malíček na koně usedl, vyzdvihl tento hlavu, vesele zařičel a, co hlavní, nekulhal. Vykračoval si, že ani jediný kůň na celém trhu tak se nešel.

Malíček poznal, že nechybil, že poslechl rady černého vepře a vděčně si naň vzpomněl. Sedě na koni jel městem a měl sto chuti staviti se v některé hospodě a utratiti tam zbývající groš, ale kdy-

koliv k některé hospodě zabočil, kůň se vzepjal a živou mocí nedal se přinutiti, aby se k hospodě přiblížil. Malíček uznal, že to bude asi dobré znamení, a od svého úmyslu upustil.

I jel a jel, až dojel na konec města, kdež byla křižovatka; u sloupu seděl stařeček a prosil o almužnu. Malíček, spatřiv jej, byl rád, že posledního groše neutratil. Dal ho stařečkovi a otázal se ho, kterým směrem měl by se dáti.

„Kam jedeš?“ tázal se dědoušek, Malíčkovu za groš poděkovav.

„Za štěstím!“ odpověděl Malíček, nevěda, co jiného by řekl.

„Jedeš-li za štěstím, pak se dej krajní cestou na pravo,“ odpověděl dědoušek a zmizel.

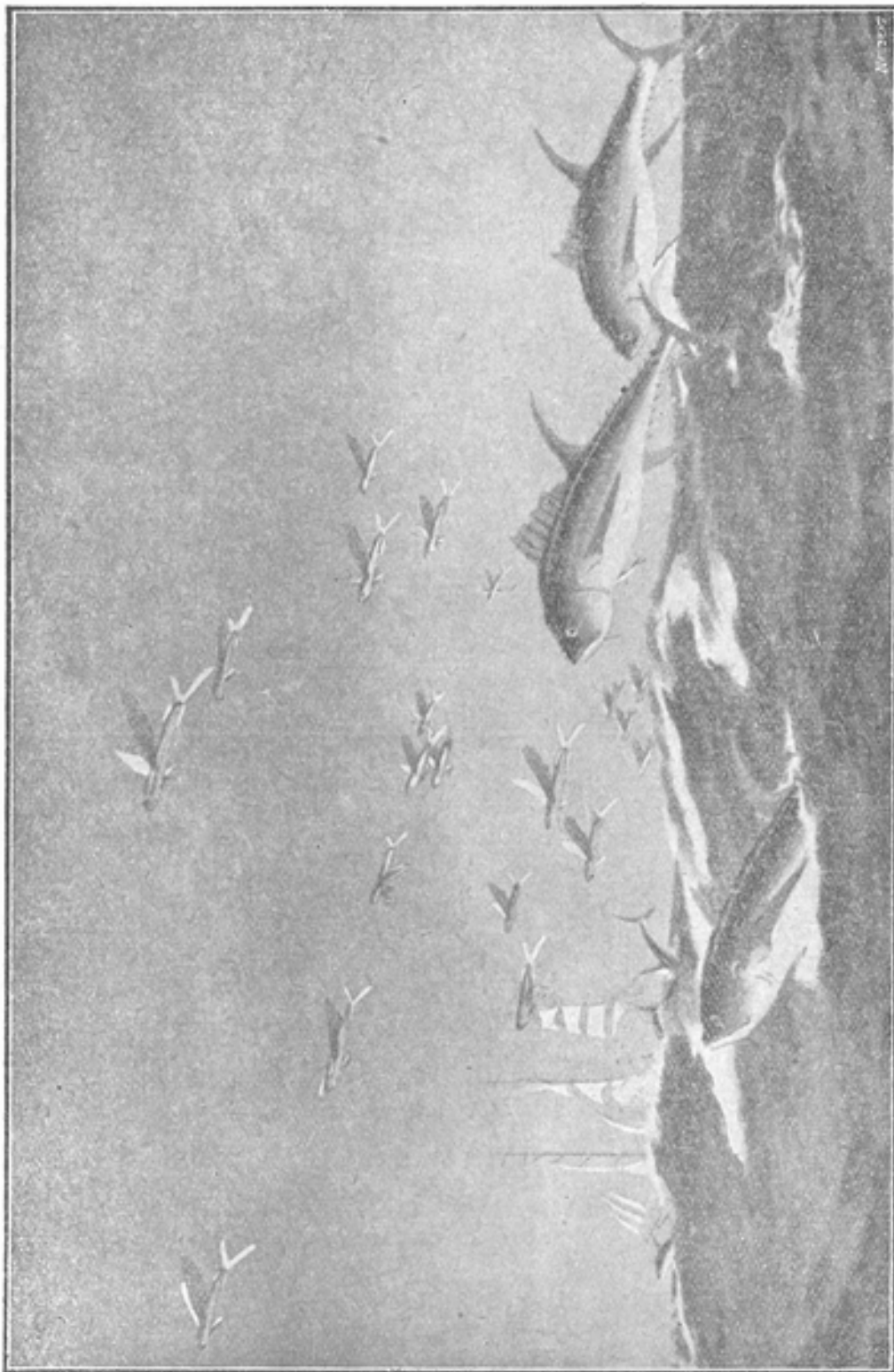
To bylo Malíčkovu znamením, že mu poradil dobře, že to byla odměna za soucit, který k němu pocítil. I nerozmýšlel se a dal se naznačeným směrem. Sotva tak učinil, kůň vesele zařičel a bujně poskočil.

Malíček jel zase lesy hustými, přehustými, troje vodstva přeplaval, troje horstva přejel, až přijel do kteréhosi města. Sotva tam vjel, podivil se. Všecky domy byly ozdobeny černými prapory a všecky ženy, které potkával, byly oděny černě.

„Co se tu stalo?“ otázal se Malíček prvního muže, kterého potkal.

A muž se zastavil a vypravoval mu: „V celém městě a v celé říši panuje veliký smutek. Staříčkový, předobrá náš král měl syna, kterému rozhodl se postoupiti trůn. Než tak učinil, vyhledal mu nevěstu. Byla to dcera sousedního krále, jménem Noja. Byla to princezna přesličná, srdce šlechtného. A právě že byla tak sličná, ucházelo se o její ruku několik králevičů. Mezi nimi byl i králevič Aktabar. A že byl synem krále mocného, myslil, že snadno získá její srdce. Ale Noja přiklonila své srdci synu našeho krále a nedbajíc hrozeb králeviče Aktabara, podala mu ruku. Sotva se tak stalo, zlý králevič Aktabar se rozhněval. Přepadl říši otce mladé královny, zmocnil se jí a staříčkovu krále zajal. To byl první smutek a žal, který zahalil štěstí mladých manželů. Ale na tom nebylo dosti. Mladí manželé, žijíce na hradě otce mladého krále, brzy se dozvěděli, že Aktabar, spojiv se se zlou čarodějnici, zaklel zajatého krále v jakéhosi čtvernožce. Ale ani tím se Aktabar neuspokojil. Usmyslil si krásnou Noju ještě jinak potrestati za to, že jím pohrdla. A úmysl svůj provedl. Když po roce Noja povila svému manželu prince, bylo toto novorozeně tak maličké, že se vešlo do pramalinké lahvičky, a tak maličké zůstávalo, nerostlo, nesílilo. To mladého krále velice rozhněvalo. Ve hněvu svém se zapomněl a mladou královnu od sebe zapudil. I šla Noja, nemajíc nikoho, kam jí oči vedly a nohy nesly. A šla a šla, až došla do hustých lesů, kdež pro nasycení požila nějakých jedovatých rostlin a zemřela. Právě včera našla se její mrtvola. A zlý králevič Aktabar ani tímto neštěstím se neuspokojil. I manžela Noje po narození nemluvněte usmyslil si potrestati. A úmysl svůj provedl. Pomocí kouzel své známé kouzelnice proměnil ho v jakési zvíře a táhne prý s velikým vojskem na staříčkovu krále našeho, aby se nejen říše jeho, ale i mrtvolu nešťastného Noje zmocnil. Zlá čarodějnice prý mu ji opět vzkřísí a on, Aktabar, že s ní potom bude vládnouti nade všemi královstvími, jichž až dosud vydobyl. A toho se bojí staříčkový

král a toho se bojíme i my poddani. A že není v celé říši hrdiny, který by se na obranu říše v čelo vojska postavil, zavládl po celé

Létavé ryby.

říši smutek, jakého není pamětníka. Víme, že nebude již tak, jak bývalo. Nemá Aktabar srdce dobrého “

„A skutečně nemáte nikoho, kdo by se proti zlému králi postavil?“ otázal se Malíček.

„Nemáme! Alespoň si nikdo netroufá!“

„Pak se proti němu postavím já,“ zvolal Malíček, poslechnuv vnitřního hlasu, který jej k tomuto rozhodnutí vybízel.

„Ty?“ otázal se užasle neznámý muž.

„Ano, já!“ — Jdi a zvěstuj to svému staříčkému králi!“

Neznámý muž, nečekaje na další, spěchal do hradu ke staříčkému králi, aby mu zvěstoval, že do města přibyl hrdina, který chce hájiti říše.

(Dokončení.)

J. M.:

Létavé ryby.

Létavé ryby, o nichž cestovatelé po moři často vypravují, náležejí k rodu *letounů*. Od jiných ryb liší se zejména převelikými ploutvemi prsními, pomocí jichž mohou se vznést až 6 m nad vodu a letěti přímo jako střela, aniž při tom jako ptáci ploutvemi pohybují, na vzdálenost až přes 100 metrů. Též veliký měchýř, který zaujímá polovinu trupu, činí jejich tělo lehkým a svižným. Tvarem těla i velikostí podobají se slanečkům, pročež se jim též říká „létací sledi“. Je jich asi 50 druhů a žijí ohromným počtem ve velikých oceánech, nejraději na širém moři, ve chladných vodách zřídka. Let jejich podobá se pohybu ploského oblázku, když chlapi dělají „kačeny či mističky“. Mohou též směr letu měniti. Letem prchají zvláště před dravými rybami mořskými, ale nad vodou stávají se zase kořistí albatrosů, racků a jiných mořských ptáků. Potravou letounů jsou drobné rybky a měkkýši. Ve dne se lodím vyhýbají, ale v noci, byvše přilákány světlem, i na palubu padají. Maso jejich je pobřežním obyvatelům pochoutkou. Nejznámější je letoun měkkoploutvý, žijící v moři Středoziemním. Je dlouhý asi 50 cm, nahoře blankytně modrý, vezpod stříbrobílý.

OKÉNKA DO ŽIVOTA.

Nejmladší filmový herec Jackie Coogan, známý již po celém světě, koná právě cestu po Evropě a měl přijeti také do Prahy. Počátkem měsíce října byl v Římě a byl přijat ve zvláštním slyšení také sv. Otcem. Papež hovořil s malým umělcem velmi laskavě, pochválil ho, že chce jeti do Athen, aby tam odevzdal arménským sircťkům dary, sebrané ve Spojených státech a daroval mu pak na památku pěknou medailii s obrazem Neposkvrněného Početí i s podobiznou papežovou. Malý umělec byl velmi dojat, když obdržel požehnaní od sv. Otce. Je mu teprve 9 let, ale počíná si na své cestě jako

dospělý muž. Jak je to u něho se školou a učením — bohužel nevíme. Snad až se vrátí zase do Ameriky.

Nejstarší kniha. Nevypadá ovšem jako naše knihy: jsou to dva válečky z tvrdé hmoty, uchované ve sbírkách pařížského Louvru pod jménem Gudeovy cylindry. Gudea byl chaldejský král a kněz, jenž vládl kolem roku 2100—2080 před Kristem, tedy ještě v době před narozením praotce Abrahama. Válece jsou z hmoty, již chaldejští a asyrští kněží užívali jako pečeti a dc níž ve změkklém stavu ryli své značky. Gudeovy válece jsou pokryty nápisy, které se podařilo rozluštití fran-

couzskému mnichu z řádu kapucínů P. Hilarovi de Barenton, slavnému jazykozpytci. Líčí podrobně dějiny stavby jednoho chaldejského chrámu. Oba válce jsou tedy nejstarší knihou světa.

Jak s prospěchem čísti? V amerických školách jsou právě rozdávány žákům lístky s návodem, jak mají čísti, aby měly z četby užitek. Tyto pokyny jsou jistě dobré i pro naše děti, které často v této věci chybují. Pamatujte si je tedy i vy: 1. Nečti příliš mnoho knih! 2. Čti knihy nejlepší! 3. Čti knihy nejprospěšnější! 4. Čti jednu knihu mnohokrát! 5. Čti spíše pro myšlenky než pro události! 6. Dělej si poznámky o čteném! 7. Zajímavá místa vstěpuj si v paměť! 8. Založ si knížku výřatků z četby a opatři ji rejstříkem.

České sopky. Největším památkem sopečné činnosti v Čechách jsou Trosky

u Turnova, které jsou svědectvím, že v tomto kraji došlo kdysi k velkým sopečným převratům. Ukazuje to také zvonovitý Ríp u Roudnice, Milešovka v Čes. Středohoří. Podobně vznikly Kozákov, Tábor a Veliš u Jičína, Hochwald v Lužických horách. Známa je vyhaslá sopka Komorní Hůrka u Františkových Lázní se zachovalým dosud kráterem, který prohledal a popsal sám veliký básník německý Goethe.

Příhody barona Prášila jsou jednou z nejoblíbenějších a nejveselejších knih, známých po celém světě. Byly u nás vydány již několikrát a přece je po nich stále poptávka. Nyní je zpracoval znovu náš moravský básník a spisovatel Bedř. Beneš-Buchlovan a pěkné obrázky k nim nakreslil malíř Al. Moravec. V sešitech po Kč 1.60 vydává knížku nakladatel Josef Hladký v Praze-Vinohradech.

Z NAŠEHO MLADÉHO SVĚTA.

Za tatíčkem...

Ach, drahý, předrahý můj tatíčku,
jak jest mně bolno, žalno, líto,
že's mne, mé bratry, milou matičku
tak brzy opustil. Ach, vlito
jest mnoho bolu v moji dušičku,
když Tobě píše řádky tyto...

Tam v dálné, širé zemřel's v cizině,
zlou nepřítel rukou klesl
jsi, práva vlasti bráně hrdinně...
Vím, že Tvůj slední pozdrav nesl
se k vzdálené Tvé drahé rodině,
dřív než se duch Tvůj k nebi vznesl.

Jak rád bych k Tvému začel ke hrobu
a naň si klekl smuten, tiše;
a tam se modlil po dlouhou dobu.
Tam povznesl bych sebe výše
nad světa, země bídnou porobu — —
Tak smutně, ach, mé pero píše!

Má vzpomínka leť tam v tu modrou dál
v ten svatý večer dušičkový...
Jen jedno horoucně bych sobě přál:
by mně a mému tatíčkovi
Bůh v nebi jednou shledati se dal,
aby nám počal život nový...

A. V. Mil., Radešínská Svratka.

Kytička Panně Marii.

Na louce rostou slzičky,
kvítky to Boží Matičky;
tyto vždy z rána trhávám,
při tom si ráda zpívávám.

Natrbám vždy jich kytičku,
by ozdobily Matičku.
Matičku, která zrodila
v Betlémě Božího Syna.

Ježíška toho malého
teď ve Svátosti skrytého —
Ježž všecko tvorstvo velebí,
jak na zemi i na nebi.

J. Pochopová, žák. II. tř. měšť. šk. v Letovicích.

PŘÁTELSKÉ HOVORY.

Dlouholetý odběratel a horlivý i obětavý rozšiřovatel „Anděla Strážného“ mezi studentstvem, jenž si dobyt zvůněného jména i mezi našimi hádankáři svými bystrými, původními hádankami, poslal mně dopis, z něhož uvádím aspoň část — na povzbuzení ostatních. Píše dopis:

Kdyby každé město mělo aspoň jednoho tak ideálního šířitele katolické četby, jinak by to vypadalo! Vzdávám Ti, Františku, za všechnu obětavou práci upřímné díky a přeji hojně štěstí a Božího požehnaní při vstupu do nového důležitého oddílu života. Buď zdrav!

*

Dostávám množství veršů s prosbou, abych je otiskl v „Andělu Strážném“. I kdyby bylo dost místa — a je ho stále nedostatek, takže musím mnohé příspěvky dlouho odkládat — nemohu přece většinou vyhovět. Kdo chce psát básně, musí mít kromě přirozeného nadání — a pravých Bohem nadaných básníků rodí se tak málo! — také jisté vzdělání. Ale jak bych mohl otisknouti, třebaš Aloisi ze Z., tvou skládku o podzimu, když neznáš ani pravopisných pravidel a stavíš k sobě tak hrozné rýmy, že bys tím stržil jen smích? Cvič se tedy pilně především v pravopise! — A Jaroslav Vesnický? Dal sis pěkné jméno, máš jistě rád svou rodnou vesničku, kterou opěvuješ ve svých verších, ale neznáš také ještě pravidel o rýmu, ba zapomínáš někdy dokončit větu.

A tak bych mohl napsati ještě mnohým jiným: nemařte času skládáním veršů, když vás k tomu nepudí opravdová vnitřní touha, a nevydávejte zbytečně peněz na zasílání neumělých pokusů, jež musí putovati z velké části — do koše. Než mně něco pošlete, požádejte nejprve svého vel. pána, aby vám to prohlédl a poradil. Milejší než verše jsou mně nedlouhé články, když vyjičují nějakou skutečnou zajímavou událost. A pamatujte si pro vždycky: pište inkoustem jen po jedné straně papíru a pokud možno krasopisně, ať děláte čest své škole! Všechny Vás přátelsky pozdravuje —

Váš redaktor.

Dovolují si Vám zaslati srdečný pozdrav ze Slezska. Jelikož jsem v minulém školním roce absolvoval gymnasium a není mně možno stýkati se nyní tolik se studentstvem, nemohu proto nyní hromadně odebírat „Anděl Strážný“. Víím, co zmůže dobrá četba zvláště nyní, kdy už do těch nevinných duší školních dětí zasévá se všelijakými „pokrokovými“ lidmi nenávisť ke všemu, co jest katolické, a kdo nějaké semínko katolického cítění ještě ve svém srdci si uchoval, tak hledí mu je vyrvat a zašlapat. Je proto velice důležité, aby dostávalo se těmto ubohým dětem posily — a ta je v dobrém katolickém tisku. V té věci vykonal Vás časopis „Anděl Strážný“ za těch 7 roků, co jsem jej na gymnasiu odebíral, práci skutečně záslužnou. Několik výtisků dával jsem chudým našim studentům zdarma, na konci roku pak obyčejně vždy bylo třeba doplácet, ale to mně nikterak nevadilo, abych nerozšiřoval katolické časopis dále, a tak podařilo se mně, aby každý třetí student odebíral časopis katolický. Bylo by nyní škoda, kdyby od této práce se upustilo a proto našel jsem Vám studenta, který myslím bude se stejnou láskou šířiti naše katolické časopisy na opavském gymnasiu dále. — „Anděl Strážný“ zůstane mně vždy tak milým, jako býval dříve na gymnasiu a rád vždy budu vzpomínat na ony krásné chvíle, kdy ve volných chvílích bavil jsem se jeho dobrou četbou a luštěním hádanek a vždy budu ho dětem doporučovati. — Přijměte vřelé díky za ochotu, s jakou jste nám vycházeli vstříc tím, že jste několik výtisků dávali studentům zdarma. Vzdávám Vám za to jejich jménem srdečné Zaplat Pán Bůh! Přeji pak „Andělu Strážnému“ hojného rozšíření mezi mládeží, a aby jí byl vždy skutečným andělem strážným v celém dalším životě. Se srdečným pozdravem zůstávám Vás

F. V.

*

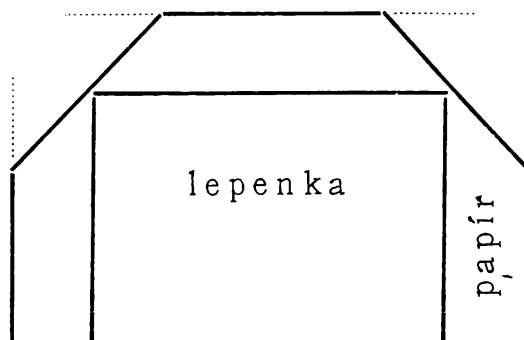

KOUTEK PRO RUČNÍ PRÁCE.

(Vede V. M.)

Milé děti, vidívám často, že vaše sešity mívají potrhané okraje a nehezky zohýbané rohy. A jest to od toho, že sešity zastrkáváte do knih neb je prostě vkládáte do svých batohů neb brašen. A tu snadno, poněvadž sešit je přístupný, o jeho rohy a okraje zavadíte, když vkládáte do brašny jinou knížku. Takovým častějším jednáním zohýbají se rohy a otrápí okraje. Abychom tomu zabránili, musíme sešity ukládati do desek. Mnozí žáci mívají takové desky na sešity s plátčným hřbetem. Lepší však jsou desky bez hřbetu, pouze na tkanice, neboť do těchto můžeme vložit libovolné množství sešitů a vždy budou pevně utaženy. Dnes vám chci ukázati, jak si můžete takové desky sami udělati. Dávejte zase dobře pozor, abyste to po mně dovedli!

Nejprve vyřízneme z lepenky dva stejné obdélníky, velikostí o něco málo větší (asi $\frac{1}{2}$ cm širší a delší) než jsou sešity, jichž ve škole užíváte. Při vykrajování lepenky dávejme pozor, aby hrany byly úplně rovné a hladké; hrany pak zhladíme střenkou nože neb kostkou, aby nebyly ostré. Nyní si ustříhne barevný (barva dle vkusu!) papír tak velký, aby na každé straně přechýlil vykrojené obdélníky asi o půl druhého centimetru; bude tedy o 3 cm širší a o 3 cm delší než obdélníky. Dříve než počneme papír natíratí lepidlem, zastříhne jeho rchy. Uděláme to takto: na papír položíme lepenkové obdélníky tak, aby papír na všech stranách stejně přechýlil; nato ustříhne rohy, avšak ne hned u rohu lepenky, nýbrž o tloušťku lepenky dále (obr. 1.)

Obraz 1.

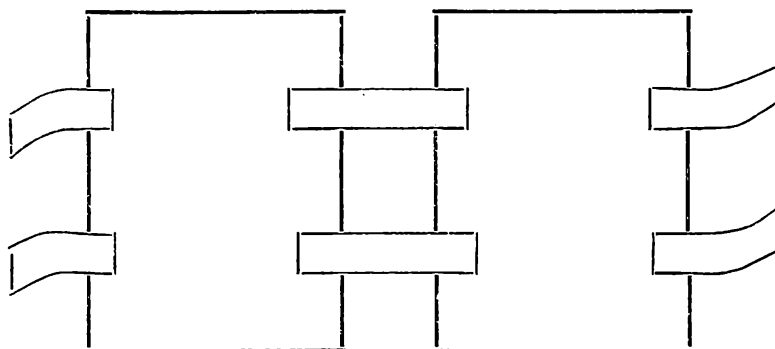
Abychom pak při nalepování přitiskli obdélník na totéž místo, naznačíme si na papíře tužkou jeho velikost; obtáhneme tužkou na papíře jeho hrany. Nato natřeme papír na nebarevné straně lepidlem. A když nezůstalo na papíře ani místočka suchého, přitiskneme na papír lepenkový obdélník podle označení, které jsme provedli tužkou, a papír náležitě přilepíme, aby nikde nebylo vzduchových bublinek. Zvláště musíme si opatrně počínati, když přehýbáme a přilepujeme okraje papíru na druhou stranu obdélníků, aby hrany zůstaly rovné; tu musíme papír dlaní k hraně dobře přitlačiti a několikrát přejeti po něm rukou. Zvláště na rohu musíme papír dobře přitlačiti a uhladiti kostkou nebo hladkou střenkou nože. Podobně polepíme druhý lepenkový obdélník.

Druhou stranu obdélníků polepíme bílým papírem, který ustříhne tak, aby byl na každé straně asi o $\frac{1}{2}$ cm menší než obdélník; tedy celkem o 1 cm nižší a o 1 cm užší. Když jej přilepíme na nepolepenou dosud stranu obdélníků, bude barevný papír tvořiti kolem bílého rámeček půl cm široký.

Když jsme oba obdélníky lepenky takto slepili, dáme je na sebe (mezi ně však napřed vložíme kus čistého papíru) a vložíme mezi dvě prkénka a zatížíme nějakým těžším předmětem, aby uschly. Tak musíme si počínati vždy, když necháváme schnouti práce lepenkové.

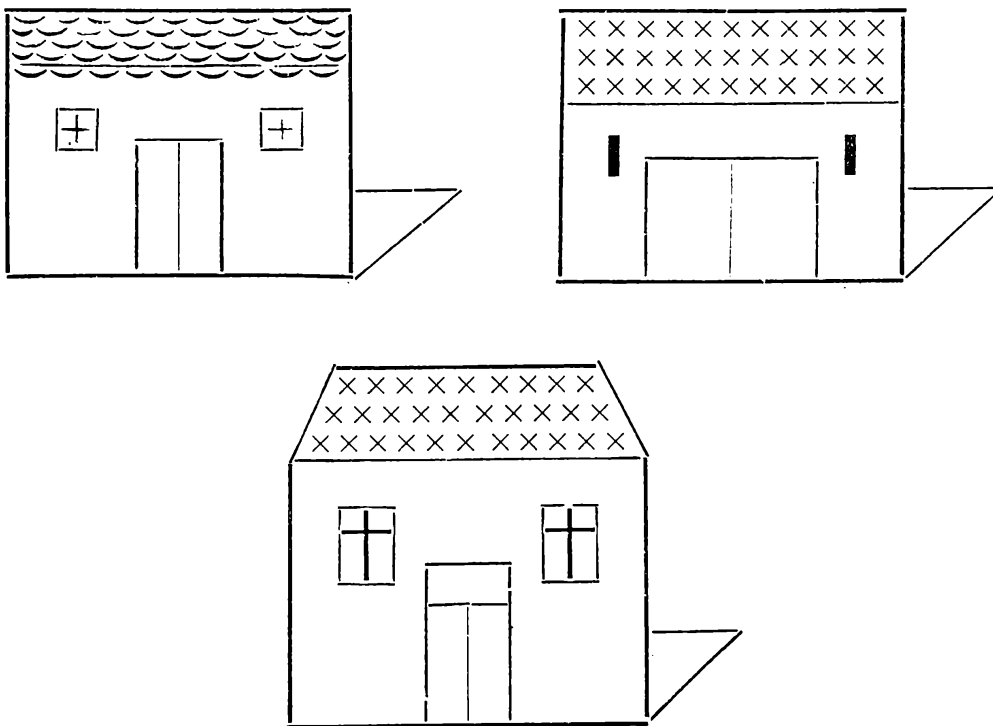
Když desky uschly, vyměříme si a naznačíme dle obr. 2. místa, která pak nožem prořízneme; otvory takto vzniklými prostrčíme tkanice. Délka tkanic budiž asi trojnásobná šířka desky.

Obraz 2.

Pro ty maličké:

Děti! postavíme si celou vesnici snadno a rychle, bez cihel a kamení, a také bez peněz! Potřebujeme k tomu jen kreslicí papír, který starší bratr neb ses'ra již pokreslili a odložili. Z tohoto papíru si vystříháme obdélníčky a čtverečky, některý větší, jiný menší, dle libosti. Každý ten obdélníček a čtvereček dole zahneme, pásek na prst široký, takže čtvereček a obdélníček na tom pásku může státi. A nyní namalujeme si barevnými tužkami na obdélníčky a čtverečky domky, každý jinak a každý jinou barvou. Pak ještě ty domky, kde bude třeba, zastříháme a postavíme. A když tak postavíme na stole domek vedle domku, povstane ulice a z více ulic i město.

Mnoho zdaru a zábavy v práci přeje vám všem

strýc Vojtěch.

H Á D A N K Y

POŘÁDÁ VÁCLAV MAHOVSKÝ V NOSISLAVI ČÍS. 188.

27. Záhadný nápis.

A. Ch., Radeš Svratka.

32. Rebus (spisov.).

Fr. Novák, Drnovice.

Trh c a kam soka vál?

C. A. V.

Zájméno, $\omega\omega\mu\sigma'$ $\alpha\lambda\lambda\alpha\zeta$ ^{s=z}

28. Dělenka.

Fr Jordánovi — Michálek, Hodonín.

Míru s řekou jestli máš,
náčelnika Maďarů jistě uhlídáš.

29. Rebus popisný s přesmyčkou.

„Nosislavskému Pokušiteli“ — Kolářik.

Předložka a ryba v moři,
část památného hradu kdys',
pak to, co cítíš, když hoří.
dá jistě známý časopis.

30 Král. procházka.

Čtenářům — pořadatel.

o!	a	l	h	e	r
s	h	o	e	o	t
é	t	ď	j	j	z
r	n	n	n	š	u
ž	á	a	é	ř	i

31. Přesmyčka.

L. Katolický, Křenářov

z = ž

Děsný lazaret.

e = n

33. Obložka.

Čecháček, stud., Třebíč.

Nádoba v obložení,
v zábavu se ihned mění.

34. Výpustka s háčkovkou

Štěp. Švábovi v Brně — Fr. Jordán.

S „předložkou“ a s „háčkem“ hochu,
jest to malučinká doba.
Bez „předložky“ a bez „háčku“,
hledej zvíře, ne však soba.

35. Křížovka.

L. Katolický, Křenářov.

hláska
u hradu je
mužské jméno
dříví dává
hláska

36. Čtvercovka.

J. Vojta, Kobelnice.

a	a	e	e
e	k	m	m
t	t	t	t
t	r	r	

1. starý člověk

2. míra

3. stále bouří

4. se sbíhá

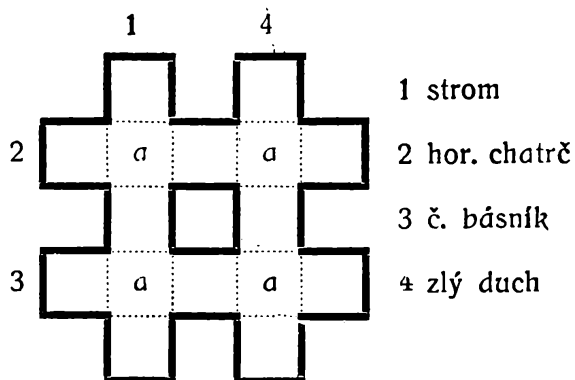
37. Záhadné přednášky.

M. z Myslibořic.

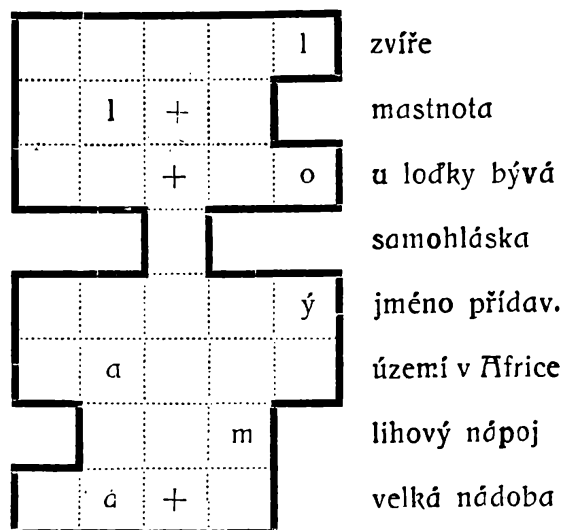
38. Křížovka.

St. Brejc, student.

39. Dopln. s tajenkou.

Horák Mirko, stud. v Brně — Kr. Poli.

Pilní luštitelé hádanek,

kteří zašlou své rozluštění do 15. list. 1924 a budou vylosováni, obdrží za odměnu pěknou knihu. V seznamu luštitelů budou označeni hvězdičkou. Do slosování budou pojeti jen ti, kteří rozluští správně aspoň polovici hádanek. Rozluštění i návrhy nových hádanek posílejte na adresu pořadatele hádanek:

VÁCLAV MAHOVSKÝ V NOSISLAVI Č. 188, MORAVA.

OBSAH

Edv. Elpl: Na dušičky. (Báseň.) — L. Grossmannová-Brodská: Po prvé z domu. — Vl. Javořická: Honza-orangutan. — Obrázky ze Štramberka. — J. Milota: Káče-Všetečka. — Karel J. Zákoucký: O Malíčkově a o černém vepři. — J. M.: Létavé ryby. — Okénka do života. — Z našeho mladého světa. — Přátelské hovory. — Koutek pro ruční práce.

Za obsah odpovídá Emanuel Masák.

Vydává svým tiskem a nákladem Občanská tiskárna, sp. s r. o. v Brně.

Vychází prvního každého měsíce vyjma červenec a srpen.

H Á D A N K Y

POŘÁDÁ VÁCLAV MAHOVSKÝ V NOSISLAVI ČÍS. 188.

Vánoční turnaj.

1. Rebus.

Panu kaplanovi Fr. Řehákovi věnuje
Frant. Jordán.

K Ž K neděle U.

2. Záměnka.

M. Chládková, Brno.

S „d“ na rukou dámy nosí,
s „l“, nemají lidé bosí.

3. Šaráda.

Fr. Řehák, kaplan, Hradčovice.

„První“ někdy srdce mívá,
„druhé“ třeba, je-li díra,
„třetí“ zpětné dost je v městech.
„Celek“ o velikých listech roste
hojně na lukách.

4. Číselka.

A. Ch., Radeš. Svratka.

Každý 123456 má míti „1234546“.

5. Záhadný nápis.

Lud. Hlavatý, Police.

Bán Ā maří as... vad...
ó kope. Č. Ga.

6. Slabik. číselka.

Kolaříkovi — „Nosislavský pokušitel“.

Netrať I II II, když se zlé II III.

7. Ráček.

V. Mikulášek.

→ stav duše věští,
← hanebné zlo jesti.

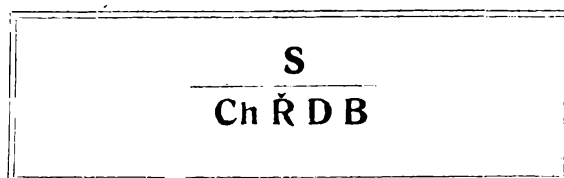
8. Obložka.

— M —

Obložíš-li ptáka z krajin severních,
uzříš jméno velkého pohoří.

9. Rebus zpětný.

A. Ch., Radeš. Svratka.

10. Zrůda.

Fr. Kratochvíl, Brno.

Část hlavy máš, to stačí,
zrůda, potřebu řezníka značí.

11. Číselka.

Ig. Janovský věnuje Jar. Čechmánkovi.

1 2 3 4 5 6 město moravské
1 2 3 6 5 4 církevní hodnostář
1 2 3 u soudu se vyskytuje
6 5 4 na řekách se objevuje
4 5 6 ticho pod ním panuje
2 3 6 hluk
5 2 zvíře

ČASOPIS PRO KŘESŤANSKOU MLÁDEŽ.

ROČ. XLIV.

1924—25.

ČÍSLO 4.

JANA HŮRKOVÁ

Vrabčí vánoce.

Na okenní římse, s níž byl odmeten sníh, nasypala dětská ručka hrst drobtů, a hned jako na povel slétli se se všech stran drobní opeřenci, aby nasýtli hladové žaludky. Ale hody byly brzy u konce, neboť hostů sešlo se trochu mnoho. A tak zavalitý vrabčik, kterého přivolal povyk o sousto se hašteřících kamarádů, přišel již k prázdnému stolu.

„Čim, čim,“ zaštěbetal vyčítavě, „i já mám hlad, na to jste mohli také pamatovat a ne všechno sezobat. Ale abyste věděli, že jsem upřímnější nežli vy, povím vám, co jsem právě viděl: Na náměstí kolem kostela vyrostl krásný les.“

„Nemožno, kde by se vzal les, včera tam ještě nic nebylo.“

„Čim, čim, poletme se tam podívat, kdo ví, co náš kamarád zase viděl. Je tuze hloupý. Čim, čim, čim!“

Celé hejno za veselého štilípání, které se věru podobalo rozpustilému smíchu, vydalo se na cestu.

Ten, který přinesl záhadnou zprávu, byl vskutku ještě velmi mladý a nezkušený vrabec. Teprve v pozdním létě, letošního roku, spatřil světlo světa v rozcuchaném hnízdě za vývěsní tabulí kteréhosi obchodu. Za svého krátkého života neměl tudíž ještě příležitosti seznati různé zvyky velkoměstských obyvatelů, a proto se svými rozumy došel u starších soudruhů velmi často posměchu.

Velké kostelní náměstí se vpravdě tuze změnilo a nutno doznati, že ne k svému neprospěchu. Celé prostranství bylo vyplněno krás-

nými jehličnatými stromky rozestavenými v hustých řadách. Jejich tmavá zeleň příjemně se odrážela od oslňující běli čerstvě napadlého sněhu a silná pryskyřičná vůně šířila se i do postranních ulic.

„Čim, čim, není-li to krása?“ zeptal se mladý vrabec svých kamarádů.

„Ano, krása,“ pohrdavě zaštěbetal kterýsi z nich, „ale to, co zde vidíš, není skutečný živý les, ale uřezané stromky, které sem lidé zdaleka přivezli a zde do sněhu zabodali, a nyní čekají, až někdo jejich zboží odkoupí.“

„Tedy to není les?“ zklamaně povzdychl nezkušený vrabčik, „a já se těšil, jak to zde nyní bude krásné. Kdo však si má koupiti ty uřezané stromky? Či snad se mohou ještě zasaditi a pak znovu porostou?“

„Čim, čim, ten je hloupý,“ chichotali se vrabci, „on myslí, že bez kořenů může strom růsti. Což nevíš, že tohle jsou vánoční stromky?“

„Vánoční stromky?“ opakoval mladý vrabec nechápavě, „nevím, co to je?“

„Každoročně v tuto dobu slaví se vánoční svátky na památku narození Spasitele,“ jal se nezkušeného poučovati nejstarší, značně již vypelichalý vrabec. „Slyšel jsem to kdysi, když jsem seděl na římsě školního okna; učitel náboženství o tom dětem ve třídě vypravoval. A v předvečer těchto svátků rozsvěcují lidé svým dětem vánoční stromky ozdobené pestrými svíčkami a cukrovím. Při tom podělují děti hračkami, knihami a jinými pěknými dárky. A to všechno děje se na památku Boží lásky a štědrosti k lidem. Proto se ten den jmenuje Štědrý den.“

Mladý vrabčik upíral černá očka v údivu na starého druha: Jak je moudrý, jak zkušený! Nerozuměl sice dobře všemu, co tento pravil, ale přece ho to velmi zajímalo, bylo to proň něco zcela nového, o čem ještě nikdy neslyšel.

Vrabčici za veselého čimčarování poskakovali mezi stromky a směle se pletli kupujícím i prodavačům téměř pod nohy. Věděli, že kde se sejde několik lidí, hlavně dětí, nebude nouze o něco k snědku. A vskutku objevily tu a tam na sněhu se povalující drobečky a úlomky chleba a housek.

„Jak rád bych viděl takový vystrojený stromeček vánoční,“ zatožil pojednou mladý vrabčik.

„Rád bych tobě i sobě dopřál takové podívané, ale musili bychom se zříci na Štědrý den večerního spánku,“ řekl starý vrabec. „Slavnost vánočního stromku koná se totiž až večer, v době, kdy našinec již spí.“

„Přemohu ospalost,“ sliboval hrdinně mladičký vrabčák.

„I my bychom se rádi účastnili výpravy,“ hlásili se ostatní.

„Tedy ujednáno.“

* * *

Na Štědrý den v pozdní odpoledne shromáždila se malá vrabčí společnost v plném počtu na kostelním náměstí. Stromků bylo tu již pořádku a prodavači se zoufale snažili přivolati kupce na zbylé zboží.

Právě přešla kolem mladá, černě oděná žena a stanula u jedné skupiny stromků. Nevybírala dlouho a koupila stromeček zcela maličký, tak maličký, že bys jej mohl přirovnati k útlému děťátku; měl právě tak hebounké jehličí jako dětské vlásky a tak drobounké větvičky jako ručičky nemluvněte.

Žena s koupeným stromkem kráčela k domovu.

„Čim, čim, poletme za ní. Uvidíme alespoň, jak bude zdobiti stromek,“ navrhl starý, zkušený vrabec.

Stalo se. Žena nešla příliš daleko. Bydlila v malém přízemním domku, i nedalo to mnoho práce vypátrati, která okna patří jejímu příbytku. Hlouček vrabců usadil se na stromě, jehož větve právě zastiňovaly okna černě oděné paní.

Vrabci se zatajeným dechem sledovali, co se bude uvnitř příbytku dít. Jestliže však očekávali, že uvidí třpytné ozdoby a pestré svíčky, zmýlili se. Mladá žena vyňala z krabice bílé papírové růže a řetězy taktéž z bílého hedvábného papíru zrobené a jala se vše upevňovati na stromeček.

Vrabčící upřeli na sebe tázavé pohledy. Stromeček nevypadal pranic vesele, ale spíše připomínal tou bílou záplavou ozdob, promísenou s tmavou zelení jehličí bělostnou družičku s myrtovým věnečkem, jakou kdysi viděli na dětském pohřbu.

Ještě se nevzpamatovali z údivu, když mladá žena vyšla z domku, nesouc ozdobený stromek v ruce.

Frnk! Vrabci se zvedli a letěli za ní. Byli žádostivi vysvětlení.

Jejich pout trvala hezkou chvíli, ale přece se dočkali. Objevil se hřbitov, kam paní měla namířeno. Prošla brankou a dala se stranou, až došla k oddělení, kde se k sobě řadily malé růvky tu a tam zdobené drobnými pomníčky, většinou soškami klečících andílků. A na nejednom hrobečku vyčníval ze sněhové pokrývky malý, bíle zdobený stromeček, a v lampičce mrkalo rudé světélko.

Mladá žena sklonila se k jednomu z hrobečků, pokřižovala jej i sebe a vetknuvši přinesený smrček do umrzlého sněhu, rozžehla v lampičce světélko. Pak sepíala ruce a její rty šeptaly tichou modlitbu, zatím co slza za slzou kanula jí po tváři.

Starý vrabec pochopil: „Je to matka, již smrt předčasně vyrvala milované dítě, a na jeho památku vyzdobila stromeček tak, jakoby to dělala, kdyby zůstalo na živu.“

Vrabci chvíli hleděli na modlící se ženu, ale jejich vrozená těkavost nedala jim tu dlouho prodlévati.

„Čim, čim,“ řekli, „musíme dále, večer jest již blízko“ a odletěli.

Cestou od hřbitova zahlédli starého, dosti chatrně oděného muže, který nesl v ruce stromeček, možno-li ještě menší nežli ten, který matka vyzdobila pro své mrtvé dítě; ale nejen menší, nýbrž také nevzhlednější, nepravidelného křivého vzrůstu.

„Čim! To je starý pan Nečásek,“ zacvrlikal překvapeně zkušený vrabec. „Kam ten se vleče se stromečkem? Děti nemá, je starý mládenec.“

„Snad chce vystrojiti nadílku cizím dětem, které nemají rodičů,“ rozšafně prohodil mladý vrabčík.

„Jsou také mnozí hodní lidé, kteří dětem, nemajícím rodičů, vystrojují nadílku. Děje se tak hlavně v domech, které se nazývají sirotčince. Sám jsem to kdysi viděl. Měli tam tak veliký stromek, že sahal od podlahy až ke stropu. Ale pan Nečásek nemůže podělovati děti, neboť slýchám, že jest velmi chudý.“

Bylo pravda, co tvrdil starý vrabec. Pan Nečásek byl nižší úředník na odpočinku a ze své skrovné pensičky sotva že byl živ. Těch několik haléřů, které se mu někdy podařilo ustrádati, vystačilo by tak na almužnu žebrákovi a nikoli na sebemenší vánoční nadílku. K čemu tedy bylo mu třeba stromečku?

Zatím se již skoro úplně setmělo a ulice zvolna pustly. Každý, kdo mohl, spěchal domů, aby co nejvíce užil tepla rodinného krbu, který snad nikdy tak příjemně nehřeje, jako při štědrovečerní slavnosti.

Náhle vzplanuvší záře v okně kteréhosi vysokého domu přilákala houfek vrabců, kteří hned zaujali výhodné místo na okenní římse, aby dobře viděli.

Byl to utěšený obrázek, jež spatřili: V pokoji zalitým oslňujícím světlem stál bíle prostřený stůl, na němž se tyčil ozdobený vánoční stromek, od něhož se linula všechna ta záře. Z tmavé houštiny větvíček vyzíraly pestré svíčky a na každé třepetal se jasný plamínek. Na stříbrných nitkách houpalo se různobarevné cukroví i třpytné košíčky přepodivných tvarů a četné prskavky jako čarovné hvězdy rozhazovaly modravé jiskěrky na všechny strany. Čtyři růžolící dítky obskakovaly s jáсотem stromeček a prohlížely hračky a knihy, jimiž je obdařila láska rodičů. Ti pak stáli tu a se slzou v oku přijímali projevy vděčnosti svých dítek.

Vrabčící nemohli se ani nasytiti krásného divadla. Byli by tu nejraději zůstali tak dlouho, dokud poslední svíčka na stromku nedohoří. Ale mráz na tomto nechráněném místě pronikal až do kostí a černá očka začala se jim klížití únavou.

„Nic naplat, kamarádi,“ řekl starý vrabec, „nutno pomýšletí na vyhledání vhodného útulku, kde bychom ztrávili zbytek noci.“

Vrabci se ospale zvedli a více vrozeným pudem, nežli zrakem našli si skrytý koutek za jakousi ohromnou kamennou sochou. Nestarali se o to, kde vlastně jsou, a také by v naprosté tmě byli ničeho neviděli. Přikrčili se jen co nejvíce k sobě, a zamhouřivše očka, oddali se zaslouženému spánku — — —

Jak dlouho spali, nevěděli. Probudil je paprsek jasného světla, tryskající nedaleko nich z vysokého okna. Vrabčící mnuli si udiveně rozespálá očka, ale jejich zvědavost byla větší než únava. Jako na povel vznesli se na římsu osvětleného okna, které bylo sestaveno z drobných tabulek různobarevného skla. Jedna z nich byla rozbita, takže vrabci dobře mohli viděti, co se uvnitř děje.

„To jest kostel, kde lidé uctívají Boha,“ řekl starý vrabec, „a nyní asi tu slaví Vánoce.“

Měl pravdu: v osvětleném kostele u hlavního oltáře sloužil právě kněz půlnoční mši sv. a lid zpíval jásavé koledy. Na postranním oltáři vystavěny byly jesličky a kolem nich zelená hradba vánočních stromků.

Vrabcům se to nesmírně líbilo, ale netěšili se dlouho z pěkné podívané: kněz dosloužil mši sv., zpěvy zmlkly, světla byla zhašena a lidé opustili chrám. Celá ulice ponořila se zase do mlčící tmy.

Když vrabčiči zpozorovali, že tu již nic neuvidí, vrátili se zase do svého úkrytu za sochou a stulivše se k sobě, záhy usnuli. — — —

Ráno probudili se poněkud později, nežli jindy, vždyť tak málo byli spali.

„Čim, čim, mám hlad,“ zacvrlikal mladý vrabec, sotvaže oči otevřel.

„My též,“ přisvědčovali ostatní, „pojďme si vyhledat nějakou snídání.“

„Ani dosud nevíme, co zamýšlel starý pan Nečásek se stromečkem,“ vzpomněl si pojednou zkušený vrabec.

„Víš-li, kde bydlí, můžeme se k němu podívat,“ navrhl kterýsi člen vrabčí společnosti.

„Vím to, poletme tam; snad cestou najdeme něco k snědku.“

Cesta k obydlí pana Nečáskova byla dosti daleka, a vrabci si ji ještě prodloužili hledající pro své vyhladovělé žaludky potravu.

Starý pán bydlil v podnájmu v jednom z těch velkoměstských ponurých činžáků, v nichž bydlívá vedle sebe třeba několik desítek lidí, aniž se někdy mezi sebou znají.

Okno z pokojíka páně Nečáskova vedlo do dvora a proto tam také vrabčí společnost hned zamířila. Nebylo jim však třeba starého pensistu teprve vyhledávat, spatřili ho na dvoře zabraného v živý rozhovor s mužem, držícím v ruce svazek klíčů, patrně domovníkem. A co to nesl pan Nečásek v ruce? Maličký pokřivený stromek, tentýž, který včera koupil, jenže byl dnes ozdoben.

Vrabci snesli se na plot oddělující malou zahrádku ode dvora, aby lépe viděli a slyšeli.

„Jste tu teprve nedávno,“ řekl právě pan Nečásek domovníkovi, „a proto neznáte dosud mých zvyků. Slavíme nyní Vánoce, svátky lásky, kdy každý z nás má více než kdy jindy projevovati lásku ke svým bližním, obdarovati někoho neb uleviti něčí bídě. Moje skrovné prostředky nedovolí mi připravit sobě i jiným toto potěšení. A tak jsem si umínil podělit alespoň ty nejmenší žebráčky-ptáčky. Každoročně koupím z nastřádaných úspor nejmenší, nejlevnější stromeček, který mému účelu docela postačí. Kdybych se však jen já sám staral o jeho výzdobu, dopadla by hodně chudě, ale mám pomocníky. Všecky děti z celého domu znají tento můj zvyk a po celý vánoční týden přinášejí mi příspěvky, často na maminkách vylouděné. Však se jen podívejte do oken! V každém uříte nějakou tu drobnou hlavičku. Vyhlížejí již, brzo-li začne nadílka; nenechme je tedy čekat!“

Pan Nečásek pokynuv s úsměvem do oken, vešel do zahrádky, již mu domovník otevřel, a uprostřed do kupky sněhu zabodl svůj stromek a přesvědčiv se, že bezpečně stojí, vrátil se zase s domovníkem na dvorek.

Netrvalo to dlouho a ke stromku se začalo sletovati drobné ptactvo se všech stran; nejprve ovšem celá vrabčí společnost, která dosud nehybně seděla na plotě. Brzy objevili se mezi nimi i černohlavé sýkorky, pestré pěnkavy, modrošedí brhlíci i velký sametově černý kos.

Ale byla to také hostina, kterou pan Nečásek se svými malými přáteli ptáčkům připravil! Na nitkách uvázány byly vyloupané ořechy

a oříšky, kousky chleba a housek, zbytky masa a slaniny a v drobných košíčkách vydlabaných z ořechových skořápek nasypána byla krupice, jáhly, semenec a v některých byla i t. zv. mravenčí vajíčka, t. j. mravenčí kukly, které jsou ptáčkům nejmilejší lahůdkou.

Okřídlení hosté vedli si nad míru živě a výbojně, ale všeho bylo dost, takže se i na ty méně smělé dostalo.

Děti v oknech se smály a vesele tleskaly ručkama a také pan Nečásek na dvoře se radostně usmíval.

„Ať i ti ptáčekové vědí, že slavíme svátky lásky — milé Vánoce,“ povídal měkce starému domovníkovi.

JANA VIRAVSKÁ:

Vánoční.

Pastýřské rohy zazněly
nad tichou nivou spící,
matička v jesle vložila
děťátko růžolící.

Kol obloha je plna hvězd,
nad čelem děcka vzplály,
andělé jemu zpívají:
„Ó, vítej, vítej, Králi!“

Ač jenom chudá dívenka
se k jesličkám tvým sklání,
ty, svaté Dítě, světu dáš
mír, lásku, požehnání!

Svatá noc.

KAREL J. ZÁKOUCKÝ:

O Malíčkoví a o černém vepři.

Pohádka z Českomoravské vysočiny.

(Dokončení.)

Malíček zajel zatím do nejbližší hospody, aby si tu odpočinul a k boji připravil. Zaváděje svého koně do stáje, spatřil tam již dva jiné koně. Ani si nevšiml, že kůň, sotva s něho slezl, se změnil, že je takovým, jakým byl, když jej kupoval.“

„Čí jsou to koně?“ otázal se Malíček podomka, který mu ve stáji pro jeho koně ukazoval místo.

„To jsou koně poslu kraleviče Aktabara, kteří přijeli, aby našeho předobrého staříckého krále vyzvali, aby mu svou říši bez boje vydal!“ zvěstoval mu podomek.

Malíček neodpověděl, ale vzpomněl si na slova otcova, která mu řekl před smrtí. „Kéž bych byl tak maličkým, jakým jsem býval!“ zatoužil v duchu a sotva své přání pronesl, již byl maličkým, že by se do lahvičky vešel.

Vida, že se mu přání vyplnilo, rychle vyhoupl se na koně a vlezl mu do ucha a čekal tam, až Aktabarovi poslové se vrátí. Chtěl vyslechnouti, co si budou vypravovati. A nečekal dlouho na jejich návrat. Přihnali se jako diví. Malíček spatřiv je, viděl, že jsou to obři. Skoro se jich zalekl. Ale vzpamatovav se, skrčil a napjav sluch, poslouchal, co si budou vypravovati.

„Čí je to kůň?“ otázal se jeden z nich.

„To není kůň. To je nějaká herka, kterou sem dali, aby zde dokončila pout svého života,“ odpovídal mu druhý.

„Rád bych znal toho rytíře, který sem na ní přijel,“ poznamenal opět první.

„A co bys z toho měl, kdybys jej poznal!“

„Rád bych věděl, nemusíme-li se ho báti,“ odůvodňoval první svoji otázku.

„Proč bychom se ho měli báti? — Vždyť již dle koně můžeš poznati, jaký to bude asi rytíř, když na takové herce přijel. — Ostatně, vždyť se můžeme zeptati podomka, kdo sem na tom koni přijel?“

Když zavolali podomka, uslyšeli, že to byl mladý, hezký člověk a že nejspíše odešel kamsi do města, když ho tu není.

Bude to snad jeden z těch, kteří sem přijeli, aby za dobrou odměnu nabídli králi svoji pomoc proti našemu Aktabarovi.

„Co takový človíček zmůže!“ ušklíbl se první.

„Nech to býti! — Kdyby se s dobrou zbraní postavil v průsmyku Vlčí díra, kudy král Aktabar potáhne, celé jeho vojsko zadrží.“

„Až se vrátí, odstraníme ho!“ navrhoval opět první. — „Přece jej zmůžeme. Jsme dva!“

„To si také myslím, že jej zmůžeme! — Vždyť já sám nebojím se ani čerta!“ naparoval se druhý.

„A já ani dvou se nebojím, nedal se zahanbiti první. Obstaravše si koně, vyšli, aby se v hospodě najedli a napili.“

A sotva odešli, Malíček vylezl koňovi z ucha, vyvedl jej ze stáje a vyhoupnuv se naň, vyjel. Kůň, sotva naň sedl, se změnil. Opět vesele zařičel a bujně poskočil, jako by to ani nebyl ten smutný kůň, kterému se ve stáji smáli poslové krále Aktabara. Když jel kolem oken hospody, oba poslové krále Aktabara jej zahlédli.

„Podívej se, není-li to ten kůň, kterého jsme ve stáji viděli,“ upozorňoval první posel.

„Není!“ odpověděl druhý.

„Mně se zdá, že je!“

„Ba, není! Ten tam je na chcípnutí a tento zde jest kůň zdatný!“

„Snad se vzchopil, nechce se mu asi ještě chcípnouti!“

„Tím lépe! — Musili bychom jej ze stáje odstraňovati, pochvaloval si druhý.

Malíček zatím spokojeně odjížděl. Mířil za město ke královskému hradu, jenž se hrdě vypínal nad městem na dosti vysokém návrší. Sotva vjel Malíček do hradu, kůň vesele zařehtal a bujně poskočil.

Když král uslyšel, kdo na hrad zavítal, rychle k němu do nádvoří sešel, aby jej přivítal a pozdravil, do hradu uvedl a pohostil.

„Na hostinu, milý králi, není času,“ děkoval se mu Malíček. — „Nutno jednati, neboť nepřítel se blíží. Jsem-li tu, přijel jsem, abych se tě pozeptal, svěříš-li mi obranu své říše?“

„S radostí a budu ti povděčen, podaří-li se ti nepřítele poraziti a zahnati,“ sliboval král a toužil. — „Ale kde máš vojsko?“ zvědavě tázal se král.

„Nepotřebuji ho!“

„Což sám si troufáš proti obrům Aktabarovým?“ podivil se král.

„Sám!“

„Pak Bůh tě provázej a dej mi dočkati se tvého šťastného návratu, abych tě mohl odměniti!“

„Dočkáš se, že se šťastně vrátím! Alespoň doufej!“ ubezpečoval Malíček krále a rozloučiv se s ním, vyšvihl se na svého koně a opustil hrad. Maje hrad za sebou, zaměřil do průsmyku Vlčí díra zvaného, postavil tu svůj samostříl a čekal.

Nečekal dlouho. Nepřítel brzy za hlučného zpěvu se přihnál a chtěl tudy vniknouti do říše, již chtěl Malíček hájiti. Seřadiv Aktabar vojsko, zavelel k postupu. A na to čekal Malíček. Jak vojáci, velicí jako obři, nastoupili pochod do průsmyku, spustil Malíček svůj samostříl a vojáci, jsouce zasaženi střelami, padali, jakmile do průsmyku vstoupili. Ani jediná střela neminula se cíle. Netrvalo dlouho a průsmyk byl nakupen mrtvolami. Kdo chtěl z vojáků vniknouti do průsmyku, musil přes mrtvoly. Ale sotva se ten který voják objevil na hromadě mrtvých soudruhů, střela vypuštěná ze samostřílu jej skosila.

Vidouce to vojáci, nechtěli dále. Kralevič Aktabar vida ve vojsku svém vzpouru, kázal zadnímu voji střílet do předních a tak tyto hnáti ku předu. To pohněvalo vojáky. Vzbouřili se úplně a kraleviče Aktabara ubili a pak se sami dali na útěk. Tak skončila válečná výprava kraleviče Aktabara, tak uhájena byla říše staříckého krále.

Malíček vrátiv se do hradu, nechtěl o díku krále ani slyšeti. Odmítnuv díky, ptal se po mrtvole mladé královny. Když mu ji ukázali, požádal, aby ho nechali u ní na stráž.

Král, důvěřuje mu, rád jeho přání vyhověl. A Malíček, ocitnuv se s ní o samotě, vytáhl z brašny lahvičku se živou vodou, pokropil mrtvolu a královna ožila.

„Děkuji ti, mladý, šlechetný muži,“ děkovala mu a chtěla mu z vděčnosti ruce líbati. Malíček nepřijav díků, ptal se po jejím synáčkovi.

„Proč se po něm ptáš?“ podivila se královna.

„Chci i jemu pomoci,“ odpověděl jí Malíček.

„O, jak ti budu vděčna!“

A Malíček, rozpomenuv se na to, co mu rodiče vypravovali o jeho mládí, jak byl maličký, jak jej živili kaší z pšeničné krupice a samožitným chlebem a jak jej koupali v březové míze a jak vyrostl a zmohutněl, poradil královně, aby tak učinila i ona.

Královna Noja poslechla jeho rady a hle! — synáček na ráz vyrostl a sesílil. Brzy byl tak veliký, že se všichni divili a jen si přáli, aby i král byl nějakým způsobem kouzla zbaven a mezi ně se vrátil.

Královna Noja, když nechtěl Malíček jejich díků přijmouti, rozhodla se, že alespoň koni nějakým způsobem vděčnost projeví, že Malíčka do jejich říše přinesl. I vyhledala ho ve stáji a políbila jej na čelo. A jak tak učinila, kuň zmizel a na jeho místě stál před ní král — její manžel.

Shledání jejich bylo radostné. Hned spěchali k Malíčkovu, aby společně mu poděkovali, a Malíček vida, že nyní nemá koně, nevěděl, kterak se odtud dostane a co bude dále.

Ale vzpomněl si na černého vepře a připomenul si, že v brašně chová tři štětiny z jeho hřbetu. I sáhl do brašny, dotkl se jich a přál si, aby se mu zjevil. A sotva tak učinil, černý vepř stál před ním.

Na hradě spatřivše černé prase, lekli se a chtěli je zahrnati. Nemyslíli nic jiného než že zlá čarodějnice chce jim ještě nějak škoditi. Ale Malíček je zadržel.

„Nechte ho, to jest můj vepř. Jemu vlastně musíme děkovati za šťastné vaše zachránění,“ řekl Malíček a jal se jim vypravovati, jak vepře koupil, jak jej domů přivedl, jak k vůli němu matku opustil, jak mu samostříl a živou vodu opatřil a jak mu poradil, aby je prodal a jakého koně za ztržené peníze koupiti.

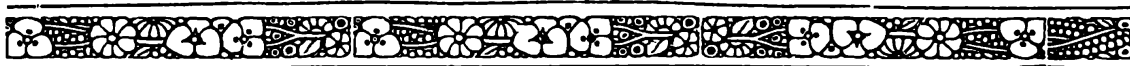
Královna, vyslechnuvši jej, shýbla se a plná vděčnosti uchopila černého vepře a políbila jej jako před tím koně. Sotva tak učinila, zmizel vepř a před ní stál její otec.

Jak radostné bylo shledání všech, nelze popsati. Hned uspořádána byla slavnost, která trvala několik dní. A za slavnosti smluvili se o tom, kterak se o dobytá království rozdělí. Mladý král ujal se říše po svém otci, otec královnin vrátil se do své říše osvobozené a Malíčkovu dáno království po kraleviči Aktabarovi.

Malíček ujav se vlády, vládl lidu skutečně otcovsky. Brzy v jeho říši zavládl blahobyt, poddaní byli šťastni.

I Malíček byl šťasten. Ve svém štěstí vzpomněl si na matku, zajel si pro ni a uvedl si ji do svého království. Nezemřeli-li, vládnou spokojnému lidu dosud.

U jeslíček.

V. SVATOHOR:

Betlemská zahrada.

Narodil se Ježíš Kristus v Betlémě,
z nebe kvítek vykvetl i ze země

Ležel v jeslích u veliké chudobě,
neměl než dva andělíčky při sobě.

Andělé dva, jak dva květy lilí,
byli s nimi tam: svatý Josef s Marií.

Jeden u hlav, druhý v nohou anděl květ,
a ten Ježíš, jak poupátko uprostřed.

J. MILOTA:

Káče - Všetečka.

Podivuhodné příběhy a veselá dobrodružství malého káče!

„Inu, možná,“ řekla kvočna, „já jsem stará a nerozumím tomu.“
„Staří vůbec mladým nerozumějí,“ odvětilo káče hlubokomyslně
a šlo do vody.

„Ať se neutopíš!“ volala kvočna.

„Hlavní věcí je, abych si neumáchala pláštíček,“ odpovědělo káče
a plovalo pyšně po rybníčku. Tu je spatřila ostatní kačata.

„Hedé, hedé!“ volala „Kdo pak to k nám jede? To je nějaká
princezna!“

„Ale kde pak?“ smála se Všetečka. „Já jsem vaše sestřička.“

„A proč pak se nás straníš, vypínáš se nad námi a chceš mít
něco zvláštního?“ volala kačata a jala se jí potrhovati za stužku a za
pláštík. Všetečka začala křičeti a naříkati. Tu připlavaly staré kachny
a zahnalý kačata. Potom si prohlížely káče a volaly: „Kach, kách —
máme oči na stopkách! Jaké barvy, jaké barvy! Káč, káč — to je
pták ohniváč!“ A smějíce se, odplavaly.

Káče se zarmoutilo a plovalo tiše ku protějšímu břehu. Tam seděl
na kameni zelený skokan, nadul se a skřehotal: „Kvaky, kvaky, kvak
— toto je divný pták!“ A žbluňkl střemhlav do vody.

„Už i ty hloupé žáby se mi posmívají,“ pravila Všetečka a vy-
stoupila na břeh, přemýšlejíc, co dělati. „Mám se vrátiti domů?“
rozumovala. „Ne, mezi ty nevědomce a závistníky se už nevrátím.
Půjdu do světa.“ A jala se zpívati:

„Já tady nebudu, já odtud pryč půjdu,
já tady nebudu, já půjdu pryč!“

„Kdo pak to tady tak krásně zpívá?“ ozval se z blízké hromady
kamení hlásek a lasička vystrčila hlavu.

„To jsem já,“ odvětilo káče.

„Ach, jak jsi roztomilá!“ zvolala lasička a vytáhla se pomalu
z díry. „A kam pak jdeš? Do světa? Já půjdu s tebou!“

„O ne!“ zvolalo káče. „Já tě neznám a mohla bys mne sežrat. A skočila honem do strouhy, jež z rybníčku odtékala.

Však měla čas. Lasička už se chystala ke skoku, ale vidouc, že nyní káčete už nedostane, zatáhla se zase do své skrýše.

Všetečka pustila se po potůčku, pěkně si po proudu plavala a tu a tam něco i zobla. Krásně tu bylo! Nad vodou skláněly se zelené vrby a olše, na nichž ptáci zpívali, podél břehů rostlo bujné rákosí, kvetly krásné květiny a v čisté vodičce míhaly se bystré rybičky. Káče se radovalo jako dítě a pravilo: „Věru, zde je krásně. Dobře jsem si udělala sem výlet — to mám opravdový svátek!“

„Ach, ty máš svátek?“ zapinkalo pěnkavče na olši. „O, když je tak krásně, to má každý svátek, protože je šťasten a spokojen.“

„Jen já ne,“ ozval se zajíc, jenž podřimoval v rákosí na břehu. „Musím se pořád skrývati před svými nepřáteli a žiji ve stálém strachu.“

„Krá, krá!“ ozvaly se v tom vrány, letíce nad potůčkem, „Kam, Všetečko, kam?“

„Na výlet, na výlet!“ odpovídalo káče.

„Krá, krá! Polet s námi do lesa — k nám, k nám!“ volaly vrány a zapadly do blízkého hájku.

Všetečka znala vrány, leckdy litaly nad rybníčkem, ba i nade dvorem a maminka kvočna jí říkávala: „Chraň se těch žravých ptáků a nevěř jim — mnohé káče už odnesli a roztrhali.“

Proto neměla vrány ráda a nechtěla jíti do lesa, ale když po chvíli vrány se zdvihly a s krákáním odletěly, pravila si: „Když jsem už tak daleko, půjdu ještě dále, až do lesa. O, to maminka se podiví, až jí vše budu vypravovati.“ A vyskočila na břeh.

„Já půjdu s tebou,“ ozvalo se náhle zpod keře a Všetečka spatřila ježka.

„Nechci!“ zvolala. „Jsi ošklivý!“

„O, jenom nehleď na krásu, ta klame, odpověděl ježek. „Já jsem třeba ošklivý, ale jsem dobrý a nic ti neudělám.“

„Ajci!“ přerušilo ho káče, „já žádného nepotřebuji.

„Ale v lese by tě mohlo potkati něco nemilého,“ podotkl ježek.

„Já se žádného nebojím,“ řeklo káče.

„Jenom nedělej hrdinu, maličká,“ usmál se ježek. „Viděl jsem, jak ses polekala. Což teprve, kdybys potkala lišáka.“

„Kdo pak to je?“ ptalo se káče.

„O, to je velký pán,“ zasmál se ježek, „a má nás tak rád, že by nás láskou všechny snědl —“

„A mne by také snědl?“ ptalo se káče.

„Jako jahodu,“ ujišťoval ježek.

„Ale já mám dnes svátek,“ namítalo káče.

„Tím lépe,“ smál se ježek. „Něco svátečního, to mu jde zvláště pod vousy — je to mlsout!“

„Ale já bych přece ráda do lesa, aspoň na krajíček,“ pravilo káče, „ještě nikdy jsem v lese nebyla.“

„Proto chci jíti s tebou,“ podotkl ježek. „Ostatně myslím, že se nesluší, abys chodila sama do lesa.“

„A s tebou mohu?“ namítlo káče,

„Hm, abych řekl pravdu, taky se mi to nezdá docela v pořádku,“ odvětil ježek, „ale je to přece bezpečnější.“

„Já se na to zeptám maminky,“ pravilo káče.

„To je dobře,“ chválil ježek. „Jen se vždycky ptej maminky, tá ti jistě nejlépe poradí!“

„No tak půjdeme,“ rozhodlo káče, „ale nesmíš mi nic udělati — mám svátek!“

„Proto jsi tak nastrojena, vid’?“ vece ježek.

„Líbí se ti to?“

„A jak!“ jistil ježek pln obdivu. „Jak živ jsem neviděl krásnějšího káčete!“

„Tak vidíš,“ řeklo káče. „A na našem dvoře se mi všichni jen smáli.“

„To je pouhá závist,“ míni ježek.

„I žába se mi smála,“ podotklo káče.

„Kdo by se staral o mínění nějaké žáby, usmál se ježek a doložil: „Ale myslím, že by bylo lépe, kdybys místo toho pláštíku měla takový kožich jako já.“

„Ale když to není teď v módě!“ namítalo káče.

„Moda-nemoda!“ zvolal ježek. „Za to já nedám ani čamrdu! Ale pichlavý kožich chrání nejlépe proti nepříteli.“

„To bych ráda viděla,“ řekla Všetečka.

„Však možná uvidíš,“ odvětil ježek. „Ale teď pozor, jsme už v lese! A kdyby ti hrozilo nebezpečí, schovej se honem za mne.“

Chodili po lese a káčeti se všechno velice líbilo. Obdivovalo se vysokým, krásným stromům, nízkému, měkkoučkému mechu, líbez-nému zpěvu ptactva i tichému šumění větru, krásným květinám i poletujícím muškám a motýlům. Ježek zavedl je na místo, kde bylo hojnost jahod. Najedli se a z lesní studánky se napili.

Konečně pravil ježek: „Sluníčko se chýlí — musíme domů.“

„To je škoda!“ litovalo káče.

„Všecko má svůj čas,“ odvětil ježek, „den ke hraní, noc ke spaní. Kromě toho k večeru bude vylézati z doupat všelijaká nebezpečná čeládka.“

Sotva domluvil, vyskočil z houštiny divoký kocour. „Schovej se za mne,“ řekl ježek kačeti a naježil ostny. „Co chceš?“ udeřil na kocoura.

„Tebe ne, picháči, ušklíbl se kocour. „Ale rád bych věděl, kam vedeš to milé kačátko?“

„Co ti po tom?“ odbyl ho ježek.

„Chceš je sežrati, vid’?“ dotíral kocour.

„Kdo v té peci bývá, jiného tam hledá!“ smál se ježek. „Ostatně jdi s cesty — musíme domů.“

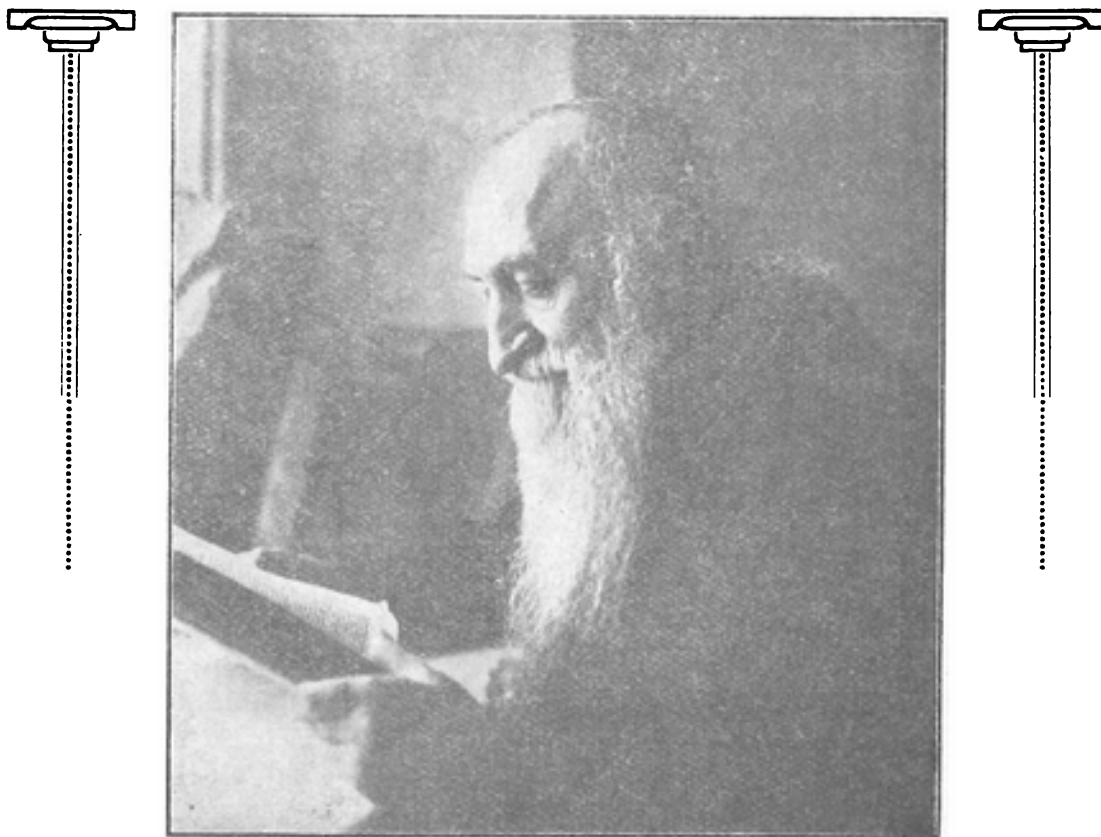
„Láry, fáry,“ odpověděl kocour, „já sám dovedu kačátko do dvora, kam patří.“

„Dovedeš je leda do svého žaludku,“ smál se ježek.

Kocour zuřil a byl by se vrhl na ježka, ale bál se jeho bodlin. Přemohl se tedy a pravil lichotivě: „Pojď se mnou, milé kačátko, já tě dovedu k mamince!“ A točil se polehounku ke kačeti, jež se schovávalo za ježka, mysle si: „Kdybych dostal jen drápek, bylo by

káče moje.“ Potom použiv vhodného okamžiku, zachytil růžovou stužku a již pelášil s kačetem do houštiny. Káče křičelo ze všech sil a ježek na svých krátkých nožičkách hnal se za kocourem. Nedobře by to bylo s káčetem skončilo, kdyby náhle se nebyl objevil Vořech, jenž zastoupiv kocourovi cestu, hafl: „Stůj, lupiči a káče polož, sice zakusíš mých zubů!“

Kocour o to ovšem nestál, pustil káče a zmizel.

Zbožný klášterní bratr.

Tu přiběhl ježek. „Je živé?“ ptal se, sotva dechu popadaje.

Pes očichal a prohlédl káče, jež leželo jako mrtvé a pravil: „Není mu nic — jen omdlelo! Však se chudáček asi polekalo!“

„Nebýti mne, byl by je kocour sežral,“ pravil ježek.

„Ty's je tedy ochránil?“ divil se pes. A když mu ježek všechno vypověděl, řekl: „Jsi hodný a já ti toho nezapomenu a s kocourem se ještě vyrovnám. Mám na něho beztoho již dávno s kopce!“

Potom se přátelsky rozloučili, ježek běžel domů a pes, vzav kače do huby, odnesl je do dvora, kde odevzdav je kvočně, napomenul ji, aby po druhé na ně měla lepší dozor.

A tím se skončil svátek kačete Všetečky.

(Pokračování.)

VLASTA JAVOŘICKÁ:

Honza-orangutan.

(Pokračování.)

Máničce Hromadové, dcerušce obv. lékaře ve Studené, věnuje spisovatelka.

Jásal skřivánek, smála se křepelka a také ten milý Pán Bůh v nebi měl radost z dětské, čisté radosti.

Došli do lesa.

Tam už místní šenkýř Kolanda měl soudek piva pro sousedy a pana učitele a plno, plno sodovek.

„Serbus“, což znamenalo tehdy něco jako obecní strážník, měl tam haldu rozbitých hrnců, do nichž měli hoši se zavazanýma očima mlátit, tombolu, která byla tajemnou haldou steré radosti, a také tam byla babka, co prodávala třešně a perníkové cukroví.

Ó té krásy! A také tam stála máj a na té byly balíčky, které skrývaly párek a rohlík. Který chlapec až nahoru vyšplhá, smí si utrhnouti. Opodál měl starý Louskal boudu a kotlík s párky a cervuláty, z něhož se kouřilo velmi slibně.

Nu, děti nevěděly, kam hledět. Pan učitel jim všelijakou zábavu uspořádal. Do hrnců se třefovali a to bylo jáсотu, když někdo první ranou nakrápnutý hrnec dorazil. — A holčičky, ty zase hrály zahradnici a zpívaly různé květinčky.

Cilka zpívala kopřivu a myslila si, že věru není přes ni. Měla lahodný a sladký hlásek a maminka byla celá pyšná. Lidé se jí divili a povídali: „Pane, to je žába, ta se vyzná, a jak jí to sluší!“

Však ještě říkala Cilka básničku: „Já jsem malá, ale Češka“ a stoupala si až na špičky svých nových střevíčků s páskem, aby ji každý viděl. „Beranova to uměla nejlépe,“ slyšela pana učitele a div jí hrud samou pýchou nepukla.

A po ní měl vystoupiti Honzík. Maminka Blechova se třásla, když ho pan učitel vzal pod paží a vedl k podiu. Aby neviděli, udělala mu už prve křížek a nakazovala se slzami v očích: „Vzpomeň si na Ducha svatýho, až polezeš nahoru a nezmať se mi, chlapče,“ a sepjala ruce na životě a hleděla zakalenýma očima, brzo-li vystoupí.

„Jenom statečně,“ povzbuzoval hochu pan učitel. Znal ho a věděl, že není právě hrdinou, a křiknou-li na něj, že nespočítá, kolik je dvě a jedna. Byl však rád, neb Honzíkovi zářily oči a byl zruměnělý těšením. Chápal velikost chvíle a byl by se rád vyznamenal.

„Nu tak — nu —“ pobízel ještě pan učitel a vstrčil ho zlehka na jeviště.

Honzovi mlátilo srdce jako zvon, v očích se mu červenalo; neviděl nic a nepoznával ani jednu hlavu z těch, co tu před ním byly, jedna na druhé. Jen Cilku zahlédl, jak stojí u samého podia a hledí vzhůru, nějakýma zlomyslnýma očima. Honza se jí zrovna bál a už k vůli ní se chtěl vyznamenal.

„Je to chůze po tom světě. začal a divil se až svému hlasu, kde se mu v hrdle vzal, takový mocný.

V tom se pod ním ozvalo zachychnutí, jaké on znal a hlas mu v hrdle odumřel, protože po tom zachychnutí následovalo štíplavé a až příliš hlasité: „Jsi ty ale Honza — von se ani nepokloní!“

Uplatnila to tak svoji moudrost Cilka a za ní všechna děvčata propukla v pískot a chechtot. Pan učitel ustrnul a krev se v něm vzbouřila hněvem.

„Beranova — co to je? — počkej, ty drzá!“ rozkřikl se, a míti žábu po ruce, jistě by ji byl notně pleskl. Také panímáma Beranová štlouchla dcerušku a slečna na ni vrhla zlý pohled.

Ale co platno? Slova byla venku a na Honzíka vykonala svůj účinek. Zanic z něho už slova nedostali. Zbledl, zrudl — zakoktal — poklonil se dřevěně, začal znovu, ale pak už jen otvíral ústa a bojoval těžce s plácem. Hrdlo měl jako zadrhnuté — nemohl promluvit. Konečně se vyrval všem a utekl.

Pan učitel lál svévolně Cilce a za ním se ozýval vzlyk. To maminka Honzíkova. Och, jaký měla žal a jakou trpkost!

Paní učitelová běžela za chlapcem a jakž takž ho uchlácholila. „Pojď, budeme teď dělat nějakou švandu,“ slíbila mu, „to se nasměješ.“

Otevřela svou krabici a vytáhla takový obrovský povidlový koláč, v němž byly napíchnány dvacetihaléře.

„Se zavázanýma očima budete kousat,“ povídal pan učitel; „kdo si ukousne šesták, bude jeho.“

Cilka se přitočila první. Otřepala se již z vády a maminčina štulce a přece v malé a škodolibé dušce byla ráda, že ukázala, jak jinak ona zná způsoby, než hloupý Honza.

„Takový,“ říkala si v duchu, hledíc naň, jak si dává chtivě oči zavazovat. Těšil se nejen na sousto koláče, ale, což teprve na desetník! Jí nebylo tak příliš vzácné jedno ani druhé, ale byla toho žádostiva přece.

Pan učitel vstrčil Honzíka vedle ní a pobídl: „Tak, už to může začít!“

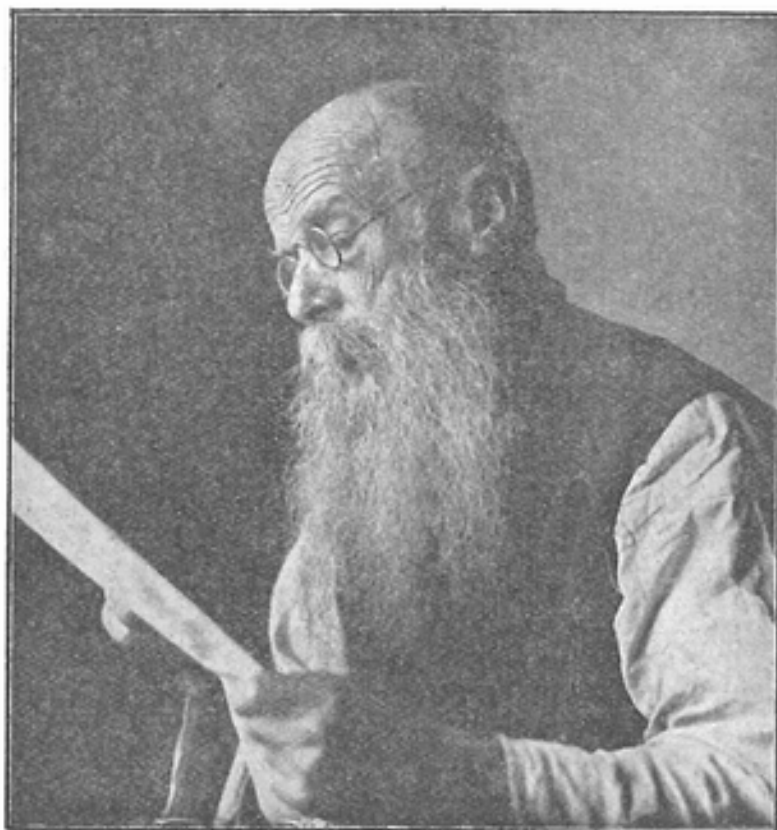
Cilka sice měla oči zavázány, ale byla slota chytrá a viděla pod šátkem dobře. Aby teď ukázala Honzovi, že nelituje, co se prve stalo, strčila ho loktem a řekla mu šeptem, který byl slyšitelný až z lesa ven: „Myslíš, že budu kousat po tobě? Utři si alespoň nos!“

To už bylo přes síly Honzíkovy. Strhl obvazek s očí a zaštkal hlasitě. Vyrval se z kola a pádil ke své mamince. „Pojďte dom — pojďte dom!“ volal a plakal hlasitě. Šli spolu po mezi — slunce se pomalu chýlilo a jim bylo oběma smutno.

A myslíte, že Cilku tam něco těšilo? Její vítězství bylo zkaleno, něco ji tížilo, nevěděla ani co, a po chvíli omrzelá žádala maminku: „Pojďte dom — bolí mně hlava.“ Nevěděla ještě, že tak se ozývá svědomí.

Takových příkoří Honza zažil mnoho a nejvíce ho bolívalo, že to bylo zrovna od Cilky. Neudělala mu nic dobrého a na pokoji ho také nenechala. Když se sešli z jara na návsi, kde chlapci hrávali špačka a děvčata fazole, hned věděla nějakou hloupost, kterou provedl Honza orangutan.

Troufala si na něho podivuhodně, a čím více mlčel, tím více do něho sázela a rýpala. Možná, kdyby se jí byl ozval, a natloukl jí notně, nebyla by si k němu po druhé tolik dovolovala. Ale Honza byl dobrák a neuměl ublížiti ani kuřeti. Spadla-li moucha do louže, nehnul se Honza, dokud jí nevylovil, a dobytek švihnouti neuměl. Byl právě ta-

Dědeček čte noviny.

kový, jako ten hloupý Honza z pohádky, který kaší zamazával škvíry v mostě, aby si tam ovečky nepolámaly nožičky. Nejednou svůj chléb nadrobil v lese mravencům. — —

A čas letěl a děti rostly, hlavně Honza. Jak zůstával duševně pozadu, tak rostl a sílil tělesně. Ve čtrnácti letech byl větší než pan učitel a neohrabaný jako medvěd. Nevěděl nikdy, co s rukama a nohama, těma ťpal neforemně; kolena nosil podehnutá a všude zakopl.

Štěstí, že se nikdy nevzmohl na boty, sice by nebyl mistr švec sehnal pro něj kopyto. Jeho chodidla byla mamutí. Chodil v létě bos a v zimě v klukách. Nohavice míval jen do půli lýtek a rukávy malý kousek po lokte, nu, to se mu Cilka nasmála. Ona sedala v zadní lavici, ač byla maličká a drobounká jako lasička proti Honzovi. On vycházel z prvního oddělení, ale sedával také vzadu, protože byl největší a také málo na ráně. Přišel-li pan inspektor nebo pan děkan, nemusil se pan učitel ani pan farář bát, že by na něj náhodou dal. Neuměltě Honza zhola ničeho. S bídou se podepsal a čtení mu šlo jako psovi pastva.

Zato však nikdo, ani ten nejlepší tesař neudělal takovou psí boudu a tak důkladnou posadu na králíky, nikdo neuměl tak usídlit holuby a vybrat roj, který panu učiteli uletěl a v lese v dutém buku mezi nebem a zemí se usadil. S kravami uměl jezdit, jako panský kočí s kočárovými koňmi; stoje na voze, řídil je pouhým zatočením biče a otočil žebříňákem, jak se říká, na čtyráku.

(Pokračování.)

J. M. SÁZAVSKÝ:

Babička.

Babička je churava,
hlavičku má bílou zcela,
ač by ráda běhala,
nemůže ni do kostela.

Kostelík je na vršku,
z daleka zří jeho vížku —
povzdechne si, otevře
svoji nejmilejší knížku.

Je to starý „Nebeklíč“,
je to pravý klíč do ráje,
babička si čítá v něm
a zas klidná, veselá je.

Oči ještě slouží jí,
skel jí není zapotřebí,
babička se potěší
a je chvíli jako v nebi.

Nebeklíč jí pokladem,
s úctou vždy ho otevírá —
ale větší v srdci tvém,
babičko, je tvoje víra!

Vánoční besídka.

Řed uánocemi.

To bych si od Ježíška přál,
aby mi a e r o p l á n dal,
jenž tři metry jest dlouhý
a sám letí.
Ó, to by byla jízda,
drahé děti!

A krásnou knihu,
na níž hřbet je z kůže
a kterou sotva chlap
zdvihnouti může!
Tak aby kniha tlustá byla,
že celý rok by vystačila!

Mně srdéčko
nesměle v prsou bije, —
rád měl bych v o j s k o,
celé kumpanie,
A přál bych si,
když rázně komandují,
ať vojáci
si pěkně vykračují!

A z v í ř á t k a v ohradě
kéž bych měl!
Když zavelím však,
to bych u nich chtěl:
Byste mi
takové jen dravce dali,
co tlamu svou
by sami otvírali!

A když mi chcete naděliti,
též koně tak rád chtěl bych míti
a kolo, hry
a zlaté hodinky
a pěkný klavír —
od své maminky.
To není mnoho.
Moje přáníčko
buď skromné letos.
Je to maličko. — —

Cyril_Berka.

Vánoce.

Přiletěly Vánoce,
nesou radost dětem,
vzpomínka na jesličky
letí celým světem.

Okna září do kraje,
koledou zní víska,
jako z cukru bělá se
chatek stříška nízká.

U stromečku tulí se
drobotina v plese,
tóny trubky pastýřské
tratí se kdes v lese.

Na obloze blikají
hvězdy lampy věčné,
celý vesmír hlásá dnes
vzpomínky jen vděčné.

Ráno, když se velebně
zvony rozhlaholí,
sladká píseň vánoční
zazní do okolí.

Ó, vy krásné Vánoce,
svátky nad vše milé,
vykouzlíte v duši vždy
pohádkové chvíle.

Edv. Elpl.

Vánoce.

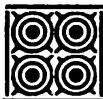
Když nás slunce opustilo,
v 'dálné kraje ptáček lét',
když se nebes modro skrylo
a pod sněhem zmizel květ:
Tenkrát Bůh se rozpomíná
ve své lásce hluboce,
posílá nám svého Syna —
Vánoce, ó Vánoce!

Jako mrtva leží země
pod sněhovým příkrovem,
s oblaků se sype jemně
sněhu spousta každým dnem.
Vichr bouří, sněhem zmítá
ve závějích divoce,
ale nebes zář už svítá —
Vánoce, ó Vánoce!

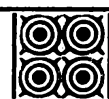
Zvony náhle slavně znějí
do vsí, polí, do lesa,
slavncu září na zem lejí
otevřená nebesa.
Andělé, slyš, krásně pějí,
duch se vznášá vysoce,
pokoj lidem přinášejí
Vánoce, ó Vánoce.

Pohádka té dlouhé zimy,
sladká doba vánoční,
žehnána buď blaženými,
svatá chvíle půlnoční,
z čistého kdy klína Panny
vzešlo spásy ovoce,
života plod požehnaný —
Vánoce, ó Vánoce!

J. M. Dědinský.

OKÉNKA DO ŽIVOTA.

Spisovatel Josef Vévoda oslavil dne 1. listopadu t. r. své šedesátiny. Narodil se r. 1864 v Rýmařově u Vyškova, r. 1887 byl vysvěcen na kněze a působil později jako profesor českého gymnasia v Olomouci. Nyní žije na odpočinku ve Vyškově. Psal básně, povídky i články literární a národopisné, hlavní svou práci však věnoval obrázkovému a zábavně poučnému časopisu „Náš Domov“. Založil jej již r. 1892 a rediguje jej dosud. Prof. Vévoda zaslouží, aby jeho jubilea vzpomněla i naše mládež. Již před lety psal pro ni básně „Pro dětské hlavičky“ a dosud přispívá ochotně také do našeho „Anděla Strážného“, hlavně legendami a povídkami ze života oblíbených našich světců. Máme právě připravenou do tisku jeho novou povídku o sv. Prokopu.

Na besedě. Pod tímto názvem vyjde před vánoce v Knihovně mládeže nákladem Občanské tiskárny v Brně větší sbírka povídek z pera známé naší spisovatelky Marie Alfonsy. Povídky hodí se dobře pro menší i dospělou mládež a budou vítány zvláště v dětských besídkách, kde bude možno z nich předčítati. Připravte si objednávky již nyní. Cena bude jistě mírná.

Příhody barona Prášila. Vyšly již 4 sešity této kratochvilné knihy, jež s Robinsonem patří k nejznámějším knihám světové literatury. Toto prvé opravdu české a umělecky zpracované vydání vyjde úplně ještě před vánoce u nakladatele Jos. Hladkého na Král. Vinohra-

dech za 10 Kč, váz. 15 Kč. Můžete si je objednat také v knihkupectví Občanské tiskárny v Brně. Hodí se dobře také za dárek vánoční nebo novoroční.

Věrnost psa. Ve známé legendě o sv. Gerasimovi vypravuje se o lvu, který doprovázel světce při každém kroku a po jeho smrti nehnul se od hrobu a žalem nepřijal žádné potravy, ale jen bolestně vyl, až zhynul hladem... Podobný případ z nejnovější doby zaznamenaly noviny: V Novém Hradci Králové zemřel legionář Drahý, který si choval policejního vlčáka. Jakmile legionář onemocněl, pes nehnul se od jeho lůžka, přestal žrát a nechtěl nikoho ani pustit k nemocnému. Po smrti celé tři dny se nehnul od rakve. Pohřeb bylo možno vykonati jen tím, že zvíře násilím odstranili. Den po pohřbu však se pes ztratil a byl nalezen v díře, vyhrabané na hrobě zemřelého, 60 cm hluboké... Nežere však a chřadne, takže brzy asi zhyne steskem po svém pánu...

Jak dlouho žijí zvířata. Podle přírodopytčů dosáhne nejdelšího věku ze živočichů krokodil, a to až 250 let. Slon prý dožije věku 150—200 let, želva 150, kapr 100 až 150, orel, krkavec a labuť 100, lev 60, velbloud 50, štika 40, jelen 30, osel 25—30, kuň 25, vlk, vůl a liška 20, kočka 18, pes 15—25, slepice 10, králík 8 a zajíc 7 let. Mouchy žijí, jak známo, jen několik dnů, jepice jen několik hodin, některé drobné mušky dokonce jen několik minut.

Pomozte sirotkům! Sirotčinec Útulek sv. Josefa na Král. Vínohradech vydal svým nákladem krásný kalendář o 180 stranách ušlechtilé četby a s pěknými obrázky. Kalendář jest zdrojem výživy 130 českých sirotků, které tento ústav vychovává. Ačkoliv ústav již velký náklad kalendářů rozprodal, přece jen ještě

jest jich 2000 kusů nerozprodáných na skladě. Doporučujeme našemu čtenářstvu vřele tuto knihu, neboť její zakoupením zmúrníte starost tohoto blahodárného ústavu. Též prosí Útulek v kruté době drahoty o sebe menší příspěvek, obnošené šatstvo, prádlo, obuv, potraviny a podobné.

Z NAŠEHO MLADÉHO SVĚTA.

Sněžné hvězdičky.

Pomalů klesají hvězdičky sněžné,
dopadnou — zmrzájí — v kvítečky něžné,
v kvítečky zimy, v kvítečky jasu,
radují, pyšní se na tu svou krásu.

Zasvitne slunéčko, paprsky bleskne,
na místo hvězdiček kapka se leskne,
kapka to vody, však jak ta září
barevným diamem slunéčku v tváři!

Slunéčko zapadne, krutý mráz pálí,
v celičké okolí mlha se halí —
na okně kapička ve mdlém již třpytu,
mění se v rostlinu v divokém rytu.

Přečká jen jednu noc v té milé kráse,
slunko když vyskočí, mění se zase,
vznese se k nebesům v podobě páry,
neví, zda nechystá sobě tam máry — —

Ant. Jero, Židenice.

PŘÁTELSKÉ HOVORY.

Správně píšeš, Zdeňku z K.: „Uznávám, že nejlepším dárkem k svátku nebo k vánocím je dobrá kniha, ale...“ Ano, všechno má své „ale“. A Ty jich máš hned několik. Nevíš si především rady, jakou knihu bys měl vybrat. Tolik se jich nabízí. Jedna má pěkné barevné obrázky, jiná zase lákavý titul a mnohoslibnou obálku, jiná je vkusně vázaná... , kterou tedy? Radím Ti upřímně, aby ses při kupování knih nedal vésti jen titulem, obálkou a zevnější výpravou, vazbou a pod. Podívej se vždy především na jméno spisovatele knihy, po případě i nakladatele. A nevyznáš-li se v tom dosud, poraď se s nějakým zkušeným člověkem nebo si dopiš na naši redakci o radu.

A jiné Té „ale“: všechny knihy jsou tak drahé... Není pravda, že všechny: lze dosud dostat některé knihy tištěné před válkou, a ty jsou poměrně laciné. A nové knihy? I mezi nimi najdeš dosti takových, které jsou Ti svou cenou jistě přístupny. Ostatně nářky na drahotu knih bývají nejčastěji výmluvou takových lidí, kteří jich nechtějí kupovat, a k těm Ty

přece nepatříš! Proto si šetři již teď, neutrácej peněz za pamlsky a zbytečnosti, a k vánocím budeš moci udělati radost mamince pěknou knihou!

A ostatní naši čtenáři také! Radostné svátky vánoční všem přeje Váš redaktor.

*

Ke vzájemnému dopisování, jak jsem tu o něm hovořil ve 2. čísle „A. Str.“, přihlásili se zatím tito tři odběratelé:

1. Jan Římovský, žák III. měšť. z Jaroměřic u Mor. Budějovic, chtěl by si dopisovati s Brnem nebo Prahou. Zajímá se o sbírku známek a spisovatelů.

2. Karel Růžička, žák III. měšť. v Jaroměřicích u Mor. Budějovic: stejně jako předešlý.

3. Miloslav Uhlík, žák V. třídy obecné školy „Daliborky“, Hořice, Husova tř. 1076, Čechy, chtěl by si dopisovati s Brnem. Zajímá se o četbu dějepisných knih a také z válek. Sbírá též známky a účenky.

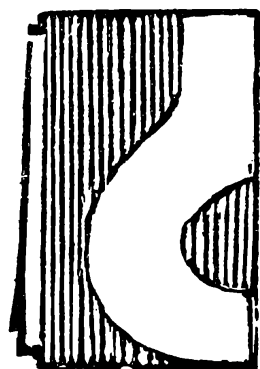

KOUTEK PRO RUČNÍ PRÁCE.

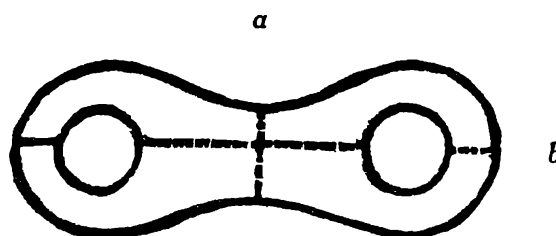
Milé děti! Jest advent — doba přípravy na výroční památku příchodu Páně na tento svět. Je to příprava na svátky vánoční, ovšem příprava duchovní, která spočívá v kajícnosti a vroucí touze po Spasiteli. Ale které pak dítě při vzpomínce na svátky vánoční nevzpomene zároveň na Štědrý den, den to svatých radostí! Básník Erben napsal: „Hoj, ty Štědrý večere, tajemný ty svátku, cože komu dobrého neseš na památku!“ Těšíte se již na ty dárky, které vám na památku štědrosti Boha Otce — byl k nám tak štědrý, že nám dal jediného Syna Svého! — přichystají milující rodičové a zvláště se těšíte na ozdobený, zářící vánoční stromeček. A jistě si přejete, aby váš stromeček byl co nejpěknější, co nejlépe ozdoben! I rodičové vaši by vám toho ze srdce přáli. Ale tak mnohý tatínek a maminka musí počítat s každou korunou, musí se starat, aby vám napřed opatřili věci potřebnější. Nuže, opatřte si ozdoby na vánoční stromeček samy s nepatrným vydáním! A k tomu chei vám dnes dáti návod. Hned nyní v adventě dejme se do práce a zatím co budeme připravovatí svou duši, aby se v ní mohl o svátcích vánočních Spasitel duchovně zroditi, připravme si také ozdoby na náš vánoční stromeček!

Řetěz osmičkový.

Použijeme barevného papíru: dvě neb i více barev. Nejprve rozřežeme papír na obdélníky 4 cm široké a 8 cm dlouhé; pak každý obdélník složíme v čtvermo a nakreslíme si čtvrtinu osmičky dle obrázku 1.:

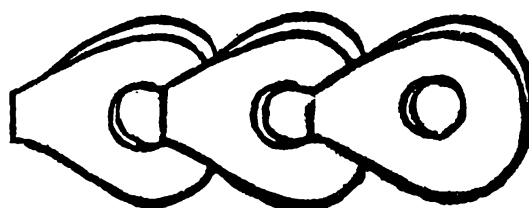
obr. 1.

obr. 2.

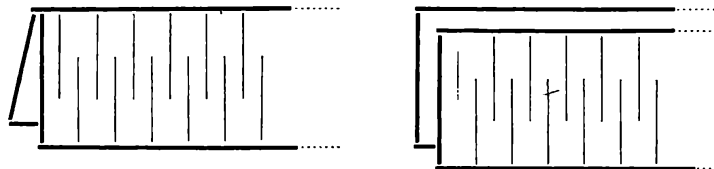
Vyčárkované odstříháme a co nám zbude, rozevřeme; objeví se nám osmička:

Tak vystříháme všechny obdélníky, načež budeme jednu osmičku navlékatí do druhé (střídající barvy) takto: Jednu osmičku přehneme dle vytečkované čáry a), druhou dle vytečkované čáry b); tuto pak vsuneme do vystříženého otvoru první osmičky, rozevřeme a přehneme dle čáry a); na to spojíme třetí atd., takže povstane řetěz:

Řetězy nastříhané.

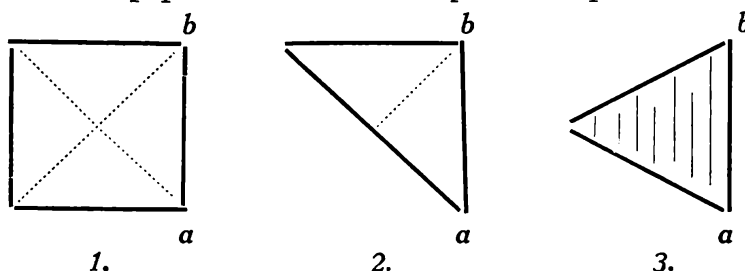
Barevný papír nastříháme na pásy 3–5 cm šířky, pásy slepíme, až dostaneme délku pásu dle přání. Na to pásy přeložíme podle délky buď dvojmo nebo čtvermo. Pak nastříháme něco přes polovinu přeložený pás rovnoběžně se šířkou střídavě s jedné a s druhé strany po celé délce:

Složený pás opět rozložíme a poněkud roztáhneme, čímž povstane řetěz, kterým ozdobíme vánoční stromeček.

Košíček závěsný.

Čtverec barevného papíru složí se čtvermo podle uhlopříček:

Trojúhelník takto vzniklý stříháme rovnoběžně se základnou (a b) střídavě s jedné a druhé strany až k vrcholu (dle obr. 3.). Na to rozložíme nastříhaný trojúhelník opět do původního čtverce, střed obtěžkáme nějakou cukrovinkou, vždy dva protější rohy spojíme a zavěšíme na niť; košíček se tak protáhne a zavěsí na větvíčku vánočního stromku.

Jemnějšího košíčku docílíme, složíme-li čtverec na osminu, tedy přeložíme-li ještě jedenkrát trojúhelník obrázku 3. Nastříhnuté děje se stejně jako při předešlém rovnoběžně se základnou (a b). Podobně i rozložení a zavěšení.

Klícka.

Vystříháme dva stejně veliké košíčky, jak jsme je právě dělali. Když rozložíme nastříhané košíčky do čtverce, tu okraje jednoho natřeme lepidlem a druhý přiložíme, aby se okrajem na první přilepil. Na střed jednoho čtverce připevníme niť k zavěšení a střed druhého obtížíme cukrovím — a klícka je hotova.

Tolik pro letošní rok, abyste si, milé děti, pěkně ozdobily vánoční stromeček. Nezapomeňte si však též ozdobiti duši, aby se Ježíškovi líbila! Radostné a požehnané svátky vánoční přeje vám všem
strýc Vojtěch.

ZÁBAVNÝ KOUTEK.

Hrdina. Osmiletý klučík vytáhl topičího se kamaráda, který se probořil na ledě. Diváci ho chválili za jeho srdnatost. „To je hezké od tebe, ty malý hrdino,“ pravil kdosi z diváků, „je vidět, že máš srdce!“ — „Co pak jsem ho mohl nechat utopit?“ ozval se klučík. „Vždyť má moje brusle na nohou!

Ze školy. Profesor dějepisu se táže: „Jaké vlasy měli staří Římané?“ — Žák: „Šedivé, pane profesore!“

Skrývačka.

Kde se skryla Popeluška z pohádky?

12. Přesmyčky.

V. Charvatová — p. Dostálovi, kalechetovi.

1. Drahý lev. $\acute{y} = e$
2. Dorota H. $\acute{s} = o$

13. Záměnka.

Brejc Stáňa, student.

S „r“ bývá z rána,
s „v“ píchne a je rána.

14. Vsuvka.

Fr. Jordán, Hodonín.

Vojínů to jakás kupa
obstoupili zvratně město,
vrcholí hned v Krkonoších,
hádkankáři milý věz to.

15. Číselka.

Panu Jordánovi věnuje Fr. Čapka,
Lanštorf.

Když jistý 65324 překročil
řeku 123456, tenkrát jste
nebyl na světě, pane 123456 že?

16. Výpustka.

Jarka z Přestavlk.

Ona je ti drahá jako ruka pravá,
když z ní písmeno vypustíš, hned
divé zvíře obdržíš.

17. Tajenka.

Kolářik, Břest.

Václav Erben
Oskolská Helena
Malát Břetislav
Kalvodová Olga
Malina Drahoslav
Přibická Libuše

18. Číselka.

Rafai Josef, Král. Pole.

123454 řeka
23454 župa na Slovensku
3454 osada známá ze svět. vojny
4543 bojovník.

19. Rebusy.

Ig. Janovský, Břest.

20. Záhada (ván.).

„Nosislavskému pokušitel“ Fr. Kolářik.

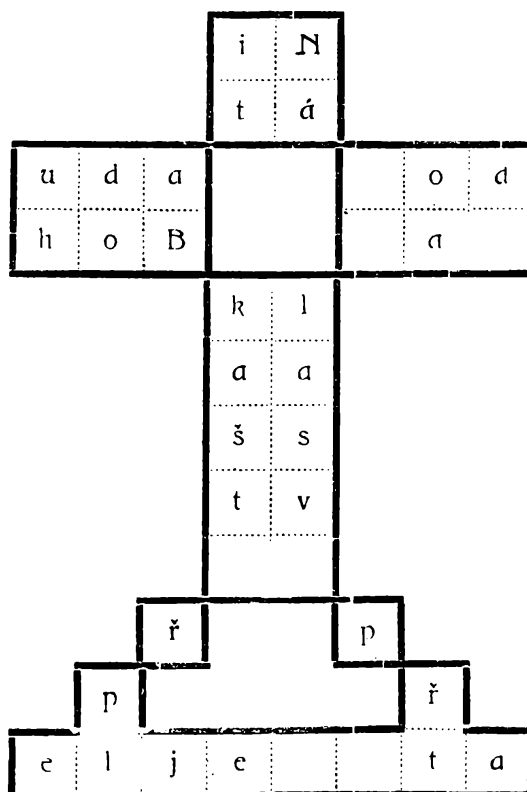
$$\frac{()}{2} + \frac{\cdot}{2} + \frac{\dot{;}}{1} + \frac{\dot{;}}{6}$$

$$\frac{!}{4} + \frac{\dot{;}}{4} + \frac{”}{2} + \frac{?}{3}$$

$$\frac{?}{5} + \frac{\cdot}{2} + \frac{\dot{;}}{3} + \frac{\dot{;}}{2}$$

21. Král. procházka.

L. Katolický, Křenářov.

Listárna hádanek:

Vyplácejte správně dopisy (1 Kč) a ne (50 h). — Při zasilání rozluštění není třeba opisovati celé tajenky, stačí udati pouze číslo. — Mnoho zdaru v turnaji. — Veselé Vánoční svátky přeje Všem přátelům „A. S.“ pořadatel.

Pilní luštitelé hádanek,

kteří zašlou své rozluštění do 15. pros. 1924 a budou vylosováni, obdrží za odměnu pěknou knihu. V seznamu luštitelů budou označeni hvězdičkou. Do slosování budou pojati jen ti, kteří rozluští správně aspoň polovici hádanek. Rozluštění i návrhy nových hádanek posílejte na adresu pořadatele hádanek:
VÁCLAV MAHOVSKÝ V NOSISLAVI Č. 188, MORAVA.

Novinka!

Novinka!

Přemýšleli jste již, čím způsobíte svému dítěti radost k sv. Mikuláši a k Ježíšku? Nejvhodnějším dárkem pro děti jest cenná kniha a tou je sbírka rozkošných dětských povídek od naší spisovatelky *Marie Alfonsy*:

NA BESEDĚ

Právě vyšla v pěkné úpravě a s četnými
Stran 220.   ilustracemi.   Cena 10 K.

Objednávku nám předepište ihned, abychom ji včas mohli vyřídit.

Nakladatelství

Občanská tiskárna,

Brno, Starobrněnská ulice číslo 19/21.

OBSAH

Jana Hůrková: Vrabčí Vánoce. — Jana Virauská: Vánoční. (Báseň.) — Karel J. Zákoucký: O Malčkově a o černém vepři. — V. Svatoňor: Betlemská zahrada. (Báseň.) — J. Milota: Káče-Všetečka. — Vl. Javořícká: Honza-orangutan. — J. M. Sázavský: Babička (Báseň.) — Vánoční besídka. — Okénka do života. — Z našeho mladého světa. — Přátelské hovory. — Koutek pro ruční práce — Zábavný koutek. — Skrývačka

---

Za obsah odpovídá Emanuel Masák.

Vydává svým tiskem a nákladem Občanská tiskárna, sp. s r. o. v Brně.

Vychází prvního každého měsíce vyjma červenec a srpen.

Předplatné na Anděla Strážného celoročně 9 Kč, jednotlivá čísla po Kč 1-30.

Rukopisy zasílají se redakci do Brna, Starobrněnská ul. 19-21.

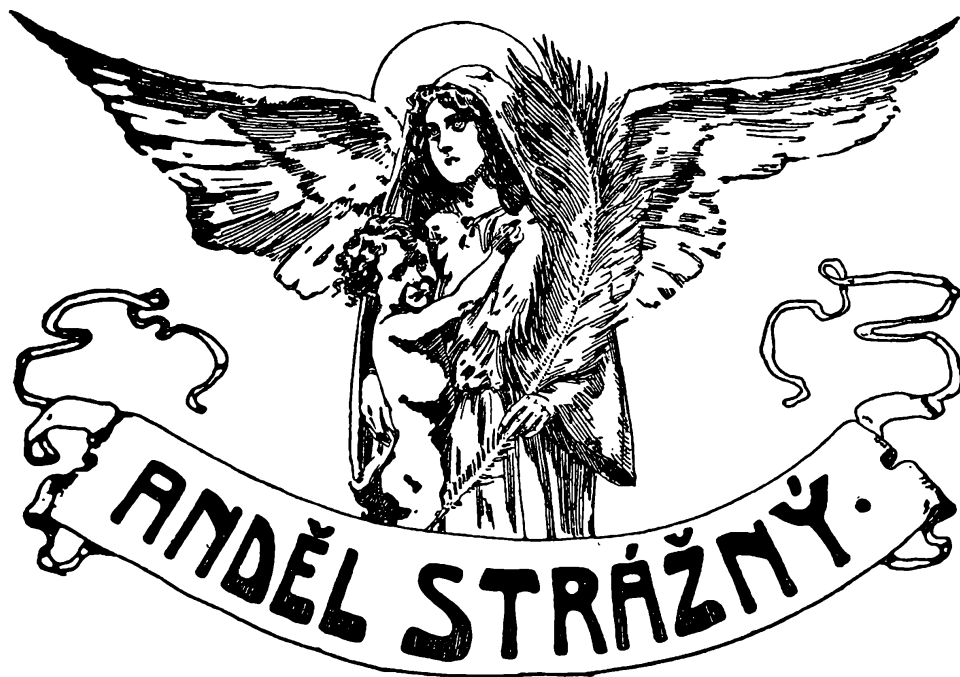
Rozluštění hádanek z 3. čísla zaslali:

Baldov Dolní: Mar. Zalabová (7), **Bedřichovice:** Al. Kepák (11). **Bělá Stará:** Fr. Myška (9), Zd. Kosárek (9). **Bezděkov:** H. Hýbner (12). **Bezuchov:** Mar. Kučerková (3) L. Zbořiláková (2). **Bohonice:** Jan Pospíšil (8). **Bohumín:** Lyd. a Ferd. Píro* (13) **Bohuňovice:** Václav Frank (8), Pavlík (7). **Brno:** Věra Šlemrová* (10), Ger. Kosík (5) Věra Pištělková (8), Gartnerová M. (10). **Brno-Julianov:** Drah. Vaňková (8). **Boskovice:** An. Traplava (9). **Břest:** Ig. Janovský* (11). **Cvrčovice:** Žof. Vejvodová (12). **Čechy na Hané:** Ad. Štastný (11). **Drnovice:** Jan Hrubý (10), Jos. Teuchner (10). **Frenštá p. R.:** Boh. Štefek (10), Al. Šobora (6). **Hodějice:** Lad. Dofek (8). **Hodonín:** Frant Jordán* (11). Srdečný pozdrav! **Holubice:** Josef Pindryč (13). **Hrabůvka:** Er. Mašek (8), V. Hrabovský (8). **Hradec Králové:** Věra Charvátová (9). **Hradčovice:** Jos. Burán (9). **Hrotovice:** M. Matoušková (8). **Chvalikovice:** J. Nosek (8). **Ivanovice:** Jan Vychodil (7). **Jančí:** A. Feglarová (7), Her. Pretschová (7). **Jevíčko:** Jos. Keprt (10). **Kladná:** Hedv. Boráňová (7). **Kobelnice:** A. Poláčková (9), Old. Beniš (11), Pecl Jan (11), J. Vojta (13) **Kochanov:** Boh. Pešek (10). **Kroměříž:** Her. Zapletalová (9), Lad. Janoušek (5), Jar. Hynek (10), Batušek Jar. (9), Jos. Švagera (10). **Křížanovice:** Fr. Přerovský* (11). **Kunštát:** Kl. Bochořák (9). **Kuřim:** Al. Fürst (11). **Kvítkovice:** Jar. Gíbl (11). **Lichnov:** Voj. Pustějovský (9), Alb. Rek* (13). **Lipník:** Fr. Svoboda (11). **Lhotka:** M. Pijáčková (6). **Lysice:** Rud. Kubíček (9). **Maloměřice:** V. Mikulášek (9). **Mohelnice:** Mar. Křížová (12). **Mouřinov:** Leop. Buriánová (10). **Náměšť n. Osl.:** Em. Kolačný (0), Kar. Poledna (9), Mil. Vaníčková (8), B. Braunová (10), Zd. Hubatková (10), M. Stloukalová* (10). **Napajedla:** Ludv. Vlachymská (10). **Nosálovice:** Jar. Beneš (9). **Nosislav:** V. Hotový (11). „Nosislavský Pokušitel“* (12). **Nová Ves:** J. Kárník (8), Fr. Blahuš (7), Vařecha Fr. (1). **Nová Huť:** Boh. Vosyka (7). **Nové Černovice:** Lad. Bouška (10), Arn. Říha (10). **Olešinky:** Petr Kos (4). **Opava:** Fr. Vlček* (9), Al. Kupka (8), Zd. Veselý (9). **Petrov:** Jan Krša (12), An. Zúbková (8). **Podlesí:** Jiř. Zábranský (10). **Police:** Ludv. Hlavatý (12). **Praha:** Ed. Studnička (10). **Protivanov:** V. Kopecký (12). **Přerov:** Mil. Hrochová (6), Zd. Mildschuhová (9), Vrat. Trkan (7). **Přestavky:** Fil. Lízalová (7), Anđ. Štastná (7), Jarka Pazderová (7), A. Dašková* (11), Mar. Macháčková (9). **Radešínská Svr.:** Chroust* (10). **Radňovice:** Fr. Dvořák (10), Fr. Padalík (10). **Sokolnice:** Neshyba Č. (10). **Stavenice:** B. Stibor (11). **Střebenice:** Petr Chvátal (7). **Tlumačov:** A. Gazdoš* (11). **Třebíč:** M. Weignerová (8). **Uh. Ostroh:** Kar. Kříž (7). **Znorovy:** Věra Červená* (11), Fr. Holubová (11). **Židenice:** Mil. Kubátová (7), Lad. Richter (8), Boh. Vašíček (8), Rud. Soukup (8). **Náměšť n. Osl.:** Boh. Holas (6).

Rozluštění hádanek „Vánočního turnaje“ zaslali:

Brno: Fr. Kratochvíl* (17), Jul. Chvojková (9), Bruno Hyčka (9), Otýpka Kar.* (20). **Břest:** Fr. Kolářik* (19), Ig. Janovský (16). **Březolupy:** Jos. Lysoněk (7). **Budějovice Mor.:** Bláža Kleplová (10). **Cvrčovice:** Žof. Vejvodová (12). **Čechy na Hané:** Ad. Štastný (11). **Hodonín:** Fr. Jordán (16), J. Michálek (15). **Hrabůvka:** Er. Mašek (11). **Hradec Král.:** V. Charvátová (15), Jiřa Skraňková* (19). **Hrotovice:** J. Felbingerová (13). **Chvalikovice:** J. Nosek (16). **Jablonec:** Fr. Sobotka* (10). **Jaroměř:** Fr. Hencl (13). **Jaroměřice:** Mir. Buršík (13). **Jevíčko:** Fr. Valen'a (11). **Julianov:** Drah. Vaňková (13). **Kobelnice:** Pecl Jan* (17), A. Poláčková (11). **Krásná Hora:** Fr. Petaš (16), J. Setíkovský (16), M. Máchová* (18), Jana Michálková (16). **Kroměříž:** Herma Zapletalová* (14), Jar. Batušek (14), Jos. Filípek (14), Ant. Svoboda (11). **Křenárov:** Lad. Katolický (14). **Malé Kunčice:** Jos. Garba (15). **Kunštát:** Kl. Bochořák (11). **Kvítkovice:** K. Gíbl (15). **Letovice:** Józsa Pochopová (12), Lid. Krejčová (12), Bož. Tomanová* (12). **Lhotka:** M. Pijáčková (7). **Lichnov:** Alb. Rek (17). **Lipník:** Fr. Svoboda (20). **Líšeň:** A. Mazlová (13), Fr. Tumová (11), Mar. Šmídová (12). **Lukov:** Hela Seilernová (16). **Marefi:** M. Stuchlíková (14). **Myslibořice:** Multuš* (16). **Mouřinov:** Leop. Buriánová* (13). **Nahašovice:** Fr. Zmeškal (17). **Náměšť n. Osl.:** B. Holas (10), K. Poledna (17), Mil. Vaníčková (13). **Němčice u Ivančic:** Al. Geidlová (11), Anežka Čedová* (11), Jelínková Zd. (11), Kozová M. (11), Řeřuchová A. (11). **Nosislav:** V. Hotový* (15), „Nosislavský Pokušitel“ (19). **Nová Ves:** J. Kárník (14). **Opava:** Zd. Veselý (16), Al. Kupka (16), Fr. Vlček (14). **Ostrovačice:** Jar. Kvarda (1). **Osyky:** Ant. Beneš (10). **Podolí:** Eug. Drlík (8). **Police:** Fr. Hlavatý* (20). **Popůvky:** Míra Doležal (12). **Praha:** Míra Klapka (11). **Přerov:** Mil. Hrochová* (15), Štastný Nový rok! Trkan Vrat. (11). **Radešínská Svr.:** Ant. Chroust (16). **Ratinov:** Fr. Bosák (14). **Střebenice:** Petr Chvátal* (12). **Tlumačov:** A. Gazdoš (15). **Troubsko:** M. Procházková (14). **Třebíč:** St. Čecháček* (14), M. Weignerová (13). **Uherský Ostroh:** K. Kříž (14). **Újezd:** Č. Neshyba* (16). **Vitkovice:** Adéla Líbová (13). **Vítochov:** Fr. Šejnochová (10). **Znorovy:** Věra Červená* (16), Šetulová M. (13). **Žabovřesky:** Milosl. Kubátová* (13).

Listárna hádanek: Všem nedočkavým. Hádanek budou postupně všechny otištěny, najednou nemožno! Všem, kdož mi přáli k Vánocím, srdečný dík! Pozdrav! Veselý a šťastný Nový rok 1925! přeje všem přátelům „A. S.“ **po řadatel.**

ČASOPIS PRO KŘESŤANSKOU MLÁDEŽ.

ROČ. XLIV.

1924—25.

ČÍSLO 5.

JOS. VÉVODA:

Jak sv. Prokop zkontil čerty na Sázavě.

Hustým lesem po pravém břehu řeky Sázavy ubírá se zvolna vysoký muž v tmavém hábitě mnišském. Bedra má přepásána bílým sukovitým provazcem, bosé nohy mu chrání před poraněním hrubé opánky, připevněné k nohám řeménky, pravou rukou opírá se o poutnickou hůl, zakončenou malým křížkem. Hlava jeho přikryta kapucí hábitu, z níž vyhlíží vážný obličej muže asi čtyřicátníka, vroubený dlouhými, černými vousy.

Ranní slunce prozařuje vždy jasněji korunami stromů dosud bezlistých a zaplašuje šero hvozdů, takže oko chodcovo utkvívá teď co chvílka se zálibou na některém z těch prvních poslů blízkého jara, u jeho nohou tu na hloučku sněženek nebo bledulí, tam zase podlések a sasanečků a petrklíčů.

Zvonivý smích probuzených kosů, švitoření sýkorek, modřinek a jiných drobných opeřenců ozývá se z křovin i v korunách stromů vždy živěji.

Chodec se zastavuje a hovoří sám k sobě:

„Chvalte Hospodina všichni tvorové jeho, neboť dobrý jest. Otevírá ruku svou a naplňuje všelikého živočicha požehnáním!“

A jde opět dále, bedlivě si všimá je půdy, po níž kráčí. Místy musí se prodírat houštinou, obcházeti balvany porostlé mechem, mnohdy i sekerou, již má za pasem, prosekávati si cestu trním a hlozím.

Zvolna sklání se hvozd do údolí. Chodec se zastavil. Mezi mechem a napadlým suchým listím vine se jako had nepatrný pramének čisté

vody. Chodec se sehnul, nabral jí trochu do dlaně a okusil. Byla chutná a čerstvá.

„Bohu díky! Ta vychází jistě z nějaké studánky. Tu vyhledám!“ pravil potěšen a dal se směrem, odkud pramének přicházel.

Nemýlil se. Stanulť po chvíli před houštinou, z níž vyčnívala divoká skaliska, a když se prodral až k nim, viděl vedle skály malou studánku, z níž pramének vytékal, a ve skále rozevírala se před ním vysoká sluj, jejíž vchod byl zarostlý křovím.

„Budiž Bohu chvála, že mě vedl v tato místa. Jsem, jak se zdá, u cíle.“

Po štěrku, jenž byl před slují nahromaděn, vystoupil až ke vchodu do sluje, rozhrnul křoviska a vešel dovnitř.

Sluj byla prostranná, suchá a vysoká, vzadu pak úplně temná. Kusy balvanů byly rozházeny po její podlaze.

Na jeden z nich poutník poklekl, složil ruce na holi s křížkem a zvučným hlasem jal se blahořečiti Bohu:

„Chvalte Hospodina všichni národové, chvalte jej všechna pokolení země! Neboť utvrzeno jest nad námi milosrdenství jeho, a pravda Hospodinova trvá až na věky!“

Potom vstal, rozhlédl se ještě jednou po jeskyni, požehnal ji křížem a pravil:

„Zde se usadím ve jménu Páně!“

Takto rozhodnut vyšel zvolna z jeskyně a dal se na zpáteční cestu, aby si sem donesl, čeho bude nutně potřebovat v této své budoucí poustevně.

Sotvaže zmizel v lese, podivný ruch nastal pojednou v jeskyni. Z temného pozadí jejího počaly se vynořovat černé postavy, jejichž oči blýskaly jakýmsi příšerným svitem jako oči baziliščí. Byla to smečka čertů, která měla zde v jeskyni svou skrýš. Seskupili se poblíž otvoru sluje v hlouček a jeden z nich, patrně nejčelnější, spustil:

„Slyšeli jste, co se na nás chystá? S křížem přišel na nás, s tím proklatým znamením naší porážky, jímž byla zlomena naše moc nad člověkem. Kdo je ten vetřelec, jenž se odvažuje v tato místa, jimž se všichni se strachem už zdaleka vyhýbají?“

„Já ho znám dobře,“ ozval se jeden z hloučku, „jsem v této zemi již dávno jako doma. Je to syn bohatého zemana z Chotouně, z dědiny nevalně odtud vzdálené. Jmenuje se Prokop a je knězem Kristovým. Je to muž velice vzdělaný, odchovanec slovanských kněží na Vyšehradě, které tam usadil Metoděj, starší z těch dvou námi tak nenáviděných bratří soluňských, kteří nám vyrvali tisíce a tisíce duší v této zemi a v okolních krajinách slovanských. Ke značným vědomostem Prokopovým druží se také bezúhonnost jeho života, kterou osvědčil ve službě Kristově a v níž se zdokonalil v ústraní klášterním na úpatí hory Saboru u Nitry. V tuhé kázni řeholní, v nočním bdění, postech, modlitbách a rozjímáních cvičil se řadu let. a teď chce své posvěcení dovršit v úplné odloučenosti od světa v této pusté lesní samotě.“

„Dost,“ přerušil ho první z čertů. „Co jsme slyšeli, stačí. Je jisto, že budeme v něm mít nového nepřítele, jehož nesmíme podceňovat. Usadí-li se zde skutečně a bude-li živ životem světce, nezůstane dlouho

světu utajen. Jeho příklad přivábí druhé, že se stanou jeho žáky, budou ho následovati, lidé se sem pohnou a první následek toho všeho bude, že zde povstane nový chrám ku počtě Boha, proti němuž bojujeme již tisíce let, poněvadž nás od sebe zavrhl a na věky ztratil.

Vedle chrámu vybudují potom i klášter, a kolik bude v něm mnichů, tolik nových našich nepřátel, a po naší moci v tomto kraji bude navždy veta. Znam to ze zkušenosti, jak to obyčejně chodívá.

Před osmi sty roky bylo mně svěřeno hájiti s četnými druhy naše panství nad Egyptem a okolními krajinami. A kdo zlomil tam naši vládu nad zaslepeným lidem pohanským? Syn bohatých rodičů z nepatrné vesnice egyptské, Antonín z Komy. Místo aby užíval svých hojných statků, které zdědil po rodičích, rozdal je chudým a v nejkrásnějším věku dvaceti let odešel na poušť, vyhledával rady a poučení zbožných poustevníků, modlil se, rozjímal, postil, celé noci probděl obcuje s Bohem, umrtvoval své tělo, bídné skalní sluje byly mu bydlíštěm a kus ovčí kůže rouchem. Jen jeden jediný poustevník znal jeho úkryt, a přece i ten byl prozrazen, noví a noví stoupenci přicházeli k němu, volili si ho za vzor a za svého duchovního vůdce, neustávající ho prositi, aby sestoupil s nimi do roviny Thebaiské, aby mohli mu tam býti na blízku.

Svolil a zrobil si tam poustevnu, kolem ní stavěli si své chaty jeho učni, a za krátký čas povstala zde celá osada mnichů, čítající jich na tisíc. Antonín rozdělil je v družiny a předepsal jim pravidla společného života, veda je slovem i příkladem k dokonalosti.

Za nedlouho zatoužil však znovu po úplné samotě, a ustanovil jim představeného místo sebe, odebral se na poušť. Zde u skalnaté hory Kolzinu se usadil, byl však novými žáky zase vypátrán, a když se ho nechtěli spustiti, nařídil jim, aby si vystavěli opodál jeho poustevny chudé chatrče a žili jako on. Netrvalo dlouho a povstala tu druhá osada mnišská, která vzrostla na pět tisíc mužů. Zde dovršil Antonín skoro devadesát let života na poušti a stal se zakladatelem mnišského způsobu života, který podlamuje naši moc všude, kde se objeví.

Začátek byl učiněn a řada následovníků rostla úžasně. Makarius z Horního Egypta zřídil podobnou klášterní osadu na nilském ostrově v Tabenně, a když nestačila pojmouti všech, co se hlásili, vybuďoval ještě dalších sedm v krajině Thebské.

Rovněž tak Hilarión v Palestině a v Syrii, sám prožil padesát let v tuhé kázni řeholní.

Dílo těchto mužů, pro nás tak zhoubné, dovršil Basíl z Cesareje, jenž sebedmrtvením své tělo tak trýznil, že byl jen kost a kůže, podobaje se mrtvole. K řeholním předpisům svých předchůdců přidal ještě nařízení, aby mniši konali také práce tělesné, ale zároveň s nimi aby vzdělávali též svého ducha vědomostmi a svá srdce ušlechťovali i posvátným uměním.

A tím právě se stalo, že mniši basiliánští ovládli brzy celý východ, že nabyli vážnosti a důvěry i u vzdělanců, neboť lidstvo konec konců dychtí vždy a všude po cnom žádoucím ovoci se stromu vědění, po němž sáhla již jeho pramáti Eva v ráji.

A něčeho podobného obávám se i zde. Slyšeli jsme, že Prokop,

je muž dokonalého života a velikých vědomostí. Tím větším bude tedy pro nás nebezpečím. Musíme ho odstrašiti, aby se zde neusadil. O tom se ještě uradíme až večer. Teď však do práce! Beztoho jsme se dnes již až příliš omeškali.“

Sotva domluvil, proměnili se všichni v černý mrak, jenž vyrazil z jeskyně do výše, vznesl se nad lesy, ale již po chvílce roztrhl se na spoustu drobných mráček a ty se rozletěly na všechny strany.

(Dokončení.)

L. GROSSMANOVÁ-BRODSKÁ:

Chytrost nejsou žádné čáry.

Veselá příhoda.

Za mýtinou na pokraji lesa stála nevelká hájovna; bydlil tam hajný Rybák se ženou a se dvěma synky. V zimě i v létě stejně hezky zde bývalo, když na mýtině kvetly petrklíče, sasanky a mladé břízy svěží svou zeleň mísily do stínu vážných modřínů — tu okouzlovalo krásou okolí hájovny, která opět za zimy ve sněhu se krčíc podobala se pěknému obrázku z nějaké pohádky: zavátá, s okénky vystlanými mechem, v němž se červenaly jařabiny — ba, bylo útulno v tom malém bílém staveníčku, jehož obyvatelé byli skromní, spokojení lidé.

Oba hajného hoši, jedenáctiletý Petřík a devítiletý Jirka se zde narodili a nijak jim nebylo smutno na této lesní samotě. Nyní již oba byli školáky, docházejíce dolů do městečka, kdež arci zůstávali přes poledne, živíce se tím, co jim maminka přichystala do kabel; však dobře věděli, až domů přijdou, že v teplé troubě u kamen naleznou něco dobrého na zoubek.

Přes den kolem hájovny nebylo valně živo; bývala po většině doma pouze matka Rybáková, obstarávající domácnost i skrovné hospodářství. Hajný býval na pochůzkách po lesích a hoši ve škole.

Za to v neděli a v létě o prázdninách bývalo čiperných hošíků plné stavení. O starším Petříkovi říkala maminka, že je za půl Lucipera, tak byl neposedný a čilý jako rtuť. Sotva se maličký počal na nožky stavěti, již se domáhal otcovy ručnice a přál si s ní hrávat, čemu arci otec nepřipustil.

Ale čiperný klučík měl v sobě asi tu zelenou mysliveckou otcovu krev. Již nyní bylo u něho jisto, on že bude myslivcem; až vyroste, poprosí pantátu fořta, aby jej vzal za praktikanta a Petřík se stane po čase pánem, bude bydleti v pěkné myslivně, ozdobené v průčelí jeleními parohy. Potom se mu lépe povede a on si vezme rodiče k sobě; beztoho budou potom starší a tatínek se nebude musit i za noci plahočit hlídáním v lese.

To bylo všecko pěkné a prozrazovalo dobré srdéčko hochovo, prozatím však byl milý Petřík notný pudivítr a ani častý výprask ho neodradil od toho, aby se v nestřežené chvíli zmocnil otcovy ručnice.

Měl to arci přísně zakázáno, ale jaký by to byl synek hajného, aby neuměl zacházet s ručnicí?! Také sám od sebe se naučil střílet, ovšem jen ptačími broky, neboť hajný nikdy neopomenul ostré náboje pečlivě uschovat a ručnici nenabitou hodně vysoko věšel na stěnu.

Rána vyšla — a milé prasátko se položilo na zem.

Hajný Rybák kdysi při honbě ochránil majitele panství těžkého úrazu a uznalý pán mu za to daroval vlastní pěknou a drahou ručnici, které si hajný velice vážil, stále ji nyní nosil a starou zbraň pověsil ve světnici.

Nebylo nyní dne, aby Petřík nebyl zaprosil: „Tatínku, buďte tak dobrý, půjčte mně starou pušku.“

„I mlč, Petře a dej si zajítí takové choutky, to není hračka pro kluky jako ty jsi,“ namítal otec.

„Já dám pozor. Jenom si pohraji a zas ručnici pověším.“

„K čemu by to bylo?“

„Abych se naučil znát zbraň, až budu u pantáty fořta tím praktikantem,“ domlouval se hoch. „Vždyť není ta ručnice nabita. Já ji rozeberu, vyleštím, ušetřím vám práce, tatínku, a čas mně pěkně ujde, když dnes nemáme školu.“

Otec však nepovolil, naopak přísně nakázal synkovi, ať se ručnice nedotýká, a vyšel do lesa.

Petříkovi bylo do pláče. Měl dlouhou chvíli — byl sám doma. Maminka kamsi odešla a vzala Jirku sebou. A Petřík tolik rád by si pohráł s ručnicí! Ovšem, tatínek světlici uzamkl, ale nic nebylo snadnějšího nežli vléztí dovnitř oknem, stoupnouti na židli a ručnici sejmout se stěny. A zastřelit nějakého vrabce! Tohle by bylo něco!

Petřík dlouho neuvažoval, učinil, jak řekl, neboť ke své nemalé radosti našel také broky, o nichž věděl, kam je otec schovává. Opřel pušku o stěnu u okna, skrze něž se protáhl jako lasice; jsa venku, vytáhl i pušku a když se přesvědčil, že nikoho není na blízku, rychle nabil, naměřil do zástupu vrabců nedaleko poskakujících a spustil.

Arci netrefil, protože ani řádně nemířil, poplašení vrabci ulétli do jednoho, za to se milý „čarostřelec“ chytil za tvář, kam jej ručnice při výstřelu notně udeřila. Dopálený Petřík si umínil, že zkusí štěstí znovu, namíří tamhle do prkenného plotu, jen aby se přesvědčil, že posud dovede střílet, rychle nabil. Ale běda, nežli mohl poznovu namířit, zaslechl pronikavý hlásek bratra Jirky. Maminka přicházela. Ta nesmí uvidět Petříka s ručnicí. Vyplatila by jej na místě a pověděla by to otci a ten by také platil hotovými. — Ne, Petřík neměl chuti na dvojnásobný výprask; mrskl sebou do okna, kam prostrčil ručnici, pověsil zbraň na předešlé místo, a nežli se matka vrátila ze dvora, kde sypala koze trávy, byl Petřík opět v kuchyni a dělal jakoby se nic, pranic nestalo.

Jen kdyby maminka zase odešla a odemkla světlici, on by náboj ze staré ručnice vytáhl a nikdo by o jeho neposlušnosti nezvěděl.

Nesplnilo se Petříkovi toto jeho přání, neboť i otec právě přicházel dříve nežli jindy a s ním hajný se sousedního revíru, strýček Mudrych. Byl to bratr hajné Rybákové, která oba muže radostně vítala:

„Vítám tě pěkně, bratře! Dlouho jsme se již neviděli. A cože také můj muž tak brzo přichází?“

„Potkali jsme se na cestě, Baruško,“ odpovídal Mudrych, „právě jsem mířil k vám a tak se švagr se mnou vrátil.“

„Snad se u vás nic zlého nepříhodilo?“ řekla hajná.

„Chvála Bohu, nikoli. Ale vím, že má švagr Rybák dvě ručnice a tak si jdu jednu vypůjčit, nežli tu moji dám do správký.“

Rybák zatím přinesl ze světlice starou pušku a oba muži vyšli na dvorek.

„Dobře. Ale není nabita.“

Mudrych přiložil pušku k líci a jakoby žertem namířil na pašíka, který vesele chrochtaje po dvorečku se proháněl.

„Strejšku! Nestřílejte!“ vyjekl poděšený Petřík, krčící se za rohem

stavení. Ale bylo již pozdě — rána vyšla, a milé prasátko se položilo na zem.

Oba muži stáli zde jako zkamenělí a ze dveří vyběhla hajná pronikavě naříkajíc.

„To jsem blázen, přece vím, že nebyla ručnice nabita,“ řekl Rybák a Mudrych kysele dodával:

„No, tohle se mně ještě nestalo, abych na místě jelena zastřelil — prase.“

Hajný Rybák, rozpomenuv se na ranní škemránání Petříkovo o ručnici, ihned uhádl, kdo a co je všeho příčinou. Ohlédl se po Petříkovi. Ten tam posud stál všecek vyjeven, naslouchaje nářku matčinu nad zabitým vepříkem, kterého v hájovně krmili na masopust, aby se potom dobře poměli a hajná aby měla zásobu omastku i chutné uzeniny.

A toto všecko bylo pryč! Všecky ty krásné naděje a laskominy zahnal jediný výstřel strejčka Mudrycha .

Pohlédnuv na Petříka, otec ihned poznal, kudy na to. Však také hajná již volala všecka pohněvaná: „Tohle nikdo jiný nespískal, nežli ten náš Luciper!“

Mudrych, jenž tomu neporozuměl, nevěda, jakou má přezdívku jeho nadějný synovec Petřík, škrábaje se rozpačitě za uchem, povídal:

„To já také říkám, když rarach napíská, potom spustí i motyka.“

„Ale ta škoda, ta škoda,“ naříkala hajná; „pašík není posud náležitě vykrmen, je malý a kromě toho máme po masopustní zabijačce.“

Hajný řekl: „Nebudeme-li mít jaternice, aspoň náš Petřík dostane pořádný „nářez“, a chopiv synka za límec, táhl jej do stavení, odkud se potom ozýval nářek vypláceného neposluchy.

Zatím hajná s Mudrychem se domlouvali. On řekl: „Nenaříkej, Baruško, tím nic nespravíš. Mrzí mne to, co se zde stalo, ale budu hledět škodu vám nahradit. Také my máme vepříka a ten na sebe utěšeně přibírá. Já ti slibuji, až budeme zabíjet, pošlu ti ode všeho polovičku, spolehni se na to.“

Tím se hajná upokojila a když kající Petřík později rodiče odprosil, i jemu bylo odpuštěno.

Ale více nežli výprask od tatínka zamrzel Petříka výsměch kamarádů ve škole. Hajný Mudrych totiž doma nesmlčel, co se stalo u Rybáků, a tak kterýsi spolužák si dobral Petříka těmito slovy:

„Prý u vás v lese pobíhají divocí kanci?“

„To není pravda,“ nechápavě řekl Petřík.

„Ba je to pravda! Strílíte prý u vás mladá prasátka, abyste je měli na divoko,“ rozřehtal se hoch.

Dopálený Petřík chtěl se s posměváčkem pustit do křížku, ale vida, jak se mu všichni hoši smějí, upaloval k domovu, slyše ještě jak za ním pokřikovali:

„Chytrrost nejsou žádné čáry! Kdo chce míti černou zvěřinu, ať střelí do vepříka a je to!“

Petřík se doma s tím výsměchem nepochlubil, ale rodičům to pověděl Jiřík, načež bylo Petříkovi vyslechnouti tato otcova slova:

„Patří ti to! Svoji neposlušností zaviniš jsi škodu!“

„Ale tatínku, nemusilo se nic stát, kdybych byl mohl vyňati náboj z pušky dříve, nežli ji měl strýček Mudrych.“

„Inu kdyby — kdyby — to jsou chyby, milý hochu! Lépe bude, když uposlechněš mé rady a na ručnici více nesáhneš.“

Že pak se Petřík dle tohoto napomenutí řídil, to je tím nejlepším koncem této příhody.

J. MILOTA

Káče - Všetečka.

Jak káče-Všetečka se uzdravilo a strašilo (kromě jiného).

III.

Káče-Všetečka se po několik dní na dvoře ani neukázalo. Bylo nemocno. Od stužky, za niž je divoký kocour odvlíkal, mělo odřený krček. Pláštík při tom přepadení vůbec někde v lese ztratilo. A co bylo nejhoršího, tak se při tom polekalo, že dostalo prudkou horečku a první čas ani o sobě nevědělo. Leželo jako mrtvé a v horečném blouznění se děsilo a zmateně mluvilo brzy o kocouru, zas o vrabcích nebo o žabách. Všechno si to pletlo, a to byla taky jediná známka jeho života.

Rozumí se, že nebylo ponecháno u kvočny, ale jako těžce nemocné bylo vzato do domácího ošetřování, kde obě mladé dívky, Žofie i Anička, je pilně a starostlivě ošetřovaly. Uložily je do panenčiny postýlky, lily mu po lžičkách do zobáčku malinovou šťávu, dávaly mu studené náčinky a přikrývaly je panenčinou peřinkou.

Panenka Jitka musila zatím vzít za vděk papírovou krabicí a starou pokrývkou. Ale nezdálo se, že by byla méně spokojena. Usmívala se pořád stejně a když ji položily, zavřela oči a spala. Prospala tak celé dny a noci, protože dívky neměly teď času s ní si hrát. To snad bylo to jediné, co ji mrzelo, ale její vychování a důstojné postavení jako společnice jí nedovolovaly, aby dala svou nespokojenost na jevo.

Zatím po celém dvoře už bylo všeobecně známo, co se káčeti přihodilo. Něco stará kvočna pověděla, něco Vořech vypravoval a ostatní si každý dle libosti, co chtěl, přidal. Brzy to již vrabci po střeších cvrlikali a Všetečka se zase stala hrdinkou dne, třeba tentokráte „hrdinkou smutné postavy“.

A divná věc! Jak se jí dříve kde kdo posmíval, tak ji nyní všichni litovali. A to bylo pro ni vlastně ještě horší; neboť dokud nám lidé závidí, je s námi pořád ještě dobře, ale jakmile nás začnou litovati, je zle.

A se Všetečkou bylo opravdu zle. To věděla drůbež od kanárka, jenž měl klec na okně světničky, kde leželo nemocné káče. Každého rána přicházela drůbež tiše, takořka po špičkách, pod okno a vypyťovala se, jak se káčeti vede.

„Zle se mu vede,“ oznamoval kanár „myslím, že už dlouho nevydrží. Leží jako mrtvé, nejí, nepije — zle se mu vede.“ A hop, hop, poskakoval s bidélka na bidélko ve své kleci, jakoby chtěl ukázat, že mu na tom pranic nezáleží.

Z toho byl na dvoře veliký smutek a každý se choval co možná

tiše. Slepice, snesše vajíčko, ani nezakdákaly, jak obyčejně dělávaly a kohout nechal již dvakráte pršet, aniž by byl jen jedenkrát zakokrhál. Též Vořech v oné smutné době propustil mnoho žebráků, aniž by na ně zaštěkal. Jen mrzutě vždycky zavrčel, jakoby se zlobil, že se ti lidé nestydějí žebrati v domě, kde leží tak těžce nemocné káče!

Byly to opravdu těžké dny, jež dolehly na celý dvůr. Ač bylo krásné počasí a k tomu máj, přece se nikdo jak se patří neradoval. A to vše pro jediné churavé káče.

Můžeme si tedy představit, jaké povstalo na dvoře vzrušení a jaká to byla radost, když jednoho krásného odpoledne pojednou dívky vynesly milé kačátko ven na sluníčko. Chvělo se sice ještě slabostí, jakoby mělo zimnici a sotva se drželo na svých vratkých nožičkách, přes to však: 1. bylo zde, 2. bylo živé a 3. patrně se uzdravovalo. Protož třikrát sláva, sláva, sláva!!!

Rázem povolila všude předešlá stísněnost a zamkllost, jež dosud jako těžký mrak spočívala nade dvorem. Vyjasnilo se, jako když sluníčko mezi mraky zazáří, a v srdcích se oteplilo. To byla čistá radost ze štěstí bližního, radost nad radostí. Proto všechna drůbež se hrnula k nepatrnému káčeti a přála mu ze srdce k jeho šťastnému uzdravení.

Kohout jako hlasatel vylétl na plot, zatřepal křídly a přiloživ svou polnici k zobáku, zvěstoval celému světu: „Kokrhýhý! Slyšte všichni: Káče se nám uzdravilo, všecky nás to potěšilo — kokrhýhý, kokrhýhý!“

Vrabci hned křičeli: „Čimčarádi — to jsme rádi!“

Slepice kvokaly: „Kvok, kvok — ať žije mnohý rok!“ a husy štěbetaly: „gaky, gaky — přejem taky!“

A tak podobně i ostatní drůbež projevovала svá blahopřání a to každý svým způsobem, jak mu právě zobák narostl a nikdo se nad tím nepozastavoval, že mluví každý svým jazykem, naopak shledával to úplně v pořádku a schvaloval to.

Ze šťastného uzdravení kačete měla ovšem největší radost stará kvočna a to tím větší, že ostatní kačata, jimž projevovала přece vždy pravou mateřskou lásku a péči, ji nevděčně opustila, zdržující se po celé dny na rybníčku a jenom ještě v noci se uchylovala pod její teplá a ochranná křídla.

Kvočna však jich proto přece neopouštěla, vykonávajíc svědomitě posvátnou povinnost matky a bloudila po celé dny smutna a opuštěna okolo rybníčka, nemohouc za svými dětmi do vody. Volala na ně, napomínala je a varovala vždy, kdykoliv svým láskou zbystřeným zrakem postřehla na blízku nějaké nebezpečí. Buď slídívý kocour plížil se křovinami kolem rybníčka, nebo z husté trávy na protějším břehu zdvihala se jako panáček s bílou náprsenkou krvelačná lasička, aneb vysoko ve vzduchu zakroužil smělý ostříž. To všecko ostražitá kvočna hned uznamenala a varovným kvokáním kačatům zvěstovala.

Ale nejhorší ze všeho byly snad vrány, jež skoro denně, zvláště časně ráno, z blízkého lesa k rybníčku přilétaly a sedajíce na olších a vrbách, číhaly na mladá kačata nebo kuřata. Těch se stará, zkušená kvočna nejvíce bála, neboť se ještě až příliš dobře pamatovala na onen hrozný den, kdy stará, ošklivá vrána jí uchvátila roztomilé bílé kuřátko. Bylo to loňského roku. Tenkrát kvočna, nic zlého

netušíc, procházela se s hejnem kuřátek u rybníčka. Kuřata se pořád rozbíhala, že je nestačila ani svolávat, zvláště jedno bílé kuřátko bylo neposlušné.

Tu najednou, kde se vzala, tu se vzala, snesla se odněkud velká vrána, uchvátla kuře a letěla s ním přes rybník k lesu. Kvočna ovšem spustila poplašný křik a utíkala s kuřaty, ale co to bylo všechno platno? S kuřátkem se už nikdy neshledala.

„Vidíte,“ napomínala potom ostatní kuřata, „tak se vždy stává neposlušným dětem. Vždycky se jim něco zlého přihodí. Proto poslouchajte, ne k vůli mně, ale k vůli sobě.“

Kuřátka si to chvílku pamatovala, ale potom zase na to zapomínala a tak mnohé ještě přišlo k úrazu. Není proto divu, že stará kvočna chodila plna úzkosti okolo rybníčka.

Ale konečně přece nahlédla marnost a zbytečnost svého počínání, když nemohla ani při nejlepší vůli neposlušná kačata na vodě ochraňovati a když se jí kachny i slepice počaly vysmívati. Proto chopila se ráda příležitosti, již jí poskytovala nemoc Všeteččina a věnovala se kačeti plnou silou své mateřské lásky, chránila je jako oko v hlavě, snášela mu každé zrníčko nebo červíčka, jež se jí podařilo vyhrabati, bděla nad ním ostražitě a jen velmi nerada se s ním loučila večer, když je dívky zas domů odnášely, ač věděla, že tam je u větší bezpečnosti, než u ní.

(Pokračování.)

EDV. ELPL:

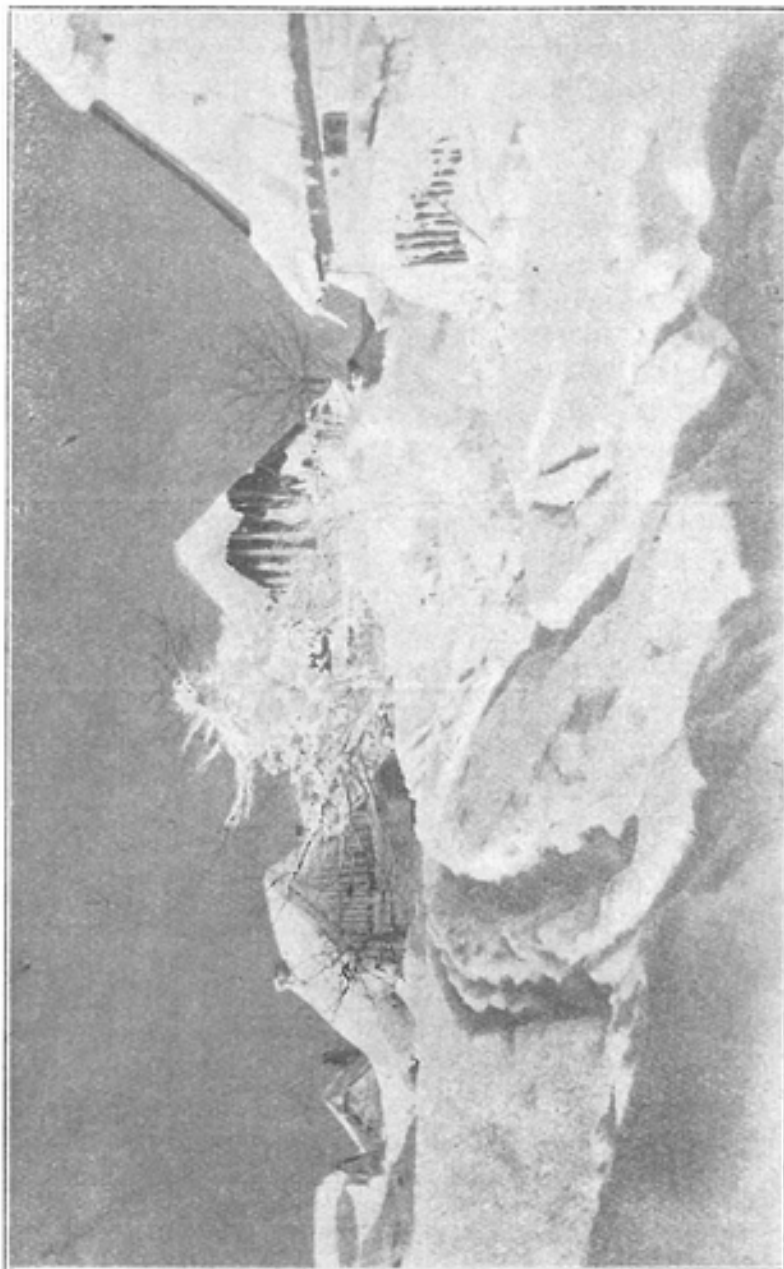
Sníh.

Padá, padá sníh,
sedá na snětích.
Pole bílé jako šatka,
jako z cukru rodná chatka,
padá, padá sníh.

Padá, padá sníh,
přikryl brázdy lých.
Dětem v očkách radost září,
růže vykvetly jim v tváři,
jak se sype sníh.

Padá, padá sníh,
všecek kraj již stich!
Zima k nám se opět hlásí,
každý sánky přichystá si,
když zem přikryl sníh.

Novoměstsko pod sněhem.

VLASTA JAVOŘICKÁ:

Honza-orangutan.

(Pokračování.)

Máničce Hromadové, dcerušce obv. lékaře ve Studené, věnuje spisovatelka.

Cecilka byla nejlepší žačkou. Nikdy se sic neučila, ale všechno uměla. Měla nadání věru vzácné a tatínek byl na ni všecek pyšný. Mezi pěti hochy měli jenom ji samotnu a to byl zrovna zázrak.

Kluci byli lenoši, učení jim valně nevonělo a tak se divme, že byli u Beranů nad dceruškou v nebi. Cecilka to věděla a zakládala si na svém nadání nemálo. Ale Bohu za ně neděkovala, myslila si, že se to rozumí samo sebou, že jí bylo tolik dáno, a byli jí k smíchu ti slabší. Nejvíce ovšem Honza.

Usmát se mohla, přišel-li k tabuli a nehnul tím nejlehčím příkladem. Hlásívala se vášnivě a s pravou bravurou mu příklad pověděla. Neuměl-li v lavici, dělalo jí potěšení napovědět mu, ale schválně špatně a hodně směšně.

Jednou se pan učitel ptal, jaké jsou žáby a ryby, a vyvolal Honzika. Na to on věru nikdy nemyslí. Co mu na tom, jaké jsou ryby a žáby? On jenom věděl, že ryba musí mít vodu a byl-li puštěn rybník, v „podbabí“, míval pilno, aby všechny mříčky, co na bahně zůstaly, vybral a do vody naházal. Stál proto bez odpovědi a hloupě hleděl na pana učitele.

Rarášek posedl Cilku. Nahnula se k němu přes uličku a pošeptala mu: „Žáby jsou z porculánu.“

Honza mohl vědět, že mu Cilka jakživa nic dobrého neudělala a ani neudělá, ale ve své bezradnosti tonoucího zachytil se podaného stébka a opakoval nejistě: „Žáby jsou z porculánu.“

Můžete si představit to haló, které děti vyváděly. Dupaly a řvaly smíchem. Sám pan učitel se rozesmál a o Cilku jako by se křeče pokoušely. Vyskakovala a dusila se smíchem. Honza stál červený a bledý a hleděl hloupě kolem sebe.

Dějepis byl také Honzíkova slabostí. Ani ho neposlouchal. Pan učitel vyprávěl poutavě o Ludvíku Jagailovi a Ladislavu Pohrobkovi, při čemž dětem objasňoval, že pohrobek je dítě, narozené až po smrti otcově. Celá třída dojatě poslouchala, ale Honza si při tom myslel, jak by zřídil kravám náčelky, aby je netlačily. Prsty přes sebe a zase píchaje jimi do lavice, představoval si, jak by se to dalo provést a zdokonalit. Pan učitel se zatím vrátil a počal opakovat a zkoušet války husitské a dobu Žižkovu.

„Co pak se stalo za deset let po smrti Žižkově?“ zeptal se a vida, že Blecha tam v zadu cosi kutí, kápl na něho. „Blecho — co se stalo po smrti Žižkově za deset let?“

Honza se ulekl, jakoby mu ránu do týla dal. Vyletěl se svého místa, až koleny lavici nazdvihl — nemohlť se v ní nikdy ani hnouti a nohy musil celé vyučování držeti natažené. Ulekaně se rozhlédl, něco mu v hlavě znělo o pohrobkovi, co tam prve uvízlo jenom tak letmo a proto vyrazil zajikaje se: „Za deset let po smrti Žižkově se mu narodil synáček.“

Děti drahé, můžete si pomyslet, co se dělo po té šalamounské odpovědi. Salva smíchu otřásala školou — pan učitel si musil sednout, aby smíchem neupadl, třeba se sebe více přemáhal. Cecilka ječela smíchem, rukama tleskala. A zahanbený Honza hledě! bezradně. A tak byl věru rád, když ze školy vyšel. Oddechl si teď a bylo mu volně.

Hospodář ho povýšil hned za pacholka, však tě uměl všecku práci a jak! Z celé vsi nikdo neposekl takový kus žita za půldne, nikdo nerozkydal takové pole hnoje jako Honza. A uvízl-li kde vůz plný mandlíků a nebylo lze jím hnouti, bylo třeba jen jíti pro Honzu. Vlezl pod vůz, vzepřel se, nazvedl ho a už se jelo vesele. Dříví v lese porážel jako klasy a byl neobyčejně šikovný.

Maminka z něho měla radost a mrzelo ji jen, že se nehlásí ke koním za čeledína. Tak byl jen u volů a službu měl malou.

Utíkal čas; vyšla ze školy i Cecilka a rodiče ji dali do té slibované hospodyňské školy. Po roce se vrátila celá slečna a třeba zůstala tenká a malá jako lasička, pýchy měla dosti. Nosila hlavičku vysoko a s pater hleděla hlavně na Honzu.

Ten šel už trochu mezi chasu a letos s ní stavěl také máj. Dotáhli si z lesa takovou, nu — Lhota ještě podobné neviděla. Byla 36 metrů vysoká a rovná jako šňůra.

To byla práce se zvedáním. Lhotečtí hoši by nebyli zpravili ničeho s ní, ale jak přišel Honza, vzal za ni fortelně, povel svým hlubokým hlasem „hó — ruk!“ a už stála ve vsí slávě a výšce. Museli se mu podívat.

Děvčata nanesla překrásných šátků a cigaret a do chvojového věnce na vršku máje je navázala, ovšem dříve ještě, než se zvedl.

Jedlička nahoře též byla plna cigaret, cukroví perníkového i lepšího, ve staniolu čokolády a jablek, která byla teď už velmi vzácná. Takovou máj, jako letos ve Lhotě, neměli v celém okolí. Pýcha vsí chasy.

Honzu určili, aby ji hlídal. Svědomitě sedal pod ní a spal jako zajíc s otevřenýma očima, aby mu ji přespolní neodnesli. Však nebylo žádné obavy, ti věděli, jaký dobrý hlídač sedí u její paty a neodvažovali se.

Přišla neděle a s ní májová slavnost. Holky měly nové šaty, většinou bílé a už od rána se kolem houfovaly. Div kostel nezmeškaly.

A odpoledne, to jste měli vidět! Venku hoši nadělali stolů a lavic a muzika tam hrála, jenom vřiskala, a té nastrojené chasy! Kolem, na umeteném prostranství se tančilo a čepovalo pivo.

Honza tam byl také. Měl nové šaty cajkové a po hospodářovi boty, které ho sice náramně tlačily, ale byly přec.

Procházel se okolo a měl takovou čistou radost z překrásného májového půldne, které jenom hýřilo paprsky slunečními a rozkvetlými třešněmi. Lhota měla plno zeleně a teď bylo všechno v květu. U Maňáků před chalupou bylo plno bezu, bílého i modrého, který opojně voněl, u Dušanů v zahrádce stály dvě prastaré třešně, jež se podobaly jediným kyticím. Jabloně a hrušně v zahradách a dvorech pukaly svými bílými a narůžovělými květy — nu, radostno žít.

Honza rozuměl té kráse; byl dítětem přírody a šla mu k duši víc, než ostatním.

A tu vyšla ze statku Cecilka. Byla jako ten jabloňový květ. Tváře jí kvetly a rděly se, oči jí zářily, bílé šaty samý „kanýrek“ na ní jenom šustěly. Honza dobrák zapomněl už na pohrdání, které mu dávala vždy na jevo. Jaktěživ si nekoupil piva, ale dnes šel, zaplatil půl litru (dal mu včera hospodář pětku na tu máj) a koupil ještě perníkové srdce za dvě šestky. Vzal každé do jedné ruky a pokročil vstříc Cilce, jež se blížila. Chtěl ji uctítí po vesnickém zvyku a zastoupil jí cestu.

Byl to ohromný chlap a Cilka až překvapeně k němu vzhůru se podívala. Byltě jako obr.

A už jí všecek zardělý rozpačit sklenici podával „Járku — Cecilinko — ucti se — nedej mi košem — napij se!“

Plno chlapců od perníkářské boudy hledělo k nim a Cilka se zastyděla. Zčervenala od nakudrlinkované ofiny až k hrdlu, jež opínal zlatý řetízek, a vztek jí popadl. Co ten — orangutan — jí leze do cesty? Pro posměch chlapců a děvčat. Uražena a dopálená kuchla ho loktem, až pivo vyšplácho:

„Já ti děkuju za tvou úctu, osopila se, „jen si vypij sám!“

Pohrdavě ohrnula korálový ret a uhnuvší mu, šla pyšně k chasě.

„Honzo hloupej!“ povídala ještě polohlasně. Honza stal věru jako hloupý a zbledlý byl až na smrt.

Takové pohany se nenadál. Viděl ostatní chasu, jak se chechtá, jak po něm hledí. Mžitky se mu dělaly ve zraku. Vylil pivo a perníkem hodil o zem — žal nesmírný a krutý mu svíral hrdlo.

Jak si zasloužil tolik pohrdání? Jak tolik posměchu od druhých? Což může za to, že je tak hloupý? Což může za to, že maminka je tak ubohá?

K ní! Tou myšlenkou se mu ulevilo. Rozutíkal se domů a padl v maštali, kde maminka poklízela, na slámu, s hlasitým a dětským ještě nářkem. Rozuměla mu a držíc jeho hlavu v tvrdých a rozpukaných rukou, měla bolest jako on a plakala s ním. A v tom se Honzovi ulevilo.

(Pokračování)

JOS. OCETEK:

Kobylky.

Osmá rána egyptská byly kobylky. Ale soužily nejen Egypt, nýbrž i jiné krajiny teplé trpívaly jimi za starých časů a trpí podnes. Nejnověji přicházejí zprávy o ráně té od misionářů z Bolívie v jižní Americe; poznati z nich, jak asi řádily kobylky kdysi v Egyptě.

Na misijních polích v Y o t a ú zasetá rýž, kukuřice a bavlník a mladá setba už krásně rostla. Jednoho dne uslyšeli misionáři příšerný hukot v povětří a zároveň dorážel k uším ustrašený křik: „Kobylky jsou tu!“ Brzo bylo celé nebe zastřeno nescetnými hejny toho žravého hmyzu, slunce bylo sotva viděti. Ihned pobouřili misionáři celou dědinu: školní děti, muži, ženy přicházeli se starým plechem, prázdnými krabicemi, konvemi a podobnými věcmi a rozvířil se pekelný rámus. Tisíce kobytek tím zaplašeny. Ale hejna čítala na miliony a jejich let trval celé hodiny, ba celé dni. V noci odpočívaly v polích, v údolích a na stepích, a druhého dne vrhaly se se žravou zuřivostí zase na

čerstvé zelené bylinky. Tu nezbylo ani jednoho rýžového stébla, kuřicového stonku, bavlíkové bylinky, ani yuky, ani cukrové třtiny. Když už na zemi ničeho nebylo, daly se kobylinky do stromů a ohlodaly je dokola. Za krátko bylo zničeno všecko, prázdná, pustá plocha. Na dvou jiných stanicích, Ascension a San Pablo, bylo podobně, všecka úroda zničena.

Co nyní počítí? Nezbylo, než síti po druhé, a s mravenčí pílí jalo se všecko obdělávati jiná pole, jež bylo napřed očistili od bujného hloží. Ale sotva že za nějaký čas nová setba bují, vzešla, ukázalo se, že kobylinky nanesly vajíček, z kterých se nyní líhly mladé. V dlouhých senknutých řadách v šířce 50—500 m lezla mladá zvířata, celé to voje nepřítel, a ničila všecko, co jim přišlo do cesty. Rychle dali misionáři na straně polí, kde se nepřítel blížil, vyházeti příkopy 50—70 cm hluboké. Ty naplněny suchým chrástím, a na ně položeno suché palmové listí, které hoří jako síra. Ráno k 8. hodině blížil se žravý voj. Muži s dlouhými palmovými listy po bocích hejna hledí, aby se žádný oddíl neodchýlil na pravo, ani na levo. Podařilo se celé to mračno zavést do příkopu, kde zalezly do listí. Ženy a děti bránily kobyilkám, aby nevylezly ven. Když bylo všecko v příkopě, nastala pro Indiány veliká legrace. Misionář dal povel k útoku: „Pa!te!“ a hned vzplanul oheň na celé čáře. Žravá havěť zničena úplně. Ale druhého dne přilezou nová hejna a tak to chodí celé týdny. Pracujeme zimničně, abychom ránu zmohli a na konec musíme obdělati jiná pole na míle daleká, abychom nepropadli hladu. Ale že už je blízko čas dešťů a s nimi spojených studených jižních větrů, je vyhlídka na dostatečnou žeň pramalá a nastává asi misii, která se dosud sama živila, rok trpké bídy, nepřijde-li pomoc odjinud.

B. JASNOV:

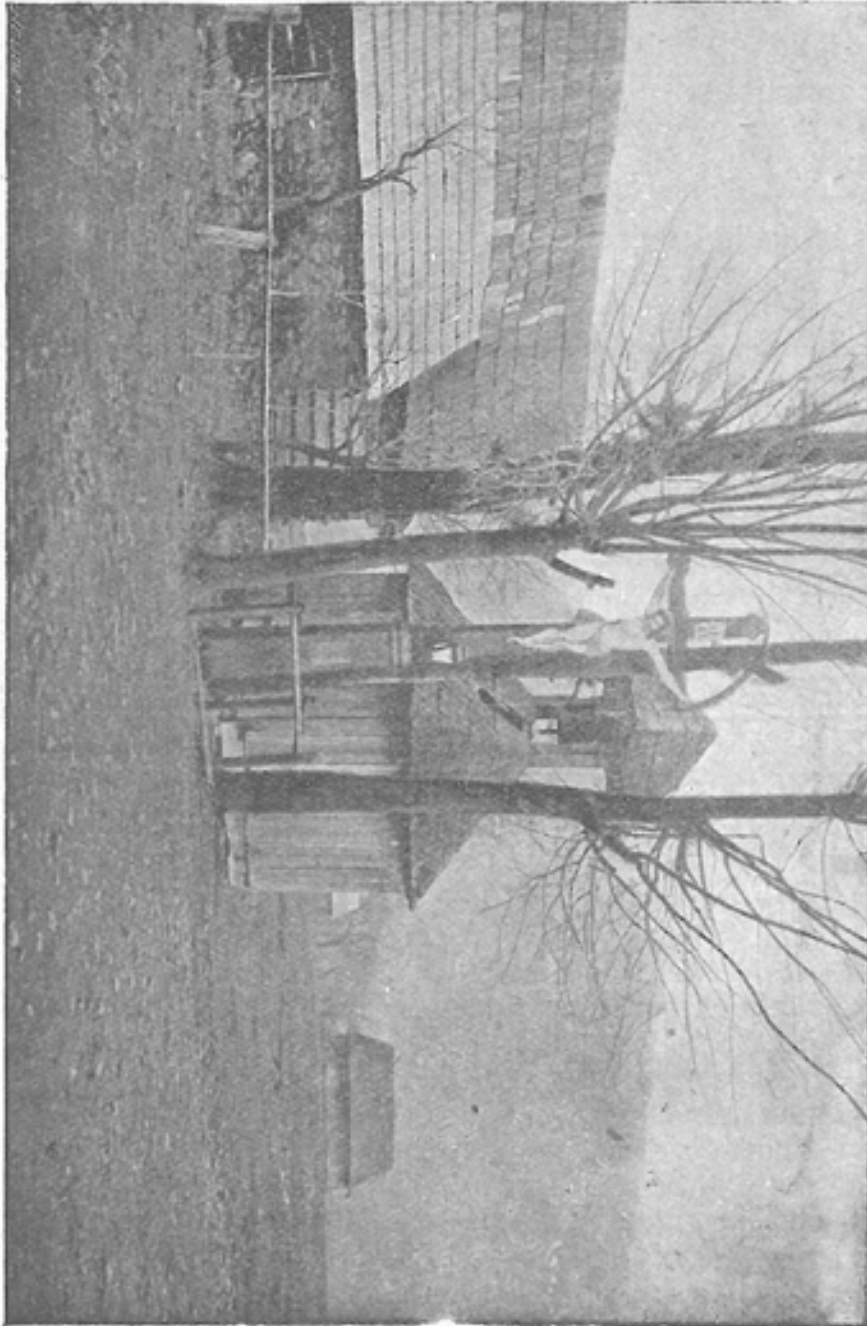
Mali sběratelé.

Je to již jaksí v lidské přirozenosti, že člověk rád sbírá různé milé předměty, které mu působí radost nebo které nabývají zvláštní ceny buď svým množstvím nebo svým stářím nebo tím, že jsou podle určitého plánu seskupeny a roztržděny. Tak vznikly musea, obrazárny, knihovny a různé velké i drahé sbírky uměleckých děl, výšivek, mincí atd.

Už děti rády sbírají: rostliny do herbářů, brouky a motýly, nerosty -- a v posledních letech zvláště poštovní známky. Je to jistě zábava velmi milá i poučná, ale dosti často i — škodlivá! Jak co? — vrtí snad někdo nedůvěřivě hlavou. O sbírání brouků a rostlin uvedl jsem tu již před nějakou dobou slova spisovatele Klostermanna: děti a zvláště studenti ničí tak často vzácné druhy, a to bez užitku, poněvadž za čas svou sbírečku někde pohodí.

A sbírání známek? Že by to škodilo? — ptá se mnohý z vás udiveně. Ano, stane-li se vášní. Víte snad sami z vlastní zkušenosti, jak mnohý chlapec obětuje této své libůstce všechno: ve škole má stále — často i při vyučování — v rukou svůj sešit se známkami, slídí

zrovna po nových druzích, přepláčí je — a ne jeden dal se již svést i ke krádeži peněz, aby si mohl koupiti, čeho ještě nemá, a pochlubiti se tak před jinými. U mnohého ovšem tato záliba časem pomine, ale s mnohým roste ve skutečnou vášeň, v jakési „tiché bláznovství“, jež

Stará valašská zvonice.

ho pak stojí velké peníze. Znáám sám lidi, dospělé lidi, kteří dají za jedinou vzácnější známku třeba 100 Kč i více. Ba v nejnovější době už se neplatí ani tolik známky samy, jako spíše razítko na nich. Tak jsem nedávno četl v novinách, že starší známka s razítkem města Bílska má cenu 3 tisíce Kč, 3krejcarová známka s přetiskem „Bruck“ dokonce — 15 tisíc Kč. A přece je to jen kousek potištěného papírku, který sám o sobě nemá žádné ceny!

Tím nechci odsuzovati snad vůbec filatelii čili sběratelství známek. Děje-li se rozumně a soustavně, přináší jistě mnoho radosti i poučení.

Jak se na valašských horách orá — hákem.

Ale chci vás upozorniti na sbírání jiných předmětů, které nejsou pravidelně ani tak drahé, za to však cennější i užitečnější.

Míním tu zvláště — o b r á z k y. Ne ty pestře, nevkusně malované, ale skutečně umělecké obrázky. Kdo by jich neměl rád? Chcete je mítí ve svém časopise, prohlížíte je obyčejně prvně, když dostanete číslo, a knížka s obrázky upoutá vás mnohem spíše než bez nich. A nemyslete, že jenom vy děti jste takové: pěkný obraz působí na každého

vnímavého člověka. Proto zdobíme jimi stěny svých příbytků, proto je zavěšujeme i do chrámů, aby pomáhaly povznášeti duši k Bohu.

Na takové velké obrazy vy ovšem nemůžete dosud pomýšleti. Ale každý si může zcela a bez velkých výloh pořídit sbírku menších tištěných obrázků čili reprodukcí. A odkud? Jednak z pohlednic, jednak z časopisů.

Pohlednic naleznete dosti doma, leckde pohozených nebo si jich vyžádáte snadno od známých. U časopisů nemíním ovšem vyřezávat obrázky z celých ročníků a tak ničit knihy: ale leckde se povalují neúčelně jednotlivé sešity a u knihkupců dostanete je často za několik haléřů.

Nemělo by ovšem velké ceny vystřihovati jen obrázky a tak je hromaditi. Musím především vědět, jaké obrázky chci sbírat, a dle toho si je hned s počátku roztřídím. Udělám si na př. tyto skupiny:

I. Obrazy z českých dějin. II. Obrazy z biblických dějin. III. Obrazy P. Ježíše, P. Marie a jiných svatých. IV. Obrazy z přírody, krajinky a pod. V. Obrazy měst a míst našich i cizích. VI. Podobizny českých i cizích spisovatelů a umělců. VII. Výjevy ze života dětí.

Toto rozdělení možno ovšem různě pozměnit i doplnit. Zvláště kdo má již větší zásobu sebraných reprodukcí, sám již případně na další roztřídění v menší skupiny.

Obrázky velmi pečlivě vystřižené nutno ovšem nalepiti horním okrajem — tedy nikoliv celou plochou! — na větší, nejlépe bílý a poněkud tužší papír. Pod obraz se napíše jméno malíře a titul obrazu.

Pohlednice nejjednodušeji se ukládají v krabicích, které si snadno sami zhotovíte. Ostatně strýček Vojtěch podá vám o tom snad brzy praktický návod v Koutku pro ruční práce.

Pamatujte si však: Nikdy nesbírejte obrázků neslušných, hrubých a nevkusných, takových, jež byste se musili stydět ukázati svým rodičům nebo učitelům! I když vaše sbírka neporoste početně tak, jako jiným roste sbírka známek, ale budete-li si jí hleděti s láskou, přinese vám mnoho čisté radosti a užitku i pro budoucnost: neboť tak si osvojíte lehce znalost mnohých slavných uměleckých děl, srovnáváním vytrýbíte časem svůj vkus a zároveň zušlechtíte své srdce. Až pak budete samostatni, bude jistě vaší snahou ozdobiti svůj příbytek opravdu uměleckými obrazy.

Nuže, do práce, malí sběratelé!

JAN VYHLÍDAL:

O hlupym Martinoji.

Byl otec a ten měl syna, který se menoval Martin a byl trochu pohrupavý.

Otec raz byl nemocny na oči, tuž poslal Martina do hapateky pro „nic“ (lék) na oči. Martin šel a cestum opakoval si pořad „nic, nic, nic“, aby nezapomněl, proco idě. Přišel k rybařům, kteří už celý deň ryby chytali a nic něchytali; a un před nimi křičel „nic, nic,

nic!“ Rybaře mysli, že se jim vysmiva a tuž ho chyčili a zbili, co mohli a doložili, že měl řeknuć: „Včil jedna, brzo druhá, potem třeta“ a propustili ho.

Martin šel dal a opakoval se: „Včil jedna, brzo druhá, potem třeta“ Šel dluho, až přišel do města, kde pravě kraloji umřela najmladša cera. Kral jak zaslechl Martina, tak mluvić, myslil, že robi se z něho blaznuv, tuž mu dal nabić a prajel: „Truobo! Měls říci: „Pán Bůh dej lehké odpočinutí.“

Martin šel zasej dal, až přišel ku šerhoji (rasovi), kery pravě zakopaval koňa. Martin prajel: „Pambu daj lehke odpočinući.“ Šerha se na něho obořil, eli něvi, že ma řeknuć, dyž někdo robi: „Pambu pomahaj!“ Nabil mu a odehnal.

Martin šel zasej dal a stejně opakoval: „Pambu pomahaj, Pambu pomahaj!“

Cestum potkal vesele (svatbu) a Martin pozdravil: „Pambu pomahaj!“ Veseinice se rozzlobili, zbili Martina, že němuh stanuć a odjeli. Až se zpamatal, vrátil se do dom a vykladał taćičkoji, že „nič“ němuh nikde dostać.

Chleb ze rži, po druge nelži!

Z Jaktaře.

O lakomym masařoji.

Byla chudobna, hodna vdova a němela co jesć. Robila, alej zarobek byl ma'y. Jeden raz dopadla ju taka bida že němela co do huby strčić, a tuž prajela sama sobě, že pujdě do masařa (řezníka) a řekně, že ma ji dać masa za „zaplać Pambu.“

Tuž šla. Dy tam přišla, tak ho prošila za „zaplać Pambu“ masa.

Masař předy se rozmyšlal a pak vzal papir a napisal na něm: „Zaplać Pambu“ a papir položil na mišku vahy a na druhu kušek masa.

Alej papir byl hrubě těžky, masař se teho nēnadal, takže roba dostala kuš masa, že měla dluho co jesć.

Z Kravařova.

EDV. ELFL:

Sv. tři králové.

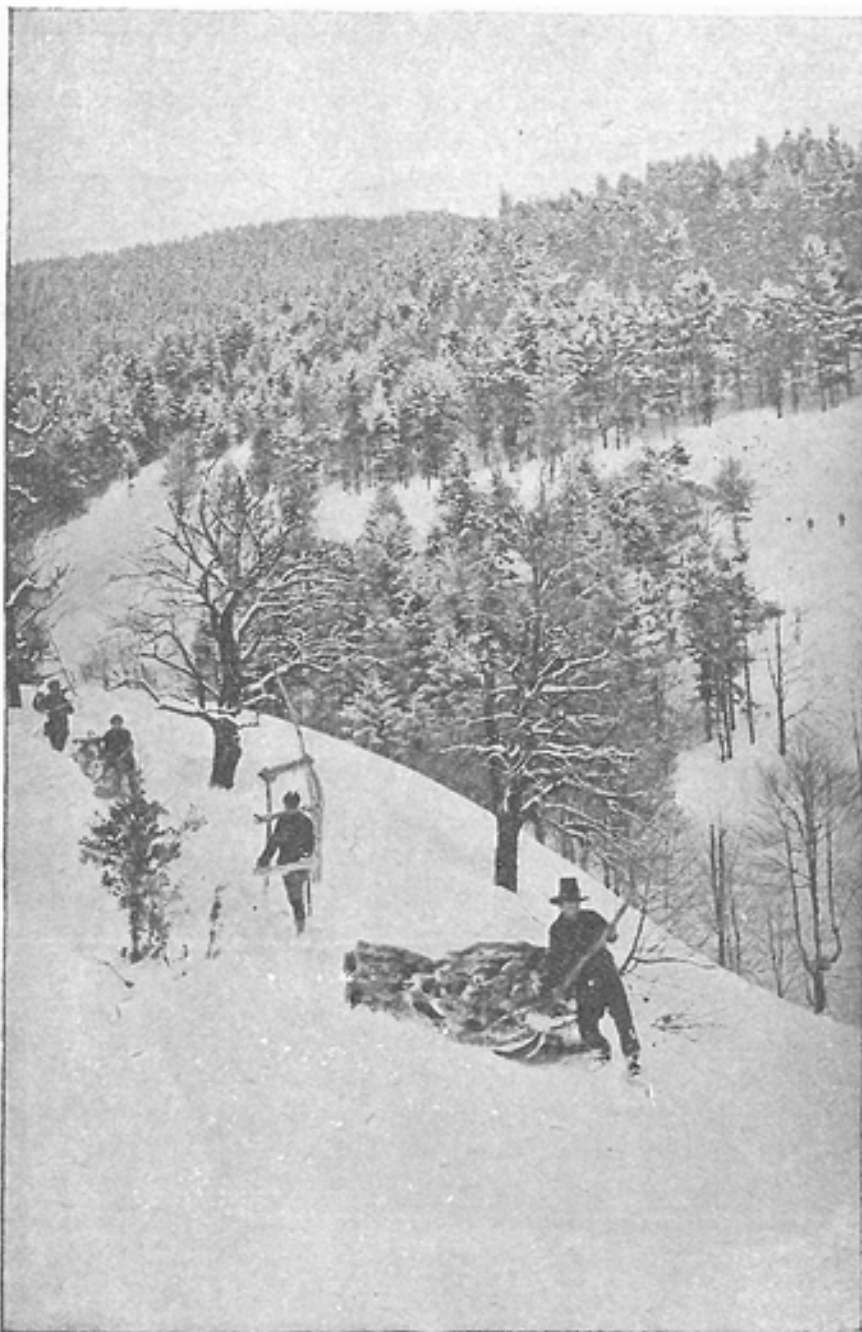
Přijeli k jeslím králové,
k betlémské prosté sluji.
Přinesli dary, pozdrav svůj
Ježíšku vyslovují.

Na seně v chudých jesličkách,
zřít dítko milých tváří,
a svaté místo tone dnes
v stříbrné hvězdné září.

Buď pozoraven Ty, Pane náš
jenž neseš spásu světu.
buď pozdraven, Ty, kvítečku,
nejkrasší ze všech květů.

Venku královská družina
velbloudů hlídá — střeží
a Betlem tichý ve spánku
jim před očima leží.

Přinášíme v tomto čísle několik dalších obrázků z krásného našeho Valašska. Krásný kraj, ale jak těžký často život v něm, jak svízelně je třeba lopotiti se tu o kousek chleba! Ať v zimě, když se sváží dříví leckdy s nebezpečím života, ať z jara, když se kypří na stráních chudá půda. Ale stará zvonička s velikým křížem ukazuje, kde dobrý valašský lid čerpá sílu ke své tvrdé a těžké práci!

 Z NAŠEHO MLADÉHO SVĚTA.

Dlouhý rok.

Slychal jsem vždy pohádečku,
ač byla jen krátká,
a přec vždy jí plna byla
naše malá chatka.

„Tamhle dole za vesnicí,“ —
vyprávěla babička,
„teče malý horský potok,
přes něj vede lavička.

Na té lávce v každém roce,
když zvon půlnoc udeří,
vznikne náhle ostrý vítr
a přijíždí dvojspřeží.

V jednom sedí stařec smavý,
v ruce žezlo — starý rok, —
v druhém mladík jasné tváře,
po boku meč — jeho sok —.

Ostře hledí ve tvář starce,
chce své žezlo, chce svou moc,
nastoupit by mohl vládu
ještě tuto samou noc.

Starý nechce ustoupití,
vichřicí svolává v ráz —
a v tom padá — křičí — volá —
usmrtil jej prudký mráz!

Zvedá žezlo jarý mladík,
točí jím a stoupá výš —
fičí větry, praští stromy —
unesly jej v králů říš — — —

A my ráno časně vstali,
dívali se v širý svět,
zdali krále uvidíme —
Neviděli — jdeme zpět — — —!

Ant. Jero, Židenice.

Pes zachránce života.

Byl krásný červencový den. Na stráni
nedaleko lesa hověli si na sluníčku tři
hoši. Byl to Karel, Jeník a Oldřich. Vedle
nich ležel natažen Karlův pes Cikán.
Asi přede dvěma roky chtěl kdosi utopit
malá štěňata. Karel ze soucitu vzal si
jednoho psíka. Doma ho opatroval, takže
za nějakou dobu byl z něho krásný pes
a nejvěrnější druh a ochránce svého
velitele — Karla.

„Dnes to sluníčko pálí. Pojďte se, kluci,
vykoupat!“ navrhl Oldřich.

„Ano, půjdeme,“ zvolal Karel.

„Já také půjdu s vámi,“ dodal Jeník.

Všichni tři vstali a provázeni Cikánem
došli k nedaleké řece.

„Hoši, že to nedokážete! Já poplavu
odtud na druhý břeh k vrbám,“ zvolal
Karel.

Jan s Oldřichem mu to vymlouvali,
poněvadž u vrb byla 3 m hluboká voda.

Karel však neposlechl a uhřát skočil
do vody. Plul k vrbám. Asi uprostřed
řeky počal zoufalým hlasem křičeti: „Po-
móóc, pomóóc!“ a potápěl se. Zbylí dva
hoši na břehu zůstali úlekem celí ztrnulí
a žádný se neodhodlal přispěti mu na
pomoc.

Pouze Cikán, vida svého přítele v ne-
bezpečí, rychle vskočil do vody a hbitě
plovat ke Karlovi. Svou silnou čelistí
uchopil hoča za vlasy a plul s ním ke
břehu.

Se všech stran sbíhali se lidé, kteří
slyšeli křičeti hochy o pomoc. Karla od-
nesli polomrtvého domů. Cikán jakoby
si byl vědom služby, již prokázal svému
veliteli, spokojeně poskakuje, šel za lidmi
k domovu. Karel si několik dní poležel.
Jinak se mu nic nestalo. Cikán byl hrdinou
dne, poněvadž zachránil hoča od jisté
smrti.

T. Gajdoš, Brno.

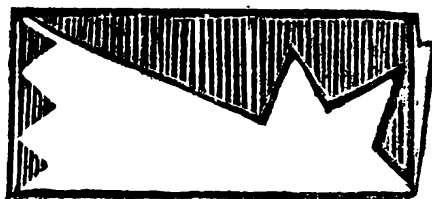
KOUTEK PRO RUČNÍ PRÁCE.

Milé děti! Když jsme naposledy besedovali, ukázal jsem vám, jak byste si *laicino* a samy mohli pořídit některé ozdoby na vánoční stromek. Poněvadž nyní o svátcích budete mít více prázdná, a poněvadž zahálka svádí k mnohým darebnostem, chci vám dnes ukázat, jak byste si mohli sami pořídit „jesličky“ čili „betlem“.

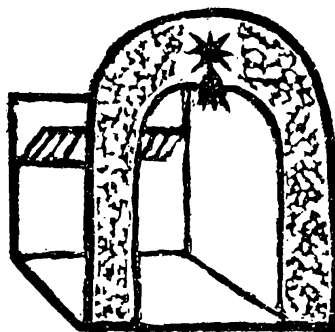
Stavění „jesliček“ jest prastarého původu. První jesličky postavil sv. František z Assisi r. 1223 v jedné jeskyni v lese u Grezzia v Itálii. V noci ze dne 24. na 25. prosince sešlo se u jeskyně před jesličkami mnoho řeholníků z bluzkých klášterů a množství lidu. Jesličky byly prosté jesle, v nichž na seně odpočívala podoba (figurka) děťátka — Ježíška. O půlnoci pak sloužena byla na oltáři v jeskyni postaveném mše sv., při které sv. František zpíval útěchyplné evangelium: „Narodil se vám dnes Spasitel“; nato dojemně kázal o Ježíškovi, který se v takové chudobě narodil. Na tom místě, kde konala se první slavnost jesliček, stojí nyní krásná kaple s oltářem u jeslí zbudovaným. Krásná tato slavnost se zalíbila a rozšířila se nejprve v chrámech klášterních a později po celém křesťanském světě. A zvyk stavěti jesličky čili jak se říká „betlem“, udržel se nejen v kostelích, ale i v příbytech až na naše časy. Znázorníme si tím a živěji připomínáme radostnou událost narození Spasitele a všechny myšlenky naše směřují k božskému děťátku, pro něž srdce naše plná lásky bijí a jež chceme zvláště v tichosti, nevinnosti a lásce následovati.

Nyní dávejte pozor, abyste si takový „Betlem“ mohly sami postavit. Nejprve z několika prkének zrobíme si policičku, na kterou malými hřebíčky přibijeme „skály“, aby byla policička úplně zakryta; dole uprostřed policičky upravíme skály tak, aby bylo místo pro chlév s jesličkami. „Skály“ upravíme z balicího papíru (šedého nebo bílého), který natřeme kličem a posypeme hrubým pískem nebo posypátkem. Též na ně sem tam položíme tenkou vrstvu suchého mechu.

Nato zbudujeme chlév. Na prkénko přibijeme z lepenky přední stranu chléva v podobě klenbového oblouku; zadní strana je čtverec z lepenky. Přední stranu naklížíme a posypeme posypátkem nebo jemnějším pískem, stranu zadní taktéž, nebo ji natřeme temnější barvou. Dovnitř na zadní stranu zavěsíme dřevěný žebříček, urobený z tenkých dřívěk, a na přední stranu připevníme hvězdu ze zlatého papíru. Tuto vystříhneme z obdélníku zlatého papíru, přeloženého podle delší strany ve dvě, jak ukazuje obrázek:

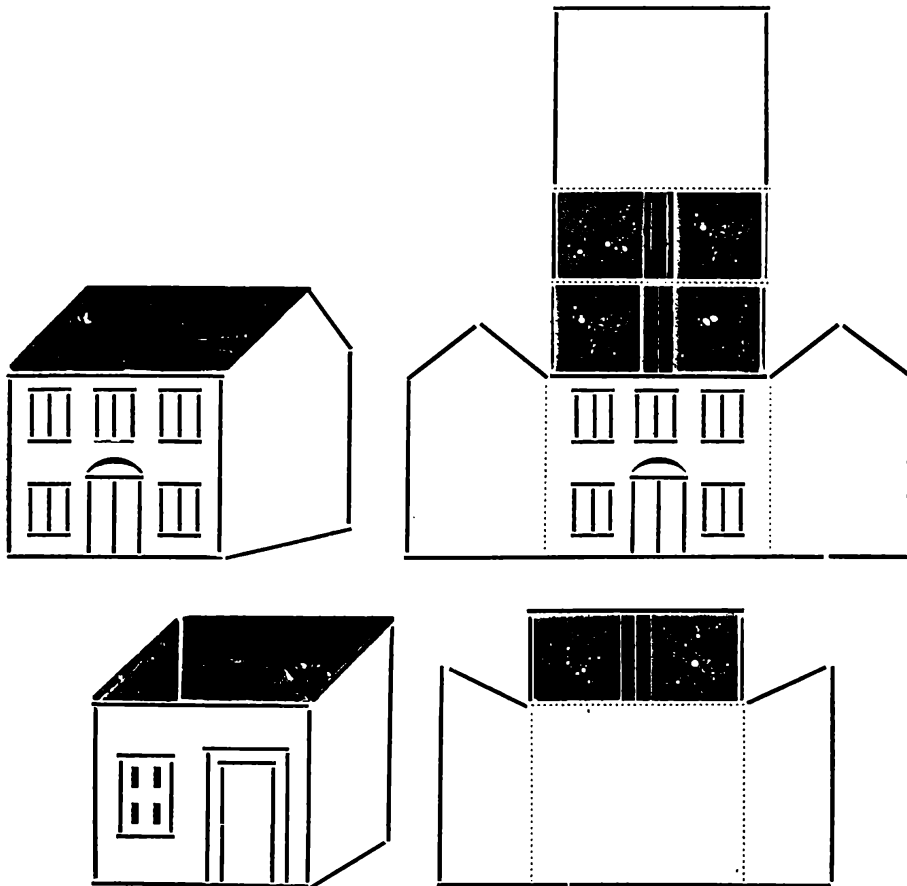
Vyčárkované části se odstříhnou a zbytek rozloží. Celkem bude vypadati chlév takto:

Když jsme zhotovili chlév, budeme stavěti na „skalách“ „město“, které zbudujeme z libovolného počtu různých domků. Vynasnažíme se, aby nebyl jeden domek

jako druhý, ale aby každý vypadal jinak. Dám vám návod ke dvěma druhům domku, kterých můžete nejlépe upotřebiti. Kdo by mohl na to věnovati nějaký krejcar, dostane v obchodech s papírem malované archy, z nichž vystaví krásné a rozmanité budovy. Chceme-li zbudovati dům, musíme nejdříve udělati si k němu síť, která by měla všechny čtyři zdi i střechu. Tuto síť pak vystříhneme, čáry tečkované maličko nařízíme a ohneme. Nato celý domek uvnitř slepíme poklizenými pásky. Před tím však na vystřiženém domku namalujeme okna, dveře a naznačíme střechu; také bude dobře, namalujeme-li každý domek jinou barvou. Domky budeme vyrábět z tuhého papíru nebo tenké lepenky. První obrázek ukazuje síť a domek se čtyřmi stěnami, druhý obrázek jen se třemi stěnami, který pak otevřenou stranou přitiskneme ke „skále“.

Na vhodných místech postavíme též stromky, které zhotovíme ze zeleného papíru. Papír složíme dvojnásobně (šířka bude taková, jak vysoký chceme míti stromek!) a prostříháme krátce; načež nedostříhnutou část sbalíme v tenkou trubičku a zalepíme, aby se nerozpádl. Nastříhané pásky pak zaokrouhlíme tím, že je protahujeme mezi hranou nůžek (nebo nože nebo tužky a pod.) a palcem. Aby stromky dobře stály, vstrčíme dovnitř pně (sbalené trubičky) ze spodu zašpičatělé dřívko, jež pak špičkou zabodneme do skály, do mechu nebo do připravené dírký v prkénku.

Jak vidíte, podobají se tyto stromky palmám a jsou tedy pro „betlem“ velice vhodné.

Nezbytnou součástí „betlema“ jsou ještě pastýři a ovečky. To ponechávám vašemu důvtípu a vaší dovednosti, abyste si je na kreslicí papír nakreslili, pomalovali a vystříhali. Abyste je mohli na vhodná místa upevniti, použijte opět krátkého zašpičatělého dřívka, které nahoře trochu rozstřípnete, a do rozstřípeniny zastrčíte vystříhnutého pastýře nebo ovečku. Upevnění se pak stane jako u stromků.

Nyní máme připraveno pro „betlem“ vše, jen schází nám to nejdůležitější, totiž jesličky s Ježíškem, P. Maria a sv. Josef. To nutno si opatřiti buď u hračkáře (sošky,

figurky) anebo u papírů (namalované obrázky, které pak upevníme ve zhotoveném chlévě).

Když jsme poličku s „betlem“ pověsili na zeď nebo postavili na stůl, ozdobíme ji na dolní části papírovými krajkami, které si opatříme vystřiháním složeného barevného papíru; za okraje pak poličky nahore a po stranách zastrkáme malé smrkové větvičky.

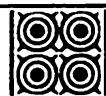
Tak postavili jsme si vlastní dovedností a prací „betlem“, který nás bude jistě více těšiti, než mnohého „betlem“ koupený.

Velice by mne, milé děti, těšilo, kdybyste mi na adresu redakce „Anděla Strážného“ (Občanské knihkupectví, Brno, Starobrněnská ul.) sdělili, jak se vám „betlem“ podařilo.

V novém roce vše nejlepší pro časné i věčné blaho vaše vám přeje strýc Vojtěch.

ZÁBAVNÝ KOUTEK.

Hádej! Teta: „Pověz, Karlíčku, ke komu chdíš raději: ke mně nebo ke druhé tetě?“ — Karlík: „Hádej, tetičko!“ — Teta: „No, ke mně!“ — Karlík: „Hádej ještě jednou!“

Malému Jiříčkovi vypravovala matka o vyhnání Adama a Evy z ráje. „A Bůh

postavil anděla ke bráně,“ končila matka, „aby se tam již nemohli vrátiti.“ — „Ale, mamí,“ ptal se Jiřík udiveně, „proč nepřešli plot?“

Hrozný sen. „Dnes jsem měl strašný sen,“ vypravoval Pepík chlapcům ve škole. „Zdalo se mně, že týden má 15 dní.“

Skrývačka. „Chyťte zloděje!“ kdosi vzkřikl. — Tatínek vidle vzal. Zle je! — Ořech se postavil v jeden šik. — Zloděj se zatím v úkrytě směje.

Za obsah odpovídá EMANUEL MASÁK. — Vydává svým tiskem a nákladem Občanská tiskárna v Brně.

H Á D A N K Y

POŘÁDÁ VÁCLAV MAHOVSKÝ V NOSISLAVI ČÍS. 188.

1. Přesmyčka.
Kolářik, Břešt.

Sděl ranný dotaz.

6. Přesmyčka. (Příslví.)
Kolářikovi — Janovský.

Či pán Dostál nerad čeká?

2. Číselka.

Frant. Jordán, Hodonín.

Náš 1232456 pojede 42 32156.

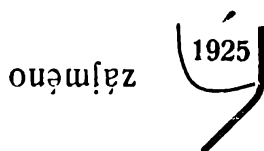
3. Záměnka.

A. Ch.

Se „stovkou“ ve stodole buší ve dne,
s „padesátkou“ mnohý „ptáček“
na něj sedne.

4. Rebus.

Křiž Karel, Uh. Ostroh.

5. Roháček.

Vojt. Mazurovi — Fr. Jordán.

1	2	3	4	5	6	?
2	3	7	8	6		strom
3	7	5	6			jméno
4	8	6				jméno
5	6					karty
6						nota

7. Číselka.

F. Novákovi — Fr. Teuchner, Drnovice.

Učitel vyprávěl ve škole 1234567
o Rusku, kde ještě mnoho půdy
2567 23451.

8. Žertovná čtvercovka.

Fr. Vlček, Opava.

Když byla 1
šel 2
na 3
a našel tam 4

1.	a	a	e	e
2.	e	l	l	n
3.	o	o	o	o
4.	r	s	s	s

9. Koníček.

Šobora Fojt věn. V tř. r. g.

	s	m			
	ř	h			
p	ň	ů	e	o	ů
B	i	p	i	t	é!
		o	ž		
		č	i		

10. Doplnovačka s tajenkou.

Jar. Beneš, III. m. š., Nosálovice.

K		×		
	l	×		
		r		
O		×		
		×		l
		×	v	

mužské jméno

kov

část příbytku

město

mužské jméno

část těla

11. Rebusy.

Pořadatelé — „Markýz D' Abel“.

1.

S 500 K

Katech. Dostálovi.

2.

1000 R $\frac{\text{H r d i n a}}{500}$ 09

Pilní luštitelé hádanek,

kteří zašlou své rozluštění do 15. ledna 1925 a budou vylosováni, obdrží za odměnu pěknou knihu. V seznamu luštitelů budou označeni hvězdičkou. Do slosování budou pojeti jen ti, kteří rozluští správně aspoň polovici hádanek. Rozluštění i návrhy nových hádanek posílejte na adresu pořadatele hádanek:

VÁCLAV MAHOVSKÝ V NOSISLAVI Č. 188, MORAVA.

O B S Ā H

Jos. Vévoda: Jak sv. Prokop zkotil čerty na Sázavě. — L. Grossmannová-Brodská: Chytrost nejsou žádné čáry. — J. Milota: Káče-Všetečka. — Edv. Elpl: Snh. (Báseň.) — Vl. Javořická: Honza-orangutan. — Jos. Ocetek: Kobylky. — B. Jasnov: Malí sběratelé. — Jan Vyhlídal: O hlupým Martinoji. Edv. Elpl: Sv. tři králové. (Báseň.) — Z našeho mladého světa. — Koutek pro ruční práce. — Zábavný koutek. — Skrývačka.

Za obsah odpovídá Emanuel Masák.

Vydává svým tiskem a nákladem Občanská tiskárna, sp. s r. o. v Brně.

Vychází prvního každého měsíce vyjma červenec a srpen.

Předplatné na Anděla Strážného celoročně 9 Kč, jednotlivá čísla po Kč 1.30.
Rukopisy zasílají se redakci do Brna, Starobrněnská ul. 19-21.

Rozluštění hádanek z čísla 5. zaslali:

Bedřichovice: Al. Kepák (7). **Blížkovice:** M. Chalupová (4½). **Bohumín:** Lyd. a Ferd. Píro (11). **Brno:** Fr. Kratochvíl (8), R. Kréma (0), Věra Šlejšurova (10), M. Gartnerová (8), Zd. Koželuha (6), J. a M. Rošovi (2), Kar. Otýpka (8), Věra Pištělková* (10). **Brno-Král. Pole:** Em. Čermáková* (6), Hilda Ložkova (6), Bruno Hyčka (4). **Brsina:** Kar. Macháček (11). **Břest:** Ig. Janovský (10), Fr. Kolářik (10). **Čechy na Hané:** Ad. Štastný (9). **Dráhy:** M. Řeček (2). **Drnovice:** J. Hrubý (9), Fr. Teuchner* (9), Boh. Teuchnerová (9), Boh. Wágner (8). **Frenštát p. R.** Řeček M. (9). **Hodonín:** Fr. Jordán (11), V. Mazúr (10). **Hrabůvka:** A. Klošimská (8), Erv. Mašek (6). **Hradec Král.:** J. V. Charvátová (10), Jiřa Škraňková* (11). **Hradec u Opavy:** Ad. Hrubý (9). **Hrotovice:** M. Matoušková (9). **Cholín:** Bl. Hubáčková (7), Vl. Friedrichová (7). **Chvalikovice:** J. Nosek (9). **Ivančice:** M. Pavlišová (7), M. Švarcová (8). **Ivanovice:** J. Vychodil (6). **Jaroměřice:** Fel. Henel (8). **Jirkovice:** Holan J. (11). **Jevíčko:** Fr. Kepřt (8). **Kochanov:** Boh. Pešek (7). **Kosobudy:** J. Drozd (11), M. Balíková (11). **Kobelnice:** J. Gecl (8). **Krásná Hora:** J. Setíkovský (11), And. Košťálová (11). **Krášovice:** J. Čandová (11). **Kroměříž:** H. Zapletalova (7), J. Batušek (10), J. Filipce* (11). **Křimice:** J. Strejce (5). **Křižanovice:** Fr. Přerovský* (7). **Kunčice:** Aug. Horáček (7). **Kyjov:** Ant. Sečka (8). **Lanštorf:** H. Morávková (10), Fr. Čapka (8), B. Markovičová (9). **Letovice:** L. Krejčová* (8). **Lhota Velká:** Zdeňka Slavíková (8). **Lideřovice:** M. Gazárková (10). **Lichnov:** Alb. Rek (9), Voj. Pustějovský (8). **Líšeň:** Fr. Tumová (2), Fr. Špaček (8), Anež. Mazlova (7). **Lukov:** Hela Seilernova* (10). **Lysky:** J. Stupánek (7). **Makov:** V. Novák (9). **Medlice:** Anež. Čadová (8). **Mikulčice:** T. Pavka (10). **Modrá:** K. Huňka (3), J. Ujálki (3). **Mouřínov:** Leop. Buriánová (9). **Nahašovice:** Fr. Zmeškal (9). **Náměšť n. Osí:** K. Poledna* (9), M. Vaníčková (9), Nepodepsaný (6). **Nosálovice:** J. Beneš (8). **Nosislav:** V. Hotový (9), „Nosislavský Pokušitel“ (11). **Nová Ves:** J. Kárník (9). **Opava:** Al. Kupka (8), Zd. Veselý (9). **Ostrov:** J. Zouhar (6). **Otaslavice:** M. Palatková (7). **Petrov:** Cec. Stránská (7), J. Krša* (10). **Podolí u Brna:** Ant. Drlík (9). **Podolí u Přerova:** J. Mikeš (7). **Podlesí:** J. Zábranský (7). **Polešovice:** M. Tesařová (0). **Pískov:** Boža Fuchsová (½). **Praha-Bubeně:** Míra Klapka (9). **Přerov:** M. Trkan (8), Milosl. Hrochova* (9). Zaslám dopis! **Přestavky:** An. Dašková (10). **Radňovice:** Fr. Padalik (8). **Ratimov:** J. Bosák (9). **Radeš. Svatka:** A. Chroust (11). **Řícmanice:** Sylva Kalod (7). **Slavkov:** L. Badálková (7). **Stará Ves:** Inoc. Slabý (1). **Strážnice:** Fr. Příkaská (5). **Střebenice:** P. Chvátal (6). **Trboušany:** M. Korbrova (8). **Trojanovice:** L. Kolář (8). **Troubsko:** M. Procházková (7). **Třebíč:** St. Čecháček (9), A. Gábková* (8). **Újezd u Luh.:** V. Šustek (8). **Uher. Ostrov:** Kar. Kříž (11). **Veselí n. M.:** M. Jarošová (5). **Vrbice:** Fr. Pešťová* (11). **Vršovice:** Ant. Rychlý (10), Jan Věntus (9). **Zarazice:** Jos. Mika (4). **Znorovy:** A. Otrhálková (11), P. Šorka (11), Věra Červená (11), Fr. Holubová (11), Fr. Kuriviál (8), A. Soukupová (8), St. Motyčka (8), Frant. Kočíš* (11). **Žabovřesky:** Mil. Kubátová (8).

Jevíčko: Fr. Valenta (9). **Krašovice:** A. Roubíková (11). **Lískovec St.:** J. Morávek (5). **Medlice:** B. Daňhelová (6). **Přerov:** M. Šíkolová (6). **Ratinov:** Fr. Bártek (7), J. Kaňa (7). **Řícmanice:** Fr. Rybář (8). **Syrovice:** Jos. Cetlová (1).

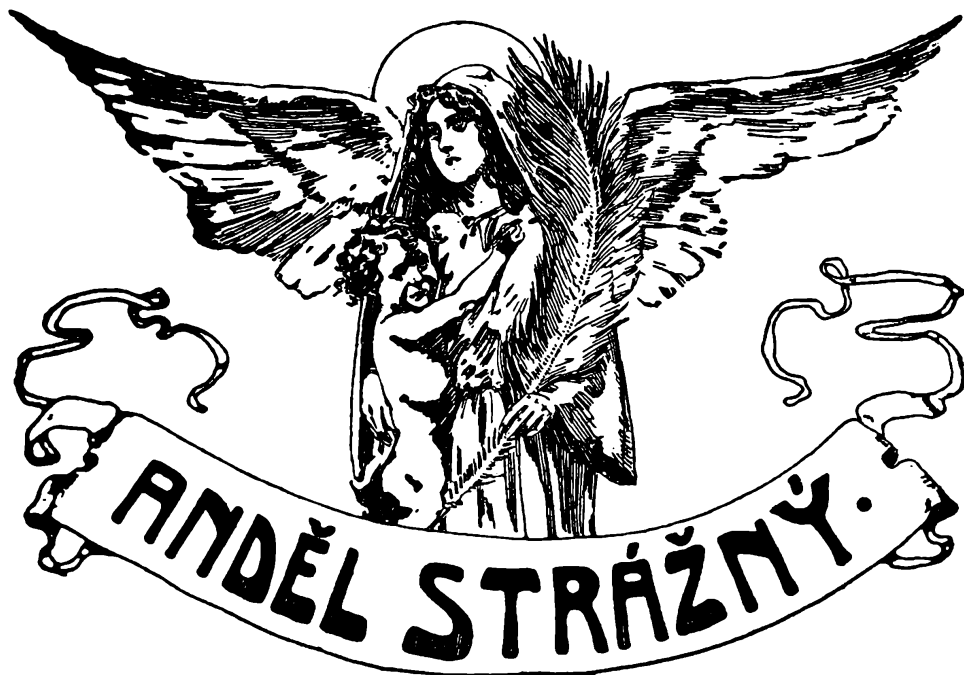
Listárna hádanek. V čísle 7. bude hád. turnaj „Nosislavského Pokušitele“ o krásné ceny, knihy! Připravujte se! — Jan Krša, Petrov. Již po čtvrté platím pokutu za Vaše patřičné nevyplácení dopisu. Pamatujte 1 Kč a ne 50 h! — Fr. Vlček, Opava. Rád uveřejním! Jen zašlete! — St. Čecháček. Dík za krásné hádanky. Postupně uveřejním!

Pořadatel.

Rozluštění hádanek z č. 3., 4., 5.: Čís. 3. 27. Václava Kosmáka „Chrt“. 28. Arpád. 29. „Anděl Strážný“. 30. Rozšiřujte hojně „Anděla Strážného!“ 31. Anděl Strážný. 32. Jakub Arbes. 33. Turnaj. 34. Okamžik, kamzík. 35. K, val, Karel, les, l. 36. Kmet, metr, etna, traf. 37. Pravdu každý chválí, ale ne každý ji hájí! 38. Jasan, salaš, Machar, satan. 39. Buvol, olej, veslo, e, dobrý, — b rum, kádě — Vesel buď!

Čís. 4. 1. Rebus: Kněz kázání má k lidu! 2. Záměnka: Holinky, hodinky. 3. Šaráda: Bolševník. 4. Číselka: Moravan, „Moravan“. 5. Záh. nápís: Panna Maria Svato-kopecká. 6. Slab. číselka: Naděje, děje. 7. Ráček: žel, lež. 8. Obložka: B — alka — n, 9. Rebus zpětný: Bedřich Smetana. 10. Zrůda: líce, palice. 11. Číselka: Přerov, převor, pře, vor, rov, řev, oř. 12. Přesmyčky: Velehrad, Radhošť. 13. Záměnka: Rosa, vosá. 14. Vsuvka: Šišák. 15. Číselka: Národ, Jordán. 16. Výpustka: Levice, lvíce. 17. Tajenka: Veselé Vánoce. 18. Číselka: Ostrava, Orava, Rava, avar. 19. Rebusy: Lví záliv. 20. Záhada: Veselé Vánoce. 21. Národu a vlasti přáti, nejlepší však Bohu dáti!

Čís. 5. 1. Přesmyčka: Anděl Strážný. 2. Číselka: Mazánek na zámek. 4. Rebus: Nový Rok 1925. 3. Záměnka: Cep, lep. 5. Koleda, oliva, lida, eva, da, a. 6. Přesmyčka: Ranní ptáče, dál doskáče. 7. Číselka: mládeži, ladem leží. 8. Žert. číselka: rosa, osel, seno, aloe. 9. Koníček: Přičiň se a Bůh Ti pomůže! 10. Dopln. s tajem: Kamil, olovo, strop, Opava, Pavel, hlava = Morava. 11. Vesnická dívka, Smrtelná neděle.

ČASOPIS PRO KŘESŤANSKOU MLÁDEŽ.

ROČ. XLIV.

1924—25.

ČÍSLO 6.

SVATOPLUK ČECH:

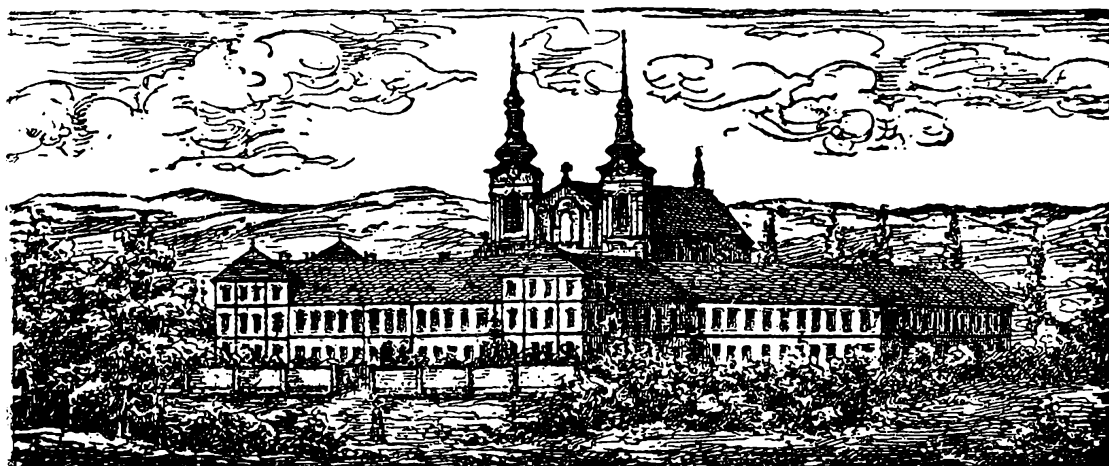
Sv. Cyril a Metod.

Mrak temný na slovanské luhy
hrom zkázy nesl, žár a krev
V tom od východu svitem duhy
jim vzešel míru, lásky zjev.
Vznesli žehnající dlaně
nad slovanským národem
jasní vyvolenci Páně:
Svatý Cyril s Metodem.

Řeč sladkou na rtu, zvuky rodné
a v oku lásky vřelý jas,
kam vnesli símě blahoplné,
po kraji šuměl rajský klas.
Rozlévali světlo spasné
nad slovanským národem
dvě ty hvězdy milojasně:
Svatý Cyril s Metodem.

O, vy dvě holubice Ráje,
jež z ruky Boží slétly v zem,
by haluz míru v naše kraje
přinesly s lásky zákonem,
věčně budou velebena
vděčným Slávů národem
vroucím hymnem drahá jména:
Svatý Cyril s Metodem!

Památce sv. apoštolů slovanských.

Letos 6. dubna uplyne 1040 let od chvíle, kdy opustil tento svět druhý z našich velikých apoštolů, sv. Metoděj. Neznáme jeho hrobu, nevíme, kde odpočívají jeho ostatky, ale památka jeho v našem národě nezhyne a nikdy nezahyne, neboť dílo, které sv. bratři solunští vykonali pro věčné i časné blaho národů slovanských, má cenu nesmrtelnou.

Abychom tuto památku znovu oživili a uctili, přineseme letos řadu obrazů z činnosti sv. apoštolů.

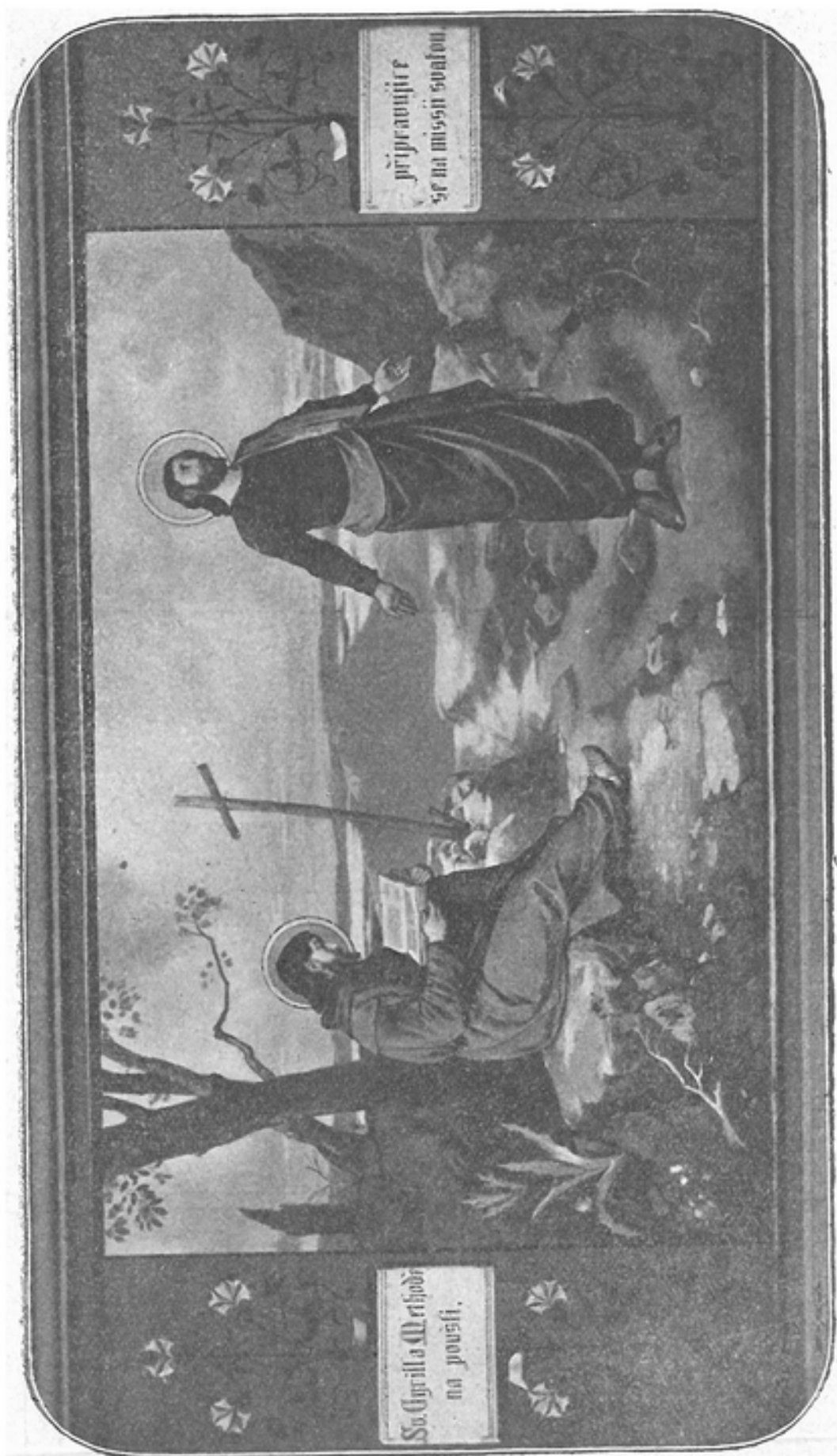
P r v n í z nich předvádí nám sv. bratry, jak se v samotě pouště připravují modlitbou a studiem na svůj apoštolský úřad. Naučili se nejen jazyku národů, mezi nimiž měli působiti, ale učený sv. Cyril vynalezl i nové písmo slovanské a přeložil do slovanštiny nejpotřebnější části Písma sv. a bohoslužebných knih. Tak položili základ k celé slovanské vzdělanosti.

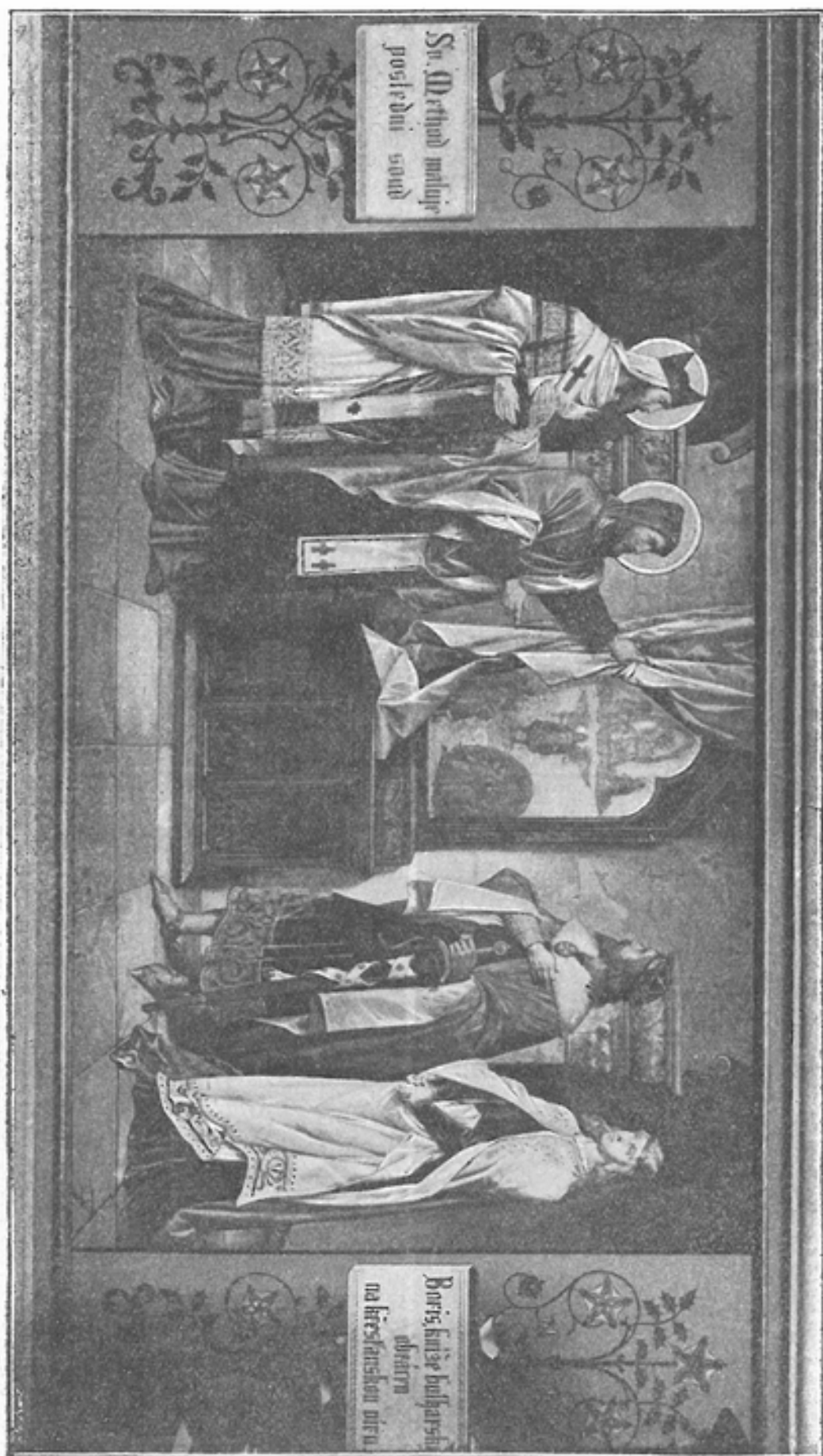
D r u h ý obraz znázorňuje událost, kterou vám v minulém ročníku „A. S.“ pěkně vylíčil p. prof. Jos. Vévoda. Sv. Metoděj, řeholník a malíř, dokázal svým uměním a svým slovem, oč marně dosud se pokoušeli ostatní: obrátil zatvrzelého bulharského knížete Borisa na víru křesťanskou tím, že nakreslil obraz posledního soudu a vyložil králi hluboký význam oné chvíle.

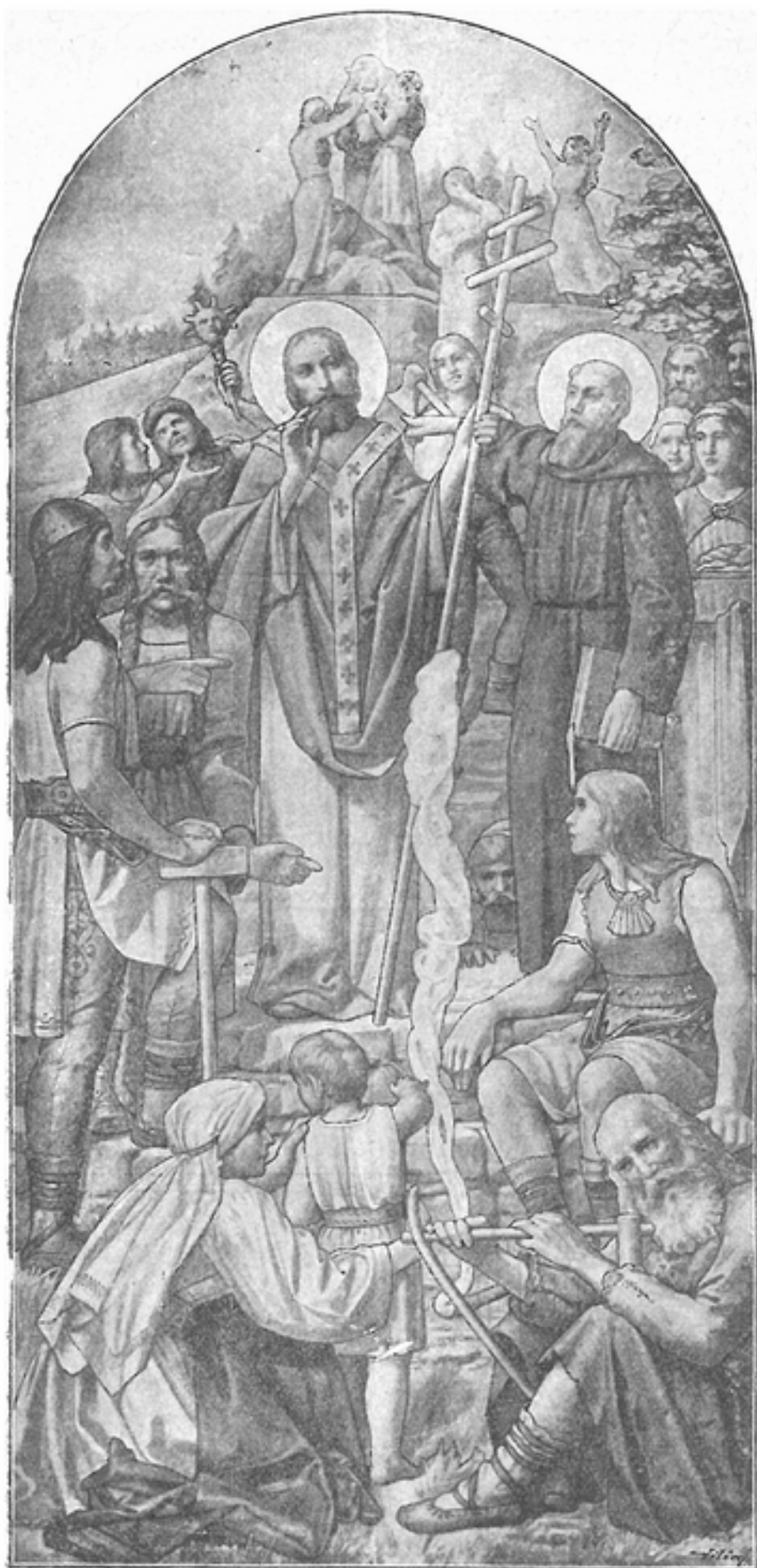
T ř e t í obraz kreslí blahodárnou činnost sv. bratří na Moravě.

Blahodárná činnost sv. bratři na Moravě.

VLADIMÍR ŠTASTNÝ:

Cyrill a Metod mezi maličkými.

Zařídili svatí bratři
Moravanům první školu;
rády dítky pospíchají
poslouchat svých apoštolů.

Ukazuje první knihu
Konstantin svým žákům malým,
divné písmo se tam skýtá
zrakům jejich užasalým:

„Hle, co na těch listech bílých
poutá barvou vaše zraky,
vězte, moje dítky milé,
nejsou plané, mrtvé znaky,

Každé písmě milým očkem
rozumně se na vás dívá,
každé mluví jasným hláskem,
jak by mělo ústka živá.

Rádo by vám povědělo,
co jen ví a samo umí,
však jen pilný, hodný žáček
řeči jeho porozumí.“

„Ó my chceme pilni býti
uč jen, uč nás, Otče milý!“
Konstantina, filosofa
prosí žáčků hlouček čilý.

Usedají svatí bratři
se knihami prostřed dítek;
takto včelky medu chtějí
vábí z jara pestrý kvítek.

A jak v hnízdě pode krovem
štěbetává mladé ptactvo,
tak „az, buky, vědy, glagol“
říká sobě pilné žactvo.

A již mluví kniha sama,
první slova sestavili,
„Na počátku bylo Slovo“
dítky s plesem hlaholily

Vece Metod: „Milé děti,
o tom Slovu věčně jsoucím
tato kniha vypravuje;
učte se jí srdcem vroucím.

Mnohé, co tam psáno stojí,
z našich úst již také víte:
nuže, kdo z vás na otázky
zevrubně mi odpovíte?“

„Kdo tě stvořil, Slavomíre?“
Bystře čilý hošík vzhlídá:
„To Bůh Otec všemohoucí!“
jasným hlasem odpovídá

„A kdo z hříchů vykoupil tě?“
— „To Syn Boží, Vykupitel.“
„A kdo na křtu posvětil tě?“
— „To Duch svatý, posvětitel.“

Chválí Metod: „Dobře jste m^ě
všechno pozodpovídali:
za to buď vám dovoleno,
byste také nás se ptali.“

Zjařily se všechněm zraky,
zdvihá ruku každý žáček,
dostal slovo nejmladší z nich
zlatohlavý kudrnáček.

„Řekni, Otče, kdo Vás učil
písmenka ta všecka znáti
a ty velké svoje knihy
krásně zlatem, barvou psáti?“

Spočinul na Konstantinu
Metodův teď pohled blahý:
„Nuže, žáčku zvědavému
odpovídej, bratře drahý!“

Odpovídá dítku mudřec:
„Dítě, víš, že na Moravu
zdaleka jsme přišli hlásat
Boží slovo, Boží slávu.

Tam v té dálné řecké vlasti
moudří lidé přebývají,
dávno krásně číst a psáti,
dávno slovo Boží znají.

Od nich mocní národové,
kterých neznáš, žáčku malý,
umění a krásným vědám
dávno již se učivali.

Když pak Bůh mne učitelem
ke Slovanům povolával,
za dar rady k Duchu Páně
modlit jsem se neustával.

A duch Boží osvítil mne,
ukázal mi tyto čteny,
jimiž zvuky slávské řeči
jasně, hlasně vyznačeny:

Neboť vězte, žáci milí,
jazyk, kterým hovoříte,
Slovanský jest krásný jazyk,
jehož moci netušíte. ;

Od moře až k moři vládne,
od hor sněžných k širé stepi:
ó kéž mohu světa Slávův
odhalit vám obraz lepý!

Avšak marným, plachým větrem
Slovanův řeč krásná zvučí,
dokud kromě víry svaté
azbuce se nenaučí.

Azbukou váš národ dobrý
vpravdě Boží utvrdíme,
azbukou váš jazyk krásný
na chlum slávy povýšíme!“

Poslouchají žáci tiše
nadšeného apoštola,
a jich srdce, zraky planou,
ač jen rozumějí zpoła.

„Otcové vy naši dobří,
hodnými se chceme státi,
vyučte nás víře svaté,
naučte nás číst a psáti.

A ti svatí Apoštolé
žehnají tu mládež svěží:
„Pane, dejž, by vyspěli z nich
Moravanům zdární kněží!“

EDV. ELPL:

Pohádka o Palečkovi.

Byl jednou jeden chalupník. Měl domek, malou zahrádku, dva kousky polí a šest dětí. Manželé měli se co ohánět, aby četnou rodinu uživil. Ale že je měl Pán Bůh rád, obdaroval je ještě jedním dítětem. Narodil se jim chlapeček, ale div divoucí, byl takový malinenečký jako prstíček.

Ubíhaly měsíce, ubíhala léta, ale chalupníkův nejmladší hošíček nerostl, zůstával pořád stejný a nebyl ani trochu větší, když už měl choditi do školy. Všichni říkali mu Paleček, protože nebyl větší než prst. Ve škole musili býti žáci velmi opatrní, aby ho nezašlápli.

Aby nepřišel k úrazu na ulici, brávali ho starší bratří do kapsy a položili ho ve škole na stůl, na němž pan učitel psával. Pan učitel posadil Palečka do malé lavičky, od ostatních oddělené. Zde sedával a učil se velmi dobře. Čeho nedal mu Pán Bůh na těle, přidal mu na duchu. Třeba ho nebylo vidět, hlásek jeho rozléhal se třídou jako stříbrný zvoneček a dovedl odpovídati na vše, nač byl tázán. Myslíl za celou třídu, a spolužáci měli ho velmi rádi.

Ale nejen ve škole, i doma byl hodný. Hleděl působiti rodičům radost a činil vše, co jim na očích viděl. Každé jejich přání vyplnil rád a tak získal si jejich lásky, a rodiče měli jej radší, než všechny ostatní. Že byl tak maličký, nic jim nevadilo, zvykli si na něho a byl by

býval všem velmi chyběl, kdyby se byl kolem nich po celý den neotáčel.

Jednou v létě povídá máma: „Běž do lesa a nasbírej hub! Dávej je na hromádku a o polednách přijdou tvoji bratří a odnesou je i s tebou domů.“ Milý Paleček se sebral a šel. Sbíral houby na kopečku a kutálel je na jednu hromádku. Najednou se nebe začalo zatahovati šedivými mraky a po chvílce dalo se do deště. „Co bych mokl,“ myslil si Paleček a schoval se pod hřib. Klobouček hříbku byl mu deštníkem a tak ulebedil se pod ním. Bylo mu docela dobře. Kapky dešťové dopadaly na zem a jednotvárným jejich ťukotem počal milý Paleček podřimovat, až usnul jako pařízek.

Nevěděl sám, jak dlouho spal, když ho konečně hlasitý hovor probudil. Nakukne a vidí, jak z lesa vylezli tři vousatí chlapi, černí, s blýskavými očima a posadili se zrovna u hříbu.

Paleček se aspoň tím potěšil, že se nebe rozjasnilo. Mraky se potrhaly, sluníčko zase pěkně svítilo a veselý zpěv ptactva rozléhal se lesem až mile.

Jeden z loupežníků převalil se na druhý bok a div, že nohou hříbu neporazil.

„Počkej,“ řekl si náš malý hrdina, „já tě trochu polehtám. Rychle popadl jehlu, kterou s sebou nosíval jako hůl a o ni se opíral a pích! pích! bodl chlapíka vedle ležícího do lýtka. Ten vyskočil a díval se, co to? Kopl do hříbku a když jej svalil, uviděl milého Palečka.

Zavolal na kamarády, aby se šli podívat, koho tu našel. Syneček chalupníkův prosil, aby mu neublížili, že jim může býti také dobrý

„Baže dobrý,“ poznamenal jeden z loupežníků, „vždyť se jen podívejte! Proleze i klíčovou dírkou a pozotvírá nám všechny dveře a dostaneme se tak všude, kam jen budeme chtít!“

Protože měli zbojníci už delší dobu zálsuk na zlaté a stříbrné nádoby blízkého kostela, vzali milého Palečka do tašky na záda a ubírali se s ním do lesa.

Když se setmělo, kráčeli zvolna ke kostelu, aby jej vykradli. Milému synečkovi domlouvali: „Pustíme tě dveřní dírkou do kostela, ty vylezeš na okno a co pěkného uvidíš, sebereš a pustíš oknem dolů. Jestli to neuděláš, pak se chraň! Živ z kostela už nevylezeš!“

Paleček vlezl dírkou klíčovou do kostela a hop! hop! už byl klučina na zemi. Sebral, co se mu líbilo. Po provázku vylezl na okno, otevřel je a volal na loupežníky. Ti těšili se již na bohatou kořist, ale po čertech se zklamali. „Kamarádi, chytejte,“ volal Paleček z okna, ale dolů nepustil ničeho. „Víte,“ povídá, „mohlo by se to rozbit a byla by toho škoda.“

„Tak shod' něco jiného!“ volali zlostně zbojníci.

Ale za chvíli bylo opět slyšeti z okna: „Víte, kamarádi! Bude lepší to tady nechat. Spadne to dolů, rozbije se to na kusy a mně je toho líto.“

Loupežníci už viděli, že si z nich tropí blázny a s dlouhými nosy od kostela odtáhli.

Měsíček svítil do kostela a tu Paleček slezl a procházel se po kamenné dlažbě. Prolezl kde který kout, až pojednou pod lavicí uviděl pěkný malý kočárek. Snad zapomněla jej tu některá holčička, jak tady

s maminkou v lavici sedávala za večerní pobožnosti. Syneček měl z kočárku radost, zrovna se tak pro něho hodil. I upletl si z provázků postroje, chytil dvě myšky, zapřáhl je do kočárku a vozil se po kostele. Měsíček pěkně svítil a kočárek ve stříbrném jeho světle, které okny do kostelíka pronikalo, jen se mihotal.

Pojednou uviděl Paleček ve dveřích skulinu. Rozejel se a vyjel tudy s kočárkem na ulici. Myšky letěly a zrovna tím směrem, kde rodiče synečkovi bydleli. Už neměl domů daleko, když v tom vyletí z houští kocour a chňap! Obě myšky tlapami přimáčkly k zemi a sežral je. Paleček slezl s kočárku a musil k domovu pěšky.

To vám bylo radosti, když se vrátil. Však tatínek s maminkou nemohli po celou noc ani oka zamhouřiti. Když přišly děti z lesa a bez Palečka, nařikaly tuze, co se mu jen asi přihodilo! Snesla se noc, a kde by ho teď našli!

Ráno přibatolil se syneček domů a vypravoval jim, kde byl a jak se mu vedlo. „Škoda jen, že nemám kočárku a svých koníků. Když už jsem byl u domova, přihnal se vlk a sežral mi je.“ Chalupník měl radost, že se jim klučina vrátil zdrav.

Za nějaký čas šel Paleček s maminkou zase do lesa. Hrabali spadlé listí, aby měli čím stláti v zimě dobytku. Pojednou chalupnice nahrábala na cosi tvrdého. Když odstranila hlínu a suché listí, uviděla velký kulatý kámen, v jehož středu byl malý otvor.

„To bych ráda věděla, co je tady za skrýš,“ řekla matka a zavrtěla hlavou.

„Víte co, maminko,“ navrhoval Paleček, „uvažte mě na provaz a spusťte mne dolů; já se podívám, co tam je.“

Maminka napřed nechtěla, ale když syneček jinak nedal, spustila ho dolů. Když se dostal dolů, ocitl se ve tmě. Bylo to tmavé sklepení a v něm hromada sudů. Paleček se na provaze rozhoupal a když do sudu hrábl, poznal, že jsou to samé peníze. Potom zavolal na maminku a dal se vytáhnouti nahoru.

Druhý den večer přijel chalupník s vozem a poklady ze země vyzvedl na světlo boží. Bylo to tolik peněz, že neměli na ně v chaloupce ani místa, kde by je uložili. Po čase koupil chalupník velký dvorec, mnoho polí i lesů. Vozil potom všechny děti v opravdovém kočáře s koníky bílými jako šatka. A tak měl Pán Bůh opravdu chalupníkovy rád, bez něhož by byli sotva štěstí takového dosáhli.

VLASTA JAVOŘICKÁ:

Honza-orangutan.

(Pokračování.)

Mániče Hromadové, dcerušce obv. lékaře ve Studené, věnuje spisovatelka.

Vypukla válka a jako odjinud i z celé Lhoty rukovali chasníci. To bylo pláče a nářku. A nejenom chasníci, také ženatí a těch bylo! Ženské se celé uděsily, ale nic platno. Musely se smířiti s nutností a vyprovázely je.

Maminka Blechová byla ráda, že je Honza teprve osmnáctiletý; že ho nevezmou a než dospěje, bude jistě po té válce. Ale Honza

chodil jako zařezaný. Hlavu věšel a když první výzva rukovala, vyprovázel ji a zase zamyšleně pocházel domem.

Až najednou překvapil maminku neobyčejným návrhem, ba vlastně už odhodláním: „Maminko, já se dám dobrovolně na vojnu.“

To byla slova! Chudáka maminku div mrtvice neranila. Sepjala ruce až nad hlavou a zalomila jimi. „Pro Krista Pána, synáčku, já se denně modlím a děkuju za to, že jseš eště mladej a ty bys sám ..“

„A co mám doma, maminko,“ povídal Honza nad svůj obyčej moudře, „sloužím u krav, nuzuju se a vy se mnou. Celá ves mnou pohrdá, smějou se mi, říkají mi hloupej Honza orangutan. Já jsem hloupej, dyť jsem nebyl ani za humny a neviděl jsem světa, leda jsem byl v městě na jarmaku a na pouti na Křemečníku. Podíval bych se do Jihlavy a jistě eště dál, nebo ta vojna musí bejt až něde kraj světa.“

Matička se mohla uplatat, vymlouvala Honzovi, kam že by to šel umřít a ji tu zanechat, měl-li by svědomí, leč Honza byl houževnatý.

„Já se vrátím, maminko, uvidíte, že se vrátím, a zatím to tu ňák vydržíte. Každěj říká, že ženy a matky vojáků mají podpory, z kerých můžou bejt živý. Pěkně vás prosím, nebraňte mi, táhne mě to ňák do světa.“

Neubráníla mu. Šel. Celá Lhota se tomu divila. „Koukejme se na Honzu,“ usmívali se, „von chce bojovat za císaře pána.“ Nejvíce se smála Cecilka.

„No, ty to vytrhneš,“ chichotala se mu, když se už loučil, „jak ty tam přijdeš, vyhraju to naši na jeden ráz, nebo ty seš hrdina přenáramnej!“

Kolik bylo v tom smíchu posměchu! Až Honzovi husí kůže naskočila a vztekem i lítostí se mu zpěníla krev. „No, počkej,“ povídal jí sevřeně, „ty uhlídáš!“

„Co tam budeš dělat?“ smála se, „umejvat dlážky, nebo stát jako svatej na mostě?“ Ubíhala od něho, ani mu ruku nepodala.

S bolestí a hněvem díval se Honza za ní a řekl jí v duchu se zatátými pěstěmi: „Dybys ty věděla, že jen pro tebe jdu pryč, jen pro tebe, abych tě neměl na vočích a abych ti ukázal!“

Maminka s ním šla k vlaku a žehnala mu s usedavým pláčem: „Jen vostaň tak hodnej, jak jsi byl po dnes, ať třebas hloupej, ale hodnej a vrať se mi, vrať!“

Naposledy ji objal a pak odjížděl. S chudým ranečkem sic, v ošumělém šatě, ale bohatý přec, protože si vezl požehnání matčino.

* * *

Jak se vedlo Honzovi na vojně? To se nedá ani vypsát. Ta cesta ke zmoudření a k životní zkušenosti jest velmi obtížná a neschůdná.

S počátku mnoho zkusil, než ho trochu otrkali. Hned z rána mu vynadal „fraitr“ a kaprál aspoň třikrát denně.

Říkali mu „ucho“ a přílepek „hloupej Honza“ se naň chytil hned zase. Opravdu myl dlážku a horší ještě místa, ba i kamarádům mnoho musel sloužiti, že byl tak mladý, tak neohrabaný a hloupý.

Execírka mu šla špatně; nebyl mrštný a ohebný; sílu měl sice jako Herkules, leč pohyby pomalé a líné, zkusil mnoho a byl víc zavřený než na svobodě.

Několikrát mu napadlo, že tohle neměl dělat, že měl býti doma u mámy, ale zase se káral a říkal si, že to vše musí dělat, aby zmuodřel a mohl se na Cecilku jenom aspoň podívat. Aby se mu nesmála!

Konečně byl vypraven do pole a dostal dovolenou tří dnů, aby se s maminkou směl rozloučit. Přijel už ve vojenském a maminka ho zas oplakala, leč líbil se jí, byla na něho trochu pyšná. Měl ráznější krok a přímější držení těla. Cecilka ho potkala cestou z kostela. Salutoval jí a podíval se na ni trochu bojácnýma, ale přece usměvavýma očima.

Propukla v smích.

„A Pámblíčku nebeskej,“ spustila a ruce spráskla, „to z tebe, Honzo, udělali vopici, ty vypadáš! Jaký to máš místo bot saně a jaký nohavice! A tu čepici!“ Mohla se usmát a Honzovi bylo hořko. Teď teprve viděl, že má rukávy krátké, nohavice nad kotníky a život až pod paží, vše mu bylo krátké a malé, kdežto čepice spadala mu až na uši.

Zastyděl se a šel svou cestou. Duše mu plakala v těle a kdesi v hlavě rostl vzdor „Já ti ukážu!“ — — —

A potom prodělal mnoho a mnoho

Půl druhého roku stál smrti tváří v tvář.

Že ho měli za hloupého, vytloukali jím ta nejhorší místa; stavěli ho vartou před zákopy a posílali na obhlídku. Zdálo by se, že dělal dobrý terč nepříteli svým ohromným tělem, ale on chodil deštěm střel a žádná se ho netknula. Snad to byla modlitba jeho maminky, snad jeho osobní štěstí, co ho chránilo.

Však s Honzou se stala velká změna za tu dobu. Přece jenom hodně získal se vzdělanějšími a staršími vojáky. Dostal jiný náhled na život a dovedl si alespoň představit, jak to na světě vypadá. A teď najednou začal litovati, že se ve škole neučil, že neumí psát a čísti jenom málo a také, že si svůj žold ztěžší spočítá.

S povzdechem slýchal, jak kamarádi se čtením baví a těší v útrapách zimy a války a vyčítal si, že se tomu tak špatně naučil. Ale nezoufal. Což by se to nedalo dohonit? Je mu dvacet let — snad není po všem.

Vypůjčil si od kamaráda knížku a zkoušel to. O Bože, jak to šlo bídně, sotva desátému slovu rozuměl a než přeslabikoval stránku, ukazuje si prstem, uplynuly dvě hodiny. Ale za několik takových cvičení se mu nějak mozek oblomil. Rozuměl více a šlo to lépe. Za čtvrt roku byl z něho dosti slušný čtenář.

A jakou z toho měl radost!

Ale tu počaly zuřiti boje. Rusi, kteří leželi nedaleko jejich zákopů rovněž zakopáni, počali o sobě dávat vědomost. Denně se rozhovořila děla a rozštěkaly pušky. Na obou stranách byli už ranění i padlí.

A tu jednou ráno po nočním boji uviděli naši v zákopech, že leží mezi ruskými a rakouskými zákopy na volném místě člověk, snad raněný a poručík Honzovy setniny zjistil dalekohledem, že se trochu hýbe a jest to ruský důstojník. Patrně vyšel ze zákopů, aby za noč-

ního temna zjistil situaci, ale byl zpozorován a střelen. Poté asi se rozpoutal boj.

„Nešťastník,“ řekl poručík, „zahyne zimou, ale kdo proň má jít? Neodvažují se jeho lidé vystrčiti hlavy, což teprve my? Jak bychom přišli k tomu, dáti pro něho život?“

Honzu to rozčílilo, až zrudl. Vzpomněl, jak lovil z louže mouchy a rybky házel do vody, a člověka by tu nechal? Rázem byl odhodlán. „Poslušně hlásím, pane kapitán, že tam půjdu!“ řekl, zasalutoval, na podpadku se otočil a šel.

Kamarádi ho varovali. „Buď Rusi nebo naši tě skolí, jak hlavu vystrčíš.“

Ale on se nebál: „Všady v rukou Božích, říká naše maminka,“ povídal a už byl nahoře a upaloval k raněnému. Okamžik bylo ticho, ale pak z ruské strany zafičela kulka. Patrně raněného neviděli, že ležel v dolíku otevřeném jen z rakouské strany a mysleli, že jest to vyzvědač.

Ranní slunce vycházelo v plné nádheře. Východ byl všecek zlatý, jako by drahý kov roztavil a po obloze ho vylil a dále purpurové červánky šatily všecko nebe přeskvostným šatem. Proti té nádheře se ohromná postava Honzova rýsovala ostře, všecka jsouc černá. Rakouská čapka zřetelně značila, odkud vyšel. Dvě, tři kulky fičely mu kolem hlavy, ale on se ani neschýlil. Jenom vytáhl bílý šátek a mávaje jím nad hlavou, utíkal k raněnému.

Rusi pochopili a palba ustala.

Honza dostihl raněného a schýlil se k němu, převalil ho na znak. Viděl, že pod ním jest krev a spodky zkrvácené; měl prostřelenu nohu a ve druhé štěpinu granátu. Byl chudák v bezvědomí a Honza viděl, že jest to ruský hejtman.

Politoval ho: „Chudáku, tos' dostal — no, počkej, já tě vodnesu!“ a už zvedal bezvládné tělo štíhlého důstojníka.

Naložiti si ho na ramena bylo mu hračkou a vztyčiti se k chůzi lehkým výkonem. Hejtman mu ležel malátně na krku jako jehně a Honza dělal sáhové kroky.

Ale ne zpět do rakouských zákopů. „Kam pak,“ myslil si, „tam bych ho nesl? Dyť by ho zajali a eště zabili. Kam patří, tam ho dám!“ a bral se k ruským zákopům.

Tam byli ustrnulí. Hejtman, jim všem milý a dobrý, který se ztratil při nočním boji, najednou se vrací?

Za to v rakouských zákopech bylo vzbouření. „Lotr, darebák, utíká! Dá se zajmout, zbabělec! Zběh, palte po něm!“

Zahoukaly ručnice a střely, ne jedna, ale padesát posláno za Honzou. Ku podivu však, šel stále; čepici ztratil, ale hlavu nesl. Utíkal se svým břemenem a už zmizel v ruském zákopu. Neměl ani tušení, že přeběhl, až mu to tam pověděli.

(Dokončení.)

JOS. VÉVODA :

Jak sv. Prokop zkrotil čerty na Sázavě.

(Dokončení.)

Dvakrát ještě vykonal Prokop cestu k jeskyni, nesa s sebou vždy něco z těch věcí, které uznal za nezbytné v této lesní samotě. Potom jal se upravovati si jeskyni za svůj příští příbytek.

V jednom koutě zřídil si na přivaleném balvanu ohniště, v jiném ruzné lože z mechu a suchého listí, obloživ je kamením. Vysoký balvan u vchodu, kam vnikalo denní světlo, byl mu stolem. Přinesené věci uložil v jednom výklenku jeskyně. Když slunce zapadlo, byl s nejn nutnější úpravou své poustevny hotov.

Dlouho do noci zpíval potom Bohu chvály a před půlnocí se odebral na odpočinek. Usnul hned, unaven chůzí a namáhavým uklízením a vhodným umístováním balvanů.

Sotva nadešla půlnoc, hromový rachot vyděsil ho ze spánku. Jeskyně se otřásla v základech, skály s hrozným lomozem pukaly, vše jako při земětřesení. Každým okamžikem se zdálo, že klenba jeskyně se zhroutí a rozdrtí probuzeného, jako když někdo šlápnutím rozmačká červa.

Prokop vyskočil z lože, poznamenal se křížem a zamířil kvapně k východu z jeskyně, domnívaje se skutečně, že to земětřesení. V té však zahlédl v temném pozadí jeskyně na sta žhavých očí, sršících zelenavě bleskotajícími jiskrami a zaslechl příšerný chechtot, úplně se různící od smíchu lidského.

Rázem pochopil, oč běží, že to vše dílo ďábelské a šálení pekla. I přikročil k ohništi, kdež v popelu doutnalo ještě trochu uhlí, vzal kus smolného louče, rozdmýchal oheň a louč zapálil. Ze záňadří vyňal potom kříž, zavěsil si jej na prsa, odvázal posvěcený sukovitý provazec, jímž byl opásán, hořící louč vzal do levé ruky, provazec ve dvě složený do pravé a zvolal hlasem velikým: „Ve jménu Boha Otce, jenž vás na věky ztratil, Boha Syna, jenž na kříži knížete pekelné přemohl, i Boha Duchu svatého, jemuž se nepřestáváte rouhati, zaklínám vás, duchové nečistí, a prikazuji vám, abyste opustili navždy toto místo, které zasvěcují trojjedinému Bohu a andělům jeho! Vyjdi odtud, satane, a všichni pekelní duchové s tebou!“

Hořící pochodní svítil si před sebou a svěceným provazcem jal se šlehati vši silou do smečky ďáblů, kteří vyjíce a skřípající zuby upalovali k východu sluje, kdež zmizeli ve tmě, zanechavše v jeskyni pekelný zápach síry a smoly.

Zhluboka oddehuje poklekl Prokop na balvanu, jež si byl zvolil za klekátko, a děkoval vroucně Bohu, že jeho pomocí se mu podařilo vyprostiti jeskyni z moci ďábelské roty. Tak meškal na modlitbách až do ranního úsvitu.

Sotva se trochu rozednilo, dal se do práce. Kus houští před skalisky chtěl vymýtiti a půdu tím vyzískanou zrýti na záhony, aby si zde mohl zasít trochu zrní na chléb a něco zeleniny vypěstovati. Vysekaná křoviska kladl vedle sebe na hromádky, aby roští z nich lépe proschlo a dalo se potom používat jako palivo na ohništi.

Práce mu pěkně ubývalo, ptactvo na blízkou oslazovalo mu ji zpěvem a jarní slunko smálo se s obloh na celý svět až mile. Pot řinul se Prokopovi s čela v hojných krůpějích, a když bylo k poledni, pocítil hlad i žízeň.

Šel do jeskyně, donesl si kousek černého chleba a hliněný hrnek, aby si ze studánky nabral do něho vody. Došel ke studánce a zarazil se. Voda zakalena a samé bahno, na jejím povrchu pak ležela břichem vzhůru ošklivá ropucha — mrtvá.

Světec poznal hned, že to msta některého z pekelníků, který se zde někde skryl, aby ho pokoušel a zlobil. Usmál se nad tím malomocným vztekem ďáblovým, ropuchu kouskem dřeva vyhodil z vody ven a zahrabal do země, potom poklekl, poklekl prohloubil výtok ze studánky, bahnitou vodu vylil a usedl poblíž na kámen čekaje, až se studánka z pramene zase naplní a zčistí.

Netrvalo dlouho a ve studánce bylo opět vody dost a čisté, jako dříve. Světec se požehnal, pojedl, napil, a poděkovav Bohu, chystal se znovu do práce. Když odcházel od studánky, zaslechl, jak v křoví vedle skály cosi podezřelého zašustělo, ale dělal se, jakoby ničeho nepozoroval. Seděl tam přikrčen ke stále potměšilý pokušitel, patrně zvědav, co se bude díti dále.

K večeru byl Prokop s mýcením křoviska tak zhruba hotov. Prostranství před skaliskem se teď uvolnilo a hodilo se pěkně na záhonky, jen ještě je zrytí nebo zorati. Zorati, ale jak? Světec se na okamžik zamyslel, pak se pousmál a šel do jeskyně. Měl patrně něco za lubem, ale mlčel a vyčkával.

Sekeru položil k ostatnímu náčiní, jež si přinesl, a jal se chystati skrovnou večeri, trochu polévky moukou zaprášené a do ní kousek chleba. Když byl hotov a usedl na kámen vedle ohniska, zaslechl z kouta, kde měl lože, podivné jakési šustění a sykot. Šel blíže a v matném svitu ohně s ohniska zpozoroval, jakoby se něco v suchém listí a v mechu pohybovalo. Rozžal na ohni delší kus louče a šel své lože lépe prohlédnouti.

Celý chomáč hadů hemžil se tu v nastlaném mechu a listí, zdvihajících hlavy a syčících podrážděně. Světec se opět jenom usmál.

„Vidím, že jsi nezahálel, pekelný zloduchu! Pěkně jsi mně tu ustlal,“ zahovořil a sklonil hořící pochodeň až k samému loži.

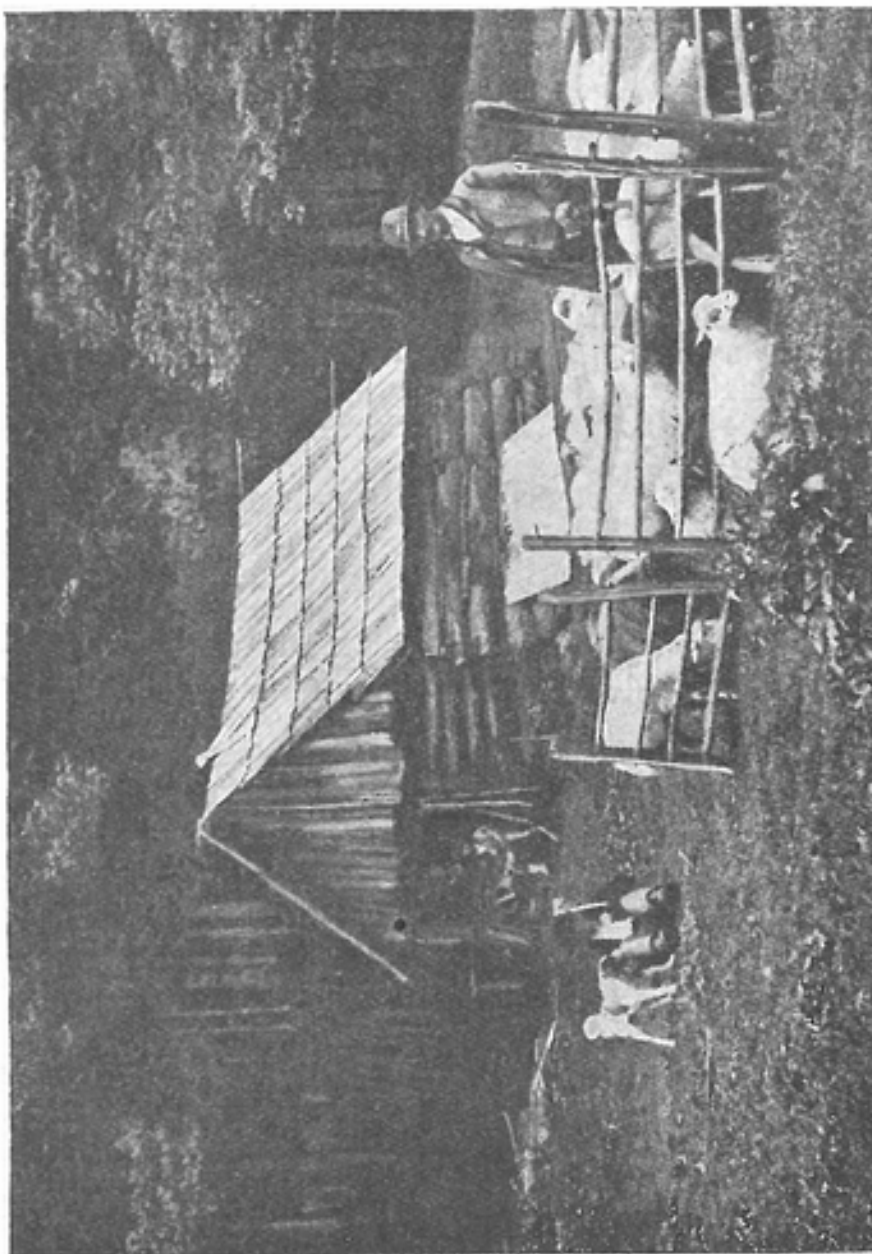
Zastrašení ohněm vymršťovali se hadi z listí a z mechu ven jako o závod, a jeden přes druhého smýkali se kluzkými těly směrem k východu z jeskyně. Ani jeden nezůstal v loži ani v jeskyni.

Modlitbou a chvalozpěvy Pánu zakončil Prokop druhý den svého pobytu na lesní samotě a uložil se k odpočinku.

Sotva se probudily ranní červánky, konal již světec svou jitřní pobožnost. Ukončiv ji, dal se do nové práce. Vzal sekeru a zašel do lesa, vyhledati si tam příhodný stromek na kleč k pluhu. Hned na kraji uviděl ohnutý habřík o dvou ramenech, zrovna jako pro něho stvořený. Habřík usekl u samého kořene, tvrdý kmen dole zahrotit, ramena z něho se rozcházející přiměřeně zkrátil a osekal na hladko, vzal sekeru a vlekl kleč k jeskyni. Z jeskyně přinesl silný rýč, oddělal od topora železné rydlo a přibil je k zahrocenému konci klečí. Pluh, třebaže malý a neumělý, byl hotov.

Trvalo to ovšem hodnou chvíli, než jej vyhotovil, takže zapomněl úplně něco pojísti. Aby se v poledne vařením znovu nemeškal a mohl nerušeně pracovati na mýtině, chtěl si chudičký oběd přichystati hned.

Zašel do jeskyně, vykřesal na ohništi oheň, přistavil k němu hrnek s vodou a přiložil hrst suchého louče, aby byl oběd brzy hotov. V té

Valašská salaš.

však jakoby náhle vichr byl zadul do ohně, plamen vyšlehl vzhůru a sežehl světci část vousů, obočí a vlasy nad čelem, div mu oči nevy-pálil

Ulekl se zprvu, ale hned se zase vzpamatovav a ovládnuv, utřel si klidně tvář a odstupuje od ohniska zahlédl jen nepatrnou trhlinu ve skále za ohniskem, které si dříve nevšiml, a trhlinou záblesk dvou zelenavě svítících očí,

Již věděl, kdo mu plamen foukl do tváře, a věděl také, kde se zloduch skrývá. Zvolna, jakoby šel pro dříví na oheň, vyšel z jeskyně, zul rychle opanky, aby nebylo slyšet jeho kroků, odvázal posvěcený provazec s beder a složiv jej ve smečku zaměřil k boku skály, v níž spatřil malý výklenek zrovna v těch místech kam přiléhal v jeskyni balvan s ohništěm.

Několika kroky octl se u výklenku, v té však vystrčil čert hlavu, zaslechnuv přec i šelest bosých nohou světcových, ale na útěk bylo již pozdě. Smečku z provazce měl už na hrdle zadržnutou a ďábelská moc byla svěceným předmětem učiněna neškodnou. Škubal sebou na všechny strany, koulel zuřivě očima, skřípal zuby, ale všecko bylo marné.

„Tvá zloba tě zaslepila, satane. A že jsi neuposlechl, opustiti toto místo, budeš nyní za trest pracovati. Fojď po dobrém, ať jsme brzy hotovi,“ promluvil vážně světec. Čert se ušklíbl a šel opodál světce, jenž ho vedl na provazci. U jeskyně uvázal ho ke stromu, šel dovnitř a přinesl dva provazy, které upevnil dole na kleč jedním koncem, na druhém pak udělal na každém oko, aby jimi mohl čert prostrčiti ruce až po ramena a tahati pluh. Potom čerta odvázal a zapřáhl do pluhu, upevnil si konec svěceného provazce v zápěstí, aby mohl čerta držeti na uzdě.

Chopiv se kličky pravil světec: „Táhni zvolna, ať jsou brázdy pěkně rovné. Nuže, ku předu!“

Čert zabral, udělal krok, zůstal státi, zabral zas o kousek a zůstal státi znovu.

„Nerozuměl jsi? Ku předu a nezůstávej státi za každým krokem!“

„Vždyť jsi pravil zvolna, tož jsem uposlechl,“ ušklíbl se zlomyšlně čert

„Řekl jsem zvolna, ale nikoliv za každým krokem se zastavovat. A teď dál!“

Čert zabral opět pěkně krok za krokem, sotva však ušel asi deset kroků, vzpřímil se najednou a pluh vyjel z půdy na povrch.

„Proč jsi se vzpřímil? Nevidíš, že je pluh z půdy ven? Sehni se a táhni!“

Čert se sehnul až k zemi, zabral po třetí, ale do hloubky, takže se pluh zaryl do země a div se nezlámal.

Světec viděl, že to čert dělá naschvál, aby ho pozlobil. Sundal svěcený provazec s ruky, udělal na jeho konci ještě několik suků víc a přetáhl jím čertova záda tak důkladně, že skučel jako bitý pes.

„Tak tě vyplatím znovu, nebudeš-li dělati dobroty. Do západu slunce musí býti záhon zorán. Když ne, svážu tě do kozla a tak zůstaneš ležeti až do rána. Potom budeme orati dále, až bude dílo hotovo. Dříve tě nepropustím, to si pamatuj!“

Čert vida nezbytí, zkrotl a obrátil. Táhl nyní řádně brázdu za brázdou, až radost. Když se slunce schylovalo nad lesy k západu, byl záhon doorán. Světec vypřáhl čerta z pluhu a sňal mu s hrdla svěcený provazec.

„A teď můžeš jíti, satane, ale neopovaž se již v tato místa vkročiti, nechceš-li zakusiti na sobě ještě citelněji moci Boží!“ pravil vážně světec.

„Já jdu! Tobě škoditi nemohu, to jsem poznal, neboť Bůh je

s tebou. Ale pomstím se později! Tvé učedníky, kteří sem přijdou po tobě, mezi sebou rozeštvu a jejich nesvorností tvé dílo zahyne!“

V té strhl se nad lesem vichr, že se až lámaly stromy, od země zdvihl se vířivý mrak prachu a listí a suché trávy do povětří, a v tom víru čert zmizel.

Světec sesmutněl nad slovy ďáblovými, ale pohleděv k nebi, nabyl nové důvěry a pravil v pokorné oddanosti Boží:

„Jak ty chceš, Pane, tak se staniž se mnou! V tebe jsem doufal, Hospodine, nebudu zahanben na věky!“

* * *

Sv. Prokop narodil se v Chotouni opodál Čes. Brodu za dob, kdy sv. Vojtěch byl v Praze biskupem (r. 982—992). Vzdělav se důkladně, jak se zdá, u slovanských mnichů na Vyšehradě při chrámu sv. Klimenta, stal se knězem, později poustevničil na řece Sázavě. R. 1030 našel ho zde kníže Oldřich, stíhaje jelena, jenž se utekl k sv. Prokopu pod ochranu. Oba mužové se spřátelili a již r. 1032 počali zde budovati chrám ke cti P. Marie a sv. Jana, při něm pak i klášter, v němž by se konaly bohoslužby jazykem slovanským. Sv. Prokop byl jeho prvním opatem po 20 let. Zemřel v druhé polovici března r. 1053. Po něm byl opatem Vitoš, jenž i s mnichy byl knížetem Spytihněvem II. r. 1057 vyhnán pro křivé nařknutí, jakoby pod rouškou slovanských písem skrývali bludy. Utekli se do Uher na Slovensko. R. 1063 povolal je Vratislav II. zpět. Pozdější opat Božetěch zvelebil velikým nákladem chrám i klášter, což některým z bratří nebylo vhod, i popouzeli proti němu druhé, a tím poklesla kázeň klášterní. Rozmrzen tím vším kníže Břetislav II. kázal svárivé mnichy i s opatem na počátku r. 1097 uprostřed kruté zimy vyhnati z kláštera a uvedl tam latinské mnichy Benediktiny z kláštera Břevnovského. Tak umkl na Sázavě slovanský jazyk při bohoslužbách navždy!

R. 1421 byl klášter Husity zničen a nádherný chrám z části pobořen. Po válkách husitských vrátili se někteří mniši zpět, klášter dle možnosti obnovili, ale živořili jen až do války třicetileté, po níž nadešly mu časy lepší. R. 1785 byl však za císaře Josefa II. zrušen a od té doby je zde pouhá fara. Z kláštera jsou teď jen zříceniny. Nynější osada Sázava, nyní městečko, vznikla se založením kláštera samého.

Z původního kostela klášterního zachovala se jen vedlejší pravá loď, čtyři okna gotická ve hlavní zdi a čtyři oblouky, spočívající na třech sloupech, dva polosloupky a vzácný portál s věží. Pod nynějším kostelem P. Marie je jeskyně, v níž prý sv. Prokop poustevničil. Na svátek sv. Prokopa 4. července putuje sem každoročně mnoho lidu.

J. MILOTA:

Káče - Všetečka.

Jak káče-Všetečka se uzdravilo a strašilo (kromě jiného).

2.

Káče, jež mělo tak mnohé nepříjemné zkušenosti, vážilo si nyní mnohem více dobrých rad matčiných a poslouchalo starou kvočnu lépe než dříve. Chodilo stále s ní a všeho se hned lekalo, což byl asi následek přestálé nemoci.

Také jeho povaha se změnila. Bylo tiché a zamlklé, skromné a zdvořilé, což mu získalo brzy přízeň celého dvora. Nikdo se mu již neposmíval a ani neubližoval; ani hašteřivé husy, které se mezi sebou neustále štípaly, nebo bojovní mladí kohoutkové, kteří jen vyhledávali sváry a stokrát denně pro nic, za nic se potýkali.

Konečně i pyšní a nafouklí holubi i rozpustilí vrabčáci se k němu přátelsky měli, zvláště když dívky přinesly něco dobrého churavému kačeti do zobáčku. Tu hned přilétli a přátelsky se s ním dělili.

Kvočna, jež sama kačeti nikdy nic nevzala, nemohla se na to dívat a přenést přes srdce takové neslušné jednání a proto dotěravce odháněla. Ale káče říkalo: „Nech je, maminko. Máme-li sami dosti, proč bychom také bližnímu nepřáli?“

„Máš pravdu,“ souhlasila kvočna, dojata dobrosrdečností kačete, „přej a bude ti přáno!“

„Dej a bude ti dáno,“ doložil vrabčák, jenž sám nikdy nikomu nic nedal, ale vždy co nejhorlivěji zobal z cizího.

A tak kačátko mělo mír a pokoj se všemi.

Kdo přišel, ten zobal už bez omluvy a dovolení, a dobrosrdečné kačátko by bylo jistě brzy zemřelo hladem, kdyby se byla kvočna o ně nestarala a ho nechránila. Zatím se dosti rychle sbíralo a nových sil nabývalo, čemuž i počasí bylo příznivo.

Byl konec máje a slunce hodně hrálo. Venku bylo už teplo jako v létě. Stromy obaleny květem, stály tu v plné nádheře své, až se nad nimi srdce veselilo. Ptáci radovali se ze svého volného, příjemného života a zpívali až milo. Také drůbež se radovala a na dvoře bylo živo a veselo od božího rána až do večera.

V zahradě i na sadě kvetlo množství květin, bílí motýlkové tam třepetavě poletovali, pilné včelky v rozkvetlých stromech bzučely, komáři nad rybníčkem tančili nahoru a dolů a mušky třpytných křídel se teplým vzduchem hravě honily.

Všetečka si vykračovala už dosti statečně. Neklopila už očka skromně a stydlavě, neskláněla smutně mdlou hlavičku, ale vedla si jako dříve dosti pyšně a domýšlivě. I na vodu se pouštěla přes varování matčino, a to bylo snad to jediné, v čem byla neposlušna.

Když pak ji kvočna plísnila, říkala: „Ale, matičko, co chcete? Já si nemohu pomoci. Táhne mne to na vodu a jen na vodu.“

„Ještě se mi utopíš, drahoušku,“ varovala ji kvočna.

„Ale kdež,“ smála se Všetečka, „na vodě se cítím teprve ve svém živlu a ostatní kačata jsou tam také jako doma.“

„Ale podívej se přece na kuřátka,“ upozorňovala kvočna, „ty

jsou mnohem hodnější než vy. Drží se pěkně své maminky a nedělají jí takových starostí!“

„Inu, kuřata jsou kuřata,“ usmála se Všetečka, „ale já jsem kače, mám přece široký zobák a plovací blány.“

„A kdo pak tě tedy vyseděl, než-li já?“ zvolala kvočna.

„Inu, mnohdy se vysedí něco docela jiného. Jak jsem nedávno slyšela, rákosníci při našem rybníčku prý loni vyseděli kukačku!“

„Naposledy jsi také kukačkou!“ zhrozila se kvočna.

„Bezpochyby!“ zvolalo kače rozpustile a začalo kukati: kuku, kuku!“

„O já nešťastná, bědovala kvočna, „já jsem vyseděla kukačku!“ A jala se usedavě naříkati.

Tu dobromyslnému kačeti se zželelo staré kvočny, přitulilo se k ní a hladíc ji zobákem, pravilo: „I ne, maminko, já nejsem kukačkou, to já dělám jen tak. Kdybych byla kukačkou, neplovala bych po rybníce, ale odletěla bych do lesa. Ostatně,“ dodala zamyšleně, „jsem kdesi slyšela, že samičky kukaček ani nekukají, jako slepice neko-krhají.“

„Máš pravdu, dítě,“ pravila kvočna, „ale jak jsi mne polekala! To není od tebe hezké!“

„Já to už vícekrát neudělám, slibovalo kače a políbilo kvočnu. Tím se kvočna trochu upokojila, ale ještě dlouho si křídlem utírala oči. Potom našlo kače na kraji rybníka velikého pulce a z vděčnosti doneslo ho kvočně.

3.

Nastalo deštivé počasí, a to byl konec všem toulkám a procházkám po dvoře i plování po rybníčku. Všetečka, aby zase neonemocněla, zůstala v kuchyni, kde stará kuchařka ji trpěla, ačkoli kače všetečně do všeho strkalo zobáček a jen překáželo.

Udělali mu měkké a teplé hnízdečko pod kamny, ale nebylo s ní m nikterak spokojeno, poněvadž nebylo odtamtud žádného rozhledu po kuchyni a kromě toho se tam uvelebil kocour. Kače se nastěhovalo raději do měkké a teplé bačkory staré kuchařky, kde často si hovělo a po očku pozorovalo, co se kolem děje. Ale ani tam nebylo docela spokojeno a přes tu chvíli vylézalo a procházelo se po kuchyni. — Z dlouhé chvíle a ze zvyku strkalo zobák do každé skuliny, vytahovalo z kouta všelijaké staré věci, jež se štítily světla denního, a nechávalo je obyčejně ležeti uprostřed kuchyně.

Jednou večer, když mu bylo trochu zima, vlezlo si do odestlané postele a schovalo se pod peřinu. Dobře mu tam bylo, teploučko, ale když stará kuchařka ulehla a zpozorovala, že má něco v posteli, na smrt se polekala a jala se křičeti až hrůza. Domáci, myslíce, že se jí něco stalo zlého, přiběhli polekáni do kuchyně. Tu se objevilo pod peřinou kače a kuchařka sklídila trochu smíchu. Od té doby však hleděla na potulné kače skrze prsty.

Za to obě dívky, Žofka i Anča, si na ně zvykly a oblíbily si je tak, že bez něho nemohly ani chvíli obstáti. Neustále si s ním hrály, šily na ně, strojily je jako panenku, i květinami je ozdobovaly. Což divu, že Všetečka nabyla znova ducha, byla zase brzy tou starou

Všetečkou a prováděla všelijaké kousky, jež byly příčinou mnohé zábavy a vyražení.

Jednou si služka postavila v síni necky a nalila do nich vody, chtějíc namáčetí prádlo. Všetečka, jak to spatřila, neměla nic pilnějšího na práci, nežli vléztí do necek a plovati tam jako v rybníčku.

Jindy zase vlezla v pokoji do otevřeného šatníku, skrčila se tam do koutka a šťastně usnula. Když potom kdosi zavřel skříň, kače nemohlo ven. Dívky je hledaly dlouho a dlouho po celém domě, ba i venku, ale po kačeti nikde ani vidu, ani slechu. Pokládaly je už za ztracené a kocour, na nějž nejdříve padlo podezření, dostal nevinně výprask (však si ho jináč dobře zasloužil za své černé skutky v zahradě i na poli!). Ba i dobrák Vořech byl trochu podezříván, což on ovšem odmítal pohrdlivým mlčením a schválně se nezúčastnil hledání pohřešovaného kačete.

Už se s milou Všetečkou všichni rozžehnali a dívky ji i oplakaly, když paní otevřela náhodou skříň a kače se z ní vybatolilo! Jaká to byla radost! Jak je dívky laskaly a objímaly. Teprve nyní, když je pokládaly za ztracené, viděly, jak je mají rády.

Když tohle všecko viděl mrzutý a závistivý kocour, jenž v těch dnech většinou dřímал u kamen, pomyslíl si sám u sebe: „Když tohleto se všecko děje pro mizerné kače, což teprve by ti pošetili lidé dělali, kdybych tak já se ztratil!“

Ne, to si moudrý macek nedovedl ani představití a proto pravil dále: „Musím se také ztratit, aspoň si mne potom budou více vážit.“

A jak se udělalo venku trochu hezky, ulízal si trochu kožíšek a vytratil se tajně na nějaký den do polí, po nichž se mu beztoho už stýskalo. Tam potloukal se mezi obilím a bramborami, tropě všude jen samou neplechu.

Konečně se mu zdálo, že je toho už dosti a také se mu trochu zastesklo po mlíčku a po mazlení kuchařčině. I vrátil se tiše domů a chtěl se někoho zeptati, zdali se po něm také tak sháněli, jako po tom hloupém kačeti, ale nevěděl, na koho se obrátiti. Drůbež se mu vyhýbala, vrabci naň drze pokřikovali, jakmile ho spatřili a s Vořechem byl už dávno na štíru a vůbec spolu ani nemluvili.

Tu si vzpomněl na starou kuchařku, jedinou to osobu, která ho často na klíně chovala, nikdy mu neubližovala, ba leckdy mu i dobré sousto podstrčila. „Ta mne má nejraději!“ pomyslíl si, loudaje se do kuchyně, „ta mně to také poví.“

A kuchařka mu to také pověděla!

„I ty starý tuláku!“ přivítala ho hned na prahu. „Kde pak jsi se toulal, co? Zajisté, žes nedělal nikde nic dobrého, vid? Patrně jsi myslíl, že se nám bude po tobě stýskat? O ne, panáčku, mohl jsi tam docela dobře ještě zůstat!“

Kocour se jí třel lichotivě o nohy a předl: „Vrni, vrni“.

„Ba, ba — záda tě brní,“ povídala kuchařka, „zasluhoval bys pořádný pardus. Však on tě jednou někdo bouchne a nikdo po tobě ani nevzdychne.“

Kocour odtáhl docela zklamán, posadil se mrzutě na okno na sluníčko a přemýšlel o zkaženosti a ošemetnosti světa. Všecko se mu zdálo býti zlým a špatným. Nevěděl, že svět jeví se nám takovým,

jakým sklem se na něj díváme a zapomínal, že o zlého nikdo nestojí, ho nemiluje a ztráty jeho neželí.

Domníval se naopak, že se mu stala veliká křivda, a zanevřel na celý svět, nejvíce ovšem na starou kuchařku, že ho tak špatně přivítala. O, jak jinak si vše představoval!

„Ale to nic nevadí,“ myslil si, „aspoň mám zas o jednu zkušenost více.“

Ostatně si ho kuchařka brzy zase udobřila, když mu předložila nějaké masité zbytky od oběda a k tomu mísku mléka. Olizoval se dlouho a zdál se zase býti se světem docela spokojen. (Pokračování.)

Z NAŠEHO MLADÉHO SVĚTA.

○ obrovi a třech bratřích.

Jednou u lesa stála malá chata a v ní byl otec a tři synové. I řekl jednoho dne otec svým synům: „Jděte do světa, jsem velmi stár. Až umru, byli byste opuštěni. Ve světě najdete si práci. Až si najdete práci, pište domů, jak se vám vede. Do roka a do dne vraťte se domů. Nejstarší půjde nejprve.“

Jak otec nařídil, tak se stalo. Nejstarší Jurka šel, až přišel k jedné hoře. Žádného tam neviděl. Jak tak stojí a přemýšlí, tu se vzal poustevník. Jurka se ho chtěl ptáti, jestli by ho nevezal do služby, ale poustevník byl daleko a Jurkovi se pořád před očima ztrácel. Netrvalo dlouho a poustevník vešel do skály a Jurka šel za ním. Vešel do světnice a v ní byla baba, která vařila okěd. Jurka se jí ptal, jestli by ho nevezala do služby.

Baba řekla: „Až přijde můj syn, přijme tě rád, můj syn jest obr. Jen čekej, až bude 12. hodina. 12. hodina již bije, syn můj se již vrací.“

Obr přiletěl jako vichřice. Ptal se Jurky, co chce.

Jurka řekl: „Chci práci.“

Obr ho do práce rád přijal. V noci obr a čarodějnice Jurku začarovali v kámen.

Již minul dávno rok a den a Jurka se ještě nevracel. A teď šel druhý bratr do světa. Jmenoval se Vávra. Vávru také obr začaroval, stalo se mu to tak, jako Jurkovi. Již zase minul dávno rok a den a Vávra se nevracel. Otec již tak o dva syny přišel. Třetího již nechtěl pustit. Ale když pořád prosil, pustil ho také. Přišel také k té skále, co tam měl ty dva bratry. Obr byl již doma, vzal ho také do služby. V noci obr přišel do světnice, ve které spal třetí bratr, jménem Matěj. Matěj byl chytřejší. Klacek, který našel, dal do lůžka a sám vlezl pod lůžko.

O ½12. hodině přišel obr s čarodějnici do světnice a čarodějnice čarovala, až začarovala poleno, co bylo na lůžku. Obr myslil, že čarodějnice začarovala Matěje. Obr šel na chvíli ještě spát. Matěj viděl, že obr šel spát a nemeškaje vytasil meč a usekl obrovi hlavu. Tu se strhla veliká vichřice. Matěj vyšel ven, bratři jeho mu děkovali a z té skály se udělal hrad. Vávra, Matěj a Jurka šli ke králi, král jim dal svoje dcery. A byla svatba a já jsem na té svatbě také byl.

Zamykal Jan, žák 3. tř. ob.
v Olomouci.

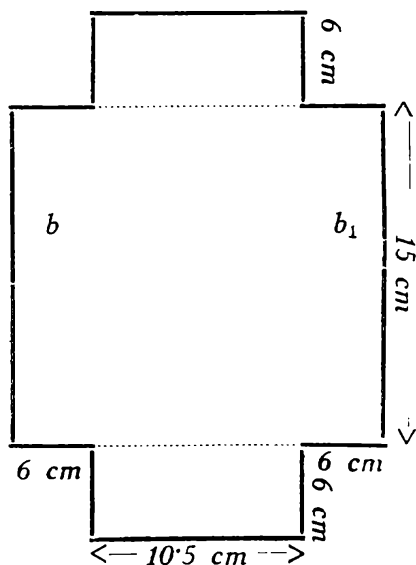
KOUTEK PRO RUČNÍ PRÁCE.

Milé děti! Než dáme se dnes do práce, musím se vám přiznati k velkému provinění: 5. číslo „Anděla Strážného“ dostal jsem až po svátcích — očekával jsem ho však již o svátcích! — a tu pro nával jiné práce nemohl jsem je dosud přečísti. A to bylo mé provinění, za kterým následoval hned trest: musel jsem přemýšlet, jakou práci bych vám zase v čísle 6. ukázal. Kdybych si byl 5. číslo přečetl, mohl jsem mít tuto práci ušetřenu. Ale napravilo to jedno čiperné děčko, které pozorně přečetlo celé číslo a když mne potkalo, pravilo mi: „Strýčku, p. Jasnov v 5. čísle „Andílka“ v

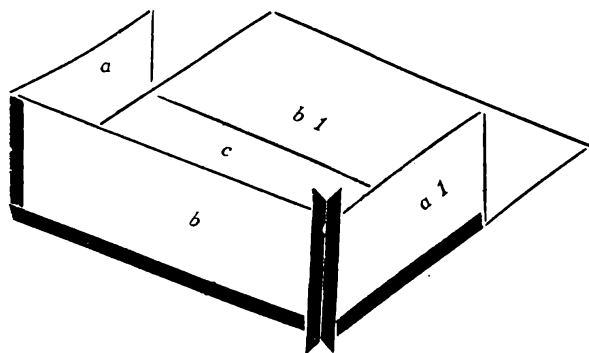
článku: „Malí sběratelé“ píše, že nám máte podat prakticky návod, jak bychom si udělali krabici na ukládání pohlednic! Bude to už v čísle 6.?“ Pohládl jsem milé děčko po buclatých tvářičkách na poděkování za příjemné mi sdělení a vyhovuji vyzvání p. Jasnova. Tedy uděláme si dnes

krabici na pohlednice.

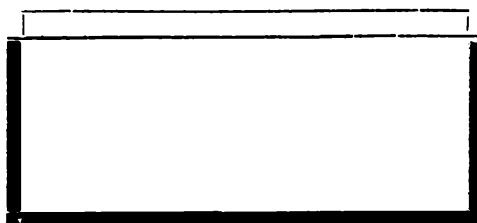
Především musíme stanovit potřebné rozměry: pohlednice bývají až 14.5 cm dlouhé a až 10 cm široké. Stanovíme tedy plochu dna krabice 15×10.5 cm. Výška může být libovolná dle toho, jak mnoho pohlednic doufáme nasbírat; řekněme, že bychom dělali krabici 6 cm vysokou. Když jsme si stanovili rozměry, narýsujeme přesně pravítkem síť spodní části krabice na prostředně tlustou lepenku. Síť bude vypadat takto:

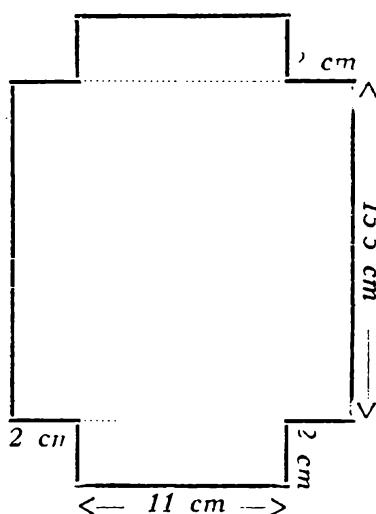
Obrazec, který je naznačen plnými čarami, vyřizneme, ovšem podle pravítka dle pokynů v č. 1. Čáry vytečkované jen nařizneme, t. j. neodřízneme, nýbrž jen dvakrát, třikrát přejedeme nožem zase podle pravítka. Nařiznutí musí se státi u všech čar na téže straně lepenky; nesmíme tedy nařiznouti jednu čaru na líci a druhou na rubu lepenky. Toto nařiznutí děláme, aby se nám lepenka v čáře lehce a pěkně ohnula. Nyní a a b ohneme na druhou stranu, t. j. na opačnou stranu, než na které jsme nařezávali. Pak přikročíme ke slepování: všechny hrany, v nichž stýkají se dvě sousední plochy, polepíme asi 2 cm širokým pruhem knihařského plátna. Jen plochu b 1 nepřilepíme ani k ploše a ani k ploše c ; hranu k ploše c však přilepíme. Plocha b 1 bude tedy volná a bude se moci ohnout do roviny plochy c . Necháváme plochu tuto volnou, aby se mohly pohlednice snadno vyndávat. Krabice bude nyní vypadat takto:

Plochy z venku polepíme papírem barevným, ale tak aby na hranách asi $\frac{1}{2}$ cm plátna zůstalo nezalepeno a bylo viditelné.

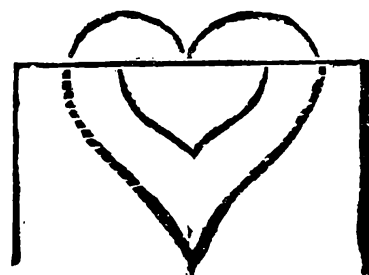
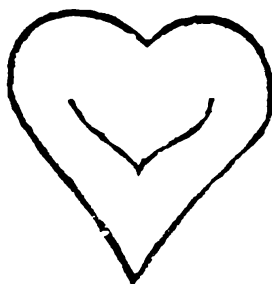
Obrazec tento znázorňuje jednu plochu polepenou papírem, který přečnává přes horní okraj a přehne se dovnitř; černé pruhy naznačují plátno na hranách. Podobně vylepíme krabici uvnitř bílým papírem. Tak jsme si udělali spodní část krabice. Nyní uděláme víko stejným postupem, jen rozměry budou o $\frac{1}{2}$ cm větší a výška víka bude 2 cm. Narysují vám síť víka, ostatní práci už si uděláte sami.

Zde však polepíte všechny strany, takže všechny plochy budou spojeny; pak polepíte svrchu papírem barevným a uvnitř bílým. Tak bude krabice pro vaši sbírku pohlednic hotova. A přeji vám, aby byla brzy plná, abyste museli dělat krabici druhou, třetí atd. Ale řiďte se při tom napomenutím p. Jasnova: Pohlednice ať jsou slušné a vkusné!

Znamínka pro knihy.

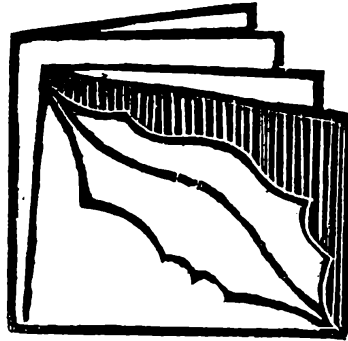
Abychom snadno našli v knize, kde máme čísti, vložíme do knihy kousek papíru, kousek nití a pod. Můžeme si však zhotoviti hravým způsobem znamínko ozdobné, na př. v podobě srdíčka. Nevelký obdélník papíru (nejlépe tuhého) přehneme na polovici a vystříháme z něho polovici srdíčka; na to ještě stříháme jednou rovnoběžně s krajem, ale nedostříháme. Po rozložení budeme mít srdíčko s vystřiženým jazýčkem, jež zasuneme v knize za list, který si chceme poznamenati.

Znaménko v knize za listem!

Štítky.

Na sešity, na ořal knih a pod. potřebujeme často štítky, na něž bychom napsali název sešitu neb knihy. Takové štítky můžeme si zhotoviti sami. Šestnáctěrku papíru pře ložíme na polovinu a tuto opět na polovinu. Takto složený papír uchopíme levou rukou za roh, který tvoří vlastně střed šestnáctěrky, a pravou rukou stříháme libovolnou křivku mezi oběma rohy se středem sousedícími. Když pak vystříženi opět rozložíme, podíváme se mnohdy, jak pěkný štítek se nám podařil.

Srdečně vás zdraví váš strýc

Vojtěch.

□ □ □ □ S K R Ý V A Č K A. □ □ □ □

Karlíček mamince něco vyvedl a zmizel.

H Á D A N K Y

POŘÁDÁ VÁCLAV MAHOVSKÝ V NOSISLAVI ČÍS. 188.

11. Rebusy.

Ludvík Hlavatý, Police.

a)

Č T $\frac{00}{C V}$ útulek + K i=e
včel

b)

K K A

12. Slabiková číselka.

Kolářikovi — „Nosislavský pokušitel“.

Nejsou-li ti lidé I II III lII,
kteří na ulici do I II III III.

13. Záměnka.

— M —

S „r“ jen na Slovácku najdeš,
s „d“ zas v každé zemi.

14. Rodovka.

J. Michálkovi — Fr. Jordán.

On nám značí jakýs bod,
jistě tobě bude vhod.
Ji učil ses ve škole,
když byls ještě pachole.

15. Záhada.

„Nosislavskému pokušiteli“ — Kolářik.

Šrán ek inžen. polí.

16. Rebus.

Fr. Jordánovi věnuje Fr. Vlček.

T $\frac{e a}{i}$

17. Přesmyčka. (liter.)

V. Charvátové — „Nosislavský pokušitel“.

Zvoní mi láska. B. U. C.

18. Rebus.

Fr. Teuchner, Drnovice.

500 B 100
500

19. Dělenka.

Kolářkovi — Markýz d' Abel.

Prvou najdeš na smetišti,
druhou s třetí v lese,
kde od hmvzu stromy čistí,
celek velkou bidu s sebou nese.

20. Pádovka.

„Nosislavskému Pokušiteli“ — J. Janovský.

„První pád“ při nádobách vidáme,
„Druhý pád“ zase trapnou nemoc
známe,
„Množ. čís., druhý p.“ rok též na
ně dělíváme.

21. Číselka.

M. Dvořákové do Syrovic — M. Buršíková.

Ó 123! Naš Pavel snědl 11345
a pokazil si 1234567.

22. Skrývačka (dvojitá).

V. Charvátová, Hradec Král.

Otec se ptá, zda Libor z oceli,
bušením něco vykove.

23. Číselka.

J. Beneš, 3. m. š. Nosálovice.

Za oděv Tobě služí 12324,
každému na zdraví škodí 42321.

24. Roháček.

Panu pořadateli — Fr. Řehák.

žene mlýny, ba i stroje,
zvířecího těla částka,
dává zvěři bolů zdroje,
známá nám všem náměstka,
písmeno to známku bývá.
Kdo rozluštil, se usmívá.

Pilní luštitelé hádanek,

kteří zašlou své rozluštění do 15. února 1925 a budou vylosováni, obdrží za odměnu pěknou knihu. V seznamu luštitelů budou označeni hvězdičkou. Do slosování budou pojeti jen ti, kteří rozluští správně aspoň polovici hádanek. Rozluštění i návrhy nových hádanek posílejte na adresu pořadatele hádanek:

VÁCLAV MAHOVSKÝ V NOSISLAVI Č. 188, MORAVA.

O B S A H

Svatopluk Čech: Sv. Cyrill a Metod. (Báseň.) — Památce sv. apoštolů slovanských. — Vladimír Štastný: Cyrill a Metod mezi maličkými. (Báseň.) — Edv. Elpl: Pohádka o Palečkovi. — Vl. Javořícká: Honza-orangutan. — Jos. Vévoda: Jak sv. Prokop zkrotil čerty na Sázavě. — J. Milota: Káče - všetečka. — Z našeho mladého světa. — Koutek pro ruční práce — Skrývačka

---

Za obsah odpovídá Emanuel Masák.

Vydává svým tiskem a nákladem Občanská tiskárna, sp. s r. o. v Brně.

Vychází prvního každého měsíce vyjma červenec a srpen.

Předplatné na Anděla Strážného celoročně 9 Kč, jednotlivá čísla po Kč 1-30.
Rukopisy zasílají se redakci do Brna, Starobrněnská ul. 19-21.

Rozluštění hádanek z čísla 6. zaslali:

Bělá Stará: St. Brejc (5), **Brno—Král. Pole:** Bož. Jandourková (5), Hilda Ložková (5), Nepodepsaný (4). **Břest:** Ig. Janovský (11), Fr. Kolářík (10). **Čechy na Hané:** Ad. Šťastný* (7). **Dráhy:** Met. Reček (9). **Drnovice:** B. Vígner (10), Fr. Teuchner (10). **Hodonín:** Fr. Jordán (11). **Hradčovice:** R. Zálešák* (10). **Hradec Král.:** V. Charvátová (10), Jiřa Škraňková (12), Naděžda Vojinovičová (5). **Hrotovice:** M. Matoušková (7). **Jedlí:** B. Špunda (5). **Kroměříž:** J. Hynek (7), Jos. Filipek (7), J. Batušek (7). **Křelov:** Lad. Soušek (5). **Křivé:** J. Krémář (8). **Křižanovice:** Fr. Přerovský (8). **Kyjov:** Otto Novotný (8), A. Sečka* (9). **Kvítkovice:** Jar. Gíbl (10). **Lanštorf:** B. Markovičová (4). **Letovice:** Jos. Pochopová (6). **Lesůňky:** Lud. Doležalová (5), Lud. Procházková (5). **Lhotky:** Em. Petrová (6). **Lichnov:** Fr. Pustějovský* (11), Alb. Rek (9). **Líšeň:** M. Butorová* (7), A. Mazlová (6), Fr. Tumová (4). **Lysky:** Jos. Stupárek (7). **Maloměřice:** V. Mikulášek (7). **Medlice:** Veselá M. (7), Daňhelová B.* (7), An. Čadová (6). **Modrá:** K. Huňka (6), J. Ujlaki (6), Vinc. Vaněk (6). **Nahašovice:** Hela Kašpárková (2), M. Klesnilová (2). **Náměšť n. Osí:** K. Poledna (5). **Nosálovice:** Jar. Beneš (6). **Nosislav:** V. Hotový (10), „Nosislavský Pokušitel“ (12), J. Jínek* (10). **Nová Ves:** Jos. Kárník (7). **Petrov:** Jan Krša (8), Cec. Stránská (8). **Pisařov:** Anežka Sedláčková (7). **Podivín:** Fr. Strádal (5). **Podolí u Brna:** And. Drlík (5). **Podolí u Přerova:** Jos. Mikeš (6), Oid. Hlobil (7). **Praha—Bubeneč:** Jos. Ludvík* (8). **Praha—Dejvice:** Václav Naxera (7). **Předín:** Fr. Obúrka (6). **Radňovice:** Fr. Padalík* (7). **Raduň:** Jonáš Kurko (8), Leop. Moša (8). **Ratimov:** Jos. Kaňa (5). **Rychvald:** Jar. Pěgřimová (9), Štěp. Svačinová (9). **Smolkov:** Al. Blažej (7). **Stará Ves:** Inoc. Slabý (3). **St. Liskovec:** Jos. Morávek (6). **Tlumačov:** A. Gazdoš* (12). **Trojanovice:** Fr. Hrachový (3). **Třebíč:** Anča Bobková (9), Ar. Němec (12), R. Dokoupil* (13). **Ujezd u Luhač.:** Václav Šustek (5). **Uherský Ostroh:** R. Kříž* (11), B. Kupka (11). **Uhřinov:** Blaž. Pospíšilová (4). **Vratimov:** Fr. Bosák (7). **Vyčkov:** Stan. Hepp* (7). **Zhoř:** Martička Poulová (2). **Znorovy:** Fr. Kočíš (4), Jan Holec (6). **Bedřichovice:** Al. Kepák (10). **Sokolnice:** Jos. Jiráček (7).

Listárna hádanek: Fr. Přerovský, Křižanovice: Kreslených rebusů nezasílejte. — Krémář, Křivé: Hádaneky chybné. Něco použiji. — Ladík Soušek, Křilov: Jen zasílel rád přijmu. — Martička Poulová, Zhoř: Můžeš zaslati vše, co máš. Chybné upravím! Neboj se! — Joža Skorocký, Třebíč: Knihu obdrží vylosovaný nejdříve do 15. násled. měsíce. — Fr. Padalík, Radňovice: Hádaneky zašli! ale neopsané! — „Orel 27“: Všechny hádaneky se nehodí! Můžete zaslati. Nějaké Vaše ještě mám. — Em. Vrbata, Velké Meziříčí: Díky! Něco použiji! Zasílejte také rozluštění. — Stránský Martin, Petrov: Můžeš. Dobré uveřejním. — Vl. Vrbata, Třebíč: Chceš-li být v seznamu luštitelů a obdržeti knihu, musíš posílati rozluštění. — **Všem zasílatelům hádanek! Hádaneky odjinud opsané neuveřejním!** — Mnoho zdaru v turnaji „Nosislavského Pokušitele“!
Pořadatel.

Rozluštění hádanek z č. 6. Č. 11. Rebusy: a) Četníci na stopě tuláku, b) U kamen šije Anežka. Č. 12. Slab. čís.: Sebevrazi sebe vrazí. 13. Záměnka: Armara, armáda. 14. Rodovka: Rovník, rovnice. 15. Záhada: Oběžnice, Mars. 16. Rebus: Tento byl chybně vysázen! Znamená: Šepotání lesa. 17. Přesmyčka: Masák, Blouznivci. 18. Rebus: Pardubice. 19. Dělenka: Skladatel. 20. Pádovka: Dno, dny, dní. 21. Číselka: Žaludek. 22. Skryvačka: Dalibor, Libuše. 23. Číselka: kabát, tabák. 24. Roháček: Pohon, ohon, hon, on, n.

Našim malým čtenářům učiníte radost sbírkou dětských povídek Marie Alfonsy: *NA BESEDĚ. Stran 220 s mnoha obrázky. Cena Kč 10.—. Objednejte ihned v nakladatelství Občanské tiskárny v Brně, Starobrněnská 19/21.*

ČASOPIS PRO KŘEŠŤANSKOU MLÁDEŽ.

ROČ. XLIV.

1924—25.

ČÍSLO 7.

J. SÁZAVSKÝ:

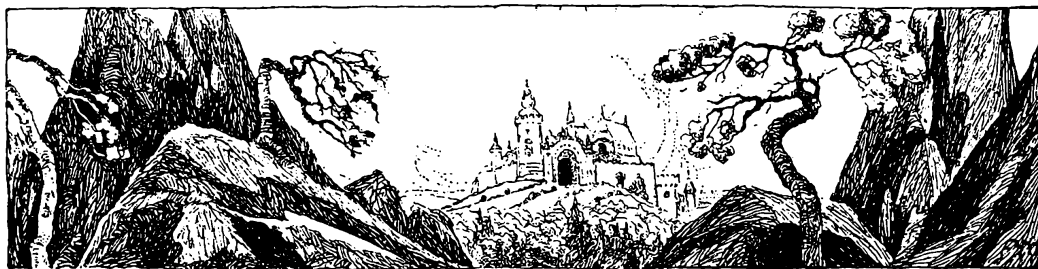
Až jarní vánky...

Až jarní vánky zadují
a sněhy začnou tát,
hned růžičky se zradují,
dostanou nový šat,
tralala, rtalala,
dostanou nový šat.

A život hne se v poupěti,
to rozvíje se v květ,
a sedmihlásek přiletí,
na lípě bude pět,
tralala, tralala,
na lípě bude pět.

Zaplesá píseň skřivánčí
nad lány obilí,
a děti též si zatančí,
jak hraví motýli,
tralala, trala,
jak hraví motýli.

JAN VALOUŠEK:

Jura hrdina.

Na vysoko položené stráni, skloněné k západu, od časného jara do pozdní jeseně den jako den Jura pastýř své stádo pase. Skot a brav cestičkami samošlapanými postupuje, výš a výše, kde se končí hory a prořídlá tráva je nejchutnější.

Jura zmrzačeného těla, vnímavé duše, jednotvárný svůj život krátí si vyřezáváním do dřeva. Poté zahledí se do dálek do žírných polí, nesčetných vesnic a samot, jež jako bílé tečky po dalekém obzoru jsou malebně rozptýleny.

Občas i jeho fujara tklivě zanotí a její zvuky, nesoucí se po horách, ztrácejí se ve hvozdech do nekonečna.

Slunce dostoupilo kolmému bodu a stádo zalézá do úkrytu před slunečními paprsky. Jurovy ovečky jeví nepokoj. Sem a tam pobíhají, kůže jim svědí a veliké dobrácké oči se co chvíli obracejí k obzoru v nezklamné předtuše blížící se bouře.

Jura s ovečkami vešel do salaše. Ovečky se k němu tulí, jakoby u něho hledaly záchrany.

„Není třeba se vám báti, salaš poskytne vám i mně dostatečné ochrany. Bouře přelétne, hory se osvěží a zase bude pokračování pěkných dnů. Jiná bouře, daleko od nás, ta zuří ve dne v noci, po několik let. Sesmutněl kraj, sebrali dětem otce, matkám děti a kdybych neměl vadu na hrudi, ani já bych zde mezi vámi nebyl. Tam dole jsou liduprázdné vesnice, stávají se ještě více ponurými, když i těch zvonů hlasy umlkly.

Plupa vojáků, již prý mluví cizí řečí, znepokojuje nejen vesnice na rovinách, ale vtrhuje i k nám do hor a vyhledává naše chudičky, dřevěné kostelíky. Z vížky na trámu visící jediný zvon shazuje pro účely vražedné. Před týdnem přinesl báča z města smutnou zvěst, že prý i k nám jednoho dne zaničí. Rodiště mé ukryto je v rozsedlině hor, se starobylým kostelíkem jako pevnost ohraničeným, o němž si lidé vyprávějí, že jest pamětníkem dob sv.-methodějských a ukazují kámen, na kterém svatý apoštol si odpočinul.

Tato zpráva rozrušila moji mysl, že mojí kolébce hrozí nebezpečí, které je nemenší, jako když sebrali všechny muže. Tatička i mamičku již nemám, co mohu ztratiti ještě více? — vyhrklo Jurovi z úst, až se ovečky podivily, stulené u nohou pasákových.

Pro sebe ničeho si nepřejí. Mnozí položili životy svoje za panství cizá a cizácké choutky, proč bych já se bál umřítí za naše drahé statky, které máme po předcích? Na věži s cimbuřím chová se drahocenná památka, zvon z nejčistšího kovu, jehož překrásná melodie jako

zvuk stříbra horami se rozléhá. A jako vás v salaši před bouří ochraňuji, tak třeba i zvon schovati, ukryti, by jej barbaři neodvlekli.“

Ohlušující hromová rána zaduněla, slunce se zastřelo šedou clonou. Na horách se stmívá. Vzduchovými vrstvami žene se letní bouře, ve zkázonosných mracích ledová spoušť chřestí a chrlí zkázu. Jura nevidí ovečky, jen cítí, jak se k němu tlačí a ovívá jej jejich horký dech. A jako ve zlé předtuše, sám jeví nepokoj, že ti, již se dopouštějí svatokrádeže, po bouři zavítají do vsi a než se pastýři se salaši vrátí, bude věž oloupena. Vyskočil z lochu, nedbaje bouře, ovečky nechá opuštěné a známými pěšinkami sbíhá s hor.

Na konci vsi v polozbořené chatě bydlí člověk, o němž šla pověst, že je ve zlomyslnosti a udavačství za vojny proslulým. Jura doběhl až k chatě.

„Kam že Juro spěcháš a kde máš své stádo?“

„V salaši, schované před bouří. Cosi mne na horách vybízí, abych seběhl do vsi. Nemám tam pokoje. Bojím se, že i náš zvon seberou. Za zimy jsem zvoníkem a proto zvon je mi tak jako hlas matčin“

„Ty že chceš zvon zachrániti? Vojáci jsou zde již pro něj. Jsou u mne v chatě a až se jen bouře utiší, seberou jej.“

Jura jakoby bleskem omráčen, stanul. Ale hned se vzpamatoval.

„Zadrž je chvíli, jen půl hodiny,“ a jako zběsilý utíká ke kostelíčku.

Se škodolibým úsměvem vešel muž do chaty, z kteréž v zápětí vycházejí žoldneři provázeni slovy domkaře: „Vyhoďte zvon z ložisk a dejte jej do slevárny jako jiné na nová děla, jiného daru nemáme. Spěchejte, Jura pastýř má cosi za lubem, sestoupil s hor a šel ke kostelu!“

Sběrači zvonů pokročili vpřed, ale divoká bouře jakoby sama chtěla jejich nekalý úmysl překaziti. V tom však z vížky kostelní rozezvučely se žalostné hrany. Obyvatelé visky postrašení vybíhají před chaty, bezradně si počínají. Hoří, či jiné neštěstí postihlo ves? A když nikde není viděti oheň, shromažďují se kolem kostelíka. Ponejvíce ženy a starci. Mladých mužů není doma. A tito všichni zří, jak Jura prudce trhá lanem a z věže dolů křičí:

„Pomozte mi zachrániti nejdražší naši památku naší vsi, lupiči jsou na konci vsi v polozbořené chatě a čekají jen, až bouře ustane.“

Teprve lid porozuměl počínání Jurovu. Ženy beztoho rozrušené několikaletým strádáním, křičí: „Neboj se, zvonu nedáme!“

Zmatek a všeobecný poplach se střídá a než mohly přikročiti k určitému dílu, šla tlupa vojáků z dolního konce. Srocené ženy se semkly ke dveřím věže. Jura zběsile lanem trhá a zvon naříká, jakoby lidskými hlasy.

Okamžik stával se vážným. Velitel tlupy vyzval ženy, aby odstoupily. Ženy ještě více se k sobě semkly. Vojáci, podivní to lidé, jakoby z rodu cikánů. Pleti příšerně snědé, bělmo oční zakoulelo k cimbuří.

„Zadrž, blázne!“, vykřikl velitel.

Jura jakoby neslyšel, zvoní a zvoní.

Velitel pokročil: „Zbraň k líci!“

Trhaně zahoukly rány a bezduché tělo Jurovo spadlo přímo před

ženy. Několikanásobný výkřik vydral se z hrdel žen, které prchají do svých chat.

Sami vykonavatelé hrozného činu zhrozili se a uděšení nepokusili se vystoupiti na věž, jakoby zmrzačené tělo Jurovo volalo o pomstu. Jurova hrdinná smrt a pověřčivost vojáků zachránila drahocennou památku chudičké vsi.

VLASTA JAVOŘICKÁ:

Honza-orangutan.

(Dokončení.)

Máničce Hromadové, dcerušce obv. lékaře ve Studené, věnuje spisovatelka.

Tak se dostal Honza do Ruska. Hejtman se tam léčil ze svých ran po různých nemocnicích a lázních a všude vozil Honzu s sebou.

„Jest to můj ochránce, nebýti ho, dávno by byly sirotky moje děti,“ říkal každému a měl Honzu jako přítele. Že nejídal vtípnou kaši, poznal brzy, ale on prvý ho nedělal hloupějším, než opravdu byl.

Tušil v něm touhu po zmoudření, po vzdělání a přičiňoval se, aby mu poskytl alespoň trochu obojího. Mluvíval s ním hodně a dlouho a na mladého člověka působí velmi blahodárně, baví-li se s ním někdo vzdělaný. A hejtman byl opravdu ušlechtilý člověk. Přednášel Honzovi o české vlasti, o níž náš ubožák do dneška ničeho nevěděl, a vzbudil v něm lásku k ní.

A v tom čase počalo české hnutí na Rusi, počaly české družiny a z nich vznikly legie. Toho byl účasten Honza a jak se mu otvírala hlava pro vědění, tak toužil státi se něčím lepším, než byl po dnes.

Proto jednou přišel k hejtmanovi a prosil ho, aby mu dovolil odejít, že půjde k legiím.

Nebránili mu a Honza šel. A zase to bylo jeho štěstí, které bylo s ním. Setkal se s velmi vzdělanými lidmi a že měl plno vůle učiti se, vyzískal mnoho. Za ten čas, co čekali na krvavý křest, naučil se slušně česky psát a také do taje počtů vnikl.

Legionáři měli své večerní školy a těch byl Honza pilným žákem.

„Aby Cecilka viděla, až se vrátím,“ říkal si, bylo-li to těžké a on umdléval.

Před nepřítelem počínal si Honza jako lev. O — aby ho byla maminka viděla! Teď neutekl, jako tehdy při básničce, ani se nechvěl strachem. Bil se statečně a zase vyšel nezraněný. Nadchl se pro spásu vlasti a vrhal se lačně do boje. Získal vysoké vyznamenání a prodělal mnoho bitev. Konečně byl přece raněn, utržil při bodákovém útoku sečnou ránu přes tvář.

Zůstala mu hluboká jizva na památku, když se v onom osmnáctém roce vracel do osvobozené vlasti. Jak mu srdce bilo, když se blížil k rodné vesničce a jak se mu tajil dech, neuslyší-li, že je maminka mrtva.

Prvých lidí v poli se optal, které potkal. Byl to starý a dobře známý kolovrátkář, který mu pověděl, že Blechová ještě žije a syna oplakává, že je za něho často mše svatá a modlení.

Slzy mu do očí vskočily. A dále se ptal na Cecilku, je-li už vdaná a jak se jí asi daří.

„I nejní, milej hochu, eště je svobodná. Chcela z města ouředníka a zdálo se, že z toho bude svarba, ale poznala prej, že to s ní nemyslí upřímně. Včas si to rozmyslila a nechce nejčky žádnýho.“

Shledání Honzovo s maminkou si nemůžete, drahé děti, představití, ale vžijte se do toho, neviděti tu drahou bytost čtyři léta a pak se s ní šťastně shledati! Jak byste ji chytili do náruče, asi tak by to vypadalo, jako na našem obrázku. Ale to štěstí a radost nevymaluje žádný štětec a nevypíše žádné pero.

Shledání Honzovo s maminkou.

Mařena, ta maminka ubohá, která nepomněla na tom světě nikdy nic dobrého a své jediné dítě měla už za ztracené, prala na dvorku v neckách trochu prádla. Nesloužila už letos. Dostala v zimě nějaké revma do rukou a odstěhovala se do pazderny, útočiště to na vesnici všech chudáků. Nebylo jí sice nejhůře, protože brala stále za syna podporu, ale přece neměla ničeho nazbyt a byla tak opuštěná.

„Synáčku, dítě moje,“ šeptala denně ke hvězdám, když se rozsvětily, „žiješ-li, kde asi jsi a vrátíš-li se kdy, nebo, jsi-li už nad těma hvězdičkama, kdy si přijdeš pro mne?“ A modlila se tak zbožně, že v tom nacházela celou potěchu.

Dnes tedy prala pod okapem ve starých neckách pár kousků svého prádla a nevsímala si ani, že do vrat vešel podivný voják v nevidané tu ve Lhotě uniformě, v botách se „špornami“ a divném baretu.

Teprve když promluvil „Dej Pán Bůh dobrý den, matičko,“ ulekla se, vzhlédla a nechápavě se zahleděla na vojáka. Ruce vytáhla z nedeck a utírala je do modré zástěry, nohama v bačkorách přešlápla a řekla rozpačitě: „Ale, vojáčku, co tak si — tento —“

„Maminko, což vy mne neznáte?“ zvolal voják a hlas mu v hrdle přeskočil. Prudké pohnutí mu v hrdle zakloktalo. „Maminko,“ šeptal jen a už stál u ní a do náruče ji uchvátil, „dyť já se k vám vracím.“

„Panenko Maria — můj Honzíčku!“ matička se rozklepala a zdálo se, že omdlí. „Honzíčku — Honzíčku —“ jektala a rozvzlykala se. Nesl ji do světničky.

„Tady teď bydlíte, nebohá maminko, ale počkejte, všechno, všechno bude jinak.“ Honza plakal a maminku nesl jako dítě a líbal jí ruce, líce i vráščité čelo.

To byl nejbláženější den v životě té ubohé, chudičké a odstrkované matičky. Nalézti hodného a zdárného syna. Jaké to štěstí!

*

Lhota byla vzhůru. Honza Blechů se vrátil, ale jak se vrátil! Je legionářem, jedním z těch, co se o nich tolik píše a mluví, co nám samostatnost dobývali. Přinesl si nejen jízvu na tváři, ale také významění, vysoké a vzácné. A jak vypadá a jak mluví, pane, to už není ten hloupý Honza-orangutan.

I děvčata byla vzbouřena a nejvíce Cecilka. Její pýcha trochu opadla od té doby, co se rozešla s úředníkem z města. Poznalať, že není všechno zlato, co se třpytí, a proto si teď myslela, že možná ten Honza není tak špatný, jak se jí vždy býti zdál.

Hleděla setkati se s ním, zvědavost ji pudila. A poštěstilo se jí, potkali se cestou z kostela a on salutoval.

Byla by se ráda zase zachechtala, ale nešlo jí to od srdce a také se ho najednou nějak ostýchala. Když bojoval pro vlast, musil něco prodělat a zkusit a co ona? Seděla za pecí a měla se dobře.

Proto se zastavila, docela zdvořile mu poděkovala a řekla trochu rozpačitě: „Tak jste se vrátil — pane Blecho — a jak jste se změnil!“ Najednou jí připadalo, že to řekla velmi hloupě a začervenala se.

A Honzík byl najednou celý šťastný, popadl ji za ruku svojí medvědí tlapou, tiskl ji a povídal udýchaně: „Jakej pak pane Blecho — Honza, Honza jsem a orangutan k tomu. Což jste už zapoměla?“

Cilka byla celá popletená a nevěděla, co by chytrého řekla, aby vypadala jako on. Už neviděla jeho širokého nosu a opičí čelisti — jenom hrdinu v něm viděla a styděla se: „Já nezapoměla na svoje uličnictví,“ řekla se skloněnou hlavičkou, „ale byla bych ráda, abyste byl vy zapomětl!“

„Já?“ usmíval se. „Já na vás Cecilko? Co vás napadá?“ A šel potom s ní na závist všech děvčat ze Lhoty — — —

Dnes už není Honza ve Lhotě a není tam ani jeho maminka, ani Cecilka Beranova.

Odstěhovali se všichni na Slovensko. Honza tam dostal místo ve státní službě jako zasloužilý legionář; napočítali mu plno let a má tedy před sebou budoucnost. Maminku si vzal s sebou, chudinku do-

brou, aby užila lepších časů, a Cecilku také, když svolila. A ona svolila ráda a šla šťastna se svým orangutanem.

A tak ten hloupý Honza přemohl dvojhlavou saň a dobyl hrdé princezny, zrovna jako v pohádce. Všechno bylo jako v pohádce, jenom papírová zem tam nebyla, já jsem se nepropadla a přece vám to, milé děti, povídám.

J. OCETEK

Hrdinové severu.

V ledových krajích severní Ameriky rozšiřují křesťanskou víru misionáři, zvaní „Obláti (obětovaní) Neposkvrněné P. Marie“ Papež Pius IX. nazval je „mučeníky zimy“ Působí mezi Indiány a Eskymáky. V nové době objevena tam však bohatá ložiska zlata a ta lákají k sobě lidi se všech konců světa. Tak mají misionáři i mezi těmito přistěhovalci hojně práce. A ta činnost misionářská je krušná, zvláště pro dlouhou, tuhou zimu, o které my zde nemáme ani potuchy. V posledních letech zakusili jsme i my zimy dost, kdy mnohým nebylo ani za drahé peníze možno koupiti uhlí a dříví. I já jsem měl ruce i nohy omrzlé a ve škole jsem objevil, že i mnohé děti, a hůře nežli já. Ale co je naše zima proti zimě ledového severu! Brzy se přesvědčíme.

1. Arktická zima.

Co znamená arktická zima, zakusil P. Le Blanc už cestou, když s P. Turquetilem jel podél severního pobřeží Labradoru na západ, aby na nejzazším severovýchodě vikariátu keewatinského založil misii mezi Eskymáky západního zálivu Hudsonského. V Lake Harbouru (na sev. Labradoru), misijní to stanici, kterou teprve před třemi lety založili moravští bratři, dovedčen na palubu nemocný. Byl to jeden ze dvou tamních misionářů, který se měl v Kanadě podrobiti dvojí operaci. Přežil už hrozné utrpení.

Na jedné cestě předešel vůdce, mysle, že dle stop minulého dne sám už se vyzná. Počasí bylo mírné, zanechal tedy své teplé sobí šaty na saních, které jely za ním. Ale falešná stopa odvedla ho brzo od jeho průvodců. Dva dni byl bez potravy, přístřeší a dostatečného oděvu. Třetího dne dorazil k moři na místě, kde byl led puklý a kde se utvořil malý, otevřený proud. Myslíl, že trhlinu přeskočí. Ale kraje ledu povolily, padl do vody a v okamžiku mu nohy zmrzly. Nad to při skoku se mu kalhoty od shora až dolů roztrhly. Zima vnikla do nich, kůže zmrzla, potom maso a brzo se utvořila jenom tvrdá, černá, neživá hmota. Konečně třetího dne přišla pomoc, ale už pozdě. Nastal život nejhroznějších bolestí a teprve nyní po pěti měsících přijela první loď, která trpícího měla odvézt z ledových pustin severu. Bylo hrůza se na chudáka podívat; nohy a tělo byly zkomolené a dlouhým utrpením vyzáblé, nervy bolestmi svraštěné nebo nezbytným užíváním ommajících prostředků otupělé — mrzák nadosmrti. A ovoce jeho tříleté misionářské práce? Šest obrácených Eskymáků.

To byl první pozdrav arktického severu.

Dne 3. září r. 1912 dorazili oba misionáři na severozápadním pobřeží zálivu Hudsonova do Chesterfield Inletu, cíle své cesty. Holé skály, divá pustina, 22 eskymáckých stanů a prkenný domek obchodníka kožišinami, to bylo všecko. Brzo se zdvihalo vedle nich také obydlí misionářů. Pospíšili si se stavbou, bylať zima přede dveřmi. Slyšme, jak P. Turquetil líčí nový domov.

„Už v listopadu stoupá zde zima na 50 stupňů, kolem Vánoc klesá teploměr až na — 75 stupňů! Už 8. prosince podobalo se naše obydlí z venku veliké ledové hroudě, jako sněhové boudy Eskymáků. Led tu úplně nezmizí vůbec nikdy; na písčité výspě, na níž stojí náš dům, narazili jsme ještě v září při kopání ve hloubce jedné stopy na pevný led, ačkoliv sníh odtud zmizel už v červenci. Paliva tu není. Dovezené uhlí je drahé: 20 franků metrický cent. Není tedy divu, že s ním musíme šetřiti. Topíme jenom ve světlici. Měří ve čtverci 5 metrů. Zde udržujeme ve dne v noci teplotu 12—16 stupňů Celsia; tak se nám netřeba báti třeskuté zimy. Kuchyň ve dne je ovšem pravá lednice; ani vody v ní nemůžeme přechovávat; nádoby by se jednoduše rozsedly. Jenom jednou za týden tam děláme oheň, abychom si napekli chleba. Při té příležitosti uvaříme si také několik pořádných kusů masa a potom bobův a rýže, které míváme v pátek. Vše ostatní musí opatřiti petrolejová lampa ve světlici.“

Na štěstí je obydlí misijní neprůdušně stavěno. Ale běda, nejsou-li prkenné stěny pevně proti venku uzavřeny! Roku 1915 přezimovali tu čtyři policisté. Dovezli s sebou krásný, skládací domek, který však nebyl proti zevnějšímu vzduchu dostatečně uzavřen. Trpěli tam strašnou zimou. Měli tam troje veliká kamna, jimiž ve dne v noci vedli urputný boj s mrazem, který se tam dral každou skulinou. Ale přes to mívali mnohdy až 30 stupňů Celsia pod nulou, zatím co Eskymáci ve svých ledových chatách mívají sotva pod nulou. Někdy musili policisté jísti pokrmy zrovna s kamen, tlusté, kožišinové rukavice na ruku. A při tom spotřebovali s obchodníkem kožišin 800 metrů uhlí, kdežto misionáři spálili sotva 50 metrů za rok.

Jako na severovýchodě ledových misíí jest arktická zima tuhá i na severozápadě.

Roku 1890 pokusili se Obláti založiti misii mezi Indiány na Peel Riveru, západně ústí řeky Mackenzie. P. Giroux (Žirú) popisuje nám první zimu v chalupě, kterou si sám z desek sbil.

„Je to obydlí hodně studené; jediný oheň zahřívá celý dům, což v této zemi ledové zimy na tak velkou místnost obyčejně nestačí. (Obydlí měřilo 7×4 m a bylo tak nízké, že by je málem přeskočil). Často musím kalich při mši sv. ohřívati skřehlými rukama. Někdy zmrzne inkoust na peře, ačkoliv píše zrovna u ohně. Když ráno vstávám, mívám doslovně vous sněhobílý. Ale což na tom! Jsem stále v dobré míře a vesel; vždyť jsem tam, kam mne Bůh skrze představené postavil.“

Stanice na Peel-Riveru ležela ovšem na nejvyšším severu vikařiátu Mackenzie. Ale i na slunnějším jihu je zima dosti zlá.

R. 1908 psal bratr Vilém ze stanice sv. Josefa u Velkého jezera otročího: „Všecko šlo dobře až do Vánoc, ale potom nastala zima s celou tuhostí; mrazy a chumelenice, jakých ani nejstarší Indiáni ne-

pamatují. Slunce zmizelo úplně. Malá okénka byla tak tlustě zamrzlá, že bychom měli k obědu rozsvítit lampu. Ale petrolej je drahý a tak jsme jedli potmě. Ale ta práce! To trvá, než se ráno dům roztopí tak, aby mohl bráti nádobí do rukou. Proto musíme i uvnitř po celý čas pracovati v nápěstních rukavicích a v kožichu. Stále ještě doufáme, že se počasí změní, ale dnes už máme 24. ledna a pořád týž nepříznivý nečas. Půjde-li to tak dále, nebudeme míti brzy dříví na pálení. Brambory zmrzly zakopané v zemi. Po Vánocích šla tudy celá karavana našich Indiánů s psími sáněmi na hon. V tom přišla právě ta tuhá zima. Ti lidé chudáci mnoho vytrpěli. Některým vypadla puška zimou z rukou. Mnohým pomrzly prsty i obličej. Nikdo nemohl spáti v noci zimou. Ze 37 saní vrátilo se jich už za několik dní 17. 54 stupňů pod nulou! Chumelenice, vítr, zima, že neviděti ani na dlaň před sebe a vůbec není možná ani oči otevřítí. Naše chaloupka viklala se jako kolébka a vítr řval jako ledový medvěd. Běda pocestným v ty dni!"

Nejjižnější ze čtyř eskymáckých misii jest vikariát Athabaska. R. 1912 pronikla tu železnice až k řece Athabaska. Proud vystěhovalců začal se rozlévati po severozápadě vikariátu. „Od posledního října,“ psal jeden misionář hned po dohotovení železnice, „přijelo 2000 vozů s osadníky.“ Ovšem pokus usaditi se dále severně v údolí řeky Peace-Riveru se nezdařil. Úroda pomrzla a malomyslni opouštěli lidé nehostinnou zemi.

Na stanici sv. Jindřicha klesl teploměr r. 1911 na 60 stupňů Celsia a z nejjižnější stanice svého okrsku, ze sv. Bernarda u Malého jezera otročího, psal apštolský vikář o šest let později. „Zima r. 1916 byla z nejtuzších, jaké jsem kdy zažil, a zima r. 1917 byla ještě horší nežli předešlá. Od 20. prosince až do konce února (1917) měli jsme ustavičně strašné mrazy, 50 stupňů pod nulou po týdny a měsíce. Ale teď přichází jaro, a máme už 20 stupňů pod nulou.“

To je několik obrázků z arktické zimy, ale ne mnohem lepší je arktické léto.

(Dokončení.)

J. DĚDINSKÝ:

Na sluníčku.

(K obrázku na stránce 154.)

Sedí husa na sluníčku
s hejnem housátek,
povídá jim, že má každé
zlatý kabátek.

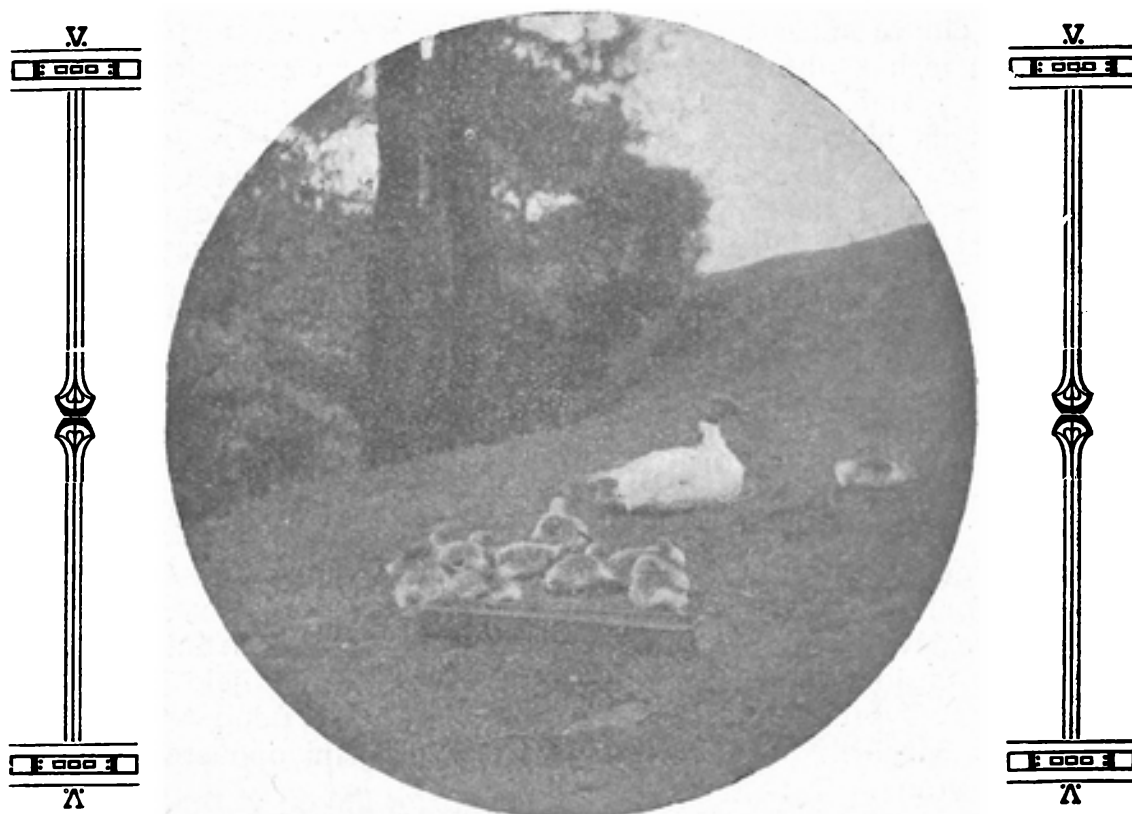
Zlatý kabát, košiličku
jako z hedvábí,
a punčošky oranžové,
zobák žlutavý.

Že jsou nejpěknější děti
z celé vesnice,
že jim bude záviděti
každá slepice.

Až vyrůstou, budou míti
krásné perutě,
budou lítat, také plouti,
jako labutě

Vyslechl to ptáček malý.
„Nač pak chloubá ta?“
pravil, „každá husa chválí
svoje housata.“

A přec půjde vše, jak musí,
to ví každičký:
z housat budou jenom husy,
z kuřat slepičky.“

Na sluníčku.

L. Grossmannová-Brodská:

Tři klíčky.

Pohádka.

V malé, chudobné chaloupce uprostřed hlubokého lesa žila stará, vetchá babička. Chaloupka stála v lesním temnu, tam, kam veselé sluneční paprsky málokdy zabloudily skrze hustou spleť stromů.

Na spadnutí byla ta chaloupka, právě tak stará a vetchá, jako ta babička, která v ní bydlila. Ale stařenka byla stále veselá a šukajíc po celý den kolem, udržovala svou světničku u veliké čistotě a pořádku. Nestýskalo se zde babičce, třeba zde stále o samotě žila; však nebyla opuštěna a také jí pranic nechybělo. Neboť sotva se rozbřeslo jitro, zaklepal někdo na dveře a přiběhla laňka, staré babičce poskytla hrníček dobrého mléka. Na okénku denně ležela pěkná plástev medu — daly ji babičce divoké včeličky. Mnoho ptáčků zde na zápraží nechávalo svá vejce a také kolem chaloupky rostlo mnoho stromoví a keřů, nesoucích hojně dobrého ovoce. Na tisíce líbezně vonných květin rostlo kolem a ptáčkové krásně prozpěvovali, létající kolem chaloupky.

Radovala se babička z čistého lesního vzduchu, z hojné potravy, z pestrých barev, z milých vánků i zvuků. Pouze jedno stařence chybělo — chlebiček vezdejší, bez něhož lidé nemohou býti živi.

Proto několikrát za měsíc opouštěla svůj krásný, milý les a o berličce se belhala do nedalekého města. Na zádech nesla nůši a

na ruce košíček, což obé bylo plno pěkných věcí, které stařenčiny pilné ruce přes den narobily. Byly zde zelené, hezké věnečky z rozmanitého listí. Košíčky z kůry vystlané mechem a naplněné sladkými jahodami. Řetízky z lesklých kaménků a pestré pokrývečky z ptačích pírek pěkně zhotovené, neboť babička vždycky zvedla a dobře uschovala každé peříčko, které ptáček ztratil. Ale nejkrásnější v babiččině košíku byly tři malé skřínky. Jedna byla stará, odřená, šedivá a nepohledná. Druhá se krásně leskla ve všech svých veselých barvách. Ta třetí však byla z ryzího zlata. Ve všech skřínkách pak byl drahocenný dárek, který tam babička pečlivě složila.

Když totiž jedenkrát to milé Boží slunečko v létě nejkrásněji svítilo, stařenka šla za jeho paprsky a belhala se o berličce za nimi tak dlouho, až se jí podařilo kousek toho slunečního zlata lapiti do třesoucích se dlaní, dala jej do skřínky a připojila k tomu pěkné řikadlo.

Aby mohla naplnit skřínku druhou, musila si babička časně z rána přivstati, nežli ptáčkové, motýlkové a slunečko vypili rosu na květinách. Babička sbírala ty rosné perly, z kterých potom uvila řetízek, jenž se leskl lépe nežli duha a více zářil než královniny diamanty.

Aby mohla naplnit skřínku třetí, belhala se babička o své berličce ještě hlouběji do temného lesa, kde rostl zvláštní zelený keřík, jehož květy podobaly se něžným bílým hvězdičkám. Z několika zelených větviček a kvetoucích snítek uvila hezký věneček a dala jej do třetí skřínky. Každá skřínka měla jiný klíček. Klíček — jeden zlatý — jeden stříbrný — jeden železný.

Večer, přede dnem, nežli se vydala ráno do města, stařena seděla u okna své chaloupky a dívala se do kouzelného zrcadla, visícího před oknem. Takto viděla daleko, široko a nic jí nezůstalo skryto, co se dělo v blízkém městě. Viděla dobře všecy lidi, i co dělají, čeho si přejí a na co myslí. Proto tam nyní pátrala, komu by měla donést své zboží, aby za to obdržela chlebiček.

Ty tři skřínky vždycky však nosívala pouze mladým děvčátkům, které téhož dne slavily své narozeniny.

Proto dnes pátrala ve svém kouzelném zrcadle. A tu spatřila v jednom domě tři mladinké dívčiny, které téhož dne slavily své narozeniny.

Dole v přízemním příbytku stála Lenka a žalostně vzdychala: „Oh, kdyby se můj drahý bratříček již navrátil z cizí země.“

Nad ní v hořejším příbytku stála Eliška a usmívala se na svůj obraz v zrcadle. Mluvila při tom žádostivě: „O, kéž by si pro mne přijel nějaký princ ve zlatém kočáře!“

Nahoře pak pod střechem, v malé, chudobné světničce, seděla při práci chudá Mařka. Neunavně pracovaly její pilné ruce. Hleděla při tom tak radostně a prozpěvovala si veselou písničku. Radovala se ze svého mládí, zdraví a ze své práce. Potom si radostně řekla: „Zítřa budou moje narozeniny. Milý Bože v nebesích, bdi stále nade mnou a dejž, ať je moje srdce stále spokojené, mysl veselá a moje práce ať mne stále těší!“

Nyní věděla babička, kam a komu donese ty tři skřínky.

Druhého dne za časného jitra stařenka z lesní chaloupky stála na dvoře domu, v němž bydlily tři dívky. Od každé z nich potom dostala bochánek chleba a ony zvědavě prohlížely, co má babička ve svém košíku.

„Co to máte, babičko, v tom červeném šátku na dně koše?“

„Však vám to hned ukáži, děvčátka. V těchto třech skřínkách jsou podivuhodné věci — a zde jsou klíčky od nich. Každá z vás může si vybrati jednu skříňku a k ní klíček, který se k ní hodí.“

Eliška rychle vzala klíček zlatý „Ten bude můj!“ řekla.

Lenka zmocnila se klíčku stříbrného. „Ten je též pěkný,“ i ona řekla.

„A tobě, Mařko, zbyl ten nepěkný, železný klíček,“ povídala stařenka.

„To nic nedělá, babičko, já nemusím míti vždycky to nejlepší,“ upřímně řekla Mařka.

„Tak, tak,“ kývala hlavou babička, přívětivě na Mařku pohlížejíc, potom vyňala z koše ony tři skřínky a řekla přívětivě:

„Nyní se přesvědčte, děvčátka, jak který klíček ke které skřínce se hodí.“

„Oh, to je krása!“ volala Eliška, chápajíc se zlaté skřínky, „Jistě ke zlatému klíčku náleží zlatá skříňka.“ Než běda, klíček se do zámečku nijak nehodil. Proto bez okolku vytrhla Mařence její klíček a povídala:

„Vezmi si ten můj zlatý klíček. Ten tvůj snad se lépe hodí do mojí skřínky.“

Lenka vzala si třpytící se barevnou skříňku, ale ani její stříbrný klíček zámečku neodmykal.

„Kdo si vezme třetí skříňku?“ tázala se stařenka.

„Ach, tu nepěknou, odřenou může si vzíti Mařka, ona má zlatý klíček. Bude tam míti asi něco pěkného,“ smála se Eliška.

Mařka si vzala starou skříňku a pěkně za ni babičce poděkovala.

Nyní každá dívka svým klíčkem skříňku otevřela.

„Oh, to je krása!“ zajásala Eliška, vidouc nádherně se třpytící řetízek, na němž byla připevněna cedulička s touto průpovědí:

Kdo touží po špercích ze zlata,

kde chce dívka být jen bohata:

Také štěstí stálost nemívá,

pýcha vždy před pádem chodívá!

Eliška se jen smála: „Však se mi nic zlého nestane, budu-li se jen šperkovat a užívat radovánek!“

Lenka našla ve skřínce květiny a hned si pomyslila, že by je dala bratru Petrovi na uvítanou, kdyby se nyní vrátil. Byla nespokojena, že bratr není doma. Kdyby zde byl, nemusila by ona tolik pracovati a mohla by spíše chodit po zábavách a tančiti dle chuti.

Nyní obě dívky, Eliška i Lenka, nakukovaly do té staré, odřené skřínky, kterou Mařka odemykala svým zlatým klíčkem.

Sotva víčka odklopila, vylétl jasný sluneční paprsek. Hlasitě zajásala Mařka a chopila jej do obou rukou.

Babička na to vážně řekla:

„Komu do srdce sluneční záře sletěla,
šťasten vždy si bude zpívat zvesela!“

„Oh, já si nic jiného nepřeji, nežli abych byla zdráva, veselá a aby mne těšila vždy moje práce. Kéž Bůh vyslyší tuto moji prosbu,“ vroucně promlouvala Mařka.

Její družky se smály, pravíce posměšně: „Chudinko, tím zlatým klíčkem mohla jsi sobě otevřítí nějaký lepší poklad.“

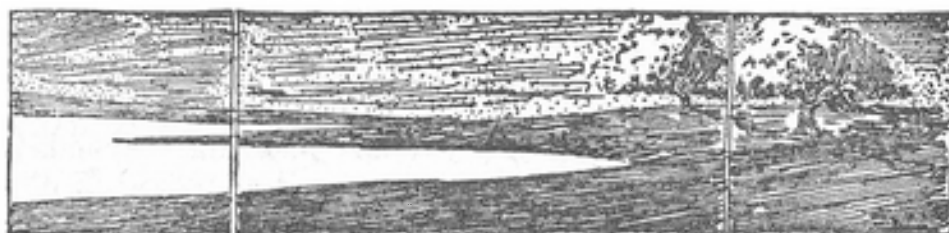
Ale Mařka šťastna, vesela a spokojena vracela se do své chudobné podkrovní světničky.

Těžké orání na Českomoravské vysočině.

Babička z lesní chaloupky nakladla si do košíčku chléb a šla domů.

A když stařenka v lese zrovna po roce opět hleděla do svého kouzelného zrcadla, spatřila, že marnivá a pyšná Eliška žije v chudobě, protože neuměla spořít a práci se vyhýbala. Lence splnilo se její přání, bratr se navrátil, ale nebyl již tak hodným, jako dříve, ubližoval sestře a tato se mnoho naplakala. Za to Mařka při pilné práci bývala stále veselá a dobré mysli. Třeba mnoho volného času neměla, přece ráda chodila do polí a lesů, kde se radovala z krásného světa a blahodárného slunce.

J. MILOTA:

Káče - Všetečka.

Jak káče-Všetečka se uzdravilo a strašilo (kromě jiného).

Nechme mrzouta kocoura a vraťme se zase k milé Všetečce, neboť jest nám vypravovati zvláště zajímavý příběh, kterak káče strašilo — opravdu a skutečně strašilo, a to v noci! Snad vám již předem vstávají hrůzou vlasy na hlavě, ale nic platno, musíme věc vypravovati, jinak by tato povídka nebyla úplná, a to by se vám ani nelíbilo.

Nuže, jednoho krásného odpoledne našla naše nepokojná Všetečka dveře do pokoje otevřené. Rozumí se, že tam bez odkladu a bez rozmyšlení hned vlezla, všecko si prohlédla a konečně se vyškrábala na pohovku, uvelebila se na měkkém poštáři a za chvíli usnula.

Spala a spala a neprobudila se, až v noci. Měsíček svítil oknem a káče, vidouc kolem sebe neznámé, jen matně osvětlené předměty, nemohlo se vzpamatovati, kde vlastně jest. V rozespalosti vstalo, protáhlo křidélka, otevřelo zobák zívajíc a udělalo několik nejistých krůčků. V tom bác! — už leželo na zemi.

„Co to?“ zvolal někdo polekaně a naproti na posteli, kam právě měsíc svítil, se vztyčila bílá postava. „Tady snad straší?“ a naslouchala.

V káčeti byla ovšem dušička malá, bálo se taky, krčilo se k zemi a ani nedutalo.

Když tedy bylo ticho a nic se ani nehýbalo, bílá postava zase ulehla. Všetečka dlouhou chvíli seděla tiše, ale konečně jí to přeče omrzelo a cap — cap, cap — cap, začala se procházet po pokoji, hledajíc, kudy by se dostala ven.

„Tady někdo chodí!“ ozval se opět týž hlas, plný strachu a úzkosti a bílá postava opět se vztyčila na loži a naslouchala. Káče se však přikrčilo do tmavého kouta a ani se nepohnulo, dokud bílá postava opět se nepoložila.

Dlouhou chvíli bylo zase ticho, ale káčeti to opět nedalo dobře dělati a jalo se znovu přecházeti: cap — cap, cap — cap — —

„Ale tady opravdu straší! Maminko, maminko!“ začal někdo na posteli křičeti a káče se honem schovalo do tmavého kouta, ani nedýchajíc.

„No, co pak se děje?“ ozval se hlas vedle, dveře se otevřely a vstoupila matka.

„Mami, já se bojím, tady straší,“ ozval se opět hlas s postele.

„I jdi, bláhová, co pak by tu strašilo?“

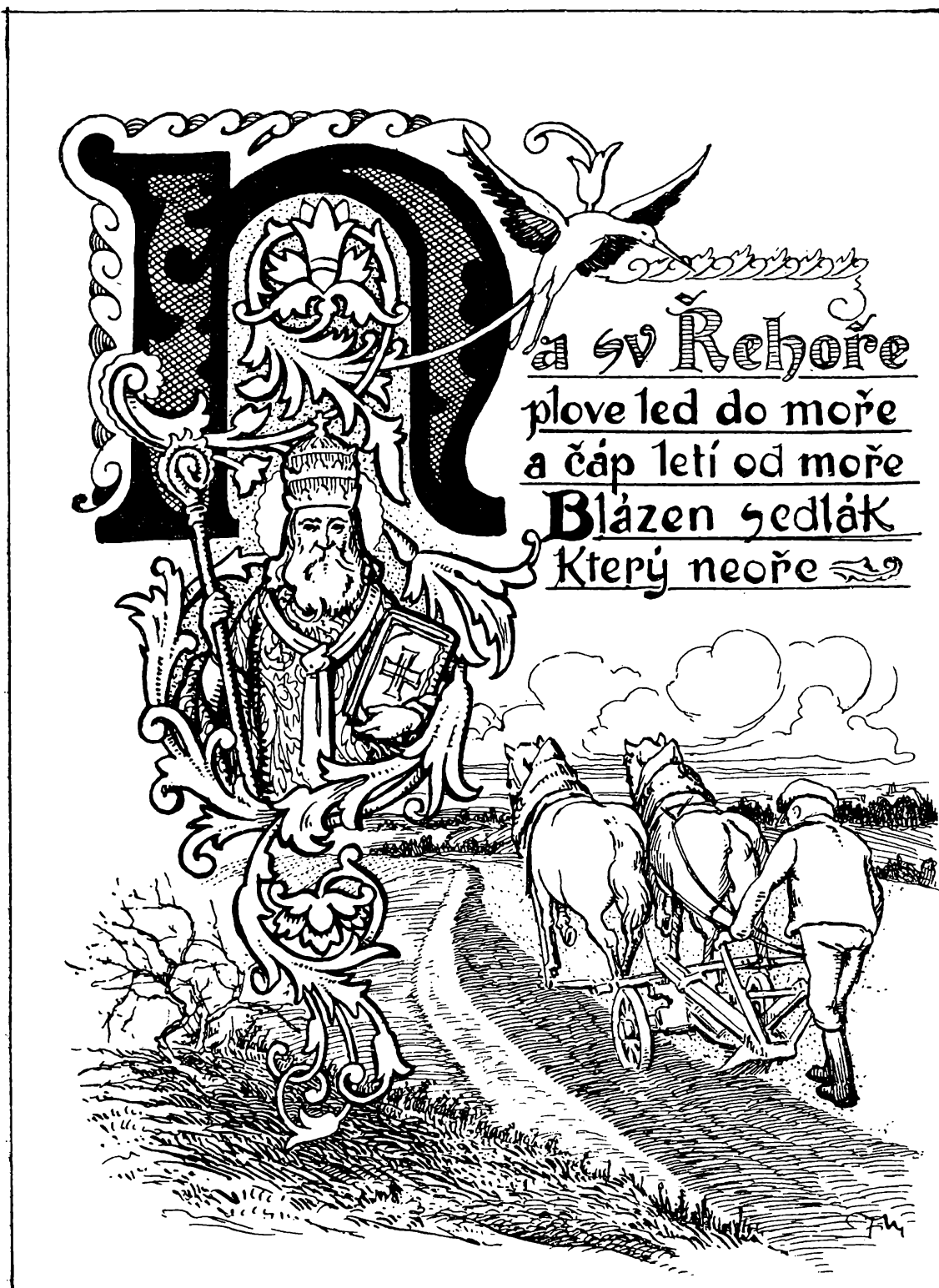
„Ale jistě, mami! Něco tu chodilo po pokoji,“ ujišťoval hlas s postele.

„To snad ne? Ostatně můžeme se podívat.“ A matka rozsvítila svíčku. Nedalo jí mnoho práce, aby objevila v koutku skrčené káče. „Hoj, tady je to strašidlo!“ zvolala se smíchem, vzala káče a podala je Žofince v posteli.

„Ach, má drahá Všetečko, jak jsi mne polekala!“ zvolala dívka a tiskla káče k srdci. Potom je dali do kuchyně a byl pokoj až do rána.

Ráno Žofinka vypravovala každému své noční strašidelné dobrodružství a káče se opět stalo hrdinou dne. Dověděla se to i drůbež, ale neposmívala se káčeti, spíše Žofince, že věřila ve strašidla. Lichotilo

to všechněm a říkali: „Když nepatrné káče nahnalo člověku tolik strachu, což teprve, kdyby začal strašiti kohout, nebo krocan?“

„Ja nikdy strašit nebudu,“ ohražoval se hned kohout, „a je mi vůbec divné, že se lidé bojí strašidel, ač vědí, že žádných není.“

„Inu, bojí se něčeho neznámého,“ mínil krocan, „však vy byste se také báli, kdyby v noci vám něco vrčelo a šramotilo v kurníku!“

5.

Blížily se letnice a na tyto svátky očekávali v domě návštěvu. Měl přijeti domů Váňa, student z hlavního města. Nejvíce se na něj těšily sestry Žofie a Anna. Věděly, že jim zahraje něco nového na piano a že jim bude mnoho vypravovati o zlaté Praze, již tolik milovaly. O ničem jiném nemluvily než o milém Váňovi. Konečně přiblížil se den, kdy Váňa měl přijeti a otec vyjel mu s bryčkou na ne-daleké nádraží naproti.

Dívky zatím uváděly vše do pořádku, zvláště ve Váňově světničce. Dělalý vše možné, aby se mu zavděčily, a běhaly z pokoje do pokoje, nechávajíce dveře otevřené.

Toho použila Všetečka a vloudila se do pokoje, kde ještě nikdy nebyla. Dívky na ni úplně zapoměly a tak zůstalo káče v pokoji, sem tam se procházejíc a vše si prohlížejíc. V koutě u okna stálo piano, na něž dívky hrávaly. Káče ovšem nemělo ani potuchy, jak se na piano hraje, ale z dlouhé chvíle se vydrápalo nějak na židli, odtud pak vyskočilo na klávesy, po nichž začalo se klidně procházeti. Bylo velice překvapeno, když z piana se ozvaly tony a náramně se mu to líbilo.

„Umím hráti na piano, radovalo se a tím více dupalo na klávesy a běhalo po nich vesele. Byla to ovšem divná muzika, ale káče bylo nad ní zrovna u vytržení.

Dívky té chvíle byly právě na sadě, odkud bylo viděti na silnici, po níž měl od nádraží přijeti Váňa. Vyhlížely ho a nemálo se tedy podivily, když z domu zaslechly zvuky piana.

„Kdo to hraje na piano?“ pravila Žofka.

„V celém domě nikdo není,“ podotkla Anna.

„To musí býti Váňa!“ zvolala Žofka a „Váňa je tady!“ doložila Anna a již obě hnaly se úprkem do domu. Vrazily do pokoje a volaly radostně: „Váňo, Váňo, buď vítán!“

Ale Váni nebylo nikde!! Místo něho spatřily na pianě káče.

„I ty Všetečko, to jsi ty!“ zvolala Žofka. „A my myslily,“ doložila Anča a obě dívky se daly do veselého smíchu.

„Počkej, ty skřítku, já ti taky zahraji!“ zvolala Žofka a hnala se po káčeti. Ale polekané káče vyskočilo na desku piana a málem že neporazilo vázu s květinami, odtud skočilo na květinový stolec, jenž se povážlivě zakolíbal.

„Nech je!“ zvolala Anča, „sice něco porazí. Půjdeme na ně chytřejši.“

Přinesla talířek a drobíc do něho chléb, volala káče. To hned přiběhlo a dívky je snadno pak chytily a odnesly do kuchyně.

V tom zahrčela na dvoře bryčka a dívky horempádem běžely dolů. Tentokráte to byl opravdu Váňa.

(Pokračování.)

Lov kaloně jedlého.

Ze zpráv misionářů podává Fr. Všetěčka.

Čtení zpráv misionářů lze každému co nejlépe doporučiti. Užitek z toho plynoucí jest mnohonásobný. Čtenář zpráv těch pozná nejen vznešenou práci, jakou konají katoličtí věrověstcové u národů dosud nevzdělaných, přinášejíce jim světlo víry Kristovy a s ním i křesťanskou vzdělanost, nýbrž doví se i mnoho zajímavého o cizích řečech, ze zeměpisu, dějepisu, přírodopisu, z lidovědy a pod. oborů. Dočte se tam věcí, jakých posud v žádném cestopise nelze nalézt, poněvadž cestovatel obyčejně popisuje kraje, kde jen přechodně prodlel, misionář však v krajinách, jež líčí, tráví celý život a to v nejbližším styku s tamním lidem, jehož povahu, řeč i bydliště zná dokonale.

V následujících řádcích uvádím čtenáře do Nov. Guineje, na ostrov velmi rozsáhlý, ležící severně od Australie. Ostrov ten jest domovinou velikého netopýra, zvaného kaloně jedlý. Vědecky se zove zvíře to, náležející mezi t. zv. letouny, pteropus edulis.

Nahlédněme napřed krátce do přírodopisu, co se tam o něm vypravuje:¹⁾

Tělo jeho, kaloně jedlého, asi 40 cm dlouhé a v rozpětí křídel měří až 1½ m. Hřbet a létací blana jeho jest barvy černo-hnědé, břicho rezavě černé, krk a hlava jsou rezavě-žluto-červené. Jeden francouzský přírodopisec praví o kaloni toto: „Přiblíží-li se zvíře to příliš k zemi, spadne na ni a nemůže letěti dále, nevylezl-li dříve po nějakém předmětu do výše a rozpjevši létací blanu, odtamtud se nespustí. Je-li větší počet zvířat těchto na stromě, blíže něhož bylo vystřeleno, mnohá ranou byvše polekána, spadnou na zemi a hledí pak po nejbližším předmětu, byť i to byl člověk, vyléztí vzhůru. Poněvadž svými hákovitými drápy pevně se přidržují předmětu, po kterém lezou, jest nesnadno zprostiti se jich a také škubajíce a kousajíce se brání. To dalo podnět k pověsti, že kaloni jsou zvířata zuřivá, která napadají i lidi. Jsou však to zvířata mírná, která neublíží žádnému člověku, nejsou-li drážděna.

Po tomto krátkém úvodu přírodopisce vyslechněme vypravování řehoíního misijního bratra, který se zúčastnil lovu na kaloně s domorodci:²⁾

Kanak, kterýmžto jménem se označuje černoch v Nové Guinei³⁾, si velmi rád zahoduje. Obrovská chuť jeho, jakou projevuje při těchto kai-kai,⁴⁾ se nedá vůbec popsati. Možno říci, že má hlad jen jednou za celý život. Při tom miluje — právě jako Evropan — různost pokrmů. Z masitých jídel mu chutná především kaloň jedlý, přezvaný létacím psem. Jak často žebrá u misionáře aneb u osadníka⁵⁾ o pušku a o 2 neb 3 náboje. Nač? Aby si pro nejbližší hostinu opatřil své zamilované

¹⁾ Malý Brem. Bohuslav Záborský, Ssavci.

²⁾ Dle St. Mís. B. 1923-4, č. 3.—4.

³⁾ Rozloha Nové Guineje = 771.913 čtver. km; s příslušejícími k ní ostrovy měří 810.849 km čtverečních.

⁴⁾ Hody.

⁵⁾ Přistěhovalí farmáři, rolníci.

jídlo, několik létacích psů. Jak se štuří jeho černý obličej, došla-li usilovná prosba jeho vyslyšení. Je-li dokonalým střelcem, dovede sestřeliti třemi náboji celý tucet těchto létavců se stromu. A pak? S tak vztyčeným čelem si nevykračoval ani pyšný Bonapart u Slavkova, jako náš černý lovec, nese-li desítnásobnou kořist do své chudé chatrče. A aniž by byl chodil do školy, hází kolem sebe v kruhu přátel takovou mysliveckou latinou, na jakou se nezmůže ani bílý Nimrod¹⁾.

Vykonáme dnes v průvodu čtenáře lov na kaloně bez prachu a olova. „Nu, Kasuáre²⁾, rád bych jednou viděl, jak si počínáte na lovu.“ „Myslíš snad, bratře, že lze zvěř uloviti jenom vašimi puškami? Pojď jen s námi a budeš otvírat oči.“ O třech hodinách odpoledne jsme vyrazili. Ubírali jsme se za šestičlennou výpravou. Všichni její členové jsou ozbrojeni luky a šípy a kolem krku aneb přes ramena mají pilum t. j. malou pletenou brašnu, skrývající všechny jejich potřeby: několik betelových oříšků, vápno vložené v krabičku z plodu kteréhosi stromu — obého se užívá k úpravě jakéhosi žvýkacího tabáku — pak několik tabákových lupenů a sušené listí banánové. Kanak totiž kouří jako komín továrny a musí si cestou zapálit jeden aneb dva doutníky. I ruční zrcadélko s sebou vláčí na lov; neboť zrovna jako evropská slečinka musí i Kanak občas nahlédnout do zrcádka, aby se přesvědčil, je-li jeho nosík pořád stejně tupým, což jest znakem krásy zdejšího jinocha. K doplnění toalety nesmí chyběti ani bambusový hřeben.

Vesele žertující ubíráme se ušlapanou lesní cestou. Jeden z kráječících v předu lovců nese doutnající poleno, tlusté jako ruka, zápalku to Kanaků. Neboť zdejší zvyk vyžaduje, aby se při každé zastávce rozdělal oheň.

Jdeme vzhůru a zase dolů; někdy tak příkře, že musejí ruce nohám pomáhati. Teď pozor. Na tomto úbočí se musíš přidržovati keřů i kořenů, vyčnívajících ze země. Jenom nesmíš považovati za kořen nějakého hada, sice bys to mohl zaplatiti životem. Asi po 20 minutách cesty káže Vur³⁾, jeden z předáků, zastaviti. Zde na tomto místě prý zabil před dvěma měsíci divokého kance. „Byl ten kanec veliký?“ táži se se zájmem. „You no talk, big fellow to much — Jak se můžeš tak ptáti, bratře, byl velmi veliký,“ odpovídá svojí zkomolenou angličinou. Nu, znám chlapíka dobře. Bylo to sele asi dvacítiliberní. Vur se však chlubí dále a kamarádi mu přizvukují.

Slyš! Co to jest? Hovor umlká a Kasuár ukazuje na levo mezi stromy. Ach — již vidím. Hle, tamto na oné rozeklané větvičce sedí rajka.⁴⁾ Jaká to nádhera! Jak září její mocně načechrané zlaté peří ze zeleně jako královská ozdoba. „Proč jsi mi nedal s sebou pušky, zastřelil bych ji; na takovou vzdálenost však naše šípy nestačí.“

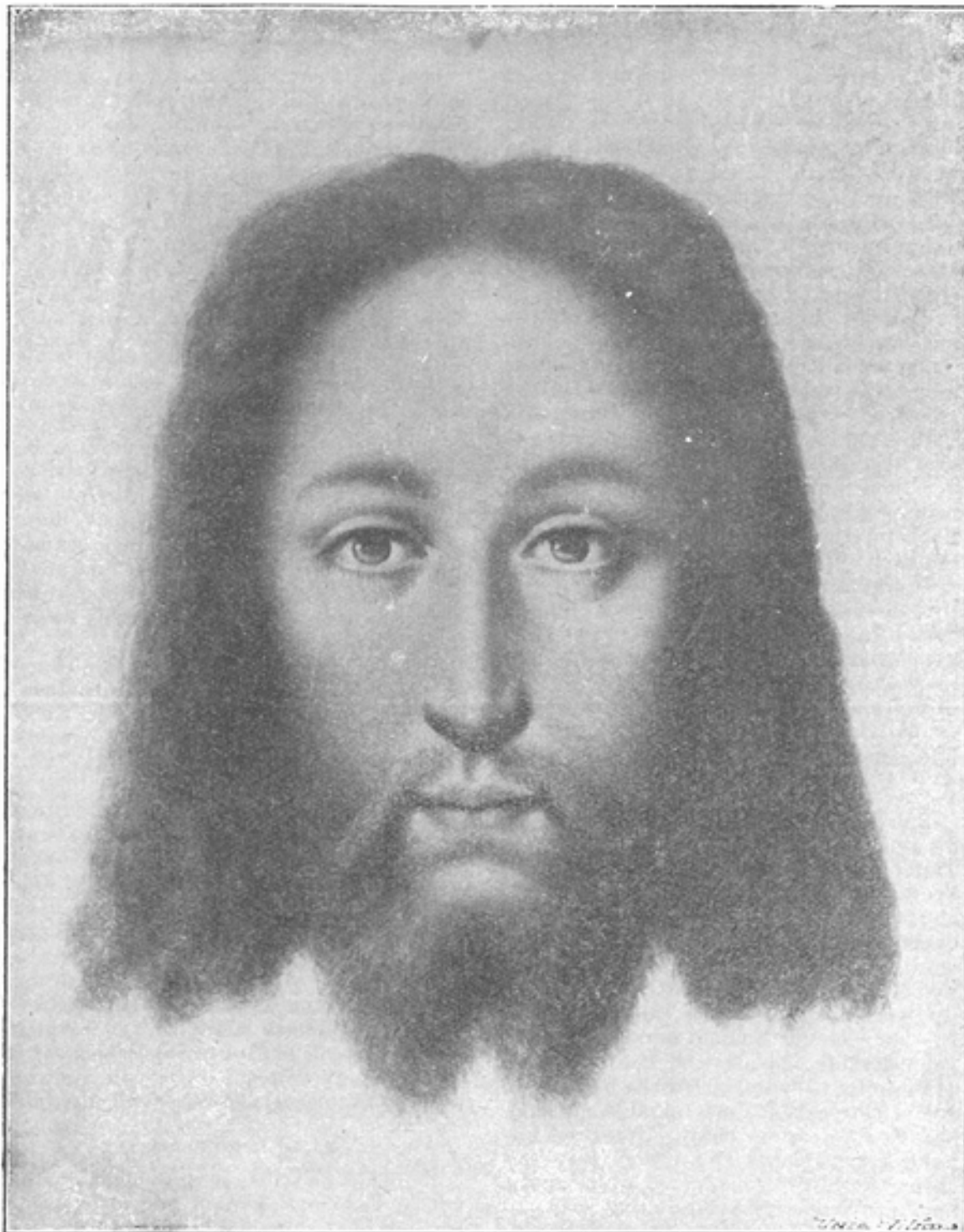
(Dokončení.)

1) Písmo svaté uvádí Nimroda, syna Kušova, jako lovce. Též asyrské nápisy mluví o Nimrudovi, lovcí. Proto se říká myslivecům „Nimrodí“.

2) Kasuár je pták, australský pštros. Zde příjmi domorodce

3) V řeči domorodců tolik jako banán. Zde zase příjmení. Banán jest důležitý keř krajín tropických, nesoucí ovoce okurkám podobné. Jest všestranně užitečný. Jak ovocem, tak listím, vláknou, dřevem a pod.

4) Nádherný pták australský; asi jako náš bažant. Skvostné jeho peří se dováží na ozdoby ženských klobouků.

Hlava Kristova. (Maloval Leonardo da Vinci.)

Z NAŠEHO MLADÉHO SVĚTA.

K. Vymlátíl (Praha):

Dojmy ze Slovenska.

Odjezd.

Bylo to 2. července 1924, když jsem vyjel s ferialní osadou na Slovensko. Těšil jsem se několik dní již před odjezdem, až se mému zraku ukáže Báňská Štiavnica. Milý čtenář, který již několi-krát od matky odcestoval, hned pochopí, co je to, opustiti matku.

Vlak se hnul, doprovázen pozdravy několika sty lidí. Cesta vedla nás ke Kolínu úplnou rovinou. Od Chocně jsme se ubírali do vrchu, mezi vysokými skalami, porostlými vysokými stromy. Takřka za chvíli čtli jsme se na Moravě. Pěkně působí vesničky s kostelíčky na vrchu. Asi o 5. hod. odpolední přijeli jsme do Olomouce, kde jsme přibrali dva Moravany. Noc strávili jsme ve spánku a ve vzpomínkách.

Teprve druhý den o 1/2. hod. jsme přibyli do města Báňská Štiavnica. Báňská Štiavnica je horské město, které má svoje gymnasium, svoji mysliveckou školu a j. Škoda, že do Báňské Štiavnice nejedzí přímý vlak. Jest tam úzkokolejná dráha, zvaná „lokálka“. Když jsme vystoupili, byli jsme ubytováni v učitelském ústavě.

Turč. Sv. Martin.

Byl to asi třetí den našeho pobytu ve Štiavnici, když jsme si udělali výlet do Turč. Sv. Martina. Vystoupili jsme ve Vrútkách, které jsme si prohlédli. Je to obyčejná obec, v níž je kostel a několik domků. Šli jsme přes most a dostali se do vesnice Patovice. Z Patovic vede silnice rovně až do Turč. Sv. Martina. Po silnici jezdilo mnoho povozů a tak prázily, že jsme se více než hodinu zdrželi. Konečně jsme dosáhli cíle asi v 8 hodin ráno.

Turč. Sv. Martin, středisko národního života slovenského, má rozsáhlé náměstí, ohraničené nízkými domy. Uprostřed náměstí je každodenní trh a blízko překrásný kostel. Prohlédli jsme si též přírodopisné museum, které skýtá všechna zvířata, žijící v naší republice, a mimo to jsou tam též kly mamuta, slona a j. Škoda, že jsme musili toto překrásné město opustiti. Přijeli jsme do Báňské Štiavnice asi o 1/2. hod. odpolední. Dostali jsme každý oběd a 2 hodiny volno. Báňská Štiavnica je krásné město, které má mnoho škol, gymnasium a botanickou zahradu.

Svatá Kalvárie.

Dne 6. července 1924 udělali jsme si výlet na sv. Kalvarii. Šli jsme do vrchu úvozovou cestou až na silnici, kde jsme se řídili podle turistických značek, až jsme přišli do aleje stromů, kde byl příjemný chlad. Po cestě roztroušeny byly dřevěné schody a křížová cesta. Když jsme došli nahoru, byl tam krásný rozhled na Štiavnici. Byli jsme v kostele, kde je ve skále vytesán boží hrob, nebe a peklo. Na té skále na kříži visí Kristus a dva lotři. Výlet ten se mi velice líbil.

Sitno.

Hned druhý den byl výlet na Sitno. Vyšli jsme o 1/2. hod. odpolední pravou částí města, kde byla stará brána asi ze 17. stol. Šli jsme po silnici do doliny, ale najednou začalo stoupání, protože Sitno je vysoké 1011 m. Stoupání bylo namáhavé. Šli jsme úzkou uličkou lesní mezi smrčky, až jsme se po 4hodinné cestě dostali na temeno hory. Tam každý dostal suchý chléb a vodu.

Šli jsme ještě asi 2 minuty a dostali jsme se k rozhledně, která ovšem byla zavřena. Ze Sitna prý za pěkného počasí je viděti i Budapešť. Viděli jsme tam též pražské skauty a já jsem mezi nimi poznal i kamaráda ze školy.

K večeru jsme šli domů jinou cestou. Zabloudili jsme totiž, protože jsme sbírali jahody. Přišli jsme k chaloupce, úplně opuštěné, a ani živá duše tam nebyla. Odpočinuli jsme si tam a nastoupili další cestu k domovu. Když jsme došli k vesnici Ilií, sesypali se na nás a na pana ředitele cikáni a chtěli peníze. Pan ředitel jim dal asi 20 hal. a oni začali po nás házetí kamením. Přešli jsme potok a již jsme viděli Štiavnici v celé nádheře. Noc jsem prospal dobře. Druhý den byl odpočinek, protože jsme po tak namáhavé cestě byli unaveni.

Starý zámek.

Byli jsme již týden ve Štiavnici a dlouhé výlety vlakem, jak nám pan ředitel sliboval, jsme ještě nedělali. Jednoho dne jsme se šli podívat do Starého zámku. Šli jsme hlavní ulicí, odbočili na pravo, a již se před našimi zraky ukázala obrovská věž s hodinami. Vešli jsme na nádvoří, kde byla stará kaplička. Brána, kterou jsme přišli, pochází prý ze 17. stol. Vešli jsme do musea, kde byly umístěny řezby sva-

tých, helmy, ručnice, děla, bubny, kříže rytin, kresby atd. Škoda, že zdejší lidé vůbec zámek ten nenavštěvují, ba mnozí v něm ani nebyli. Pak jsme šli dolů po schodech na nádvoří a odtud do ústavu.

Skleenné Teplice.

Dne 13. července byl vylet do Skleenných Teplíc. Vyšli jsme z ústavu, když byl ještě ranní chlad. Šli jsme kamenitou cestou do vrchu až k „Červené Studni“. Červená Studně je velký rybník, opatřený hrázi. Koupání se v něm bylo zakázáno, jelikož se na dně nacházely ledové prameny. Šli jsme silnicí ohraničenou na pravo hustými lesy. Na levé straně byla ohromná pláň, na níž Slováci pásli svá stáda. Milému čtenáři, který tento obrázek neviděl, je marno popisovati, jak to dopadá asi o 5. hod. odpo. v létě na takové pasece, kde se pase stádo krav, a každá kráva má zvoneček. Ó, jaký to krásný dojem!

Pak jsme odbočili na pravo úvozovou cestou mezi poli. Přešli jsme bažiny a vešli do lesa, kde tu a tam mihaly se výběžky skal. Až o 6 hod. odpo. dostali jsme se do Skleenných Teplíc. Tam jsme se vykoukali v teplém pramenu, který vytryskuje ze země a má v sobě síru. Na večer jsme se ubírali jinou cestou domů. Šli jsme vesnicí až do lesa, kde tu a tam skrývaly se skalní jeskyně. Kdybychom byli měli svítilnu, jistě bychom se tam byli podívali.

Pak jsme vystoupili po úzkých skalních pěšinách na silnici. Byla noc a přece bylo viděti. Měsíc zdál se býti jako ohnivá, obrovská koule. Šli jsme silnicí, obklopenou hustými lesy, když tu najednou v dáli spatříme oheň. Nebylo to ovšem nic zvláštního, neboť cikánů na Slovensku je mnoho. Vyšli jsme se silnice a přišli do vesničky Teplé, která dřímala svůj sladký sen. Šli jsme dolů a dostali se šťastně do Štiavnice asi o 1/2 12. hod. v noci. (Pckrač.)

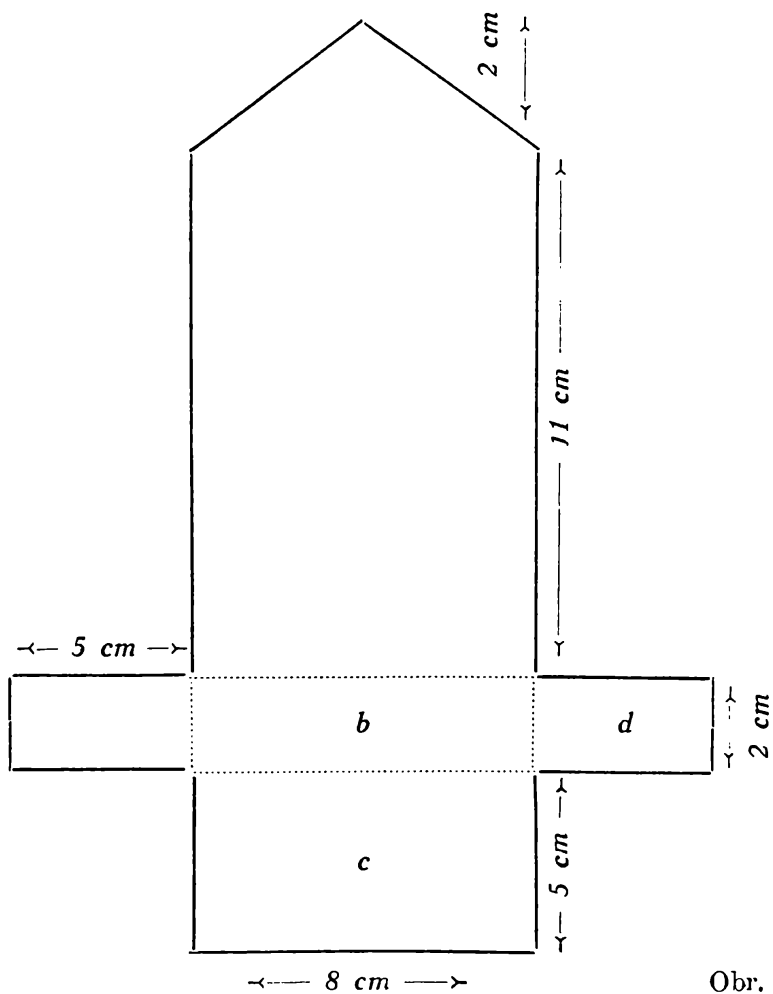
KOUTEK PRO RUČNÍ PRÁCE.

Milé děti! Jistě jste přesvědčeny o tom, že kalendář jest pro každého člověka věc nanejvýš potřebná. Doma máte jistě kalendář, ve škole visí nástěnný kalendář snad útržkový, v obchodech, v úřadech vidíte na stěně kalendář, a snad i mnohé z vás má svůj kapesní kalendář. Takový kalendář nutno si opatřovati vždy pro každý rok nový a stojí to peníze neb dá to aspoň trochu starosti, abychom si nový kalendář opatřili. Jsou však kalendáře, které netřeba vyměňovati každého roku, kterých možno používat stále, rok co rok, pokud se ovšem neopotřebují, ne však tím, že by už neplatily, nýbrž jako každá věc zde na světě používáním. Takový kalendář je věcí velice praktickou a může býti — je-li pěkně udělán — i ozdobou příbytku. Umínil jsem si, že vám dnes ukáži, jak si pořídíte takový

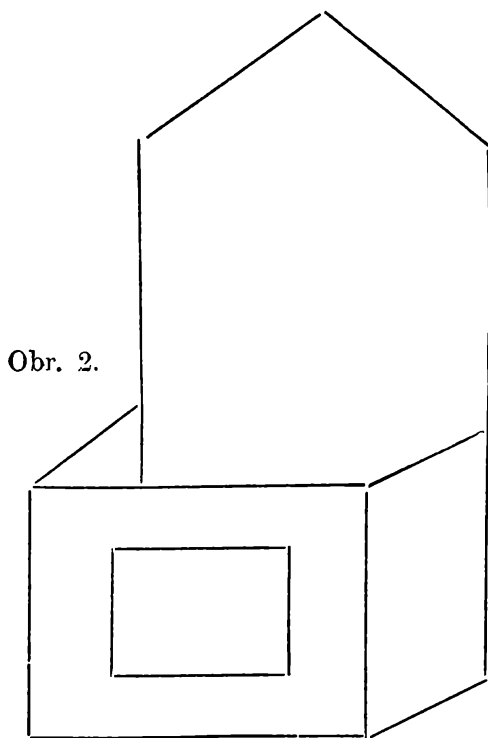
stálý nástěnný kalendář.

Dříve než se dáme do práce, nutno se rozhodnouti, jak velký ten kalendář má býti. Rozhodně raději větší než malý, neboť tak bude i na větší vzdálenost vidět, co nám ukazuje. Tedy míry, které já zde uvedu, nejsou nezměnitelné; každý může je zvětšit nebo případně i zmenšit, dle své vůle.

Nejdříve uděláme si schránku, která bude obsahovati vlastní kalendář. A tu zase nejprve musíme si narýsovatí pravítkem na lepenku (ne příliš silnou) síť té schránky. Bude vypadati takto:

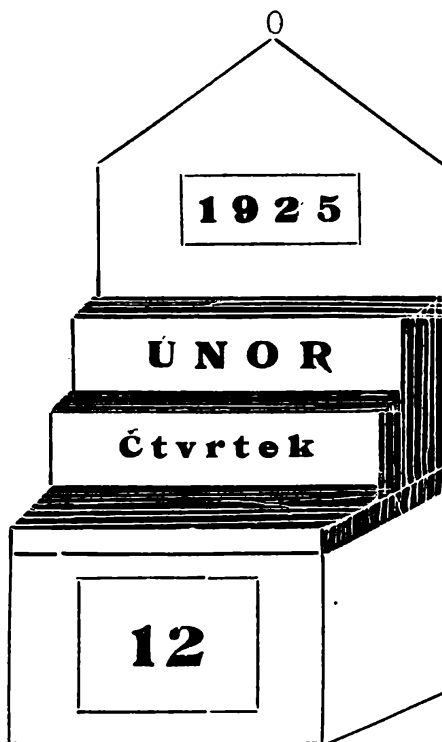
Obr. 1.

Obr. 2.

Nyní obrazec, ohraničený silnými čarami, vyřízneme a čáry vytečkované jen nařízneme, jak jsme to dělali, když jsme minule lepili krabici na pohlednice. Ohneme-li plochy a), c), d), e) na opačnou stranu, než na které jsme činili nářez, povstane nám takováto krabice, jak ukazuje obr. 2.

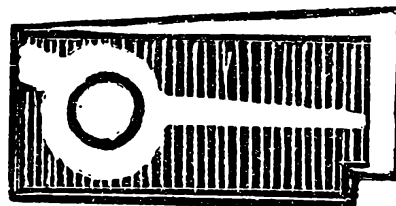

Obr. 3.

Dříve však, než počneme krabici slepovati, ještě jednou ji rozevřeme, narovnáme a v ploše c) vyřízneme okénko, jak nakresleno jest již na obr. 2. Okénko uděláme 3 cm vysoké a 4 cm široké a tak, aby bylo právě uprostřed čili stejně daleko od krajů. Nyní krabici opět složíme a slepíme tak, jak jsme slepovali minule krabici na pohlednice. Nato plochy n), c), d), e) zvenku a plochu a) uvnitř polepíme barevným papírem; při okénku barevný papír zahne dovnitř, aby řez byl zakryt. Do špičky plochy a) se zadní stranu připevníme poutko, jako jsme udělali v č. 2. při rozvrhu hodin, a celou zadní stranu polepíme bílým papírem. Tím jest schránka na kalendář hotova. A nyní kalendář! Nastříháme si z kreslicího papíru tři druhy obdélníků, napíšeme doprostřed číslice od 1 až do 31; číslice vysoké asi 2 cm. Na druhý druh obdélníků napíšeme nahoře jména dnů a na třetí druh též nahoře jména měsíců. Nápis udělejme, jak nejlépe dovedeme, případně písmem tiskacím; písmena mohou být vysoká 1 cm a $\frac{1}{2}$ cm od horního okraje. Pak srovnáme obdélníky podle číslic, dnů a měsíců a vložíme do i schránky: v okénku objeví se číslo = datum, nad ním den a ještě výše měsíc. Uplyne-li den, vyndáme číslici z okénka a zastrčíme ji za poslední číslici v řadě; podobně den a měsíc. Můžeme si obdélníky ušetřiti, píseme-li na obě strany, takže jeden obdélník poslouží nám pro dva dny, případně měsíce. Na konec napíšeme na bílý papír letopočet a přilepíme nad měsíce, jak ukazuje obr. 3. Toť celý kalendář.

Pro naše maličké:

Chceš vypadat učeně? Tedy si kup brejle! Že nemáš peníze? Tedy si brejle udělej! Ukáži ti, jak by sis je mohl udělat, a těmi si oči nepokazíš. Přelož podlouhlý pásek tuhého papíru kolmo na délku a vystříhni obrys poloviny brejlí. Ale ještě jimi nevidíš; že ne? Přelož tedy kruh v půli a vystříhni otvor pro oči a už máš brejle, které si můžeš zastrčit i za uši!

Zdraví vás všechny upřímně

strýc Vojtěch.

ZÁBAVNÝ KOUTEK.

Nedůvěřivý Karlík. Čtyřletý Karlík nechce jít do postýlky, ačkoli jest už pozdě. Jeho objemná teta chce ho povzbudit vlastním příkladem a praví: „Vidís, Karlíčku, já vždycky chodím spat se slepičkami.“ — Karlík dívá se udiveně na tetu: „A jak se, tetičko, dostaneš na bidýlko?“

Zlé zuby. Mařenka si při stole kousla do jazyku a dala se do hrozného pláče. „Co pak se ti stalo?“ ptá se matka. — „Mami, „mně šlapou moje zuby na jazyk!“ vzlyká Mařenka.

Nedal se. Malý klučina upadl na ulici a spustil strašný řev. Mimojdoucí pán ho zvedl a snažil se ho utišit: „Neplač, chlapečku, zítra už to nebude bolet!“ — „Zítra už taky nebudu plakat!“ odbyl ho klučina a řval dále.

Ze školy. Pan učitel se ptá: „Proč se ve slově suchopýr piše tvrdé y?“ — Žák: „Ve slově suchopýr pišeme tvrdé y, poněvadž je to odvozeno od slova netopýr“.

□ □ □ □ S K R Ý V A Ā K A. □ □ □ □

Květiny na prodej! — Ale kde je prodavačka?

H Á D A N K Y

POŘÁDÁ VÁCLAV MAHOVSKÝ V NOSISLAVI ČÍS. 188.

Hádankářský turnaj.

1. Záměnka.

Janovskému — „Nosislavský Pokušitel“.
Původce neštěstí bývá obyčejně s „k“,
mnohá z děvčátek sluje s „M“.

3. Hádanka.

A. Chroustovi — „Nosislavský Pokušitel“.
V jedné díře, díř je pět!
Uvěří-li tomu svět?

2. Obložka.

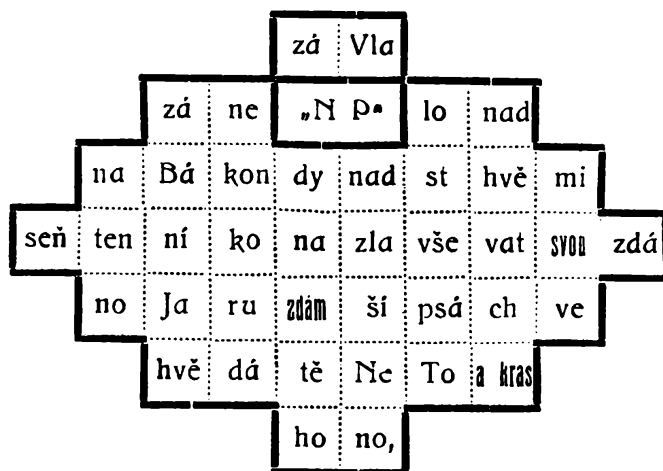
Multušovi — „Nosislavský Pokušitel“.
Pánů zábava v obložení,
v kov těžký se nám změní.

4. Číselka slabiková.

Markýzid' Abel — „Nosislavský Pokušitel“.
Průvodčí pravil:
„Tam I II III I II III stojí salaš.“

5. Koníček.

K. Křížovi — „Nosislavský Pokušitel“.

6. Záhadný nápis (heslo).

Kolářikovi — „Nosislavský Pokušitel“.

„A list vzal?“ — „Vaří v ?“

7. Přesmyčka (divadelní).

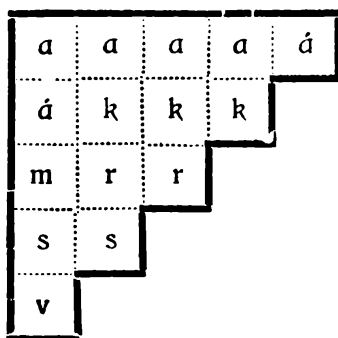
Kolářikovi — „Nosislavský Pokušitel“.

Věta: „Sen o pardálu.“

l=n

8. Roháček.

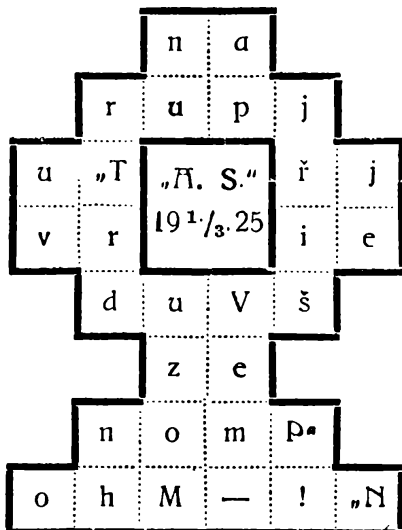
P. Jordánovi — „Nosislavský Pokušitel“.

milý je nám, od všech ctěn,
divokého národa člen,
rybář do vody nořivá,
často se s ním měřivá,
s jinými slovo tvořivá.

9. Královská procházka.

Všem věnuje — „Nosislavský Pokuš.“

10. Rebus.

V. Charvátové — „Nosislav Pokušitel“.

l. pád   §   m   z   a
          §   a
          §   a

Podmínky:

Slosování se může zúčastniti každý, kdo rozluští nejméně 2 hádanky. Za každé další dvě rozluštěné hádanky bude jméno luštitel vloženo do osudí. (Kdo tedy rozluští všech deset hád., bude dáno do osudí jméno jeho 5krát.) — Mezi vylosované budou rozděleny knihy vázané o 320 stranách. Luštění možno zaslati nejdéle do 20. dubna 1925 na adresu pořad. hádanek:

VÁCLAV MAHOVSKÝ,
NOSISLAV, ČÍSLO 188.

OBSAH:

J. Sázkavský: Pž jarní vánky... (Báseň.) — Jan Valoušek: Jura hrdina. — Vl. Javořícká: Honza-orangutan. — J. Ocetek: Hrdinové severu. — J. Dědinský: Na sluníčku. (Báseň.) — L. Grossmannová-Brodská: Tři klíčky. — J. Milota: Káče-Všetečka. — Fr. Všetečka: Lov kaloně jedlého. — Z našeho mladého světa. — Koutek pro ruční práce. — Zábavný koutek. — Skrývačka.

Za obsah odpovídá Emanuel Masák.

Vydává svým tiskem a nákladem Občanská tiskárna, sp. s r. o. v Brně.

Vychází prvního každého měsíce vyjma červenec a srpen.

H Á D A N K Y

POŘÁDÁ VÁCLAV MAHOVSKÝ V NOSISLAVI ČÍS. 188.

Velikonoční turnaj.

1. Přesmyčka:

Panu Kolářikovi — Fr. Jordán.
Polír se se zedníkem hádá,
vždyť vám JIZ LEŠENÍ PADÁ!

2. Zdrobnělka.

Frant. Teuchner, Drnovice.
Velká — řeka teče v dálném kraji,
malá — jméno dívčí zase tají.

3. Rebus popisný.

Kolářik, Břest.
Na plaze a vesnickou děvů
těším se nejraději v zpěvu.

4. Rebus.

V. Charvátové — „Nosislavský Pokušitel“.

M 50 z a.

---

5. Tajenka.

Všem hádankářům — Frant. Jordán.
Pár jen chatek značí,
v noci se ti zračí,
šelma tu veliká,
hmyz nám tu vzniká,
ryba čile plove,
pták ten se tak zove,
každý měsíc bývá,
nástroj, zná ten díva.
Všem když patu urazíte,
v Celku se Vy pobavíte.

6. Rodovka.

J. Janovský, Břest u Kroměříže.
„On“ — člen národnosti,
„ona“ — mnoho tůní hostí.

7. Rebus.

Kolářikovi — Fr. Jordán.
550 200 50 50 1000 1000 NK

8. Rozšiřovačka.

M.
z útrob země vytéká.
u nás často se děje,
na Moravě protéká.

9. Rebus popisný.

Jordánovi — Markýz D' Abel.
→ Atleti značí,
← řeka v ruském kraji,
→ prudké bouře v sobě tají,
→ v ruské domácnosti mají.
→ ( ) částku hlavy dáno znáti,
← v Rakousku své vody valí.
Celek svátek jistě velký
světí jej i všecy selky.

10. Záměnka.

Kříž Karel, Uh. Ostroh.
-u- horstvo hrdě hruď svou vzpírá
k modrým nebesům,
-k- panovník mocný všem vládne,
snad i zlým bėsům.

ČASOPIS PRO KŘEŠŤANSKOU MLÁDEŽ.

ROČ. XLIV.

1924—25.

ČÍSLO 8.

CYRIL BERKA:

Kříž.

U cesty v poli stojí kříž,
zdaleka již jej uvidíš.

Vidíš jej pěkně se všech stran,
jest na něm rozpiat Kristus Pán.

Pohlíží s kříže s bolesti,
ale i s rajskou vlídností.

„S pokorou klekám k nohám Tvým,
k Tobě se, Pane, pomodlím.

Ty's opustil zář nebeskou
a přijal mdlobu pozemskou.

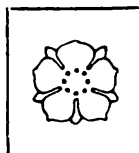
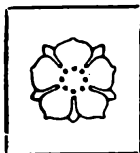
Tak ponížil se's k tvorům Svým,
že stal se's dítkem chudičkým.

Ty's bol a strasti na se vzal
a pro nás hořce umíral.

Již líbám přesvatý kříž Tvůj,
a o pomoc ret volá můj.

Mě, Pane, dobrou cestou vod'
a do Svých stánků doprovod!'“

ALOIS DOSTÁL:

Z povinnosti i darem.

Dějepisná črta.

Veselo bylo ve mlýně na Labi nedaleko Čelakovic. Tři kola buď střídavě buď najednou se otáčela a klapot daleko se rozléhal. Vozkové dováželi obilí a mnohdy bylo nutno jeti s prámem na pravý břeh řeky, odkud též hlásili se mleči.

Mlýn se vším příslušenstvím, se všemi „užitky a požitky“ obdržel od pana Bohuňka z Klinštejna mlynář Václav Bukal za jisté roční roboty, a mletí si velice hleděl.

U Labe se velice líbilo synu jeho Šimonovi, že mohl s loďkou jezdit, v létě se koupati, když voda zamrzla, přeběhl ji na pravý břeh a především, že rád chytal ryby. Otec máje starost o mlýn a políčka, méně si ryb všimal, ale Šimon každou volnou chvíli věnoval lovu. K tomu užíval vrší, jež si z proutí upletl, udic, čeřenu, když voda opadla, vykasal se a při břehu se brodil, sahaje do děr a pod kořeny starých vrb. Ve mlýně často měli ryby na stole a Šimon ještě odprodal v Čelakovicích, na Hrádku i jinde. Získal mnohý peníz na šat a obuv.

Rodiče dopřáli mu této zábavy, jenom když se nepouštěl do hlubin a užíval opatrnosti. Lovení ryb náleželo též ke mlýnu.

Patnáctiletý junák, velice čilý hoch, všimal si dle otcova návodu mlýna, vždyť měl býti jednou jeho nástupcem, už sám složení spustil, mletí přenášel v dřevěných nádobách a jiné práce konal. Než vždy se mu příležitost naskytla, že mohl pozornost věnovati rybám. Ráno prohlédl vrže, vybral, co se chytilo, když nasypal obilí, pustil se do vody a chytal ryby rukama. Na spuštění sítí musil míti volno půl dne nejméně. To se naskytlo, když nebylo právě co mlít, když se sýpky okolních rolníků přede žněmi vyprázdnily. Také v neděli se nemlelo.

Šimon zhotovil si na zahradě jakási sádka na ryby. S jednou nebo dvěma nemohl jíti na prodej, čekal proto, až jich chytí několik, aby to stálo za cestu do Čelakovic. Zatím chycenou rybu dal do tůně, kam vedl pramen čerstvé vody.

Ovšem byla-li povodeň, sádka Šimonova byla vyplavena a potom bylo třeba tůň opravovati. Zvláště na jaře voda se zvedla, že i mlýn se takřka pohyboval ve svých základech. Ledovým krám se pomáhalo, aby se nekupily u jezu. I Šimon dostal dlouhou okovanou hůl s hákem. Ledy postrkoval, ale dříví přitahoval na břeh. Kdysi zabodl hodný kus, který by ho byl strhl do řeky, kdyby mu byli nepomohli.

Plovati uměl, v tom byl mistrem od malička, řeku snadno přeplaval a hned se zase vrátil. Potopil se kamarádům při koupání, že ho hledali s úzkostí. Proto se mu mnohdy dostalo pokárání, aby si nezahrával, že by to mohlo s ním špatně dopadnouti.

„Moje ryby!“ nejdříve pamatoval na sádky, když se hnala větší povodeň.

„Ryby zůstanou v řece, ale aby nám to nestrhlo mlýn,“ lekal se mlynář Bukal, jenž tu už několik povodní pamatoval.

Po povodni mnohdy našel ryby v kalužích a příkopech. Vyneseny byly z řeky, a když voda opadávala, zde uvízly.

Šimon hned opravil sádky a ryby sem zanesl. Co ztratil, bylo mu nahrazeno. Ale tyto ryby špatně šly na odbyt, byly potlučeny a dlouho nevydržely.

Junák znal všechny druhy, už otec učil ho ryby znáti. Pokud byl ještě malý, byl ve mlýně stárek Hájek. Ten kdysi mlel samostatně před nynějším mlynářem, ale rozešel se s rytířem a majitelem, nechtěje tak, jak si pan Bohuněk přál, mlýn opravovati, vlastně znovu stavěti. Byl tedy propuštěn a raději stárkoval. Byl náruživým rybářem a k chytání přibíral malého Šimona. Havel nikdy ryb neprodával, zvláště ne na Hrádek, ač se mu časem podařilo chytiti velikou a vzácnou rybu. Hájek odešel a mladý Bukal počal se učiti mlynářství. Od stárka zůstala mu náruživost lovu ryb i umění v tom zaměstnání.

„Jaká jest tato ryba?“ ptal se kdysi Šimon otce, přihnav se od řeky.

„To jest losos!“ radostně zvolal mlynář „Jsem rád, že jsi jej lapil.“

„Pochutnáme si na dobrém mase,“ předvídal chlapec.

„Ba ne, toho poneseš do Hrádku panu Bohuňkovi. Což jsi zapomněl na moji povinnost? Prvního chyceného lososa musím rytíři odváděti vedle dvou kapounů na Vánoce, osmi kop grošů a vození dříví na opravování jezu, čtyř vozů z každého lánu.“

Což bylo Šimonovi do povinnosti, jakou byl vázán otec jeho k panu Bohuňkovi, ale na rozkaz hned se pečlivěji ustrojil, obul škorně, vlasy namokřil a vyhledal zánovní koš, do něhož nastlal mladých kopřiv. Otec sám ještě jednou lososa prohlédl, váhu jeho ocenil a do koše položil. Také připomenul, jak má Šimon pána osloviti, jaký vzkaz mu přiněsti.

Junák jenom přikývl, že rozumí, že se dle té rady zachová.

Pospíchal k tvrzi, na níž sídlil ten, jež jenom vídal, když rytíř jel mimo mlýn. Na tvrzi posud Šimon nebyl, nedovedl si představit, co dá práce, než se k pánovi dostane. Už v bráně byl zastaven a zpytován, i rybu musil ukázati na důkaz, že mluví pravdu. Kdyby ji neodváděl jako povinnost, mohl by ji dáti do kuchyně, kde by mu ji zaplatili. Takto však musil čekati, až rytíř sestoupí po kamenných schodech na nádvoří.

Stoje u zdi, prohlížel si tvrz, pozoroval, jak přebíhali lidé ze dveří do dveří, a ten onen u něho se zastaviv, dotazoval se, co má v bílém košíku. Nadzvednuv víko a vida statnou rybu, mlaskl jazykem řka: „To bude pochutnání!“

Posléze sestoupil Bohuněk z Klinštejna a čeledín dal Šimonovi znamení, to že jest pán, na kterého čeká. Junák rytíře poznal a k němu se blížil s hlubokou úklonou.

„Mlynář Václav Bukal uctivě velmocného pána pozdravuje, všeho dobra vinšuje a posílá dle své povinnosti prvního lososa, kterého jsem chytil,“ vyřizoval Šimon.

„Tedy mlynář Bukal! Zapamatujeme si to. Pěkná ryba. A kdo že ji ulovil?“

„Já, urozený pane,“ řekl Šimon

„Hledme, jakého má mlynář rybáře! A kdy lovíš?“

„Jenom ve volné chvíli, když se nemele.“

„Ty se učíš u otce mlynářství?“

„Ano,“ přisvědčil junák.

„Tak se uč, ať semeleš dobře a ve volné chvíli chytej ryby. Ještě snad máte nějakou povinnost?“

„Dva kapouny o svátcích vánočních.“

„No dobře, lososa dej tam do kuchyně a zde máš od cesty.“

Rytíř podal chlapci peněz a odcházel. Šimon kráčel naznačeným směrem. V kuchyni byl hlučně uvítán a obstoupen.

„S takovou rybou sem zase přijď, bude ti slušně zaplácena,“ vyzval kuchař Šimona.

„Jenom kdyby v řece bylo tolik lososů, jako bělic a okounů,“ poznamenal junák.

„Potom by nebyla ta ryba tak vzácná jako nyní. Tu máš kousek pečiva a vrať se domů. Jistě mlýn klope na prázdno.“

„Ba ne, otec jej obsluhuje,“ řekl Šimon a vzav košík, pospíchal domů. Byl rád, že dobře pochodil. Všichni si vždy pana Bohuňka nechválili, nazývajíce ho velice přísným a také na tvrzi se jim valného přijetí nedostávalo, zvláště byli-li pro nějaký přestupek pokutováni.

Doma Šimon sděloval, jak pochodil, a hned měl větší chuť k chytání ryb. Jenom kdyby lososa zase dostal, ale to se mu nepodařilo. Už věděl dávno, jak dalekou cestu podnikají tyto ryby do moře, jak se vracejí tam, kde se vylíhly, ano i jezy přeskakují a jiné překážky překonávají.

Kapouny do Hrádku odvedl snadno, ty vypěstovala máti na dvoře a ještě některé odprodala. Přijal je od něho kdosi z kanceláře, přikývl hlavou na znamení, že jest dobře, ale od cesty mu ničeho nedal.

Inu, nebyl to losos, vzácný losos.

Mlynář přivezl několik vozů kamene na jez, kdyby bylo třeba jej opravovati, a byl s povinnostmi hotov. Ostatní poddaní tak snadno robot na panském se nezbavili.

Na jaře rozvodnilo se Labe, opět byl ohrožen mlýn, zahrady byly pod vodou. Mlýn zůstal, ale jez byl poněkud porouchán. Bukal s tou smutnou zprávou šel do Hrádku. Tušil, že nebude valně uvítán. A skutečně, pan Bohuňek z Klinštejna škareděl, že nutno jez opravovati. Dotazoval se, jak velká jest trhlina, a jak dlouho práce potrvá. Slíbil, že se na jez podívá a čeho třeba že zařídí.

Ale rytíř nejel dlouho a trhlina se šířila. Bylo nebezpečí, že bude jez zcela poškozen a nebude možno potom mlíti.

Po druhé konal mlynář cestu na Hrádek. Tentokrát nezastihl pana Bohuňka doma a smutně se vracel k domovu. Snad ho stihne osud jeho předchůdce. Ten, než by stavěl na svůj vrub, raděj se odstěhoval. Svůj úkol vykonal, kámen navozil, ostatní by bylo nad jeho síly. Dostí činí, že pro tvrz všechno zdarma mele. Jak jenom nakloniti si rytíře, aby jez opravil?

Mlynář netajil se ani před Šimonem se svými starostmi. Co bylo možného, činil, trhlinu všelijak ucpával, ale nebylo to nic platné, zde bylo třeba vydatné pomoci.

Už se tolik nemlelo, ač obilí leželo na zanášce. Nebude-li lidem vyhověno odejdou jinam a už se nevrátí.

Šimon měl nyní dosti času k chytání ryb, ale raději by byl mlel věda, to že jest hlavní živobytí. Často spouštěl čeřen, malé ryby pustil do vody, větší vybíral. Plny měl sádky na zahradě.

Kdysi s námahou táhl síť do loďky. Co ulovil? Není to kus dřeva nebo jiný předmět, který se vpletl do sítě? Statně táhl, už viděl ryby a zrak mu zazářil, zpozoroval totiž v úlovku tři lososy.

Tolik těchto vzácných ryb posud se mu nepodařilo najednou chytiti. Opatrně síť vytahoval, až ryby dostal do loďky. Hned jel domů, aby se pochlubil.

„Tři pěkné lososy mám, jednoho odvedu rytíři, dva prodám,“ oznamoval.

„Všechny tři zaneš do Hrádku,“ rozhodoval mlynář. „Jednoho za povinnost, dva darem. Sám s tebou půjdu.“

Podivil se Šimon, že otec tak štedrý jest k rytíři, a hned ho ani nenapadlo, proč se tak děje. Svátečně se oblékl, vyhledal největší koš, do něhož ryby uložil. Také otec se přestrojil do šatů, v nichž chodíval do chrámu.

Oba vyšli a Bukal se synem střídali se v nesení koše. Ryby vážily kolik liber.

Mlynář cestou mnoho nemluvil. nebylo už třeba poučovati, jak by se junák na tvrzi choval, byl tu už několikráte, a dnes bude mluvit sám Bukal.

„Jest rytíř doma?“ ptal se mlynář muže, stojícího a lelkujícího ve bráně.

„Máš štěstí, ještě ho stihneš. Ale má už osedlaného koně. Odjede do lesů.“

Na nádvoří sluha chtěl od mlynáře vzíti koš a dodat do kuchyně, ale mlynář chtěl mluvit s panem Bohuňkem.

„Odjíždíme, není času k hovoru.“

Ale tu již rytíř vycházel připravený na hony. Ani by si mlynáře nevšimnul, kdyby se byl tento sám nehlásil.

„Neseme několik ryb pro kuchyni tvé milosti,“ oznamoval mlynář.

„Lososa?“ rychle se ptal rytíř.

„Ne jednoho, ale tři,“ zněla odpověď a Šimon hned sundával víko koše.

Rytíř nahlédl a podivil se.

„Krásné ryby a právě jich potřebujeme.“

„Nevím, budu-li moci příště vyplniti povinnost, neboť ryby proplavou snadno trhlinou v jezu,“ přednášel mlynář.

„Což není posud spraven?“

„Já na to nestačím a vydatná pomoc odnikud nepřichází. Kámen jsem navozil.“

„Prohlédnu jez a dám opraviti,“ řekl rytíř, sedaje na koně.

Když se mlynář se synem vraceli domů, pravil Šimon: „Tentokráte měl jsem dostati dvojnásobnou odměnu a nedostal jsem ničeho.“

„Bude-li jez opraven, dostane se nám tím odměny nejlepší,“ řekl otec. „A kdyby se ti podařilo ještě lososa chytiti, opět ho poneseš do hradu.“

Pan Bohuněk splnil slib a za několik dnů přijel se podívat na jez. Na prvý pohled poznal, že jest opravy třeba, a hned v tom směru dal příslušné rozkazy.

Dostavili se zjednaní lidé, posláni sem poddaní, počalo se pracovati. Rytíř několikrát přijel se podívat na práci. Při té příležitosti také spatřil Šimona, jak pomáhá, a když dělníci odpočívali, brouzдал se ve vodě.

„Tak co, dostaneš také lososa?“ volal rytíř.

„Nevím, vzácný pane, kalíme příliš vodu, ryby se od jezu stěhují,“ odpovídal junák.

Ale po čase přece se mu podařilo lososa chytiti. Rychle s ním pospíchal na tvrz, aby pan Bohuněk pokračoval v práci a dokonal dílo, které by mlýnu prospělo. A zase nečekal, aby byl zvláště odměněn. Donášel pak ryby na Hrádek, když byl jez v pořádku, buď aby splnil povinnost, za odměnu i darem.

EDV. ELPL:

U mísy.

Seděl kocour u mísy
kdysi po hostině.
„Vše, co zbylo,“ pyšně řek,
„patří mně jedině.“

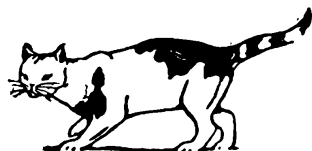
Nedaleko stáli psi,
Ořech, Brok se zvali,
na kocoura hleděli,
oči jim jen hrály.

„Všecko by's jen sám rád sněd',
nestydatý brachu.
Ponechej nám na míse
také trochu hrachu.“

Řekli psi a vřčeli
na kocoura vztekem,
ale ten se nepohnul
bázní ani lekem.

Nedbal, jedl sám a sám,
to psy rozehřálo,
po chvíli vše u mísy
do rvačky se dalo.

Mísa v půli . . . Hospodyň
hněvala se velmi.
„Počkáte si po druhé
na hrách zas, vy šelmy!“

J. MILOTA:

Káče - Všetečka.

Kap. IV.

Kterak Káče Všetečka šlo do světa a bylo uneseno.

1.

Káče Všetečka plovalo po známém potůčku, jenž vytékal z rybníčka. Ač tudy již o svém svátku Všetečka plavala, přece se jí nyní zdálo vše docela jinakým a krásnějším. Dnes neměla svátku, ba dnešní ráno bylo pro ni velmi nepříjemné, ale jsouc nyní úplně volna a svobodna v té krásné přírodě, brzy zapomněla na vše, co právě byla opustila, a byla šťastna a spokojena.

A není divu. Všude kolem byla jedna krása a nádhera. Voda příjemně chladila a byla tak jasná a průhledná, že bylo viděti na dně každý kamének, ba každé zrnko písku. Tam proháněly se bez bázně a beze starosti drobné mřenky a chvílemi střelhbitě zamihl se i hbitý pstruh a zmizel v tůňce pod kořeny. A potok zdál se téci tak hluboko, any pobřežní trávy, květiny i křoviny ho vysoko přerůstaly.

Hle, tu bujně rákosí, tichounce šustíc, vypínalo k slunci své hrde kvetoucí laty, tam zas při břehu tísnily se v hustém chumáči temně zelené mečovitě listy puškvorce nebo hromádky čarovného černobýlu a při samé vodě dívají se tak nevinně modrá „rybí očka“ či pomněnky, ty rozkošné a něžné kvítky!

A nade vším rozkládají se svižné, pěkně zelené pruty vrbové, nebo tmavozelené husté olše, mezi nimiž visí bílé zvonce svlačce, s břehu na břeh jako ruce si podávající. Ba i divoký chmel se svými šištičkami po holé skalině se plazí.

Všetečka byla jako okouzlena a tak zaujata podivuhodnou krásou čistého, tiše bublajícího potůčku, že na vše ostatní zapomínala. A nejen jejímu zraku, ale i sluchu naskytovalo se každé chvíle nové a nové překvapení a milé osvěžení. Slyš, tu právě nad ní na olšové větvi lahodným zpěvem ozývá se rozmilá červenka s vestičkou podivně ohnivou. Skáče neposeđa sem a tam a obratně lapá hmyz.

V tom ozve se hlubokým hlasem jiný zpěváček. Všetečka se lekla. Myslí, bůhví, co to není a ejhle! najednou se objeví malinký, mrštný střízlíček či paleček, náš nejmenší ptáček. Všetečka se musila usmáti. Teď zas někde na blízké bříze se rozlaholí pěnkava a kousek dále zas umouněný rehek s rezavým očáskem, a náhle jako zjev z pohádky mihne se nad tichou hladinou krásný modrý pták — lednáček, ozdoba našich tekoucích vod.

To všecko nesmírně zajímalo Všetečku, jež brzy dostala se na místo, kde se setkala kdysi s ježkem a šla s ním potom do lesa. Dnes by jí něco takového ani nenapadlo. Marně z lesa volají vrány: K nám! K nám! Marně ji také křepelka pobízí: Poď pod les! „Poď pod les!“ Všetečka nešla a nešla: Neměla vůbec chuti opouštět vodu, kde se uměla nejlépe pohybovati a kde byla i bezpečnější než na suchu. A nelitovala toho. Byloť na potoce krásněji a krásněji. Sotva připlula

trochu níže, hle, tu přitékal z luk jiný potok a oba potoky se spojily. Bylo již volněji a veseleji. Břehy se snížily, obloha se šířeji rozklenula a vzdálené lesy a kopce jakoby náhle na špičky vystoupily, aby viděly Všetečku, jak plave do světa!

A Všetečka skutečně plavala a proudem se unášeti, vlnkami kolébati, větérkem hladiti a sluncem líbati se nechala. Při tom si všeho kolem bedlivě všimala a bystře pozorovala, aby nových zkušeností nabyla a nebezpečí se vyvarovala. Zajímalo jí ohromné hejno komárů, tančících nad tichou zátokou svoji podivuhodnou čtverylku, při níž unavení tanečníci padali do vody a byli od ryb pohlcováni. Chtěla si také některého lapnouti, ale rybky byly čilejší.

Tu spatřila na listě, v slunci se lesknoucího, zlatězeleného brouka, tesaříka, ale byl příliš vysoko.

„Beztoho zapáchá pížmer!“ prohodilo káče, jako ona liška, nemohouc dosáhnouti hroznů, řekla, že jsou beztoho kyselé. Tu padla kačeti do očí zlatě se třpytící moucha, jež neustále obletovala a bzučela bzz, bzz!

„Jak jsi krásná!“ pravilo jí káče.

„Bzz, bzz!“ bzučela moucha, mihajíc se bleskem kačeti před očima.

„Nerozumím ti,“ pravilo káče, „jsi patrně cizinka?“

„Bzz, bzz!“ opakovala moucha.

„Beztoho neumíš ani plavati“ prohodilo káče.

„Bzz, bzz!“ odpověděla moucha a bums! už ležela na vodě a třepetajíc křídélky točila se v kruhu. Káče ji sezoblo a pravilo: „Beztoho by ji spolkla ryba!“

Tu objevila se nad potokem veselá družina bělásků. Tančili chvílku nad tichou hladinou zátočiny a potom posedali na vrcholky rdesna, jež zde v chomáči na pokraji vody rostlo. Káče znalo dobře tyto poletující květy, vidalo je často v zelnici, na zahradě, ba i na dvoře — a připadalo mu, jakoby mu byli přinesli pozdrav ze vzdáleného domova.

„Co tam asi teď všichni dělají,“ myslilo si, „a zdali pak si na mne taky někdo vzpomene? Stará kvočna-matička jistě vzpomíná a pláče, a ostatní to možná teď mrzí, že se mi tak vysmívali, a byli by rádi, kdybych se zas k nim vrátila, ale já toho za nic neučiním —“

Káče, takto rozjímajíc, ani si nevšimlo, že motýli zatím odlétli a nedaleko zabručel velký čmelák, houpaje se na velkém bílém květu svlačce. Modrá vážka potácivým letem zaleskla se v slunečních paprscích a tmavomodré štíhlé šidlo, zavířivši nad vodou, usedlo na převislý list puškvorce. A nade vším tím půvabem klenula se čistá, bleděmodrá obloha a slunce, překulivši se již přes poledne vysílalo zemi své nejžhavější paprsky. Kačeti se zdálo, že není na světě nic krásnějšího a příjemnějšího, a přece mělo brzy spatřiti věci krásnější a velkolepější, neboť příroda ve své kráse a rozmanitosti je nevyčerpatelná.

Najednou potok se nápadně rozšířil a káče ocitlo se na rybníce, jenž byl mnohokrát větší než rybníček domácí, jež bylo opustilo.

„To je moře!“ zvolalo káče plno úžasu, ale v tom si vzpomnělo,

že moře je „bez břehů a bez hrází“, a tady vidělo zřetelně písčité břehy, lesnaté stráně a vysokou duby posázenou hráz.

„Je to přece jen rybník!“ povzdechlo si, „ale budu potřebovati snad celý den, než ho obepluji. Dnes však jsem již unavena a brzy bude večer — —“

A Všetečka jala se ohlížeti po příhodném místě na břehu, kde by si odpočala. Narazila na mělčinu, kde bylo hojnost tučných pulců. Přišli jí velmi vhod. Potom honila se chvílku za malými rybičkami, ale těch mnoho nenachytala. Za to lapila v trávě mladou žabku, jež si předčasně vyšla na lov. Jí zakončila svou večeri a zalezši potom do hustého křoví na břehu, zarostlého od vody rákosím, uvelebila se tam a usnula.

2.

Bylo opět překrásné jitro. Slunce stálo již nad lesem, když káče se probudilo ve svém úkrytu. Všude bylo ticho, jen z lesů a křovin vroubících hladinu rybníka, ozýval se mnohohlasý zpěv ptactva. Nad vodou táhly se lehounké závoje ranních par, jež lehký větřík trhal odnášel. Hrdé, pružné rákosí, na němž ve slunečních paprscích hrál krupěje rosy, šustilo jemně jako hedvábí a lehounce se kolébalo.

Káče, nemohouc se hned vzpamatovati, otvíralo oči a hledělo udiveně kolem sebe. Cítilo se náhle tak osamělým a zmocňovala se ho tíseň a strach. Brzy však se vzpamatovalo, nabylo opět klidné a veselé mysli, podržalo se nožičkou, protáhlo křídélka a vstalo.

„Prohlédnu si dnes celý rybník,“ pravilo a těšilo se, co zas nového a zajímavého uvidí. Vlezlo tedy do vody a vyplulo tiše a opatrně z rákosí, dívajíc se pozorně na všechny strany.

„Nyní jsem sama,“ povídalo si, „stará kvočna i Vořech jsou daleko a musím sama sobě býti na stráži a vše bedlivě pozorovati.“

Nevidouc však nic podezřelého, plovalo podle rákosí pomalu dále. Před ním prostírala se široká hladina rybníka, lehounce ranním větříkem rozvlněná. Od ní jako od zrcadla odrážela se zlatá záře sluneční. Paprsky její na každé vlnce se chvěly a třepaly tisícerymi ohnivými jiskrami.

Káče nemohlo ani snéstí té záře a hledělo raději na zelené rákosí a do vody. Voda byla tak čistá a průzračná, že hluboko pod sebou na dně rybníka vidělo velikého raka, jak pozpátku leze do rákosí, aby někde při břehu pod kořeny přespal dlouhý letní den.

Tu spatřila na vodě plovati široký zaokrouhlený list leknínu, a hle, tam druhý, třetí, ba celá spousta jich a mezi nimi zvedají se nad hladinu překrásné sněhobílé vodní růže.

„Toho jsem ještě nikdy neviděla,“ myslí si Všetečka, „hned bych si jednu utrhla!“ Plave k nejbližší rozvité růži, uchopí ji zobákem, tahá a šhubá, ale marně. Květ se sice houpá, ale utrhnutí ho nelze.

„Co to znamená?“ praví si a prohlíží rostlinu bedlivěji a hle, tu vidí: Listy i květy leknínu neplavou volně po vodě, ale jsou silnými lodyhami jako provazy připevněny ke dnu rybníka!

„Marně bych se namáhala!“ praví Všetečka a plove dále. Ráda by si též něco ulovila k snídání, ale rybky, jež vidí, jsou hluboko

dole a černí broučkové, virníci, po nichž se hnala zobáčkem, rázem zmizeli pod vodou nebo v blízkém rákosí.

Začíná také už býti trochu horko. Ptáci na lesnatých stráních již umlkají, jen sýkorky a pěnkavy švitoří ještě na borovicích a bříchách u vody.

Náhle Všetečka zaslechne velmi známé zvuky, jako tikání mladých kačat. Ani svému sluchu věřiti nechce. I plove žádostivě po zvucích těch, prodírá se lekníny a mezerami mezi rákosím, až najednou na samém kraji rákosí se zastaví plna údivu a překvapení. Před ní v malé zátoce skutečně plovou a dovádějí mladá kačátka, ale docela černá, nejsou to její družky!

„Jací to ptáci?“ myslí si, neznajíc vodních slípek či potápek a nevědouc, má-li se k nim pustiti či nemá. Ale touha po společnosti zvítězí nad bázní a rozpaky jejími. Najednou vyrazila z rákosí a žene se přímo mezi potápky. Než jaké překvapení! Kachňátka se jí ulekla a žbluňk, žbluňk! se potopila a zmizela. Již není po nich ani památky. Všetečka vyvaluje oči na vrch hlavy, dívá se, dívá, zda se zas něco objeví, ale marně — nikde nic. Vesluje tedy zase zpět na rybník.

Tu vyplaší malého šedého rákosníčka, jenž zapísknuv, vzletí a kousek dále opět usedne kamsi do rákosí. Teď nedaleko ní něco zachrastilo, ozval se chraptivý křik a již jakýsi menší pták, děláje ve vzduchu podivuhodné kotrmelce, odlétá nedaleko a zapadá do hustého sítí u břehu. Byla to sluka bekasina.

V tom, slyš, shora se ozval známý hlas. Káče si hned vzpomnělo, že tak křičivaly doma staré kachny. Ohlíží se na všechny strany, ale mimo černou lysku, jež se právě objevila skoro uprostřed rybníka, nevidí ničeho.

Tu zaslechne s hůry šumění křídel, a hle, dva velcí ptáci s nataženými krky veslují rovně přes rybník a spouštějí se pomalu níže a níže. Všetečka poznává divoké kachny, již chce na ně zavolat — v tom prásk! jako hrom zahučí prudká rána a obě kachny se otočí, vznesou do výše a letí v jinou stranu.

Všetečka se ovšem strašně ulekla a šups! do rákosí, kde sedí ani nedutajíc. Také lyska zmizela pod vodou, štěbetavé sýkory a pěnkavy umlkly a nad les s poplašným a varovným krákáním vznesly se vrány . .

Všetečka slyší od břehu hlasy dvou lidí, krátké zakňučení psa, potom i kroky, ale brzy vše opět umlká a vůkol vládne zas hluboké ticho. Jen rákosí šumí a komáři tenounce piští nad vodou se rojíce. Po chvíli Všetečka plove dále mezi kvetoucím leknínem a rákosím, ale je velmi ostražita a znepokojena.

Tu nad hladinou rybníka objevily se najednou vlaštovky. Všetečka se domnívá, že to jsou tytéž, které vídávala doma, a hned by na ně zavolala, kdyby se nebála, že na sebe tím upozorní nějakého nepřítele. Je již jaksí přestrašena a myslí si, že se nemůže míti ani dosti na pozoru. Dívá se se zalíbením na milé vlaštovičky, jak střelbitě se prohánějí nad hladinou při samé vodě, ba někdy se jí v letu i dotýkajíce.

Zatím lyska opět se objevila, ba i druhá, a vesele plavou dále na rybníce. Též v borovině i jinde je veselý život a mír ničím nerušený

V tom zas ticho, nic se neozývá — i obě lysky náhle zmizely. Co to? Marrně se káče ohlíží, pozoruje, pátrá kol a kol — nikde nic!

Tu ozve se někde vysoko nad rybníkem ostrý skřek a hle, nad rybníkem zvolna se vznáší velký pták. Teď se zastavil a třepetá křídly ve vzduchu, jakoby tam byl na niti zavěšen, ale v tom již jako kámen prudce padá k zemi.

Zapadl do rákosí, slyšeti jakési zašplouchání a zapištění a hle, již jestřáb vznáší se prudce do výše, nesa v drápech potápku. Letí s ní k lesu.

Všetečka byla tak zaujata tímto výjevem, že zapoměla se skrýti do rákosí, srdečko jí poplašeně tluče a teprv nyní s leknutím si připomíná, jak lehce mohla se sama státi kořistí smělého toho lupiče. Utíká tedy honem do blízkého rákosí a netroufá si ani hlavu vystrčiti, ačkoli nebezpečí již dávno minulo a všude opět probouzí se obvyklý život, jakoby se nic nebylo přihodilo.

„Krásně je tady na rybníce,“ přemítá káče, příjemno je volně na svobodě žít, ale je tu taky plno nebezpečí. Hle! teď zas právě přes rybník se nese hejno vran — dobře, že jsem ukryta! To jsou také takoví lupiči, před kterými jest míti se na pozoru!“ A káče sleduje zrakem let krákajících vran, pokud za lesem nezmizely, a rozumuje dále:

„Přece se mi zdá, že je to lepší tam u nás doma, na našem dvoře a na rybníčku. Tam je tak klidno a bezpečno, a zde abych umírala pořád strachem, brzy-li mě něco nechytne a neroztrhá! Tam jsem měla přece jen dobré přátele, zde jsem opuštěna a nepřáteli všude takřka obklopena. Co si počnu? Nejlépe, vrátím-li se ke staré matičce!“ A káče, které už netěší ani krása, ani svoboda, zanechává další pouti kolem rybníka a plove opatrně podél rákosí zpět, těšíc se, že zas brzy bude doma.

Slunce se zase již pomalu níží, je dusno a ticho. Jakási tíseň ulehla na krajinu a vše, jako zemdleno, odpočívá. Nad obzor vystupují zvolna hrady mraků, vypadají jako ohromní sněhuláci.

„Ještě přijde bouře,“ myslí si káče, „kam se potom schovám?“ Se strachem a úzkostí vesluje dále, ale brzy cítí se plováním unaveno a horkem zemdleno. Nožky už nechtějí veslovati, očka se zavírají. Třeba si odpočinouti. Plove tedy ke břehu, vylézá a usedá na písek sluncem vyhřátý, zapomínajíc, že zde není nikterak ukryto před zraky slídivých škůdců. Začíná pomalu dřímati. Slunce ho příjemně hřeje, lehounký vánek od vody zase chladí, komáři bzučí, rákosí šelestí a — káče spí

Hle, tu přilétá nad rybník velký pták. Drží se hodně vysoko. Přelétl celý rybník, ale vrací se zpět. Zdá se, že něco hledá. Teď asi spatřil káče na mělčině spící. Již se snáší, spouští na vodu a jde k němu. Uchopí ho zobákem opatrně za kůži vzadu na krku a již s ním odlétá pryč. Káče se probouzí a domnívajíc se býti uchváčeno dravým ptákem, křičí a nařiká, ale pták s ním letí dále, až zmizí našemu zraku.

(Pokračování.)

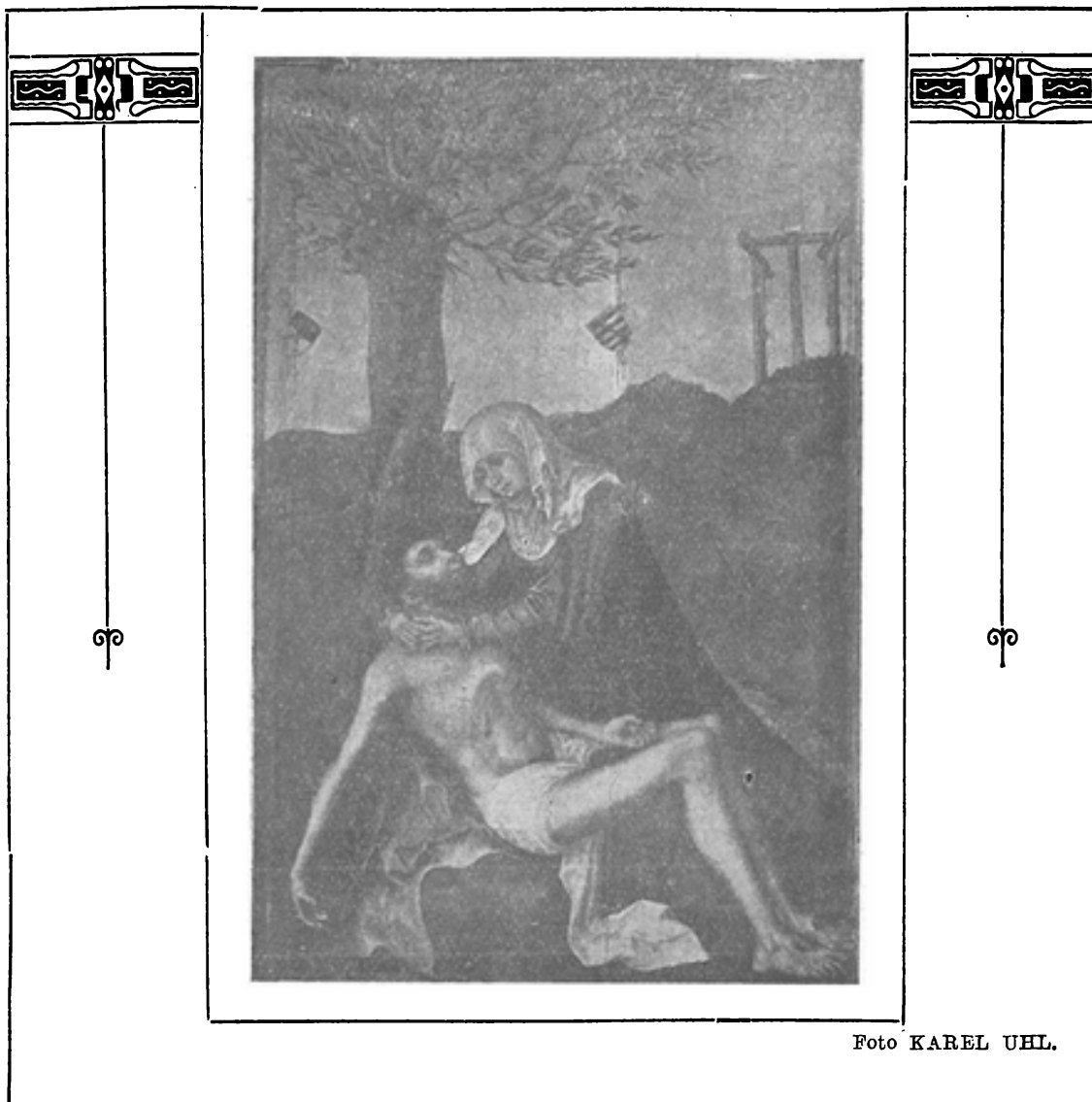

Foto KAREL UHL.

Bolezná Matka Boží.

Obraz Lukáše Kranacha (1472-1553.) — Starý obraz v prelatuře rajhradského kláštera.

Lov kaloně jedlého.

Ze zpráv misionářů podává Fr. Všetečka.

„Vpřed! Máme ještě daleko?“ „Jakmile budeme za oním potokem, budeme nahoře. Tam jest naše loviště.“ „Ale proč tak daleko od vaší osady?“ „Létací psi hnízdí rádi na tomto horském hřebenu. Lovíváme tu již po velmi mnoho let.“

Po kolena hluboký potok jest již za námi. Skutečně, tam nahoře se ukazuje mýtna. Za veselého jáсотu vystupujeme vzhůru. „Jsou to vaše sazenice zde na svahu, obklopené křovím?“ V polovici stráně putujeme totiž okolo rozsáhlé zahrady, kde se pěstuje jams¹⁾, taro²⁾.

¹⁾ Bylina, jejíž hlízy se vaří jako brambory.

²⁾ Zelina, jejíž kořeny se rozemílají na moučku k jídlu.

sladké brambory¹⁾, cukrová třtina, banány a zelenina. Na ochranu proti divokým sviním jest sad obehán plotem. Půda se zdá býti dobře obdělanou přes všechny předpotopní zahradnické zdejší nástroje. Vše roste bujně. „To jsme nasázeli všechno my, bratře!“ „Ale vždyť toho všeho nesníte?“ „Proč ne? Hle, podívej se, my máme hlad již teď (já jsem o hladu dosud ničeho nepozoroval); za půl druhého měsíce, až se to vše sklídí, pak budeme jísti, jenom jísti a potom se pustíme i do svých tanců a budeme konati naše nejkrásnější slavnosti. Přijdeš pak také k nám nahoru, bratře?“ „Nemohu dosud říci.“

Jsme u cíle. „Zde, bratře, jest ono místo, kde lovíváme létací psy pro naše lepší hostiny. Podívej se, jak se jednotliví sletují ke svým obvyklým místům. Až se skloní slunce poněkud výše (prsty ukazují asi na 5 hodin), pak uvidíš, jak se vyrojí. Posad se tamto pod strom do naší chatrče, než si všechno k lovu přichystáme.“

Skoro úplně zakryta vykukuje pod mohutným stromem prostá chýše, zhotovená z větví a lupení. Poskytuje úkrytu proti dešti a možno v ní v čas potřeby i přenocovati. — Rozhlížíme se lovištěm. Jest to rozsáhlá část horského hřebenu, vymýcená, na níž byly ponechány pouze dva nejvyšší stromy, stojí od sebe ve vzdálenosti 10—15 metrů a obklopené do kruhu houštinou. Zdá se to býti dosti vhodným místem, neboť kaloň vyhledává vysoké, o samotě stojící stromy ke krátkému odpočinku, odkud pak vyhledává potravu.

S mnohými řečmi rozestírají lovci síť. „Ospalče, chop se přece tuhle konce a jdi s ním ke stromu,“ vadí se Frok, osobící si vrchní velení. „Kasuáre, tys hloupějším než hloupým,“ pokračuje k druhému soudruhu láskyplně, „jdi přece s druhým koncem ke druhému stromu.“ „You big fellow mouthyon — ty hubáči, buď jenom potichu,“ zní stejně zdvořilá odpověď, „roztáhni přece síť!“ Konečně leží síť před námi v celé svojí velikosti. Podivil bys se, jak dovedou černé ženy z vláken pandanových²⁾ bez zvláštních nástrojů plésti pevné šňůry a z nich pak hotoviti dobré síť. — Zatím se vyšplhali dva bystří hoši na oba proti sobě strmějící stromy a ovinuli kolem jedné z nejvyšších větví provazy asi na prst silné. Tyto se spojily dole s konci sítě. Pak rozkázal známý chvástal Frok, aby byla síť vzhůru vytažena. Táž jest asi 12 m dlouhá a 3 m široká, s velkými oky, takže se v ní může kaloň snadno chytit a v ní uváznouti. Tak se tedy vznáší síť volně mezi nebem a zemí a spojuje obě koruny stromů. Konce provazů se připevní k houštině.

Kaloň se hlásí brzy. Kolem západu slunce jich přiletuje na sta. Značná část jich odletí dále, aby si hledala potravu jinde. Zatím počnou horliví lovci kaloně lákati, vydávajíce zvuky zcela kaloňovým skřekům podobné. „Slyšíš,“ hovoří Frok radostně, „jak ti nahoře odpovídají? Hle, hle, tu jest jich již několik, kteří chtějí na naše stromy.“ Počet skutečně vzrůsta, takže začínám věřiti ve zdar lovu.“

Domorodci lákají kaloně na obou stranách. Zde i naproti. Neslyšíš slova ani dechu lovců; v takovém napjetí udržuje všechny naděje na úlovek. Nyní přilétají dva kaloni; opravdu narážejí na síť a zůstávají v ní pevně vězeti. Ozve se znamení a síť padá dolů bez velkého

¹⁾ Rovněž druh brambor. Vědecky *Ipomoea*.

²⁾ Mnoho druhů t. zv. šroubovitých palem.

hluku. V okamžiku jsou obě neprozřetelná zvířata utlučena klacky a síť se vytahuje znova nahoru. Lovu zdar! Jak září v paprscích zapadajícího slunce radostí lesklé obličeje černochoů. Bezděky se radujeme s nimi.

*Hlava umučeného Krista.
(Socha mistra Tripisciana v Římě)*

Trvá to asi 20 minut. Síť klesá zase dolů se třemi chycenými kaloni. Kanakové plesají stále více. Jenom že ústa si nesmějí zajásati, sice by bylo po kořisti. Jak je to mlčení těžké! „Ještě není konec,“ šeptá mi Frok, „ještě dostaneme něco!“ Avšak žádný kaloň se nechce dáti více chytit. Banán se chápe luku a vysílá několik šípů do listnaté koruny. Asi třicet kaloňů vylétá odtud těžkopádným letem, ulekaně

a s patrnými rozpaky. Hle, již jeden z nich vězí v síti; a volá o pomoc. Zdá se, že i u těchto zvířat jest jakási láska k bližnímu; neboť opravdu jich letí několik k němu zvědavě, aby viděli, co se mu stalo. Zatím co se postižený namáhá, aby se vyprostil, zůstávají dva na pomoc přispěchavší rovněž v léčce a platí svoji lásku životem. Byl to vydatný lov. Kanakové se hryzají radostí do prstů, div že si je neuhryžou.

Začíná se stmívat. „Nemáte ještě dost?“ táži se vážně. „Ještě jednou, naposledy; snad jich chytíme ještě několik.“ Jejich naděje se však splnila pouze částečně. Za dobrých 20 minut se dal již jenom jeden neprozřetelný kaloň obloudit.

Mezitím se setmělo. Lov skončil. Zavřená ústa se uvolnila. Za veselého škádlení a stálých žertů byla síť sbalena, vaky upraveny, usmrčení kaloni pomocí větviček z houští ulomených po dvou k sobě připoutání a na tyč zavěšení. Dva jinoši chápou se kořistí obtíženě tyče, kladou si ji na ramena, jeden kráčí vpředu, druhý vzadu a teď domů!

S takovou radostí nad kořistí se vraceli před půl třetím tisícem roků vyzvědači israelští, nesoucí obrovské hrozny na tyči do ležení Josuova.

Nyní ovšem připadá vše strašidelným. Černé postavy kráčejí v záři pochodní jako hrozné postavy pekelné. Jest to však jen klamné zdání. Vždyť i pod černou pletí bije často dobré a šlechetné srdce a naši lovci jsou vesměs známými a přáteli naší misie; jsou sice dosud pohany, přivyknou však časem i oni křesťanskému mravu. Již nyní předstupují dva ze zástupu a zvou mne za hosta k dnešním hodům. Štítíl bys se? Kdybys byl však jako my 14 roků mezi těmito divochy, odvykl by si tvůj evropský žaludek choulostivosti.

IGNÁT ZHÁNĚL:

Co dokáže pes?

Dle skutečnosti.

Notář John Bryon, bytem v Silvertoně ve Spojených Severoamerických Státech nedaleko Nového Yorku, měl psa z druhu „Collie“ (podobný ovčáckým psům). Pán se zajímal o svého „Barry“, proto měli oba k sobě velkou přichylnost.

Továrník Ford vyrábí tam tak laciná auta, že pořizují si je všichni lidé, kteří nejsou právě žebráky. Měl je také notář Bryon. Často jezdil na kratší výlety a brával sebou svého „Barry“. Pokoušel se ho vycvičiti, aby v jeho nepřítomnosti hlídal vůz a hlavně, aby nedovolil, by nepovolaný auta neukradl.

Podnikli spolu mnoho kratších i delších výletů v okolí Silvertonu, při nichž se osvědčila zdatnost psova. Vzdálil-li se pán od svého vozu, hlídal věrně a nepřipustil k němu nikoho cizího.

Notář Bryon chtěl navštívit příbuzné, kteří bydleli ve státu Kalifornii, což si ponechával, až bude míti na konci leta delší dovolenou. Obdržel ji a použil k cestě, po níž tolik toužil. Jel v autu se svým „Barrym“.

Cesta byla příliš dlouhá, vzdálenost obnášela 3000 angl. mil, což je 4500 kilometrů. Odjel v říjnu a šťastně dorazil k cíli.

Vůz však byl poněkud poškozen, bylo nutno dáti ho ke správě, což obstaral místní odborník. Notář k němu dojel v den odjezdu, sám odešel po práci a nechal psa na voze. Oprava měla býti za hodinu provedena. Pes byl tak chytrý, že dovolil, aby se mechanik autem obíral a opravil je.

Starý dřevěný kostelík ve Vel. Karlovicích na Valašsku.

Chvílemi odcházel mistr od auta, které stálo před jeho dílnou. Mezitím zpozorovali domácí psi hosta v autu. Zrovna jako na domluvu sešla se celá smečka psů, doráželi tak nestydatě na Barryho, že se rozzlobil a aby měl pokoj, skočil mezi ně. Domácích psů bylo však tolik, že se jim neubráníl, právě naopak, zakousli se do něho, byl nucen hledati spásu v útěku, zahnali ho v opačný konec osady, která byla velmi rozlehlá.

Notář, který se jen na chvíli vzdálil od auta, vrátiv se, ihned postrádal Barryho. Mechanik vyprávěl, že před chvílí slyšel před domem zuřivý štěkot, který mu prozradil, že je tu psí šarvátka. Tušil, že se jedná o Barryho, proto ihned vyběhl z dílny, aby mu pomohl. Zahlédl však toliko, že smečka psů hnala Barryho kamsi do osady. Domníval se, že se jedná o obyčejnou psí rvačku a že Barry se brzy vrátí, proto se dále o nic nestaral.

Notář Bryon byl připraven ihned odjetí zpět do svého bydliště, když však Barry zmizel, odhodlal se nějakou chvíli počkati, až se věrný společník navrátí. Čekal půl hodiny, čekal hodinu, ale milého Barryho se nedočkal. Zmizel. Protože jeho dovolená měla v nejbliž-

ších dnech skončiti, nezbylo, než aby odjel sám bez společníka Barryho, což učinil.

Dojel domů koncem měsíce října. Jeho domácí velmi litovali, že Barry zmizel, byltě desítiletému notářovu synkovi Šarlimu nejoblíbenějším spoluhráčem, což platilo i o notářově osmileté dcerušce, roztočilé Annie. Děti dlouho vzpomínaly a často si vyprávěly o milém Barry.

Protože po psovi tolik toužili, opatřil jim dobrý otec mladého psíka opět z odrůdy Collie a opět mu dali jméno Barry.

Přišla zima a byla tentokráte velmi tuhá. Děti obveselovaly se klouzáním, udělaly si na dvoře domu velikého panáka ze sněhu, jemuž dali do ruky pometlo a na hlavu mu posadily čepici, zrobenou z tuhého papíru. Při všech těchto a jiných zábavách, jak je zima sebou přináší, byl jim mladý pes neustálým společníkem, děti i rodiče zvykli si na nového Barry a skoro již úplně zapomněli na ztraceného miláčka.

Zima uplynula rychle, jako bystře tekoucí voda, přiblížilo se jaro. Stromy již pučely, chystaly se ke květu, dny i noci byly příjemné. Děti mohly býti, když bylo po škole, celý večer venku na dvoře, což každodenně činily.

Jednou časně zrána probudil se notář štěkotem psa. V prvním okamžiku myslil, že je to jejich pes. Když však chvíli naslouchal, přesvědčil se, že neštěká, ale vyje a kňučí pes u domácích dveří na ulici; netrvalo dlouho a jejich pes na dvoře se také ozval a přizvukoval mu. Co znamená tento štěkot u dveří, vedoucích na ulici? myslil si notář.

Když nepřestával pes štěkati, stále bolestněji vyl a nešel dále po ulici, vstal notář, otevřel okno a díval se, čím pes jest u jejich dveří.

Kdo popíše jeho podivení? U dveří seděl na bobku ztracený Barry a toužebně se díval na ně. Přišel po půl roce domů. Ovšem, ihned skočil notář do síně a otevřel domovní dveře. Barry se mohl radostí zblázniti, štěkal radostně, skákal na svého pána.

Děti zatím také vstaly a slyšíce štěkot psa v síni, zvědavě volaly na otce, co se stalo?

„Barry se navrátil!“ vysvětloval otec.

Ihned přiběhly do síně, pes radostí vyl, byl by je porazil, jak na ně skákal. Teprve nyní si ho blíže povšimli; viděli, že mu krvácejí všechny čtyři nohy, že je celý vychrtlý, že mdlobou sotva stojí na nohou. V zimě přešel celou Amerikou, přešel vysoké Skalní hory.

Shledali pro něho něco k žrádлу; jako hltavý vlk vrhl se na zbytky večeře; když mu dali vodu, vypil celý škopíček, pak si lehl na dvoře do boudy a celé tři noci a celé tři dny spal. Časem zase stloupl a byl opět dětem milým společníkem i notáři vítaným hlídačem auta při jeho vyjíždkách.

Měli nyní dva psy, oba byli celé rodině stejně milí, mladšímu říkali nyní Flok, brzy uvykl na toto nové jméno. Oba psi s počátku sice na sebe nevlídně vrčeli, ale pak se také spřátelili vespolek.

J. OCETEK

Hrdinové severu.

2. Arktické léto.

Bratr Vilém píše od Velkého jezera otročího r. 1908: „Když Vy za mořem slyšíte o Mákenrie, jde po Vás mráz. A přece je krátké léto mnohem hroznější nežli dlouhá zima. Tím jsou vinny dlouhonozí komáři. Právě co to píší, bzučí mně kolem hlavy, jako bych seděl v úle, a čas od času musím odtud utéct, abych se nezbláznil.“ „V létě není ve dne v noci pokoje,“ píše jiný list. „Jenom dva prostředky mohou tuto egyptskou ránu na krátký čas zahrnutí: kouř a silný vítr. Nevane-li silný vítr, nosí s sebou každý kotlík na kouření. Tím možno ty vlkodlaky poněkud zahrnutí. Ale to kouření, při němž slzy tekou, není také věc moc příjemná.“

Podobně zní list bratra Mikuláše z missie sv. Františka Xav. z r. 1909: „Bratr Stoll míní, že je mu zima milejší nežli komáři. A přece zažil hrozných mrazů poslední zimy (54° Celsia pod nulou) měrou vrchovatou; umrzl mu totiž při řezání dříví nos. Nepřeháním, že nám chléb na ohni opálený v rukou mrzne, nežli jej dáme do úst, a přece je to ještě svatba proti létu, kdy nás komáři v milionech přepadají a skoro za živa vyssávají ., je to pravý život mučnický, a kdyby to nebylo ke cti Boží a ke spáse rudochů, už bych byl dávno utekl.“

„Po celý dlouhý Boží den je vzduch černý tou havětí,“ dokládá bratr Vilém,“ a neustálý bzukot, cvrkot a pískot člověka načisto ohamuje. Máme sice síť kolem hlavy, ale co ta pomůže? Malí komáři proniknou šatem, velcí štípají skrze sukno.“

A bratr Balweg píše z vikariátu Keewatinu r. 1911 o této ráně: „O senoseči je s komáry nejhůře. Ani při jídle nedají pokoje. Na svých letních cestách viděl jsem častěji Indiány bez sítě. Nechápu, jak ti chudáci mohou spát. Zabalí se do pokrývek tak, že nepozná, kde je hlava a kde nohy, ale za několik minut už nerozezná barvy pokrývky, tak hustě je obsazena komáry. I při lovu ryb souží ti mučitelé; každý okamžik by člověk pustil veslo, aby se rval s komáry.“

Ale když na jihu i přes ránu komáří probouzející se život v přírodě občerstvuje oko a srdce, v missii eskymácké v Chesterfield Inletu není ani toho.

„Léto (od polovice července do polovice září), říká se zde, dýchá smrt,“ píše P. Turquetil. „Led a sníh nezmizí úplně nikdy. Všude černý skalní šterk, ale nikde ani nejmenší stopy po rostlinstvu. Ani hrstka zeleně nepotěší slídící oko. Ani kouska úrodné půdy tu není. A přece P. Le Blanc, můj druh, získal kousek úrodné půdy! Přivezl totiž v bedně asi 25 liber zahradní země z Montrealu, aby v zemi věčného ledu pěstoval macešky.“

Že missionářské cesty v takové zemi nejsou zábavou, každý pochopí.

3. Cesty missionářů.

Odezíráme-li od paroplavby na řece Mákenrie a na jezerech a od železničních linií v území zlatonosné řeky Klondyku a na jižních hranicích Athabasky a Keewatinu, jsou na vysokém severu jenom tři cestovní prostředky: v létě člun z kůry, v zimě lyže a psí saně.

Když apoštolský vikář z Keewatinu od máje do září r. 1911 navštívil 10 stanic svého rozsáhlého, neschůdného okrsku, mohl jen pro 485 *km* použití železnice a pro 130 *km* vozu bez per, 3225 *km* musil ujet ve člunu z kůry. To je jízda! Kdo nezkusil, ani si nedovede představit, co to znamená, seděti celé dni zkroucený v těsném člunu, bez ochrany proti hejnům komárů, zimě a dešti, ve stálém nebezpečí, že člun ztroskotá v prudkém proudu o skaliska; a když přijdou říční prahy, třeba je obejít, a těžký člun i se zavazadly, často celé hodiny, podle řeky nésti. 70—80 *km* bylo na př. o visitační cestě apoštolského vikáře r. 1911 čluny nositi po zemi a šedesátkrát musil biskup cestou přenocovati na holé zemi v malém plachetním staně.

A přece je to skoro zotavením proti zimním cestám na nejzazším severu, kde nejmenší neopatrnost může míti za následek smrt. Jízda na saních polární tichou nocí s jiskřivým hvězdnatým nebem, zamklými sněhovými poli a s nádherou barev světla polárního, má ovšem do sebe okouzující krásu. „Ale docela bezvětrných dní je zde tuze málo,“ píše P. Turquetil r. 1912 z Chesterfield Inletu. „Když věje vítr, bouře skučí, orkán hučí a zuří — a to je zde na denním pořádku — vypadá to ovšem jinak. Vítr strhujě všecko s sebou. Sníh se zdvihá do povětří, ne vločky nebo jednotlivá ledová zrnka, ne, celé mraky ženou se za sebou jako šedé, pevné ledové balvany. Musí-li člověk proti větru, sviští mu jemné ledové jehličky do obličeje a rozbodávají jej; ubohý cestující má pocit, jakoby rozpichoval ránu jehlou. Ani by nevěřil co to stojí námahy, aby se dostal ku předu. Daleko člověk vůbec nedojde, neboť síly brzo ochabují. Nad to před sebe vůbec nevidět; na deset, kroků od našeho kroku nerozezná nic. Ani cesty pod nohama nevidět. I Eskymák by při takovém počasí zbloudil. Domorodci dřepí potom celé dny ve své ledové chatě; dojde-li tuk do lampy, sedí potmě, i když musí hrozně hladovět, neboť vyjítí znamenalo by jistou smrt.

Cestoval jsem sice už deset let v zimě za každého počasí na stanici Sv. Petra u jezera Sobího; ale to byla krajina lesnatá. Zde v Chesterfield Inletu je přece poněkud jinak. I při téže teplotě je zde zima mnohem citlivější, protože za měsíc jsou zde sotva dva bezvětrné dny. Zde chodí pořád za sebou prudké bouře, větrné smrště a sněhové či lépe ledové orkány. Všichni cestující a missionáři severu mi přisvědčí, pravím-li: Lépe 45° zimy za ticha nežli jenom 20° s větrem. U jezera Sobího, kde každou zimu klesl teploměr na 60—65° Celsia, byla bouře větrná, při více než 5° zimy neslýchanou; zde však byla po celý listopad teplota 30—35° pod nulou, a přece tu nebylo ani jediného tichého dne.“

JAN VALOUŠEK:

Hrkání.

Milé děti! Každý roční čas, zvláště na venkově, kde se zachovává římsko-katolické náboženství a církevní úkony, nosí sebou nevyrovnatelné kouzlo plné poesie, jež hluboce vniká do srdce mladého a starými zachvívá

Ve svatém týdnu když na Zelený čtvrtek dle lidové krásné pověsti naše zvony z katolických chrámů odletí na konferenci do Říma pod svým vůdcem svatovítským „Zikmundem“, tu nastává venkovské mládeži nemalý úkol, by nahradila denní pravidelné zvonění — hrkáním.

Skalni obydlí na Kokořinsku v Čechách.

Velice dlouho Jiříkův otec, panský tesař, přemýšlel o tom, kterak by zlepšil dosavadní zařízení, i vynalezl přístroj k hrkání svému synu, jenž byl jakýmsi pořadatelem toho umělého vyzvánění se svými druhy místní obecné školy. Tento přístroj měl míti zvučný hlas a nahraditi staré kostelní hrkačky a klapače.

Konečně po dlouhém bádání otec s Jiříkem učinili pokus a zhotovili cosi podobného kotouči na vození písku a hlíny.

Po obou stranách kolečka byl ozubený válec a v útrokách kotouče připevněny dvě dubové pružiny, jež těsně na válec přiléhaly a při rozjetí kotouče dopadaly na válcové ozubce a vydávaly zvuk daleko slyšitelný. Roznesla se zpráva o tom osadou a Jiřík byl hrdinou dne, neb poslední zkouška na Zelený čtvrtek skvěle dopadla. Na Velký pátek je třeba použití hrkacího přístroje pětkrát: počítaje: Anděl Páně ráno, v poledne a večer, na Pašijovou mši sv. a o třech hodinách odpoledne na památku úmrtí Krista Pána. Za těchto hrkacích objížděk osadou vystřídali se všichni žáci, neb Jiřík každému kotouč na chvíli zapůjčil. Od těch dob činí tak každý rok na osadě, mladi i staří, všichni vespolek těší se na okamžik, kdy zvoník srdce zvonu přivázal — houfec žáků od těch nejmenších až po ty z po-

slední třídy obchází horní i dolní konec osady. Zajdou za humna i nad humna, kde jsou domky a chaty nejchudších. Končí hrkáním na návrší u kostela. Převzali zvoníkův úřad, kde prapodivné zvuky u kříže dozněly.

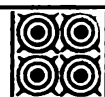
Osadníci vycházejí na zápraží, sundávají pokrývky s hlavy a modlí se Anděl Páně.

A když již večer Velkého pátku Anděl Páně odhrkáno, tu pod křížem děti poklekají a v daleký prostor za ves v luhy se nese z dětských duší Anděl Páně. A dále a dále ke Golgotě, kde dnes o třetí hodině Pán duši byl vypustil.

Nad osadou snesl se mír pokoje a lásky jako ohlas těch starých zvyků a pěkných chvil. Na rozchodnou šeptá: Ó rozpomeň se v ráji!

OKÉNKA DO ŽIVOTA.

Milostivé léto slaví se letos, tak jako každého 25. roku. Nazývá se tak proto, že církev katolická z pokladů, Kristem jí svěřených, uděluje hojnější milosti těm, kteří se snaží získati jich svatým, kajícím životem. Má to tedy býti rok duchovní obnovy v Kristu, rok upřímného pokání a vnitřního posvěcení. Proto se pořádají již nyní ze všech zemí poutní výpravy do Říma, aby katolíci projevili svou oddanost nejvyšší viditelné hlavě a kajícími návštěvami čtyř hlavních chrámů římských získali plnomocné odpustky. Také z naší vlasti chystá se na jaře, na podzim i v létě několik poutí. Vám ovšem sotva bude možno zúčastniti se některé z nich, ale hleďte aspoň dobrou sv. zpověď a častým sv. přijímáním sjednotiti se s Kristem a s ostatními křesťany a z tohoto spojení čerpati novou sílu pro svůj další život. Kdo z vás se pak dožije budoucího Milostivého léta, t. j. r. 1950, bude moci již snadněji putovati také do věčného města — do Říma.

Láska mateřská. V zemské nemocnici v Brně byla operována mladá dívka, Josefka Černá z Líšně u Brna. Dívka trpěla již delší dobu velikou chudokrevností. Nemoc dostoupila již takového stupně, že lékaři uznali, že ji může zachrániti jediné větší dávka zdravé lidské krve. Sotva lékaři vyslovili své dobrozdání, tu ihned prohlásila matka nemocné dívky, že si nechá sama odejmouti krev, aby své dítě zachránila. Stará matka podrobila se operaci, a bylo jí odnato tři čtvrtě litru krve na záchranu její dcery.

Obětavost. Jest radostno, že se najdou nejen vlastní rodičové, ale i cizí lidé, kteří jsou ochotni obětovati za druhé svou

krev. V měsíci březnu ležel na klinice prof. Kukuly v Praze těžce nemocný hoch, jemuž se mohlo pomoci také jen poskytnutím nové zdravé krve. Na první výzvu přihlásilo se hned 26 lidí, kteří chtěli věnovati krev chudému hochu. Byl mezi nimi lékař, vojín, několik chudých děvčat, služka, řemeslníci, úředník, příručí, typograf a j.

Pes zachránil život. Takových případů stalo se již dosti. Nový doklad přinesly v polovici měsíce března noviny. Ve Vídni starší úředník ve výslužbě ohřál si jednoho večera na plynovém vařiči svou chudou večeři, zatáhl plyn a ulehl. Náhle se však probudil, ježto mu pes seděl na prsou a packou ho škrabal. Stařec vstal a ucítil okamžitě pronikavý zápach svítiplynu. Nezatáhl totiž dobře kohoutek u plynového vedení a nebyti ostražitosti věrného zvířete, byl by jistě svou neopatrnost zaplatil životem.

Detektivní četba stala se vášní mnohých mladých čtenářů a napáchala již zvláště mezi hochy mnoho zla. Každou chvíli přinášejí noviny zprávu, že nějaký vášnivý čtenář detektivek utekl z domu, zpronevěřil peníze, dopustil se loupeže, pokusil se o vraždu nebo jiný zločin. Varovali jsme proto na tomto místě již častěji před takovou četbou. Nyní pak můžeme oznámiti, že spisovatel Bed. Beneš-Buchlovan napsal pěknou dobrodružnou knížku, ve které velmi vtipně ukazuje nesmyslnost detektivek. Jmenuje se „Nejposlednější dobrodružství Leona Cliftona“. Vydal ji s obrázky Jana Kohnůpka Josef Hladký v Praze-Vinohradech za 3.50 Kč. Opatří vám ji také knihkupectví Občanské tiskárny v Brně.

Z NAŠEHO MLADÉHO SVĚTA.

K. Vymlátíl (Praha):

Dojmy ze Slovenska.

V ý h e ě ň.

Vyšli jsme časné ráno ze Štiavnice. Šli jsme k soše sv. Jana Nep. a k „Červené Studni“, kde jsme si odpočinuli, a pak jsme šli pořád po silnici okolo rybníka „Rozgrundu“ až k salaši, která skýtá malebný pohled. Kol nás zelenaly se lesy, které tu a tam promíchány byly skalou. Po dvouhodinné cestě viděli jsme první domek, pak vchody do šachet, neb ve Výhni jsou doly na polodrahokamy. Výheň jest velká vesnice, obklíčená skalami, s velkým kostelem. Šli jsme pořád po silnici, až jsme přišli na náměstí, a odtud jsme viděli již lázně. Vykoupali jsme se ve společném bazénu se železitou vodou. Pak jsme šli do sadů a sedli si na lavičky. K večeru jsme se vraceli touže cestou k domovu, a milý čtenář pochopí, jak na nás působilo, když jsme viděli horníky vycházející ze šachet ke kapliče, aby poděkovali Bohu za celý ten den. Došli jsme domů unaveni, a jak jsme se na večereři, šli jsme spat.

K o u p á n í.

Jednoho dne šli jsme se koupat do Biamského jezera. Šli jsme po silnici okolo Kalvárie až k plovárně, kde jsme se koupali. Ó, jak krásně bylo ve vodě, když sluníčko jasně svítilo. K večeru jsme šli celí smutni domů.

H o d r u š s k é r y b n í k y.

Dne 17. července 1924 jsme šli k Hodrušským rybníkům. Cesta vedla nás úzkou pěšinou až k „Červené studni“, kde jsme odbočili nalevo a dali se silnicí. Když jsme sešli se silnice, vstoupili jsme do hlubokého lesa. Až po dvouhodinné cestě dostali jsme se k rybníkům. Odtud jsme šli po silnici k rybníku „Rozgrundu“, kde jsme se vykoupali a vrátili domů.

P a r a d a i s.

Co je to Paradais? Jest to kopec, vysoký asi 800 m, a na vrcholu je kříž. Vyšli jsme touž cestou jako k Hodrušským rybníkům, až jsme přišli k dlouhé louce; tam jsme odbočili rovnou k salaši, až jsme přišli do lesa a nahore ke kříži. Pak jsme šli volně k domovu.

S v a t ý A n t o l.

Asi hodinu od Báňské Štiavnice nalézá se sv. Antol. Šli jsme Nádražní ulicí, až jsme přišli na silnici, která nás pořád vedla k cíli. Podél silnice tekla veliký potok, který má mnoho vodopádů. Ve svatém Antole je krásná obrazárna a pokoje. Měl prý tam přijeti syn bulharského krále, ale nepřijel. Vše bylo pro něj již připraveno.

Z v o l e ň a S l i a č.

Přece jsme se dočkali velkých výletů, které nám pan ředitel sliboval. Jednoho dne nám oznámil, že pojedeme do Zvoleně a odtud do Sliače. Vyjeli jsme lokálkou z Báňské Štiavnice do Hronské Breznice. Hronská Breznica je vesnice o několika domech, ale důležitá je tím, že je to železniční uzel. Odtud vyjeli jsme vlakem. Jeli jsme mezi poli, pak zase mezi lesy a skalami, až jsme viděli zvolenský hrad. Město Zvolen jsem si představoval docela jinak. Jenom náměstí s kostelem uchází, jinak jest město špinavé a nikdo by v Praze, kdo tam nebyl, neřekl, že po náměstí jel osel, zapřažený v dvoukolový vozík. Pak jsme nastoupili cestu vlakem do Sliače. Sliač je krásné lázeňské místo, které má tři velké léčivé prameny a velký sad. Je tam též památní deska Boženy Němcové, která se tam léčila. Odtud jsme jeli vlakem domů. Cesta do Zvoleně vedla samou travnatou plání. V 10 hodin večer dostali jsme se do Báňské Štiavnice.

Ď e t v a.

Dne 19. července započal výlet na Ďetvu. Vyjeli jsme brzo ráno z Báňské Štiavnice, jeli přes Zvolen a pak skalnatým místem na Ďetvu. Protože jsme ve Zvoleni dlouho čekali, přijeli jsme na Ďetvu v 8 hodin večer. Cesta z nádraží vedla silnicí asi 1 hod., až konečně jsme se dostali do vesnice, kde jsme večereři. Pak jsme byli uvedeni na půdu, kde bylo seno, a usnuli jsme. Druhý den ráno hned po snídání šli jsme do kostela. Plno Ďetvanek hrnulo se do chrámu Páně. Jaký dojem působí na člověka, který má jenom trochu smyslu pro krásu, kraj Ďetvanský! Celý den ztrávili jsme ve vesnici. Teprve večer nasedli jsme do vlaku a ráno jsme byli již doma. (Dokončení.)

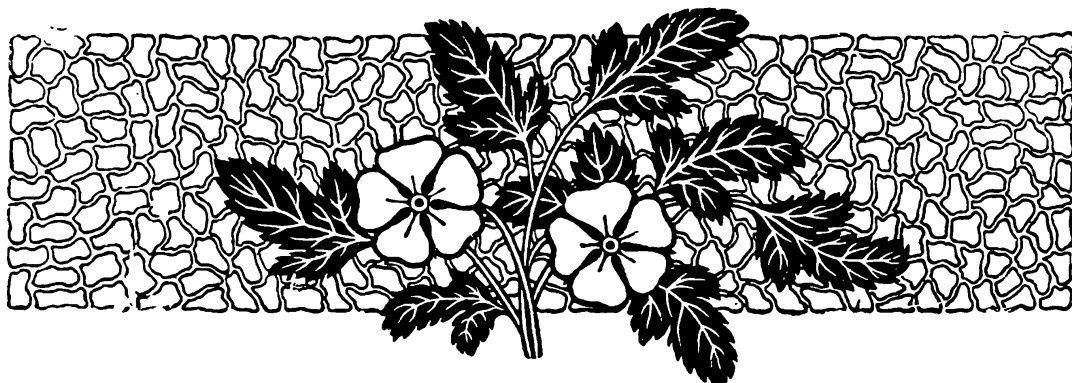

ZÁBAVNÝ KOUTEK.

Chápavý. Otec: „Frantíku, sedni hned a uč se, co vám pan učitel na zítřek uložil. Pamatuj si vždycky přísloví: Co můžeš udělati dnes, nenechávej na zítřek! — „Tatínku, poskočil radostně hoch, „to mohu také dnes již snísti tu buchtu, kterou bych dostal zítra ráno k snídani?“

Oklikou. „Proč jsi zůstal dnes po škole?“ tázal se přísný otec svého synka. — „Protože se kmocháček Karel před školou bil!“ — „Ale pro to nemůžeš přece ty býti trestán!“ diví se otec. — „On se bil, tatínku, se mnou!“

Úzkostlivý. Malý Pepíček pláče u zvěřince před klecí slonovou. Maminka se ho táže: „Copak se ti stalo, Pepíčku?“ — „Jen si považte, maminko, já jsem dal slonovi třešni a on ji spolkl i s pečkou!“

Není nad upřímnost. Ve škole tázal se pan učitel hochu: „Václave, kdo udělal tu kaňku na sešitě?“ — „Prosím, to udělala má sestra. Když já udělám kaňku, ta bývá jinačí, takovou má sestra ani neumí!“

□ □ □ □ S K R Ý V A Ā K A. □ □ □ □

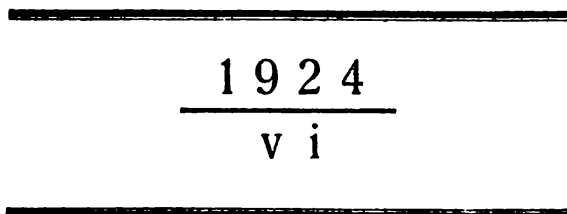
Pán na výlet si vyšel. Zlé jsou hory!
Však průvodčí si někde v stínu hovi...

11. Přesmyčka.

Janovskému — Fr. Jordán.
 Jméno děvy když přesmykneš,
 na hlavě jej hned uhlidneš.

12. Rebus.

V. Charvátová, Hr. Kr.

13. Ráček.

Pořadatelé — Markýz D' Abel.

O pomlázce děvčata neopustí →
 poněvadž na ně čeká hochů ←

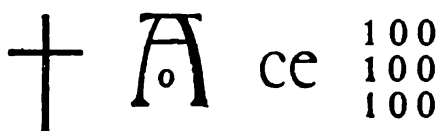
14. Skrývačky.

Žactvu teinického Orla — V. S.

Ó Bože náš, smiluj se!
 Sestra hová si na trávníku.

15. Rebus.

Vladmír Sklenář.

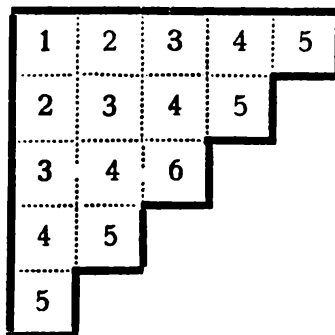

16. Záměnka.

Fr. Vlček, Opava.
 Mnohé s „s“
 zdobí se s „j“.

17. Roháček.

Ig. Janovský, III. měšť. šk., Břest.

hmota
 část modlitby
 rostlina
 slabika
 souhláska

18. Výpustka.

Slečně Aničce ve Zn. — „Dobroděj“.

S notou místo klobouku
 byl pán erbem na domku.
 Bez klobouku, či bez noty
 lidi ved' z egyptských sloty.

19. Hádanka.

Slečně Aničce ve Znorovách „Dobroděj“.

Který název anděla skrývá v sobě:

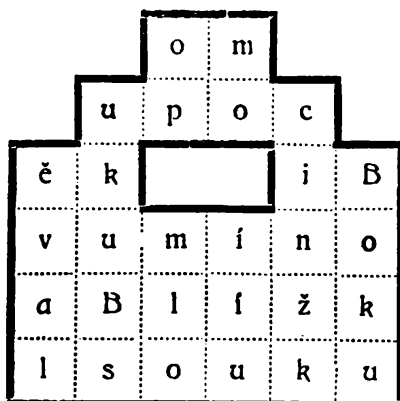
1. to, co má každá věc,
2. drahokam,
3. rakouskou řeku,
4. slovo biblické.

20. Záhadný nápis.

Věra Charvátová, Hradec Králové.

NAPOLEON-DREI
 ORA-TIE-DE

21. Královská procházka.

Listárna hádanek.

Rozluštění hádanek z turnaje „Nosislavského Pokušitele“ možno zasílati do 20. dubna toho roku. Zasiláte-li rozluštění, napište zřetelně adresu, zvláště číslo. Návrhy hádanek již nezasílejte! Mám zásobu. Šťastné a veselé Velikonoce přeje všem přátelům „Anděla Strážného“ pořadatel.

Předplatné na Anděla Strážného celoročně 9 Kč, jednotlivá čísla po Kč 1.30.
Rukopisy zasílají se redakci do Brna, Starobrněnská ul. 19-21.

Našim malým čtenářům učiníte radost sbírkou dětských povídek Marie Alfonsy: NA BESEDĚ. Stran 220 s mnoha obrázky. Cena Kč 10.—. Objednejte ihned v nakladatelství Občanské tiskárny v Brně, Starobrněnská 19/21.

Pilní luštitelé hádanek,

teří zašlou své rozluštění do 20. dubna t. r. a budou vylosováni, obdrží za odměnu pěknou knihu. V seznamu luštitelů budou označeni hvězdičkou. Do sloování budou pojeti jen ti, kteří rozluští správně aspoň polovici hádanek. Rozluštění i návrhy nových hádanek posílejte na adresu pořadatele hádanek: **VLÁCLAV MAHOVSKÝ V NOSISLAVI Č. 188, MORAVA.**

BSAH:
Mil Berka: Kříž. (Báseň.) — Ml. Dostál: Z povinnosti i darem. — Edv. Elpl: mýsy. (Báseň.) — J. Milota: Káče-Všetečka. — Fr. Všetečka: Lov kaloně jedlé. — Ig. Zháněl: Co dokáže pes? — J. Ocetek: Hrdinové severu. — Jan a loušek: Hrkání. — Okénka do života. — Z našeho mladého světa. — Zábavný koutek. — Skryvačka.

Za obsah odpovídá Emanuel Masák.

Vydává svým tiskem a nákladem Občanská tiskárna, sp. s r. o. v Brně.

Vychází prvního každého měsíce vyjma červenec a srpen.

H Á D A N K Y

POŘÁDÁ VÁCLAV MAHOVSKÝ V NOSISLAVI ČÍS. 188.

1. Zdrobnělka.

Fr. Řehák.

„Velký“ jméno mužské znáš,
„malý“ jako lék prodáš.

2. Číselka.

M. Stránský, Petrov.

Chlapec si dal 12345 ke knihaři
1 2 3 4 5

3. Přesmyčky.

Miluška Hrochova, Přerov.

V Ě N O A M R A K .

O H . P E T R R Á D .

4. Zdrobnělka.

Fr. Bosák.

„Velký“ král z bible známý tobě,
„malý“ rostlina, jež jed tají v sobě.

5. Souzvučka.

Kříž Karel, Uh. Ostroh.

Město u moře nám značí,
k zaslání dopisu stačí.

6. Výpustka.

Kar. Křížovi — Fr. Jordán.

Skladateli uraz patu,
jinou věc hned dostaneš,
kterou i Ty, hádankáři,
jinak jistě neřekneš.

7. Záměnka.

Fr. Jordán, Hodonín.

S „r“ bolně v dáli cinká,
dětem umřela matinka.
Sirotami zůstali,
ji tolik milovali.

S „ž“ modliti se jistě,
vždyť je to na svém místě.
Který však je nezbeda,
z toho bude dareba!

8. Rebus popisný.

Fr. Zálešákové v Americe — katecheta.

Řeka ruská, pták skalní,
sladidlo (c-k),

nota, mrtvý ruský tyran
bez paty.

9. Královská procházka.

Pořadatel v památník věnuje V. Sklenář.

ti	ží	ji	hrad	u	pev	jak
v	bo	nechť	stůj	ný	ví	ře
hu	bo	pro	sto	vat	lo	krá
ný	duď	cko	ti	jí	de	ně
věr	vše	hu	bo	on	věč	bu

ČASOPIS PRO KŘESŤANSKOU MLÁDEŽ.

ROČ. XLIV.

1924—25.

ČÍSLO 9.

J. M. DĚDINSKÝ:

Královně máje.

Již první růže
rozkvétá v sadě,
lilie bílá
skví se v zahradě,
lípa zelená
jak prapor vlaje:
Buď pozdravena,
Královno máje!

Tobě zpívají
ptáčekové v lese,
skřivan Ti chválu
k blankytu nese,
zelené žito
vítá Tě v kraje:
Buď pozdravena,
Královno máje!

Hvězdy nebeské
andělé boží,
Královno sladká,
k nohám Ti složí —
i naše srdce
láskou Ti plaje:
Buď pozdravena,
Královno máje!

JAN VALOUŠEK:

O královně a zlých sestřích.

Polská pohádka.

Za dávných časů bydlily v jedné chatrči tři mladé a velmi spanilé dívky, které jednoho večera takto spolu hovořily:

Starší pravila: „Já bych si přála za muže pekaře, protože ráda jídám teplé topinky.“

Druhá ze sester řekla: „A já kuchaře, neboť jím ráda chutný boršč se smetanou.“ (Národní zelná polévka).

Nejmladší řekla nesměle své přání: „Já bych chtěla za muže našeho mladého krále. Měla jsem sen, v němž se mi zdálo, že kdyby se královi narodil syn a já jej ve vaničce vykoupala a potom vodu vylévala, sypalo by se z ní samé zlato. A kdyby se mu narodila dceruška, tu by na jejích lících při každém úsměvu vykvétaly opravdové růže. Při pláči ne slzy, ale pravé perly, jako hrách velké, padaly by jí z očí.“

Mladý král, který měl v obyčeji často večer pokradmo nahlédnouti do chudých, ale útulných chaloupek, udiveně poslouchal, co si přejí poddaní jeho. Na druhý den po vyslechnuté rozmluvě kázal král přivolati k sobě všechny tři sestry z chatrče.

„Pověz mi, co sis včera večer přála?“ otázal se nejstarší.

„Přála jsem si za muže pekaře z královského zámku.“

Král s úsměvem odpověděl: „Přání tvé se splní.“

Potom rozkázal i druhé sestře, aby se vyznala.

„Chtěla bych za muže královského kuchaře, jenž vaří nejlepší boršč.“

„Staň se dle vůle tvé,“ usmíval se král.

Posléze přistoupil král k nejmladší dívce, která se skrývala za sestry a klopile oči. „Nuž, pověz, jaké přání ty máš?“

Dívka sklonila koleno před králem. „Odpusť mi mou smělost, vznešený pane, ústa má těžce zhřešila.“

Král pozvedl dívku se země a blahosklonně řekl: „Král stane se tvým chotěm, ale ty musíš splniti svůj sen.“

Slavily se tři hlučné veselky. Starší dvě sestry záviděly mladé královně štěstí, kterého tak neočekávaně dosáhla, a kuly tajné pikle k její záhubě. Stalo se, že mladý král odejel v daleké kraje a mladá královna byla v tom čase obdařena děťátkem. Sestry matce dítě tajně

sebraly. vložily do bedničky a pustily po vodě. Matce podvrhly malého psíčka a oznámily královi, jakoby se místo hošíka štěňátko narodilo.

Král byl velice smuten, neříkal však nic a bolest tlumil v sobě. Později opět vyjel do pole s vojskem, aby se zúčastnil boje proti ne-

Královna máje.

(K básničce na str. 193.)

příteli. V té době narodila se zarmoucené královně holčička. Sestry královny, aniž by jí dcerušku ukázaly, položily ji do koše a vhodily pod zámek do rozvodněné řeky. Královně podstrčily slepé koťátko. Na to vyslaly ku králi rychlého posla, aby mu oznámily, co se stalo.

Král rozkacen zlostí, aniž by uvažoval, nařídil, aby královna byla za živa zazděna proto, že ho oklamala. Rozradostněné sestry královny pilně se staraly o to, aby rozkaz králův byl okamžitě vykonán.

Nešťastné královně však přinášel anděl pokrmy a nápoj neviditelným způsobem a učinil jí ve zdi skulinu, aby se nezadusila. I nad dítkami bděla ruka anděla strážce, až je jistý chudý rybář uviděl a vždy, když viděl plouti cosi podezřelého po řece, sedl na loďičku a přinesl podivný lov své ženě do rybářské chaty.

Rybář, sám dětí nemaje, nemálo se se svou ženou zaradoval z tohoto tak krátce za sebou následujícího dvojího nadělení. Pečlivá rybářka starala se o dítky jako o svá robátka. A když hošíčka vykoupala, místo vody ryzí zlato se sypalo na zem. Později, když přibyla holčička a zaplakala, místo slz samé perly z očí jí padaly. Z toho všeho rybář velice zbohatl a z vděčnosti postavil dětem domek, obložený zlatými plotničkami.

Když rybářovy děti povyroستly, zdálo se hošíkovi, že kdesi odtud nedaleko prýští se pramen vody ze země, jenž lidi uzdravuje, a v háji že poletují ptáci, kteří mluví lidskou řečí.

Na druhý den se odvážil rybářův chlapec na poušť hledati vzácných věcí, o kterých se mu v noci snilo. Na cestě potkal šedivého starce, který se ho tázal po příčině jeho cesty a varoval ho, aby se měl na pozoru, neboť sotvaže ze zřídla vody sobě nabere, počne hřmět a ukrutná bouře se rozpoutá a kdyby se nazad obrátil, že se promění v kámen.

Chlapec šel, nabral vody, ale když počalo hřmět, ulekl se a mimovolně se ohlédl a skutečně se proměnil v kámen.

Sestřička, tesknící po bratrovi, vydala se na cestu hledati ho. Vzala sebou džbánku na vodu. Šedivý stařeček, se kterým se také setkala, dal jí ponaučení, jaké udělal jejímu bratříčkovi a radil jí, aby si při bouři zacpala uši. Když bude odcházet od zřídla, aby kropila vodou ze džbánu na všechny strany. Dívčinka uposlechla, jak jí byl stařec poradil. Proto uzřela zpívající strom a mluvícího ptáka. Opodál ležícího kamene objevil se bratříček zdráv a vesel. Radostí nad shledáním vzali se za ruce a pospíchali domů k rybáři. Nad hlavou zpíval jim podivný pták a voda ze džbánu neustále stříkala do výše.

Mezitím král byl neustále smuten a rozmrzen; nemoha nikde nalézt pokoje, vyjel si na lov. Tam ho zastihla bouře. Z čistého nebe hřmělo a déšť padal jen na něho a jeho družinu. Neviditelná jakási moc nutila krále, aby se uchýlil pod střechem. A že ho trápil hlad a žízeň, šel po stopách dětí do rybářovy chaty. Nemálo se však podívil, kde chudý rybář tolik peněz vzal, když tu samé zlato viděti?

„Tohoto bohatství, o kterém jsem nikdy ani neslyšel, dostalo se mi s těmito dětmi.“ Rybář ukázal na chlapce a menší děvčátko, které bázně se krčilo a úkosem pohlíželo na krále.

„Vypravuj mi, jak jsi přišel k dětem.“

„Jednoho dne viděl jsem plouti po vodě cosi bílého. Odvázal jsem loďičku a k svému překvapení a potom radosti vidím, že ve vysmolené bedničce leží tento hošík. Za rok na to, asi v tutéž dobu, spatřil jsem opět koš, v němž byla tato holčička.“

Tu král, jakoby byl z mdloby procitl, zvolal: „Ach, snad jsou to moje děti!“

V tom zazpíval ptáček nad hlavou krále: „Ano, našel jsi svoje děti.“

Tu se král radostí rozplakal a děti zulíbal. Rychle však se vzpamatoval, sebral je, naložil na vůz, sám sedl na koně a družina králova je doprovázela v největším spěchu, aby vysvobozena byla i královna ze své lidomorny. A nebylo konce radostí, když rozbourali zeď uzavřené jizby, kde královna po celou tu dobu zdráva a živa zůstala. Se slzami v očích vyprávěla:

„Každého rána, když jsem ze spánku procitla, dával mi na prkno bílý mládenec chléb a vedle nádobu s mlékem.“

Král se náramně rozhněval na podvodné sestry, manželky svých dvořenínů, a rozkázal je uvrci do věže, ač královna za ně velmi prosila. Král se neobměkčil:

„Kdo vědomě hřeší a strojí úklady, budiž potrestán!“

Od těch dob králova rodina a jeho poddaní žili v lásce a svornosti a proto štěstí jich neopouštělo až do dnešního dne.

J. MILOTA:

Káče - Všetečka.

Kap. V.

Jak Káče Všetečka bylo za vlastní přijato a jak se stalo princeznou.

1.

Divoký kačer s naříkající Všetečkou neletěl příliš daleko a již káče spatřilo v růžové záři hasnoucích červánků tichou hladinu jiného rybníka . . . .

Kačer se zvolna snášel níž a níže k vodě. Tu zavznělo zvučné „Kvak-kvak!“ Byla to kačice, jež takto svého druha vítala, vidouc ho již z daleka přilétati. Vyhlížela ho již chvíli od břehu, hustě zarostlého a stávala se již netrpělivou. Kačer byl by rád na její volání odpověděl, ale bál se otevřítí zobák, aby mu káče nespadlo do rybníka a neublížilo si. Chápal, že je někdy lépe mlčeti . . .

Konečně se snesl na vodu, plovat čile a proraziv obratně hustým rákosím, vystoupil se svým břemenem na břeh. Tam káče spatřilo hnědou kačici, jež stála u hnízda a vidouc, že kačer něco přinesl, zvolala: „Rěč — rěč — co to neseš?“

„Našel jsem jedno naše káče,“ odpověděl kačer a položil Všetečku do hnízda. Toto hnízdo bylo velmi dobře skryto mezi hustými olšemi a ze všech stran obklopeno neproniknutelnými křovinami a jinými rostlinami, majíc pouze k vodě úzkou cestičku volnou. Bylo neuměle uděláno ze suchých stonků, větviček a listů na sebe nahromaděných, ale uprostřed byl pěkně zakulacený dolíček, vystlaný jemným peřím prachovým.

Všetečka, ještě se krčíc strachem, uvelebila se v teplém hnízdě, ale vidouc se mezi kachnami, svými příbuznými, vzpamatovala se brzy a pochopila, že jí nehrozí žádné nebezpečí. Upokojila se tím spíše, že stará kačice, považujíc ji za své dítě, k ní pěkně se měla a ji laskala.

Zatím se již hodně sešeřilo a v temném skrytu, kde bylo hnízdo, nastala tma. Červánky pobledly a pohasly a temné mraky zahalovaly víc a více oblohu. Všude bylo ticho, jen brávník daleko v lese hvízdal hlučně svou melodii a z ještě větší dále zaznívalo slabě večerní klekání... Nad rybníkem, jehož nepohnutá hladina se šedavě leskla jako ocel, vznášely se řídké, průhledné páry a několik sotva viditelných hvězdiček mrkalo nad strání černající se lesem — však již i po nich se natahovala černá ruka obrovského, od západu se ženoucího mračna, v němž nyní zdola častěji a častěji se zablesklo a chvílemi zadunělo. Bylo patrné, že se blíží bouře.

Vítr se zdvihl, rozšuměl křoviny, rákosí i nedaleký les a zkrabatil temnou hladinu rybníka nesčetnými vlnami. Vše kolem bylo naplněno nepříjemným šumem, hukotem a hvízdodem větru, vždy víc a více se vzdmáhajícího. Úplné temno, jež zatím nastalo, bylo přes tu chvíli roztrhováno ostrým oslňujícím světlem blesků a rány hromu ozývaly se hlučněji a hlučněji. Brzy se bouře rozpoutala plnou silou. Vlny rozbouřeného rybníka syčely a šplouchaly, vítr skučel a vyl divoce, blesky se křížovaly a hrom duněl a burácel. V tom již spustil se prudký liják, v jehož jednolitém mocném šumění jakoby všechny ostatní zvuky se mísily a zanikaly. Kačeti při tomto běsnění rozpoutaných živlů vedlo se náramně dobře. Nepocítovalo praničeho z té nepohody, ba ani o ničem nevědělo; neboť spalo tvrdě v teplém hnízdě pod ochranou obou kachen, jež svými těly se chránily a zahřívaly.

2.

Když se Všetečka probudila, bylo zase krásné jitro, jako po noční bouři obyčejně bývá. Nebe krásně modré bylo jako zameteno a vydrhnuto, nikde ani nejmenšího mráčku. Slunce, usmívajíc se jako v nejlepší náladě, hřálo tak srdečně a vřele, jakoby chtělo ubohým tvorečkům na zemi nahraditi všechnu tu hrůzu a trampotu, kterou jim noční bouře byla způsobila. Hladina rybníka byla zase docela hladká a klidná jako zrcadlo a leskla se v oslňující záři ranního slunce. Voda však, jindy křišťálově jasná a průhledná, byla nyní zažloutlá a zakalená přivalem dešťové vody, hrnoucí se s okolních strání. Bělavé páry nad vodou v paprscích slunce rychle se rozplývaly a ztrácely a svěží čistý vzduch tonul v jásotu a zpěvu rozmanitého ptactva.

Když Všetečka otevřela oči, ještě rozespalé, nemohla se hned vzpamatovati a hleděla v údivu na dvě cizí kachny, které nad ní stály a bedlivě si ji prohlížely. Obě byly jaksi zaraženy a rozpačity a tu si vzpomněla na včerejší večer a začalo jí v hlavě svítati. Ostatně se jí dostalo hned vysvětlení.

„Vždyť jsem ti povídala, že to není naše mládě,“ začala stará kačice, „kdo ví, čím to je a odkud to přišlo. Není docela nic podobno našim kačatům, je bílé a naše byla žlutavá a menší. Opravdu nevím, kam jsi dal oči —“

„Přece je to káče,“ přerušil ji kačer.

„Inu, to je, co pak by to jiného bylo,“ usmála se kačice, „ale domácí káče.“

„A prosím tě, kde by se tady vzalo?“ namítal kačer.

„To já nevím,“ odvětila kačice, „a mohu říci, že mi to je také velice divno.“

„Nediv se tomu,“ vece kačer, „bylo již hodně přitímí, když jsem je spatřil u rybníka a tu mi napadlo, že by to mohlo býti některé z našich —“

„Vždyť přece dobře víš, že naše ubohá kačátka uloupil tchoř,“ namítala kačice —.

„Myslil jsem, že některé snad přece se zachránilo,“ odvětil kačer.

„Pravím ti, ani jediné,“ zvolala kačice, „byla jsem sama ráda, že jsem zachránila holý život.“

„Nu, a co budeme s tím nalezeným chudáčkem dělati?“ ptal se kačer.

„Co bychom dělali?“ odpověděla kačice. „Je to patrně káče zbloudilé a opuštěné a nemůžeme je vydati na milost a nemilost náhodě nebo za kořist šelmám a dravým ptákům.“

„To si taky myslím,“ vece kačer.

„Ostatně,“ podotkla kačice, „je to káče docela hezké a čiperné.“

„Jen když se ti líbí,“ podotkl kačer s uspokojením, „pak je všechno v pořádku a nemám, co bych proti tomu mohl namítati.“

„Bude-li jen také hodné,“ podotkla kačice, „ale zdá se mi, že to je nějaký neposeda.“

„Bude-li zlobit, chytну ho za křídlo a odnesu je zpátky. Co s takovým?“

„Máš pravdu,“ odvětila kačice, „ale prozatím nechci — nechám si je.“

A tak bylo rozhodnuto, aby Všetečka zůstala a byla přijata jako za vlastní.

Všetečka sama však tomuto pro ni tak důležitému rozhovoru věnovala pramálo pozornosti. Stačilo jí, že je prozatím v bezpečí a že ji nikdo nemíní sežrati. Za to tím více pozorovala starého kačera a prohlížela si ho bedlivě. Zdálo se, že se jí líbí. A byl to skutečně pěkný chlapík. Hlavu a horní část krku měl krásně lesklozelenou, na krku bílý pásek, a náprsenku nebo vestu jasně hnědou. Na zádech byl tmavohnědý, dole bělavý, zobák měl žlutozelený, nohy červené, a bystré, hnědé oči hleděly tak mile a laskavě. Kromě toho měl v ocase prostřední péra pěkně vzhůru zatočena a co se kačeti nejvíce líbilo, byla na obou křídlech krásná tmavomodrá zrcadélka, vroubená nahore i dole bílou páskou jako rámečkem.

„To je krása!“ myslilo si káče, a nepřálo si té chvíle nic jiného, než aby také bylo tak krásným ptákem. Kačer však, jak se zdálo, nepozoroval obdivu malého kačete, a dokončiv se starou kačicí onen rozhovor, rozepjal křídla a odletěl.

Když Všetečka a stará kačice osaměly, jala se stará vypravovati o hrůzách noční bouře, a káče se velmi divilo, neboť nikdy žádné bouře nezažilo.

„A co by se bylo se mnou stalo?“ ptalo se.

„Bezpochyby, že bys byla zahynula,“ odvětila kachna.

„Ach, jak jsem ráda, že mne pan kačer odnesl!“ zvolala Všetečka, „a já to pokládala za nehodu!“

„Vidíš, jak se často mýlíme,“ povídá kachna, „co pokládáme za neštěstí, obrátí se často ve štěstí; proto nemáme nikdy zoufati.“

„Teď už bouře nepřijde?“ ptalo se káče.

„Kdož ví?“ odvětila kachna. „Může zas přijít, ale tak prudká bouře je málo kdy.“

„To je škoda!“ vece káče. „Já bych se přece ráda na to podívala!“

„Opravdu?“ usmála se kachna. „Mně se zdá, že ti nadarmo neříkají Všetečka! Nyní však je čas, abychom si něco vyhledaly k snídání.“ A stará kachna pustila se s kačetem do rybníka na lov.

Stará kačice brzy zpozorovala, že káče neumí ani bystře plovati, ani dovedně se potápěti. I pravila Všetečce:

„Kde pak jsi se učila plavati?“

„Nikde,“ odvětila Všetečka, „já jsem chodila nejvíc po suchu.“

„Po suchu?“ divila se stará. „Kdo to jakživ slyšel, aby káče chodilo po suchu! Co pak jsi to měla za maminku, že tě ani nevodila do vody?“

„Já jsem měla maminku-kvočnu,“ odvětilo káče.

„U všech krahujců a luňáků!“ zvolala stará. „Což pak kvočny vodívají kačata?“

„To je v modě jen v nejlepších rodinách,“ odpovědělo káče.

„Kachní maminky se o své děti nestarají a berou si k nim chůvu. Já jsem také z nejlepší rodiny,“ dodalo káče, „můj otec byl hrabě a moje matka hraběnka z Kačic.“

„Aj, aj!“ divila se stará. „To jsi tedy jakási princezna — že ano?“

„Ano, ano,“ ujišťovalo káče. „Já jsem princezna Všetečka z Kačic.“

„Klaním se vám, princezno Všetečko,“ pravila stará a udělala hlubokou poklonu. „Těší mne, že máme tak vzácného a vznešeného hosta a přičiním se, abych si získala vaší spokojenosti a přízně. Musím však vysloviti své upřímné politování, že jste se dostala nešťastnou náhodou do tak prosté a chudé rodiny, kde místo prachových peřin, ve kterých jste bezpochyby spávala, musíte se spokojiti s neurovnaným bídným hnízdem mezi olšemi, a kde místo paštik a cukroví, jimiž vás bezpochyby krmili, musíte vzíti za vděk bídnými pulci, mřeňaty a různou červí havětí.“

„Nic nevadí, maminko,“ odpovědělo káče blahosklonně. „Vaše hnízdlo je velmi pohodlné a teplé, a co se týče stravy, nemusíte nic měniti na svém jídelním lístku. Jsem se vším spokojena a řídím se příslovím: Jez doma, co máš, a v cizině, co ti dají.“

„To je velice moudré, milá Všetečko,“ pochválila ji stará kachna.

„A kromě toho si nepřejí nic jiného, než abyste mě měla ráda,“ doložilo káče.

„To budu, milé dítě,“ odvětila kačice, „ačkoli při nejlepší vůli ti nemohu nahraditi jemné vychování a mazlení, jehož by se ti jinak jistě dostávalo od pana hraběte a paní hraběnky z Kačic.“

„Ó, to jste, maminko, docela na omylu!“ zvolala Všetečka.

„Ti se o mne vůbec nestarali, ba ani jsem jich neznala!“

„Není možná!“ divila se stará. „Což pak tak brzy zemřeli?“

„Ani jim nenapadlo!“ usmála se Všetečka, „ale pro mě byli jako mrtvi.“

„Chudáčku!“ litovala ji stará. „To jsi tedy vlastně opuštěný siroteček!“

„Nejsem,“ odvětilo káče. „Mám doma kvočnu-maminku, jež mě má velice ráda a mám i pořádný domov ve velkém statku — ale ten jsem opustila a kvočnu také.“

„Což se ti tam nevedlo dobře?“ podivila se opět kačice.

„Právě naopak,“ pravila Všetečka, „až moc dobře a proto jsem se pustila do světa.“

Kachna zavrtěla hlavou a povídá: „Ba, ba, ne nadarmo se říká, že dobré bydlo nás píchá. Tebe asi také píchalo.“

„Moc píchalo,“ přisvědčilo káče, „však jsem za to dosti zkusila.“

„To mi musíš vypravovati,“ pravila stará a káče jí všechno věrně od počátku až do konce vypravovalo.

3.

Stará kachna, jež tak krutým způsobem byla přišla o svá kachňátka, přilnula veškerou svou láskou ke kačeti sirotku, jako dříve matička kvočna. Tím spíše se to stalo, že kačer ji opouštěl, toulaje se po celé dny po okolních rybnících a sotva na noc do společného hnízda přilétaje. Také začínal ztráceti peří a byl pro to velmi nevrlý.

Jednoho dne pravil kachně: „Musíme se rozloučiti na nějaký měsíc, neboť v tomto svatebním obleku je mi už moc teplo. Celé tělo mne svědí a kromě toho je už valně potrhané, ana pířka vypadávají. Musím to svléknouti a vzít si šat letní.“

Kachna jen kývla hlavou a říkala „vák-vák“, jako by souhlasila, že se to samo sebou rozumí.

Všetečka však se zarazila a pravila: „A kam přijde ten krásný šat?“

„No, pryč!“ odpověděl kačer. „Co pak taky se starým kabátem?“

„A zrcadélka přijdou taky pryč?“ ptalo se káče.

„Také,“ odvětil kačer krátce.

„A nemohl bys mi, tatínku, jedno darovati?“ prosila Všetečka.

„Prosím tě, dítě, co pak ti to napadá?“ divil se kačer. „Co bys s tím dělala?“

„Dívala bych se do zrcadélka,“ odvětila Všetečka, „jako to dělaly dívky tam u nás doma na statku.“

„Helemese!“ zasmál se kačer. „Co si ta maličká nevymyslila! Ale jen co je pravda, chytrá to hlavička. Ostatně je to jedno: Mám tu svou parádu ztratit někde na rybníce, nebo ti to dáti? Dám ti to, holátko, aspoň budeš mít po mně něco na památku.“ A řka to, vytrhl si z křídla tři krásná zrcadélková péra a dal je Všetečce, která si je hned schovala do hnízda. Potom kačer vzkřikl: „Pá—pá!“ a odletěl.

Káče i kačice dívaly se za odlétajícím, dokud jim nezmizel v dálce s očí. Potom, aby zapoměly na to smutné loučení, pustily se do rybníka hledat si něco na zub. Potravu bylo všude hojnost a káče si zvyklo brzy na nový domov tak, že mu ani nenapadlo, aby se vrátilo domů. Kachna, opuštěná od kačera, věnovala se nyní úplně kačeti a chtěla, aby bylo neustále při ní, aby je mohla varovati a chrá-

niti. Ale právě toto vnučování se nebylo Všetěčce po chuti a toulala se nejraději sama, navazujíc stále nové a nové známosti nejen s kachnami a kačaty, ale i s jinou havětí, ba podnikala i výpravy daleko do luk. Tak seznala nejen potápky, lysky a behasinky, ale i bílé racky, šedé volavky a dlouhonohé bílé čápy. Na louce setkala se náhodou s plachým chřástalem, jenž před ní utekl, a našla též čejčí hnízdo, ale čejky na ni tak ostře dorážely a křičely, že musila se vzdáliti. Jednou pod šípkovým keřem vyburcovala i zajíčka, jenž uleknuv se, dal se v šílený útěk.

Toto potulování stará nelibě nesla a vždy Všetěčku napomínala a plísnila, ale všechna tato dobře míněná slova svezla se jako dešťové kapky po jejím peříčku, neboť káče již se pomaličku opeřilo a bylo velice hezké.

Všetěčka obyčejně neříkala ničeho, jsouc si vědčma své viny, ale někdy se v ní ozval odpor a řekla: „Ale, maminko, vždyť jsem už dosti velká a opeřena, abych mohla chodit sama. Nemůžete mě přece ustavičně vodit jako na provázku. Musím si zvykat samostatnosti, abych v případě nebezpečí dovedla se sama uchránit a také se vyživiti. Což kdyby vás myslivec zastřelil?“

To stará musila uznati, ale proto přece ji nepřestávala napomínati, a když káče nezdvořile odpovídalo, jako děti činívají, plísnila je, ale káče zase namítalo: „Ale, maminko, co pak si myslíte? Vždyť víte, že nejsem jen ledajaké káče! Jsem ze vznešené rodiny, a takovým se musí již leccos prominouti, co by jinému třeba neprošlo.“

„Jen aby ti tvá vznešenost jednou nepřišla draze!“ varovala ji kachna.

„A co by se mi mohlo státí?“ namítalo káče.

„Takovým všetečným a nezkušeným kačatům hrozí nebezpečí všude,“ pravila stará.

„Ó, já toho již prožila!“ zvolala Všetěčka, „a nic se mi dosud nestalo!“

„Tak dlouho se chodí se žbánem, až se ucho utrhne,“ podotkla stará.

„Ať se utrhne!“ odvětilo káče. „Co pak záleží na jednom hliněném uchu?“

„Ale, dítě, ty mi nerozumíš!“ zvolala kachna. „Považ přece: Když se ucho utrhne, žbán upadne a rozbije se.“

„Eh, ať se tedy rozbije!“ odpovědělo káče. „Co pak je do žbánu! Snad k vůli žbánu nebudu sedět pořád doma?“

„Ale drahoušku, že to nemůžeš pochopit,“ vece kachna. „Tady se vlastně ani nejedná o žbán. To je pouze podobenství.“

„A co pak to tedy znamená?“ ptalo se káče.

„Tím se chce říci, že tak dlouho se tropí něco nepravého, až to praskne a potom —“

„— je to prasklé!“ dolčžilo káče a dalo se do smíchu.

„Však ty se nebudeš dlouho smát,“ řekla kachna důrazně. „neboť na posměváčky často dochází.“

Všetěčka se opravdu nad tím zamyslela a musila uznati, že má stará kachna pravdu a že to s ní dobře myslí. Nechtěla být neposlušnou a nevděčnou a slíbila, že se bude držet pouze na rybníce a že bude dbát dobrých rad mamčiných. To starou kachnu velmi těšilo a uspokojilo.

(Dokončení.)

JAN JELENSKÝ

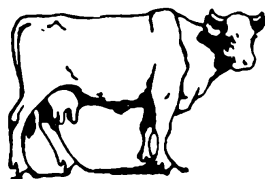
První pastva.

Už je dosti travičky,
pěkně zelená je,
vyhnala jsem kravičky
na prvního máje.

Na mezích i na stráni
kvítka na rozpuku,
z háje slyším kukání:
kuku, kuku, kuku.

Slunéčko se usmívá,
krásné jsou to časy,
kam se oko podívá,
všude plno krásy.

Paste se vy kravičky,
na prvního máje,
však je dosti travičky,
pěkně zelená je.

EDV. ELPL:

O mladém rytíři.

Údolím mezi lesnatými stráněmi tekla široká řeka. Za letní doby, když nad zemí usmívala se modrá obloha bez mráčků a bohatá příroda zvala poutníka, aby občerstvil se jejími lesními plody na vyhřáté sluníčkem stráni, valila se voda vážně a velebně, jako by byla si vědoma svojí mohutnosti a síly. Hůře bývalo na jaře, když roztály sněhy nebo na podzim, kdy nebe zataženo bylo šedou záclonou, již sluníčko marně snažilo se proniknouti. Klidná řeka stávala se rozjitřeným dravcem, jenž trhal a bořil, co mu stálo v cestě.

Před lety vypínal se nad řekou, na jedné ze strání, pevný hrad, v němž přebýval rytíř se svojí rodinou. Stál tu pevně na tvrdé skále, jako by byl s ní srostl. Pohled s hradu do údolí byl úchvatný a pohrůzný, zvláště byla-li řeka rozvodněna. Příjezd do hradu byl se strany druhé, kde přecházela strán v náhorní rovinu, na níž rozkládala se políčka a bělaly se domky vesnice, jež patřila pod panství rytířovo.

Rytíř Bořita, tak jmenoval se majitel hradu, byl pánem dobrosrdečným a vlídným ke svým poddaným. Nebylo rodiny ve vesnici, která by jej byla nenáviděla, naopak všichni lnuli k němu láskou a oddaností. Byl-li někdo z obyvatelů vesničky nemocen, navštěvovala jej rodina rytířova a poskytla rady i pomoci, jak jen mohla. Což divu, že by byli poddaní život položili za dobrého pána a jeho rodinu. Po příkladu rodičů vedly si i děti rytířovy. Starší Edvín byl statný jinoch, milé tváře a kučeravých rusých vlasů. Mladší Květa plně zasloužila si jména svého, neboť podobala se líbeznému květu šípkovému, jenž na stráni za léta mile zakvítal.

Tak žila celá rodina v pokoji a svornosti. Rytíř i manželka jeho. Milovali děti svoje celou duší a za štěstí jejich byli by život obětovali. Tak míjel den za dnem, rok za rokem, až dospěl Edvín v překrásného mládence.

Byl krásný jarní den. Pod teplými polibky věčně krásného sluníčka rozplynuly se na stráních sněhy a ledy, a četné prameny napájely tekoucí řeku. Tato hučela jako rozbouřená vichřice, unášejíc tu a tam urvaný strom i s kořeny.

Jarní vlídný den vylákal ze hradu mladého Edvína, který zvolna po stráni sestoupil až ke břehu a pohlížel zadumán ve dravý vodní proud. Vtom uviděl uprostřed řeky plouti loďku, na níž seděla krásná panna. Tvář její byla bledá jako mramor a černé vrkoče splývaly jí po šíji až do loďky. Jakousi tajemnou mocí veden odvázal Edvín loďku, která přivázána byla u břehu a již obyvatelé hradu dle potřeby užívali; vsedl do ní a dostal se až k loďce neznámé. Když k ní dojel, vskočil do loďky její v úmyslu, že přirazí opět ke břehu a pannu tak z dravého proudu, jenž lodičku jako pírkó unášel, vysvobodí.

Když tak nějakou chvíli jeli, tu pojednou loďka se obrátila a vjela na stranu mezi dvě příkrá skaliska, kde se voda pěníla a vířila. Potom se loďka několikrát vírem otočila a pojednou vjela pod skálu do jakési jeskyně. Po chvíli se v jeskyni rozjasnilo jako za bílého dne a před očima mladého rytíře objevil se nový svět, krásnější než tam nahoře. Když se rozhlédl, viděl tu plno víl, které ve vodě křišťálové se koupały,

skalní stěny svítily zlatem a drahokamy, takže Edvín zůstal státi všecek v údivu a byl by stál tak snad věčně, kdyby byla víla, jež s Edvínem do skály vjela, ho z myšlenek nevytrhla s podotknutím, že mu ukáže celou podzemní říši víl. Potom zavedla jej do pěkné zahrady. Jaktěživ podobné krásy Edvín neviděl. Ze země vyrůstaly podivné keře a květiny, které líbeznou vůní naplňovaly okolí. Cesty vysypány byly pískem, lesknoucím se jako zlato a pečlivě upraveny. Tak procházel se s vílou dlouho a vždy nové a nové krásy objevovaly se jeho zrakům.

Překročivše bránu z květů a větví, vkročili do zahrady druhé, stříbrné. Každý strom, každý keřík a snítka leskly se stříbrem. Uprostřed zahrady stříbrnou obrubou okrášlený vítal příchozí rybníček s křišťálovou vodou, v níž stříbrné rybky se mihotaly. Podél cesty zakvétaly květiny stříbrnými květy a růže s květy úbělovými vítaly neznámého do podzemního království.

Konečně prošli branou ze zlatých větví a listů do zahrady zlaté. Takovou krásu lze si představití jen v zahradách rajských. Stromy leskly se žlutoučkým zlatem a listí na nich svítilo jako plaménky ohně. Kam se Edvín podíval, vše plálo zlatem. Šli cestou, až stanuli u rybníčka, zlatem ovroubeného. V jeho středu byl malý ostrůvek, porostlý zlatými listy a květy, na něm vodotrysky, které hnaly zlatý proud vodní do výše. Kapky zlaté vody tříštily se ve vzduchu ve zlatý déšť, který padal na příchozí a skrápěl jejich sametové líce.

Tak provázela víla Edvína podzemním královstvím víl, ukazujíc mu všechny ty krásy a nádhery, o nichž se mladému rytíři doma ani nezdálo. Tomuto líbilo se zde tak, že ani domova nevzpomínal, tak jako by celý život dřívější padl v úplné zapomenutí. Tu jedenkrát přistoupila k němu víla, s níž tak divným způsobem domov opustil a pravila k němu: „Milý Edvíne, bude potřeba, aby's pomyslíl na návrat. Rodiče se nad ztrátou tvojí velice rmoutí a je tvojí povinností rodiče uklidniti a k nim se navrátiti.“

Potom zavedla ho do zlaté zahrady, ulomila zlatou větev a řekla: „Vezmi si tuto ratolístku od nás na památku. Až přijdeš domů, vzpomeň si na nás a vsaď do zahrádky tam nahoře tuto větvičku. Vyroste ti z ní stromek, zlatá broskev, která přinese mnohým užitek a tobě štěstí.“ Potom k nim potůčkem připlula krásná loďka, do níž Edvín s vílou usedli a zvolna pluli podzemním královstvím. Mladý rytíř kochal se ještě jednou pohledem na vše, dobře věda, že toho více v životě neuvidí.

Ani se nenařáli a vypluli ze skály. Edvín poznával řeku a stráně známého údolí, kde trávil svůj dětský věk a ze zdálí poznal i hrad na skále, svoje rodiště. Víla stiskla mu ruce, pohladila jej po rusých kaďech, usmála se naň naposledy a odjela s lodičkou tak rychle, že vše zdálo se mu jako sen.

Co prodléval Edvín v podzemní říši víl, byl na hradě pláč a nářek. Když syn rytířův domů se nevrátil, hledal jej kde kdo. Prohledali les široko daleko, ale všechno hledání bylo marným. Jako by byl do vody zapadl. Když pak ani loďky u břehu přivázané nenašli, nemyslili jinak, než že krásný mládenec utonul. Potom zvolna ubíhali smutní dnové v rodině rytířově, neboť nikdo nemohl zapomenouti dobrého mládence.

Vzpomínali rodiče, vzpomínala dobrá sestra Květa, která denně nejednu slzu při práci uronila za nebohého bratra.

Studený vítr podzimní táhl nad krajinou, když k bráně hradu Bořitova přiblížil se uprášený poutník. Když jej vpustili do hradu a rytíř Bořita hosta uvítal, byl by málem leknutím k zemi se skácel. Viděl před sebou milované svoje dítě, syna, jež už po pět let za mrtvého považoval. Nelze vypsati tu radost, kterou prožívali všichni na hradě. Když se vzájemně potěšili, vypravoval Edvín svoji příhodu a na důkaz pravdy ukázal zlatou ratolístku, která celý pokoj jasně ozářila.

Potom zasadil, jak mu víla byla přikázala, mladý rytíř větévku zlatou do zahrady a zaléval ji pilně, aby se ujala. A tato rostla jako zázrakem. V druhém roce vyrostl z ní pěkný stromek, jenž krásně zakvítal a na větvích urodily se zlaté broskve. Edvín utrlh plody a podal rodičům a sestře.

Když zlatou slupku odstranili s ovoce, mohli ovoce jísti. Bylo tak chutné a šťavnaté, že takového nikdy ještě nejedli. Matka Edvínova cítila se již delší dobu churavou. A hle, když broskve snědla, jako by nová síla, nové zdraví tělem jejím se rozproudilo.

Brzy rozhlásilo se daleko široko, že v zahrádce rytíře Bořity roste broskve se zázračnými zlatými plody. Byl-li někdo těžce nemocen a požil broskve, byl zase zdravý jako lusk.

Tu však stalo se něco, co naplnilo hořkostí duši Edvínovu a všech, kteří dobrodiním zlatého stromu se uzdravili. Když strom odkvetl a zlaté plody leskly se na ratolestech, tu do rána nezůstalo na stromu ani jediné broskve. Již druhý rok tak podivným způsobem zmizelo se stromu ovoce, a tu si Edvín umínil, že bude stromu střežiti. Když větve zlatými broskvemi znova se zasnily, tu zrobil si mladý rytíř v koutku zahrady prostou besídku, která mezi květy a keři úplně byla ukryta. Tam prodlel celé noci, bedlivě pozoruje každý šustot a šramot.

Jedné noci, právě v půlnoční hodinu, zašustělo to ve vzduchu a na zlatý strom snesly se holubice, bílé jako padlý sníh. Edvín se rozlobil, napnul luk a šípem jednu z holubic prostřelil. Holubice spadla k zemi a za ní snesly se k zemi i druhé dvě. Tu promluvila zraněná holubice: „Mládenče krásný, postříkej krví mojí peří všech tří holubic a učiníš nás šťastnými.“

Rytíř uposlechl, a sotvaže peří holubic krví pokropil, proměnily se v panny, pěkné jako květ. I řekla nejmladší z nich osvoboditeli Edvínovi: „Jsme vlastní sestry krále, jehož veliká říše rozkládá se při moři na straně severní. Mocným kouzlem zlý soused otcův přičaroval nám podobu holubic, z níž koupelí ve vlastní krvi měly jsme býti vysvobozeny. Ty's podmínce této vyhověl. Přijmi naše vroucí díky.“ Potom zavedl Edvín panny do hradu, kde se jim pro laskavost a srdečnost členů rodiny rytířovy velmi líbilo. Za nějaký čas potom slavena byla svatba Edvínova s nejmladší princeznou.

Kde kdo přišel, aby přál mladému rytíři blaha a štěstí, jehož pro svoji dobrotu srdce plně si zasloužil.

Potom vydal se Edvín s manželkou a jejími sestrami na dalekou cestu do království při severním moři. Starý král nesmírně se zaradoval, když viděl dcery opět v lidské podobě a děkoval Edvínovi za jich vysvobození. Vyprošoval na nebi požehnání pro mladé manžele, kteří bohati a šťastni navrátili se do hradu nad šumnou řekou v lesnatém údolí.

Zlatá broskev rozkvítala a nesla zázračné plody a oblažovala zdravím a spokojeností mladé manžele, kteří často vzpomínali podzemní říše víl a jejich zlaté ratolesti, která byla příčinou štěstí, jež provázelo je po celý život.

L GROSSMANNOVÁ-BRODSKÁ:

O bezovém stromu a květu.

(Zábavně-poučný článek.)

Již po celou řadu rokův, kdykoli denní listy přinášely články o jedné z nejvýznačnějších památek, vlastně starožitností Prahy, totiž o starém (bývalém) židovském hřbitově, na kterémž se arci již dlouhá desítiletí nepohřbívá, pokaždé se děla zmínka, že tomuto pohřebišti, nalezajícimu se takřka uprostřed města, dodávají největšího půvabu a zjevu takřka pohádkového ony četné stromy bílého bezu. Když jsou ve květu, je prý pohled krásy úchvatné.

A tak jedině k vůli tomu vypravili jsme se tam jedenkrát, když jaro hýřilo krásou i vůní svých květů. Věru, byl to obraz nezapomenutelný! Ta záplava něžného bílého květu.

Mělo by se vlastně psáti č e r n ý b e z, neboť pod jménem bílého bezu někdo chybně vyrozumívá také ony bílé hrozny šeříku kvetoucího jak známo i v barvách světle i tmavě fialové, a který kvete obyčejně kolem sv. Jana Nepomuckého v polovině měsíce května, pročež od zbožných starosvětských duší bývá považován za „květy svatojanské“

Není to však jedno, označuje-li se bílý šeřík jménem bezu, jehož pojmenování se přece odvozuje od b e z i n e k, oněch bobulek trpce nasládlé příchuti, které ve velkých hroznech mívají po uzrání tmavočernou barvu.

Tož tedy na pražském židovském hřbitově roste a v jaru kvete neobyčejné množství bezových stromů, nikoli keřů, jak uvykli jsme je vídati v našich zahradách a venkovských sadech.

Působí to zvláštním dojmem, když v mohutných a věkem křivolakých větvích staletých stromů, ve svěží zeleni listů jako jemně hebké bílé krajkoví bělají se plochy bílého, kypícího a jakoby nadechnutého květu. A mezi tím týčí se staleté pomníky roztodivných tvarů s nečitelnými již runami, hrobky polozapadlé a ty stopy minulosti odvěké, jejíž tajemný duch jakoby nade vším se vznášel.

Řekli bychom, že zde panuje romantika starého rázu, ale to dnešní lidstvo ve shonu každodenním již dávno přestalo mítí smysl pro romantiku, kterou vystřídala praktičnost. Dnešnímu průměrnému člověku se nelíbí nic, co něco nenese. Ano. Ale dívá-li se se zálibou na kvetoucí strom bezový, tu, je-li poučen o jeho všestranné užitečnosti, jistě s úctou a obdivem pozná, jak moudrý Bůh a dobrotivá příroda mají mnoho cenného a dobrého pro člověka, který to dovede hledati. Z květů černého bezu — možno říci i z bílého bezu — připravuje se velmi jemná voňavka a také potřebuje se květů k přípravě umělého vína. Vínu obyčejnému přidává se tím velmi lahodné příchuti i vůně a tak se dělá z obyčejného vína vzácné a drahé. Není ovšem přípustno ani slušno, vydávati strojené víno za drahé přirozené; nechť se víno bezovým květem strojí, aby nabylo lepší chuti a vůně, ale za drahé cizozemské se vydávat nemá, byl by to podvod.

Z bezového květu připravuje se také chutný pokrm, zvaný kosmatice. Připraví se z mléka, vajec a mouky řídké těsto jako na

kapání do polévky. V tom se čisté květy celé omáčí, a pak se na rozpáleném omastku usmaží. Pokrm tento je nejen chutný a výživný, ale i lehko stravitelný a zdravý, a proto v době květu bezu měli by si ho v každé rodině dopřát. Těsto lze dle chuti trochu osladit nebo osolit, jak kdo rád.

Čerstvé květy, navlhčené vínem nebo octem, přikládají-li se na hlavu, mírní bolesti hlavy a zapuzují nespavost. Svaří-li se bezové květy s vepřovým sádlem, a směs protlačí se plátnem, je to dobrá mast na různé boláky. Bezový květ s lípovým, mátou peprnou, vodní, kadeřavou, melisou, květem komonicovým, hluchavkovým a jiným dobře usušené dávají se na zanícené rány při rheumatismu, zastydlých otocích a jiných opuchlinách.

Bezové thé z odvaru květu bezového užívá se pro pocení buď samotného nebo přidá se něco citronové šťávy a pije se večer před spaním nebo ráno před snídaním.

Též se užívá vlažného odvaru bezového květu jako kloktadla při zánětu hrtanu a mandlí, a to buď samotného nebo s přísadou medu. Vůbec se odvaru bezového květu potřebuje při nemocech z nastuzení.

Zelené bobulky bezinek, pokud nejsou zralé a jsou-li posud tvrdé mohou se naložit de octa s kořením jako kapany a poslouží pak dobře do omáček jako tyto.

Černé bobule bezu, bezinky, dávají dobrou šťávu při vaření ryb na černo, když se tyto upravují. Též se z nich vaří povidla, zvaná dryak. Druhdy jezdívali s povidly těmi lidé po vsích horlivě je vychvalující a nazývali se dryáčníky. Název ten se dává nyní lidem, kteří dovedou své zboží hodně vychvalovat, anebo vůbec mnoho zbytečně mluví.

Vaří-li se bezinky na řídko s přísadou vody, osladí se a přecedí, dávají chutnou šťávu, která se vykvasí ve velmi chutné a zdravé víno. Štáva tato s vodou doporučuje se hlavně lidem, kteří se málo pohybují, čistí krev, působí na činnost ledvin a jest výhodno požívati ji zvláště pijákům piva, ježto zabraňuje v těle srážení se soli z piva se usazujících, jež jsou příčinou choroby ledvin a jiných neduhů. Štávou z bezinek barví se také víno na červeno, jest to neškodné, ba zdravé barvivo.

V severním Německu vaří se z bezinek povidla do buchet a koláčů. K tomu vaří se bezinky se stejným množstvím cukru. V Hamburku a v Německém Polabí, v Dánsku, Švédsku a Norsku připravují z bezinek dobrou polévku, která je nejen zdravá, ale i chutná. Vaří se takto: Na 1 kg zralých bezinek čerstvých nebo na 1/2 kg bezinek usušených nalijí se 3 litry vody. Když se bezinky rozvařily, rozmačkají se dobře a přidá se trochu citronové kůry, skořice a zázvoru. Když se to asi půl hodiny povařilo, procedí se polévka, osladí se trochu a nechá se pak ještě asi pět minut povařit. Při tom se může do ní přidati trochu smetany s rozkloktaným žloutkem; tím je ovšem chutnější a výživnější. Do ní dává se na kostky pokrájená usmažená žemle. U nás není polévka ta známá a leckdes se bezinkami pohrdá, kdežto v severoněmeckých městech se jich na trzích prodávají hromady.

Sušené bezinky dobře slouží proti průjmu, kdežto kaše z čerstvých bezinek působí mírný průjem. Když lidé v mnohých krajinách bezinkami pohrdají, vyhledávají je aspoň ptáci a rádi je požívají.

Thé z listí a květů čistí krev a doporučuje se zvláště při kožních vyrážkách; po několik dní před snídaní se má pít.

S přimísením máty peprné k zelenému listí bezinek příkládá se toto na zanícené oči. Vlažným odvarem listů bezových vymývají se oči, jsou-li bolavé. Štávou z listí barví se kůže. Mladá zelená kůra mírní bolest lehčích spálenin.

V zimě potřebuje se strouhané kůry bezové k tomu, aby se odvarem napařovaly omrzlé údy.

Bezová duše usušená, silně stlačená, sloužila za vložku do ran, které se nesměly zahojiti na povrchu.

Kořen z jara vykopaný a dobře očistěný rozřeže se na malé kousky, dobře se usuší a připravuje se z něho odvar thé proti vodnatelnosti. I když jsou již údy značně oteklé, zlepší se a splasknou po jeho užívání. Také odvar z oloupané kůry sušené podobně působí. Též se může smíchat s kořenem a potřebovat jí čerstvé i sušené. Pomáhá znamenitě.

Mimo tyto účinky všech částek bezu je užitečné i dřevo, z něhož se dělají od nepaměti tkalcovská brda. Netřepí se a dá se dobře hladiti.

Zřejmo tudíž, že málokterá rostlina je tak užitečná jako čerstvý bez, z něhož každé částky se může užítí k účelům zdravotnickým: kořene, kůry, listů, duše, květů i bobulí, a proto měli by si lidé toho keře více vážit než posud se děje! Bylo by to k všeobecnému prospěchu.

CYRIL BERKA:

*Májík. *)*

(Ze sbírky národních písní polských od Jana St. Bystroně.)

Náš májík zelený,
pěkně ustrojený,
který ustrojily,
který umájily
ozdobné děvečky
v hedvábné stužečky.
Ozdobné, ozdobné
a růžím podobné.
Všude sobě chodí,
k němu se tak hodí.
S ním do dvoru vstupujeme,
štěstí, zdraví vám přejeme.
To k novému létu,
že dal Pán Bůh květu.
V nádvoří ať je prasnice,
na poli pěkná pšenice,
zelená, zelená —

na zimu mnoho sena.
ni jí neužnete,
ni jí nesvážete.
A ani nevíte,
co za ni stržíte.
Stržené tolary
na stůl se koulely.
Dejte nám též, dejte
a neodmlouvejte,
na májík zelený,
pěkně ustrojený,
který ustrojily,
který umájily
ozdobné děvečky
v hedvábné stužečky.
Ozdobné, ozdobné,
a růžím podobné.

*) Májík, hájík nebo též nové léto jest keříček, stužkami a pozlátkem stříbrným a zlatým ozdobený, který děti k příbuzným a známým nosí s nadcházející vesnou, zvláště na Smrtnou neděli, při tom písně zpívajíce.

Jarní besídka našich mladých básníků.

Jarní.

Teplé vánky přiletěly
odkuds z říše neznámé...
Les a háj se rozšuměly —
novou Vesnu vítáme.

Trávníky se z zelenaly,
plno květin na lukách;
ptáci přiletěli z dále,
písně pění v korunách.

Včelky lezou z úlů chvatem,
vzduchem bzučí vesele;
luhy září květným zlatem,
květin jak když nastele.

Na návsi si děti hrají,
otloukají píšťalky,
z kvítí věnce upletají,
v kytky váží fialky.

Radost z tváří všechněm září,
vše se mile usmívá.
Vzdechnou toužně mladí, staří:
Vítej, Vesno blaživá!

A. V. Mil.

Jarní večer.

Umkllo město již. Noc se v ně vkrádá,
ztemněl i park, kde alej jen dýchá — —
do jejich snivého ticha
drobounký deštík jen padá a padá...

Drlík R. K., stud. v M. O.

Fialka.

Stranou v tichém koutečku
fialka se skrývá.
Skromná je! Tak stydlivě
do světa se dívá.

Ale za to k nebesům,
k slunku ráda hledí,
třebas v koutku ukryta
kdes v ústraní sedí!

A čím víc se zahřívá
a čím víc se cloní;
tím jí lépe daří se,
příjemněji voní.

J. D., stud. reálky v N. M.

Skřivánek

Skřivánek jása nad poli
a pje píseň ku práci
rolníku, jenž ladnou půdu
v úrodnou, kyprou obrací.

Chvílemi níž a níže
nad zemí křídly třepetá,
a patří očky malými,
jak jarem svět náš rozkvétá.

Pisničku pje stále touží,
však neustává v zpěvu —
z každého tónu milého
spatruješ její něhu.

Než rolník pilně pracuje,
oře a seje v potu —
a k tomu zpívá skřivánek
lahodnou, milou notu.

Ó jak moudrý Bůh,
skřivánku, tebe stvořil
a duši zpěvnou, veselou
do tebe kdysi vložil!

Jak rolník Bohu děkuje
a chválí ve dne v noci,
že dal mu toho zpěváka
k práci, ku pomoci.

Žilka Pavel, Ponětovice.

Bříza.

Znám břízu bílou, běličkou,
jež pověstí svou hlásá v svět,
že často za noc májovou
z ní vystupuje víl vždy pět.

Ve šatech skvostných, bělostných
se vznášejí jak andělé
a ve svých rejích nadzemských
vždy pjejí zpěvy veselé.

A shora luna stříbrná
je celujíc tak slyší pět;
když pak i ona usíná,
tu vracejí se k bříze zpět.

J. Pochopová, Letovice.

Z NAŠEHO MLADÉHO SVĚTA.

K. Vymlátil (Praha):

Dojmy ze Slovenska.

T a t r a. B á ň s k á B y s t r i c a.
K r e m n i c a.

Dne 22. července oznámil nám pan ředitel, že pojedeme do Báňské Bystrice a odtud uděláme přechod přes Tatru do Kremnice. Tak se také stalo. Jeli jsme přes Zvoleň, odtud jsme odbočili a jeli krásnou rovinou mezi poli až ke skále, která se nalézá na pravé straně, a na levé straně je nádraží Báňská Bystrica. Nadarmo Slovák neříká: „Na zemi vidět Báňskou Bystricu a po smrti nebe.“ Hned jak jsme vystoupili, poznal jsem, že Báňská Bystrica je překrásné město. Šli jsme po řece, která se jmenuje též Báňská Bystrica, až na náměstí. Náměstí je krásné, prohlédli jsme si též kostel, šli úzkou uličkou na malé předměstí a odtud jsme vyšli na Tatru. Cesta vedla nejdříve silnicí až k malé vesničce, ale pak začalo stoupání. Nikdo by snad ani nevěřil, že až na samém vrcholu rozestaveny jsou

salaše. Sešli jsme lesnatou cestou dolů pak úvozovou cestou, která nás vedla až do Kremnice. Kremnica je krásné město, které má mnoho krásných budov, muzeí a j. Hned jak jsme přišli, šli jsme se podívat do mincovny. Jak zajímavě je dívat se, jak se z plíšků vyrábějí peníze. Když jsme si prohlédli mincovnu, prohlédli jsme si též věž, na kterou jde mnoho zkroucených schodů a jest to nebezpečno tím, že je jen na jedné straně zábradlí. Vyhledka na Kremnici a okolí byla překrásná. Odtud jsme jeli domů.

T a t r y.

Poslední náš výlet. Vyjeli jsme v 5 hod. odp. Do Vrútek jsme přijeli v 9 hod. večer a o ½ hod. v noci přijel teprve vlak. Nasedli jsme, ale pro mě a kamaráda nebylo už místo, proto jsme šli na předek vozu, kde byla úzká ulička. Tam jsme pozorovali Váh, který se leskl v záplavě měsíce a hvězd. Dále vzpomínali jsme na domov, na své rodiče, sestry a bratry. Až teprve ráno ve 4 hod. dostali jsme se na Štrbu. Již z dálky bylo viděti

obrysy Kriváně, Gerlachu atd. Šli jsme podle lanové dráhy, až konečně jsme se dostali na Štrbské Pleso. Plno lidí je obkličovalo. Pan ředitel nám tam uvařil čaj a my se ubírali k Popradskému jezeru. Tam jsme si odpočinuli a o 9 hod. ranní vyšli na Ostervu. Osterva je hora vysoká asi 1800 m. Pak jsme šli zase k Popradskému jezeru a asi za 1 hod. jsme vyšli k Ladovému jezeru. Jak živ jsem nešel tak bídnou cestou, jako je tato. Obrovské kameny, vřda, močály, to vše překáží turistovi při namáhavé cestě do hor. Konečně jsme došli na Ladové jezero. Jest obkličeno mnoha balvany a v údolíčkách má spousty sněhu. Nikdo by nám snad ani v Praze nevěřil, že u Ladového jezera je sněh. Kulovali jsme se chvíli, když najednou dán byl povel, že půjdeme na Gerlachovku. Šli jsme od Ladového jezera po hřebenu hor, až jsme se dostali ke Gerlachu. Teď však začalo ohromné stoupání a najednou se před námi objevila vysoká skalní stěna. Byl

nám podán provazový žebřík, a my se dostali až na vrchol. Z Gerlachu je pěkná vyhlídka na celé horstvo vysokých Tater a na vesničku Javorinu. Pak jsme se dostali šťastně dolů a odtud na vlak do Štrby. Přijeli jsme do Štiavnice a již jsme pakovali a připravovali se na odjezd domů. Vyjeli jsme odpoledne ze Štiavnice, jeli na Kremnici, která se před našima očima třikrát ukázala, a pak na Bratislavu. V Bratislavě jsme vystoupili a prohlíželi město. Bratislava je překrásná. Šli jsme přes Dunaj, viděli jsme bratislavský přístav a hrad a šli jsme na nádraží. Celá tato cesta ze Štiavnice vlakem byla krásná. Z Bratislavy jeli jsme na Brno. Cesta nebyla zvláštní, jelikož vedla skoro samými poli. Z Brna jsme jeli podél řeky Svitavy krásným údolím a projeli jsme asi 11 tunelů. Pak zase šla cesta lesy až na Kolín. Od Kolína již jsme neměli daleko do Prahy, kde naše cesta ukončena slavnostním „Na zdar!“ Tím, milý čtenáři, končím.

PŘÁTELSKÉ HOVORY.

Pěkně vypravuješ, Antoníne Ol., jak Ti pomohla modlitba růžence o Vánocích a doporučuješ ji vřele všem mladým čtenářům. Je to všechno dobré a možno Tě postavit za vzor vytrvalosti, když ses dovedl na štědrý den pomodlit s dědečkem tři růžence a k tomu ještě jeden s bratry. Ale přece nemohu tvou povídku otisknouti: jednak, že mám nedostatek místa, ale hlavně, že bys tak utvrdil mnohého lenocha v domněnce, že se nemusí jako Ty nic učit, jen se modlit, a že bude pak ve škole uměti lépe než ti, kteří „dřeli“. Obojího jest jistě třeba. „Modli se a pracuj!“

Nabízíš se také, že budeš psát pro „Anděla Strážného“ rubriku „Pro volné chvíle“, kde bys ukazoval, jak je možno si připravit užitečné hračky a různé prospěšné věci. Ale přehlédls asi, že tuto rubriku již máme, ovšem pod jiným názvem: „Koutek pro ruční práce“. Časem dojde v ní i na to všechno, co máš na mysli. Buď zdrav!

*

Divíš se, A. V. M., a rád bys věděl, jak znám Tvůj úplný pseudonym? Zapomněls asi, žeš ho sám použil — jen se

podívej do 42. ročníku „A. Str.“ na str. 215. Víš také, žeš uveřejnil své básničky v pražské „Vlasti“. Přes to, uznáš sám, není Tvůj pseudonym ještě tak znám, aby při něm každý si hned vzpomněl také na Tvé pravé jméno: když jsi tedy svou konkurenční práci označil jen svým pseudonymem a zapomněl ses podepsati, nesmíš se horšiti, že administrace adresovala také tak zásilku odměny v domnění, že je to Tvé pravé jméno. Nestalo se však neštěstí, když odměna přes to přišla, jak vidno, do pravých rukou... Jen se tedy dále tuž!

Některé ze zaslanych prací bude nutno odložit pro nedostatek místa do budoucího ročníku. Nehodí se mi však básničky: Královně máje, Cesta, Odpoledne, Můj bratr, pak bajka Pes a kocour, povídka Sklénkař.

*

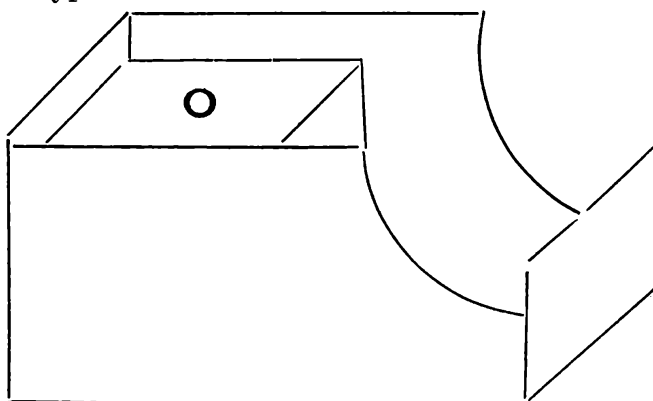
Rád bych si dopisoval se studentem, jenž se zajímá o básně, knihy, případně historii, vůbec o literaturu: Ant. Chroust, stud. reálky, Rad. Svratka u Nového Města na Mor.

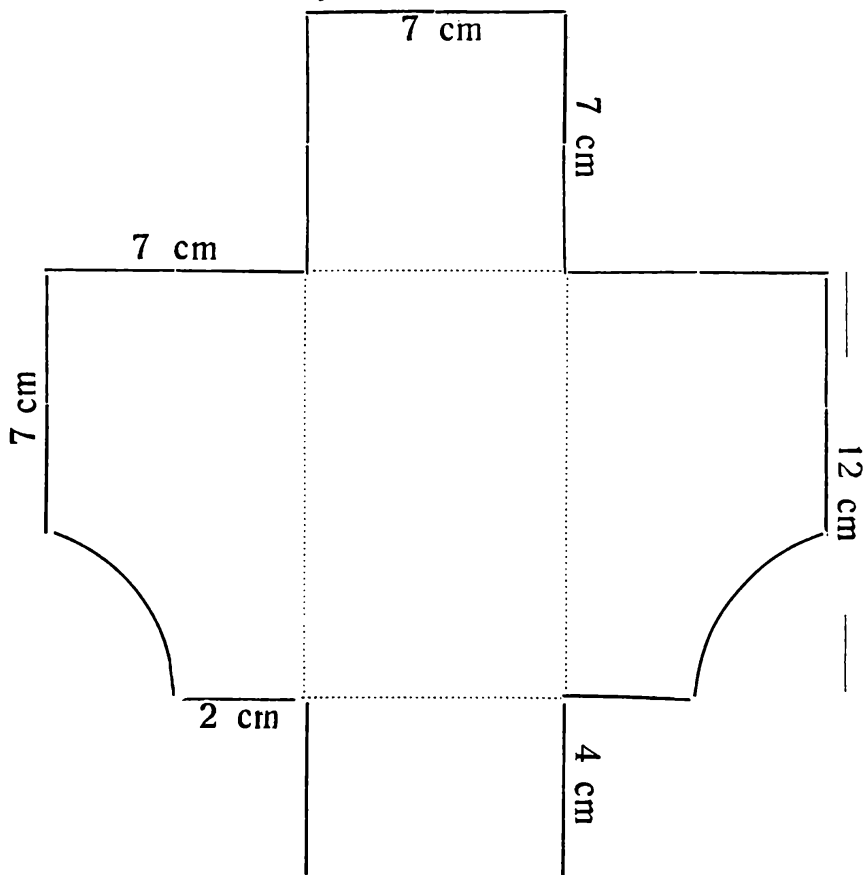
KOUTEK PRO RUČNÍ PRÁCE.

Milé děti! V minulém čísle marně jste hledaly (nebo snad ani nehledaly?) náš koutek pro ruční práce. Dnes vám to vynahradím tím, že vám dám těžší úkol.

Častokrát pozoroval jsem v domácnostech, že musí psací potřeby hledati a sháněti, mají-li něco podepsati nebo napsati inkoustem. Lahvička s inkoustem stává obyčejně na okně neb na skříni, péro je někde zatřčené za obrázkem; někdo z domácích inkoust neb péro přemístní a pak ovšem nutno hledati. A přece dnes nelze se žádné domácnosti bez psacích potřeb obejít, zvláště jsou-li školní dívky, které musejí doma psati úlohy a pod. Jest tedy nutno, aby psací potřeby byly vždy v domácnosti po ruce a na svém místě. Proto chci dnes s vámi udělati zvláštní **schránku na psací potřeby**, která bude vypadati takto:

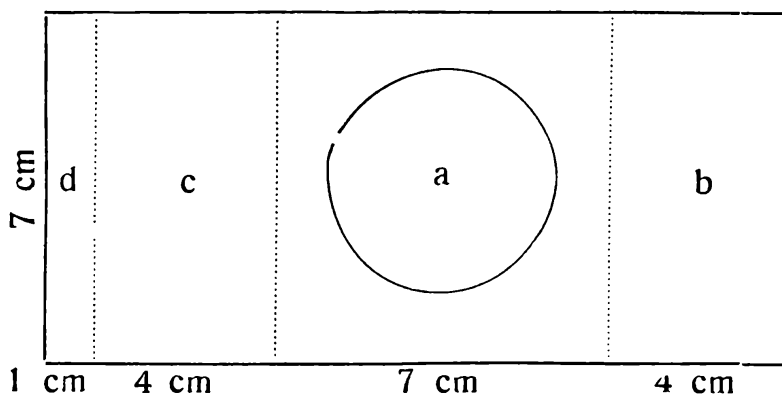
Z dřívějších prací již víte, že chceme-li udělat z lepenky nějaký měřický tvar, musíme nejdříve si nakresliti jeho síť. Z obrázku vidíte, že celá schránka se skládá vlastně ze dvou částí: 1. jakési misky a 2. z vložky, která má otvor pro kalamář. Uděláme si tedy nejprve síť misky:

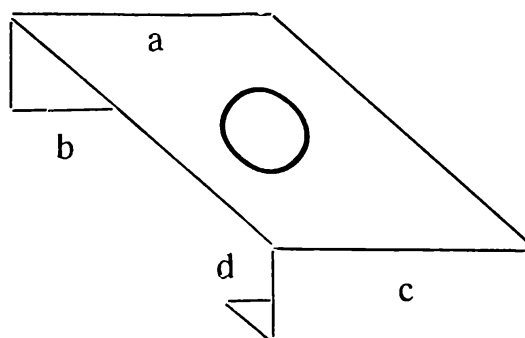

Rozměry zde uvedené odpovídají lahvičce inkoustu, která má půdorysem osmiúhelník a již lze obdržeti za 2.50 Kč. Kdyby někdo chtěl použití lahvičky jiných rozměrů, musel by rozměry schránky změnit, t. j. přizpůsobiti. Síť vyřízeme, čáry tečkované jen nařídíme a celé pak slepíme a polepíme dle návodu, jak jsme si počínali při krabici na pohlednice. Bude však nutno misku vylepiti barevným papírem (nejlépe tmavým) též uvnitř.

Když jsme s touto prací hotovi, uděláme si vložku, v níž bude otvor pro lahvičku s inkoustem. Síť vložky bude vypadat takto:

Dříve však než ohneme nařiznuté plochy, vyřízeme v ploše a) otvor pro lahvičku, lahvičku postavíme do prostřed plochy, tužkou obkreslíme její půdorys a pak vyřízeme. Na to plochy zahneme, takže vložka bude nyní vypadati takto:

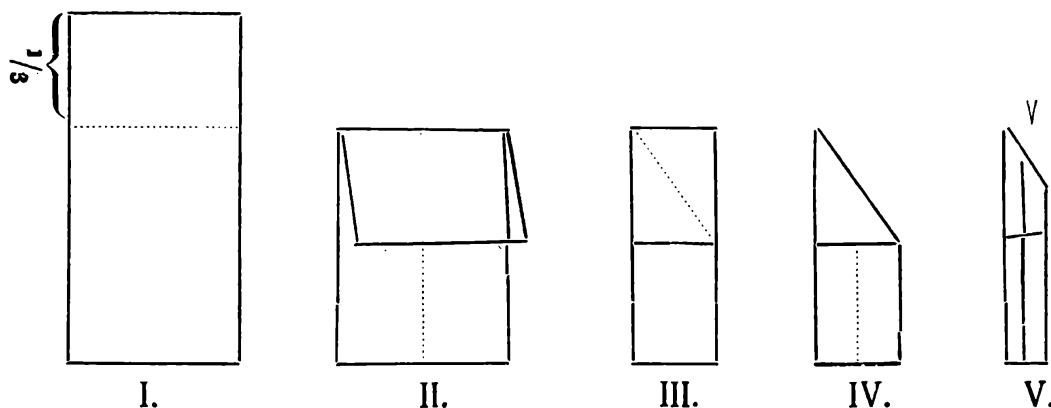
Plochu b) naklízíme z vnější strany a plochu d) ze spodu, takže boční hrany plochy a) a celou vložku vsuneme do zadní části misky tak, že plocha c) je v předu. Aby se i boční hrany dobře přilepily, stáhneme celou misku na šířku provázkem a vložku zatížíme nějakým těžším předmětem, aby ke dnu misky dobře přilehla. Když kliš uschl, polepíme viditelné plochy vložky taktéž barevným papírem.

Nyní máme schránku na psací potřeby, která může býti nejen naší radostí nad vykonanou prací, ale i ozdobou naší domácnosti.

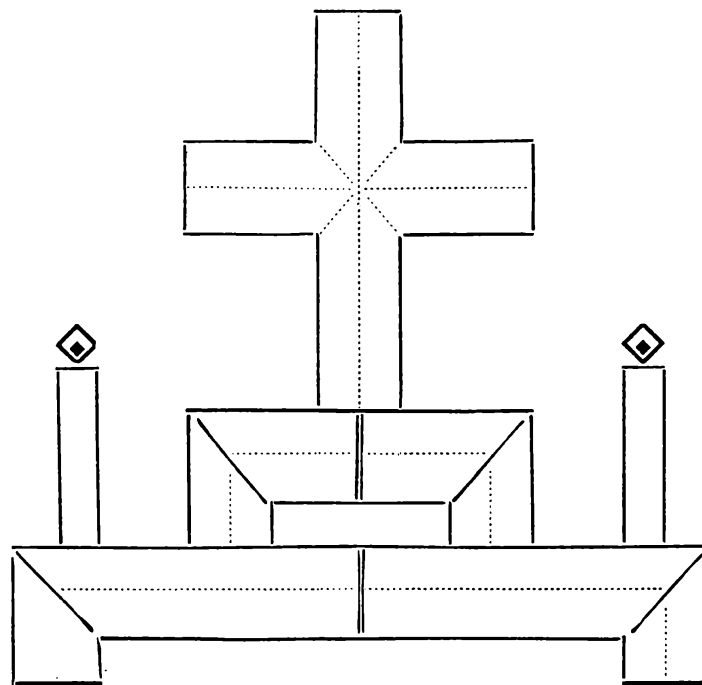
Pro naše maličké.

V knize Lad. Malého „Hračky dětí čsl.“ nalezl jsem zajímavou skládanku, kterou vám tuto podávám:

Obdélník slabšího (ne tuhého) papíru v přesném poměru 2 : 3 (ku př. 10 cm široký a 15 cm dlouhý) překládáme podle tečkovaných čar na připojených náčrtcích, takže přeložením vznikne vždy další tvar, na němž vytečkovaná čára označuje nové přeložení:

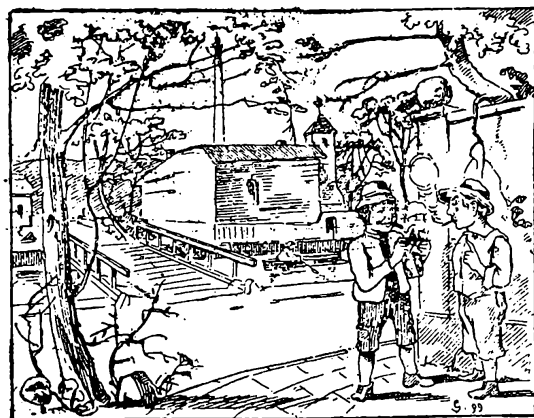

Když jsme obdrželi V. tvar, tu jej uprostřed přestříhneme, jak naznačuje svislá čára, na níž je nakreslena šípka ($\vee$). Tímto přestříhnutím vznikne 9 kousků, z nichž, když je rozložíme, můžeme složit oltář: dva páry podstavců, kříž, dvě svíčky a dva plamínky. To vše seskupíme a přilepíme na temný papír. Oltář bude pak vypadati takto:

Čáry vyčárkované značí stopy po překládání papíru. Vynasnažte se, aby se vám oltář co nejlépe podařil a pochlubte se s ním p. katechetovi.
Srdečně vás všechny zdraví váš strýo

Vojtěch.

S K R Ý V A Č K A.

Jakou neplechu to tihle chlapani strojí!
Však pan učitel už blízko nich tu stojí!

KNIHOVNA NAŠEHO LIDU

vychází ve volných sešitech s poučným a zábavným obsahem.
Vydává Občanská tiskárna v Brně,
Starobrněnská 19-21.

Sebrané spisy Václava Kosmáka.

1. Povídky. Stran 604	K 8.—
2. Povídky. Stran 565	K 8.—
3. Povídky. Stran 676	K 8.—
4. Obrázky z kukátka. Stran 574	K 8.—
5. Cestopisné obrázky. Stran 668	K 8.—
6. Obrázky z kukátka. (S ilustracemi.) Stran 402	K 12.—
7. Chrt. IV. vydání. (S ilustracemi.) Stran 514	K 17.—
8. Ztracená. III. vydání. (S ilustracemi.) Stran 376	K 12.—
9. Povídky. II. vydání. (S ilustracemi.) Stran 432	K 15.—
10. Povídky. II. vydání	K 15.—
11. Kukátko. II. vydání. (S ilustracemi.) Stran 536	K 18.—
12. Eugenie. (S ilustracemi.) III. vydání. Stran 404	K 13.—
13. Ženit se či neženit? Stran 579	K 18.—
14. Potkalo ji štěstí. — Marjana zkrotila Jana. III. vydání. (S ilustracemi.) Stran 484	K 17.—
15. Jak byl Rapouch jun. vyléčen. Stran 611	K 8.—
16. Obrázky ze života. Stran 513	K 8.—
17. Obrázky z kukátka. Stran 591	K 8.—
18. Obrázky z kukátka. Básně. Řeči. Stran 402	K 8.—
19. Životopis Václava Kosmáka. Napsal Dr. Pavel Vychodil. Stran 655	K 16.—
20. Obrázky z kukátka. Stran 494	K 17.—
21. Otrávená růže a jiné povídky. Stran 485	K 17.—

Spisy Frant. K. Křena.

- Svazek I. Z hanáckých gruntů a mlýnů. Str. 336. Cena K 10.
Svazek II. Veselé hanácké příběhy. Str. 320. Cena K 10.
Svazek III. Pod hanáckým nebem. Stran 320. Cena K 10.
Svazek IV. Příhody hanáckých strýčků. Stran 348. Cena 11 K.
Svazek V. Strýčkovy rozumy. Stran 348. Cena 11 K.
Svazek VI. Z hanáckých rodin. Stran 318. Cena 10 K.

- Anežka čili Nevěsta nejsv. svátosti. Napsal J. K. Cena 1·80 K.
Ben-Hur. Povídka z dob Krista Pána od L. Wallace, díl I., II., III.
Cena K 39.—
Blouznivci, román. Napsal Em. Masák. Str. 398. K 14.—
Bratrství a bratrství. Dely M. Román. S povolením autorovým
přeložil B. Pracký. Str. 128. Cena 2·30 K.
Cizí koření. Pavlovický J. Stran 189. Cena 9.— K.
Do Svaté země. Napsal Václav Otta. Stran 179. (S ilustracemi.)
Cena K 8.—
Golgota a Tábor v církvi katolické 313—1913. — Napsal
Dr. J. Opletal. Stran 52. Cena 80 h.
I poznal Jej. Joseph des Verrières. Z francouzského přeložil
O. S. Vetti. Stran 308. Cena 3·90 K.
Lodník Tíberský. Klitschke. Cena 2·10 K.
Lorenza. Povídka. Napsal Jan Staněk. Stran 346. Cena K 15.—
Moravské elegie. Napsal A. Skalský. Stran 102. Cena K 3.—
Mouchy a mušky. Pavlovický Josef. Cena 8 K.
Na táčkách u cizích spisovatelů. Díl I. Přeložil O. S. Vetti.
Cena 3·90 K.
Na táčkách u cizích spisovatelů. Díl II. Přeložil O. S. Vetti.
Stran 188. Cena 2·70 K.

Na táčkách u cizích spisovatelů. Díl III. Přeložil O. S. Vetti.
 Stran 244. Cena 3·60 K.
 Na táčkách u cizích spisovatelů. Díl IV. Přeložil O. S. Vetti.
 Stran 192. Cena 3·60 K.
 Na táčkách u cizích spisovatelů. Díl V. Přeložil O. S. Vetti.
 Stran 224. Cena 4·50 K.
 Nezvedenci. Pavlovický Jos. Ilustrováno. Stran 275. Cena 14 K.
 Obrázky ze slavonské vesnice. Napsal Rudolfo Franjin Magjer.
 Zčeštil Jaroslav Janko. Cena 1·80 K.
 O pouti do sv. Země. Napsala Rothova Em. Cena 60 hal.
 Páteční dítě. Pavlovický J. Ilustrováno. Díl I. 5 K, díl II. 17 K,
 díl III. 16 K.
 Poslední dnové Jeruzaléma. Z vlašského přeložil P. Sark.
 Navrátil. Stran 348. Cena 3·90 K.
 Povídky ze starých měst od M. Herbertové. Stran 100. K 5·50.
 Povídky. Napsal Jos. Pavlovický. Stran 121. Cena 4 K.
 Pravda. Dramatický výjev z Nového zákona od J. Eschelbacha.
 Českým veršem podal Josef Weiss. Cena 88 h.
 Princezniny klenoty. Gaëll René. Přeložil z francouzského
 B. Kyselý. Stran 301. Cena 4·50 K.
 Rozmarné příběhy ze slovanského jihu. Vybral Fr. Venhuda.
 Stran 106. Cena 1·10 K.
 Setník císařských kyrysníků. Napsal Boh. Bouška. Stran 106.
 Cena 1·10 K.
 Sladké s hořkým Napsal Jan Karník. Str. 176. Cena 8 K.
 Slečna Pátečňátko, román. Napsal A. Theuriet. Stran 192.
 Cena 8 K.
 Šeré obrázky. Ze stejnojmenné sbírky Klemensa Junoszy pře-
 ložil O. S. Vetti. Stran 256. Cena 11 K.
 Sírův syn. Z angličtiny přeložil Alois Koudelka. Stran 296.
 Cena 11 K.

Poněvadž pořadatel hádanek dlí v dubnu v Jugoslavii, nemohl sestaviti
 pro toto číslo seznam luštitelů z obou posledních turnajů. V 10. čísle
 bude otištěn společný seznam všech luštitelů i odměněných. Zatím posílá
 všem hádankářům i ostatním čtenářům srdečný pozdrav z teplého
 slovanského jihu!

Rozluštění hádanek z tohoto čísla buďtež zaslána nejdéle do 15. května
 1925 na adresu pořadatele hádanek:

VÁCLAV MAHOVSKÝ V NOSISLAVI Č. 188, MORAVA

OBSAH:

J. M. Dědinský: Královně máje. (Báseň.) — Jan Valoušek: O královně
 a zlých sestřích. — J. Milota: Káče-Všetečka. — Jan Jelenský: První pastva.
 (Báseň.) — Edv. Elpl: O mladém rytíři. — L. Grossmannová-Brodská: O bezo-
 vém stromu a květu. — Cyril Berka: Májík. (Báseň.) — Jarní besídka našich
 mladých básníků. — Z našeho mladého světa. — Přátelské hovory. — Koutek pro
 ruční práce. — Skrývačka.

Za obsah odpovídá Emanuel Masák.

Vydává svým tiskem a nákladem Občanská tiskárna, sp. s r. o. v Brně.

Vychází prvního každého měsíce vyjma červenec a srpen.

ROČNÍK XLIV.

S 57 obrázky a četnými ozdobami.

ČASOPIS PRO KŘEŠŤANSKOU MLÁDEŽ.

ROČ. XLIV.

1924—25.

ČÍSLO 10.

J. M. DĚDINSKÝ:

Naše lípa.

V létě co den slaví
naše lípa svátek,
tisíc včel ji zdraví
v neděli i v pátek.

Je tu jako v úle,
je tu jako v dílně,
po celý den včely
zde se činí pilně.

Pro nemocné medu,
pro chrám bude světla,
kéž by naše lípa
ještě sto let kvetla!

V létě co den slaví
naše lípa svátek,
tisíc včel ji zdraví
v neděli i v pátek.

L. GROSSMANNOVÁ-BRODSKÁ:

Rybářův Voloda.

V malé chaloupce u vody žil rybář Vacek. Měl pouze jediného synka Volodu, hošíka čiperného a na pohled pěkného, který však již v útlém dětském věku jevil veškeré nepěkné vlastnosti, dovedl býti malý Voloda velice hněvivým a zlostným, až to při dítěti zaráželo a udivovalo.

Snad bylo to tím, že nebdělo nad Volodou oko starostlivé matičky předčasně zemřelé; otec míval mnoho práce při lovení ryb, které dopravoval do města na prodej a také na své loďce převážel na druhý břeh pocestné, kteří si toho přáli.

Pokud synek rybářův byl tak maličký, že se sotva po zemi batočil, tu jeho otec z obavy, aby do vody nespádl, vzdaloval ho břehu. Ale později Voloda sám z chaloupky vybíhal, až tomu otec uvykl a vzdaluje se z domova, ponechával chlapečka hráti si s drobnými mušlemi na velikém, písčitém pobřeží.

Nemohl rybář věděti, že sotva z domu se vzdálil, tu hned z vody, z bělostné pěny laškových vlnek vynořila se hlavička malého synka vodníkova, jenž znenáhla stal se nejmilejším Volodovým druhem.

Slýchal sice Voloda od otce, že jsou vodníci nedobří duchové, kteří lidem hledí uškoditi, kdykoliv jen mohou, ale trápen dlouhou chvílí uvykl posléze na podivného druha, jehož tělíčko místo oděvu pokryto bylo zelenavými šupinami a také mu přestal naháněti hrůzu vodníčkův obličejík, našpulený jako rybí hlava se sporými, nazelenalými vlásky, z nichž stále voda crčela.

Byltě maličký vodníček právě tak čiperný a hravý, jako rybářův Voloda; koupávali se spolu, proháněli rybky a vodníček nosíval svému druhovi překrásné lastury a vodní růže, rostoucí ve vodním království jeho otce.

Jednou řekl Voloda: „Rád bych se tam dolů k vám podíval.“

Ale malý vodník zavrtěl pitvornou hlavičkou a řekl: „Však bys tam asi mnoho neviděl.“

„Proč? Vždyť sám říkáš, jak tam dole u vás je překrásně,“ divil se Voloda.

Vodníček vykládal: „Jakmile by ses tam octl, můj otec hned by tě poklopil pod hrneček.“

„A ty bys tomu připustil? No, tos mně pěkný kamarád!“ hněval se Voloda.

Dostalo se mu na to odpovědi: „Ovšem bych to rád neviděl, ale já musím svého otce poslouchati. Tak je to již náš obyčej, že každého, kdo se k nám dostane, pod hrneček poklopíme.“

Zvědavý Voloda nedal si to však vymluviti, umiňuje si, on že se přece jednou podívá tam dolů do vodní říše.

Rybáře trápilo, že synek stává se spurným, neposlušným a zlostně vzdorovitým. Netušil, že se tak děje špatným příkladem vodníka, jenž z toho míval potměšilou radost, když mohl někomu nepěkný kousek provést.

Jednoho dne rybář natáhl síť a šel si odpočinouti do stínu pod vrboví; malý vodník, který o tom nevěděl, že jest starý rybář Vacek doma, připojil se k Volodovi a oba z pouhé svévole síť trhali, propouštějíce rybky na svobodu.

Otec Volodův to ale přece zpozoroval a na svévolníky se rozběhl s lýkovým provazem, jehož udeření se každý vodník velice bojí.

Ve strachu, aby nebyl udeřen, vodníček chopil Volodu a strhl ho sebou do řeky. Toho rybář arci neočekával a všecek ustrašen vrhl se za synkem do vody, leč nadarmo. Řeka Volodu pohltila, že po něm nebylo ani památky.

Nad tím se rybář velice trápil a nemoha pro bolest nad ztrátou jediného dítěte žíti na místě, kde ho všechno upomínalo na nešťastného Volodu, odešel ze své chaloupky daleko do světa.

Zatím se Volodovi ve vodní říši dařilo všelijak. Dopadnuv ke dnu, uchopen byl starým vodníkem a poklopen hlubokou mísou, pod níž měl dosti času přemýšlet, že doma u otce bylo mu přece lépe.

Leč všecka lítost pranic mu nepomohla, jen svým nářkem přivolal soudruha, malého vodníka, jehož uprosil, aby ho na chvíli pustil ze zajetí.

Potom tak dlouho úpěnlivě prosil, aby mu soudruh pomohl na svobodu, až tento pohnut jeho nářkem tajně ho vynesl na pustý břeh do vrbového houští, řka, aby co možno rychle odsud se odstranil, by opět nepadl v moc jeho otce vodníka.

Rychle spěchal odtud Voloda, po břehu utíkaje. Ale jak se podívil, když náhodou do vody pohlédl. Nebyl již malým hochem, ale mladíkem dospělým.

Netušil, že ve vodní říši, kde neznají doby, ani času, pobyl celou řadu roků. Šel, kam ho oči vedly. Aby nezemřel hladem, tu a tam za kus chleba vypomáhal lidem při polní práci a nadháněl lovcům zvěř. Litoval, že se nemohl usadit v otcovské chaloupce, která se zatím rozpadla.

Domnívaje se, že otec zemřel, nejednou ho trpce oplakával, že své dřívější nehodnosti. Ponechán sám sobě, Voloda rostl jako strom v lese, maje mnoho nepěkných vlastností, jen žádnou dobrou.

A tak z malého kdysi zlostníka stal se sobec zatvrzelého srdce. Na pohled byl sličným mládencem, proto se zalíbil kterémusi rytíři, který Volodu přijal do služby.

Jeho nový pán pěkně ho ošatil a učinil správcem velikých lesů, plných ušlechtilé zvěře. Ale lehkomyšlný mladík nedbal při lišsvých

povinností, jen o vlastní zábavu se staral, čímž arci vzbuzoval ne-libost pánovu. Proto ho rytíř za nedlouho od sebe zapudil.

Šel milý Volod'a hlubokým, temným lesem, přemítaje, čeho se chopiti, aby se uživil; hněval se na celý svět, neuznáváje, že pouze on sám je vinen své nehody.

Dva dni tak o hladu kráčel, jsa již všecek unaven, nemaje zbraně, aby si ulovil kousek zvěře, nemaje ohně, na němž by lapeného ptáka upekl. Vzdychal: „Snad zde v pustém lese bez pomoci zahynu. Ach, zajisté jest to trest za moji dřívější zlobu. Že jsem dříve neposlouchal svého tatíčka a činil mu jen samé vzdory! Mohli jsme posud klidně žíti v naší milé chaloupce a nebylo mně třeba, aby snad zde po mé smrti dravá zvěř mé tělo po lesích roznesla.“

A Volod'a se vrhl do mechu, skrýváje do něho svůj obličej. Netušil, že jeho hlasitému nářku naslouchal chudě oděný stařec, stojící opodál za křovinou. Starý muž nyní vyšel a řekl:

„Nezoufej, mladíku! Není ztracen, kdo sám vlastní chyby uznává, ten bývá na cestě k polepšení. Pojď se mnou do chatrče, kde bydlím jako lesní hlídač. Odpočineš si a nasytím tě. I já měl syna, jehož stále ještě oplakávám. Ale nešťěstí mne nezatvrdilo a ještě nikdo od starého Vacka bez pomoci neodešel.“

Jako střela vymrštil se Volod'a se země. Dívá se, dívá, poznává ustaraný tatíčkův obličej a s výkřikem: „Můj otče!“ vrhl se starci do náruče. Otec a syn se radostně objali.

Pak nastalo vypravování. Přiznal se Volod'a, jak nedobře mu bylo ve vodní říši a otec pravil:

„Inu, vodník zůstane vždy vodníkem a kdyby náhodou ten mladý nebyl tě pustil, býval bys ztracen nadobro. Nebývá dobře, s nedobřími duchy vejíti do spolku.“

„Za to vás nyní, tatíčku, budu nadobro poslouchati,“ sliboval syn.

Jako dříve u vody, tak nyní v lesní chatrči žili, ale mnohem spokojeněji, neboť se Volod'a stal hodným synem a podporou svého otce.

J. SÁZAVSKÝ:

Na raky.

Půjdem na raky do potůčka,
budem je dávati do klobúčka.
Raky, raky, klepetáky —
pojďte, kamarádi, s námi taky!

Půjdeme na raky do bystřice,
budem je dávati do čepice.
Raky, raky, klepetáky —
pojďte, kamarádi, s námi taky!

CYRIL BERKA:

Svatojanští broučkové.

Bůh Otec po útrapách dne právě si chtěl odpočinouti. Tu někdo zcela tichounce tluče na bránu nebeskou. Anděl před Pána Boha vede dva plačící červíčky pozemské.

„Milý Otče,“ vypravují v slzách, „naše maminka večer za šera vystoupila na vrcholek kře šeríkového, aby se podívala, není-li na blízku nepřítele, a my dítky mohly klidně spáti. Tu pojednou smekla se jí nožička a spadla do hluboké jámy pískové. Slyšely jsme ji bédovati. Ale z jámy nemůže vylézt, protože je tak tma a na pravou cestu nevidí. Proto k Tobě připutovaly jsme po nebeské dráze, abychom rady od Tebe si vyprosily.“

Tu nařídil Bůh Otec: „Andílku, jdi pro dvě lucerničky!“ Když rozkaz byl vykonán, dal je dítkám červíčkům a řekl: „Pomozte z jámy své dobré matičce!“

Druhého dne broučkové lucerničky opět přinesli s vroucím díkem a oznamovali: „Matičku jsme zachránili. Jenom několik dní ještě v postýlce musí ležeti, protože při pádu velice se potloukla.“

Bůh Otec řekl: „Noste ty lucerničky stále na památku této události a na radost lidem.“

A andělé zpívali: „A Bohu na slávu!“

JOS. OCETEK:

Otrok a apoštol.

Antonio narodil se počátkem 19. století na ostrůvku San Thomé v zálivu Quinejském. Když mu bylo deset let, byl od surového souseda uloupen a prodán kupci s otroky, který ho zaprodal do Brazílie. Tam se stal majetkem Dona Romualda, karmelitského převora v městě Bahii. Svatý ten řeholník ze všech sil pečoval o duše nešťastných otroků. Často docházel na černošské lodi, ovazoval rány nemocných a vyprávěl jim při tom o Bohu, který pro ně tolik trpěl.

U něho byl ovšem Antonio více dítkem v domě, nežli otrokem. Byl velmi pečlivě vyučován. Brzo po křtu přijal první sv. přijímání. Od toho dne rozvíjel se v srdci jeho bohatý a něžný život náboženský. Hluboce byla dojata jeho citlivá duše, když viděl kněze obětovati u oltáře. Pohled na duševní bídu, ve které tonuli skoro všichni jeho soukmenovci, do té duše ho bolel. Po přípravě úplně nedostatečné byli pokřtěni. Ale potom se o jejich duše nikdo nestaral. Antonio jich vyhledával a plakal s nimi nad jejich tvrdým osudem. Jeho nelíčená láska činila divy v srdcích roztrpčených. Použil nyní svého vlivu, aby rozptýlil jejich předsudky a poučil jejich nevědomost. Zjednal jim styk s kněžími a pokoušel se sám vysvětlovati jim pravdy víry.

Zatím byli četní otroci propuštěni a vrátili se ponejvíce do své vlasti Afriky. Antonio však zůstal v Americe; bylť od svého pána jako za syna přijat a chtěl u svých dobrodinců zemříti.

Hlas Boží.

Za několik let vrátilo se několik dřívějších druhův Antoniových za obchodem do Bahie. Od těch se dověděl, že všichni, co se vrátili do vlasti, víře své se zpronevěřili. Pojala ho nevýslovná bolest, ale náhle zableskl v něm smělý záměr: jíti za ovce zbloudilými. Ale nebylo to bláznovství? Jak se mohl on, prostý věřící, odvážiti k dílu, které vyžadovalo síly Boží? V té trapné nejistotě proléval hojně slzy a modlil se vroucně za osvícení. Konečně po několika dnech padl k nohám svého pána.

„Otče, ty's mi více než otec a matka, ve službě tvé zůstal bych rád po celý život. Ale ty jsi mne sám učil, abych druhy své miloval jako bratry. A ti jsou nyní na cestě do pekla. V srdci mne volá jakýsi hlas, abych šel za nimi a přivedl je nazpět na cestu přikázání. Ale je ten hlas s nebe, či je to jen hrdá opovážlivost? Otče a vůdče můj, utiš tento boj v prsou mých; rci jenom slovem a poslechnu.“

Řeholník zprvu zrovna oněmí, rozvažuje. Ubohý otrok, sám jediný v otráveném okolí! A přece on zná tuto čistou duši, tak obětavou, láskou Boží hořící. Přitiskne věrného sluhu na prsa a praví slavnostně: „Synu můj, Bůh to chce, jdi, raz cestu, kterou kdysi katoličtí kněží hlásati budou blahou zvěst.“

Těmi slovy potěšen a osvícen, Antonio déle nemeškal. První loď vzala ho s sebou k pobřeží Beninskému. Před Lagos zachváčena hroznou bouří a zápasila několik dní s vlnami. Mužstvo už bylo nanejvýš rozčílono a na mysli skleslo, ale Antonio se modlil a Bůh bděl nad ním. Konečně se podařilo lodi přistáti.

Lovec duší.

Vystoupiv na zemi, Antonio padl na kolena, aby si vyprosil Božího milosrdenství k těžkému úkolu. Za trošku peněz, které s sebou dovezl, koupil si chatrč a kousek země. Potom šel hledat svých přátel z Bahie.

Skutečnost byla mnohem smutnější nežli obraz, který mu prve nakreslen: v hodinu zkoušky odpadli všichni; jedni se stali mohamedány, druzí služebníky fetišů, ale všichni tonuli v hrozných nepravostech.

Antonio viděl před sebou obrovský úkol a cítil svoji mdlobu. Ale tu znělo mu tiše v srdci, co mu řekl misionář: „Bůh to chce!“ S tou myšlenkou dal se s odvahou do práce.

Staří přátelé ho ovšem uvítali s radostí. Ale jak měl v nich buditi starou víru? Láska jeho hledala prostředků. Jeho samého kdysi hluboce dojímala bohoslužba se svým leskem a nádherou. Vystavěl tedy z kmenů bambusových chaloupku, kde shromažďoval svoje druhy. Konal tam křesťanská cvičení, zpíval s nimi, kázal jim, ba upotřebil i obřadů mešních, které mu tolik v duši utkvěly, použil všeho, co dovedlo na černochoy působiti. Donášeli mu novorozeňátka: křtil je. Jako patriarcha požehnával snoubencům. Volali ho k nemocným; připravoval je na smrt, modlil se nad umírajícími, pochovával mrtvé přesně dle předpisů ritualu, jehož portugalské vydání pečlivě uchovával. Místo

chybících svátostí doporučoval tím důrazněji modlitbu. Každou sobotu shromažďoval věřící k modlitbě růžence.

Pomalu pučel nový život mezi odpadlíky. Antonio vyhledával váhavých, domlouval jim, prosil, hrozil hněvem Božím, a konečně získal opět skoro všecky. Před obrazem Ukřižovaného slýchal s neúmornou dobrotou a trpělivostí jejich stesky a žaloby, odvažoval všecko svědomitě a potom pronášel rozsudek. Všichni si ho vážili, bylť spravedlivý a mírný zároveň. Znenáhla stal se na odiv všem. Na jeho vycházkách sbíhali se k němu, líbali mu ruku, prosili ho o požehnání. Říkali mu jen „Padre Antonio“

Pastýř věrný.

Kvetoucí osady čekala těžká zkouška. Anglie obsadila velmi výhodně ležící městečko Lagos. Brzo přišli také protestantští kazatelé a začali chytati duše mezi katolíky. Antoniovi nebezpečí nehrozilo. Ale jeho stádci, které na zápas připraveno nebylo! Jeho věřící srdce chvělo se při té myšlence. Jako pastýř věrný varoval ovečky se vším důrazem své živé víry: „To nejsou kněží, které jsme znali my, kteří nám dávali dobrá naučení. Tito kazatelé nejsou ti praví, ti jsou jako jiní lidé. V jejich kostelích není Ježíše ve svatostánku. Obrazů Panny Marii a svatých neuctívají. To nejsou praví pastýři. Počkáme, až se nad námi Bůh smiluje, dobrota jeho nás neopustí.“ Zároveň schůze a veřejné modlitby konány častěji a tak hnáno na nebe útokem. A hle, Antonio neztratil ani jediného ze svých svěřených.

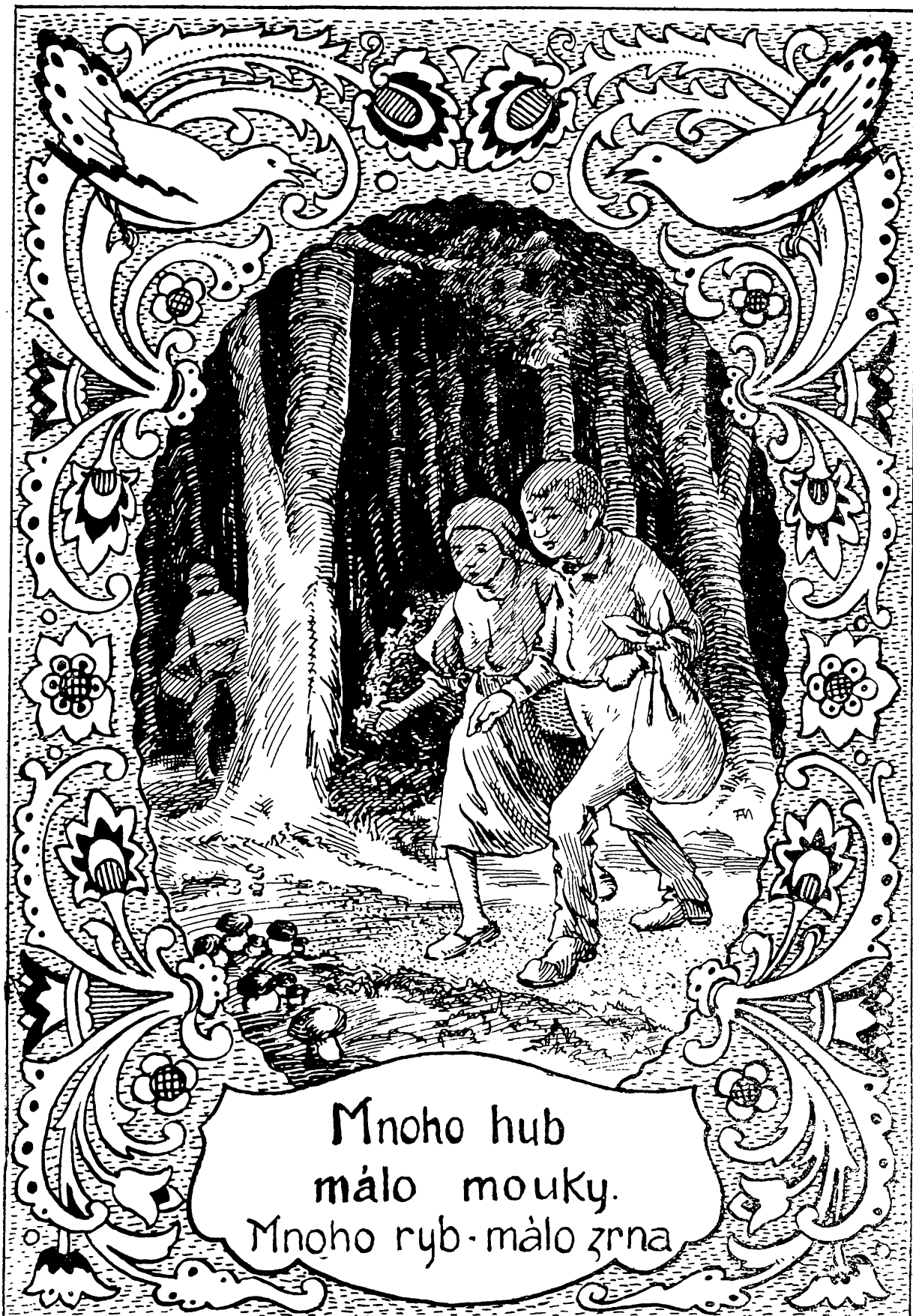
Nyní propouštíš, o Pane . . . . .

Věrný pastýř sestárl a mnohdy ho už opouštěly síly. Kdo měl po něm převzít péči o křesťanskou obec? Někdy chodíval na nábreží a zíral do dálky, neukáže-li se loď, jež by donesla touženou pomoc. Ale teprve až r. 1867 objevili se první věrozvěstové v Lagos a vystavěli tam bambusovou kapličku. Po jejich učení a jejich životě poznal Antonio brzo kněze svojí víry. Svolal lid a radostí bez sebe, zvěstoval jim:

„Konečně jsou zde ti, na které jsem čekal, praví sluhové Ježíše Krista. Nyní vás odevzdávám jejich péči. Ten, kterého jste posud nazývali otcem, bude od nynějška jenom posledním a nejšťastnějším z jejich žáků.“ Křesťané uvítali nové otce s jásotem.

Antonio už misionářů neopustil. Vystavěli mu chatu vedle kaple. Kdo ho potkal, prosil ho o požehání a políbil mu podle brasílského zvyku uctivě ruku. Když přišly sestry, navštěvoval je každý měsíc přes své vysoké stáří a bolavé nohy. „Ubohé sestry,“ říkával potom, „vy jste jako ovečky mezi vlky.“ A potom ukázal na malé žačky: „Jak rád bych těm maličkým důrazně vštípil, aby při vyučování dávaly pozor. Ale naši lidé nechápou, jakou obět přinášíte.“

V sobotu míval vždy pobožnost k Panně Marii. Ráno, v poledne a večer zvoníval přesně Anděl Páně, potom si klekl zbožně do písku, aby pozdravil Nossa Senkora, svou milou Paní. Jeho chata stála vedle zvonice. Tam také konával soudy a udílel rady, až do svého dne po-

sledního. Bolelo ho, že misionáři tolik trpěli nepříznivým podnebím. Pečoval láskyplně o nemocné, a když smrt žádala si obětí, těšival představeného: „Ježíš byl jediným Synem své matky a přece jí ho vzal Otec, a to ještě smrtí kříže. Staniž se jeho svatá vůle!“

Když bylo Antoniově 80 let, ranila ho mrtvice, byl bez vlády, ale jinak při dobrém vědomí. Trpěl oddaně. Jeho hluboká zbožnost po zaopatřování zanechala dojem nesmazatelný. Brzo zesnul tiše

v Pánu. Všechno o něj truchlilo. Každý chtěl ještě jednou viděti drahou mrtvolu a dotknouti se jí. Ještě dnes putují k jeho hrobu.

Krásný, rozsáhlý chrám stojí nyní v Lagos. Dvě jeho gotické věže zírají daleko do okolí a je pýchou křesťanské obce. Každou neděli třikrát se naplní černými křesťany a pojme přece 2000 lidí. — Uctívost a zbožnost, s jakou ti hodní lidé obcují službám Božím, jest dědictvím, které převzali od otce Antonia.

M. ALFONSA:

Odpuštění.

V R. .ské vesnické škole byla dopolední přestávka. Krátce před hodinou desátou vzdálil se učitel do svého bytu a žák, ustanovený pro dohled nad ostatními, stál na stupni s křídou v ruce, aby natabuli poznamenal největší rozpustilce, kteří nejraději skáčí po lavicích třeba přes hlavy svých kamarádů a rozlitý inkoust. Však nejeden z těch zapsaných měl již dva i tři křížky u svého jména. Že někteří měli u Rudolfa „protekcí“, bylo samozřejmo, však jim to dal pokynem hlavy a přimhouřením očí na srozuměnou, usmívaje se v radostném očekávání, co mu za to dají. Zadarmo jistě nic nechtějí. Provinilci mu hlasitě a hned slíbili výplatu, počet pohlavků za školními vraty a myslili, když už jsou zapsáni od něho a čeká je po příchodu učitele trest, že budou hodně křičet, aby to stálo za to a aby dokázali, že žáci třetí třídy školy obecné něco již dovedou.

V poslední lavici seděli dva chlapci. Jeden byl na pohled velmi chudý, pocházel z přespolní vesničky a na oběd si nosil nemastné pečáče nebo černý nechutný chléb a trochu ovoce k tomu. Matka byla chudá vdova, na podělky chodila, on nejstarším z pěti dítek. Byl rád, že může jít častěji do školy a vždy se snažil býti hodný. Jenom jej bolelo, že druhý spolužák Evžen zřejmě pohrdal velkou jeho chudobou.

Když k němu Julinek promluvil, neodpověděl ani, tak ještě s Rudolfem, který seděl mezi oběma a nyní zapisoval, skamarádil se trochu, neboť mu nechal ochotně všechny úlohy opsati. Evžen byl jedináček ředitele na velkostatku, a jezdil do školy a zpět do zámku, kde bydleli, jenom v kočáře, v přepychu jsa vychován nemohl ani pochopiti chudoby, považoval ji za věc, již je nutno se štítit. Také nyní seděl na samém kraji lavice, daleko od Julinka.

Když hluk dostoupil vrcholu, jakoby se škola měla sbořit, otevřel pan učitel náhle dveře a nastal tím ohromný zmatek. Hoši, kteří tančili solo po lavicích, skulili se pod ně anebo s hlukem seskočili, obecní hromada z deseti nebo dvanácti žáků se shroutila. Tři zápasníci na samém stupni zápasící o světovou cenu, vyskočili rovnýma nohama a porážejíce druh druhá hnali se do lavice. Děvčata ponejvíce štěbetala jak housata vypuštěná časně ráno na pastvu, jenom tři, kterým byla dlouhá chvíle, šla ke stolku a prohlížela si v katalogu známky. Jelikož kamarádky na ně významně kývaly, aby také jejich osud budoucnosti při rozdávání školních zpráv zvěděly, zapomněla na opatrnost a leknutím ani knihy nezavřela, když pan učitel vešel.

Nerad odcházel do bytu, který byl na konci školní chodby, ale dnes musil a zdržel se tam hledáním nějakých pomůcek. Nastalo vyslýchání a pláč a lkání odsouzených pro nelidský řev a rozpustilost. Kteří mezi všemi zapsanými neměli křížku, těm dostalo se milosti a trest se stupňoval podle přitěžujících okolností. Také Julinek byl zapsán, ač nevěděl proč, nebyl si vědom provinění a neviděl významných pohledů, které Rudolf vyměnil s Evženem, kterému se chtěl, poníže chudása, zavděčiti, získati větší přátelství.

Hošík, bídou umlčený, ztichlý, položil oba lokty na lavici, hlavu na ně. Nepovšiml si, že v té chvíli Evžen vztahuje ruce po kabeli patřící Rudolfovi a vytahuje z ní pěkný, drahý nožíček, který Rudolf dostal od strýce, a do své kapsy nenápadně schovává.

Pan učitel, působící na škole teprve několik týdnů od prázdnin, neznal Julinka blíže a rozhněval se, když ho našel mezi zlými, zapsanými. Potom však, když odpustil všem, kteří křížku při jméně neměli, odpustil i jemu, ale již nenáležel mezi nejhodnější.

Evžen byl k Rudolfovi nápadně přítulný a společně si dělali smíchy z plačícího souseda Julinka. Teprve při odchodu ze školy, po modlení upozoroval Rudolf, že mu schází pěkný nůž, který mu jeho maminka jenom na dnešek půjčila do školy se slibem velkých trestů, jestli jej zpět zas nedonese.

Evžen, vždy pyšný a pánovitý, zbledl, ale v okamžiku z kapsy nožik vylovil a když Rudolf šel ke stolku a tam s velkým pláčem panu učiteli vše vyprávěl, vsunul jej do chudé mošničky Julinkovy, který stál před ním vedle stěny.

Nastal výslech, řada k odchodu připravená u samých dveří zdržena. Bylo ticho jako v kostele, neboť i hoši, sedící v lavici „po škole“ za to, že ztropili takový hluk v přestávce, přestali plakat.

„Kdo mu odcizil nůž, ať se dobrovolně přihlásí. Bude bez trestu propuštěn domů,“ radil pan učitel. „Vím, že jste někdy velmi zlé děti, ale bylo by mně velice líto, kdybych zde měl zloděje a snad i lháře, který se k tomu nepřizná.“

Hlas jeho rozrušením se chvěl, neboť měl dítky rád vzdor tomu, že ho někdy hněvaly a neposlušny byly. Nikdo se nepřihlásil a proto po jednom volání ke stolku, prohlíženy kapsy a mošny a nožik nalezen u Julinka.

Rudolf jej s radostí uchopil a odcházející domů divil se, proč je Evžen tak vážný, s ním se neraduje, zvláště když na něho čeká pěkný kočár u školy. Ale nevšímal si ho více spěchaje domů.

Julinek byl tedy před celou třídou lhářem a zlodějem. S velkým pláčem dušoval se, že je nevinný, někdo mu jej do kabely dal, ale nikdo tomu nevěřil. Pan učitel to několika řádky napsal jeho chudé matce a po dětech poslal. Rozplakala se, až to bylo daleko slyšet a menší dítky se poděsily, choulily do koutku.

„Co jsem se já ubohá od smrti muže nastarala, poctivě ve dne v noci namahavě pracovala, abych z vás hodné lidi vychovala a ty, nezdrárníku, se staneš zlodějem, lhářem pro nožik? Toho jsem se za všechno na tobě dočkala?“ nařikala a rukama lomila.

Chtěl se hájit, ale nenechala ho mluvit, když to pan učitel psal, věřila tomu. Čekal, že ho bude bít, ale neučinila, jen plakala netušíc,

jak ty slzy jeho nevinné srdce bolí, pálí v něm. Ráno před ní klekl na kolena, když řekla, že s ním půjde do školy, přede všemi ho vyplatí až tam, aby všichni věděli, že je hodnou matkou, ale on synem nezdárným. Pro Boha prosil, aby ho té hanby ušetřila, ale hněv její byl příliš veliký, než aby ustoupila od toho, co si umínila, a uvěřila jeho výmluvám. Než pán učitel mohl něco namítnouti proti tomu, provedla potrestání školní rákoska na Julinkových kalhotách.

Zapomínalo se časem i na to, že je zlodějem i na potupný trest; ale Julínek nezapomněl. Ač mu nebylo ještě deset roků, pochopil, že se mu stala velká křivda, kterou těžce nese i dospělý. Útlé srdce jeho se zatvrdilo vždy při pohledu na nůž, ať byl jakýkoliv.

„A proč Pán Bůh stvořil chudobu? Kdybych měl bohaté rodiče jak má třeba Evžen, jistě by to na mne nesváděli!“ naříkal sám k sobě.

Učitel i matka také na to pozapomněli již, ale on myslil, kdykoliv se na něho zahleděl, že znova připomínají si zločin jeho a duše jeho plnila se trpkostí, otravující dětskou důvěru a radost ze života. Jeho malomluvnost; zasmušilost považovali za vzdorovitost, nepoddajnost a dle toho také jednali, zaotupující ho stále více.

Za nedlouho po tom zůstal Evžen doma, pan učitel docházel k němu dávat mu hodiny z toho, co se učili. Také prý ho připravoval na studium do prvního gymnasia, kam po prázdninách odešel. Julínek, jelikož dostal pro krádež nižší známku z mravů, nepostoupil do vyšší, čtvrté třídy.

„Ještě rok a potom ti vyžádám úlevu, budeš mně pomáhat vydělávat. Myslila jsem že tě nechám až do čtrnácti; ale když jsi takový dareba, není toho třeba.“

Zarytě mlčel, sklopil hlavu a šel s kouskem chleba na oběd. A minul rok od té doby, kdy Julínek označen byl za zloděje, a nikdo jeho nevině věřiti nechtěl. Šel zas do školy a divno mu bylo u srdce, když pan učitel na něho už čekaje, pohladil ho a řekl, že Evžen je ve městě na studiích těžce nemocen a boje se smrti vyznal, že on ukradl nožik a nechal ho nevinného trpěti a prosí za odpuštění.

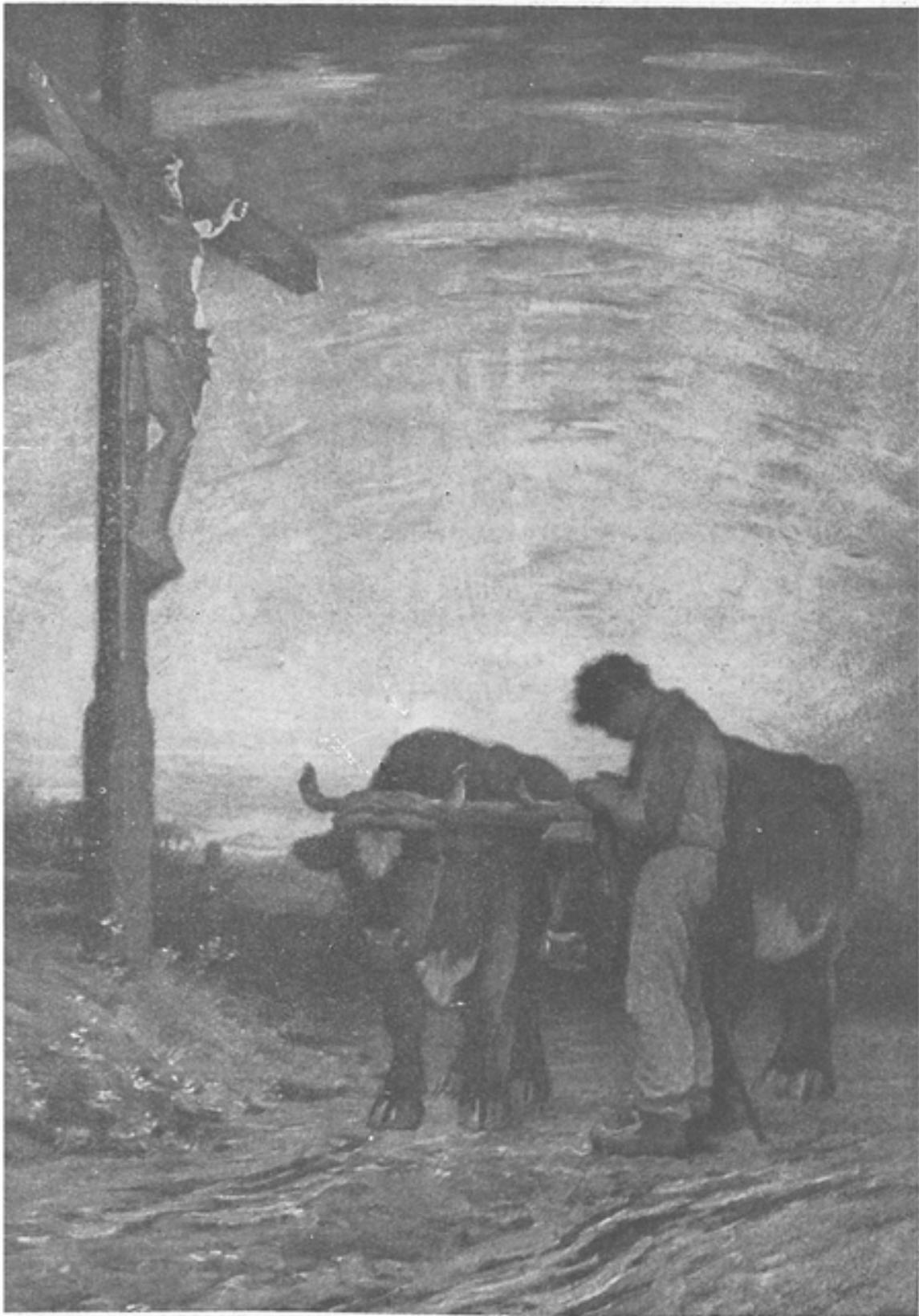
Hoch zaplakal, ne radostí, ale při vzpomínce, co musil vytrpěti, jak poranili posměchem jeho duši, otrávil a tresty utýrali.

„To mu nemohu odpustit,“ řekl učiteli a šel si sednout. Příští hodinu velebný pán vyprávěl v náboženství o umučení Páně, jak byl Kristus dobrý a odpustil hříšným i těm, kteří toho nezasloužili. Když se potom přiblížil k Julinkovi, ten ho uchopil za ruku, zaplakal a líbaje ji, šeptal:

„Tak já to tomu Evženovi také všechno odpouštím.“ Kněz ho pohladil a maminka doma celého zlíbala. pokropila slzami bolesti, že mu křivdila, a také radostí, že má hodné dítě. Druhý den ráno stanul u chudého domku ředitelův kočár, v něm ředitel, aby vzal s sebou Julínka do města a syn ho mohl sám odprostiti, jak psala matka, která ho ošetřovala a poznala, jak ta vina syna tíží a chce slyšet odpuštění.

Ještě jednou probudily se v Julinkovi vzpomínky na křivdy učinné, vzdor a zatvrzení vůči odpuštění.

„Kristova láska nás naučila odpouštět, aby Bůh jednou také nám odpustil viny,“ slyšel vedle sebe hlas. Ohlédl se, ale nebylo tam nikoho, kromě pana ředitele, který mlčky hleděl kolem. V tom si uvědomil, že

Večerní návrat z práce.

jsou to slova katechety z poslední náboženské hodiny a v jeho duši zachycena, ožila a promluvila.

Dosud nikdy nebyl ve městě, ohlušoval ho ruch a šum. Kočár s nimi stanul u velkého domu. Vystoupili a již vcházeli do pokoje bohatě zařízeného, kde v bělostných peřinách ležel chorý student. Bledé hubené ruce rozpřáhl k nesmělému Julinkovi, oči horečkou rozšířené upřel na něho.

„Julinku, můžeš mně odpuštění pustit? Já jsem . . . zloděj . . . nožik ti vhodil do mošničky . . . Ne . . . ty nejsi zlo . . .“

Vzrušením unaven sklesl zpět do podušek. Julinek se k němu sklonil, ruku tiskl a snad by ho i políbil, kdyby lékař dovolil. Zůstal tam tři dny a když nemocnému bylo lépe, vyprávěli si o škole, nikdy však o ztraceném nožíku.

Evžen byl dlouho nemocen, do školy nesměl, ale po prázdninách studie nastoupil znova i s Julinkem, kterého ředitel slíbil podporovati za to odpuštění jeho synovi. Nedbal toho, že jeho matka je nyní dělnicí na velkostatku, kde je otec ředitelem. Naučil se ctíti chudobu, ceniti poctivost nad bohatství. Když o prázdninách či svátcích studenti jsou doma, vzájemně se navštěvují a přátelství jejich je nerozlučné.

EDV. ELPL:

Akrobat.

Na zahradě u meruňky
živo dnes a velký shon,
zasedli tu staří, mladí,
mnohý švarný seladon.

Přišli vlnadní střevlíci sem,
zlatohlávci, krajníci,
tesařici, mandelinky,
verunky a svižníci.

Všichni hosté na sedadlech
řeč vzájemně rozpředli,
zatím také galerie
včelky, mušky obsedly.

Pavouk dnes má představení,
na provaze akrobat,
cvrčci v cymbál udeřili,
zdaleka je slyšet hrát.

Na větvích ve spleti svislé
jeden přemet, jeden skok.
„To jsme ještě neviděly,“
dí podpírajíc se v bok,

vážná majka, paní statná,
hrobařiku příteli:
„To jsou skoky krkolomné,
nebezpečné, víte-li!“

Věru je to chlapík svižný,
všichni jemu diví se.
Spadne dolů, jestli v kroku
trochu jenom zmýlí se.

A zas tleskot, smích a řeči. —
„To jsme se dnes bavili,“
řekli hosté spokojeně,
když se domů vrátili

J. MILOTA:

Káče - Všetečka.

Kap. VI.

Jak divoké kachny odletěly a Všetečka osaměvši se vrátila domů.

1.

Pomalů překulilo se krásné léto jako červené jablíčko a nastal plačtivý a nevlídný podziměk. Některý den ještě se sluníčko jako na rozloučenou smutně usmívalo, ale čím dále tím častěji je zahalovaly šedé chmury, jež jako roztrhané plachty se táhly oblohou.

Ráno i večer bývaly mlhy a zahalovaly mnohdy po celý den tichou a ztemnělou hladinu rybníka a teskně a ticho bylo i v háji podzimní píseň šumícím. Listí různých stromů a keřů pomalu žloutlo a opadávalo, ba i sítinu a ostřici při kraji rybníka smetla zakřivená kosa sekáčova.

Všetečka se držela tehdy při staré kachně na rybníce a zkušená kačice ji poučovala: „Pamatuj si, že kachny jsou vodní ptáci, a proto se mají držeti ve vodě. To jest jejich pravý domov a živel, a ne suchá země. Na vodě umějí se také nejlépe pohybovati: tu jejich pohyby jsou čilé a krásné, ale na zemi naopak nemotorné a těžkopádné. Na vodě jsou také bezpečnější před svými nepřáteli, any se mohou dobře skrývati v houštinách i v rákosí, ba případně i pod vodu se schovati. Drž se tedy vždy jen vody, to je naše matička!“

Při tom stará kachna cvičila Všetečku pilně v létání. „Vidíš, dítě,“ pravila, „že se blíží valem zima. Rybník zamrzne, pak zapadne vše sněhem a bude konec — —“

„A čím zamrzne?“ ptala se Všetečka, která dosud žádné zimy nezažila a neměla tedy ani ponětí o tom, co je to led a sníh.

„Zamrzne ledem,“ odpověděla stará kachna, „led je tvrdý a čistý jako sklo a pokryje celý rybník, že se nebude moci ani plovati, a potom na to napadá vysoko sníh jako nejbělejší mouka a všechno všady bude bílé — —“

„Ach, to bude krásné!“ zvolala Všetečka.

„Inu, krásné to bude,“ přisvědčila kachna, „ale pro nás velice zlé. Nikde potom nenajdeme ani potravu, ani ochrany. Proto nemůžeme čekati, až ta ukrutná zima nás tu překvapí a zahubí, ale musíme pomýšleti na to, abychom se v čas zachránily.“

„A jak se zachráníte?“ ptala se Všetečka.

„Odletíme daleko na jih, do teplých krajin, kde vody nezamrzají, ani sníh nepadá. Bude to daleká cesta přes hory a doly do Španělska, Italie, Řecka, ba ještě dále, ale musíme ji podniknouti. Proto je třeba, abys uměla dokonale a vytrvale létati, chceš-li s námi . . .“

„Jak bych nechtěla!“ zvolala Všetečka, která už dříve slyšela o těch šťastných zemích, kde není zimy. Proto se nyní pilně cvičila v létání. S počátku to šlo špatně; slabá a nevytváčená křídla nemohla unést těžké tělo, ale později Všetečka již přelétala z rybníka na rybník bez obtíží.

Přes to nebyla s ní stará spokojena a říkala: „Pěkně létáš, ale jsi brzy unavena, a to je chyba. Daleko bys asi nedoletěla, a proto nevím, budeš-li moci s námi vydati se na tu dalekou cestu.“

„Však já se ještě naučím, maminko,“ slibovala Všetečka.

„Inu, kdo chce, naučí se všechno,“ odvětila stará, „přes to však myslím, že je na to krátká doba.“

2.

Všetečka se pilně učila létati. Umínila si, že jistě podnikne podzimní tah s divokými kachnami na jih, avšak nenadálá nehoda způsobila, že musila ustati od svých cvičení v létání.

Na posečených lukách, jež se prostírala mezi rybníky po obou stranách potoka, pásli tou dobou vesničtí chlapci krásy, a často přibíhali k rybníku, aby se pobavili pozorováním divokých kachem a jiných vodních ptáků, jenom že ve své rozpustilosti obyčejně po nich házeli kamením.

Jednoho dne schoval se kterýsi za křovím a když stará kachna se Všetečkou, nic zlého netušíce, se přiblížily ke břehu, hodil nenadále po nich kamenem a zasáhl ubohou Všetečku do křídla. Obě kachny se ovšem ihned s poplašným křikem zdvihly a poodletěly, ale Všetečka potom dlouho cítila v poraněném křídle velkou bolest a nemohla už létati.

Zlomyslný chlapec nijak nelitoval svého ohavného skutku, ale hodiv po nich ještě jednou, jako na posměch zpíval či spíše pokřikoval za nimi:

„Kačena divoká
letěla s vysoka,
přišel na ni střelec,
střelil ji do boka.

Přerazil jí křídlo
i pravou nožičku,
smutně zaplakala,
padla na vodičku.

„Co pak to zpívá ten zlý chlapec?“ ptala se Všetečka.

„Zpívá, jak myslivec střelil ubohou kachnu,“ odpověděla stará.

„A proč nás lidé pronásledují a střílejí?“

„Aby nás upekli a snědli,“ řekla stará, „neboť kachny mají prý velmi dobré maso.“

„Vždyť nic zlého neděláme,“ namítala Všetečka.

„To už je osud náš i mnohých jiných,“ vece kachna, „to je zákon přírody, kde vždy slabší podléhá silnějšímu.“

Všetečka se velmi zamyslela nad tím smutným údělem kachen a ptala se, zdali i v oněch dalekých krajinách se kachny střílejí.

„Jak by ne?“ odvětila stará. „A mnoho nás zahyne dříve, než tam doletíme . . .“

Zatím v oněch dnech se kachny slétaly se všech stran na rybník a shromažďovaly se k odletu. Bylo to všecko pohromadě: kačeři i kachny, staré mladé. Na rybníce bývalo dosti veselo. I naše Všetečka se ráda mísila do hejna, ale některé kachny ji odháněly.

V tom čase hrozilo kachnám také největší nebezpečí, jak od různých dravců, tak zvláště od člověka: Pořádalyť se hony a lovy.

Také majitel honitby ve zdejší krajině uspořádal tou dobou veliký lov na divoké kachny. Jednoho z posledních pěkných dnů podzimních za časného jitra, kdy kachny se toho nejméně nadály, obstoupili střelci rybník a zaujali každý vhodné stanoviště. Potom byly kachny náhle vyplašeny a když se vznesly, ozvalo se najednou bác! bum! Rány hřměly, až to ozvěnou v blízkém lese hučelo. Mnoho kachen bylo zastřeleno a stalo se kořistí vášnivých střelců.

Možná, že i starý kačer byl zastřelen, ale toho stará kachna ani Všetečka nemohly viděti, neboť se uchýlily včas do nejhustšího rákosí a tak se zachránily. Poněvadž i na jiných rybnících stihla divoké kachny taková pohroma, shromáždily se konečně v jedno veliké hejno a hned potom za mlhavého jitra nadobro odletěly.

I naše Všetečka chtěla odletěti s nimi, ale že byla celá bílá, kdežto divoké kachny jsou hnědé, nepřijaly jí mezi sebe a zahnalý ji.

Tak zůstala osamělá a opuštěná na velikém a ztichlém rybníce. Nebylo jí veselo, ba velmi se jí stýskalo. Kolkolem taky všecko se valem měnilo. Nejen že listí olší kvapem žloutlo a opadávalo, ale i traviny schly a keře ztrácely lupení, že už ani ve hnízdě necítila se bezpečnou a skrývala se celé dny mezi hustým rákosím.

Konečně nenašla již ani tam žádného útulku. Uhodil první mrazík a na hladině rybníka objevil se jako sklo hladký povlak leďový, po němž Všetečka ani choditi nedovedla. Když pak k tomu ke všemu za fučení a skučení studeného větru spustila se hustá chumelka a zasypala i hnízdo její studeným sněhem, tu zdvihla se konečně a letěla domů na malý rybníček.

Poněvadž se z ní zatím už stala pěkná kachnička, nemohly jí domácí kachny, ba ani stará kvočna poznati, ale brzy se s ní spřátelily a přijaly jí mezi sebe. A tak byla zase doma.

Když pak vypravovala o svých cestách a příhodách mezi divokými kachnami, ptávaly se jí domácí kachny, zdali se jí tam více líbilo než doma a Všetečka říkávala:

„Všude dobře, doma nejlépe!“

JOSEF JANČÍK:

Jak se modlí naše děti.

Učíte se v náboženství, že modlitby je každému člověku třeba. Kdo chce, by ho měl Ježíšek rád, musí se modlit. V modlitbě vlastně rozmlouváte s Pánem Bohem. Zvláště nesmíte zapomínat na modlitbu, když ráno vstanete, a večer, než jdete spát. Ráno prosíte Boha, aby vás po celý den chránil a opatroval od zlého, večer pak děkujete mu za vše dobré, co vám prokázal. Obyčejně modlíváte se známé modlitby: Otče náš, Zdrávas Maria, Věřím v Boha, Desatero, Anděle Boží atd. Povím vám, jaké modlitby kromě těchto znají děti v Lanžhotě.

Ráno se modlí:

Ráno vstávám, umývám se,
Božím slovem opášu se.
Postřehne mě zlé i dobré,
budiž na mně milostivé.

Jak Panenka Maria sluníčko
Boží z hory vychází.
Panenka Maria za ním chodí.
Synáček Boží sa pýtá (= ptá):

Kam, Matičko, ideš?“
„Jdu prosit za ty duše,
které svátků nesvětily,
pustu nepostily
a do mše jedly,
aby jim nebe bylo otevříté
a peklo zavříté.“

Jiná modlitba:

Svatá paní Barborka,
když ráno vstávala,
do knížek hleděla.
Co tam viděla?
Svaté pozory, svíce hořely,
andělíčkové se radovali,
že dušičku měli.
Komu ji dali?

Panence Marii.
Panenko Maria, až já budu
umíratí.
nedej ďáblu přistúpiti.
Přistup sama s andělama,
se svým Synem Kristem Pánem,
až na věky věkův. Amen.

Jiná modlitba zní:

Kristus Pán ležá v hrobě,
volají si hříšných lidí k sobě,
Hříšní lidé, pojdte ke mně,
podívejte se na moje rány,
co mi židé podělali,
trním živým pošlehali,
až ze mne krev kapala.
Matička ji sbírala,
do rajske zahrádečky ji sázela.
Vyrustel z ní kvíteček.
Nebyl to kvíteček.
Byl to Boží Synáček!
Doletěli k němu dva andělíčkové,
vzali ho pod křídélka svoje,
letěli s ním do nebe.
Nebe se jim otevřelo,

všechny zvony jim zazvonily,
svíčky se jim rozžihaly,
dušičky se radovaly.
Jenom ta jedna se neradovala,
co otce a matku bíjávala.
„Však já jsem je nebíjala,
jenom jsem si pomyslila.“
„Cos, dušičko, pomyslila,
jako bys to učinila.“
„Odpusť, Pane, hříšné duši
viny!“
„Neodpustím, dokud nepochodíš
po horách, po dolách, po horou-
cích kameňách,
nepřečítáš na nebi hvězdičky
a v moři písek.“

Ve večerních modlitbách prosí za ochranu Boží s nocí, jako na př.
v modlitbě:

Lehám, lehám, tři růže na seba dávám. aby u mňa stála,
První Krista Pána, mňa opatrovala
druhú svatého Jána, do bílého rána.
třetí Panenky Marie,

V jiných prosí o šťastnou hodinku smrti:

Panenko Barborko svatá,
pro Kristovo jméno státá,
ty nás v hodinku smrtelnú,
zaopatř svátostí velebnú.

Ježíši s Marií, Matičku Tvú,
já vám poroučím tělo i dušičku
svú.

Jiná modlitba:

Už já lehám, své tělo pokládám, a ty ďáble, přeč ode mne!
 duši Pánu odevzdávám. Nemáš ke mně žádné moci,
 Pán Bůh v hlavách, ani ve dne ani v noci.
 Panenka Maria a všichni svatí
 po stranách,

Někde se také modlí:

Já hříšná idu spáti, Opatruj mňa, svatá Anno, do
 nemá sa mně nic zlého státi, pŕlnoci,
 Kristus Pán mňa křtil, Panenka Maria do svtáňa,
 Panenka Maria biřmovala, Kristus Pán až do skonáňa.
 svatá Anna vínky vila.

Svatá Barborka, o níž jest v modlitbách řeč, jest uctívána jako patronka šťastné smrti. Zvláště večer, než jdeme spát, máme vzbudit lítost nad svými hříchů a pak se nemusíme ničeho bát. Umiňte si, milé děti, že nikdy nevynecháte ani ranní ani večerní modlitby a pak budou z vás mítí radost nejen rodičové, ale i Pán Bůh.

 Z NAŠEHO MLADÉHO SVĚTA.

Co mně vypravoval tatínek
 o věrném Oříšku.

Před válkou byla Vídeň střediskem obchodu a byl tak mnohý český synáček nucen ze své vlasti jít na zkušenou do ciziny, neboť tam se soustředila převaha hospodářského života.

A také Václav Tůma byl jeden z těch Čechů, kteří se nastěhovali z Čech do Vídně. Měl svou pekařskou živnost v X. okrese na rohu čilé ulice. Byl jediným obchodníkem z Vídně, který měl české nápisy. Syn jeho Alois chodil do české školy v X. okrese.

V létě míval dveře obchodu otevřené a sedával u stolku, na němž se svítily jeho pěkné, žluté výrobky. Byly to rohlíky, pletýnky, bochánky všelikého druhu. Do jemnějšího pečiva dával Tůma též mléko a hrozinky.

A proto měl zákazníků dost. Když tak pohodlně sedával v krámě, tu se vždy u jeho nehou umístil věrný psíček Oříšek. Pohlížel brzy na dveře, pak zase na kanárka, který měl svou klec vedle dveří a svým krásným zpěvem obveselil ostatní okolí.

Oříšek byl dobrý strážce, takže, když Tůma někdy trochu zdřiml a někdo přišel do obchodu, Oříšek jej hned prackou probudil.

Na vše dával pozor. Za to měl se také dobře a dostával též čerstvé rohlíky, na kterých si pochutnával. Občas vyběhl mezi psy a prochánil se na čerstvém vzduchu, ale přišel brzy zase domů.

Jen jednoho dne, bylo to v pondělí odpoledne, vyběhl si Oříšek, a večer, když se stmívalo, ještě nebyl doma.

„Co to, že Oříšek ještě nepřišel?“ řekl Tůma. Učen ho šel hledat, ale Oříšek byl pryč. Nepřišel ani večer, ani v noci, ani ráno druhého dne, ani za týden.

Uplynuly měsíce, půl roku.

Bylo krásné odpoledne. Tůma otevřel dveře na ulici, sedl na židli a poslouchal kanárka.

Tu najednou jako blesk se objevil Oříšek, a dlouhé lano okolo krku táhl za sebou a radostí skákal až na stůl, ohonem se oháněl, vydáváje při tom radostné zvuky.

Všichni domácí se divili, že Oříšek přišel. Oříšek zalezl za obchodní stůl a zkroutil se spokojeně.

Za chvíli však přišel jeden občan do krámu a vážným hlasem žádal o „čokla“, který prý mu sem vběhl.

„Prosím, dejte mi toho psa, co se sem zaběhl.“

Mistr Tůma pravil klidně: „Tamhle vzađu leží, když myslíte, že je váš, zavolejte ho, on vás poslechne!“

Sebevědomě zavolal pán:

„Čokl, pojď sem!“ a sehnul se k Oříškovi. Ale Oříšek vycenil*na něho zuby, takže pan Dvořák musil couvnout.

Nato Tůma: „Oříšku, pojď sem!“ a Oříšek skočil radostně a tulil se k mistru Tůmovi.

Hodinář Dvořák byl nyní přesvědčen, že není pravým pánem psíčka.

Ale ještě jednou se pokoušel a pravil: „Já jsem ho přece koupil!“

Mistr Tůma nato řekl: „Pak jsté koupil kradeného psa, já vás lituji!“

Mezi tou řečí přišel protější hostinský a před ním běžel pes, od kterého pocházel Oříšek.

A hostinský dosvědčoval, že před třemi lety daroval Oříška Tůmovi.

Oba psi se bujně proháněli a hráli si, dělali hotový cirkus, takže se jim musili všichni smát a ošizený hodinář také a nakonec řekl: „Teď jsem přesvědčen úplně.“

Omluvil se, podal každému ruku, řekl „S Bohem!“ a odešel.

Drkal Rudolf, žák v Brně.

Dobří kamarádi.

OKÉNKA DO ŽIVOTA.

Radostné prázdniny všem milým čtenářům a příznivcům „Anděla Strážného“ přeje redaktor. Doufám, že zůstanete všichni věrni svému časopisu a přihlásíte se po prázdninách zase do jeho veliké čtenářské obce. Nový ročník bude zahájen hned počátkem školního roku a bude mu věnována všemožná péče, aby byl zdokonalen. Mám již nyní připraveno hojně pěkných povídek a pohádek i obrázků které se vám jistě zalíbí. Po prázdninách tedy na shledanou!

President Masaryk o — šťastném pátku. President Masaryk uveřejňuje v novinách ukázkou ze svých „Pamětí“. V jednom ze svých článků píše, že pátek byl proň vždy nejšťastnějším dnem: nejdůležitější a nejšťastnější události v jeho životě staly se vždy v — pátek. Mimo jiné uvádí tyto: V pátek v prosinci r. 1914 opustil Rakousko a odejel do ciziny, v pátek vyšla Wilsonova odpověď Rakousku a prohlášení nezávislosti, v pátek po čtyřleté práci zahraniční stanul opět na české půdě jako president nového státu.

Katolíků na světě podle posledních sčítání jsou 304 miliony, protestantů 212 mil., rozkolníků 157 mil., mohamedánů 227 mil., židů 15 mil. a pohanů 785 mil. Jak ohromný počet duší čeká tedy ještě na chvíli, kdy jim vzejde slunce pravdy křesťanské! Jak veliký úkol mají tu naši katolíci misionáři! Hleďte jim pomáhati i vy modlitbou a svými příspěvky!

Anděl strážný. „Lid. Nov.“ přinesly dne 14. května tuto stručnou zprávu: V pondělí jelo Brněnskou ulicí v Jihlavě osobní auto směrem k Brnu a když sjíždělo s kopce, vběhl mu do cesty tříletý hošík Marie Fajtové. Ač auto zmírnilo rychlost a šofér se snažil hochovi vyhnout, dostal se chlapec pod auto, avšak tak šťastně, že nebyl přejet. Lékař nenalezl zranění, ba ani odřeniny.

Je skřivan užitečný nebo škodlivý? O tuto otázku vede se již dávno spor. Aby ji rozhodl, učinil anglický učenec Walter F. Collinge řadu pokusů, které dokazují, jasně, že oblíbený zpěváček našich polí a miláček našich básníků škodlivý — není. Collinge zkoumal obsah žaludku

velkého počtu skřivanů, kteří byli nacytáni v různých končinách Anglie. a zjistil, že potrava skřivanova skládá se průměrně ze 46 procent živočišných a 54 procent rostlinných součástí. Ze součástí živočišných je veliká většina škodlivých hmyzů. Z rostlinných součástí je 43% travných semen, a to většinou všelijakých škodlivých plevelů. Pojídá ovšem skřivan také zaseté zrní a listí, ale činí to jen 11% veškeré jeho potravy. Už desetina toho množství hmyzu, které požere, nadělá více škody než pták sám. Svá mláďata pak krmí skřivan výhradně hmyzem, larvami, hlemýždi a pod. právě v době, kdy ta havěť nejvíce škodí. Usmrtiti tedy skřivánka proto, že sebere nějaké to zrnko, jest nejen zbytečnou krutostí, ale i hospodářskou škodou.

Do Svaté Země nebude vám možno tak brzy putovati, poněvadž cesta jest velmi daleká a dosud nákladná. Ale aspoň duchovně můžete vykonati tuto vzácnou pout, koupíte-li si knížku „Do Svaté země“, která právě vyšla nákladem Občanské tiskárny v Brně. P. Václav Otta popisuje v ní zajímavě první československou pout z jara minulého roku a ukazuje, jaké poměry vládnou nyní po světové válce na místech posvátných každému křesťanu. Knížka jest vyzdobena velkým počtem pěkných obrázků, zhotovených podle fotografií a přes to stojí jen 8 Kč. Má 180 stran.

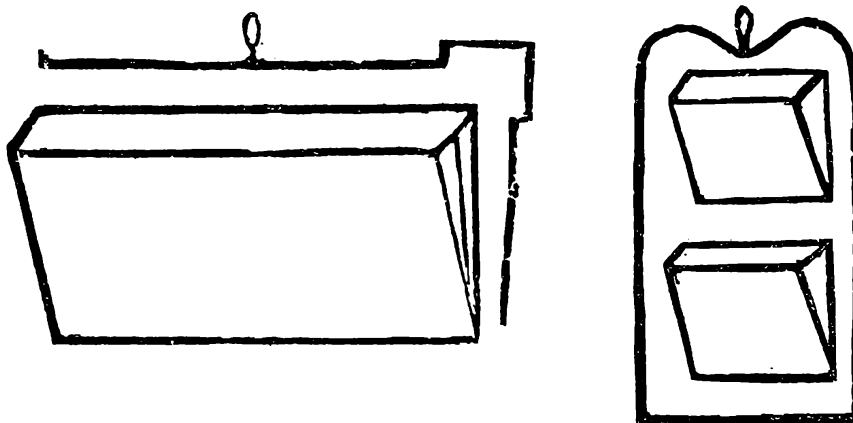
Braniboři v Čechách. Pamatují se dosud, jak jsem před lety čítal dějepisné povídky o této smutné době, kdy naše vlast trpěla domácí válkou a hladem i bídou za kruté vlády Otty Braniborského. Dvě takové dojemné povídky vyšly právě v novém vydání, ozdobeném pěknými obrázky Al. Moravce. Napsal je Jos. Braun a vydal nakladatel Jos. Hladký v Praze-Král. Vinohradech. Jmenují se „Hořanští synové“ a „V cizím poručenství“. Obě mají zajímavý děj a ukazují starou pravdu, že pravda vítězí a dobrý skutek dochází zasloužené odplaty. Doporučuji knížku všem, kteří rádi čtou vážné povídky historické.

KOUTEK PRO RUČNÍ PRÁCE.

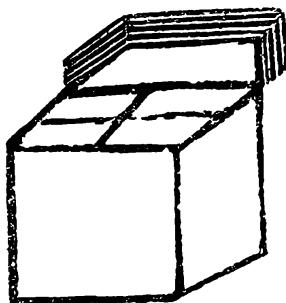
Milé děti ! Dnes naposledy v tomto školním roce slézáme se do našeho koutku. Po celý rok jsme se scházivali, abychom se nejen pobavili, ale abychom též udělali si mnohé užitečné věci. Postupovali jsme od lehčího k těžšímu: začali jsme plochou a skončili jsme tělesem. Dávali-li jste dobře pozor na návod, nebude vám nyní obtížným udělati si i jiné věci, o nichž jsme nemluvili a jež byste snad potřebovali. Velice mnoho pěkných a potřebných předmětů lze z lepenky zhotoviti. Jen pozorujte vždy bedlivě své okolí, a dostane-li se vám do ruky nějaký předmět, jež byste si rádi zhotovili, zkoumejte a přemýšlejte, jak do toho! Víte již, že hlavní věcí jest správný nákres a u těles správná síť. Tu třeba přemýšlet i předem zkoušet s obyčejným papírem! Na př. chci zhotoviti těleso, k jehož zhotovení nemám návodu: nakreslím si na obyčejný (neb kreslicí) papír síť, jak se domýšlím, že má vypadati, pak vše složím a tak poznám, povstalo-li to, co jsem udělati chtěl; při tom přijdu na chybu, kterou nyní mohu ještě bez zbytečného poškození drahého materiálu (lepenky) opravit. Chybami se učíme, praví přísloví, ale není třeba, aby chyby nás stály mnoho peněz. A to by se stalo, kdybychom bez zkoušky pustili se do práce hned z lepenky.

Dnes nakreslím vám několik předmětů, které můžete si zhotoviti přes prázdniny. Návod k práci vám již nedám. Použijte nabytých zkušeností a přemýšlejte!

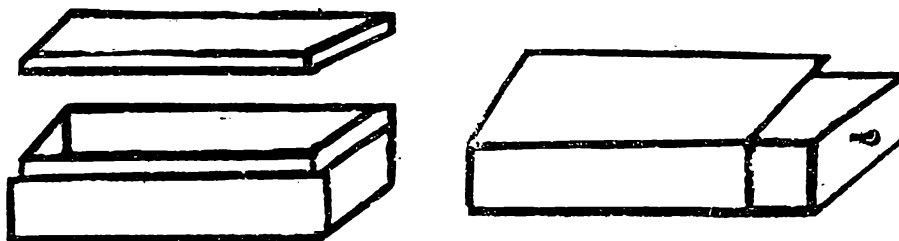
Nástěnný košík na dopisy neb noviny:

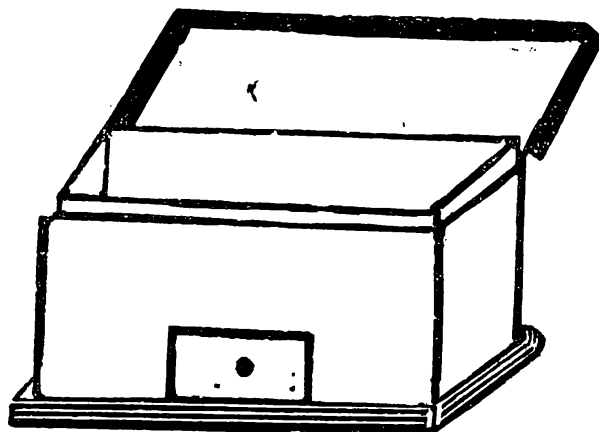

Krabice na inkousty, čtyřdílná:

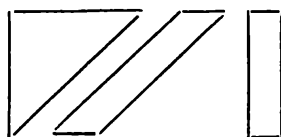
Jiné krabice:

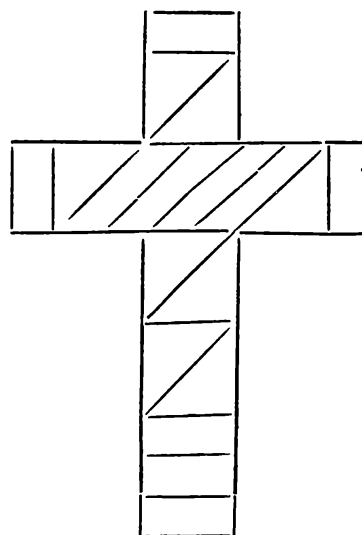
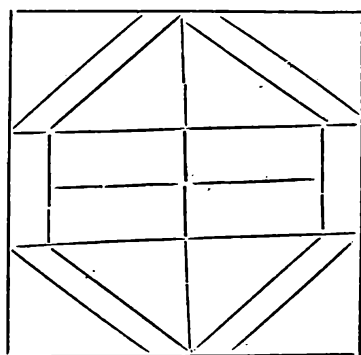

Pro naše maličky.

Nastříhejte si 8 trojúhelníků, 6 obdélníků a 4 kosodelníky, přesně dle tohoto vzoru:

Nyní složte z toho všeho velký čtverec neb tři čtverce (jeden bude menší!) neb kříž! Pomohu vám! Skládejte dle obrázků:

Pokuste se složit i jiné tvary!

Milé děti! Nastanou vám brzy milé prázdniny, v nichž se máte zotaviti po celoroční práci. Přeji vám, abyste pookřáli na těle i na duchu, abyste pak s novými silami mohli pokračovati na svém vzdělání. Setkáme-li se v příštím roce opět, pak budeme po celý rok zhotovovati všelijaké hračky z různého materiálu.

Srdečně vás zdraví váš strýc

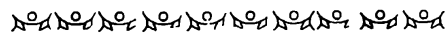
Vojtěch.

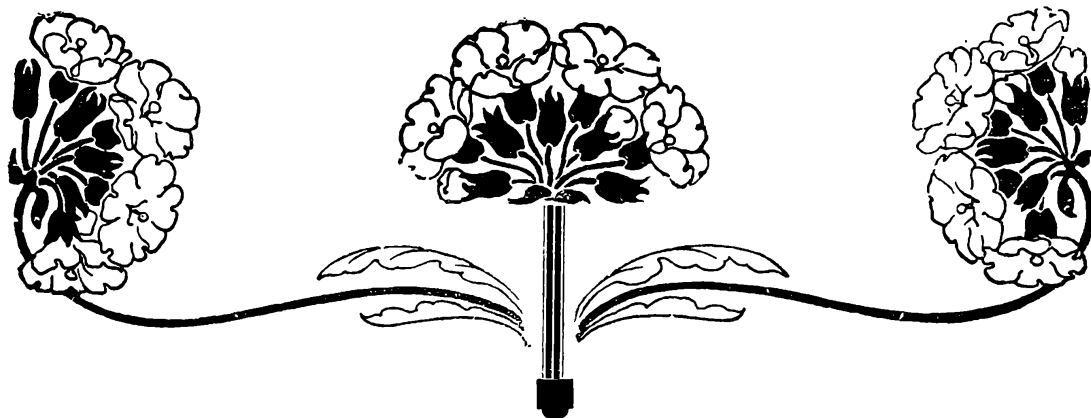
ÚLOHA NA PRÁZDNINY

CO SE PŘIHODILO MLADÉMU NEZBEDOVI? POKUŠTE SE VYPRÁVOVATI TO STRUČNĚ, TŘEBA VERŠEM, A ZAŠLETE REDAKCI „ANDĚLA STRÁŽNÉHO“ DO KONCE ČERVENCE. - TŘI NEJZDAŘILEJŠÍ PRÁCE BUDOU ODMĚNĚNY PĚKNÝMI KNIHAMI A OTIŠTĚNY V BUDOUCÍM ROČNÍKU. ○○○○○

ÚLOHA NA PRÁZDNINY

Rozluštění hádanek z čísla 7., 8. a 9. zaslali:

Baldov Dol.: M. Zalabová (2). **Bartovice:** A. Havlasa (3, 10). **Bedřichovice:** Alois Kepák (3, 11). **Bernatice:** A. Kunetka (4, 6). **Bělá St.:** St. Brejc* (4, 11). **Blatnice:** Fr. Holý (3). **Blažejovice:** Jos. Košava (4). **Blížkovice:** J. Novák (4), A. Máca (3). **Bohumín:** R. Ressler (4), Fr. Jelínek (5). **Bohumín Nový:** Lyd. a Ferd. Píro (4, 21, 9). **Boskovic:** K. Šafařík (3). **Brno:** J. Brancovský (4), K. Fibich (7), M. Gartnerová (4), M. Hos (3, 15), J. Hrubý* (5), C. Chlebeček (2), J. Kašír (6), Zd. Koželuha (3), Frant. Kratochvíl* (5, 6, 9), Fr. Kamil (4), G. Kosík (4, 6), El. Menšíková (1), Fr. Neumann (4), K. Otýpka (5, 16), Fr. Petřík (4), V. Pištělkova (4), J. Svoboda (4, 10), Frant. Sychra (3, 2), V. Šlemrová* (5, 16, 6), A. Zouhar (4, 10). R. Zouhar (4). **Břest:** Ig. Janovský (5, 16, 8), Fr. Kolářik* (5, 18), J. Šabišula (5, 16, 8). **Břestek:** In. Bednářík (3, 12, 7). **Březová u Ful.:** V. Vlček (4). **Budějovice Mor.:** Ig. Dvořák (2). **Cerekev Horní:** Fr. Kalvoda (4). **Grhov:** Fr. Svoboda (4). **Cvrčovice:** Z. Vejvodová* (5, 18). **Gíkov:** K. Adamová (6). **Častohostice:** Fr. Koukal (3, 6, 5). **Čechy na Hané:** Ad. Šťastný (5, 17). **Čebín:** F. Malášek (4). **Černovice:** L. Bouška (5). **Čermná:** L. Ponikálek (4). **České Budějovice:** Hel. Moravcová (4). **Dobelice:** J. Sobotka (2). **Dolněmčí:** J. Bobčík (4). **Dražůvky:** Fr. Hornak (2). **Drnovice:** Fr. Teuchner (4, 13). **Dřevohostice:** K. Svoboda (3). **Frenštát p. R.:** M. Sládeček (4), J. Mikyška (4), Em. Šobora (2, 5). **Heřmanice:** J. Jura* (4, 10, 7), L. Požár (4, 10, 7), St. Pařízek (4, 7), J. Pavlíček (4, 7). **Hodonín:** Fr. Baldrián (16), Fr. Jordán* (5, 20, 10), B. Fokl (4), J. Michálek (4, 16), J. Stehlík (4), M. Šnajdrová* (1, 10, 3), V. Mazúr (4, 15). **Hošťáková:** J. Slováček (3). **Hradec Král.:** V. Charvátová* (5, 18, 6). Nad. Vojinovičová (3). **Hradec u Opavy:** A. Hrubý (4). **Hradčovice:** J. Ševčík (2), Fr. Zálešák (4), J. Burán (2). **Hlavice:** Fr. Cahlová (4). **Holubice:** Pindryč (4). **Hrotovice:** M. Matoušková (4, 7). **Hulín:** J. Stančík, (3, 14), R. Omasta (5, 16), J. Stančík (11). **Hustopeče n. Beč.:** R. Sigmund* (4, 16). **Hvízdalka:** Št. Květ (4), J. Čechmánek (5). **Chotěboř:** Sv. Souček (3). **Chornice:** Sv. Nimshaus (5). **Chrlice:** Fr. Škrdlík (3, 10). **Chvalkovice:** J. Nosek (5). **Ivanovice na Hané:** Vl. Hrdová (4, 4), M. Filousová (4). **Jablonec:** Fr. Sobotka (5). **Jančí:** H. Sommerová (5). **Jaroměřice:** F. Heuzl (5), O. Janeček (4), L. KümmeJ (5), J. Říha (5). **Jedlí:** B. Špunda (4). **Jedovnice:** B. Grym (5), J. Melánová (5), Fr. Šenkýř (4). **Jevičko:** Fr. Valenta* (5). **Ježkovice:** Fr. Klíč (2). **Juliánov:** D. Vaňková (5). **Karlova Huť:** O. Kulhánek (3). **Kateřinky:** A. Moravcová (5). **Kmín:** V. Řezníček (3). **Kobelnice:** J. Husak (3, 16, 9), J. Pelel (5, 18), A. a M. Poláčkovy* (5, 16, 6). **Kosobudy:** M. Balíková (4). **Král. Dvůr:** Vl. Bičovský (4). **Kroměříž:** J. Batušek (5), J. Filipec (4, 10, 4), A. Jašek (4), J. Hula (4), Hynek J. (5), Zd. Klobouk (4), J. Švagera (5), H. Zapletalová* (4, 17, 10), Vl. Zapletalová (5, 21). **Křelov:** L. Soušek (4, 10). **Křenářov:** L. Katolický (4). **Křivé:** Fr. Preisler (3). **Kunčice:** J. Jurek* (15, 9), J. Jínek (5). **Kunštát:** K. Bochořák (4, 15). **Křivé:** J. Krémář (4). **Kuřim:** Al. Fürst (5). **Kvítkovice:** J. Gíbl (5). **Kylešovice:** F. Homola (5). **Kyjov:** A. Sečka (5). **Lanštorf:** Fr. Čapka (4, 18, 8), B. Markovičová (3), H. Morávková (4). **Letovice:** L. Krejčová* (5), J. Pochopová* (5, 20, 9). **Lelekovice:** J. Střítežský (1). **Lhotka:** E. Petrová (5, 9). **Libice:** J. Vatr (4). **Lipník:** J. Mrňa (3), Fr. Svoboda (5). **Lískovec Nový:** V. Unzeitigová (5). **Lískovec St.:** J. Morávek (5, 11). **Líšeň:** M. Butorová (4, 20), F. Farník (5, 9), A. Hauserová (5), A. Mazlová* (5, 16), Em. Olšanská (5), Fr. Špaček (4, 20), M. Velecká (5, 14), Fr. Tůmová* (5). **Lichnov:** V. Pustějovský (4), A. Rek (5, 14), V. Spíšek (4). **Lovčice:** V. Jetelina (2). **Lukov:** H. Seilernová (4, 6). **Lysky:** J. Stupárek (4). **Maloměřice:** V. Mikulášek (4). **Makov:** V. Novák (4). **Markvarec:** J. Ille (3). **Medlice:** B. Daňhelová* (5, 20, 10), A. Čadová* (4, 10), A. Horáková (4, 10), A. Sobotková (4, 10), J. Sobotková (4, 10), M. Veselá (4, 10). **Meziříčí Velké:** B. Milostná (2), E. Vrbata (3). **Městská Trnávka:** Fr. Škrabal (5). **Mikulčice:** T. Pavka (9,

11). **Mitrovice:** J. Branisch (4), **Mohelnice:** M. Křížová* (5, 15). **Mor. Ostrava:** E. Mašek (3). **Mouřinov:** Sv. Burianová (5, 15). **Myslibořice:** Multuš (5). **Nahašovice:** Fr. Zmeškal (5, 18). **Náměšť n. Osl.:** Fr. Kolbábek (5), K. Poledna* (4, 12, 7, K. Šmarda (4). **Nedvědice:** M. Fialová (5, 11). **Nechvalín:** J. Malík* (5, 16, 7,) A. Hornáková (6). **Nosálovice:** J. Beneš (5). **Nosislav:** J. Jinek (2, 14, 6), V. Hotový* (3, 17, 5), J. Rézl (5, 6). **Nové Město:** J. Kocian (3). **Nové Strašecí:** J. Spal (3). **N. Vráto:** A. Procházková (4). **N. Bohumín:** R. Malýš (4), S. Klosková (4), L. Kapsová (3), O. Sýkorová (5). **N. Ves:** J. Kárník* (5, 14, 6). **Obora:** J. Havíř (3), Fr. Hošínský (4), J. Bursa (2). **Olešinky:** P. Ros (3). **Olší:** A. Bradáč (3). **Ondatice:** A. Medek (5). **Opava:** Fr. Vlček (5), Rupka A. (5), Zd. Veselý (5, 12). **Osiky:** Al. Zeman (5), St. Štěpánek (5). **Ostrov:** J. Zouhar (4). **Otnice:** J. Dřínovský (2). **Otoslavice Dol.:** V. Kaplánek (3). **Otoslav Hor.:** M. Palatková (4). **Petrov:** J. Krša* (5, 17, 7). C. Stránská (5), M. Stránský (16, 7). **Podolí u Brna:** J. Komárek (4), A. Drlík (3). **Podolí u Př.:** O. Hlobil (4). **Podlesí:** J. Záborský (4). **Podivín:** Fr. Strádal (4, 8). **Podomí:** J. Hyzl (4). **Police:** L. Hlavatý (4). **Popůvky:** M. Doležal (4). **Poremba:** J. Řezáč (3, 10). **Praha:** J. Foula (5), Sv. Hejhalová (3), St. Houška (4), J. Klapsa (5), J. Krejčí (4), A. Kadeřábek* (5), J. Ludvík* (5, 10, 7), Fr. Mlynářových (5), V. Naxera (4), Ed Studnička (5). **Prokopov:** Fr. Nezveda (3). **Prostě:** T. Matějková (3). **Prostějov:** V. Kopecký (5), G. Vaňura (2). **Provodov:** B. Prachař (7), O. Večeřa (7). B. Prachař (1). **Puklice:** Fr. Kalný (5, 15). **Prerov:** V. Trkan (5). **Předín:** Fr. Obúrka (4). **Příbor:** J. Kulajta (2, 6). **Radňovice:** Fr. Padalík* (5, 16), K. Trödler (5), K. Šafař (3), J. Kurka (4, 10). **Ratimov:** J. Pastrňák (4), B. Vašíček (4), J. Kaňa (5, 12, 7), Fr. Bártek (4). **Rašovice:** P. Hanousek (3). **Rebešov:** J. Němec* (5, 10, 8). **Rebešovice:** M. Bednář (4). **Rychvald:** Št. Svačinová (3, 15), L. Střelová (3), J. Pegřimová (5, 6). **Říčmanice:** S. Kalod (4), Fr. Rybář* (5, 18), A. Musilová (5). **Skřeč:** A. Valca (3). **Skřečoň:** O. Novotný (4, 12). **Šlapanice:** A. Kubiš (3), Fr. Musil (3). **Smolkov:** A. Blažej (4, 8). **Sokolnice:** J. Jiráček (4), J. Šmíd (4), J. Hájek* (4, 12, 7). **Strážnice:** Ž. a Fr. Zlámalových (4), Fr. Příkazská (4), A. Sádlová (5). **Strmice:** Fr. Novotný (3, 4). **Skalice:** C. Krebach (2, 6). **Skřečoň:** B. Müller (4, 8). **Svinov:** J. Pyš (3), Fr. Koudelka (4). **Střelice:** M. Dlapková* (5, 10). **Štěbořice:** Ol. Berger (2). **Štěpánovice:** B. Matouš (5). **Rousinov N.:** M. Šlimarová (3). **Radešinská Svratka:** A. Chroust* (4, 13, 7). **Tlumačov:** A. Gazdoš (4, 15), J. Šafařík (4). **Topolná:** A. Lapčík (2). **Trboušany:** M. Korbrová* (4, 10, 7). **Trojanovice:** L. Kolář (5), Fr. Hrachový (4). **Troubsko:** M. Procházková (5, 14), L. Vaňhara* (5, 15). **Třebíč:** A. Bobková (5), V. Duchoňová (5), St. Čecháček* (5, 20,) B. Krška (5), A. Procházka (5, 10), M. Weignerová (3, 16). **Třešť:** Fr. Macek (4, 11). **Tuřany:** J. Struha (4, 10), J. Bárta* (4, 14), J. Žáková (3). **Újezd u Luh.:** Šustek V. (3, 6). **Újezd u Sok.:** Al. Šmíd (3), Fr. Kachlíř (1). **Uher. Ostroh:** B. Kupka (5). **Václavice:** J. Šalomounová (4). **Velehrad:** Fr. Kozák (4, 12). **Veřavice:** Al. Černoš (5). **Vodonec:** Fr. Malina* (4, 13, 4). **Vratimov:** Fr. Bosák (5, 18). **Vrbice:** J. Pánková (4). **Vrutice-Kropáč:** V. Šnýdr (4, 11). **Vyškov:** J. Konečný (4). **Zadní Chlum:** Fr. Toužimský (1), J. Drozd (4). **Zárubice:** K. Florian (5, 7). **Znorovy:** Fr. Ivanová, Fr. Kurivialová, V. Červená, Fr. Řičica, J. Macháček, P. Sovka, A. Otrhálková po 5, Fr. Kočíš* (5, 15). **Žabovřesky:** M. Kubátová (4, 14). **Želetava:** J. Houzar* (3). **Železná:** M. Poláková (4). **Žimrovice:** Fr. Stodůlka (5).

Rozluštění hádanek z čísel 7., 8., 9. :

Číslo 7.: 1. Karta — Marta. 2. Lov — olovo. — 3. Rukavička. — 4. Na hoře, na hoře. — 5. Vlast svou nad vše milovat... (Báseň Jana Nerudy). — 6. Víra — vlast — síla. — 7. Prodaná nevěsta. — 8. Masák, avar, sak, ar, k. — 9. Mnoho zdaru v turnaji přeje všem „N. P.“ — 10. Kdo šetří, má za tři.

Číslo 8.: 1. Pálení Jidáše. — 2. Lena, Lenka. — 3. Hádanka. — 4. Pomlázka. — 5. Veselé Velikonoce. — 6. Řek, řeka. — 7. Vlastě lála maminka. — 8. Oslava. — 9. Hod Boží velikonoční. — 10. Urál, král. — 11. Berta, baret. — 12. Rok na vsi. — 13. Ani barák, karabina. — 14. Božena, Strahov. — 15. Křížová cesta. — 16. Krajka krásky. — 17. Kámen, amen, mech, en, n. — 18. Baron, aron. — 19. Cherubín, rub, rubín, In, Ubin. — 20. Na pole Ondřej orat jede. — 21. Bližnímu ku pomoci, Bohu ku oslavě.

Číslo 9.: 1. Heřman, heřmánek. — 2. sešit. — 3. Moravěnka, Petrohrad. — 4. Šalamoun, šalamounek. — 5. Porto. — 6. Autor. — 7. umíráček, umí ráček. — 8. Obraz ke kreslení. — 9. Věrný buď Bohu v žití boji, stůj u víře jak pevný hrad, nechť proti Bohu všechno stojí, On věčně bude kralovat.

OBSAH.

Básně:

	Strana		Strana
<i>Berka Cyril:</i>		<i>Jelenský Jan:</i>	
Před vánoce	92	První pastva (s obr.)	203
Kříž	169	<i>Orebský Jan:</i>	
Májík	210	Ovečky (s obr.)	39
<i>Čech Svatopluk:</i>		<i>Sázavský Jan:</i>	
Sv. Cyril a Metod		Na dvoře (s obr.)	40
<i>Dědinský J. M.:</i>		Babička (s obr.)	91
Zajíček (s obr.)	6	Až jarní vánky	145
Na lodiče (s obr.)	32	Na ráky	220
Vánoce	93	<i>Sládek Jos. V.:</i>	
Na sluníčku (s obr.)	153	Mladé chase	
Královně máje (s obr.)	193	<i>Svatohor Václav</i>	
Naše lípa	217	Betlemská zahrada	84
<i>Elpl Eduard:</i>		<i>Šťastný Vladimír:</i>	
Loučení s vlaštovičkami	21	Rány sv. Václava	20
Na Dušičky	49	Sv. Cyril a Metod mezi maličkými	126
Vánoce	92	<i>Viravská Jana:</i>	
Sníh	106	Vánoční	78
Sv. tři králové	115		
U mísy	174		
Akrobat	230		

Povídky a pohádky:

<i>Alfonsa Maria:</i>		<i>Milota Jan:</i>	
Odpuštění	226	Káče-Všetečka 9, 25, 58, 84, 104, 138, 158, 176, 197, 231.	
<i>Berka Cyril:</i>		<i>Valoušek Jan:</i>	
Svatojanští broučkové	221	Jura hrdina	146
<i>Dostál Alois:</i>		O královně a zlých sestřích	194
Z povinnosti i darem	170	<i>Vévoda Josef:</i>	
<i>Elpl Eduard:</i>		Strachotinka	6, 28
Pohádka o Palečkovi	127	Jak sv. Prokop zkrotil čerty na Sázavě	97
O mladém rytíři	204	<i>Vyhlídal Jan:</i>	
<i>Grossmannová-Brodská Ludm.:</i>		O hlupým Martinoji	114
Po prvé z domu (s obr.)	50	O lakomým masaroji	115
Chytrost nejsou žádné čáry (s obr.)	100	<i>Zákoucký Karel J.:</i>	
Tři klíčky	154	O Malíčkově a o černém vepři 17, 33, 63, 80.	
Rybářův Voloda	218	<i>Zháněl Ignát:</i>	
<i>Hůrková Jana:</i>		Co dokáže pes	184
Vrabčí vánoce	73		
<i>Javořícká Vlasta:</i>			
Honza-orangutan (s obr.) 2, 36, 54, 88, 108, 129, 148.			

Články poučné:

	Strana		Strana
<i>Grossmannová-Brodská Luďm. :</i>		<i>Ocetek Josef :</i>	
O bezovém stromu a květu	208	Kobylky . . .	110
<i>Jančík Josef :</i>		Hrdinové severu:	
Jak se modlí naše děti	233	I. Arktická zima .	151
<i>Jasnov Boh. :</i>		II. Arktické léto .	187
Malí sběratelé	111	III. Cesty misionářů	188
Sv. Jeronym v jeskyni betlemské		Otrok a apoštol	221
(s obr.)	31	<i>Procházka Eduard :</i>	
Obrázky ze Štramberka (se 4 obr.)	56	Moravské Švýcarsko (s 5 obr.)	13
Obrázky z Valašska (se 3 obr.) .	116	<i>Valoušek Jan :</i>	
Památce sv. apoštolů slovanských		Hrkání	189
(se 4 obr.)	122	<i>Všetečka Fr. :</i>	
<i>Marzy Vojtěch :</i>		Lov kaloně jedlého .	161, 181
Koutek pro ruční práce (s četnými		<i>Naše knihovna</i>	21
obrázky) 42, 71, 95, 118, 141, 165,	214	<i>Okénka do života</i> 22, 44, 68, 93, 190,	
236.		236.	
<i>Milota Jan :</i>		<i>Přátelské hovory</i>	48, 70, 213
Povídka o třech psancích (s obr.)	41		
Létavé ryby (s obr.)	68		

Z našeho mladého světa.

<i>D. J. :</i>		Za tatíčkem	69
Fialka	211	Jarní	211
<i>Drkal Rud. :</i>		<i>Pochopová Jos. :</i>	
Co mně vypravoval tatínek o věr-		Kytička P. Marii	69
ném Oříškovi	235	Bříza	212
<i>Drlík R. K. :</i>		<i>Šesták Fr. :</i>	
Jarní večer	211	Oříšek se Slídkem na pouti	23
<i>Gajdoš Tad. :</i>		<i>Vymlátíl K. :</i>	
Pes zachráncem života	117	Dojmy ze Slovenska .	164, 191, 212
<i>Jero Ant. :</i>		<i>Zamykal Jan :</i>	
Sněžné hvězdičky	94	O obrovi a třech bratřích	141
Nový rok	117	<i>Zábavný koutek</i> 24, 48, 96, 120, 168, 192	
<i>M. A. V. :</i>		<i>Skrývačky</i> 24, 48, 96, 120, 144, 168, 192	
Čeho se náš pes Boj polekal	45	216.	
		<i>Úloha na prázdniny</i>	240

Číslem tímto končíme zase jeden z mnoha krásných ročníků „A. S.“ Musíme přiznati, že „Andílek“ se stále rozmáhá a vychází ve stále lepší a lepší úpravě.

Při tak malém předplatném dává tak bohatý obsah s tolika ilustracemi. A co je ještě zvláštního, že „Andílka“ máte již posledního v měsíci, případně prvního. Jiné listy mají napsáno, že vycházejí 1. v měsíci, vyjdou však až 15. Buďme vděční za tak krásný list!

Konstatuji, že mnoho hádankářů se za tento rok zdokonalilo, že přišli tomu, jak se říká, na kloub, jak hádanky řešit. Musím také, ač nerad, přiznati, že mnozí vůbec pravidla řešení neznají. Pamatuj, že každá hádanka má svůj zvláštní zákon, své pravidlo, dle kterého se řeší. Aby každý pravidla tato znal, budu v příštím ročníku postupně uveřejňovati všechny druhy hádanek a jejich pravidla. V novém ročníku se Vám chystá mnoho nového. Proto snažte se získati „Andílku“ nové odběratele, neboť čím více bude odběratel, tím lepší a větší může vycházet.

Všem odběratelům a přátelům „Andílka“ přeje šťastné a příjemné prázdniny
Váš pořadatel

Mahovský.

Po prázdninách na shledanou!

